Barzó Endre

KÉPES ÚJSÁG

NAGYRA NŐTTEK

Fotó: Hemző és Bohanek

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 NOV 23.

Képes Újság

A NYÍRSÉG FESTŐJE

Barzó Endre

A művész nővére és unokahúga a megmaradt képek őrzői

Kertek

Szegény asszonyok

Ha a Nyírségre gondol az ember, az ég végtelen magasát és a homoktengert érzi, a színeket pedig feloldottaknak: minden világos, átlátszó, még a szegénység is... Nagy művész kellett hozzá, hogy e táj igazi arcát és csak a lényeget, a rejtett szépséget mutassa meg.

Barzó Endrét — töredékében megmaradt életművét, festményeit nézegetve — ma, halála után 15 évvel, egy sokmondanivalójú táj, a Nyírség festőjének ismerjük meg. Portrékat alig festett, a táj érdekelte, amelyben ott van az ember két kezének munkája, lelke gyötrődése. Egy jellegtelennek tűnő dülő, egy magános bokor, egy messzi tanyaház, minden, ami mellett csak elmegyünk...

Nyíregyházán született 1898-ban, gyermekkorát is ott töltötte. Minden művész, akár festő, író vagy költő, magával viszi szülőföldje világát, bármennyire is szélesre tárul előtte, benne a világ. A gyermekkori élmények: naplementék, emberek, történések, az élet apró mozzanatai jelentik a művészi mondanivalójának alapját.

Fejlődésében többféle irányzatú iskolát végigjárt. „A világot fantasztikus elképzelésekké írja át. Az ég, a föld, a víz, minden átalakul lelkében álomszerű elképzelésekké" — jellemzik munkásságát 1931-ben, egyik Ernst Múzeumi kiállításakor. Az bizonyos, hogy nagy utat tett meg ő is, mint minden igazi művész, míg eljutott eddig, amit most itt látunk: a Nyírség sokszínű ábrázolásáig.

Díjakat nyert sorozatosan, neve, munkája minden jelentős kiállításon ott volt, megjárta Olaszországot. Barcelonában aranyérmet kapott „A falu vasárnapja" című festményéért, amely, sajnos, elveszett.

A megmaradt képeken (nővére, Csűrösné, Barzó Etelka több mint 35 festményt őriz) alig van ég. Mégis minden képe: a messzeség mélysége. Homokdombok, lankák, elmosodó alakok, valahol bent, az időben. Szinte nincs is kontúr sehol, csak szürke szín laza, átlátszó lényege. Mert a szín, amivel dolgozik: szomorú-szürke. Ezt bontja szinte a végtelenségig: a kékig (de nem a hideg kékig, ezt soha nem szerette), annyira, hogy a sárga fény, vagy az alkonyat lila vibrálása a magányos bokrokon, súlyos lesz, mint a gond. A táj gondja. Minden képén komponál, mint egy zenedarabon. Nem véletlen, hogy fiatal korában sokáig a zene vonzotta, és a Zeneművészeti Főiskolára akart menni. A képekről áradó nyugalom: révületté válik. A szegénység és kínlódás álmainak és az előtörő vágyaknak révülete. Az elmosódott kontúrok már önmaguk is mind árnyékok. Ezért is a képeken nincs határozott árnyékuk a tárgyaknak, fáknak, alakoknak.

Barzó Endrét 1940-re a népi mozgalomban találjuk, talán ezért fogadja az akkori „hivatalos" kritika fenntartással: „Dőzsöl színben, rajzban, de már modorosságot éreztet..." — írják róla. Holott sem színben, sem rajzban nem produkálja magát. Mert, mint ennyi idő távolából látjuk, valóban csak a benső világot hozza. „Szerencsésen keveri a rajzot a kevés, de nem mellékes színfolttal..." — állítja a másik kritika, de szerintünk az ilyen megállapítások mind messze járnak a művésztől és igazi mondanivalójától.

1944-ben, március 19-ére volt kitűzve az Ernst Múzeumban egy gyűjteményes kiállítása, a látogatók, művésztársak a megnyitóbeszédet várták. De jött egy rendőr a szörnyű hírrel: megszállták a németek az országot. Csoportosulni tilos!

Huszonnégy év távolából végignézve életén és munkásságán, mondhatjuk, hogy ez a nap tett pontot Barzó Endre művészetére és életére. Többet nem nyúlt ecsethez. Hazaköltözött Nyíregyházára, majd régi betegsége egyre jobban elhatalmasodott rajta és 1953-ban, hosszú testi és lelki gyötrődés után meghalt. A táj hiába beszélt új mondanivalójáról, a művész lelke már nem fogott fel semmit ebből a világból.

Barzó Endre festményeiből elsőnek a nyíregyháziak rendeznek kiállítást. Onnan felhozzák majd a fővárosba, hogy az őt megillető helyen tudjuk, lássuk — még ha kicsit elkésve is.

Bertalan Ágnes

TELEVÍZIÓ

KEDD, NOVEMBER 26.

17.58: Hírek
18.05: 100 kérdés — 100 felelet
18.30: Reklámműsor
18.35: Mi az előnye, mi a hátránya? Vitaműsor a Gyógyszeripari Egyesülés tapasztalatairól
19.10: Túl a kék hegyeken (Jereván) A tv-híradó útifilmje
19.40: Jazz-iskola
20.00: Tv-híradó
20.20: Fáklya
kb. 21.30: Fekete—fehér show. II. rész
22.10: Tv-híradó — 2. kiadás

SZERDA, NOVEMBER 27.

17.58: Hírek
18.05: Pályaválasztási tanácsadó
18.25: Reklámműsor
18.30: A magyar muzsika közelmúltja
18.55: Esti mese
19.05: A világ térképe előtt
19.15: Ez az én dalom. Esther és Abi Ofarim énekel
19.35: Radar
20.00: Tv-híradó
20.20: Cserbenhagyás. (14 éven felülieknek) Magyarul beszélő angol film. I.
21.20: Képről képre . . .
21.50: Bolondgombák . . . Zenés tréfák
22.10: Tv-híradó — 2. kiadás

CSÜTÖRTÖK, NOVEMBER 28.

17.58: Hírek
18.05: Ki minek mestere?
19.40: Esti mese
20.00: Tv-híradó
20.20: Marianna. Magyarul beszélő szovjet film
21.30: Telesport
21.55: Tv-híradó — 2. kiadás

PÉNTEK, NOVEMBER 29.

17.58: Hírek
18.05: Kuckó
18.25: Reklámműsor
18.30: Életünk és a kémia. II.
18.55: Esti mese
19.05: Jó napot, Tokio! Csehszlovák kisfilm
19.35: Jugoszlávia nemzeti ünnepén
20.00: Tv-híradó
20.20: Nyílik a rózsa. Népdal- és nótaénekesek versenye. VIII. elődöntő
21.00: Szende szélhámosok. Mesterségem a szerelem. Rövidjátékfilm-sorozat
21.35: Szülők, nevelők egymásközt
22.15: Tv-híradó — 2. kiadás

SZOMBAT, NOVEMBER 30.

9.00: Jó napot, Tokio!
9.30: Phaedra. (ism.)
10.55: Jazz-iskola
11.15: Mi az előnye, mi a hátránya?
16.28: Grand Prix — Montecarlo
17.05: Reklámműsor
17.15: Hírek
17.20: Overálban, ünneplőben
18.20: A rovarvilág zenészei
18.35: A tv jelenti
19.20: Cicavízió
19.30: Kedves verseim
20.00: Tv-híradó
20.20: Tabi László: Enyhítő körülmény. Vígjáték három felvonásban, a Madách Kamara Színház előadása
22.25: Tv-híradó — 2. kiadás
22.45: Jó éjszakát, felnőttek!

VASÁRNAP, DECEMBER 1.

8.50: Hétmérföldes kamera (ism.)
9.05: Viharlovag. 6. rész
9.30: A legészakibb múzeum. Arhangelszk
10.10: Hogyan lehetek erős?
10.30: Üdvözlet barátainknak
11.00: Staféta-verseny
12.00: Viharlovag. 7. rész
13.25: FTC—Vasas bajnoki labdarúgómérkőzés. A szünetben: Reklámműsor
15.20: Mezőgazdasági szakfilmsorozat
15.50: Reklámműsor
16.00: Történelem — mindenkinek
16.30: Gusztáv és a vadászeb
16.35: Egy magángyűjtemény kincsei
17.00: Mindenki újakra készül. Versek és prózák az Őszirózsás Forradalomról
17.25: Delta
17.55: A hét slágere II.
19.10: Esti mese
19.20: Viharlovag. 9. Mazaren úr, a politikus
19.45: Sporthírek
20.00: Tv-híradó
20.20: Cserbenhagyás. II. rész
21.20: Jubiláló művészünk
22.15: Az érem harmadik oldala
22.25: Tv-híradó — 2. kiadás

KEDD

Fáklya

Az éjszakai vendég két szereplője: Somogyvári Rudolf és Sinkó László

A televízió magyar irodalmi „folyóiratának" 3. száma gazdag és változatos tartalommal jelentkezik. Bemutatja Marsall László költőt (verseit Bánki Zsuzsa, Latinovics Zoltán, Mensáros László tolmácsolja); Illés Endre „Négyszemközt a kamerával" címmel kritikát mond. Karinthy Frigyes novellájának, a Hasműtét-nek tv-változata a Miniatűr tv-játékok sorozatában kerül képernyőre. Főszereplői: Kovács Károly, Lelkes Dalma, Szakáts Miklós, Tyll Attila. Bemutatja a műsor Rónai György: Éjszakai vendég c. egyfelvonásosát is, melynek szereplői: Somogyvári Rudolf és Sinkó László. A darabhoz Hubay Miklós mond bevezetőt. A folyóiratot Lendvai György szerkeszti, a műsorvezető: Baranyi Ferenc. Rendezte: Horváth Tamás.

SZERDA

Cserbenhagyás

Ki lehet a bűnös? Jelenet a Cserbenhagyás című angol filmből

Ennek a kétrészes, magyarul beszélő angol filmnek a címe arra a sajnos gyakori és szomorú esetre utal, mikor a gázoló sofőr cserbenhagyja áldozatát. Ez történik egy vasárnap hajnalban is, amikor a film cselekménye elkezdődik. A gyanú a Jaguár kocsi tulajdonosára, egy ügyvédre, aztán fiára terelődik, de gyanús a véletlen szemtanú, egy betörő, akit kellemetlenül zavart meg napi „kereső foglalkozásában" a baleset . . . Főszereplők: Gerard Prestley — Joseph O'Conor (Simon György), Steven Prestley — John Tillinger (Sztankay István), Kleenan, felügyelő — William Dexter (Gellei Kornél), Alan Blossom — Laurie Asprey (Tahi Tóth László). A filmet, amelynek 2. része vasárnap este kerül képernyőre, Jeffrey Ashford írta, Paddy Russel rendezte.

CSÜTÖRTÖK

Marianne

A magyarul beszélő szovjet film címszereplője és — a szó szoros értelmében — hősnője nemcsak fiatal és bátor, hanem hallatlanul kemény és bátor is. A II. világháború idején sok ezer más honfitársával azt vállalta, hogy a megszállt területen marad, és illegális munkáját a hódítókkal való látszólagos barátkozással leplezi. Az állandó életveszedelem mellett vállalta ezzel ismerősei, elvtársai, a hazaszerető emberek megvetését —, hiszen nem fedhette fel magát. A filmet Gyidik és Muntyanu írta, Vaszile Proszkurov rendezte. Főszereplők: Marianna — Irina Terescsenko (Pap Éva), Ernst — Tinu Lav (Kállai Ferenc), Ludwig — Viktor Csuták (Láng József), Dunya — Valentyina Zimnyaja (Győri Ilona.)

PÉNTEK

Mesterségem a szerelem

A Szende szélhámosok című tv-filmsorozat 3. része egy „rendezőről" szól, aki addig „működik" egy filmgyárban, míg csak rajta nem veszt . . . Mint a sorozat többi darabjánál, melyeket szintén Polgár András írt és Wiedermann Károly rendezett, itt is valóságos esetek adták a filmtörténet alapját. Főszereplők: Kiss — Szabó Gyula, Kissné — Szemes Mari, Éva — Almási Éva, Piri — Dóry Virág, Iván — Verebély Iván, Bordás — Bárány Frigyes.

SZOMBAT

Enyhítő körülmény

„Hát maga hogy kerül ide, a szobámba?" (Cs. Németh Lajos és Domján Edit)
(MTI-fotó, Keleti Éva felv.)

Tabi László nagy sikert aratott háromfelvonásos vígjátéka egy balatoni üdülőben játszódik. A szép Szikoráné — Domján Edit alakítja — itt nyaral, mégpedig férje (Ujlaki László) nélkül. Ellenáll a férfiak (Horváth Ferenc, Andresz Vilmos) ostromának, de egyszercsak virágcsokrot kap egy ismeretlentől, aki aztán egy 18 éves szerelmes ifjú képében (Cs. Németh Lajos) személyesen is megjelenik. Klára nem tud neki ellenállni, amiből aztán bonyodalmak támadnak —, de a vígjáték szabályai szerint kacagtató módon oldódnak meg. A lopott virág és a „betörő" után nyomozó rendőröket Zenthe Ferenc és Huszti Péter alakítja.

VASÁRNAP

Jubiláló művészünk

Egy szerep a jubileumi műsorból: Borisz Godunov (Losonczy György)
Tv-fotó, Lippay Ágnes felv.)

Nemrég ünnepelték kiváló Kossuth-díjas operaénekesünk, Losonczy György művészi pályafutásának 40 éves jubileumát. A művész 1928-ban lett az Operaház tagja. Nagy szerepeiből ad most ízelítőt műsorában, amelyet Mikó András rendezett. A következő műveket énekli: Wagner: Nürnbergi mesterdalnokok (Hans Sachs-monológ), Verdi: Otello (Jago credója), Muszorgszkij: Borisz Godunov (Borisz-monológ), Verdi: Aida (Amonasro—Aida duett), Schubert: A képmás, Kenessey: Az arany meg az asszony (részlet), Wagner: Walkür (Wotan búcsúja, Tűzvarázs.)

VTTV RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ
2 ÉV GARANCIA VIDEOTON

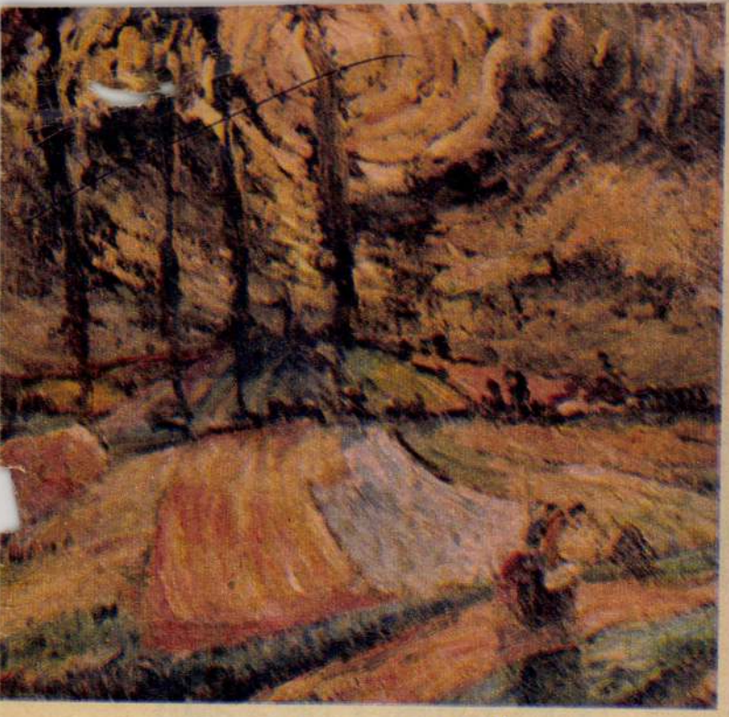

Táj, jegenyékkel

1021

Akt, fekete macskával

Utcarészlet

(Révész Tamás felvételei)

Barzó Endre, festőmüvész. Született Nyiregyházán, 1898-ban. Atyja néhai B. Mihály építőmester, édesanyja Kelemen Anna. Középiskolai tanulmányait a nyiregyházai ág. h. ev. főgimnáziumban végezte, utána az Orsz. m. kir. Képzőmüvészeti Főiskolára iratkozott be, ahol Révész, később Benkhardt növendéke volt. Ugyanott az alakrajzi tanszéken négy évig, mint tanársegéd müködött. B. eleinte a naturalista pikturának szentelte müvészi alkotó tevékenységét, később azonban mindinkább az ujabb müvészi törekvések kötötték le. Erre a fejlődésére jellemzőbb alkotásai: „Rohan a nyár", „Bölcsődal", „Mult és jelen", „Különös virradat". A bel- és külföldi kiállitások állandó résztvevője. Több müvével szerepelt a lengyel reprezentativ kiállitáson (Varsó, Krakkó, stb.), valamint a barcelonai világkiállitáson 1928-ban a Szinyei Merse Pál Társaság Nemes Marcell-féle utazási ösztöndiját nyerte el. 1931-ben az Ernst Muzeumban nagy sikerrel rendezte meg első gyüjteményes kiállitását. Az UME és a Munkácsy Céh rendes tagja. Müvei közül egy a Székesfőváros, 2 Miskolc város, egy a Szinyei Társaság birtokában van, számos müve pedig magángyüjtemények tulajdona.

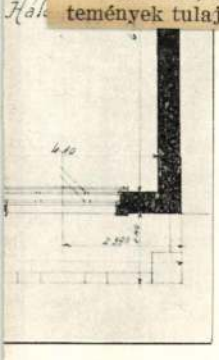

EMELETI ALAPRAJZ

Rát Str 385. l.
arck.

RAINER KÁROLY

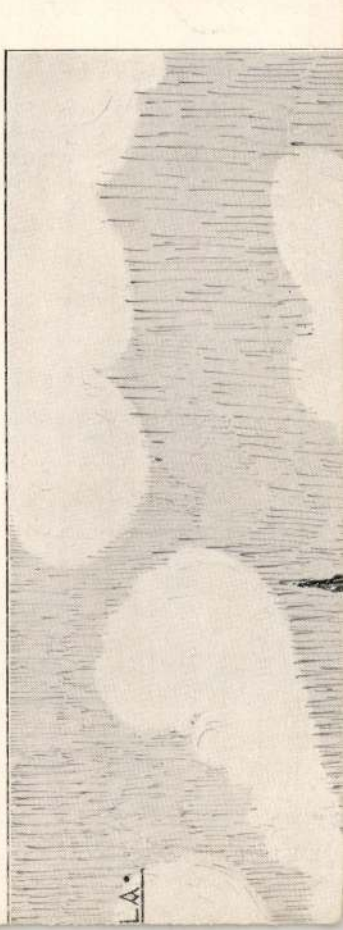

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Barzó Endre festőművész
KELET-MAGYARORSZÁG
1983 DEC 0 31
1021

Barzó-kiállítás Nyíregyházán

Realitás és vízió

Önarckép

Halála után egy időre elfeledték, jóllehet a húszas-harmincas évek fordulóján ismert, sőt elismert tehetségnek számított. Festményei rangos kiállításokon szerepeltek, és többször előkelő díjakat nyertek.

Szülővárosa Nyíregyháza mindig megbecsülte, számontartotta. Néhány barátja, tisztelője gyűjtőmunkája eredményeként nyílt emlékkiállítása 1969-ben a Magyar Nemzeti Galériában, ahol mintegy nyolcvan alkotását mutatták be. Ezt követte a nyíregyházi és a debreceni emlékkiállítás. Mégis azt kell mondanunk, hogy *a Barzó-életmű jelentőségét ma még kevesen ismerték fel szakmai körökben és a nagyközönség számára is felfedezésre vár festészete.*

A tárlat anyagát a múzeum 70 darabos Barzó-gyűjteményéből, s a művész családtagjainak, egykori barátainak, tisztelőinek tulajdonában lévő festményeiből válogattuk, hogy ily módon keresztmetszetet adhassunk mindegyik alkotóperiódusából.

Rajztehetségére tanára, *Kozák István* figyelt fel, aki a Képzőművészeti Főiskola elvégzésére biztatja. Barzó Endre érzékeny, jó intellektussal megáldott alkat, kitűnően zongorázik — nehezen dönti el, hol folytassa tanulmányait. Végül mégis a képzőművészet mellett döntött. A főiskolán a Munkácsy-hagyományokat továbbadó *Révész Imre* növendéke lett, vele járt 1918-ban Nagybányán. Ennek a korai alkotó periódusának eredményeit összegzi a kiállításon is látható *Házak patakparton* c. képe, amely nyugodt vonalritmusával, kiegyenlített színeivel bensőségesen vall a festő mélyen átélt természetélményéről. Közben szívósan és kitartóan dolgozik. A fény problémája foglalkoztatja: a napkelte, a napszállta, a kora őszi fényszitálás, az eső utáni pára. Ellenfényben megfogalmazott tájképeivel tud drámaiságot sugallni, de tud nyugalmas szépséget is kifejezni. *(Miskolc mellett* és a *Barzó-tanya* c. képek.)

Figurális képei biztos rajztudásról, komoly felkészültségéről tanúskodnak. *(Nő fazékkal.)* Akt kompozíciói könnyedek, színeikben finoman hangszereltek. *(Akt fekete macskával,* 1927.)

Művészpályája töretlenül ível fölfelé ezekben az években: mestere *Benkhard Ágost* mellett tanársegéd a főiskolán, részt vesz a Miskolci Művésztelep megalakításában. Szívesen tartózkodik ott, rabul ejti a hegyvidék varázsa. 1928 fordulópont művészetében, stíluskereső nyugtalanságot fedezhetünk fel benne. Egyik képén Van Gogh színeinek izzását, ecsetjárását ismerjük fel, másikon Cézanne szerkezetessége jelentkezik. *(Négy jegenye* és *Falusi utca* c. képek.)

Amikor 1931-ben Olaszországba utazik a Nemes Marcell-féle ösztöndíjjal, rövid időre a római iskola hatása alá kerül. Ebből a novecento-s korszakából született a kiállításon is látható: *Önarckép, Holdvilágos éj, Favágó felesége, Múlt és Jelen.*

Ennek a korszaknak a termését az Erns Múzeumban mutatta be 1931-ben, felkeltve a szakmai körök érdeklődését, ugyanekkor nemzetközi sikert arat *A falu vasárnapja* c. képével, amely *aranyérmet nyer* a barcelónai világkiállításon.

Nem sokáig időzött a novecento-s stílusnál. Távolságtartó hideg előadásmódja nem elégítette ki, mélyebb művészi tartalmakat kifejezni akaró lelki alkatától idegen marad. Közben érlelődött saját kifejezési formája — jóllehet betegsége, tépelődő alkata évekig távol tartotta a nyilvános szereplésektől. Az Új Művészek Egyesületének kiállításán jelentkezik ismét egy nagyobb anyaggal (19 kép) 1940-ben. Négy évvel később — nagy gyűjteményes kiállításának megnyitójára már gyülekezik a közönség, mikor egy rendőr érkezik — minden csoportosulás tilos — a németek megszállták az országot. Kiállításának bezárása lelkileg teljesen megtörte, s megkeseredetten tért haza Nyíregyházára. A háborús évek tovább őrölték érzékeny idegrendszerét. Alig nyúlt ecsethez.

A felszabadulás után még egy alkalommal 1948-ban szerepelt néhány képével Miskolcon a Miskolci Művésztelep megalakulásának 25. évfordulójára rendezett tárlaton. Ezekben az években főként pasztellal és akvarellel dolgozik. Betegsége súlyosbodott, 1953. augusztus 25-én Nagykállóban halt meg.

Az alföldi festészetnek egy látomásosabb változatát képviseli, *realitás és vízió különös keveréke elegyedik munkáiban.* Színakkordjaiban, vonalritmusaiban muzikalitásának áttranszponálását véljük felfedezni.

Megejtő varázsa, tűnékeny, megfoghatatlan könnyedsége maradandó emléknyomot hagy bennünk, visszaemlékezünk képeire. *Barzó művészete kiállja az idő próbáját: ma is friss, egyéni hangvételű.* Humánus tartalmával, imponáló szakmai felkészültségével példát mutat kései festőnemzedékeknek.

Muraközi Ágota

TÜNK

gy gyerek...

Karmanóczky Jánosék Kodály Zoltán utcai lakásába nem a véletlen vezetett. *Szöllősi Jánosné* említette őket, mint sorstársakat, mint négygyerekeseket. A lakás szép, néhány jó festmény függ a falakon, a könyvszekrényben pedig egy kis könyvtárra való könyv lapul. Egy biztos: nem színre és nem méterre vették őket. A férj az ipari szakközépiskolában testnevelő, az asszony az 5. számú általános iskolában tanít.

Van egy másodikos kisfiúk, egyik lányuk Debrecenben, a zenei szakközépiskolában elsős, a másik lány harmadikos gimnazista, a huszonegy éves nagy fiú pedig Pesten, a Zeneakadémia negyedéves hallgatója és január óta a Magyar Állami Operaház muzsikusa.

— Mi tízen voltunk testvérek — mondja a feleség —, ezért szeretem én is a több gyereket. *Minket szeretetben neveltek* ... Szüleim parasztok voltak, korán meghaltak, s engem a testvéreim tanítottak.

— Én nem származom nagy családból — veszi át a szót a férj —, hárman voltunk csak testvérek, de a rokonságban sok a gyerek.

— Ha ma kellene, nem biztos, hogy vállalnánk — szól az asszony. — Valóságos művészet megélni. Ez a lakás kettő plusz egyes. Belekezdtünk egy megfelelő méretű családi ház építésébe, de befejezni már nem tudtuk.

A számvetés itt is hasonló, mint az előbbi esetben. Egy kevéssel talán több a jövedelem, de a távol tanuló gyerekek miatt a kiadás is több.

— Nem dohányzunk, nem iszunk — mondják —, néha hangversenyre szoktunk eljárni. Csakhogy, eleve 3500 forintot fizetünk az OTP-nek. Törlesztés, részlet, rezsi. A nagy fiúnak havonta legalább kétezer forintba került a tanulása, a kollégista lánynak

Lapok egy regénye

Nonn G küldetése

Nonn György nevét jól ismerik azok, akik a felszabadulást követő hónapokban, években kerültek az ifjúsági mozgalomba, az újjáalakuló politikai életbe. Az egykori ifjúsági vezető és színes egyéniségű politikus most a Kossuth Könyvkiadó igazgatója, s e minőségében járt az elmúlt napokban megyénkben. Mint kiderült: régi személyes ismerősként látta újra Szatmárt, Mátészalkát.

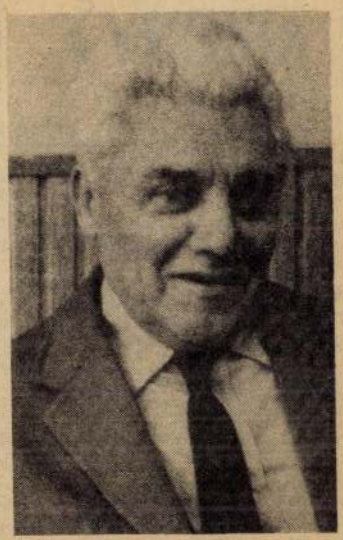

Nonn György

„Életem roppant érdekes élménye, a harmincnyolc évvel ezelőtti szatmári utam. A szomszédba való vagyok, a Mérkkel és Vállajjal szomszédos romániai Csanáloson születtem. Szatmárban jártam középiskolába, majd a kolozsvári egyetem jogi karára iratkoztam be, 1936-ban. Ekkor vettek fel a Román Kommunista Pártba. Már akkor rengeteg érdekes emberrel ismerkedtem meg. 19 éves koromban — a Romániai Magyar Dolgozók Szövetségének képviseletében — tárgyalhattam például *Petru Grozával*, a romániai Ekésfront vezetőjével, a felszabadulás utáni miniszterelnökkel. Ettől az időtől kezdve az életemet a tanulás mellett egyetlen dolog kötötte le: a mozgalom. 1939-ben megalakult a Román Kommunista Ifjúsági Szövetség, annak lettem az erdélyi titkára. Egy évvel később — a bécsi döntés után — Észak-Erdély átkerül Magyarországhoz. Új feladatom: felvenni a kapcsolatot a magyar párttal. Így kerültem 1941 januárjában három idősebb kommunista társaságában egy delegáció tagjaként illegális úton Moszkvába. A Kominternnél tárgyaltam magyar és román kommunis-

megyékben már megkezdték a földosztást. Az MKP főtitkárának egy szobája volt, így előttem zajlott minden megbeszélése. A felszabadulás utáni magyar történelem nagy eseményei zajlottak körülöttem, tulajdonképpen az új államalapításnak lehettem tanúja. Megfordult ebben a szobában *Dálnoki Miklós Béla*, a volt horthysta vezérezredes, miniszterelnök, *Tildy Zoltán*, a kisgazdapárt és *Szakasits Árpád*, a szociáldemokraták vezetője. Roppant érdekes élmény volt ez számomra, mint ahogy a felszabadult megyék kommunista titkárainak beszámolói is. Több kötetes regény: látni, hallani, hogyan bontakozik az új magyar élet."

Később a kormány és a pártok felköltöznek Budapestre. Eljön 1945 ősze, következik a felszabadulás utáni első választás, amely a kommunisták számára rendkívül fontos, hiszen ez a párt a felszabadulás előtti negyedszázad alatt a magyar reakció legfőbb céltáblája volt, s mindent megtettek, hogy az emberek féljenek a kommunistáktól. Többszörösen így volt ez Szabolcsban és Szatmárban, ahol a nép tudatlanságára külön is építettek ellenfeleink. Az MKP minden aktivistájának részt kellett venni a választási harcban.

„Itt kezdődött ismeretségem a megyével. A párt Szatmárba küldött, hogy választási biztosként segítsem az ottani munkát. Valószínű azért, mert ennek a megyének a tőszomszédságában éltem és dolgoztam korábban hosszú évekig.

És most jön az én nagy élményem. Október elején indultam el Szatmárba. Debreléseket, elsőként gyűltek össze az asszonyok, akiknek a férjük hadifogságban volt, vagy elesett a háborúban, de ők még bíztak és kértek; segítsük hazahozni őket..."

Az ellenséges propaganda is bénította a cselekvést. A háttérből — jegyzőtől, malomtulajdonostól, paptól — szárnyra keltek a rémhírek: jönnek az angolok, velük a volt földbirtokosok és felakasztják azokat, akik a földeket a kommunistáktól elfogadták, aztán külön ellátják a kommunisták baját...

Külön is megmaradt benne egy község, Szamossályi, ahová várták a kompot, de nem jött, várták a világosságot, de hiába, hiszen a lámpából kifogyott a hiányzó petróleum. És az emberek ezernyi más ügye-baja, amire bizony az ottani kommunisták nem tudtak, nem is tudhattak megválaszolni. Csak a lelkesedés volt meg bennük, ami önmagában kevés.

„Talán egy hétig lehettem akkor Szatmárban, járva egyik községből a másikba, Hogy, hogyan, ennek illusztrálására egy apró dolgot, de — hiszen csupa apróságokból áll az élet! A sofőr közli, elromlott a benzin csöve. Úgy mentünk aztán faluról falura, hogy menet közben töltögettem a benzint egy ideiglenes csőbe. Szombaton délután elfogyott az üzemanyag. Be kell mennünk Mátészalkára. Azzal fogadtak ott az elvtársak: a pesti rádió bemondta, Nonn György azonnal menjen fel a fővárosba. Elindultunk Nyíregyháza felé. Az úton — Kállósemjén körül végképp elromlott az autó. Felkerezkedtem egy szekérre, az letért a város közelében. Egy bicikli csomagtartóján hozott egy ember tovább. Késő este érkeztem Nyíregyházára, ahol

MDK

Barzó Endre

Domboldal, of.

KMTáre. M. Műv.ért. 1940-41

15.1.

MDK

Barzó Endre

Domboldal, o.f.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec. 15 - 1941 Jan.12. 15.1.

Barzó Endre MDK

Télen, pasztell

Műcsarnok 1942 A magyar művészetért c. kiáll.

Barzó Endre MDK

Március eleje, olf.

Műcsarnok 1942 [redacted]
A magyar művészetért c.kiáll.

Barzó Endre MDK

Október, of.

Magy. Művészetért kiáll. r. Mücs. 1940. febr. 11. l.

Barzó Endre MDK

Tokaji részlet

Mücsarnok 1937 IV.Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Barzó Endre MDK

Domboldal, olf.

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Barão Bruno

Dombolidai, etc.

MDK

Barzó Endre, festö

November.
Tokaji részlet.

OMKT.-Műcsarnok. IV.Nemzeti Képzőmüv. Kiáll.
Bp.1937.ápr.29.-jun.20. Kat. 91.

Barzó Endre MDK

Fehér házak

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Barzó Endre MDK

Tokaji részlet, repr.

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Barzó Endre MDK

November

Mücsarnok 1937.IV.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Barzó Endre MDK

Bánat-utca, olf.

Mücsarnok 1931 Művészcsoportok kiállitása

MDK

Barzó Endre, festö

17o. Tavasz. Olf.

Bp.Műcs. - MKT. Magy. Képzőműv. KIÁLLÍTÁs. 1934.ápr.
Kat. 10.l. 29.-jun.1

Barzó Endre MDK

Tavasz, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Barcó Magda

Tavasz, 61f.

MNK

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás

[illegible]

Barzó Endre, festö

Fehér házak.

ONKT.-Műcsarnok. IV.Nemzeti Képzőmův. Kiáll.
Bp.1937.ápr.29.-jun.2o. Kat. 6.1.

MDK

Barzó Endre

Korsós leány, of.

Este, of.

Kéve 16. kiáll. 1925. nov. N.Szal. 8. o.

MDK

Barzó Endre

Késő délután, of.

Tájkép, of.

Munkás asszony, of.

Kéve 16. kiáll. 1925. nov. N.Szal. 8. o.

Barzó Endre
Természet, olaj

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 19 l.

Nemzeti Szalon

Barzó Endre

Kéve XVI. kiáll. 1925.

Barzó Endre

1	Késő délután, olajf.	Miskolcz város tulajd.
2	Tájkép, olajf.	Miskolczi Ker. és Gazd. kör tulajd.
3	Munkás asszony, olajf.	4500
4	Korsós leány, olajf.	3500
5	Este, olajf.	1800

A „Kéve“ multja és jelene.

Tizenhatodik kiállitását rendezi a „KÉVE“ művészegyesület. Tizennyolc esztendei halk, de termékeny működésének pillanatnyi fordulója ez a kiállitás: rövid visszapillantásra rövid megálló az évtizedes pályán. Fiatal tehetségekből toborozta első

Barzó Endre
Estefelé, festm.

Magyar egyetemi és főisk. hallg. orsz. szövetségének kiáll. 1923. Nemz.Szal. 1. 5 l.

Barzó Endre
Diákotthon, Berlin.

Magyar egyetemi és főisk. hallg. orsz. szövetségének kiáll. 1923. 5 l.

MDK

Barzó Endre,
Benkhard Agost tanár növendéke.

Alkony.
Diákotthon.
Akttanulmány. 1o.l.
Uzsonna. 1o.l.

Az Ernst Múz. OMKK Főisk. Helikon kiáll.-ai.
OMKK Főisk Növ. Munk. kiáll. Bp. 1923 márc. Kat. 9.lo.l.
18-254

MDK

Barzó Endre

Természet, of.

Képzőm.Főisk.ifjusági kiáll. Ernst Mus. 1924.

19. 1.

IDK

Barzó Endre

Napszálltakor, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Mus. 1924.

19. I.

MDK

Barzó Endre

Estefelé, of.

Képzőm.Főisk.ifjusági kiáll. Ernst Mus. 1924.

19. l.

Barzó Endre
Estefelé, olaj

O.M.Kir. Képzőművv. Főisk. kiáll. 1924. 19 l.

Barzó Endre
Tájkép, olaj

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 19 l.

Barzó Endre
Napszálltakor, olaj

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 19 l.

MDK

Barzó Endre

Tájkép, of.

Képzőm.Főisk. ifjuságí kiáll. Ernst Muz. 1924.

19. 1.

MDK

Barzó Endre

A fekete macska, olaj
Meszes kocsi, "
Az ivóban, "
A bánya közelében, "
A falu vasárnapja, "
Szántóföldek, "

Kéve XX. kiáll. N.Szal. 1929. febr.

17 l.

MDK

Barzó Endre

Görömböly, olaj
Négy jegenye, "
Kék köcsög, "
Országut, "
Ruhaszáritó, "
Meszes kocsi, szénr.

Kéve XX. kiáll. N.Szal. 1929. febr.
17 l.

MDK

Barzó Endre

Utban, szénr.
Ruhaszáritó, szénr.

Kéve XX. kiáll. M.Szal. 1929. febr.
17 l.

MDK

Barzó Endre, festö

Csendes délután. Of.
Tavasz. "
Vihar után. "

Nyiregyházi Müv. Hetek. 1940.máj.4.-jun.3.-ig.
Képzömüv. Kiáll. tárgymut. 3.l.

Barzó Endre,

Képzőm. Főisk. Ifjuság
kiáll. 1921. márc.
Téli táj, of
Tisza, of

szon, olaj, 114×140 cm.
Capese Zurlo- és San Marco-gyüjteményből.

CCHIETTA (sienai festő, 1412 körül—1480)
nai Szent Katalin
ndo, fa, tempera, átm. 13·7 cm.
kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből.
Ramboux, 165. szám. (Vecchiet a.) — Lepold
—Homor 97. l. — Gerevich PA, 225. l.
(Vecchiet a.) — Lepold—Lippay 55. l.

LENCEI FESTŐ, XIV. század
ronika kendője (124. kép)
rélyos ékalakú felső záródással, fa, tempera,
×68·5 cm.
y oltár felső lezárása.
Benesch Belved. 70. l. (XIII. század.) —
Berti Toesca, 956. l. (Képe 955. l. Velence,
XIV. sz.)

LENCEI FESTŐ, XIV. század
ptychon. Balra: *Trónoló Madonna Szent Jakab és Szent Lucia között.* Jobbra: *Kálvária*
úcsos felső záródással, fa, tempera, egyenként
·5×24 cm.
Ipolyi-gyüjteményből.
töldalon ornamentális díszítés és 4—4 címer
oma.
Gerevich PA, 222—223. l. — Őszi kiállítás,
1930, Ipolyi, 129. sz. — Berti Toesca, 956. l.

BARZÓ ENDRE

A Balaton. Pasztell.

Művészeti Hotek Pécs

1941

MDK

Barzó Endre

Őszi délután, paszt.

Állami vásárlások. Szépmüvészet, 1942. 148 l.

Barzó Ede

Naplemente után, pastell.

Művészeti hetek

Kolozsvár 1942.

89. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi utca 36

M.D.K.

Barzó Endre /1898-1921/

28. Fehér házak. Olajf. 60 x 73, vászon.

Háborus műtárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 4. l.

MDK

Barzó Endre, festö

Falusi kép.

A Vall. és Közokt. Min. vásárlásai 1938 jul.1.-aug.1.
Kat. 19.1.

Barzó Ede

festő

V. Kunszkiáll. 1943

Őszi délután, pasztell

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Borzó Endre

Szerepel a KUT jubileumi kiállításán
a Nemzeti Szalonban

Nemzeti Újság 1937 XI. 21.

Barzó Endre

Művével szerepel az Ernst múzeumban, a Munkány lik Kiállításán.

Kijáj, 934. v. 13.

Barzó Endre. festöm.

dözsöl szinben és rajzban.bátran egyéni. de már mederességet éreztet.

B.A.: Uj Müvészek Egyesülete. a Szalonban.
Nemz. Szal.- Magyar Nemzet.1940.ápr.3. 4.l.

Barzó Endre

Szerepel a KUT jubiláris
kiállításán a Nemzeti Szalonban

Lyság 1937 XI. 20.

Barzó Endre

3 tájképe szerepel a KUT kiállításán a Nemzeti Szalonban

Budapesti Hirlap 1937 XI. 21

Berzó Endre

festőművész

KÉVE Művészegyesület kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.II.5.

MDK

Barzó Ede festőm.

Kéve 16. kiáll. 1925. nov. N.Szal.

2. o.

Barzó Endre

festőművész

KÉVE-művészegyesület kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Fényproblémákkal foglalkozó és ezeket különösen egyik rajzán bitűnően megoldotta

Magyarország
1929.II.10.

Barcsó Endre
festőművész

KÉVE Művészegyesület kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

U j s á g
1929.II.5.

Barzó Endre

festőművész

KÉVE Művészegyesület kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyarság
1929.II.5.

Barzó Endre
Istőművész

Kéve művészcsoport kiállítása – nemzeti szalonban – meglepő szuverenitással kibontakozó fényproblémákat felvető, melegszín-harmóniájú vásznaival szerepel.

Pesti Napló
1929 11.10

Barró Endre
Istőművész

Kéve kiállítása – nemzeti Szalonban – meglepő fejlődőképességét egy szép modern sorozat dokumentálja. –

Az Est

1929 11.10

MDK

Barzó Endre

Alkotásai szerepeltek a Tücsök irodalmi és művészeti szövetkezet 1941.dec.21.-én megnyitott állandó jellegű kiállitásán.

Szépművészet, 1941. 20.1.

Barczó Endre

A Magyar Nemzeti Galériában rendezték meg az elfelejtett festő emlékkiállitását. A 2o-as, 3o-as évek fordulóján ismert müvész volt. 1944-ben rendezték meg gyüjteményes kiállitását, 1953-ban halt meg.

Magyar Hirlap 1969.215/9.

Barzó Endre festő

Debrecenben a TTIT Csokonai-Unbjában rendezvel kiállítást a tragikus sorsú magyar művész műveiből

Magyar Nemzet 1973 március 21
4. old.

Barzó Endre

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KELETMAGYARORSZÁG

Nyíregyháza

1969 OKT 19

A Nyírségi Ősz mai programjából

A *II. Országos Moszkvics-találkozó* alkalmából péntek óta a Szovjetunió Kárpátontúli területén tartózkodó magyar delegáció a szovjet autókaravánnal együtt ma érkezik vissza Nyíregyházára és megrendezik az *autósok vetélkedőjét*. Este 19 órakor a sóstói Krúdy-szállóban találkozóra kerül sor *a magyar—szovjet barátság jegyében*.

A Megyei Művelődési Központban délelőtt 11 órakor nyitja meg a *Barzó Endre emlékkiállítást Gulyás Emilné dr.*, a megyei tanács vb. elnökhelyettese. A nyíregyházi származású festőművész válogatott alkotásait *F. Mihály Ida* művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria tudományos munkatársa ismerteti.

Vaja Rákóczi-tanyán *„Községünk felszabadulása és 25 éves fejlődése"* címmel tart előadást Somfai József.

A nyíregyházi Szabolcs-étteremben *„gitáros teadélután"*, a Zrínyi Ilona utcai kötöttáru szaküzletben ugyancsak délután, őszi *kötött- és divatáru bemutató és vásár* lesz.

Táncdalest Kisvárdán és Tiszavasváriban.

Mátészalkán *magyarnótaest*.

Pázekas, Barsony, illetve: Polacsek, Szabó és Kiss.

—NYÍRBOGDÁNY 2:0 (1:0)

góljával nyert. A vendégcsapat több nagy helyzetet hagyott ki.

játékost össze
mérkőzéstől

yelmi bizottság hatá

intézőjét is három hónapra tiltotta el sportegyesületi tisztsége viselésétől.

Ezek után a sportszerűtlenségekért, játékvezető sértésért, tettlegességért az alábbi játékosok kaptak eltiltásokat.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

Barzó Endre

1967 SZEP 15.

Barzó kiállítás készül

1021

Száz válogatott mű, olaj, pasztell, akvarell és grafika a két éve tartó kutatómunka eddigi eredménye; Szabolcs megye ugyanis Barzó Endre, a Nyírség egyik legnagyobb festőművészének gyűjteményes kiállítására készül. Barzó Endre 55 éves korától, halálának pillanatáig csak száz művet alkotott ugyan, de ennek összegyűjtése komoly erőfeszítéseket kíván, mert képeit kiterjedt baráti köre őrzi. A kiállítás anyagához, amelyet még ebben az évben megrendeznek, a legtöbb képet Csürösné, Barzó Eta, a festőművész testvére adja. Soltész Albert festőművész, akit a művek gyűjtésével és válogatásával bíztak meg, arról ad számot, a gyűjtőmunka a kiállítás megrendezéséhez lényegében befejeződött, de még várják azoknak a jelentkezését, akiknek birtokában Barzó-képek vannak.

katársának prémiumát és a kézbesítő többletét Bartha Sándorné 30 éves tuzséri postahivatalvezető. A nyíregyházi megyei bíróság ezért jogerősen 3 hónapi szabadságvesztésre büntette, amelyet szigorított büntetésvégrehajtási munkahelyen kell letölteni.

Kelet-Magyarország

A Magyar Szocialista Munkáspárt Szabolcs-Szatmár megyei bizottsága és a megyei tanács napilapja.
Szerkeszti a szerkesztő bizottság.
Főszerkesztő: Ordas Nándor
Szerkesztőség: Nyíregyháza, Zrínyi Ilona u. 3.
Telefon: 16—70, 16—71.
Kiadja: a Szabolcs megyei Lapkiadó Vállalat, Zrínyi Ilona u. 3. Tel.: 30—00.
Felelős kiadó. Farkas Pál
Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizetési díj egy hónapra: 12 forint.
Előfizethető a helyi postahivataloknál és kézbesítőknél.
Index szám: 25 059.
Kéziratokat nem őrzünk meg

Barzó Endre

A MNG-ban emlékkiállitása volt /1969. VIII. 2--24./. Müvészete az alföldi és a római iskola hatására alakult ki, saját stilusát nem sikerült kialakitania.

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 52.l.

Barzó Endre

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KELETMAGYARORSZÁG

Nyíregyháza

1969 NOV 2

...és szüleiket.

SOK LÁTOGATÓT VONZOTT. Október 19 és 30 között a Megyei Művelődési Központ nagytermében rendezték meg Barzó Endre emlékkiállítását. A 10 nap alatt 1700-an tekintették meg. Soltész Albert nyíregyházi festőművész ez idő alatt tizennyolc alkalommal tartott tárlatvezetést Barzó Endre munkásságáról.

— A Nyíregyházi Kossuth Szakközépiskola végzős tanu-

Barzó Endre

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 SEP 16

NÉPSZAVA

Budapest

NYÍRSÉGI ŐSZ

Ez év október 1—31 között rendezik meg gazdag, változatos programmal a nyírségi őszt. Egy hónapon át több mint 200 országos, megyei és helyi kulturális, kereskedelmi, valamint vendéglátóipari rendezvényre kerül sor Szabolcsban. A nyírségi ősz október 1-jén Tiszabercelen nyitják meg. Néhány nappal később Nyíregyházán tartják az idegenforgalmi hivatalok vezetőinek országos tanácskozását. Október 17—20 között bonyolítják le a második országos Moszkvics-találkozót. A nyírségi ősz keretében mutatják be szülővárosában, Nyíregyházán először Barzó Endre festőművész alkotásait. A másik nyíregyházi festőművésznek, Benczúr Gyulának emlékszobát rendeznek be a Móricz Zsigmond Színházban.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 JÚL 18
ESTI HÍRLAP
Budapest

1021 Barzó Endre

„Elfelejtett" festőművész a Galériában

Augusztus elején nyitják meg a Magyar Nemzeti Galériában *Barzó Endre* emlékkiállítását. A művész az 1920-as évek végén Nemes Marcell-ösztöndíjjal Olaszországban dolgozott. 1931-ben Barcelonában egy világkiállításon *első díjat nyert*, ugyanakkor gyűjteményes kiállítása volt Budapesten, a Nemzeti Szalonban. Második önálló tárlatának megnyitása 1944. március 19-én lett volna, de erre már nem került sor a német megszállás miatt. A második világháború után visszatért szülővárosába, Nyíregyházára, és ott élt 1953-ban — 55 éves korában — bekövetkezett haláláig. A tárlat mintegy 80 festményét hatévi kutatómunkával gyűjtötte össze az ország minden részéből *Soltész Albert* festőművész.

XI
19

Estiltir

POLITIKAI NA

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 NOV 12

LOBOGÓ
Budapest

Barzó Endre kiállítás – Nyíregyházán

1021

A Magyar Nemzeti Galériában rendezett emlékkiállítása után, most Nyíregyházán gyönyörködhetnek a látogatók Barzó Endre elhalt festőművész alkotásaiban. Művein át egy kor üzen: egy tragikus kifejlés felé haladó kor, amelyben roppant erők feszülnek egymásnak világszerte, s nyugtalanok, izgatottak, vészterhesek benne a hétköznapok —, a harmincas évek vége. Ez a kiállítás igen alkalmas arra, hogy Barzó Endre szülőföldjén azok is megismerkedjenek művészetével, akiknek tegnapját ez a művészet megjeleníti és dokumentálja.

(Foto: KOVÁCS ENDRE)

Tóth György, az MHSZ Heves megyei titkára

nenk! Létszámunk jelenleg szaznegyvenöt fő, javarészt fiatalok. Az idén négy országos versenyen vettünk részt — eredményesen. Pontosabb adattal sajnos, nem szolgálhatok, mert hiába, a verseny óta két-három hónap is eltelt, de a kiértékelést még a mai napig sem kaptuk meg. (!) Rövidhullámú állomást is szeretnénk üzemeltetni, de az engedélyre már jónéhány hónapja várunk (!), s talán még várhatunk is.

Papírmunkák — irodai ügyek! Nem lehetne ezeket gyorsabban intézni? Hiszen nem is kellene hanghoz hasonló sebesség!

Péterke

A környékbeli lakóktól gyakran hallottam Pétervásárának ezt a lerövidítve becézett nevét. Honnan született? Nem tudom. Még azok sem tudták, akiktől

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 AUG 24.

MAGYAR NEMZET
Budapest

KIÁLLÍTÁSOK

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM: Magyarország népeinek története a honfoglalás koráig. — Magyarország története a honfoglalástól 1849-ig. — Magyar hímzések a XVII—XVIII. században. — Ember és környezete a bronz- és vaskorban. (Nyitva: hétfő kivételével 10—18 óráig.)

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA: Magyar festészet és szobrászat a XIX. és a XX. században. — Népi kerámia. (A Néprajzi Múzeum kiállítása.) — Barzó Endre festőművész emlékkiállítása. — Magyar nemekművek (a Vármúzeum épületében.)

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM: Régi Képtár. — Egyiptomi kiállítás. — Görög-római kiállítás. — Szobrokiállítás. — Modern külföldi képtár. — Régi magyarországi művészet. — Mesterrajzok a lipcsei Képzőművészeti Múzeumból. — Vasarely és a modern grafikák.

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Szent György tér 2.): Középkori királyi palota a budai Várban. — Budai látképek a XV—XIX. századból. (Korabeli metszetek.) — Fővárosunk ezer éve. — Régészeti ásatások Budapesten.

KISCELLI MÚZEUM: A főváros képzőművészeti gyűjteményének kiállítása. — Pest-Buda művészete 1686—1872-ig. — Budapesti nyomdák a XIX. században. (Nyitva: Kedd, csütörtök, vasárnap 10—18 óráig.)

HOPP FERENC KELET-ÁZSIAI TÖRTÉNETI MÚZEUM: A múzeum legszebb művészeti kincsei. I. (Nyitva: hétfő kivételével 8.45—16.45, vasárnap 9.45—17.45 óráig.)

KÍNA MÚZEUM: A múzeum legszebb művészeti kincsei. II. rész. (Nyitva: hétfő kivételével 9—17, vasárnap 10—18 óráig.)

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM: Vasúttörténeti kiállítás. — A közlekedési eszközök fejlődése. — Közlekedési játékok kiállítása. (Nyitva: hétfő és péntek kivételével 10—18 óráig.)

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM: Magyarországi fajánsz- és kerámiacserépművészet. — Új szerzemények I—II. — Közel-keleti és európai díszítő csempék. — (Nyitva: hétfő kivételével 10—18 óráig.)

MŰCSARNOK: Mai román grafika és 25 éves a Román Népköztársaság című kiállítások.

MŰCSARNOK KAMARATEREM: Borics Pál szobrászművész kiállítása.

CSÓK GALÉRIA: Bod László festőművész kiállítása.

NAGYTÉTÉNYI KASTÉLYMÚZEUM: Magyar bútorművészet a XVIII. században. — XV—XVII. századi európai bútorok. — Bútorművészet a XIX. században. — Kályha- és kályhacsempebemutató. — Puszpángfa és elefántcsont faragások a XVI—XVII. században. (Nyitva: szerda, szombat, vasárnap, 10—18 óráig.)

SEMMELWEIS ORVOSTÖRTÉNETI MÚZEUM: Képek a gyógyítás múltjából. (Nyitva: hétfő kivételével 10.30-tól 18 óráig.)

VENDÉGLÁTÓIPARI MÚZEUM: Idegenforgalom és vendéglátás Magyarországon a XX. század közepéig.

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM: A reformkor és szabadságharc irodalma. — A Magyar Nemzeti Múzeum textilgyűjteményének kosztümkiállítása. (Megtekinthető: kedden és csütörtökön 10—12 óráig.) — Károlyi Mihály emlékszoba. — „Teremteni új nemzedéket" a XIX. század második felének irodalomtörténete. — József Attila, Radnóti Miklós, Komjáth Aladár, Móricz Zsigmond, Juhász Gyula emlékkiállítások. (Nyitva: hétfő kivételével 10—18 óráig.)

MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM: A Tanácsköztársaság agrárpolitikája. — Lótenyésztési kiállítás.

PESTERZSÉBETI MÚZEUM: A város peremén c. kiállítás.

SZERB EGYHÁZTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY: Szentendre, Engels u. 5.

FÉNYES ADOLF TEREM: Mossahammer György festőművész kiállítása. (Zár: 24-én este.)

MEDNYÁNSZKY TEREM: Szőllősy Enikő szobrászművész kiállítása.

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE: Lehel Mária festőművész kiállítása. (Zár: 24-én este.)

Barzó Endre

meglevő k
ugyanis ily
„nincs egy
adott szerv
getlenül is
a vevők r
következés
szolgáltatv
Mivel pedi
óta számos
melési ka
optimálisar
lisan igény
„egyensúly
natkozásban tartos. Ha tehát az ilyen értelemben vett „egyensúlyhiány" volna az oka a verseny hiányának, akkor a verseny hiányát — és az ebből fakadó negatív jelenségeket is — tartósnak lehetne tekinteni.

A gazdasági reform helyes működésének egyik feltétele azonban éppen ama helyzet felszámolása, hogy a megrendelők, a vevők ki legyenek szolgáltatva a termelőknek, azaz, hogy ne legyen egyen-

helyzet sem teremthető meg, egyszerűen nincs létjogosultsága. Egyes termékek vonatkozásában elvben *mindig* megvan a lehetőségünk, hogy megfelelő mennyiségű, minőségű áru importjával, mégpedig megfelelő áron relatíve elegendő kínálatot biztosítsunk.

A kínálatnak import útján történő növelésével szemben felhozott leggyakoribb ellenvetés, hogy az import bővítésének nemzetközi fizetési

ÉRTESÍTJÜK T. ÜGYFELEINKET,

HOGY

TÁROZÁSAIKAT
ÓPONTBAN
ÁK:

ÓL 30-IG

EP (NYERS CSAVARÁRU)
XIII., Tahi utca 95.

EP
RU ÉS SZEGECS)
VI.,
nszky út 60. és 52.

ŐL 30-IG

EP (FACSAVARÁRU)
IX., Mester utca 9.

: ÁRUKIADÁS SZÜNETEL

'ARI VÁLLALAT,
DELMI OSZTÁLY

Barsó Endre

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KFT.

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

Budapest

BARZO ENDRE emlékkiállítása a Magyar Nemzeti Galériában augusztus 24-én, vasárnap este 7 órakor zárul.

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1967 OKT 24
PETŐFI NÉPE
Kecskemét

Barzó Endre

Nyírségi ősz

Élet-Magyarország

Gazdag program jut a fenti című rendezvénysorozat minden egyes napjára. Csupán a hét egyetlen napján is olyan események szerepelnek a műsorban mint országos Moszkvics-találkozó és autós vetélkedő, magyar—szovjet barátsági találkozó. Barzó Endre-emlékkiállítás a nyíregyházi származású festőművész válogatott alkotásaiból, továbbá gitáros teadélután, táncdal- és magyarnótaest, árubemutató és vásár.

ló,

kor
dő
me
lalt
mér
tén
köz
teke
már
sége
—
lent
rült
vete

szükségességét, hogy a mozgalom új jelszavaként ez is szerepeljen

zonségszervező tevékenységére, s tolmácsolta a munkások kívánságát, hogy a

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Barzó Endre

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

1969 OKT. 11.

A BARZÓ ENDRE EMLÉKKIÁLLÍTÁS megnyitója 1969 október hó 19-én délelőtt 11 órakor lesz Nyíregyházán, a Megyei Művelődési Központban, a nagyteremben.

1024

Bozzó Endre

A Nemzeti Galériában kiállítása nyílt

Magyar Hírlap 1969 VIII. 21

Barró Endre

A Nemzeti galériában
kiállítása nyílt

Kappar Hislap 1969 VIII. 13

Barzó Endre

Barzó-kiállítás készül (Barzó Endre fm.)
-Kelet-Magyarország, 1967. szept. 15.)

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

8c. 1.

Barró Endre festő

A Nemzeti galériában

Találkozás

Magyar Hírlap 1969 VIII. 26

Barzó Endre
festő-

Emlékkiállítása volt nemrégében
a Magyar Nemzeti Galériában,
ahol erőteljes, sugesztiv képeit
mutatták be.

Telepy Kutalin: Szabolcs-Szatmár megye..
Művészet, 1969. október-95 lap.

MDK

Barzó Endre

Fehér házak, o.

Szépm. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke.
Bp.1952.

Barzó Endre.

Kiállitetta müveit az Ernst muzeom 1944-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Barzó Endre.

A "Kéve" művészegyesület tagjai a fiatal művészgárdából 1929-ben.

Bende J: A Képzőművészeti Egyesületek története.

szövarch 20.- 200.lap

Barzó Endre.

Az Ernst muzeum kiállitotta müveit 1951-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Barzó Endre festő

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. Mücs.

1927. jan.

Barzó Endre.

Benhardt tanár tanítványa.

Képe szerepelt a Képzőművészeti Főiskola kiállításán, a Műcsarnokban.

Az Est, 1928. Máj. 20.

Barzó Endre

Szerepelt a KIIT és UME közös tárlatán

PfL 1932. XI. 6.

Barzó Endre.

Képe részlet a Képzőművészeti Főiskola kiállításán.

Magyarság, 1928. Máj. 20.

MDK

Barzó Endre. graf. -
festöm.

Erös egvéniség a graf. vonalakkal dolgozó müvész. Szeren csésen keveri a rajzot a kevés de nem mellékes szinfoltal. De ez csak kisméretü képein elönyös. Nagyméretüknél ez nyugtalanit.

Kitünö "Magyar falu" bö vizzel festett akvarellje.

R.Szörédi Ilona: Az uj müvészek egyesületének kiáll. -a. Uj Magyarság. 1940. márc. 31. 15.l.

Barta Endre festő

emlékkiállítása nyílt a

Magyar Nemzeti Galériában

Népszava 1969 augusztus 1
2. old

Barabás Endre.

Munkája szerepel a Szinyei-Merse Pál-Társaság kiállításán, a Nemzeti Szalonban.

Pesti Napló, 1927. márc. 25.

Barzó Ede

Reá van a Műcsarnokban rendezett
„A magyar művészetért" kiállításon.

Nemzeti Újság 1942. VI. 7.

Barzó Endre.

Benkhard Ágoston tanítványa.

Munkája szerepel a Képzőművé-
szeti Főiskola növendékeinek
kiállításán.

Ujság, 1928. Máj. 20.

Barzo Endre

Benhárd Ágost tanár növendéke.

Tájképei és gyümölcs-csendéletei szerepelnek a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán, a Műcsarnokban. (említve.)

Budapesti Hirlap, 1928. Máj. 20.

Barzó Gnaire.

Benkhardt Ágoston tanítványa.

Munkái szerepelnek a Képzőművé-
zeti Főiskola növendékeinek kiál-
lításán, a Műcsarnokban.

Pesti Hirlap, 1924. Máj. 23.

Barzó Endre

májusban rendezik meg emlékkiállítását a nyíregyházi Jósa András Múzeumban.

Kelet-Magyarország 1965. nov. 30.

Barzó Endre

Emlitve

Borbély László: A Miskolci Képtár
képzőművészeti gyűjteménye...
Napjaink, Miskolc, 1971. X. évf. 5. sz.

Barcsó Endre

Kiállít

PH. 1942. IV. 8.

Központ meginditotta rotaprintes for-
ő köteteként a
képzőművészeti Élete"
amely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
atkozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

kiadványai közül kapható
ok 1954-55."
Központ évkönyve. Ára: 75.- Ft.

ok 1956-58."

ók a Művészettörténeti Dokumentációs

Barzó Endre

Kiállít

PH. 1932. IV. 3.

Barzó Endre

Kiállít

Film szinhás irodalom 1942. IV. 17.

zpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
ozőművészeti Élete"
mely a Közoktatásügyi Népbiztosság
Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
kozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

adványai közül kapható
1954-55."
zpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

1956-58."

a Művészettörténeti Dokumentációs

Borzó Endre

Kiállít

Bécs. 1942. IV. 16.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gy
Megrendelés esetén az összeg MNB 1
ciós Központ számlaszámára utalandó
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból
mely a terület építészeti állagának a

Borzó Endre

Kiállít

NÜ. 1942. IV. 9.

rgy út 41.), készpénzfizetés ellenében.
9.650-51 Művészettörténeti Dokumentá-
Ebben az esetben a kért könyvet pós-

Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,
rök utáni állapotát rögziti.

Művészettörténeti Dokumentációs
Központ

Barzó Endre

N.U. 931. XI. 11.

— Az Ernst-muzeum csoportkiállitása. Az *Ernst Muzeum* nagysikerü csoportkiállitása melyen *Barzó* Endre, *Biai Vöglein* István, *Dénes* Rudolf, *Jobbágyi Geiger* Miklós, *Orbán* Dezső festőmüvészek és *Gárdos* Miklós szobrászmüvész müvei szerepelnek, vasárnap, november 15-én zárul.

P.H.931.XI.3.
Ujság,931.XI.3.
P.N.931.XI.8.
N.U.931.XI.11.
Reggeli Ujság,931.XI.2.

Barzó Endre festő

Szerepel a „Magyar táj és népélet" kiállításon a Műcsarnokban

Esti Kurir, 1977. I. 14

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Barzó Endre

MAGYAR NEMZET

Budapest

1990 AUG 1

1021

NAPLÓ

Barzó Endre festőművész emlékkiállítása augusztus 2-án, szombaton fél 12 órakor nyílik meg a Nemzeti Galériában. A tárlatot dr. Solymár István főigazgató-helyettes nyitja meg.

✤

dekló kérdéseket tekintették át. A találkozón jelen volt *Aczél* György, az MSZMP

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KFT.

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Barró Endre

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

1969 OKT 18

VASÁRNAP NYILIK BARZÓ ENDRE KIÁLLÍTÁSA. Ünnepélyes keretek között a Nyírségi Ősz programjában vasárnap délelőtt 11 órakor a megyei művelődési központ nagytermében megnyitják a negyvenes években elhunyt szabolcsi Barzó Endre nyolcvan festményből álló és a fővárosban már korábban bemutatott képzőművészeti kiállítását. Megnyitót Gulyás Emilné dr, a megyei tanács vb elnökhelyettese mond Barzó Endre munkásságát és a műveket F. Mihály Ida, a Nemzeti Galéria munkatársa, művészettörténész ismerteti.

ra különösebb esélyt. Csak azért sem, mert a hazaiaknak igen nehéz a hátralevő sorsolásuk, s nyilván mostani, hazai mérkőzésükön igyekeznek két pontot szerezni, hogy minél messzebb kerüljenek a veszélyes zónától. De játéktudásuk alapján is ko-

Barát Endre

szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

W k 1931. II. 22.

MDK

Barzó Endre, [ ]

Emlékkiállítása [Nemzeti Galéria] aug. 24-én zárul.

– : Hír 8

Népszabadság, Bp. 1969. aug. 23.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Barzó Endre

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiáll.-án, az Ernst Múzeumban.

P.H.932.IV.3.

Dear Andre

Although, I don't [illegible] as Brent
[illegible]

[illegible]

MDK

Barzó Endre, festő

A Nemzeti Galériában lesz a Barzó Endre - emlékkiállítás. A művész a 20-as évek végén Olaszországban dolgozott, 1931-ben Barcelonában első díjat nyert. A II. világháború után műtörténésznek, Nyíregyházára ment s ott halt meg 1953-ban, 55 éves korában.

—:„Elfelejtett" festőművész a Galériában 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. júl. 18.

MDK

Barzó Endre, festő

A nyireg, házi festőművész emlék-kiállítása augusztusban nyílik meg a Nemzeti Galériában.

– : Hír

12.

Népszabadság, Bp. 1969. júl. 13.

1021

Barzó Endre

bb. 6. egy ,,elfelejtett,, nyiregyházi festőművész emlékkiállitása a nemzeti galériában

vid-fm/gy/la 1969. julius 10.

augusztus elején nyitják meg a magyar nemzeti galériában egy ,,elfelejtett,, nyiregyházi festőművész, barzó endre emlékkiállitását. a tárlat anyagát - mintegy nyolcvan festményt - csaknem hatévi kutató munkával soltész albert nyiregyházi festő gyüjtötte össze az ország minden részéből.

barzó endre az 1920-as évek végén nemes marcell-ösztöndijjal olaszországban alkotott. 1931-ben barcelonában egy világkiállitáson első dijat nyert. ugyanakkor budapesten a nemzeti szalonban megrendezték gyüjteményes kiállitását. 1944. március 19-én nyitották volna meg önálló tárlatát, de erre már nem kerülhetett sor. a második világháboru után visszatért szülővárosába, nyiregyházára, s ott élt 1953-ban - 55 éves korában - bekövetkezett haláláig.

a szabolcs-szatmár megyei kulturális szervek és intézmények azt tervezik, hogy a nyirségi ősz programjában barzó endre szülővárosában is rendeznek emlékkiállitást./mti/

.-.

bb. 7. hirek a főváros életéből

bb. 7. / hirek a főváros.... folyt./ gy

bátrabban élnek interpellációs jogukkal a józsefvárosiak

huszonnégy interpelláció hangzott el eddig ebben a ciklusban a 8. kerületi tanács ülésein - állapitotta meg a 8. kerületi tanács végrehajtó bizottsága, amely napirendre tüzte az interpellációs jog gyakorlásának vizsgálatát. legtöbb tanácstag a lakóházak tatarozásával, helyreállitásával, felszerelésével kapcsolatban terjesztett elő interpellációt. a témák között második helyre az utca- és területrendezésekkel összefüggő tanácstagi kérdések kerültek. a lakóbizottsági tagok jogi védelméről és a köztisztaság biztositásáról is jegyeztek be interpellációt.

a tanács vezetői azt a célt tüzték maguk elé, hogy lehetőleg minden interpelláló már a tanácsülésen, tehát nyomban az interpelláció elhangzása után részletes és megalapozott választ kapjon kérdésére.

zöldség-gyümölcs értékesitő pavilon csepelen

konkurrenciát támaszt a 21. kerületi tanács a már müködő zöldség-gyümölcs üzleteknek: a közelmultban kilenc zöldség-gyümölcs kiskereskedői jogositványt adott ki. a bolthálózatot is bővitik, hogy csepel jelenleg ellátatlan negyedeiben javitsák a lakosság zöldáru-ellátását. a posztógyár utcában hamarosan megnyitja üzletét a duna termelőszövetkezet. az uj városközpontban - a kossuth lajos utcában - zöldség-gyümölcs értékesitő pavilont állitanak fel, s [illegible] is./mti/

Barzó Endre

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiáll.-án az Ernst Múzeumban.

M.H.932.IV.3.

Вагаў Бібліятэка

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 JÚL 13

Barzó Endre

NÉPSZABADSÁG

Budapest

— BARZÓ ENDRE nyíregyházi festőművész emlékkiállítása augusztus elején nyílik a Nemzeti Galériában.

Barzó Endre

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Budapest

1969 AUG 1

⊙ A MAGYAR NEMZETI GALÉRIÁBAN augusztus 2-án szombaton nyílik Barzó Endre festőművész emlékkiállítása, amelyet dr. Solymár István főigazgató helyettes nyit meg.

1021

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 AUG 1

Barzó Endre

NÉPSZAVA

Budapest

A Magyar Nemzeti Galériában augusztus 2-án, szombaton déli 12 órakor nyílik *Barzó Endre* festőművész emlékkiállítása. A kiállítást dr. Solymár István főigazgató-helyettes nyitja meg.

Barzó Endre

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Pécs

1969 JUL 11

1021

Augusztus elején nyitják meg a Magyar Nemzeti Galériában egy „elfelejtett" nyiregyházi festőművész, Barzó Endre emlékkiállítását. A tárlat anyagát — mintegy nyolcvan festményt — csaknem hatévi kutató munkával Soltész Albert nyiregyházi festő gyűjtötte össze az ország minden részéből.

szenvedő beteget odaadóan

Barzó Endre, festőm.
/Kéve/

művével/ill. -ivel/ ő is részt vett ezen a kiállításon.

Műcsarnok. 1928. tav. kiáll. Kat. 36.l.

Barta Endre festőművész

emlékkiállítása augusztus 2.-án

nyílik a Nemzeti Galériában.

-Napló-

Magyar Nemzet
1969 augusztus 1.
4. old.

Barzó Endre

festőművész

Munkácsy-céh kiállítása - képével vesz részt.

Pesti Napló
1930.VI.9.

Barsó Endre.

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

EK 1931. II. 24.

Barzó Endre, festőművész

A nyíregyházi Jósa András Múzeum állandó kiállításain túl maradandó élményt igér Barzó Endre festőművész emlékkiállítása amelynek anyagát magántulajdonban lévő alkotásokból válogatták.

Kelet-Magyarország, 1983. okt. 14.

Bassó Endre

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

PN 1931. II. 22.

Barzo Endre

Műcsarnok festő Kéve Taj

1927. tav. Enak. 399 kéve

1927. magyar taj. 710, 722, 734

1928. tav. Enak. 276, 280, 284 kéve

l. Váci utca 56.

Külföldi magyar közkönyvtáraknak a magyar népet stb. ismertető idegen nyelvű müekkel való ellátása VIII. 68.

Barzó Endre

kol. kiáll. az Egyetem

1931 nov.

Bárzó Ede

l.

Ernst Mor 131. Kiáll

143, 248. 14.

Görög kéziratok IV. 41

Barzó Endre

Magyar Hírlap 1969 VIII. 6

BARZÓ ENDRE A NEMZETI GALÉRIÁBAN.

Egy elfelejtett festő emlékkiállítása. A 20-as, 30-as évek fordulóján ismert művész 1944-ben rendezett gyűjteményes kiállításának megnyitása egybeesett a **német csapatok budapesti bevonulásával,**

és már nem keltett visszhangot. A könynyen csüggedő művész a háború után elfáradt, 1953-ban bekövetkezett haláláig már alig festett. Nemcsak életpályája, hanem — a kiállítás tanúsága szerint — művészete is egyenetlen, hullámzik az oldottabb, drámai, erősen kolorista, Tornyaihoz kapcsolódó alföldi festészet és a Rómában a 20-as, 30-as években divatozó novecentista irány között. Stíluskereső nyugtalansága csak egy-egy igazán koncentrált műben talált magára, s éppen ezért a visszapillantó életműkiállítást nem érezzük indokoltnak.

DETÉS

BŐRIPARI
VÁLLALAT
3-as számú
gyára,
IV. ker.,
Váci út 40.

FELVESZ:

NŐI és FÉRFI
DOLGOZÓKAT
TERMELŐI
MUNKÁRA,

AZ
EGYESÜLT
IZZÓLÁMPA
VÁKUUM-
TECHNIKAI
GÉPGYÁR
FELVESZ
44 ÓRÁS
HETI
MUNKAIDŐVEL
MAGAS

FŐVÁROSI
SZÁLLÍTÁS
VÁLLALAT

felvesz

KEZDŐ
és
GYAKORLO

gépkocsi-

vezetőke

Barzó Endre

Ernst Múz. kiállításai

CXXXI. 1932

143, 248

SALAMON KÁROLY
könyv- és papírkereskedése
LOSONC

LOSONC 62 XII 16 21 8 MAGYAR K. P. POSTA

LOSONC 62 XII 16 21 MAGYAR K. P. POSTA

P. Europa felem Könyv.

Budapest V

Visegradi u. 36.

Barzó Endre

I. Kut II. Ume tagja

KMTÁRS művcsoptok
1931. feb.-márc. kiáll.
X. 3
1932. febr. márc. kiáll.
388 -

Kut Ismeri

Bánat-utca, of

Barsó Endre festő

Semmelweis-utca 11.

Műcsarnok

1934. nemz. képz. kiáll. 170.

3538. Jan Davi

Sz. Utrechtben 1606-ba

Gyümölcsök.

Zöld terítővel részben let
hol delíti tálat látunk, a mely
hollandi osztrigával és azok
diszített tálban, a szőlők és
venyigét és galyat öt reine-clau
tálcza mellett balról czipó, nara
jobbról pedig egy egész és egy
három mogyoró köti le figyeln
»*J. de Heem f.*«.

Fa, méretei 43·3 : 60 cm. —
az 1907 július 1-jei 68392 sz. eng
5397·68 K-án (1169–907). — E
5-én (1251–907). — Az elszámol
11-iki 9458–909 szvsz. határozat

Kifüggesztésére vonatkozó ad
ban. 1910: Cab. G. 590 a). *Jan D*

III

Vétel
1907

Barzó Endre

Kopnaggrat 150 éve

BARZÓ ENDRE :
12. Így történt. - Paszt.; p. 29.5 x 42 cm. Jelz.
1.b.: "Barzó E. 1941".

BERON GYULA :

22. Eső. - Vizf., p. 29 x 26.3 cm. Jelz. l. b.: "Beron Gy".

BÉNYI LÁSZLÓ :

23. Virágzó fák. - Temp., p. 48 x 34 cm. Jelz. l.j.: "Bényi László 42".

BICZÓ ANDRÁS :

24. Szánkázás. - Vizf., p. 38.5 x 25.7 cm. Jelz. l.b.: "Biczó András 1940".

BIKESSY JÓZSEF / XIX. sz. elején / :

25. Csikós. - Vizf., p. 41 x 30.5 cm. Jelz. l.b.: "Nach der Natur gezeichnet von Oberstlieut. Heinbucher edler von Bikkessy 1820".

Barzó Endre

a nagyszerű csoportkiállítás egyik szereplője.

Az Ernst-muz. csop. kiállítása

P. H. 931. XI. 12.

BARZÓ ENDRE
festőművész

Miskolc

Képtár

TKM 484

Barzó Endre.

A Szinyei-Társaság saját gyűjteménye számára vásárolta meg műnét, egy e célra szolgáló adományból. A mű a Társaság a Tavaszi Szalon idei második kiállításán szerepelt.

Magyarság, 1927. márc. 29.

Barzó Endre

festőművész

Munkácsy-féle kiállításon - Ernst Múzeumban - képével szerepel. Kintornás-át az teszi érdekessé, hogy a kintornától festményén a felhők, házak, falak mind kintornásan vajudnak.

Magyarság
1930. VI.9.

Barzó Endre.

Benkhardt Ágoston művendége.

Tájképei szerepelnek a Képzőművészeti Főiskola kiállításán, a Műcsarnokban. (említve)

Nemzeti Újság, 1928. Máj. 20.

Barzó Endre
festőművész

Kéve művészcsoport kiállítása – nemzeti Szalon-ban – képeivel szerepel. Fény problémákat vet fel és próbál megoldani. Néhány kísérlete művészi erőkösével figyelmet ébreszt. –

Nemzeti újság
1929. 11. 10

Barzó Endre
festőművész

Kéve kiállítása – nemzeti szalonban –
képével szerepel.. Figyelemre méltó egyszerűsítő
nagyvonalusága. –

Magyarság
1929 II. 10

Borzó Gudse.
festőművész

Karácsonyi kép-és szaborkiállítás nyílt meg Váci út 5. sz. alatt, melyen műve szerepel.

Magyarság, 1927. dec. 22.

Paraf Gustave.
Hetmanna

Szerszámosnyi lép-ó, rozsdeszlicsi Elitów, nyéll
meg Vári ill. a. n. alatt, melyen mind
rezepel.

Magyarság, 1927. dec. 22.

Barzó Endre

Műcsarnok reprezentativ kiállitásán neve szerepelt.

BH.932.II.21.

Barzó Endre

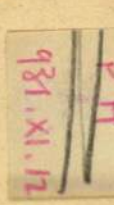

— **Az Ernst-muzeum csoportkiállitása.** Az Ernst-muzeum nagysikerü csoportkiállitása, melyen *Barzó Endre*, *Biai-Föglein István*, *Dénes Rudolf*, *Jobbágyi-Gaiger Miklós*, *Orbán Dezső* festőművészek és *Gárdos Miklós* szobrász vesznek részt, vasárnap zárul. A muzeum ezután hozzákezd uj kiállitásának rendezéséhez.

P. H. 931. XI. 12.

Barró Endre

festő

Az 1953-ban elhunyt művész festményeiből 3-at mutattak be a kiállításon

Tóth Erwin: Szabolcs-szatmári képzőművészek ...
Művészet, 1970. november – 33 lap.

MDK.

Barzó Endre

Kiállitott müvei Nyiregyházán

Keletmagyarország 1965 juni.27.lap -

MDK.

Barzó Endre

Kitüntetett művei Nyíregyházán

Keletmagyarország 1965 jún.27.1-p -

Barzó Endre.

Benkhardt - növendék

A Műcsarnokban, a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán munkája szerepel.

Pesti Napló, 1928. Máj. 20.

MDK

Barzó Endre

Képzőművészet 1928. 8-9. sz. 84.l.

Barzó Endre

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

1970 ÁPR 4

16. oldal

A NA

Szabolcsi képzőművészek tárlata Ungváron

1021

Szabolcs-szatmári képzőművészek kiállítása nyílik április 4-én, a nagy évforduló tiszteletére Ungváron. A tárlat az elmúlt 25 esztendő képzőművészeti munkásságát mutatja be, hogy a szemlélők összefogottan érzékeljék a művészek törekvéseit, ugyanakkor a szabolcsi, szatmári tájról és népéről élményszerű benyomásokkal gazdagodjék.

A Szabolcsban élő és innen elszármazott művészek: *Barzó Endre, Berki Nándor, Berecz András, Boros Géza, Csizmadia Zoltán, Cs. Nagy András, Diószegi Balázs, Óvári László, Ósz Dénes, Pál Gyula, Soltész Albert, Tar István, Váci András* és *Z. Szalai Pál* 78 műve vesz részt az április 11-ig tartó kiállításon, amelynek megnyitójára *Gulyás Emilné dr.*-nak, a megyei tanács vb elnökhelyettesének vezetésével küldöttség utazott Ungvárra. Tagjai: *dr. Telepy Katalin*, művészettörténész, a Nemzeti Galéria tudományos főmunkatársa, Pál Gyula és Soltész

Jelentjük

Svédország 3:2, Lengyelország—Magyarország 3:0.

*

Pénteken az Európai Asztalitenisz Unió elnökségi ülésén megállapították a következő nagy versenyek színhelyét is. Eszerint 1972-ben Rotterdamban lesz a VIII. Európa-bajnokság, április 13—20 között. Az idén augusztusban Angliában rendezik az ifjúsági Európa-bajnokságot.

*

Az asztalitenisz Európa-bajnokságon szombaton 10.00 órakor megkezdődnek a mérkőzések a helyezések eldöntéséért. 14,00 órától már a 3—10. helyért játszanak, majd 19.00 órakor lesz a férfi és női döntő.

---

műsor

kálló, 16 óra, v.: Szarvas (Sántha, Németh M.), Nyírbátori Dózsa—Hajdúszoboszló

M.D.K.

Barzó Endre

A Nemzeti Galéria emlékkiállitást rendezett a müvész hagyatékából.
"..Indulatos ecsetvonásu, zord harmoniáju tájakat festett, melyek a XIX. század romantikus borzongásait egyesitették a XX. század expressiv türelmetlenségeivel.."-irja Perneczky Géza: "Apokrif reformkor" c. több kiállitásról szóló kritikájában a müvészről és kiemeli alkotásait.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. aug. 30.
XIII. évf. 35. sz. 9. lap

MDK

Barzó Endre, festőm.

egy jó képpel szerepel a tárlaton.

V.Kéve.- Tavaszi Tárlat.
Képzőművészet. ? I évf. 1.sz.lo.l.

MDK

Barzó Endre, festőm.

szépek falusi életet bemutató pasztelljei. Ebben a technikában gyökereznek olajfestményei is, melyek éppen ezért kevésbbé sikerültek.

Vaszary János emlékkiállitás.
Uj Művészek Egyesülete. _Magyar Kulturszenle. 1940
4.sz. 98-1oo.l.,

M.D.K.

Barzó

Müvei szerepelnek a "Tücsök" Müvészeti Szöv. Rákóczi-uti helyiségeiben rendezett kiállitáson.

"Tücsök Tárlat" c.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. jan. 1o-16. IV.évf. 2. sz.

Barsó Endre

festőművész

KÉVE-művészegyesület kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Kőmred, francia.

Esti Kurir
1929.II.10.

Barzó
Istőmüvész

Kéve művészegyenlet kiállítása – nemzeti szalonban – tömör aktstudiumaival és tájképével szerepel. –

Magyar Hírlap
1929 II. 10

Barnó Endre

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

Újság 1931. II. 21.

Barzó Endre

festőművész

Munkácsy - céh kiállitása - az Ernst Muzeumban - képével szerepel.

U j s á g
1930.XI.9.

Barzó Endre

koll. kiáll. az alábbi
tárlat keretében.

Ujság. 1942. ápr. 9.
(e.a.: Az UME kiállítása.)

be a kormánnyal, hogy megállitsam azon az uton,
élyzethez és az áldatlan belpolitikai zavarokhoz
viselőház feloszlatása előtt kiléptem a kormány

aggodalom és választóim ezreivel való személyes
izdjek a kormány politikája ellen, mely a nemzet
dasági megélhetést veszélyezteti.
na eszme szolgálatában, mely egyedül vezetheti
és

ius zászlaját a fővárosban!

rályért, Hazáért"

Barré Andre

20

Mitvernet, 1977.

án Budapestre ment, ott be-
zévesen az Iparművészeti Is-
anfolyamára. Onnan a Képző-
iskolára, Ferenczy Károly osz-
t. Első gyűjteményes kiállítását
Szalonban 1917-ben rendezte.
1924-ben a Belvederében nyílt tárlata már komoly siker, annyira, hogy Párizsba tudott költözni, s itt is élt hét évig. Nyarait azonban Szentendrén töltötte. Hazatérve az Ernst Múzeumban mutatta be franciaországi működésének eredményeit. 1937-ben elnyerte a Szinyei Társaság nagydíját. 1956-ban halt meg, emlékkiállítását a Magyar Nemzeti Galéria 1968-ban rendezte meg.

Művészete a francia Nabis csoporthoz kapcsolódik, különösen Bonnard művészetéhez. Bensőséges, átszellemített, derűs, szemnek-szívnek egyaránt megnyerő, van benne valami virágszerű. Művészetéről az első monográfia e sorok írásakor megjelenés előtt áll.

Barzó Endre régi nyíregyházi családból hard Ágoston növendéke volt, kinek 1922-től tanársegédje. A miskolci Művésztelep megalakulásakor is a mesterével tartott. Ebben az időben készített képein intenzív természetérzés, a késő délután szórt ellenfényének finom tónusai s biztos kompozíciós tudás uralkodik. Két Kéve-díjat is nyert, 1922-ben, 1924-ben. A Nemess Marcell-díjat 1928-ban kapta meg. Ugyanebben az évben *A falu vasárnapja* című képe a barcelónai világkiállításon aranyérmet nyert.

Ekkor már két éve lemondott tanársegédi állásáról s előző nyáron már Miskolcra sem ment el. Másként is festett. Az ellenfény megmaradt, a formák már nem egészen reálisak, színei áthangolódnak a lila s általában a meleg színek felé, a természet előtti ámulata ábrándozássá, fantáziává válik.

A rövid olasz út után ismét másutt keresi saját magát. Abban a neoklasszicizmusban, melyen a húszas években az egész európai piktúra átesett. Barzó valami olyasmit csinált, ami az olasz irodalomban a Bontem-

Barzó Endre: Múlt és jelen, olaj, vászon, 126x90 cm, 1932

Barzó Andre.

„Tájkép" – a szerepel a Szinyei-Társaság Tavaszi Szalón második kiállításán. (említve)

Az Est, 1927. márc. 25.

MDK

Barzó Endre
Tájkép, olaj

N. Szal. 374. kiáll. 1927. márc.

4 l.

Barzó Endre

Nejkonyhán, szénrajz
Hejő volgye, olaff.
Dr Gaál András
tulajd.
Kezdődő ősz, olaff.
Várallyay Sándor
tulajd.

Nemzeti Szalon

1928.

Tavaszi Szalon

Schröck.

Ezen Geographische vorst
biss nach MAYNTZ den 1 July A
hez fölül balra az Accurater
és alól jobbra a SITVATION de

Der Glückliche
Hungarischen Trou
Rheinstrom, d.

van ábrázolva. Jelzése pedig
Riegel, Bu

Rm., mér. a vk.

Barzó Endre MDK

Napsütés a völgyben, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Barzó Endre MDK

Október, olf.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Barzó Endre MDK

Szeptember utója, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Barzó Endre MDK

Egyszerü emberek, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Barzó Endre MDK

Forrásnál, olf.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Barzó Endre MDK

Csendes délután, pasztell

Mücsarnok 1942 A magyar müvészetért c.kiáll.

MDK

Barzó Endre, festő

262.	Március eleje.		Olf.
486.	Csendes délután.	19.1.	Pasztell.
493.	Télen.	19.1.	"

Sp.Műcs.-"A Magyar Művészetért." Képzőm.Kiáll. 1942. jun.6.-22.
Kat.12.l. és 19.l.

MDK

Barzó Endre

Vihar.
Velencei emlék.
Kintornás.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CXV.A Munkácsy-céh
III.reprezentativ kiáll.Bpest.1930.Nov.hó
Kat. 17.1.

MDK

Barzó Endre

Csendélet, of.

KUT és UME kiáll. N.Szal. 1932. nov.

8. l.

MDK

Barzó Endre

Tanya udvar, of.

KUT N.Szal. 1937. nov.

7 l.

MDK

Barzó Endre

Áprilisi idő, of.

Alföldi város, "

KUT N.Szal. 1937. nov. 7 l.

Barzó Endre MDK

Népkonyhán, sénr.
Hejő völgye, olf.
Kezdődő ősz, olf.

Nemzeti Szalon 1928. ápr.
Tavaszi Szalon

MDK

Barzó Endre

Szeptember utolja, of.

M. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.

1927. jan.

MDK

Barzó Endre

Egyszerü emberek, of.

M. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz.

Mücs. 1927. jan.

MDK

Barzó Endre

Napsütés a völgyben, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2c. sz. Mücs.

Mücs. 1927. jan.

Barzó Endre MDK

Temetés, olf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Perez Dubre

Tenerife, oil.

Mission 1927 Several Realities

Barzó Endre

14 Matyi, olajf.	3000
15 Temetés, olajf.	6000

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1926

VASÁRNAP **1** Kat. V. Péter Prot. V. Péter Ó-g. 19. Makr.	
HÉTFŐ **2** Kat. L. Alfonz Prot. Lehel Ó-g. 20. Illés p.	
KEDD **3** Kat. István er. Prot. Hermina Ó-g 21. Sim., J.	
SZERDA **4** Kat. Domonkos Prot. Domonkos Ó-g. 22. Magd.	3.
CSÜTÖRTÖK **5** Kat.. Hav. B.-A. Prot. Oszvald Ó-g. 23. Ezek.	5–6 kört Generali-
PÉNTEK **6** Prot. Úr színv. Prot. Berta Ó-g. 24. Kriszti.	
SZOMBAT **7** Kat. Kajetán Prot. Ibolya Ó-g. 25. Eufr.	32

Barzó Endre

8 Tájkép, olajf. 250.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1927.

Barzó Endre

BARZÓ ENDRE

7	Áprilisi idő, olajf.	450.-
8	Alföldi város, olajf.	350.-
9	Tanya udvar, olajf.	350.-

Nemzeti Szalon

1937 nov - dec

Kut

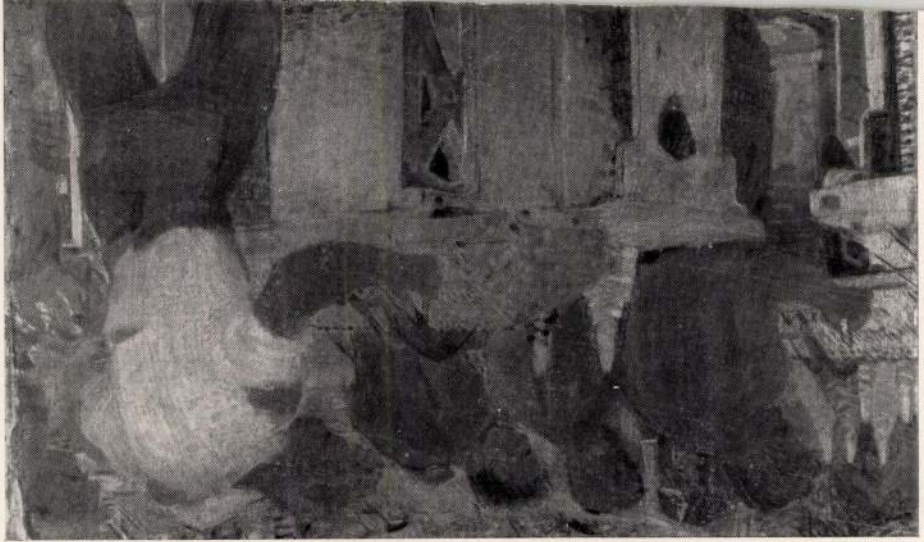

Barzó Endre

uj ember, az ő bemutatása művészavatás.
Egy fiatal művész, a vulkáni erupció egész rendszertelen összevisszaságával. Érdekes a kérdés; mi lesz B. E.-ből?

Öt festő és egy szobrász az Ernst-muzeumban.
Est, 931. X. 31.

Barzó Endre

vízió szerűen lát.

(m. j.): Két képkiállítás — (Ernst muz.)

M. 931. XI. 3.

Barzó Endre

nevét azon művészek között említi Pogány Ö. Gábor oppo nensi véleménye, akik - bár gondolkodásuk akkori szint jén nem nevezhetők szocial ista művlszeknek - egyes műveik joggal beletartoznak a szoci alista művészet két világháború közötti történeté be.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története c. doktori értekezésének vitája. - Művtört.Írt. 1971. 1.sz. 47-59. l.

53. l.

BARZÓ ENDRE, festő

Z.SZALAY PÁL ,Barzó Endre,Berki Nándor és Diószegi Balázs képviselte a megyében a sok kiváló rajztanár között az aktiv festőket,amig a mostani fiatal művész csoport fel nem tünt.A zárkózottabb természetü Boross Géza is baratjaúl fogadta. 49.old

BARKÓCZI JÁNOS:"...amíg élek nem teszem le az ecsetet" a 81 éves [illegible]Szalay Pál köszöntése 47.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BARZÓ ENDRE, festő

A Szabolcs-Szatmári táj kevés művésznek tudott otthont adni. Barzó Endre és Boross Géza mellett talán Diósgyőri Balázs nevét kellene említenünk, aki ott élt, dolgozott, az igaz, hogy csak átmenetileg, ideiglenesen.
91.old

KISS IMRE: Kelet-magyarországi képzőművészek kiállitása a Magyar Nemzeti Galériában 89.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. VIII. 1.sz.

Barzó Endre

A német megszállás az Ernst Múzeum-beli kiállításának megnyitása után érte Barzót. Meghasonlottan ment hazá Nyíregyházára.

Koroknay Gyula: Képzőmüvészet, Szabolcs-Szatmárban.
Müvészet, 1977. szeptember - 18. oldal.

Barzó Endre

Barzó Endre képet a harminccas
években betölti az ezzel-nek vihara.

Koroknay Gyula: Képzőmüvészet, Szabolcs-Szatmárban.
Müvészet,1977.szeptember - 18.oldal.

Barzó Endre

A művészt és művészetét Lázár Béla így jellemzi, „egy a formákat mesére átalakító fantáziával megáldott művész" Barzó Endre.

Koroknay Gyula: Képzőművészet Szabolcs-Szatmárban.
Művészet, 1977. szeptember - 18. oldal.

Barkó Endre

Méltatás.

Koroknay Gyula: Képz-művészet Szabolcs-Szatmárban.
Művészet, 1977. szeptember - 18. oldal.

Barzó Endre

A két világhoboru közé esek Barzó alkotó korszaka is.

Korokmay Gyula: Képzőművészet, Szabolcs-Szatmárban.
Művészet, 1977. szeptember - 18. oldal.

Barsó Endre

A miskolci Művésztelep megalakulásakor Barsó Mesterével Benkhard Ágostonnal tartott.

Korokmay Gyula: Képzőművészet Szabolcs-Szatmárban.
Művészet, 1977. szeptember - 18. oldal.

Barsó Endre

Barsó Endre régi nyíregyházi családból származik. Apja építőmester volt, aki a századforduló hónak Nyíregyháza városképének egyik kialakítója volt.

Koróknay Gyula: Képzőművészet Szabolcs-Szatmárban.
Művészet, 1977. szeptember - 18. oldal.

Barzó Endre

Barzó Endre a Képzőművészeti Főiskolán Rényi Imre és Benkhard Ágoston növendéke, és 1922-től Benkhard tanársegéde volt.

okasy Gyula: Képzőművészet Szabolcs-Szatmárban.
vészet, 1977. szeptember - 18. oldal.

Barcsa Endre

Barcsa betegsége is egyre jobban
erőt vett rajta a negyvenes évek
közepétől és 1953-ban meghalt.

Kmay Gyula: Képzőművészet, Szabolcs-Szatmárban.
szet, 1977. szeptember - 18. oldal.

Barnó Endre, festőművész

Diószegi Balázs, mikor Nyíregyházán élt, gyakran eljárt Barnó Endréhez is. Élete végén teljesen elzárkózott az emberektől. Igazi szívembert vált, akitől sokat lehetett tanulni beszélgetés közben. Méltánytalanság emlékével szemben, hogy festészete ma kevésbé ismert még a szakma előtt is.

T.P.: Beszélgetés Diószegi Balázzsal a nyíregyházi évekről. Kelet-Magyarország, 1982. nov. 24.

MDK

Barzó Endre

rp: Csoportkiállitás. Pest, 1944. márc. 31. 7 l.

MDK

Barzó Endre

f.j: Csoportkiállitás gr.Almássy-Teleki Évánál.
Pesti Hirlap, 1944. márc. 22. 7 l.

Barzó Endre

l.

Déry 1927

12,100. l.

Déry B: Müv.
Viállítások Külföldön
az 1927. évben.
[Bp 1928] 12,100. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

MDK

Barzó Endre

dr. Fekete Lajos: Képek, szobrok két tárlaton.
Református Élet, 1944. márc. 25. 8 l.

Barzó Endre

festő

írad

~

Farkas Zoltán:

Kiállítás a gróf Almásy Teleki Éva művészeti intézetben.

Magyar Csillag

1944. I. 440 l.

UM AUKCIÓI

X.

Barzó Endre

K. Gy.: Egy művén felidézése. In memoriam Barzó Endre. - Lobogó. 1966. nov. 23.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

256.l.

Barzó Endre

festő

Műcs. kiáll, 1927-tól
Pipics 110. l.

„ORIENT" hanglegy-, könyv- és képnyomó müintézet részv.-társ.
Budapest, VIII., Tisza Kálmán-tér 14.

Barzó Endre

festő.

cred

Révai XXI. 132. l.

Barzó Endre

~~Műcs. kiáll, tól~~
Pipics 54. l.

Barzó András

festő

l.

Képm. Mur. Évk

Bp. 1940 IX. k. 273. 1

EGYETEMI NYOMDA

31 nap **AUGUSZTUS** 32. hét

1 asárnap	V. Sz. Péter *Vasas Péter*
2 Hétfő	Lig. Alfonz *Lehel*
3 Kedd	István *Hermina*
4 Szerda	Domonkos *Domonkos*
5 ütörtök	Havas B. A. *Oszvald*
6 éntek	Úr színe v. *Berta*
7 ombat	Kajetán *Ibolya*

Barzó Endre
festő
Nyíregyházán.

irod
z
Vándortúz. (sz.
Nyíregyháza, 1948. febr.)
11.l (z. Sz. P.: Nyíregyháza
képzőművészete.) ~~II.~~

Barkó Endre

festő

Nemzeti Szalon

Előadójához

B a r z ó E n d r e.

1925. KÉVE kiáll.

Késő délután ,olaj
Tájkép,olaj
Munkás asszony,olaj
Korsos lány, olaj
Este, olaj

1926. Tavszi tárlat

Matyi ,olaj
Temetés,olaj

1927. Tavsaszi tárlat

Tájkép,olaj

1928. Tavaszi szalon

Népkonyhán, szénrajz
Völgy,olaj
Kezdődő ősz, olaj

1929. KÉVE kiáll.

A fekete macsak,olajf,
Meszes kocsi,olajf,
Az ivóba,olajf,
A bánya közelében,olajf,
A falu vasárnapja,olajf,
Szántóföldek,olajf,
Görömböly,olajf,
Néhy jegenye,olajf,
Kék köcsög,olajf,
Országut,olajf,
Ruhaszáritó,olajf,
Meszes kocsi szénr.
Utban,szénr.
Ruhaszáritó,szénr.

1932. KUT és UME együttes kiáll.

Csendélet,olaj

1937. KUT kiáll.

Áprilisi idő, olaj
Alföldi város,olaj
Tanyaudvar, olaj

Barzó Endre

„Múlt és jelen"
(repro)

Korokmay Gyula: Kép zőművészet Szabolcs-Szatmárban
Művészet, 1977. szeptember – 18. lap.

Barzó Ede

festő

Krumpliszedők

c. képe repr.

Magyar Építőművészet.

1944. 128. l.

Barzó Endre *

Késő délután c.
olasz. repr-

A Kéve könyve
1928. 53. l-

* a Kéve művész-
tagja

CORV

IVISTA DI SCIENZE, LETTERE ED ARTI

MATTIA C

Direzione e amministrazione: BUDA

(presso il segretario

Táblakép. „Korsós lány," Barzó

Pesti Hirlap. 1925. nov. 29. 4

k. k. l. A kéve mu Eiáklitása

Barzó Endre

Kócsógók c.
képe repr.
A Kéve Könyve
1929. VIII. k. 21. l.

Sano di Pietro (született Sienában

Madonna a gyermek Jézussal:

A derékig látható és kissé balr
ján a gyermek Jézust tar
~~[illegible]~~ Aranyszegélyű p
hosszú ~~[illegible]~~ kövtőse pedig virágos
vassuk:

„E. SVM. LVX
MVNdT".

A háttérben balra a Donator
Bernát áll fehér csuhá~~[illegible]~~ba
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ Mögöttük
~~[illegible]~~ hajék és babérkoszorú díszit
szi körül.

Tempera, méretei
~~Sano di Pietro~~ A
Régi keretben, mely f

127

F dicskörbe foglalt

453 4
1812

1210

MDK

Barzó, festőm.

Tárlatok. Képzőművészet, 1933. 59.sz. 88.l.

Barzó Endre festő

Magyar Csillag, 1944 IV. 1.

IV. évf. 7. sz. 440. o.

Farkas Zoltán: kiállítások.

MDK

Barzó Endre

Képzőmüv. Főisk. kiáll. Esti Kurir, 1924. dec. 19.

Barzó Endre

koll. kiáll -

cród

z Ujság. 1931. nov. 3.

(e. a.: Az Ernst-muzeum csoportkiállítása.)

Pannoniai antik elemek 3

des Mittelalters. II. Wildpark-Postdam.

zieher auf dem Kapitol und die Kunst-
nst. N. F. 12. 190. 40.

III. kötet. TIETZE HANS: *Geschichte*
Wien 121. 75. kép.

plastik im Österreich. Wien 1930. 8. l.

nkori szobrászat magyarországi hatásához.

művészet európai helyzete. Minerva 3.

ensis monumentorum ibidem erutorum,
Tabulis ornata descriptio. Strigonii

der Kulturgeschichte. Berlin 1909. 3. l.

Nummorum Hungariae.)
illen und die Antike. Jahrb. der kh.
897.
., 261., 262.
Mittelaltermünzen. Berlin 1913—1918.

sírkamra. Budapest 1907. Ugyanaz,

Bartó Endre

4

Nagybányai táj (1918)
Lovasok c. műveci emlékre

Magyar Nemzet
1969 aug 13. Gyold

MDK

Barzó Endre, Nyiregyháza, 1898, máj.5.

Hazafelé, paszt.
Asszonyok az uton, paszt.
Megbeszélés, paszt.
Bucsu, paszt.
Szegény emberek, tollr.

Almásy-Teleki Int. /Ernst Muz./ kiáll. 1944. márc.
1.

Barzó Endre

„Dudnýkai táj" c. Lépe

szerepel a Miskolci Képtár gyűjteményének Viállitásán

Napjaink 1971 május

S. old.

Barzó Endre

Dudujkai táj o.v. 75 x 90 cm

Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, 1971.

MDK

Barzó Endre, Nyiregyháza, 1898, máj.5.

Mandulafák, paszt.
Tihany, "
Falun, "
Fehér lovak, "
Szentendrén, "
A hajón, "

Almásy-Teleki Int. /Ernst Muz./ kiáll. 1944. márc.
3. l.

MDK

Barzó Endre, Nyiregyháza, 1898, máj.5.

Szük utca, paszt.
Krumpliszedők, "
Várakozók, "
Szomoruság, "
Leányfej, "
Tájkép, "

Almásy-Teleki Int. /Ernst Muz./ kiáll. 1944. márc. 1.

3

MDK

Barzó Endre, Nyiregyháza, 1898, máj.5.

Remény nélkül, paszt.
Dombos táj, szén
Kertben, "
Egyedül, paszt.
Tájkép, "
Szomszédok, "

Almásy-Teleki Int. /Ernst Muz./ kiáll. 1944. márc.

3 **1.**

MDK

Barzó Endre, Nyiregyháza, 1898, máj.5.

Nyári est, vizf.
Őszi séte, paszt.
A beteg, "
Tavasz, "
Alkonyatkor, vizf.
Különös menet, paszt.

Almásy-Teleki Int. /Ernst Muz./ kiáll. 1944. márc.

3 **1.**

MDK

Barzó Endre, festö

Március.

Az Ernst-Hus. kiállitásai. CXLVII. Munkácsy-Céh. VI. sors. egybekötött rapr. kiáll. Bp. 1934 május. Kat. 11.1.

Barzó Endre.

„Dudujkai táj" c. műve szerepel a miskolci Képtár kiállításán. (említve.)

Barbély László: A miskolci Képtár képzőművészeti gyűjteményének kiállításáról.

Napjaink; 1971. máj. (?)

Barta Endre

neve említése

„A Miskolci Képtár képzőművészeti gyűjteményéről
Vállalásról"

Napjaink 1971 május 8. old.

MDK

Barzó Endre
Lovasok

Ernst Muz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 12 l.

MDK

Barzó Endre

Lovasok

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.

1933. márc. 12 l.

MDK

Barzó Endre

Csendélet

Ernst Mus. 138. kiáll. Munkácsy Céh V.kiáll.
1933. márc. 5 1.

MDK

Barzó Endre, festö

Utcarész.
Szegény ember.

Az Ernst-Muz. kiállitásai.CXLVII. -A Munkácsy-Céh
VI.sors.egybekötött repr.kiáll. BP.1934.május. Kat. 5.l.

MDK

Barzó Endre

Csendélet

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.

1933. márc. 5 l.

Barzó Endre

MDK

Buda

Munkácsy Céh 5.kiáll. Ernst Mus. 138.kiáll.
1933. márc. 14.1.

Barzó Endre

Tavasz

Ernst-Muzeum CXXXI. /jubiláris/ kiállisáa.

1932. május, 16 l.

159. kép. *Schüchlin:*
Sirató asszonyok Krisztus sírjánál.

A Körülmetélés Dürer B. 86. metszete után. Benesch Belved 69. l. — Gerevich IPGY 95. l. — Hoffmann, Edith: Über Altäre aus Ungarn. A Műgyüjtő, V., 1931., 169. l. — Thieme—Becker, XXIX. kötet, 1935., 559. l.

Barzó Endre

Bölcsődal

Ernst-Muzeum CXXXI. /jubiláris/ kiállitása.
1932. május, 22 1.

MDK

Barzó Endre

A Tücsök irodalmi és müvészeti szöv. kiáll. Szép-
müvészet 1941. 2o.l.

Barzó Endre

Plein air tájképeit figyelemre méltóknak tartja a Müvészet c. rovatban közölt kritika, /a Képzőművészeti Főiskola kiállitásáról szól. mely/

A HÉT, Bp. 1921. ápr. 1.
XXXII. évf. 9. sz. 159. lap.

Barzó Endre

Az első világháború után fiatal rajzlanárok jönnek Nyíregyházára, köztük Barzó Endre, s ott kezd alkotni. A második világháború után hazatért Nyíregyházára.

Koroknay Gyula: Szabolcs-Szatmár
képzőművészete

Alföld 1973/10 66 old.

Barzó Endre

festőművész kiállitása aug.2-án nyilik meg,a kiállitást dr. Solymár István nyitja meg a Magyar Nemzeti Galériában.

Magyar Hirlap 2.évf.21o.sz.8.old.

Barzó Endre

neve e mlitve

Művészettörténeti Értesitő 1972

313.old.

Barzó Rudre

Sokan nézték meg a Nemzeti Galeriá-ban a méltatlanul elfelejtett, kiváló festőművész Barzó Rudre festményeiből és grafikáiból nyílt kiállítást. Az egész életművet felidező szép tárlatot P. Mihály Ida rendezte. Képünkön a művész egyik grafikája.

Barzó-emlékkiállítás.

Ország-Világ 1969/35 22old.

BARZÓ ENDRE festő

MURAKÖZI Ágota: Barzó Endre és a régi miskolci művésztelep. = HOMÉ XXVII. Miskolc, 1989 G. 99 - 108. p. G.

Elek S. Mariae Magdalenae, Szakcsi, S. Dominici."[29]

A felsorolásból kitűnik, hogy az eltérés csak az utolsó két (vagy négy) névben, annak értelmezésében adódik. Megpróbáljuk tehát az egyes kolostorok felsorolási rendjéből magát a folyamatot, a látogatást rekonstruálni.

A látogatás első állomása az irodalomban oly sokat vitatott Insula Pilup.[30] Ilyen néven kolostor a továbbiakban nem szerepel a pálos nyilvántartásban.[31] Pál püspök összeírásán kívül mindössze egyszer, az 1291. évnél fordul elő a neve Gyöngyösi rend történetében.[32] Más helyen Gyöngyösi maga is általános helymegjelölésként „Insula" Pilis = Pilis sziget, Pilis hegység) használja.[33] A legújabb történeti és építészettörténeti szakkutatás[34] tehát az Insula Pilup kérdését úgy oldotta fel, hogy azt általános helymegjelölésre használt, de rontott névalaknak tartja (Pilup = Pilis), s az összeíráskor első helyen említett „Insula Pilup Sanctae Helenae"-t Özséb szentkereszti (keresztúri) monostorával azonosítja. E feloldásban alkalmazták a két különböző titulus (Sz. Kereszt, Sz. Ilona) tartalmi azonosítását is (ti. Sz. Ilona császárnő találta meg a keresztfát, s így ő a Kereszt „első szentje"). Az azonosításban az egyházmegyei hovatartozás sem jelent nehézséget: igaz, hogy Özséb esztergomi kanonok volt, de az általa létrehozott kolostor a veszprémi egyházmegye területére esett (valamennyi pilisi település a veszprémi egyházmegyéhez tartozott). Másként nem éppen a veszprémi püspök, mint területileg illetékes egyházi főhatóság végezte volna a vizitációt. Az összeíró okmány tartalmából és fogalmazásából („nostre Diocesis") kiderül ugyanis, hogy Pál megbízatása csak a saját egyházmegyéjére terjedt ki, s nem általános pápai legátusként kellett felderítenie valamennyi remeteközösséget. Így nem említi az akkor már működő — és ismert — ürögi (Pécs-Jakabhegy) és újhelyi (Sátoraljaújhely) kolostorokat.

A kolostor helye a mai Kesztölc határában, Klastrompusztán látható romterülettel azonosított.[35] Az Insula Pilupnak Szentkereszttel való azonosítása

BARZÓ ENDRE, festő

Csak a század elején született egy nemzedék, mely ráébredt annak tudatára, hogy művészpályára is lehet lépni. Működésük főleg a két háború között bontakozott ki. A sort talán Barzó Endre nyitja meg. 61.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről
61.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

BARZÓ ENDRE, festő

Nemse Marcell az 1920-ban alakult Szinyei Merse Pál Társaság fiatal művészei részére utazási ösztöndijat alapitott.Lehetőséget teremtve arra,hogy a fiatalok a külföldi remekműveket megismernessék.-8 év alatt 11 fiatal művész tett igy európai tanulmányutat.-Többek között Barzó Endre is. 278.old. 13.jegyz

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyüjtő Adalékok a magyar műgyüjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

BARZÓ ENDRE, festő

Koffán Károly a nyíregyházi művészekkel nem volt kapcsolatban ott tartózkodása alatt. A súlyos beteg Barzó Endre már alig dolgozott. Koffán főleg Boross Géza val volt kapcsolatban, ki igen tisztelte. 63.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről
61.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

BARZÓ ENDRE, festő

--

Tehetségénél fogva kiemelkedett nemzedékéből, bar a fő
városra tamaszkodott, családja révén szoros volt a kap-
csolata a megyével. Nyiregyházával. Művei főleg a miskol
ci művésztelephez és Tihanyhoz füződnek. 61.old
De vannak helyi témai is.

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről
61.old.

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

BARZÓ ENDRE, festő

Hivatalos megbizas alig volt.Barzó Endre mégis kaptt megbizast egy Benes-portréra. 62.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről 61.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

BARZÓ ENDRE, festo

1931-ben 5 fiatal festőnövendék érkezett Nyíregyházára Sóstóra. A régi Szódagyárban helyezték el őket. Eljöttek üdvözölni őket:Barzó Endre,Amos Ungar Imre,Hoffman Maria,helybeli művészek. és sok masok,műpártolók,rajztanárok,stb. 27.old

DIENES ISTVÁN: Művésztelep a nyiregyházi Sóstófürdőn 1931-34 25.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. v. 4.sz

BARZÓ ENDRE, festő

Nyiregyhazi müvész.-1931-ben mar jelentős müvész volt. 1928-ban elnyerte a Szinyei Tarsasag utazasi ösztön dijat. 27.old

DIENES ISTVÁN: Művésztelep a nyiregyházi Sóstófürdőn 1931-34, 25.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 4.sz

BARZÓ ENDRE, festő

A háborús évek viszonyainak hatása alatt különleges hely-
zet akalult ki Nyiregyhazan. Boross Géza már itt volt,
mikor 1943-ban Diószegi Balazs is ide jött rajztanárnak
Osz Dénes hazassaga, s olaszorszagi tartózkodasa után
1943 óta Nyiregyhazan lakik. Barzó Endre 1944 márciusaban
jön haza végleg Epestrol. 62.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről
61.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

Barzó Endre

A miskolci Művésztelep megalakulásakor készített képein intenzív természet érzés, a szórt ellenfények fenóm tónusai és a biztos komposíció uralkodik.

Koroknay Gyula: Képzőművészet Szabolcs-Szatmárban.
Művészet, 1977. szeptember - 18. oldal.

Bartó Endre

A 20-as -30-as évek fordulóján
Itáliai tanulmányutat tett

Magyar Nemzet
1969 augusztus 13. Vasárnap

Bartó Endre

emlékkiállítása a Nemzeti

Galériában. 1944 után alig alkotott,

1953-ban halt meg.

Magyar Nemzet

1969 augusztus 13. 4. old

Barzó Endre 2

a Képzőművészeti Főiskolán

Révész Imre osztályában tanult, de igazi

mesterének Benkhard Ágostot vallotta

Magyar Nemzet

1969 augusztus 13. 4. old

BARZÓ ENDRE festő

Muraközi Ágota: Barzó Endre és a régi miskolci üvésztelep. = Herman Ottó Muzeum Évkönyve XXVII. Miskolc, 1989 99 - 108 p. ill.

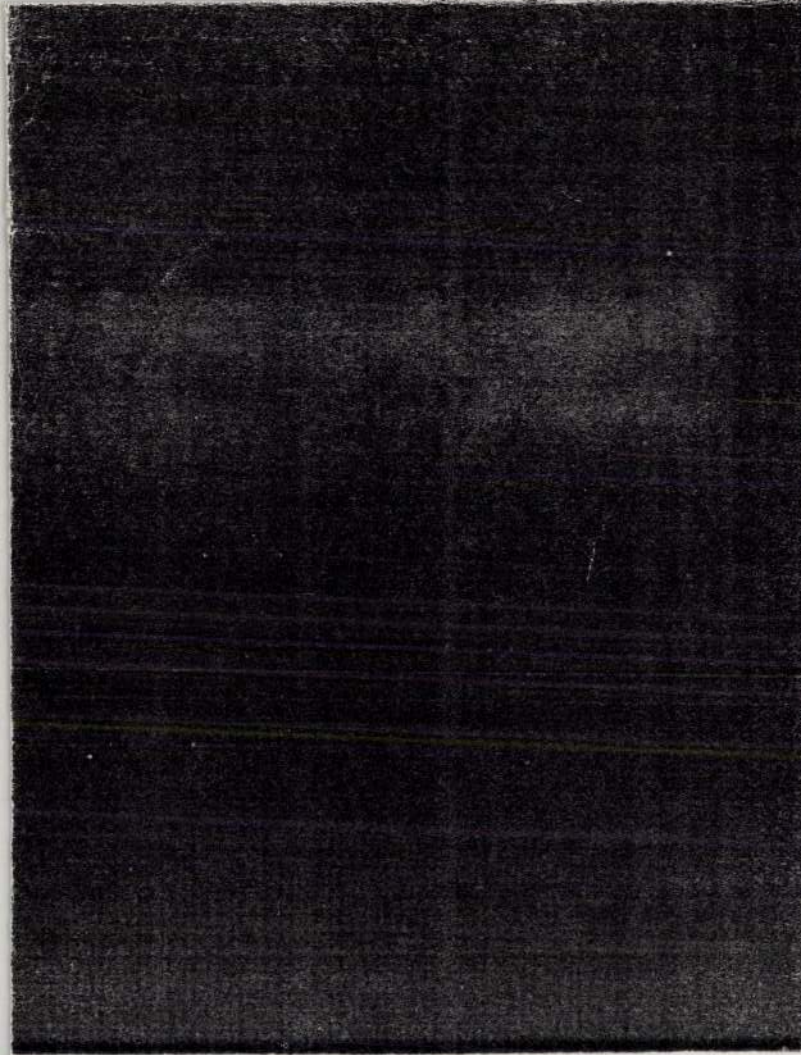

Borzó Endre

A huszas években Miskolcon és Környékén dolgozott. 1928-ban a Miskolci Művészek Társasága kiállitásán elnyerte a Nemes Marcell-féle olasz ösztöndijat.

Borbély László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, Miskolc, 1971 581

131

Barzó Endre

1925-28 között a „Kéve" minden tárlatón szerepelt. 1931-ben az Ernst Muzeumban állitotta ki műveit. Dendszeresen réptvett a „KUT" kiállitásain.

Borbely László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, 1971. Miskolc, 58 l

13 l

Borzó Endre

1969-ben a M. Nemzeti Galériában volt emlékkiállítása. Reprodukció: fekete-fehérben: „Dudujkai táj," olajvászon, 75 x 90 cm.

Borbély László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, Miskolc, 1971 581

Barzó Endre

Nyíregyházán született 1898-ban, meghalt Nagykőrösön 1953-ban. 1916-ban iratkozott be a Képzőművészeti Főiskolára 1922-1926.-ig Benkhard Ágost tanítványa.

Borbély László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, Miskolc, 1971 58 l

13 l

Barzó Endre

festő

Nyíregyházán él. Rajztanári végzettsége van, de alkalmazása nincs. 1946-47-ben idegösszeroppanást kapott. 1944 óta nem fest, állandóan betegeskedik és testvérei tartják.

Tombor Ili közlése
1949. febr. 13.

Cha

állami

A Müemlékek Orsz.Bizottságá

BARZÓ Endre

Barzó Endre (1898-1958)
Művek (vál.)
Barzó Endre emlékkiállítása : Jósa András Múzeum, Nyíregyháza, 1983 / [a katalógust szerk., a kiállítást rend. Muraközi Ágota]. – [Nyíregyháza] : [Szabolcs-Szatmár m. Múz. Ig.], [1983]. – [24] p. : ill. ; 24 cm. – (A Jósa András Múzeum képzőművészeti kiállításainak katalógusai, ISSN 0133 – 8994 ; 44.)
ISBN 963 01 5286 X* fűzött : ár nélkül
75(439)Barzó E.:061.4(439)„1983"

726.54(439Gyöngyöspata)(036)

3360.
Levárdy Ferenc
Szeged, Alsóvárosi templom / [Levárdy Ferenc]. – kiad. – [Bp.] : Tájak, Korok, Múzeumok, 1983. – [1 p. : ill. ; 17 cm. – (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára, ISSN 0139 – 245X ; 44.)
Példányszám: 10000
ISBN 963 555 176 2 fűzött : 10,- Ft
726.54(439Szeged)(036)

3361.
Levárdy Ferenc
Tihany, Apátsági templom / [Levárdy Ferenc]. – 4 kiad. – [Bp.] : Tájak, Korok, Múzeumok, 1984. – [16 p. : ill. ; 17 cm. – (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára, ISSN 0139 – 245X ; 15.)
Példányszám: 10000
ISBN 963 555 222 X fűzött : 10,- Ft
726.54(439Tihany)(036)

Lochner, Dietmar
Hétvégi házak építése → 3257.

3362.
Lyall, Sutherland
The state of British architecture (magyar)
A mai angol építészet / Sutherland Lyall ; [ford. Jékely Zsolt]. – Bp. : Műszaki Kvk., 1983. – 183 p. : ill. ; 29 cm
Eredeti cím: The state of British architecture. – Példányszám: 5150
ISBN 963 10 4859 4 kötött : 69,- Ft
72.036(410)

3363.
A **magánlakásépítés** ajánlott tervei / Építésügyi Tájékoztatási Központ. – Bp. : ÉTK, 1983- . – 29 cm
ISSN 0236 – 5898 = A magánlakásépítés ajánlott tervei
728.1.01(083.8)
082.1

Rónay K.: trépunov.
1944. 139. l.

A magyar vallás és közokt
ügyszám alatt a keb.számv
tének másolata:

U t a

Költségvetési év: 1946.
Müvészeti célok támogatá
nincs.

Felhivom, hogy
a MOB.május havi kiküld

M-M. 1926. 303. l. (a Tav. fral. díjai.) –

1928. 303. l. (Tav. fral. III. Tárl.) – 1929. 97. l. (kép.) ~~– 115. l.~~ 1930. 58. l. (Sz. T. fő ~~[illegible]~~ [illegible].) – 1931. 492. l. (kéállítások)

100.000 k-t kin
hiratali kiadások pl

Barzó Endre

3 festménye

dr. Vigszárt László magángyűtemenyében

van Nyíregyházán

Pál géza: Táslat a lakásban

Kelet magyarország 1969 XI. 14

Barta Endre

4

Képe szerepel Vigvári László
gyűjteményében Nyíregyházán.

Műgyűjtő 1975/1

BARZÓ Endre (1898-1953) fentő

HOMÉUR. 35-36. 1997 765-766. ill

sszú folyosó

ob helyiségei
lyből a hegy
falán kiugró

lonna szobor
) cm m. Az
ocskája, XV.
minusculás
nes.
i épület volt,

Szabolya J: A kéve.

M. M. 1925. 435. l.

ettem a Kisebb
énztárába.

Barzo Endre

Magyar Univerzet 1929. 97. 115
l

vábbi eljárás végett értesitem Elnök
att álló intézet berendezési és felsze-
íra a Müemlékek Országos Bizottsága
ostatakarékpénztári csekkszámla javá-
zer forintot a m. postatakarékpénz-
elezettsége mellett egyidejüleg kiutal-

évi október hó 8.-án.

A miniszter rendeletéből:

Lyka K. Mův. kronika.

M.M. 1929. 115. l.

Elis m

Cor. ovo K-ové, mezi

pěnzkárába kölcsön vl

Bp. 1924, febr. 4.

Barkó Ede

MAGYAR MŰVÉSZET
1930. 58
V

Bátzó Endre

MAGYAR MŰVÉSZET

V 1925. 435. Szablya

V 1926. 303

V 1928. 280

1931. 492

V 1929 97, 115 Lyka

V 1930. 58.

4023. Constantin Meunier.
Sz. Merbeck-lès-Bruxe

Sajat arczképe.

Sima karimáju é

(mellig és jobbrafor
szemöldöke dus, bajusza és s
alacsony gallérú köntöst vis
ban: CM. --99.

Oxidált bronz-dombo
Vétetett 1911 márcz
(319-911). -- Kifizettetett 1
tatott 1911 április 8-án (10

Szn. 1
319-9
Át. le

III 3 -

Pl.
Vét. 1911.

MDK

Barzó Endre

A "Kéve" Művészegyesület tisztikara és tagjai. Kéve XX. kiáll. 1929.

MDK

Barzó Endre festőművész

1929-ben a "KÉVE" Művészegyesület művésztagja.

Nemzeti Szalon, Kéve XX.kiáll. 1929. 3.1.

MDK

Barzó Endre festőművész

A "KÉVE" művésztagja 1925-ben.

A "KÉVE" XVI-ik kiáll.kat.1925.nov.29-tol dec.13-ig.

MDK

Barzó Endre festőmüv.

művésztag

Kéve XX. kiáll. K.Szal. 1929. febr.
1.

Barró Endre
festő

M.D.K

A kéve csoport tagja volt

Farkas Zoltán: Szablya-Frischauf Ferenc
Művészet, 1963. április - 48 lap

Barzó Endre

A Kéve munkatársa.

A Kéve könyve

1929. ~~VIII. k~~. 59. l.

Pozsonyi Toldy-Kör VI. 223.

MDK

Barzó Endre, kitüntető elism.

N.Szal. 374.kiáll. 1927. márc.
3 l.

MDK

Barzó Endre

kitüntető elismerésben részesült.

XII. Tavaszi Szal. H. Szal. 1937. máj.

4 l.

MDE

BARZÓ ENDRE

kitüntető elismm.

17. Tav.Szal. dijnyerteseinek névsora. N.Szal. 1942. jun.

Barzó Endre M.D.K.

Tanulmányokat folytatott a Miskolci Művésztelepen.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 462.l.

A MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.

Bpé 1965.

MDK

Barzó Endre, festö

Benkhard Ágoston tanitványa. Már önálló müvész.

(e.a.):

A Képzömüv. Föisk. növ.kiáll. -Mücs.
Ujság. 1928. máj. 2o. 22.1.

Barzó Endre MDK

festő

Képzőművészet 1928. 83-84.o.

MDK

Barzó Endre

a Céh müvésztagja, festő

Munkácsy Céh 8.repr. kiáll. N.Szal. 1935. márc.

Barzó Endre

wód

Ki-Kiwoda?

62. l.

Unitarius Lexikon 1937

BP.

NYOMTATVÁNY

úrnak

Budapest

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután ½6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Barzó Endre

1928-ban kapta a Szinyei-utazás-dijat, s az 1929-ben festette. A bányc rözelében c. táj répél.

18 pers.

Lyka Károly, Festészetünk a két világháború közöt. Bp. 1956.

99.

Barzó Endre

festő

a Miskolczi Művészek

Társaságának

alapító rendes tag ja

emek 1928. első kiállítá-

sem több olajf.

Sarló bronzból X. 50.

Barzó Endre

festő

nyíregyházi mar-

mazáni

vidd

Hunek E.:

228 l.

Nyíregyháza
es tiabolos vm
kőszegei.
MVM. Bp. 1931

—

2. Giovanni di Paolo (sienai festő
1403–1482): ~~[illegible]~~ Madonna szen-
tekkel. Szárnyasoltárka. Fa, tempe-
ra. Középkép 35·5 x 25, balszárny
37 x ~~[illegible]~~ 11·5, jobb 37 x 10·5 cm.

revich: PA 224 l.
rai müven. Giovanni di Paolo

—

erti Toesca 946 l.
iovanni di Paolo, segédekkel.

—

ónay, Maria: Die Schätze des Christli-
chen Museums in Esztergom. A Mü-
[illegible]

Barzó Ede.

1926. Kitüntetés elismerés

Tavaszi Szalon

Barzó Endre

1926. a Sz. M. T. társaság
tavaszi kiállításán
kitüntető elismerés.

Szabad Lyceum

Budapesten, I., Lenke-út 65. szám. — Telefon: József 85—43

Értesítés.

A *Szabad Egyetem* ezidei II. ciklusát, az egyetemi félévi szünet folytán, csak 1927 február hó elején nyitjuk meg. A tanfolyamok programmját idejében közzétesszük plakátokon és a hírlapokban. Hogy hallgatóinknak posta útján megküldhessük, szíveskedjenek postacímüket az előadások jegypénztáránál leadni.

A január havi előadási szünet alatt a következő tanulmányi kirándulásokat rendezzük:

Január 16-án: *A Szépművészeti Múzeumban az olasz, német, flamand, spanyol festők bemutatása.* I. sorozat az olaszok. A folytatólagos II. és III. sorozat bemutatása február 13. és március 13-án lesz. Bemutató: *Paál Ákos* festőművész. Találkozás a Szépművészeti Múzeum főbejárata előtt délelőtt 10 órakor.

Január 23-án: *A Nemzeti Múzeum állattárában a méh- és hangyafélék gyűjteményének bemutatása* kapcsán azok

MDK

Barzó Endre,

kitüntető elismerésben részesült.
/Tavaszi káll. 1926.máj./

Jeszenszky Sándor: Jelentés a Sz.M.P.Tára. 192
évi működéséről. - A Sz.T.Értesítője. 1927.febr
14.17.1.
Nemz.Szal. - Tavaszi káll. 1926.máj.

MDK

Barzó Endre

1926. A"Tavaszi Szalon" I. kiáll. kitüntető elismerésben részesült

A Szinyei Merse Pál Társ. Értesitője. 1927. febr. 3. sz.

MDK

Barzó Endre

kitüntető elismerés

N.Szal. Tav.Szal.kiáll. 1934.

Barzó Endre MDK

1923-ban ösztöndijat kapott

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25.
Bp. 1926.

Barzó Endre

1921-ben Ösztöndijat kapott

Képzőm.Főisk.Évk.1921-22,22-23, 23224, 24-25.
Bp. 1926.

MDK

Barzó Ede

1925-ben ösztöndijat kapott

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25.
Bp. 1926.

Barzó Endre MDK

1924-ben ösztöndijat kapott

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25.
Bp. 1926.

MDK

Barzó Endre

Kitüntető elismerést kapott

A Tavaszi Szalon dijai. Magyar Művészet 1926.5.sz. 303.l.

MDK

Barzó Endre

kitüntető elismerés

N.Szal. Tavaszi szalon 1937.

Barnó Endre

1922-ben és 1924-ben Kéve-díjat nyert Barnó Endre. 1928-ban kapta meg Nemes Marcell díjat.

roknay Gyula: Képzőművészet Szabolcs-Szatmárban.
üvészet, 1977. szeptember - 18. oldal.

Barzó Endre

Tavaszi Szalonban kitüntető elismerés

MDK

Barzó Endre

Szinyei Társ. Nemes Marcell-féle utazási dij 1928

N. Szal. Tavaszi szalon 1937.

MDK

Barzó Endre

a Szinyei Társaság Nemes Marcell-féle utazási díját nyerte 1928-ban.

Tavaszi Szalon. 1935.

MDK

Barzó Endre, festö

megérdemli, hogy kiemeljék nevét.

A Szinnyey-Társaság 6oo pengös dijának nyertese.

Tárlatok. -Tavaszi Szalon. Szinnyei Társ. rendezében. Képzömüvészet. 1928. 1o.sz. 132.1.

MDK

Barzó Endre /1928/

Szinyei Társ. Nemes Marcell-f. utazási dija

XII. Tavaszi Szal. N.Szal. 1937. máj.

3 l.

1004

Barad Andre /1928/

Bainyel Tdris. Nemes Marcell-é. utazási élje

XII. Tavaszi Szel. K.Szerl. 1937. máj.

1.

MDK

Barzó Endre

Szinyei Társ. Nemes Marcell f. utazási dij.
1928

N.Szal. Tav.Szaló kiáll. 1934.

MDK

Barzó Ede

Szinyei Társ. Nemes Marcel-f. dij 1928

17. Tav.Szal. dijnyerteseinek névsora.
N.Szal. 1942. jun.

Barzó Endre

Nemes Marcell dij

XVI.Tavaszi szalon. Nemzeti Szalon, 1941. julius,

1 l.

...duale levéldíszeivel.
...rgomi Gradualéban a miniátor a lapokat
csak kétoldalt, az alsó és a külső lap-
...tja el díszítéssel, amelyet nyugtalan,
...pkézetű, stilizált levélornamentikával,
...mákkal képez. Az ágas-bogas nagy leve-
...nyek, duzzadtak, mintha modelljük fém-
...ilt volna; a gótikus ötvösmunkák és fa-
...yok nyugtalanul csavarodó, erősen csip-
plasztikusan kiképzett leveleit követik.
...zottszélű levelek elnyujtott, vékonyodó
...igába kanyarodó indaszárba végződnek.
...or a növényi ornamentika közé rózsaszín
...arvast, majmot, figurákat, zenélő, tér-
...ngyalokat, lovas harci jelenetet stb.
miniaturákkal díszített iniciálékat szélei-
...ines, többnyire zöld keret szegélyezi,
...sötétebb, világosabb színű vonalozás dí-
...tűket többnyire egyszínben tartott halvá-
...s sötétebb tónusokkal plasztikusan árnyé-
...dagon csipkézett levelek képezik, amelyek-
...a áttöri az iniciálék keretét és mereven
a lapszélre. A miniaturák alapja többnyire
...poncolt kockahálós díszítéssel. Tájképi
csupán a Három királyok imádásánál,
...emplomszentelés ábrázolásánál találunk.
...iaturákkal díszített pompás iniciálék mel-
...g tömérdek egyszerűbb iniciálét találunk
...ben. Ezek kétfélék: Az egyik fajtájú
...fekete, ritkán arany, vörös vagy kék vastag
...épezik, melyeket híg festékkel színezett
...er, groteszk férfifej, nő, pásztor, lovas,
bagoly, majom, medve, stb. díszít.
...k fajtát kaligrafikus modorban festett
képezik: kék, zöld vagy vörös betűk,

Barzó Ede

Sz. T.

1928. Nemes Marcell-

thyát vette

i n t i k i m u t a t á s

/44 évi meghagyási keretigényléséhez

umi segédőr, karp.c.őrm. gyalogos
Vkf.2.osst. propaganda század/
olgálatban az I. hdt.területén áll.
léki segédőr, karp.c.szkv.tiszőr,
budapesti I. hdt.2.osztályához,/KHO/
olgálatban az I. hdt.területén áll.

4.-én.

Barzó Endre

1928. Szinyei Társaság
Nemes Marcell utazási
díja

Tavaszi Szalon

Hadjárat.

A háttérben Ó és Uj-Arad
ser csapatai állitják fel ágyú
Felirata fölül középütt:

XXIII. Armee-Bulle

alól középütt: Verlags-Eigentl
No 427. Vervielfältig
leiró szövegének kezdete: Wir
és befejezése: und dieses

Kny., mér. a vk. 24.

Barzó Endre

1928. Szemyei Társaság Nemes Marcell-féle utazási díj

BARZÓ *Endre*, festő, * Nyíregyháza 1898 máj. 5. 1921. Budapesten rajztanári oklevelet szerzett, azután 1926-ig mint tanársegéd működött Benkhard Ágost mellett. 1928. a Szinyei-Társaság Nemes Marcell külföldi utazási ösztöndíját nyerte. Diákotthon c. képe a főváros, Késő délután és Tájkép c. festményei Miskolc város tulajdonában vannak. A Miskolci Művészek Társaságának alapító és a Kéve rendes tagja. 1931. gyüjt. kiállítása volt a Nemzeti Szalonban.

Ernst Mur

E-G.I.78 l.

645.

D
297.

645. Bernardino Belotto Canaletto.

Sz. Velenczében 1720-ban. † Varsóban 1780-ban.

A Piazza della Signoria Firenzében.

Szemközt a Palazzo Vecchio köti le figyelmünket, melynek tornyán az óra nyolcz után tizenöt perczet mutat. Előtte a város czímerét, a bronz-oroszlánt, látjuk. Jobbról a lépcső oldalain, Hercules és Cacus szobrait szemlélhetjük; kissé idább, a nagy kút (il biancone) van Neptunnal, Tritonokkal és négy folyamistennel; balról pedig I. Cosimo lovas szobra áll. A téren a járó-kelők nagyobb része két emelvény körül verődött össze, melyen mutatványokat magyarázgatnak. Az előtérben balról kétfogatú díszhintó hajt két előkelőséggel és hátrább egy másik fogat várakozik.

Vászon, méretei 61 : 90 cm. — Mündler: XIII. 56.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1835: X. 8. *B. Canaletto:* Eine Ansicht von Florenz. — 1844: X. 8. *A. Canale:* Ansicht von Florenz. — 1865, 1866, 1867, 1869: XIII. 56. *A. Canale:* Florenz.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: XIII. 56. *A. Canale:* Flo-

Barzó Endre
fotós
Nyíregyháza

MKSz 1947

BARZÓ ENDRE

7	A fekete macska	Olajf.	1000.—
8	Meszes kocsi	Olajf.	Mgtul.
9	Az ivóban	Olajf.	200.—
10	A bánya közelében	Olajf.	650.—
11	A falu vasárnapja	Olajf.	650.—
12	Szántóföldek	Olajf.	300.—
13	Görömböly	Olajf.	350.—
14	Négy jegenye	Olajf.	400.—
15	Kék köcsög	Olajf.	300.—
16	Országút	Olajf.	280.—
17	Ruhaszáritó	Olajf.	550.—
18	Meszes kocsi. Szénr. Dr. Csürös	Szilárd tulajd.	
19	Útban	Szénrajz	60.—
20	Ruhaszáritó	Szénrajz	70.—

Kiállítás XX. Kiáll. 1929.

Barzó Ede

1916/17 – 1918/19, 1919/20 II,
1920/21 – 1925/26

Terképszámfőiskérk

65. l.

2/3 3/4 4/25 25/6

IIII

++++

Barkó Endre,

A főiskolától kikerülve a miskolci művésztelepen dolgozott, művei budapesti és külföldi tárlatokon szerepeltek.
A miskolci Művészek Társaságának tagja lett.

Budapesti Hírlap, 1924. Okt. 24

Barvó Endre

1928-ban aranyérmet nyert Barvó Endre a barcelonai világkiállításon „A falu vasárnapja" című képével.

Koroknay Gyula: Képzőművészet Szabolcs-Szatmárban. Művészet, 1977. szeptember - 18. oldal.

Bartó Ede (1898-1953)

„A falu varázslója" o.v. 60x73 cm

J.l.6. Bartó E. 926

Vételári ár: 6000 Ft.

BÁV 42. Képaukció Budapest, 1977. május

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Barzó Endre
festőművész

KELET-MAGYARORSZÁG

1983 OKT 8

1021

Nyíregyházán a megyei múzeumban tegnap nyitották meg Barzó Endre festőművész emlékkiállítását. A negyven magántulajdonban lévő alkotást november 30-ig tekinthetik meg az érdeklődők. (JL)

lo [illegible]
mők János ed[illegible]
zül helyezést
Mónika, Buczil
csis Mihály is.

A LEVEL
SAKKBAJNOK
figyelmünket
nyíregyházi ol
tuk meg: a
ig tartó r
versenyen n
mári sakkozó,
zsef, Jánosi L[illegible]
ak), Révész István (Kisvárda),
Ludvig István (Vásárosnamény)
vesz részt.

11. M.-ladány	8	3	—	5	[illegible]	[illegible]
12. T.-kanyár	8	3	—	5	12-21	6
13. Pap	8	2	1	5	17-22	5
14. Jéke	8	—	1	7	7-21	1

II. osztály: Zsurk—Tuzsér II. 2:1, Tornyospálca—Lövőpetri 4:2, Laskod—Komoró 2:3, Pátroha—Szabolcsveresmart 1:1, Újkenéz—Kékcse 3:1, Tiszabezdéd—Tiszaszentmárton 4:1, Kisvárda II. szabadnapos volt. Az élcsoport ál-

Barzó Endre

a legfiatalabb gárda egyik jó ígérete.
Szinte immaginarius vonjátékokkal ér el
dekorativ effektusokat.

(Gy. T.) Ernst Muzeum.
8 ó. u. 931. XI. 3.

Barzó Endre

igen érdekes művész. Szinte vizió szerű-
mindaz, amit fest. Portré, figura, vár-lép,
tájkép mind a szinábusk látomány szerű-
ségében jelennek meg vásznain.

(b. m.) Csop. kiall. az Ernst mezzanban.
E. K. 931. X. v. XI

Barzó Endre
Istörmivér

Kéve művészcsoport kiállítása – nemzeti kalmban – a luminista művészeti törekvések híve, – szerzeti tájképekben a rakétázó, tűzforgó – szerű napot, ugy, hogy mindjárt az egész tájimpressió körben forog. –

Pesti Hirlap
1929 II. 10

Barzó Endre
Istőrművész

Kéve Művészegyesület kiállítása nemzeti szalonban – lehetőleg ~~[illegible]~~ zimok, tüzének fokozásával's a formák dekorativ bicmelüével valósítja meg látományait. A fényproblémák érdeklik, forma szabontó, szinte mörtibus erejét, dinamikáját igyekszik érvényesíteni.

Budapesti Hirlap
1929 II 10.

Ernst M

1931 nov. aujt. festmáper

Tánc
Virar
Favági felesége
Holdfejes éj
Gnarch I-II.
December
Malt és pelen
Erkélyen
Emlékezés Budára
Névnapi torta
Pesti udvar
Elképzelt város
Éjféli látogatás
Táncospár
Nana
Műterem-csendélet
Roran a nyár
Vacsora után

Bölcsődal
Különös viradat
Barátnőle
Álomváros
Csendélet
Kóc maszka

Búcsú

Sz. T. Tav. fal

1926 (N. S.)

Matyi
Temetés } of

1927 (k. o.)

Tájkép, of

1928 (k. o.)

Népkonyhán szénr.

Hejő völgye } of
Kezdődő ős } k

„STUDIUM“
KÖNYV-
KERESKEDELMI
ÉS KÖNYVKIADÓ
RT
BUDAPEST
IV, MÚZEUM-KÖRÚT 21
TELEFON: JÓZSEF 153-28
POSTACSEKKSZÁMLA:
4041

A Müemlékek Országos B

Van szeren

Visegrádi vár c. főbizom

1927. junius 15.-éig bez

252 pld. (belső szo

azaz Egyszázötvennégy Pe

ség nb. rendelkezésére á

Kimutatás:

Ernyey: Visegrádi vár.

Kéve

1927 tav. (kiss.)

Temetés. festa

1928 tav. (k.o.)

Forrásnál
Fervő alt
Oktober
} festa

1929 febr. (N.Sz.)

a fehete maska
Meszes kocsi
Az vróban
a bája közelében
a falu vasárnapja
tiszta földek
Görömböly
Nagy jegyze
kék kőcsöy

Erszégút
Kuratoráció
} Of

Meszes kocsi
Utban
Kuratoráció
} tiszta.

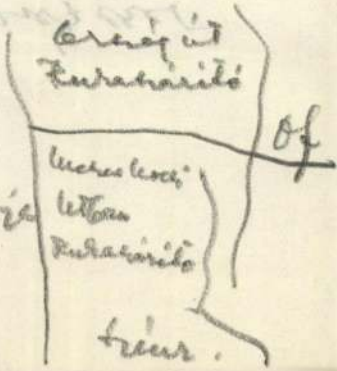

...rény

...gymillióhatszázezer

... a VKM. 92. 136-III. a./1920.

...karácsonyi jutalom

...ná tól fehrettem.

Dr Immeller V. Ernst

Kéve

1925 nov. (N. G.)

Késő d. u.
Tájkép
Munkásasszony
Korsós lány
Este

of

Nyugta

500.000 K.ról azaz szóval
melyet a Karácsonyi jutalom
Vallas és Közoktatasügyi Min
rendelete alapjan a Müemi
pénztárából a mai napon

M. Ekel/Hallg. Arn. tröv. in Föisk.

1923 (N. tal.)

Estefelé
Biákotthon

. . . . . 800 pld.

olva . . . 184 pld.

' . . . 20 "

' . . . 343 "

'. . . . . 252 "

dva . . . 1 "

800 pld. 800 pld.

Kiváló tisztelettel:

„STUDIUM"
KÖNYVKERESKEDELMI ÉS KÖNYVKIADÓ
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Miskolci Mův. Társ.

1928 (Mísk.)

~~Szerete marsha, of~~
~~Mezes hocsi of~~
~~Szept. utóje, of~~
~~Kik hócsöz, of~~
Hsztató, szém.

...ry

...y ömeget (a) Miskolc hiva-
... számára kivettem.

9.

Dr Szamatolski

Barró Endre

Képsm. Fösk. Gfj. Mall

1921 márc

Téli Táj } of
Tisza

1922 ápr

Szept-i d. ...
Naplemente
Du-i napsütés
Várlat I-III
Alkony
Felhős
Holdas est

...en a közlemények
kézbesítését nyug-
...dán, 1914. január hó 23. án.

Kitünő tisztelettel
Kassai Lajos
főgimn. igazgató.

GMKT

1927 ~~[illegible]~~ (M. Táj)

trept. utóje
Tabrerů a [illegible]
Naplněné a volaké } of

Elismer

1.600.000 K., azaz e
koronáról, meg összegét
sz. rendelete alapján
fejében a MOB. pénztá
Bp. 1926, december 22.

Nuc

1932 febr. (Nincs)

Mult és jelen, of

1940 márc. (IV. Sz.)

Gyimölcsös kertek
Falu
Virar után
Egedül
Csendélet
Szeptemberben
Csendes d. n.
Kőri Sáj
Tiraj
} of

Nagyások
Estefelé
Falusi kép
Kruglisedők
Várakozók
} part

Tanya
Domtos vidék
Kőri napsütés
Kertben
} szénr.

Magyar falu, virf

Nyugta

700.000 K. azaz Hét
mely összeget kar
fejében a mai n
átvettem.

Budapest, 1926. decem

Kantez

Kut

1932 febr (Minor.)

Bánát-utca, of

1932 nov. (N. Szel)

Csendélet, of

1937 nov. (h.o.)

Áprilisi idő
Alföldi város
Tanya udvar
} of

Elismer

590.000. K. pót Azaz
Koronáról mely
fejében a mai napo

Barzó Endre:

„Múlt és Jelen" olaj, vászon,

126×90 cm, 1932.

Művészet, 1977-9. igall.

pelli-féle novecentóhoz hasonlít legjob
ban. Pozitív bírálatában Lázár Béla „egy,
formákat mesére átalakító fantáziával meg
áldott művész"-ként értékeli, ami egyútta
arra mutat, hogy, úgy látszik, a közszeller
is ezt tudta becsülni.

A harmincas években felbomlanak a for
mái, a színeknek alig van realitásuk, a vo
nalak csak belső logikának engedelmesked
ve száguldanak, s az eddigi hangulati eler
szenvedéllyé változik. Minden képét betöl
az érzelmek vihara. Az arcok, alakok eltor
zulnak, sajátosan vonzó rútság van bennük
Egy nagy művész gyötrődése van mögöttük
Nem feltétlenül vonzó egy kései Barzó-kép
de emberi mélységben legtöbbet mond.

A második német megszállás az Erns
Múzeumbeli kiállításának megnyitása utá
érte. Meghasonlottan jött haza Nyíregyhá
zára s többé nem is ment Pestre, még a ké
peiért sem ment el. A betegsége is egyr
jobban erőt vett rajta, alig dolgozott valamit
A fiatal Boross Gézát még olykor tanácsok
kal látta el. 1953-ban halt meg. Ritka tehet
ségű művész, sokoldalú ember volt. Érde
méhez képest az utókortól kevés elismerés
kapott.

A két világháború között, amikorra Barzó
alkotó korszaka esik, Nyíregyházán rajzta
nárkodott, a már említett Szerencsi Zoltánor

Barzó Endre: Fekete macska.

Munkácsy Cér

1933 márc (Ernst Ke)

Csudélet
Lovasok
Buda

1934 máj (K.o.)

Utcarcy
Frezéy ember
Március

Kiadáso

~~yes~~ Salzer S szám

Otthontvédő szöv. könyvvás

— " — " — — — "

Gépírók nyugtája ---

Schneller " k ----

Dr. Szőnyi G " karác. —

Saláth F — " — — — —

" " " — — — —

" " " — — — — —

Nagrand karácsonyija

Kanterkyne — — " — —

Saláth F — " — —

Schneller V — " — —

Saláth F — — " — 925

Polakovics M. " — 92

Schneller Repertoarpact. re

Szőnyi G. 1925. karácsony

Érkezett . . . . . .

1923.XI.7.-én elszár

" " 14.-én "

1925.III.19.-én "

Jelenleg . . . . . "

Tiszteletpéldány kia

Trust

1932 máj

Tavas
Bölcsödal

Neuz. képzm. kiáll

1934 (kinor.)

Tavasz, of

1937 (k.o.)

Ferei házak
Torasi részlet
November

Budapest, 192 7. junius 24.

izottsága tekintetes Elnökségének

B u d a p e s t .
- - - - - - - - - - - -

sénk tisztelettel közölni, hogy az Ernyey:
ányi könyvünkből 1925. március 19.-étől
ólag az alábbi példányok keltek el:
zó 6.400 K. = 0.51 P. x 2.- = 1.02 P.) =

= . . . . 257.04 P.-✓

le 40% . . 102.82 " ✓

154.22 P.- ✓

gő 22 fillér, mely összeg a tek. Elnök-
l.

Müv. Heter Rées

r:

1941 A Balaton, part

lája	176.400K	Ócsa
árlása	168.000	
----	594.390	
---	160.000	
---	200.000	
--	3,000.000 ✓	
--	400.000 ✓	
---	100.000 ✓	
---	350.000 ✓	
	1,600.000 ✓	
--	700.000 ✓	
--	590.000 ✓	
--	1,600.000 ✓	
---	500.000 ✓	
5 ---	600.000 ✓	
udl.	1,400.000 ✓	
	2,500.000 ✓	
	500.000 ✓	

Nyíregyházi Mův. Heter
1940

~~Csendes d. u.~~
~~Tavaz~~
~~Virág után~~
} of

15,138790 =

1211.10320

13767

1211.10P

9520

130630

50.000 K

50.000 "

10.000 "

00.000

50.000

00.000

00.000

00.000

90,000

.20

7

M. Mův-ért kiáll

1940 febr. (r. mücs.)

Oktober, of

1940 dec-1941 jan
(mücs.)

Domboldal, of

1942 jun. (h.o.)

Március eleje } of
Csendes d.n. } part
Télen

Elismer

200.000 K-ról, me
teli kiadások pénztára

Ryr. 1874, május

Nagyemelte után
pest

1942

Nincs. Heles, Kolozsvár

MDK

Barzó Endre

Farkas Zoltán: Kiállitások. Magyar Csillag
1944. IV.1. IV. évf. 7.sz. 44o l.
Almássy Teleki Éva intézetében.

Alm.-Tel. É. Műint

1944 márc. egyszt.

Mandulafák
Tiray
Falnes
Ferír lovar
trentendrén
A hajón
trür utca
Kruplitzedőr
Várakozók
tromorúság
Négyfej
Tájhép I-II.
Remény nélkül
Bacchul
tromszédor
Ötzi sétc
A bétey
Tavasz
Különös menet
Hazafeli
Asszonyok az úton
Megbeszélés
Búcsú

Pasztel

trefény emberek
-rolla.

Nyári est
alkonyatban } virf.

Dombos tág
vertben } tér.

A gödöllői Kálvária, Immaculata
és Szent János-szobrok helyre-
állitására utalványozott össze
re vonatkozó elszámolás.

melléklet száma:

Kálvária, Immaculata és Szent János
rditott költségekre vonatkozó és hoz
eb. számvevőségem által megvizsgálta
.tatott.
Bizottságot, felmentvénykép oly ké
.számolás szerint mutatkozó 103 P 15
statakarékpénztár 107639. számu bevé
nnal befizettetni és az ennek megtör
t hozzám beküldeni sziveskedjék.

MDK

Barzó Endre

A Szinyei Társaság Tavaszi Szalonjának dijai.
Ujság 1927. márc. 27. 17.l.

MDK

Barzó Endre

Magyar Müvészet 1930. 58.1.

Barzó Endre festő és jon fikus

Pesti Hirlap. 1926. ~~[illegible]~~ márc. 2.8

a kéve első vidáki reprezentatív

kiállítása

Barzó Endre

Magyar Művészet, 1926

303.0.

A Tavaszi Szalon aiai.

Barzó Endre festő és grafikus

Pesti Hirlap. 1925. nov. 29. 4

k. k. l. A kéve mikiállítása

Barzó Endre főiskolai festőnövendék

Pesti Hirlap. 1923. jun. 10. 8

Fiatalok munkiállítása

Barzó Endre

Almásy Teleki Éva grófnő művészeti intézetében *Petrovics* Elek, a kiváló esztétikus rendezésében gyüjteményes kiállítás nyílt meg *Barzó* Endre, *Benedek* Jenő, *Fónyi* Géza, *Miháltz* Pál és ilosvai *Varga* István festőművészek, valamint *Jálics* Ernő, *Kerényi* Jenő és borbereki *Kovács* Zoltán szobrászművészek műveiből.

Barzó Endre művészkarakterével évekkel ezelőtt ismerkedett meg a budapesti tárlatlátogató közönség. Kiállított pasztellképein a törékennyé finomult nagyvárosi művészet igényeivel lép fel. A puha pasztellszínekbe ágyazott formák felbomlanak, légiessé, anyagtalanná válnak. Szegényes, szomorú figurái fantomokká, félelmetes víziókká lényegülnek. Barzó Endre művészegyéniségében lehetetlen észre nem venni azt a részvétet, amellyel ő a szenvedő embereket ábrázolja. Ezek az érzések adnak tragikus, döbbenetes keretet művészetének.

Új Magyarság.

1944. márc. 23.

(Gy. S.: Gyüjteményes kiállítás.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1964 NOV 23
KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

Barzó Endre 1021 elismeréséért

Hétéves gyűjtőmunkám során sokat tették fel azt a kérdést, hogy miért kutatok, harcolok Barzó Endre művészetének feltárásáért, elismeréséért, holott sokirányú elfoglaltságom mellett ez egy igen nagy feladat. Mi az ami engemet Barzó művészetének hívévé tett?

Elsősorban képeiből kisugárzó szuggesztív embersége hatott meg és előadásmódjának modernsége. Mindjobban ért meg bennem a gondolat, hogy ezt a művészt az egész országnak meg kell ismernie, mert az egész magyar festészetbe oly szervesen illeszkedik be, hogy nélküle nem teljes nagyjaink sora. Képei együttes mondanivalója nem csak egy zseniális festőt, hanem egy nagyszerű gondolkodót és kritikust mutatnak, aki ismeri és szereti hazáját, s aki át tudja érezni népe gondjait, szenvedéseit. Barzó Endrében ugyan nem volt meg Derkovits, Dési Huber nyílt harcossága, a csendes, halk szavú festő inkább a parasztsors hű tolmácsolója volt, de az ő képeiben is ott izzik az akkori társadalom kritikája. Megrázó erővel ábrázolja a szegény, elesett, kilátástalan sorsú parasztembereket. Nem csak figurális képeiről árad ez a meleg humanizmus, hanem tájképeiben is ott érezzük a hétköznapok gondjaival küzdő, a munkától eltorzult, vonagló embert. Kiss Lajos néprajztudós — Barzó eszmei jó barátja — így dedikálja neki egyik könyvét: „a magyar parasztság nagy szerelmesének". Képeiről is ez árad, ez sugárzik.

Tehát éreztem, hogy ezek a képek nem maradhatnak az ismeretlenség homályában, az egész magyar egyetemes kultúrának szüksége van rá és büszkék lehetünk arra, hogy ez a kiváló ember innen Szabolcsból indult és ide tért vissza.

Társadalmi, emberi mondanivalóján túl megdöbbentett szakmai virtuozitásával, egyéni magyaros színvilágával. Minden szempontból éreztem a lelki rokonságot. Nem csak a jelen megyei képzőművészet, hanem a jövő nemzedéke is sokat tanulhat Barzó hivatástudatából, szakmai felkészültségéből és emberségéből.

Végtelenül örülök annak, hogy végre létrejöttek az emlékkiállítások a budapesti Nemzeti Galériában és itt, szülőházájában Nyíregyházán, de hosszú volt az út idáig. Sok meg nem értéssel, közömbösséggel találkoztam. Sokszor volt úgy, hogy már-már létrejön a kiállítás, aztán valahol mégis elakadt, de ezeknek a nehézségeknek a leküzdése mindig új erőt adott.

Így hát érthető, hogy annyi éves küzdelem után a számomra jelentett a legtöbbet ez a kiállítás, amelyet csak Nyíregyházán 1700-an néztek meg és 18 tárlatvezetést tartottam, ahol a résztvevők lelkesen fejezték ki örömüket: még sok ilyen színvonalas kiállítást szeretnének látni. Viszhangjáról pedig legszebben a vendégkönyv beszél, a sok-sok méltató bejegyzés.

És most egy kis lélegzetvétel után következik az újabb nagy feladat, harc a magasabb szintű elismerésért, a Barzó Endréről szóló könyvek megjelentetéséért.

Soltész Albert
festőművész

Barzó Endre

nemréq
a vendé
kat kapc
Eddig cs
voltam
nemzeti
De olya
versenye
akikre r
mata gé

Sokat
megszün
még lesz

Mert ilyenekkel ma is találkozhatunk. A minisztériumi irodasztaloknál, a nagyüzemek vezető posztjain még nem egyforma a lelkesedés a szabolcsi ipartelepítés ügyéért. Hallottunk kifogást, amely szerint nálunk kevés a nyersanyag, az iparvezetési tapasztalat, a bonyolultabb ipari tevékenységhez nélkülözhetetlen szakmunkás. Nos, a gyakorlat, új — s már bedolgozott — gyáraink bizonyították: semmivel sem rosszabb az indítás, mint az ország más területein. Az viszont igaz, hogy több a nehézség, mint a tíz-tizenöt évvel ezelőtt épült üzemeknél volt. Több, mert az ipartelepítéssel együtt jelentkeztek és jönnek az új gazdaságirányítási rendszer következményei. Szembe kell nézni a beruházások problémáin, s az indításon túl a gazdasági szabályozókkal, a gazdaságossággal, a magasabb műszaki színvonal követelményeivel, a bel- és külföldi piac igényeivel.

Ez is sikerül?

Legtöbbször igen, s jól. Egy nyíregyházi gyárvezető — aki ugyancsak tengernyi gonddal küzd — így fogalmazott a napokban: „Igen nagy a feladat, de vállaltuk, megoldjuk. A népgazdaság vár tőlünk, s kárt nem szenvedhet. Amit innen kiadunk, az csak első osztályú lehet..."

Elmondta, hogy a holnapra is gondoltak. A speciális feladatok ellátásához új szakemberekre van szükség. Addig mentek a minisztériumban, amíg elintézték, hogy kétszáz ipari tanulót sikerült beiskolázniuk, hogy kiemelt tematikával, nagyobb követelményekkel képezzenek számukra szakembert. Mert műszaki színvonalat színvonalas munkás nélkül emelni nem lehet! Szerződést kötöttek a Kossuth Szakközépiskolával, ahonnan évente harminc végzett tanulót kapnak.

Itt az ideje, hogy nálunk is természetes legyen az érettségizett, a munkából fehér ingben, elegánsan kilépő, a könyvtárat látogató, az üzem, a szakma, a világszínvonal felől érdeklődő szakmunkás.

Huszonnégy év a gyári átlagéletkor, ahol ez a beszélgetés lefolyt. Megmondták, hogy ez sajnos még egyáltalán nem természetes, náluk sem ez a jellemző. De a gyári vezetés látja, hogy nálunk alakulóban van az ipar, a nagyüzemi munkásgárda. Látja, hogy új üzemek fogadásához nagyon nagy szükség van az összehangolt, tervszerű szakmunkásképzésre. De egyúttal arra is — ha be akarjuk hozni az elmúlt éveket —, hogy a munkás ne csupán jó szakember legyen. Tudja, hogyan születik például a termelékenység. Tudja, hogy érettségivel könnyebb továbbképeznie magát. Hogy van sok jó szakkönyv, szakfolyóirat, tudományos tv-előadás, üzemi tanfolyam, amit érdemes elolvasni, meghallgatni. Hogy is fogalmaztak ebben a gyárban? „A szabolcsi munkás sem rosszabb, mint más, csak itt — mert iparilag kulturálatlan megye volt — ötször annyit kell dolgozni, mint másutt..."

Vállalják a nehezét, s világosan látják, hogy az elkövetkező években nem csak közgazdászt, mérnököt és technikust kell képezni a megye ipara számára, hanem kvalifikált szakmunkást, sokat.

Akár ötször annyit dolgoznak ezért, mint másutt.

Kopka János

BARZÓ ENDRE

10. Gyümölcsös kertek, oladf.
11. Falu, olajf.
12. Vihar után, olajf.
13. Egyedül, olajf.
14. Csendélet, olajf.
15. Szeptemberben, olajf.
16. Csendes délután, olajf.
17. Őszi táj, olajf.
18. Tihany, olajf.
19. Kapások, paszt.
20. Estefelé, paszt.
21. Falusi kép, paszt.
22. Krumpliszedők, paszt.

1940 márc-ápr

Nemzeti Szalon

kme

23. Várakozók, paszt.
24. Tanya, szénrajz
25. Dombos vidék, szénrajz
26. Őszi napsütés, szénrajz
27. Kertben, szénrajz
28. Magyar falu, vízf.

mennyien megegyeznek, hogy a mát a mának nyelvén kivánják megszólaltatni. Progresszivek. Mesterek akarnak lenni, nem epigonok s közülük akárhány már valóban kiérett mester. A tradiciót chestertoni értelemben fogják fel: nem merevitik halott szabályokba, de minden születő perccel megujitják. Ezért inkább előre, a holnap felé néznek, mint hátra a multba. A rádió, a repülőgép, a telehor és a rakétaautó korának hű fiai ők, lázas, siető művészek. Ám művészek és ez a fontos. Mindennél fontosabb, a legfontosabb.

A huszadik század kifejezői — szinben, formában, fényben, vonalban, ritmusban és konstrukcióban. S ha ezt nézzük: miben sem különböznek a quattrocento művészektől, akik szintén s a j á t koruk kifejezői voltak. Egy csodálatos ui világ és ui művészek első diadalmas frisz és

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Barzó Endre

KELETMAGYARORSZÁG

1964 NOV 15

1021

Egy elfelejtett szabolcsi művész

Neves kortársakkal egy sorban
A derékba tört pálya

Szerény, szűkszavú ember volt Barzó Endre. Amit akart, mégis elmondta, a maga idejében, és az utókornak is. Ecsettel, olajjal. Képei, mellyek megmaradtak a háború pusztításaiból önmagukért beszélnek.

Nem volt küzdő típus. Elrejtőzött mindenkori magányában, hogy megörökítse megfigyeléseit, gondolatait. Talán soha nem akart nagy művész lenni, csak ember, aki a színek megkomponálásával, az élet egy-egy mozzanatának ábrázolásával mondta el véleményét a világról, a látottakról.

Nyíregyházán született 1898-ban, itt járt gimnáziumba, a Kossuth Lajosban, ahol rajztanára Kozák István hamar felfedeztę kivételes tehetségét. A képzőművészeti főiskola elvégzése után 1923-ig mint tanársegéd működött Benkhard Ágoston professzor mellett. 1928-ban elnyerte a Szinyei-Társaság Nemes Marcell külföldi utazási ösztöndíját. Ekkor fordult meg Velencében.

Korabeli újságcikkek, kiadványok sora emlékezik meg róla. Részt vett a Falu vasárnapja című munkájával a barcelónai kiállításon. 1931-ben az Ernszt Múzeumban találjuk festményeit. Nyíregyházán 1940-ben olyan neves művészekkel egy sorban állította ki műveit, mint Bernáth Aurél, Szőnyi István, Aba-Novák Vilmos, Edvi Illés Aladár, Glatz Oszkár, Márffi Ödön, Rudnai Gyula, Iványi-Grünwald Béla és mások.

Művészi pályájának tetőpontján érte a háború. Kiállításának megnyitását várta az Ernszt Múzeumban, a háború derékba törtę pályafutását. Betegsége egyre súlyosbodott. 1953-ban halt meg.

Sok múzeum őrzi Barzó Endre képeit, sok műgyűjtő gazdagította képtárát műveivel. Több, mint tíz évvel halála után a mai festőnemzedék feltárja az elfelejtett szabolcsi művész értékeit, összegyűjti képeit, hogy egy önálló kiállítással adózzon a megye tehetséges fiának. Ezzel tartozik az utókor, a fiatal művésznemzedék, melynek oly nagy pártfogója volt a maga is sok nehézséggel küzdő Barzó Endre.

Arról is szó van, hogy országos kiadványban adják közre legértékesebb alkotásait, mellyel az ország kulturális kincseit gyarapította.

Barzó Endre, a megye festőművész-szülötte, aki egy nehéz korszakban bizonyította be, hogy lehet és kell véleményt mondani a művésznek az őt körül vevő életről — nincs névtelenségre ítélve. Az elkallódott képek, a dokumentumok egy éven belül a közönség elé kerülnek, hogy eljussanak azokhoz, akiknek készítette erejének, tehetségének javával.

Páll Géza

Barzó Endre

A Barcelónában díjat nyert képe: A falu vasárnapja

Agyvelővásá
– USA-n

Frankfurt am Main belvárosában, ahol a legkülönbözőbb amerikai irodák ütötték fel főhadiszállásukat, nem messze az IG-Farbon palotájától, a Fürstenberger Strassen egy külsejére nézve magánházon a következő felirat áll:

Special Projects

Az angolnyelvű felirat annyira semmitmondó, kevesekneк tűnhet fel, ahogy kevesen tudják azt is, hogy mit takar a „különleges tervezetek" kifejezés.

Pedig ebben az épületben ütötték fel főhadiszállásukat Mr. Oberstag vezetésével azok az amerikai ügynökök, akik éppen úgy adják-veszik a tudósokat, egyetemi tanárokat, diplomás mérnököket és orvosokat, mint a szakma más képviselői a szappant, a nyakkendőt, vagy a bútort.

Az amerikaiak ugyanis már régen rájöttek arra, hogy az agyvelővásár „big businoss" — nagy üzlet. A hivatalosan közzétett adatok szerint például Angliában 20 ezer font sterlingjébe kerül az államnak egy-egy szaktudós iskoláztatása. Nyilvánvalóan legalább ugyanennyit kellene fordítani az Egyesült Államokban is egy-egy elsőosztályú szakember képzésére. De nemcsak „takarékossági" szempontok — az iskoláztatás költségeinek megtakarítása — játszanak szerepet ebben a második világháború befejezése óta elfajult amerikai üzletágban. Feltétlenül hozzájárul az is, hogy az USA Nemzeti Kutató Intézetének nemrégiben közzétett nyilatkozata szerint az elkövetkezendő tíz év folyamán Amerikának kétszer annyi tudósra és szakemberre lesz szüksége mint amennyit az amerikai főiskolák és tudományos intézetek biztosítani tudnak. Ha már az agyvelővásár okainak felsorolásánál tartunk, meg kell említeni azt is, hogy az USA-ban aránytalanul magasabbak a fizetések az iparban és a kutatóintézetekben, mint az egyetemi katedrákon. Ezért igen erős az „elvándorlás" a felsőoktatási intézményekről. Viszont szükség van az utánpótlás — bár alacsonyabban fizetett — nevelőire. De nem is jelent különösebb problémát újakat szerezni a „vándormadarak" helyére, mert még ez az alacsonyabb dotáció is messze felülmúlja a hasonló európai kereseteket.

A tudósok kartotékja

Az említett Frankfurt am Main-i intézmény tevékenysége igen sokirányú. Egyrészt hirdetéseket tesznek közzé a napilapokban és a szakfolyóiratokban, másrészt az intézet ügynökei környékezik meg azokat a szakembereket, akik — a Special Projects kartotékjai szerint — a legmegfelelőbbnek látszanak a megrendelő amerikai cég által keresett állás betöltésére. Módszereikre talán a legjobb példa a Hamburgi Atomkutató Intézet három munkatársának esete. A három nyugatnémet szakember egy meghívás értelmében csupán tanulmányútra utazott az Egyesült Államokba, megérkezésük után viszont azonnal közölték levélben, hogy nincs szándékukban hazájukba visszatérni.

Természetesen nem a Special Projects az egyetlen „felvásárló" az agyvelőpiacon. A Wall Street Journal például arról írt, hogy a General Electric egyik vezetője nemrégiben 9 nyugat-európai országban járt, 175 tudóssal tárgyalt, s 45 azonnal és több évre szóló szerződést írt alá.

Megdöbbentő különben az agyvelővásár statisztikája. 1948 júliusa és 1961 júniusa között 44 430 külföldi születésű tudós és mérnök vándorolt be Amerikába. 1962-ben csak Angliából 64 egyetemi tanár emigrált, 1963-ban pedig 900 fiatal tudós távozott el. Ugyanakkor az NSZK-t 1948 óta 4000 tudós és mérnök hagyta el. Ennek következménye az is, hogy az Amerikai Tudományos Akadémia 651 tagja közül 157 külföldi származású. Érdemes azonban felfigyelni egy másik számra is, amit a szovjet Novoje Vremja közöl: a számítások szerint — írja a lap — 1961-ig 40 amerikai fizikus és vegyész kapott Nóbel-díjat. Ezek közül azonban hat tudósnak meg sem volt az állampolgársága, amikor a magas nemzetközi díjat elnyerte, kilencen pedig nemcsak külföldön születtek, hanem tanulmányaikat is az Egyesült Államokon kívül folytatták.

Nem titok mire használják fel az agyvelővásáron beszerzett szaktudósokat. Tyeplinszkij vezérőrnagy írta például a következőket a Krasznaja Zvezda című lapban: „Az amerikai Hold-program alapja

védekezik

Amíg a nyugat-európai ko
mányok — felfigyelve a tudó
felvásárlás veszélyeire — sz
vós attakot indítottak az ag
velőexport ellen, addig a h
vatalos Amerika a legmes
szebb menően támogatja a t
dósok bevándorlását, s igye
szik megmagyarázni bizonyí
ványát a világ előtt. „Ha ősz
tén hiszünk a természettud
mányok nemzetközi jellegéb
— írta például az Endeavo
című folyóirat — akkor el
gedjünk meg azzal, hogy val
ki valahol jó kutatómunk
végez". A folyóirat érvelésér
azonban igazabb Samuel Gol
smith amerikai tudós kijele
tése: „Nem élhetünk az Eu
pából kölcsönzött tudomány
tőkéből. A jövőben előadódh
olyan helyzet, hogy nem i
portálhatunk majd Enrico F
mihez hasonló fizikust, a
kulcsfontosságú munkát v
zett atombombánk előállítá
nál, s nem szerezhetünk
Kármánhoz hasonló nagy aer
dinamikai teoretikust sem. S
ját zseniket kell produká
nunk."

Ez az érvelés őszintébb, ugyanakkor az amerikai fels oktatás közismert szegénysé bizonyítványára üti rá a p csétet, amelyet — mint látt — a világ vezető tőkés hata ma nem az oktatás színvon lának emelésével próbál kiki szöbölni, hanem azáltal, hog a rendelkezésre álló nag pénzösszegekkel és nemkülön ben nagy lehetőségekkel elcsa bítja Nyugat-Európa legjob szakembereit.

Önody György

Még mindig nem tanultak

Újabb szélhámos kerül bíróság elé

Kökényesi Mihály sóstóhegyi lakos eddig hat év és négy hónapot volt börtönben. Legutolsó háromévés büntetését májusban töltötte le. Szabadulása után hamarosan baleset érte: eltört a lába.

Július közepén begipszelt lábbal sétálgatott Sóstón. Akkor ismerkedett meg Margittal, — akinek valódi nevét csupán tapintatból nem közöljük. Margit hamarosan házába fogadta a fekete és bajúszos férfit. Nem számított neki, hogy tizennyolc évvel idősebb Kökényesi Mihálynál, feleségül akart menni hozzá.

Kökényesi Mihály pedig szerelmet igért Margitnak. Közben apróbb kölcsönöket vett fel a nőtől, és azt mondta neki, hogy rövidesen megadja. Margitnak semmi sem számított, csak a férfire gondolt.

Az sem tűnt fel neki, hogy megismerkedésük után néhány nappal Kökényesi már a szekrényből is ki-ki vett különböző pénzösszegeket. Amikor erről kérdezte a férfit, csak annyit válaszolt, hogyha lesz pénze, majd egyösszegben megadja az egészet.

Persze, nem adta meg. És a tervezett házasságkötés előtt ismeretlen helyre távozott.

Az ismeretlen hely nem volt messze Margit házától. O.-né szintén szerelmet és házasságot várt Kökényesi Mihálytól. Igaz, ő is idősebb volt nyolc évvel a férfinél, de hát az mitsem számít.

Kökényesi megkezdte szokásos kölcsönkéréseit. O.-nétól több, mint ezer forintot csalt ki, és számított arra, hogy az asszony — bízva a házassági ígéretben — úgyis teljesíti minden kérését.

Később játékból elkérte az asszony aranyláncát, majd hol visszaadta, hol ismét elkérte. Egy napon aztán hiába kérte vissza tőle a láncot O.-né, az időközben Kökényesi eladta.

Az asszony tudta nélkül e vitt a bizományiba egy vég d masztvásznat. Majd amik szakítani akart az asszonnya emlékül magával vitte anna bőrkabátját.

Amíg az asszony dolgozot Kökényesi nem „pihent" szomszédoktól vett fel külö bözö kölcsönöket. A szomsz dok — bár Kökényesit szem lyesen nem ismerték, — látt hogy O-nénál lakik, ezért me biztak benne. Persze Kök nyesi ezeket a kölcsönöket se adta vissza.

Ezután ismét találkozo Margittal. Mondta a nőne hogy most már megjavult feleségül akarja venni. Marg nyomban beleegyezett a háza ságba és a lakására vitte férfit megmosakodni. Mosd után Kökényesi kérte Marg tot, hogy adjon neki száz f rintot borotválkozásra és ny ratkozásra. A pénzzel az ita boltba ment, az esküvő nem lett semmi. Kökényes pedig letartóztatták.

Ok

Magyarország

1964. november 15.

22. Búcsú, pasztell 200.—
23. Falun, pasztell 150.—
24. Falusi kép, pasztell mgt.
25. A tornácon, pasztell 150.—
26. Istállóban, pasztell 150.—
27. Őszi délután, pasztell 300.—
28. Szőlőkötözők, pasztell 150.—
28. Falusi részlet, pasztell 200.—
29. Megszállás, pasztell 150.—
30. Dombos vidék, pasztell 450.—
31. Az erdőben, vízfestmény 150.—
32. Találkozó, vízfestmény 150.—

B. BÉLAVÁRY ALICE

33. A falu este, olajfestmény 400.—
34. Házatérők, olajfestmény 400.—

BORBÉREKI KOVÁTS ZOLTÁN

35. Szobrász, diófa 1600.—

DELI ANTAL

36. Lovaskocsi, olajfestmény 500.—
37. Festő, olajfestmény 700.—
38. Öreg kert, vízfestmény 150.—
39. Szentendrei részlet, vízfestmény 150.—
40. Gyümölcsfák, vízfestmény 150.—
41. Domboldal, vízfestmény 150.—

ELEKFY JENŐ

42. Alkonyat, vízfestmény 300.—
43. Völgy, vízfestmény 300.—
44. Hólapátolók, vízfestmény 200.—
45. Cseresznyefák, vízfestmény 350.—
46. Intérieur, vízfestmény 250.—

Nemzeti Szalon 1942 ápr

Ilmé

A kiállított műtárgyak jegyzéke:

ANDRÁSSY KURTA JÁNOS

1.	Háború (vázlat), bronz	450.—
2.	Hazafelé, bronz	300.—
3.	»Apokalipszis«, bronz	300.—

BARZÓ ENDRE

4.	Búcsú, olajfestmény	500.—
5.	Szentendrén, olajfestmény	350.—
6.	Március elején, olajfestmény	300.—
7.	Szegény asszony, olajfestmény	600.—
8.	Egyedül, olajfestmény	750.—
9.	Alkonyatkor, olajfestmény	350.—
10.	Vasárnap délután, pasztell	200.—
11.	Szomorúság, pasztell	250.—
12.	Várakozók, pasztell	250.—
13.	A beteg, pasztell	150.—
14.	A hajón, pasztell	150.—
15.	Naplemente után, pasztell	200.—
16.	A menyasszony, pasztell	200.—
17.	Hazafelé, pasztell	200.—
18.	Igy történt, pasztell	200.—
19.	Őszi séta, pasztell	mgt.
20.	Krumpliszedők, pasztell	250.—
21.	A szomszédok, pasztell	250.—

fordul

...FIGYELŐ
...est V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Barzó Endre
LOBOGÓ
1966 NOV 23
1021

Egy művész felidézése

In memoriam Barzó Endre

1

Megfakult kiállítási katalógusok őrzik a nevét.

Emlékét hozzátartozói ápolják híven.

Festő volt. A természet ezer arcát figyelte, hogy vásznain felmutassa.

2

Csendes budai lakás.

Az emlékeket nővére, *Csűrösné Barzó Etelka* idézi fel. Az előszobában, a szobafalakon, a sarokban egymásra fektetve képek. *Beszélgetésünk néma illusztrációi.*

— Nyíregyházán született 1898. május ötödikén. Apánk építész volt, ügyes kezű, tehetséges ember. Talán tőle örökölte a művészetekhez való mély vonzódását (kitűnően zongorázott is). Fiatal korában, még a gimnáziumban kezdett festeni. Rajztanára, Kozák István fedezte fel tehetségét. Érettségi után — az ő tanácsára — felvételizett a Képzőművészeti Főiskolára, s megnyílt előtte az annyira szeretett és óhajtott művészpálya.

A falon képek: a pálya egy-egy állomása. *„Dombos táj", „Akt", „Négy jegenye".*

Tompa kék színek, sötét tónusok.

— Ez a kék a kedvenc színe. S a visszavisszatérő témái: a táj és a benne élő ember. Többnyire parasztok, földművelők.

A diákból rövidesen tanár lett. Elvégezte a főiskolát, s 1923-ig tanársegédként működött *Benkhard Ágoston* professzor mellett, akivel megalakította a miskolci művésztelepet. A szép fekvésű hely sok fiatal tehetség kibontakozásához nyújtott lehetőséget. Ő is szívvel-lélekkel részt vett a telepen folyó alkotó munkában. Tanított és tanult.

— Később teljesen megvált a főiskolától, hogy csak a művészetnek éljen. Pasztell-képek, akvarellek, rajzok kerültek ki a keze alól, egyre több kiállításon szerepelt. 1931-ben az Ernst Múzeumban 26 képét állították ki.

Egy régi újságot vesz elő, kisimítja. *„Barzó Endrét nemegyszer láttuk kiállításokon, mindenkor feltűnt sajátos természetlátásával. Most egyszerre nagyobb gyűjteménnyel jelentkezik, s mindenkit meglep fantáziája dús és eredeti szárnyalásával, kifejező módjának eredetiségével és látomásai gazdag változataival."*

— Egy ösztöndíjnak köszönhette, hogy eljuthatott Olaszországba. Odakint sokat tanult, képei színesebbekké, melegebbekké váltak.

Barcelónában, a világkiállításon díjat nyert A falu vasárnapja című kompozíciójával.

Pályája addig töretlen ívét azonban tragikus fordulat törte meg. Erről — halk szavakkal — így vall nővére:

— Első önálló kiállítására készült. Az Ernst Múzeum összes termét rendelkezésére bocsátották. Úgy készült erre a kiállításra, olyan lelkesen, annyi tűzzel, mint még soha. Már összegyűltek a látogatók, művésztársak, csak egy személyre vártak, aki elmondja a megnyitó beszédet. Helyette azonban egy rendőr érkezett a szörnyű hírrel: a németek megszállták az országot, minden csoportosulás tilos.

Törli a szemüvegét. Most nem kell a sokdioptriás üveg — a múltba tekint.

— Mintha egy nagyon szép álomból durva kézzel felráznak valakit. Rettenetes érzés volt számára. Valami megtört benne. Láthatatlanul. S a háború, a bombázások, az öldöklés még jobban tönkretette. Alig nyúlt ecsethez. Idegei felmondták a szolgálatot. Visszaköltözött Nyíregyházára. Egyedül élt. Önmagában. 1953-ban halt meg...

3

Azóta tizenhárom év telt el. Nevét mintha elfeledték volna. Vagy mégsem? *Pogány Ö. Gábor*, a Nemzeti Galéria főigazgatójának szavai így jellemzik őt:

— Nagyon érdekes, expresszív jellegű festő volt. Kifejező erejű, lendületes piktúra az övé. Az alföldi festészetnek egy látomásosabb változatát képviseli — a realitás és a vízió különös keveréke elegyedik munkáiban. Erőteljes színekkel, hatásos, lendületes ecsetvonásokkal dolgozott.

— Neve a feledés homályába merült, megérdemli azonban, hogy felelevenítsék emlékét, munkáit. Ezért először egy kiállítás megrendezését tervezzük szűkebb pátriájában: Nyíregyházán, s ez készítene elő egy nagyobb kiállítást a Nemzeti Galériában.

— Úgy érzem az utókor tartozik neki ennyivel.

K. Gy.

„Akt" (1927)

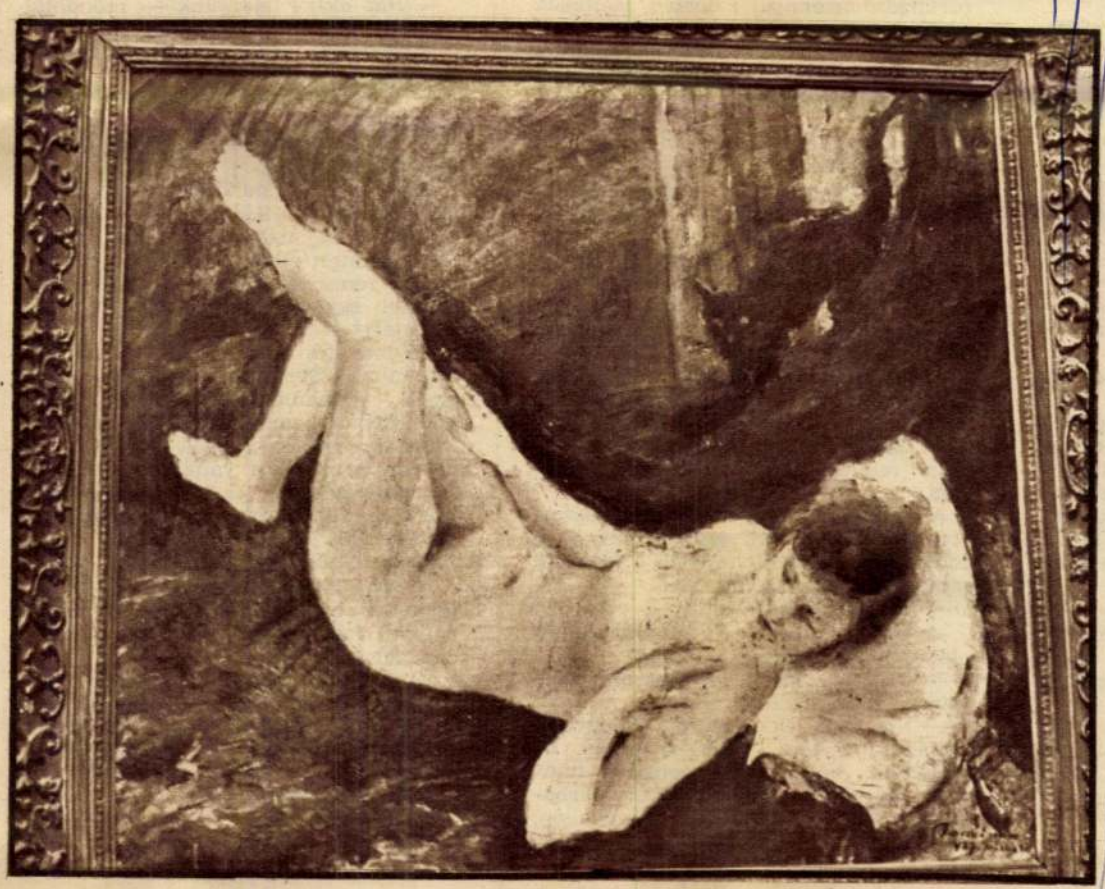

— *Nagyon alaposan fel kell készülni minden alkalommal, filmeket, szemléltető anyagokat biztosítani, hogy az oktatásokon ne legyen baj. A fiúk nagyon kíváncsiak... Ha egyszer nem tudok válaszolni valamilyen kérdésre, többet nem állhatok meg előttük.*

Érdemes jól tanulni

A fiúk valóban nagyon „kíváncsiak"!

Hivatalosan már vége az oktatásnak, amikor még mindig kérdésekkel ostr molják *Kovács Mihályt:*

— *Miska bácsi, jól cs náltuk...? Miska bác mikor kapunk olyan film mint a múltkor...?*

— *Érdemes jól tanulni* — mondja az egyik fiú. — *Az öreg katonák mesélték, hogy aki műszaki körre járt, hamarább hazajöhetett eltávozásra.*

— Hiányzás nincs a foglalkozásokon?

— *Nagyon ritkán* — válaszol *Molnár Gábor* húszéves lakatos. — *Egyszer hiányoztam, akkor is lakodalom miatt.*

*

Az MHS alapszervezet címére gyakran hoz levelet a posta valamelyik honvédségi alakulattól. A parancsnok ír, megköszöni, hogy jól képzett, fegyelmezett fiatalokat nevelt a műszaki kör.

Így lett márka a hadseregben Mélykút!

V. J.

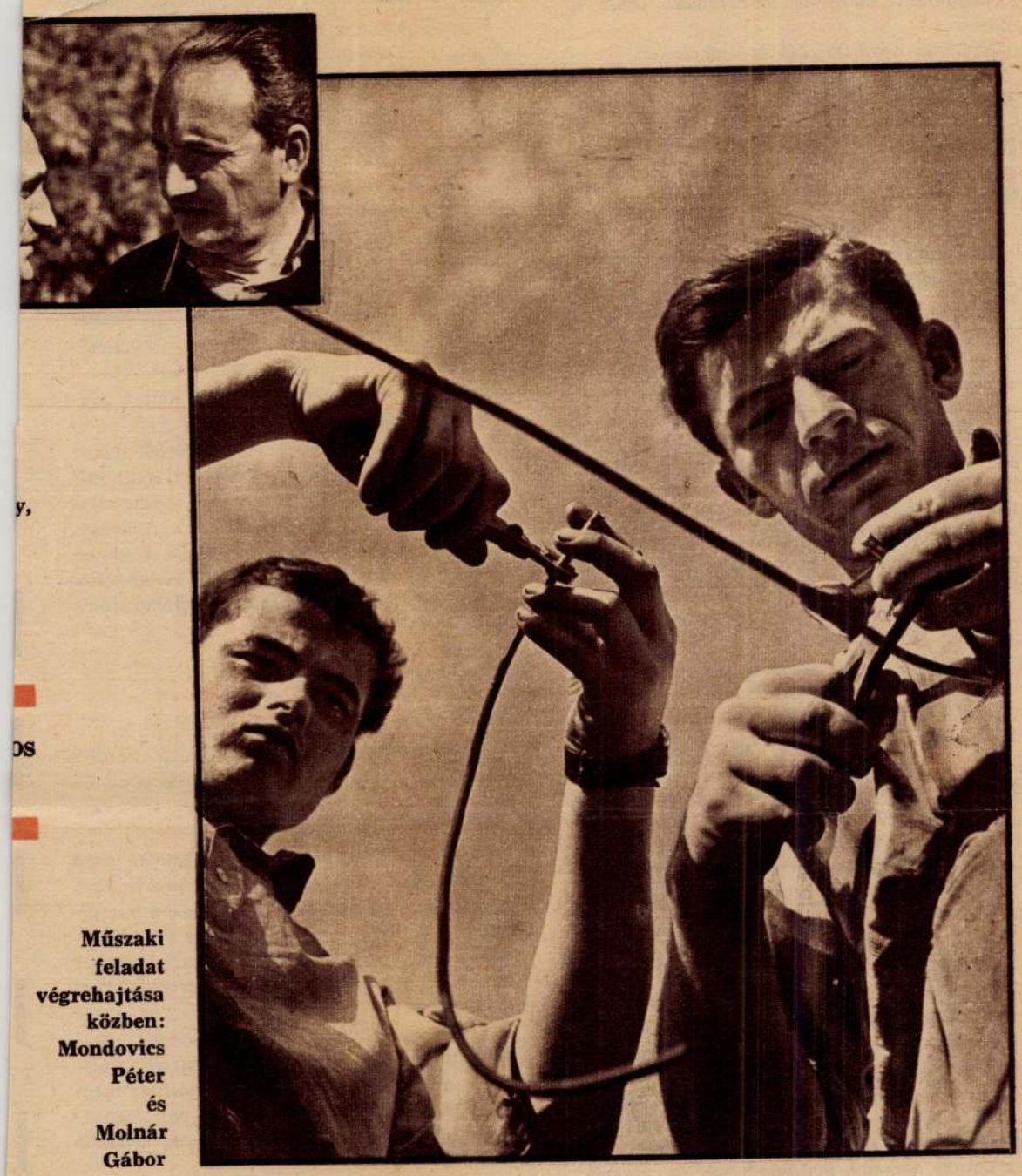

Műszaki feladat végrehajtása közben: Mondovics Péter és Molnár Gábor

veket nem ismerem — jelentette a kapitányság egyik beosztottja. — *De javasolnék valamit: kimehetünk az építkezéshez és ott a vállalat munkaügyi osztályán bizonnyal szívesen segítenek nekünk.*

A munkaügyi osztályon készséggel kielégítették a kíváncsiságunkat. Azt is elmondták, hogy az általunk keresett egyik dolgozó, az orgazda ügyfele, A. András segédmunkás melyik munkásszálláson lakik.

A munkásszálláson műszak végéig várnunk kellett. Addig — a birtokunkban levő házkutatási parancs alapján — körülnéztünk az általunk keresett személy szekrényében, és személyi holmijai között. Úgy látszott, teljesen mellétrafogtunk: semmi érdemlegeset nem találtunk.

Végre nyílt az ajtó, és belépett egy középmagas, jó erőben levő fiatalember.

— Kérem, egy pillanatra — szólt a helyi rendőrségtől mellénk adott elvtárs.

A belépő halálra vált arccal nézett reá. A karján levő kabátot lassan a földre csúsztatta. Lehajtotta a fejét, és remegő hangon szólalt meg.

— *Tudom, miért keresnek.*

— Ugyan miért? — kérdeztem, és elővettem a cigarettatárcámat.

— *Azért... mert agyonvertük Jancsival D. bácsit Budapesten.*

— No fiam, akkor most elmegyünk szépen Jancsiért. Vezessen hozzá, de vigyázzon, ha már így bevallott mindent, ne törje a fejét valami marhaságban. Ha valami segíthet magukon, hát csak a beismerés, és a készséges, rendes magatartás.

Jancsit is azonnal megtaláltuk.

Amikor meglátott minket, első gondolata a menekülés volt, de azután ő is lecsendesedett.

— *Hát akkor menjünk* — mondotta —, *talán nem a hóhér vár minket.*

A tettesek kihallgatását a főkapitányságon kezdtük meg.

— Büntetve voltak már? — kérdeztük tőlük.

— *Nem voltunk* — hangzott egybehangzó feleletük.

Amikor ezt kimondták, ámulva néztek egymásra. Kiderült: mindketten, korábban egymást túllicitálva mesélték a bűntett elkövetése előtt a rémségesnél rémségesebb történeteket, amelyekkel egymás előtt szerettek volna tekintélyt szerezni. Igen ám, de a hősködő meséket be is kellett volna bizonyítaniuk. Éppen kapóra jött, hogy egyik munkatársuk mesélte, meg volt szorulva anyagilag, és a pesti lakásának közelében levő használt ruhához bevitt egy vállalati bakancsot és viharkabátot, és annak ellenére, hogy a ruhadarabokon az építkezés emblémája jól látható volt, a ruhás zokszó nélkül megvette tőle az „árut".

A két egymást túllicitálni akaró fiatalember megfigyelte, hogy az építővállalat ruharaktárába könnyen be lehet hatolni.

— *Az első akciót én hajtottam végre. Nagyon féltem, hogy elkapnak, de a szükség-barakkba nagyon könnyen be lehetett jutni. Ki is hoztam néhány esőköpenyt, felültünk a vonatra, bevittük D. üzletébe. Az öreg azonnal ki is fizette.*

(Folytatjuk)

Barzó Endre
festőművész

A Kéve-müvészcsoport kiállitása

Huszadik kiállitását rendezi a Kéve-csoport s ezt is a Nemzeti Szalonban, ahol az elmultak legtöbbjét. A Kéve főként abban különbözik többi müvészegyesületünktől, hogy zártabb csoport náluk. Megvannak, sőt java erejükben vannak az alapitói. Köréjük csoportosulnak egykori tanitványaik s nem egy esetben azoknak tanitványai is. Két, sőt három müvésznemzedék egyesülése ilyformán a Kéve s szervezetének ez a sajátossága — föltéve, hogy a különböző nemzedékek nem akadályozzák egymást az érvényesülésben — az egyesület jövő életének is biztositéka lesz.

A Mücsarnok nagy tavaszi tárlatain már évek óta a Kéve mutatja be a legérdekesebb és legfrissebb hatásu kiállitásokat. Ezeket a

Lejog
1929 II. 10

siker ét annak köszönhette az egyesület, hogy tagjainak sorait fiatal tehetségekkel frissitette fel. Mostani kiállitásán is a fiatalok azok, akik a legtöbb érdekeset mutatják s akiknek munkáit nézve, bizakodással telik el az ember. Némelyikükön ugyan sajátságos elváltozás látszik: a kordivat erős hatása, de azon is keresztül érzik eredendő tehetségük. *Barzó* Endre például mostanában olyanforma önkényességgel ábrázolja a természetet, mint Aba Novák Vilmos s *Friml* Géza is a torzitó vázlatos előadásra tért át. Mégis nagyon tehetséges festők, kettejük közöt is különösen Friml. De müvészetük csak attól fogva fog igazi müvészetnek számitódni, amikor majd senkihez sem hasonlitanak, sem egykori mesterükhez, sem mai példaképükhöz, se Párishoz, se Berlinhez, sem koruk divatsémájához.

Patzs-Goebel Jenő nagyszerüen indult tehetségétől változatlanul sokat várunk. Hosszu egyszinü időszaka után most a gazdag szinességhez tért meg. De szinei még tulságosan önkényesek, sem a természet szinkeverését nem követik, sem valami belső szinérzék egyéni és eredeti eredményeinek nem mondhatók. Kiváló munka kifejező erejével a fiatal müvész önarcképe. *Bánáti Sverák* József mindig a nagyot és a nehezet kereső müvész volt. Ennyi önmagában is megbecsülni való érdem. Meg kell várnunk, amig tehetsége képességeivel egyensulyhelyzetbe jut. *Basilides* Barna arra hivatott tehetség volna, hogy egyéni sajátosságaival magasra kiemelkedjék környezetéből. De ahhoz meg kellene szabadulnia attól, ami müvészetében máris modorosság: az emberi alak elkényszeredett ábrázolásától és bizonyos holt szinészek erőltetésétől. *Ecsédi* Ákosban finom koloristatehetség várja a kibontó ihletet. Neki arra volna szüksége, hogy megtanulja az erőtmegfeszitő munkát, a készre-alakitás kemény és küzdelmes fáradságát.

Mihály Rudolf már a Kéve idősebbjei közé tartozik. A természet finomságaira ritka érzékenységgel reagáló festő. A törzstagok közül való *Benkhárd* Ágost. A középső nagy terem az ő festményeivel telt meg, sőt az oldalsó termekbe is jutott belőlük. Képei közül finom virágcsendéletei, érdekes önarcképei, «Sakkozók» cimü kompoziciója, a «Veranda-ablak» és «Évike arcképe» tetszik nekünk legjobban.

De talán nem kicsinyitjük meg vele a jeles müvészt és az érdemes pedagógust, ki az utóbbi években a legtöbb tehetséget nevelte müvészetünknek, ha kissé sokalljuk gyüjteménye méreteit. Az anyag szigorubb megválogatása kedvezőbb együttes hatást adott volna.

Conrad Gyula finom dunai tájképeivel mutatja meg, hogy a grafika egyszinüségén tul a szinek világába is elragadja vágyódása. *Lohwag* Ernesztin fölöttébb népszerü és aprólékos előadásokban végtelenül biztos miniaturáinak és apró arcképeinek ujabb sorát állitja ki. *Nagy* Sándor abból a nagyszerü álomvilágból, amelynek olyan senkitől meg nem közelitett szuverénje, két szép vizfestményt küldött, *Tichy* Kálmán pedig a megszállott Rozsnyóról a kedves, mesehumoru fantáziának olyan példáit, melyek a világ legjobb és legnépszerübb könyvillusztrátorainak munkáival egyértékük. *Haranghy* Jenő ezuttal csakis rézkarcot állitott ki. Csupa állatábrázolást, megannyi nagy jellemző erővel megragadott és hatalmas temperamentummal életre keltett állatportrét. *Lénárd* Róbert a másik grafikusa a kiállitásnak. Elragadóan finom karcai mellett ezuttal épp oly finom s azonfelül igen temperamentumos rajzaiból is kiváló darabokat mutat be.

Igen szép tehetségü müvészek a Kéve szobrászai. *Reményi* József már régen első sorában áll éremszobrászainknak. Egy idős nénikét ábrázoló plakettje most is gazdag plasztikáju s amellett ideális reliefstilusu alkotás. Fölöttébb nehéz szobrászati problémának szerencsés megoldása a müvész kisméretü szökőkuti szobra. *Erdey* Dezső siremlékszobra igen szépen megkomponált, klasszikus ihletü munka, a fiatal müvész lehiggadó tehetségének értékes próbája. *Jálics* Ernőnek főként egy női mellszobrát emlithetjük dicsérettel.

(e. a.)

...yomda, Budapest.

OS-BÁL

Upag II 10

kezdetü vidám csárdással a következő párok nyitották meg: Heffinger Mátyás—Szabó Józsefné, Szabó József—Heffinger Mátyásné, Csendőr János—Veszeli Rózsi. A reggelig tartó bál a legvidámabb hangulatban folyt le. A bálon megjelent hölgyek közül a következők neveit sikerült feljegyezni:

Andrásné, Horváth ...u Lajosné, Szőke ...lajosné, Bereczky ...zsefné, Turóczi Bé...né, Nelhübel Jenő, Kesszey Manci, Győrffy Mariska, Ó Teruska, Burda Micike, Baross Gabriella, Fazekas Margit, Gáspár Erzsike, Rohonczy Ilus, Óváry Margit, Kaluczky Bőzsi, Jécsy Ilona.

Barzó Endre

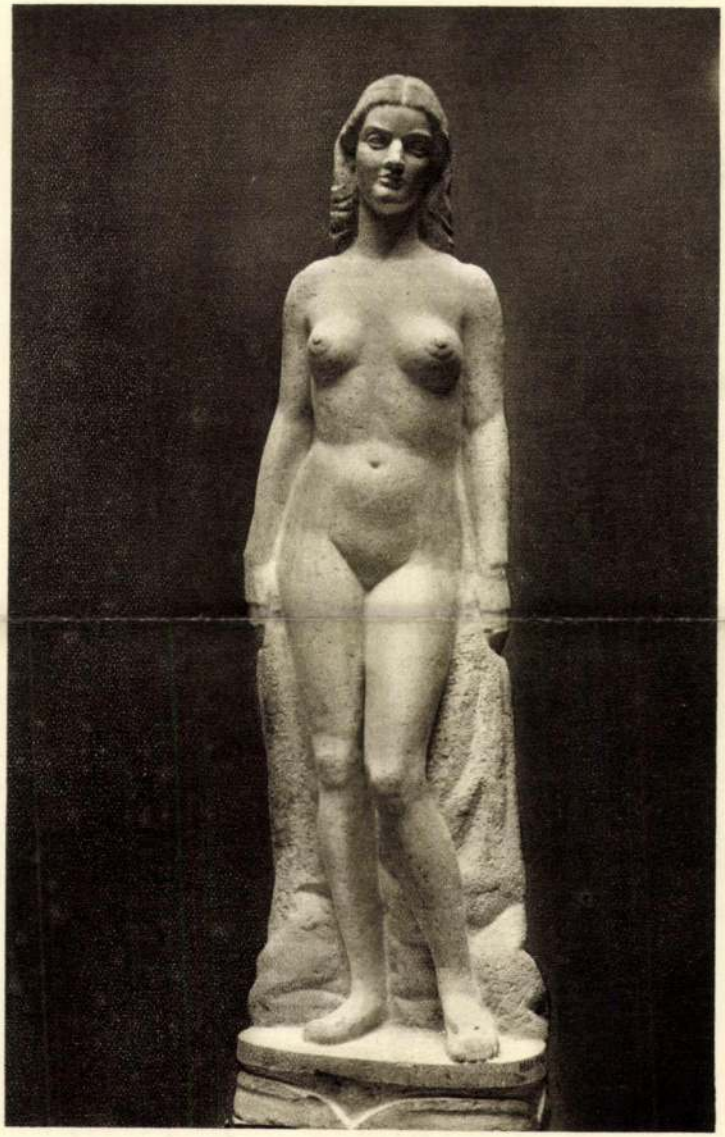

BECK Ö. FÜLÖP: AKT

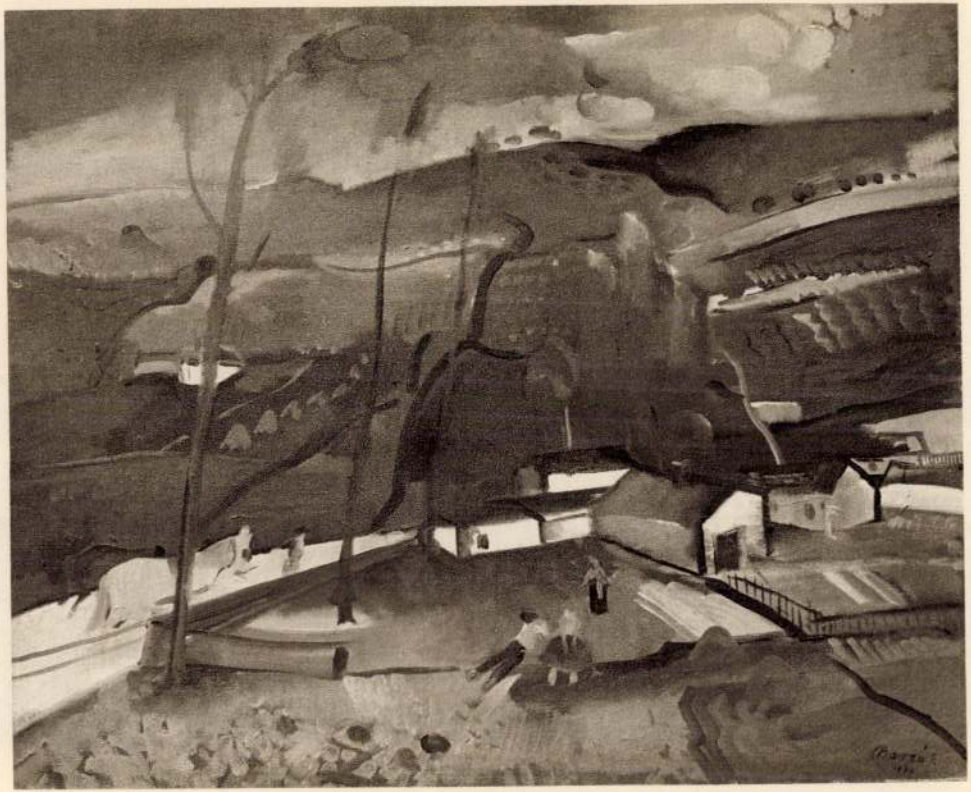

BARZÓ ENDRE: TOKAJI RÉSZLET

Barzó Endre

Rát Str. 123. l.

4385

Kiffel és archiffel

Barzó Endre: Kompozició.

VI. Terem.

159 SIMONY Stepli. Falusi idyll. Olajf. 550 frt.

160 ALBERTI Adolf. «A New-Yorki kikötő torkolata». Olajf. 600 frt.

161 ÚJVÁRY Ignácz. Est. Olajf. 1200 frt.

162 Özv. KOMÓCSY Józsefné. Arczkép. Olajf. Magántulajdon.

163 VERHAS Jean. Tengerparton (Tanulmány). Olajf. 2500 frt.

164 SZALAY Károly. Tanyai kép. Olajf. 100 frt.

165 DOCHARTY Br. Erdőrészlet. Olajf. Eladó.

166 HALMI Arthur. Kellemetlen helyzet. Olajf. 600 frt.

167 BRODSZKY Sándor. A Duna mentén. Olajf. 150 frt.

168 KATONA Nándor. Naplemenet. Olajfestm. 150 frt.

GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA MŰVÉSZETI INTÉZETE

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8. (VOLT ERNST-MÚZEUM) TELEFON: 224—008.

NAGYMÉLTÓSÁGU
MÉLTÓSÁGOS
NAGYSÁGOS

Dr Szentiványi Gyula

URNAK
URNŐNEK

BUDAPEST IX.

Orsz. Műemlék Bizottság
Iparművészeti Múzeum

NYOMTATVÁNY

GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA MŰVÉSZETI INTÉZETE

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8. (VOLT ERNST-MÚZEUM) TELEFON: 224—008.

Müldi

Ilosvai VARGA ISTVÁN

MEGHIVÓ

BARZÓ ENDRE BENEDEK JENŐ

FÓNYI GÉZA ILOSVAI VARGA ISTVÁN

MIHÁLTZ PÁL FESTŐMŰVÉSZEK ÉS

BORBEREKI KOVÁTS ZOLTÁN, JÁLICS ERNŐ, KERÉNYI JENŐ

SZOBRÁSZMŰVÉSZEK

MŰVEINEK KIÁLLITÁSÁRA

MEGNYITÁS 1944 MÁRCIUS 19-ÉN, VASÁRNAP DÉLELŐTT 10 ÓRAKOR

BELÉPŐJEGY P 2.—

E MEGHIVÓ FELMUTATOJÁNAK P 1.—

1944 MÁRCIUS 19-TŐL

NYITVA: NAPONTA 10 — ½2-IG

1944 36579. LÉGRÁDY TESTVÉREK R.T., BUDAPEST

III. Az előbbi hatalmas élőké
házi balett nagy táncjelenetei

Barzó Endre
Istörnüvér

„a Kévé" kiállítása a nemzeti
szalonban

Magyarság
1929 II. 17

Barzó Endre: Országút

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 AUG 13

MAGYAR NEMZET
Budapest

1021

Barzó Endre

Szerda, 1969. augusztus 13.

Barzó Endre emlékkiállítása a Nemzeti Galériában

Barzó Endre festőművész emlékkiállítása egy elfelejtett életmű állomásain vezeti végig a látogatókat a *Nemzeti Galéria* dísztermében; huszonöt évnyi hallgatás után újabb — s az utolsó tárlat óta eltelt két és fél évtized távlatának köszönhetően valóban új élményt adó — találkozást biztosítva a festő képeivel és rajzaival.

Barzó Endre pályáját a tragikus 1944-es esztendő fejezte be. Az akkor elszenvedett csapásokat, amelyek őt magát és az országot érték a fasizmus haláltáncának e szörnyű napjaiban, soha nem tudta feledni; még akkor sem, amikor a felszaabdulás után, mint mindenkinek, neki is megnyíltak a lehetőségeik. Elvesztett alkotókedvet nem tért vissza. Barzó Endre nem volt képes újra kezdeni az életet és a munkát. 1953-ban bekövetkezett haláláig alig nyúlt ecsethez, jelentős mű többé nem került ki keze alól.

Az emlékkiállítás hűséggel követi Barzó Endre pályájának alakulását a kezdeti, főiskolás évektől kezdve egészen a negyvenes évek első feléig, utolsó, tragédiák leheletétől nehéz, alkotóperiódusáig.

Barzó pályája Nagybánya és Munkácsy festészete jegyében indult a Képzőművészeti Főiskolán, Révész Imre osztályában. Mesterének azonban mindig Benkhard Ágostot vallotta. Az ő nyomdokain haladva festette első tompa tónusú tájait, s őt követve járt el rendszeresen a miskolci művésztelepre, hogy megilletődött képek sorozatán örökítse meg a város környéki tájak poetikus részleteit.

Tíz év múlva, a huszas-harmincas évek fordulóján Barzó Endre egy olaszországi tanulmányút hatására a „novecentista" indíttatású római iskola stílusköréhez csatlakozott. Képein hideg, egységes színfoltok foglalták el a meleg tónusok, színpadias beállítások az áhítatos tájak helyét.

1937-ben, három visszavonultan töltött esztendő után, Barzó Endre ismét új s most már pályája végéig érvényes stílussal lépett a közönség elé: nyugtalan ecsetjárással, drámai színekkel rombolva az előző képek novecentista „fegyelmét".

Emlékkiállítása hűséggel kalauzolja végig a Nemzeti Galéria látogatóit Barzó Endre életművének állomásain — a főiskolás kor dokumentumaként bemutatott *Nagybányai táj* (1918) és a késői, drámai fényű *Lovasok* című képek; illetve a kevéssé jelentős — bár jó iskolás munkát jelentő — korai ceruzarajzok, valamint a tihanyi kompozíciók és a késői pasztellek közé feszítve ki az egymásra következő periódusok ívét.

h. gy.

Mosshammer György festőművész kiállítása a Fényes Adolf-teremben

Rados Jenő műegyetemi tanár *Mosshammer* György Fényes Adolf-teremben bemutatott, finom hangulatú kamarakiállításának megnyitójában Debussy muzsikáját említette. A nagy gyakorlatú építőművész ezzel arra célzott, hogy a képzőművészet befogadásához manapság nem elég a szem, hanem fül is szükséges. Debussy és Mosshammer között valóban fennáll bizonyos szellemi kapcsolat. (Arnold Hauser így ír az impresszionistának elkönyvelt francia zeneszerzőről: „Ő is a hűvös tónust és a tiszta harmóniai szerkezetet játssza ki a német érzelemromantikával szemben.")

A neves zenészcsaládból származó, többféle műfajjal kísérletező művész maga is hosszabb időt töltött az Operaházban, mint díszletfestő. Közvetlen munkatársa volt Oláh Gusztávnak. Mosshammer nem mond le a festészet hagyományos eszközeiről, de törekszik az újszerű használatra, a megújhodott kifejezésekre. S ami a döntő: érez is, gondolkozik is és nem felszínesen. A látványhoz, az élményhez hozzáerősíti fantáziáját. Kulturált, légies és mégis ízes színeivel költői világot tár elénk, akár egyéni, ritmusban komponált akváriumképeit, virágábrázolásait, vagy jelképes jeleneteit nézzük, mindig valami különös burjánzás, élettelenség s a statikán áthullámzó dinamika hatja át harmonikus kiállításának darabjait.

Mosshammer György Szőnyi Istvánnál tanult. A kilenc éve elhunyt mester egyénisége pályájával növendékeit nemcsak a rajzolásra, a festék, az ecset kezelésére tanította. Mosshammer modern hangvételű kiállításának tiszta atmoszférát teremtő hatásához hozzájárul, hogy Szőnyi István humanizmusa, etikus lénye sugárzik a hátteréből, mint ahogy a most jelentős anyaggal szereplő művész is mesterének eredményeit fejleszti tovább.

Dutka Mária

az ellátás jav

a budapesti és vidéki tanácsülése

Több tanács tartott ülést kedden. A XVIII. kerületi tanács végrehajtó bizottsága a tanácstagokból szervezett ideiglenes bizottság vizsgálati tapasztalata alapján megállapította, hogy a pestlőrinci tanácsnál, a főváros többi kerületéhez hasonlóan, *a legnagyobb ügyfélforgalmat az építési és közlekedési osztály bonyolítja* le. Ezért a tanácstagi bizottság kezdeményezésére a végrehajtó bizottság úgy döntött: *a jövőben az osztály ügyfeleit úgynevezett ügyeletes építési szakember fogadja*, aki a szükséges intézkedéseken túlmenően megfelelő információkat adhat az ügyfeleknek.

A Bács-Kiskun megyei tanács végrehajtó bizottsága keddi ülésén *jóváhagyta Kiskunfélegyháza járási jogú város általános rendezési tervét.* A terv két időszakra, 1980-ig, majd 2000-ig szabja meg az egyes fejlesztési feladatokat. A kiskunsági várost öt fő lakókörzetre osztva fejlesztik tovább modern középvárossá. A számítások szerint 1970-ben 35 ezer, 1980-ban 37 ezer, 2000-ben pedig 41 600 lakosa lesz Kiskunfélegyházának. A terv meghatározza az általános kommunális, vízműépítési, csatornázási, gázellátási, valamint közlekedésfejlesztési feladatokat is.

Kedden fejezték be a búza aratását Békésben, s a megyei tanács vb máris újabb nagy munkáról, az őszi betakarításról, szántás-vetésről tárgyalt keddi ülésén. Ezen a tájon *gazdag termést igér a kukorica, a cukorrépa, a kender, a cirok.* A bő termés betakarítása különösen a szállító brigádokra ró nagy feladatokat. Az őszi talajelőkészítés már megkezdődött, az elkövetkező hónapokban csaknem negyedmillió holdon vetnek gabonát és egyéb növényt.

A Csongrád megyei tanács vb-ülésén többek között megállapította, hogy *az elmúlt években javult a városok és falvak tej- és tejtermék-ellátása.* A helyi tejipari vállalat a harmadik ötéves terv időszakában megkétszerezte a tej felvásárlásának mennyiségét. Az idén fél év alatt annyi tejet vett át, mint 1965-ben háromnegyed év alatt. A vb-ülésen megállapították, hogy szükség van a megye tejfeldolgozó üzemeinek további bővítésére. Ezért az idén Szegeden átadásra kerülő új tejüzem mellett sürgetik, hogy Szentesen is építsenek hasonló a megyén belüli áruk felkutatására fordítottak nagy gondot: *az idén a tavalyinál 115 millió forint értékkel több árut szereztek be a helyi szövetkezetektől és tanácsi vállalatoktól.* Az ipar és a kiske-

„Csak minimális nehéz

A holdutazók s

Másfél órás sajtókonferencián válaszoltak az Apollo—11 űrutasai az újságírók kérdéseire az első holdexpedícióról. Neil *Armstrong*, Edwin *Aldrin* és Michael *Collins* csaknem 45 percen át mutatták be azoknak a filmfelvételeknek és fényképeknek egy részét, amelyet a Holdon, illetve útközben készítettek. Az űrhajósok részletesen beszámoltak arról, milyen tapasztalatokat szereztek az égitesten. *„Idegen világ ez, de bennünket barátságosan fogadott, és mi is igyekeztünk megbarátkozni vele"* — mondotta Armstrong.

Armstrong és Aldrin elmondotta: a mozgás a Holdon nem okozott különösebb nehézséget, annak ellenére, hogy a földi vonzásnak csak egyhatoda van meg a Hold felszínén. Az űrhajósok szerint a leszállás helyén a Hold felszínét borító portakaró vastagsága *nem egyenletes.* Helyenként csak egy-két centiméter, másutt ennél jóval több. A portakaró alatt a felszín *„meglepően keménynek"* bizonyult; nehézséget okozott például a különleges talajpróba vétele, illetve a zászlórúd leverése. A holdfelszín színe a fényviszonyoknak megfelelően változónak tűnt. Armstrong bemutatott több olyan felvételt, amelyet közvetlen közelről, mindössze néhány centiméteres távolságból készített a talajról egy különleges fényképezőgéppel. A talaj egy részén csillogónak látszik az előzetes vizsgálati adatok szerint üveges jellegű anyagtól.

A holdtartózkodás alatt az egyetlen nehézséget az okozta, hogy *nem tudtak aludni a tervezett időben:* a fényelzárók behúzása után a kabin belseje két óra alatt meglehetősen lehűlt. Kiválóan működött a különleges ruha, illetve az űrhajósok háti *„létfenntartó berendezése"*, amelyből az oxigént és a ruha fűtéséhez

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-774

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

1969 OKT 26

1021

Barzó Endre kiállítására

Ez a mostani kiállítás alapjában más, mint mindegyik, mely eddig városunkban volt. Ebben van valami olyasmi, mely nem adódik gyakran, mely szebb és szomorubb. Van benne egy kis bűntudattól való megszabadulás, egy kis kései elégtétel, egy nagy adósságtörlesztés, egy lépés a már-már megingott önbizalom, a magunkra találás és öneszmélés útján.

Mert Barzó Endre nyíregyházi volt. A család ose a XVIII. századi telepesekkel jött be. Apja a kitűnő építőmester a fejlődő megyeszékhely egyik reprezentánsa, ki épületeivel a századforduló városának arculatára legjobban rányomta bélyegét. Endre fia is itt született 1898-ban, — most kapott emléktáblát az apa által épített Kossuth utcai szülőház — s itt járt az ugyancsak az apa által emelt iskolákba.

Mikor a fővárosba került, a városunkban kapott szellemi formálást vitte kicsiszolásra, és Pesten, Tihanyban sem szakadt el szülővárosától. És a nagy összeroppanás után is, mikor elhagyta a fővárost, a mi városunk volt az utolsó menedéke. Itt élt, itt járt köztünk, látták a mi házaink, a mi utcáink. Itt szenvedett köztünk, és itt nyugszanak porai is.

Tősgyökeres nyíregyházi volt, és mégis itt sosem volt önálló tárlata. Ennek persze sok és sokféle oka van. Budapesten első önálló kiállítása az 1944-es német megszálláskor nyílt meg. Érthető, hogy ennek látogatója alig volt. Hazaköltözött, úgy hogy többé Pestre sem ment. Még a képeit is otthagyta. Aztán a háború, betegség. Az utolsó években szinte nem is dolgozott. És itt magától szövődik a gondolat, milyen különös tragikus sors volt az övé. Szerencsés anyagi körülmények között született, nőtt fel, kezdett dolgozni. Korán megismerte a siker gyümölcsének ízét, pályája töretlenül ívelt fölfelé, mikor hirtelen egyszerre mindennek vége lett. Nem volt kitartása? Akaratereje? A történelem súlyát túlságosan nyomasztónak érezte? A sok minden mellett, amit tudott, úgy látszik, nem tanult meg küzdeni.

Barzó Endre nagy művész. Ezt valószínűleg mindenki észreveszi, még az is, ki esetleg nem tudja követni az egész életpályát. Az első korszakából való művek, melyeket a Benkhardt mellett eltöltött évek termése, általános tetszést aratnak. Hivatkozzunk csak az aktjára, vagy csodás finomságokban gazdag tájképeire. Komponálásának abszolut biztonsága, harmonikus vonalvezetése, magas festői kultúrája olyan korai kvalitásai, melyek mindig biztositják a sikert, és melyek a későbbi műveinek is alapjai maradtak. Tartalmilag ezek a képek viszonylag keveset mondanak, csak annyit, amennyi egy szép táj hangulata, a természet egy ritka pillanata alatt érzett örömujjongás.

A következő periódusa a keresés. Egy Van Gogh-os átmenet után egy bizonyos Cézanne-i álomvilágba merül, egy idillikus, problémátlan falusi mesevilágot teremt. Ez az iránya hozta számára a legnagyobb elismeréseket: a barcelonai aranyérmet, az olasz ösztöndíjat.

Az olasz novecentista klasszicizmus hatása érződik harmadik korszakában alkotott művein. Nagy kompozíciók, szokatlan szerkesztési mód, sima felületek jellemzik külsőleg ezeket az alkotásait. Az idillikus hangvétel még tart, de már kissé fanyarkás izt kapott.

Az utolsó korszaka a legérettebb, és érdekes módon az ide tartozó művei már távolról sem olyan népszerűek. Annak idején az akkori festő barátaitól is ezen a ponton távolodott el. Ekkor fordult az irodalmi népiesek felé (Tamási Áron, Erdélyi József-vonal) és párhuzamosan festői modora is megváltozott, egybecsik egy expresszív ecsetkezeléssel és egy sajátos színvilággal.

A föld és népe érdekli csaknem kizárólag. De ez a föld gyötrődik a tájain, a munka vergődés, s a sorsuk miatt az emberek szinte hasonlítanak az állatokhoz. Mindenütt kimondott bánat, vagy ki nem mondott gyötrelem. A tartalommal párhuzamosan a technikája is szenvedélyes, a formák felbomlanak, a tompa színek izzanak, olykor a kompozíció is megbillen, szinte hogy jobban fájjon.

Ezeken a képein a legnagyobb Barzó, hol felráz, hol megdöbbent, ahol a lélek legmélyét kavarja föl.

Koroknay Gyula

Barzó Endre

TV-JEGYZET

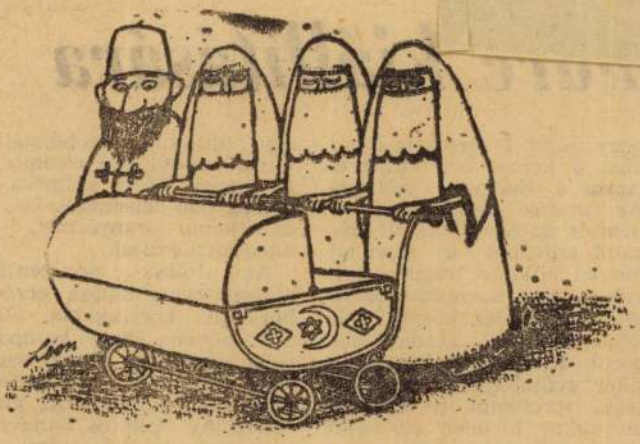

Szöveg nélkül

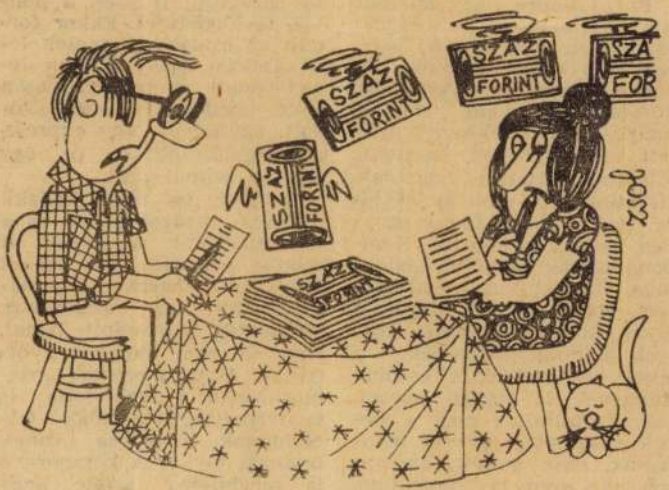
SZÁZ FORINT
SZÁZ FORINT
SZÁZ FORINT

Barzó Endre

A „KÉVE" MŰVÉSZEGYESÜLET TISZTIKARA:

ELNÖK:

SZABLYA FRISCHAUF FERENC
festőművész.

ÜGYVEZETŐ ALELNÖK:

BENKHARD ÁGOST

ÜGYVEZETŐSÉGI TAGOK:

Lénárd Róbert festőművész
Friml Géza festőművész
Conrad Gyula festőművész
Say Géza dr. festőművész

GAZD. IGAZGATÓTANÁCS TAGJAI:

Beretvás Hugó
Borbás Lajos
Forró Róbert
Szablya János

FŐTITKÁR:

Dőry Ervin

TISZTELETBELI MŰVÉSZTAGOK:

Csók István festőművész
Nagy Sándor festőművész
Réti István festőművész

MŰVÉSZTAGOK:

Barcsay Jenő festőművész	Budapest, Bajza-u. 23.
Barzó Endre festőművész	„ Váci-u. 56.
Basilides Barna festőművész	Rákosszentmihály, Gusztáv-u. 2.
Benkhard Ágost festőművész, a Képzőműv. Főiskola tanára	Budapest, I. Lágymányosi-u. 17/b
Conrad Gyula festőművész	„ II. Margit körut 5/b
Deli Antal festőművész	„ Izabella-utca 65.
Ecsődy Ákos festőművész	„ I. Kruspér-u. 5/7.
Erdey Dezső szobrászművész	„ Bajza-u 23.
Friml Géza festőművész	„ István-út 35.
Goebl Jenő festőművész	„ Tancsics-u. 5.
Haranghy Jenő festőművész az Orsz. m. kir. Iparművészeti Iskola tanára	„ IX. Kinizsi-u. 31.
Jálics Ernő szobrászművész	„ Andrássy-út 71.
Lénárd Róbert festőművész	„ V. Nádor-u. 8.

Szablyáné Lohwag Ernesztin festőművésznő	Budapest, Várfok-u. 2.
Mihály Rudolf festőművész	„ I. Irányosi-út 21.
Reményi József festő- és szobrászművész	„ VIII. Üllői-út 89/b
Rozgonyi László festőművész	„ Kaszinó-u. 2.
Dr Say Géza festőművész	„ Aradi-u. 59.
Bánáti Schwerák József festőművész	„ Kmetty-u. 19.
Szablya Frischauf Ferenc festőművész, az Orsz. m. kir. Iparművészeti Iskola tanára	„ Várfok-u. 2,
Tichy Kálmán festőművész	Rozsnyó.
Tornyai János festőművész	Budapest, Horánszky-u. 9.

TISZTELETBELI TAGOK:

Beretvás Hugó	Lászlófalvi dr. Vélics Lajosné
Dr. Majovszky Pál	Lyka Károly
Daruvári dr. Daruváry Géza v. b. t. t.	Petrovics Elek

ELHUNYT TISZTELETBELI MŰVÉSZTAGOK:

Hollóssy Simon festőművész † 1918 május 8.
Kőrösfői Kriesch Aladár festőművész † 1920 junius 17.
Báró Mednyánszky László festőművész † 1919 április 17.
Szinyei-Merse Pál festőművész † 1920 február 20.
Rippl-Rónai József festőművész † 1927 november hó.

ELHUNYT TISZTELETBELI TAGOK:

Lászlófalvi Dr. Vélics Lajos v. b. t. t.

ELHUNYT MŰVÉSZTAGOK:

Göröncsér Gundel János festőműv., alapító tag, † 1908 jun. 13-án
Károlyi Lajos festőművész, rendes tag, † 1927 március 16.
Máté Ilona festőműv.-nő, alapító tag, † 1908 október 4-én.
Szőry József rendes tag, † 1914. október 1-én, a hazáért, az uzsoki szoros hősies védelmében.
Remsey Zoltán festőműv., rendes tag, † 1925 november 21-én
Tótváradi Kornis Elemérné iparműv.-nő, 1920 február 20-án.
Sz. Konstantin Frida festőműv.-nő, alapító tag, † 1918 dec. 29-én
Tichy Gyula festőművész, rendes tag, † 1920 junius 22-én.

ELHUNYT IGAZGATÓTANÁCSOS:

Dr. Vermes Károly † augusztus 29.

Barzó Mihály +

építőm.

Nyíregyháza

l.

Hunek

adattár 4. l.

MOB kvt. 3700. n.

REFORM FÜZET

Barzó Mihály

nyíregyházi épitész

1901-ben épitette a nyíregy-
házi pénzügyigazgatóság
épületét, melyhe 1925-
ben az állami tanítóképz-
ő került.

Hunck

52. l.

MAGYAR FILMIRODA

MAGYAR KÖZ
KÖT

BUDAPEST VIII, BRÓDY SÁNDOR U. 7.

az elemzés eredetiségére és mélységére törekedve, mint inkább az irodalomban eddig fölmerült anyag megrostálására és megbizható közlésére. Nem dolgozik széles ecsettel, monumentális összefoglaló vonalakkal, finom fény és árnyhatások kiemelésével, hanem apró mozaikköveket rak össze, hogy azokból kerüljön ki a kép. S mint minden mozaik-képben, az övében is van egy kis merevség, a színes kövecsek közt hézagok maradnak, melyek meg-megtörik a vonalak elevenségét, a szinek művészi tagolódását. Nem igazi művész-életrajzot ad, nem is ez a szándéka, csak megbizható kalauzt akar adni annak kezébe, a ki nem éri ugyan be azzal, a mit Aranyról az iskolában tanult, de nem is járhat az Aranyról szóló irodalom elég sűrű erdejében. Ennek a czélnak pedig Szinnyei könyve nagyon tisztességesen megfelel s ezért örömmel kell róla tudomást vennünk.

Lamentációk. Az a verskötet, a melylyel *Kemény* Simon próbál az irodalmi körök szűkebb körű nyilvánosságából a nagyközönség szélesebb köreibe lépni, úgyszólván fogantyúkat ad azok kezébe, a kik ellenséges indulattal nézik. Van a kötetkében

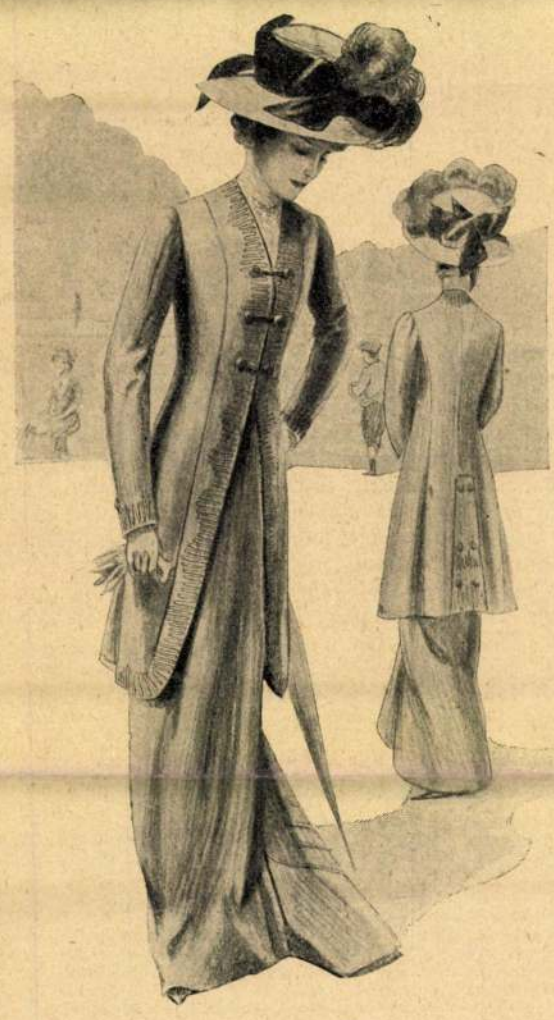

NYÁRI ÖLTÖZÉKEK.

gy-két vers, a mely nagyon alkalmas arra, hogy zitátumává legyen az eltévelyedett izlésnek, az egyes szakaszok elébe írt apró elmélkedéskék pedig se nem elég elmések, se nem elég indokoltak arra, hogy egyebeknek látszassanak különczködő affektálásnál. Egy kicsit jobban bele kell pillantanunk a könyvbe, hogy észrevegyük, milyen érdekes, egyénien látó és önmagából merítő költő szól itt hozzánk s ha aztán belemerültünk olvasásába, nemcsak megbocsátjuk, de hamar el is felejtjük szépséghibáit. Észreveszszük, hogy a költő azon az egy-két lapon nem is annyira izléstelenkedett, mint inkább csak szándékosan belekötött jóizlésünkbe, hogy egy kicsit felborzolja. S miért állnánk kötélnek, ha megláttuk, hogy valaki — triviális szóval szólva — egy kicsit ugratni akart minket? Mikor okosabbat is tehetünk: élvezhetjük a versek túlnyomó nagy részét, az emberi lélek mélyeiből kiemelt gyöngyöket találunk bennük s megindulhat az a fluidum, a mely közlekedést létesít a művész és publikuma között s a mely a hatás lényegét teszi. Kemény Simon — ezt nem lehet letagadni — a maga saját szögletéből nézi az életet, a világot, de a mit onnan meglát, abban sok van, a mi mindnyájunké, a mi emberi és igaz. A szerelem, vagy pontosabban szólva az érzékiség a középpontja költészetének: nem a megszokott lágy vágyódás, nem is romantikus rajongás, hanem valami vad, önkínzó, haragos, végzetszerű sóvárgás a szerelem után. Hogy ki, miféle az a nő, a ki felé ez az érzés sodorja, az mellékes, nem is egy bizonyos férfinak egy bizonyos nőre való vágyódásáról van itt szó, hanem a férfiéról, vagy legalább is egy bizonyos tipusú férfiéról. Fekete láng ez a szerelem, perzsel, emészt, de nincs fénye, csak komorsága. Két ellentétes mágneses pólus érintkezése, egyszerre van meg benne a pozitiv vonzás és a negativ taszítás. Gyönyörében benne van a tragikum magva, csókjának keserű az íze; kielégülést nem ad, csak beteltséget, nyugtalanság után új nyugtalanságot, s a legnagyobb fölhevülés közben is érezni valami sivárságát. A férfi, a ki legyőzhetetlen fizikai kényszer alatt rabszolgájává válik szenvedélyének s folyton fellázad igája ellen: ez Kemény Simon verseinek főtémája. Nem minden ember szerelme ilyen, az bizonyos, de minden férfi szerelmében, öntudatosan vagy öntudatlanul, van valami, a mi ilyen. S a költő épen abban különbözik a közönséges embertől, hogy lelkében erősebben, tipikusabban van kifejeződve az, a mi a többiekben halványan, elmosódottan él. Ezért van, hogy Kemény Simon egyik-másik verse szinte fölfedezteti az emberrel önönmagát, olyan húrokat pendít meg a lélekben, melyek eddig némák maradtak. Talán nem mindenki van így vele — elvégre egy vers hatása többek közt fogékonyság dolga is — de bizonyára sokan lesznek ilyenek. Sok szenvedés, az életnek sok vesszőcsapása facsarta ki a költő lelkéből ezeket a verseket s ez a lélek érzékeny, ingerlékeny, nagy disszonanciák befogadására hajló. Nagy erkölcsi nyomoruságokba pillanthatunk bele azokon a réseken, melyeket egy-egy vers nyit, a tompa, mérges mámor éjszakáiba, a kiábrándulás sivár, szürke reggeleibe, betegítő nyugtalanságokba, nagy nekilendülések utáni nagy kimerülésekbe s mindezek felett nagy, szinte beteges szomoruság ömlik el, az életet ideggel élő s benne elhelyezkedni nem tudó ember szomorusága.

A jövő iskolája. *Gaal* Mózes egy kötetre való «elmélkedést» adott ki ezzel a czímmel. Két nagyobb tanulmány van benne, csupa aktuális, nemcsak a szakbéli paedagógust, hanem a gyermeke fejlődése iránt érdeklődő laikust is érdeklő kérdésről: a szocziális érzésről, az eszthetikai érzékről, az önművelésről, a gyermekek otthoni foglalkoztatásáról stb. S nem is a szakemberekhez fordul fejtegetéseivel, hanem — saját ajánlása szerint — «azoknak a szülőknek és nevelőknek szánta könyvét, a kik az ifjuságot okosan szeretik». Elmélkedésein megérzik ugyan a paedagógiai irodalomban jártas író, de nem könyv-tudományt ad, hanem a megfigyelés és tapasztalat azok az alapok, melyekre okoskodásait építi, a formát pedig a friss tollú szépíró adja hozzájuk. Ezért a könyv igen kellemes olvasmány, rajta van a szerző rokonszenves egyéniségének bélyege, a nélkül, hogy önmagát túlságosan előtérbe tolná. A mit mond, csupa okos, józan kritikán átszűrt dolog, egy cseppet sem ósdi vagy vaskalapos, számol az új idők új kivánalmaival, de nem is ugrik be vakon, kritika nélkül minden ujdonságnak csak azért, mert a *modern* jelszavával lép fel. A nevelés kérdéseiben most mindenütt nagy harczok folynak a hagyományokhoz ragaszkodók és a merész újítók között; Gaal nem áll be egyik felekezetbe sem, csak meg akarja találni azokat a mezőket, a hol a csatázó felek békében találkozhatnak. A felvetett kérdéseket nem dönti el, csak megbeszéli, hogy ezzel is hozzájáruljon megérlelésükhöz. Mindenki, a ki a gyermek nagy problémája, kulturánk két-három legnagyobb és legégetőbb kérdésének egyike iránt érdeklődik, fog találni a könyvben egyet-mást, a miért érdemes volt elolvasni.

Négy lirikus és egyebek. *Ábrányiné Katona* Clementin ily czimmel egy kötetre való czikket adott ki. Tárgyuk, hangjuk, tartalmuk vegyes, vannak köztük czikkek Petőfiről, Horatiusról, Burnsról, Berangerről, följegyzések a zenei életből, a nőkérdésről, Amerikáról, csevegések nőket érdeklő különböző kérdésekről, egy nagyobb czikk a Margitsziget történetéről stb. Gondolkodó asszonyi fő munkái, formásan vannak írva, főleg a nő-olvasók kedvét keresik.

A magyar családjog kézikönyve. Dr. *Hattyuffy* Dezső, Fejérvármegye árvaszéki elnöke ily czimű terjedelmes munkája az elméleti tudomány és a gyakorlati élet szempontjaiból adja a magyar családjog összefoglalását, gyakorlati kézikönyvül a jogász közönség részére ép úgy, mint a gyakorlati élet terén ily dolgokkal s ügyekkel foglalkozó jogkereső feleknek. Négy részben tárgyalja a nagy anyagot: a házasságjog, a rokonság, a gyámság és a gondnokság jogviszonyait, kiterjeszkedve kellő részletességgel mindenre, a mire szükség van.

Forradalmi nász. Sophus *Michaelis* három felvonásos színműve, melylyel az idei szinházi saisonban a Magyar Szinház nagy sikert aratott, megjelent a «Fővárosi Szinházak Műsorá»-ban, mely vállalat mint a szinházainkban előadásra kerülő érdekesebb darabok gyűjteménye hamar közkedveltségűvé lett. A franczia forradalomban játszó dráma nemcsak a szinpadon nagy hatású, hanem az olvasót is megrázza gyorsan perdülő, izgató cselekvényével. Magyarra Homonnai Albert fordította.

Uj könyvek.

Arany János. Irta *Szinnyei* Ferencz. Budapest, Franklin-Társulat, ára 2·90 korona.

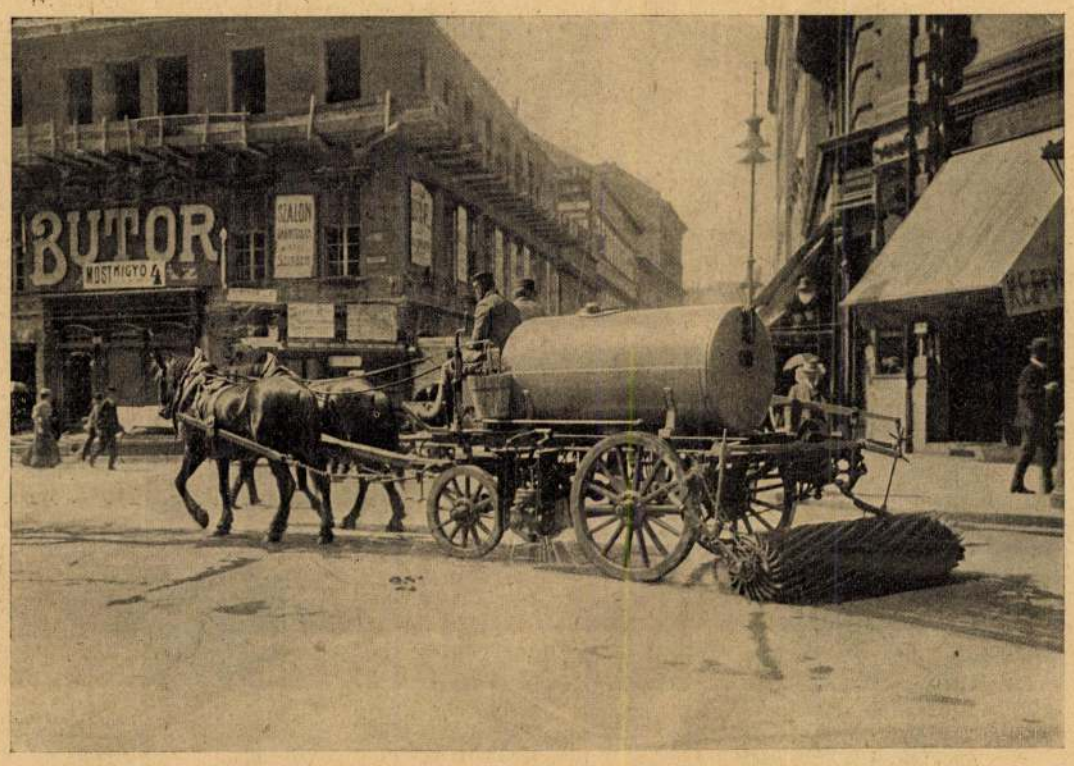

A FŐVÁROS ÚJ RENDSZERŰ UTCZAI ÖNTÖZŐ-GÉPE.

Lamentációk. Irta *Kemény* Simon. Budapest, a «Nyugat» kiadása; ára 2 korona.

A jövő iskolája. Elmélkedések, irta *Gaal* Mózes. Budapest, Athenaeum; ára 2·40 korona.

Varázsrontó. Kalandozás a vendégszavaink bűvös báját árasztó rejtelmek világában. Irta: *egy ázsiai.* Budapest, Kilián Frigyes utóda; ára 12 korona.

Négy lirikus és egyebek. Essayk, tárczák, irta *Ábrányiné Katona* Clementin. Budapest, Athenaeum; ára: 5 korona.

A magyar családjog kézikönyve. Irta dr. *Hatytyuffy* Dezső. Budapest, Benkő Gyula; ára: 12 K.

Forradalmi nász. Szinmű három felvonásban. Irta Sophus *Michaelis.* Fordította *Homonnai* Albert. Budapest Lampel-Wodianer részvénytársaság (Fővárosi Szinházak Műsora 230—231. sz.); ára 60 fillér.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Munkácsi Joó Ferencz nyug. takarékpénztári pénztáros, 48-as honvédtűzmester Szatmáron. — Antalóczy Antal nyug. táblabíró, 48-as honvéd Kassán. — Rott Jakab dr. fővárosi ügyvéd 61 éves korában Budapesten. — Werner Zsigmond pénzügyminiszteri számtanácsos 58 éves korában Budapesten. — Pribaltsik Sándor plébános 58 éves korában Szomolnokon. — Pelsőczi Hámos Zoltán vármegyei árvaszéki iktató 54 éves korában Rimaszombaton. — Zeller Frigyes orvostanhallgató, Zeller Nándor m. államvasuti főfelügyelő fia, 21 éves korában Landskronban, Csehországban. — Fialowski Lajos dr. nyug. főgimnáziumi tanár 64 éves korában Budapesten. — Vuk Lajos, a Vuk M. és Fiai czég beltagja Tördemiczen. — Barzó Mihály építőmester, városi képviselőtestületi és megyei törvényhatósági bizottsági tag, a nyiregyházai függetlenségi és 48-as párt alelnöke 52 éves korában Nyiregyházán. — Breznyik János liczeumi főgimnáziumi tanár 30 éves korában Selmeczbányán. — Lósz Béla 40 éves korában Zsombolyán. — Bitter Péter nyug. kántortanító 66 éves korában Bonyhádon. — Humayer Ferencz Alajos gyáros 35 éves korában Budapesten. — Novák Jenő magyar államvasúti hivatalnok 35 éves korában Budapesten. — Hegyi Mihály, a mosonmegyei községi és körjegyzők egyesületének örökös díszelnöke, volt nezsideri főjegyző, 84 éves korában Magyaróvárott. — Idősebb Bnutsy János Esztergom város érdemes polgára 80 éves korában Esztergomban. — Zahler Adolf 71 éves korában Hernád-Szentistvánban. — Kárpáti Gyula dr. posta- és távirófelügyelő 55 éves korában Pozsonyban. — Imrek János 74 éves korában Nagykanizsán. — Lühnsdorf Frigyes betüszedő 66 éves korában Budapesten. — Szegvári Rikárd a kereskedelmi akadémia végzett hallgatója, Szegvári László dr. fővárosi orvos fia tizenhét éves korában Budapesten. — Monszpart József miniszteri irodatiszt 45 éves korában Budapesten. — Ujfalvi Oláh Elemér dr. 50 éves korában Budapesten. — Heitmann Villibáld cs. és kir. gazdatiszt, tartalékos tüzérhadnagy, 27 éves korában Sopronban. — Fechtel József nyug. uradalmi ispán 79 éves korában Munkácson. — Zombori Rónay László 46 éves korában Budapesten.

Özv. pásztovai Komócsy Pálné, szül. csobánczi Mészöly Mária 64 éves korában Péczelen. — Vavrina Margitka, Vavrina József és neje szül. Laszács Gizella 15 éves leánya Lőcsén. — Hochreiter Kornélné szül. dragonoseci Radenich Lujza 45 éves korában Budapesten. — Radványi Imréné született Zitterbarth Ilonka 23 éves korában Puszta-Aggszentpéteren. — Varsányi Weiler Ferenczné nyug. cs. és kir. ezredes özvegye Budapesten. — Cziczka Sándorné szül. Zólomy Mária Selmeczbányán. — Tiszaujhelyi Ujhelyi Melanie özv. tiszaujhelyi Ujhelyi Mihályné leánya 18 éves korában.

EGYVELEG.

* **Uj módszer a tenger mélységének megmérésére.** A tenger mélységének megmérésére érdekes módszert talált ki egy norvég mérnök. Merőleges irányban hanghullámokat vezet a tenger-fenékre s

JOBB SELYEM a svájczinál nem létezik!

Kérjen **mintákat tavaszi** és **nyári ujdonságainkból ruhák** és **bluzok** számára: **Ottoman, Liberty, Cotolé, Crepe de Chine, Louisine, Taffettas, Mousseline** 120 cm széles, méterenként 1 kor. 20 fill.-től kezdve feketében, fehérben, egy- és többszinüben, valamint **himzett bluzok** és **ruhák** batistból, szövetből, vászon- és selyemből. Csakis garantált szolid selyemkelmét árusitunk **közvetlen magánfeleknek bérmentve és elvámolva** a házhoz.

SCHWEIZER & Co., LUZERN U. 24. (Svájcz.)

Selyemszövet kivitel. — Királyi udv. szállító.

SARG-féle 60 KALODONT Fillér LEGJOBB FOG-CRÊME

3 Első szépségek három titka!!

Paradisia Az előkelő hölgyvilág **arckréme** 4 korona.

Anonyme Az arcon láthatatlan **rizsvirág** puder, fehér vagy testszin (naturelle) régi készitmény 6 korona.

Marmora mandulaliszt, kedvelt mosdópor szappan helyett, 3 korona 50 fillér.

Egy kisérlet meggyőzheti. Kapható!

M. & Mme. Czartoryski

kozmetikai intézet, cs. és kir. főherczegi udv. szállító

IV., Váczi-utcza 12. szám.

BUDAPEST

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL

Hygienikus kiállitás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősitőszer gyengélkedők, vérszegények és lábbadozók számára. Étvágygerjesztő, idegerősitő és vérjavitó szer.

12666 Kitünő iz. 5000-nél több orvosi vélemény.

J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.

Vásárolható a gyógyszertárakban félliteres üvegekben á K 2.60, egész literes üvegekben á K 4.80.

Steckenpferd-Liliomtejszappan

legenyhebb szappan :: a bőr részére. ::

A Bór- és Lithion-tartalmu

Salvator-forrás

kitünő sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvénynél, a czukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatású!

Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tiszta!

Budapesten, füraktár Édeskuty L. urnál.

Öv és kézitáska

pénz-, szivar- és levéltárcza különlegességeket állandóan raktáron tart

CSÁNGÓ bőrdiszmű-készitő

Budapest, IV., Muzeum-körut 3.

Rohitsch-Sauerbrunn

Stájerország.

Vasut, posta és táviró.

Diätetikus terepkúrák. — Kitünő ivóviz. — Villanyvilágitás. — Liftek. — Modern csatornázás. — Állandó fürdőzenekar a hirneves triestini vonósnégyes közreműködésével.

TELJESEN UJONNAN ÁTALAKITVA.

Császárfürdő, ujonnan berendezett vizgyógyintézet.

Styriafürdő, ujonnan installált szénsavfürdők.

Elismert gyógyhely gyomor, bél, máj és vesebajoknál, chron. székrekedés, hämorrhoidák, epekő, elhizás, czukorbetegség, csuz, torok- és gégehurutnál, szivbajoknál. **Karlsbad és Marienbad forrásaihoz hasonló gyógyforrások.**

BARZÓ, épitész

Barzó a Kalvin-térBethlen utcai tömb négy épületébol
csak kettőt tervezett,a posta mellettit és a gör.templ
lommal szemköztit.A tusó két épület közül a Bortanya Ba
Barucha Pal müve,a tüdőszanatóriummal atelleni Szuchy József
57.old

DIENES Ö.ISTVÁN: Koroknay Gyula könyvéről 54.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BÄRZ JÓZSEF, orgonaépitő

1835-ben a soproni evangelikus konvent kötött szerződés Dorner Gáspár Alberttel, hogy a Bärz orgonaépitő mestertől megkezdett, de/nem tudjuk mi okból/ be nem fejezett öt változatu pozitiv orgona hátralévő munkalatait elvégezze. 292.old.

SZIGETI KILIÁN: Dorner Gaspar Albert/1780-1858/szombathelyi orgonaépitomester élete és munkassaga 288.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

Bakzó Beck Judit

Studiumo-nekrapol a KUT
kiáhításán a Nemzeti Szalonban

Magyar Hírlap 1937 XI. 21

M.D.K.

Barzó János, festőmester

1822-ben miskolci mester volt

Domonkos Ottó: Adatok a miskolci festő céh megalakulásához/1822/. 82.old.

A Herman Ottó Múz.Évkönyve.III.köt.Miskolc,1963

. . .

M. D.

BARZON Margherita

1925-ben Nagybányán a szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... 336.l.

K.D.K

BARZON Marguerite

1923-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja.

Rédi: Nagybánya ... 335. l.

K. D. K

BARZON Margherita

[illegible]

[illegible] ... 336. e

Barzsi Benedek ötvös. A ~~XVII~~ 17. század elején Rimaszombatoni élt. 1613. ~~-ban~~ az ottani ötvös-céh elöljárója volt. [Mihalik S., Rszti ötvc. Bp 1919. 91. l.)

Barzsi Benedek

Basa Jenő

Basa *Jenő*, festő, *1879. †1909. Tájképeken kívül borús hangulatú élet- és jellemképeket festett. Münchenben, Párizsban dolgozott; Zürichben halt meg.

Uj Idők Lex.
III. k 753-1.

Basa Jenő

festő

1894–1898.

Érmisk 1930. 81. l.

BET

ITÁSA

g

Basa Jenő

150 frt államsegély

Értimisk 1897/98.

38 l.

150 frt. államsegély

u. o. 1898/99. 34. l.

Bara Jenő

1899 polg. isk. képesítés

Fejkép zőmfőirkérk

65. l.

Basa Jenő

diszitő festő

külföldi tanulmány utra

állami ösztöndijat ka-

pot

Értimisk 1898/99.

19. l.

Jeles eredményeinyel

végbiroszitvánt nyert.

u. o. 34. l.

48. Ereklyemuz.

L vörösbarna.

szemöldöke, hosszú bajusza és csak állán
atillája, paszomantgallérú. Jelzése

czi emlékek muzeumából (107/95.No.27).
iki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

542

Basa Károly
Jenő

Nemzeti Szalon

Basa Károly Jenő

1899. Téli kiáll.

Bazsarózsa tolrajz

Basa Jenő

Nemzeti Szalon

Basa Jenő.

1903. Téli tárlat

Rózsák, olaj
Chrysanthemek, olaj

Basa Jawa

DDJ. 1900

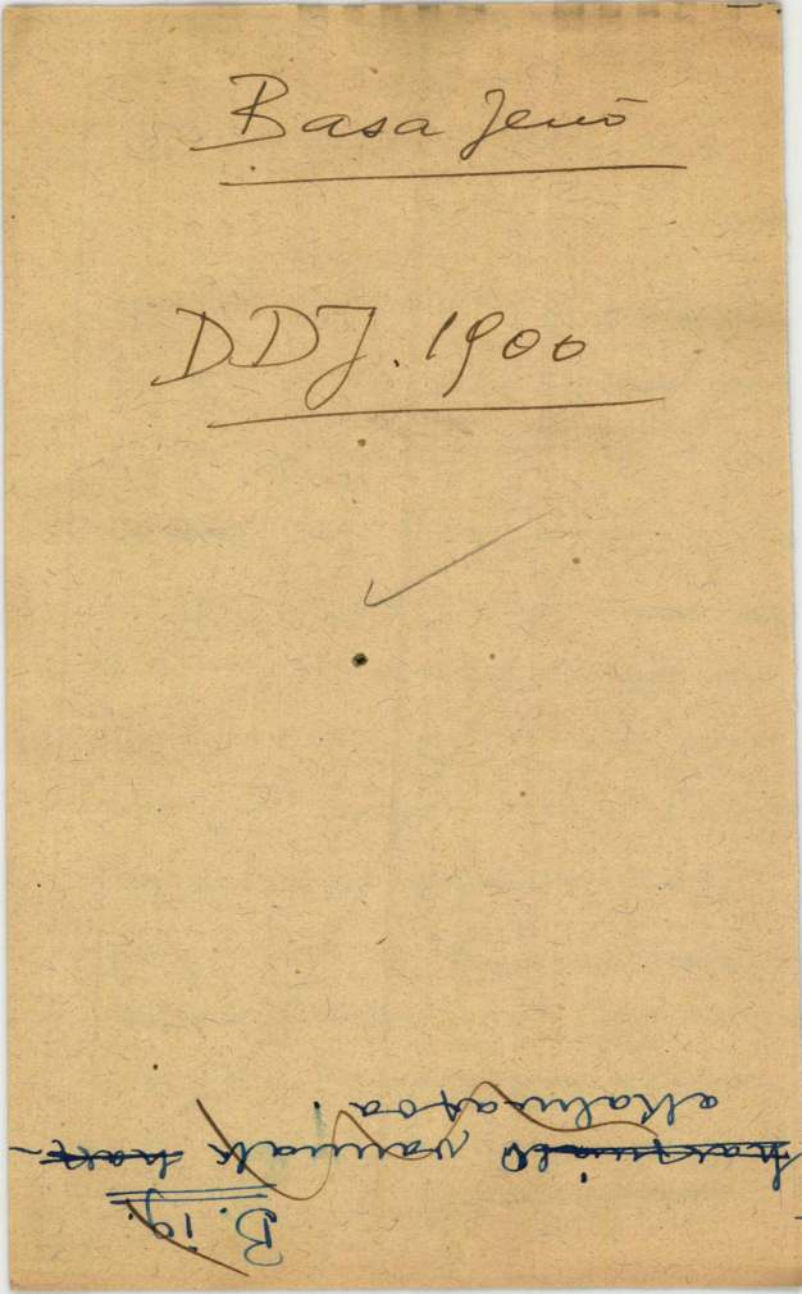

B.20.

~~litográfiai~~

dik ~~tehát~~ a ~~lito~~ toll-, kréta- ~~és vésetes tech-nikáknak~~, az átnyom-tatásnak ~~(melynek (v.ö. anasztatikus~~, autográfiának, pontozó, permetező és bán-toló modornak és a kőkarcnak ~~az~~ ~~at~~ ~~kal~~ a feltalálása-sőt kétszínű nyom-tokat is állitott elő-de a kromolitográ-

BASA *Jenő*, festő, * Túr (Torda-Aranyos vm.) 1879 márc. 23, † Zürich 1909 máj. 26. A bpesti iparművészeti iskolában, Münchenben és Párizsban végezte tanulmányait. Jelentékenyebb művei: Munka nélkül, Ima, Művészsors, Énekes stb. Számos naturalista tájképet is festett.

E. G. I. 78-l

646.

I
297.

646. Giuseppe Nogari.

Sz. Velenczében 1699—1700 közt. † ugyanott 1763-ban.

Doge képe.

Mellig látható és kissé jobbra fordul. Fején aranyhimzésű és széles paszománttal szegélyezett fehér dogesüveg van, hosszú hullámos haja ősz, szemöldöke őszbevegyült, szeme kék, arcza beretvált. Köntöse aranybrokát és fehér köpenyének gombjai nagyok.

Vászon, méretei 66 : 52 cm. — Mündler: XI. 26.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812: VII. 20. *J. Nogari:* Das Bildniss eines Dogen von Venedig, im Bruststück. — 1815: VI. 36. *J. Nogari:* Das Bildniss eines Dogen von Venedig, im Bruststück. — 1835: IX. 26. *J. Nogari:* Ein Doge von Venedig. — 1844: IX. 25. *J. Nogari:* Bildniss eines Dogen von Venedig. — 1865, 1866, 1867, 1869: XI. 26. *G. Nogari:* Velenczei doge képe.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: XI. 26. *G. Nogari:* Velenczei doge arczképe. — 1873: XI. 26. *J. Nogari:* Bildniss eines Dogen von Venedig. — 1876, 1878, 1879: IX.

Basa Jenő

festő

irod

Krück. I. 75. l.

L. Giuliana erektyetartója, XIV.

~~77. II. 26.~~

Érkezett 1904 augusztus 27.

642/1904 (Szeged 1904 augusztus 26 – 199/1904 sz. a.)

A szegedi Somogyi könyvtár és városi múzeum igazgatósága beterjeszti az 1904. évi államsegély felhasználási tervét. (Levirat az igazgatósághoz. 1904 IX/28)

évi működéséről . 217
módosítására vo-
megokolása . . 221
T. költségelőirány-
tb. 222
terembérház épi-
an 224
abad Lyceumban. 235
idéki műtárlatai . 250
zobor leleplezése . 255
pzőműv. Kör II.
. *Viszota* Gy. . . 256
T. választmányi
. 259
rosi Képzőművé-
ág ülése 261
tagjainkhoz. 262, 278
sek 291
lom fölszentelése . 322
T. vál. ülése . . 326
Horovitz Lipót és Kaufmann
Izidor pétervári esete . . . 464
A magyar kormány művásárlása
Berlinben 466
Kérelem nyerő tagjainkhoz . . 470
Vásárlások a Téli Kiállításon . 470

V. Nekrológok.

Silberstein Ötvös Adolf dr. . . 33
Tretyakov Mihajlovics Pavel . . 38
Molnár József 83
Két halott (Than Mór. — Karvaly Mór.) 151
Lipthay Béla báró 257
Rosa Bonheur 303
Segantini. *Yartin* József . . . 409
Özv. Nemes Nándorné grófnő . 418
Mirkovszky Géza 435
Györök Leo 468

Vidéki vándorkiállitások. *Lázár* Béla dr 109
Kétféle színvonal. —*s*. . . . 129
Zichy Mihály levele. 145
Remények. *Lyka* Károly . . . 157
Wlassics művészeti politikája . 177
Az 1900. évi párisi nemzetközi kiállitás. —*s*. 201
Magyar művészet Oroszországban. *Nemo*. 213
A párisi nemzetközi kiállitás. *Censor* 233
Morituri. *Mannheimer* Gusztáv . 245
Tüzes nyelvek. *Lyka* Károly. . 265
Még egyszer a párisi kiállitásról. —*zs*— 285
Nemzetközi műpiac. *Albatrosz* . 297
Velasquez. *Lyka* Károly . . . 317
Nyilt levél. *Albatrosz* 333
Nyár. *Dömötör* István 353
A történelmi csoport ujjáépitése . 377
Művésztelep Szolnokon . . . 385
Jung és választmány. *Nemo* . . 401
Művészek klubbja. *Senex* . . . 413
Miképpen lehetne művészárt teremteni. *Lyka* Károly . . . 429
A Téli kiállitás. —*o*. 441
Művásárlás. *Radó* Ignác dr . . 457

II. Egyéb művészeti cikkelyek.

Munkácsy Mihálynál 3
A magyar szobrászat népszerüsitése. *Palkovics* Adolf . . . 8
Koronás sorsolásunk 15
95, 111, 132, 147, 287,
Apróságok a szobrásza
Palkovics Adolf .
Kossuth mauzoleuma
Az O. M. K. T. vál
ülése . . . . .
Berlini levél. *Somssich* J
Művészeti irányzatok.
A müizlés fejlesztése. Ödön dr. . . .
Müizlés a vidéken. *A.*
A Szépmüvészeti Muze tervei. *Térey* Gábor
Van Dyck. *Dömötör* Is
Két új kiállitás Mü *Rózsa* Miklós. . .
Mit mesél a Notre-Dam façadeja. *Nagy* Sánc
Művészi oktatásaink *Szasszanida* . .
A Szépmüv. Muzeum. *rovics* Gyula . .
Az ujabb művészeti *Lyka* Károly . .
A müncheni szecessi állitás. *Rózsa* Miklós
Modern arkhitektura. *K*
Magyar művészet Or ban . . . . .
Apró észrevételek. Adolf. . . . .
A történelmi épí ügye . . . . .

megírva

Basa Jenő

Ujpesti Hulletésű
tevédes

Ugro 462. l

elemi iskolát
vegerte itt

összeférhetlen természetű, alá-
olyan panasza, mire öt a füs-
haszon elvezője bujtogatta fel
, bátorságot ad a többi hozzá
hogy a vár ügyeibe illeték-
árkodjanak és ujabb jogtalan
ekkel álljanak elő és folyton
ügeket és viszályt keltsenek. -
ignak e füstölőhez semmi köze,
év november 14-én kelt 17 számu
ettem a szakértők nyilatkoza-
kelemetlenséget nem okoz, a mit
mény is, hogy mióta a panasz
ény meglett toldva, az irattár-
nem füstöl és igy a járás-
- ki egyedül volna jogositott
a füstölő használata ellen,
t. —
/.

Basa Jenő, festő; szül. Túron (Torda-Aranyos megye) 1879 márcz. 23-án, megh. Zürichben 1909 máj. 26-án. Gyermekéveit Túron töltötte, ahol atyja állami tanító volt; elemi iskoláit Újpesten, a négy középiskolát Budapesten végezte. Művészeti tanulmányait 1894-ben a budapesti iparművészeti iskola dekorativ festészeti osztályán kezdte s 1899-ben a müncheni képzőművészeti akadémián folytatta. 1899—1901-ig állami ösztöndíjban is részesült. 1902 őszén kezdte leszolgálni katonaévét, egy feljebbvalójával való összeszólalkozása miatt azonban otthagyta a katonaságot és külföldre menekült. Zürichbe, majd Párisba ment s 1904—7-ig a párisi Academie Colarossiban Bouguereau mellett fejezte be tanulmányait. Müncheni tartózkodása alatt 1900—1904-ig a Glaspalast és a Münchener Kunstverein kiállításain, Párisban pedig a Salon d'Automne-ban állított ki képeket, s ezzel egyidejűleg Budapesten a Képzőművészeti Társulat és a Nemzeti Szalon tárlatain is többször szerepelt. 1907—1908-ban Brüsszelben, Velenczében és a nevezetesebb olasz városokban folytatott tanulmányokat, s keresett egyúttal gyógyulást veszedelmes tüdőbajára. 1908-ban a király hatvanéves uralkodói jubileuma alkalmából az összes katonaszökevények amnestiát kapván, B. is hazajöhetett. De csakhamar visszatért Rómába, honnan a halálosan beteg művészt 1909 elején Zürichbe küldték, ahol néhány hónapi szenvedés után meghalt.

Jelentékenyebb művei: Munka nélkül (München, 1901) és Ima (München, 1902) Zichy N. grófnő tulajdona; Művészsors (München, 1907); Énekes (Páris, 1906), gróf Csáky püspök tulajdona; Tájkép és egyéb olaszországi tanulmányok Boldog Kálmán birtokában Újpesten.

A Műcsarnok kiállításain 1901 óta a következő művei szerepeltek:

1901. tavaszi nemzetk. kiáll.: Csendélet, olajf., 240 K. — Tanulmányfő, olajf., 200 K. — Munka nélkül, olajf., 400 K.

1902. tavaszi nemzetk. kiáll.: Politikus, olajf., 400 K.

1902—3. téli kiáll.: Ima, olajf.

1904. tavaszi kiáll.: Béke, olajf.

1906. tavaszi kiáll.: Virágcsendélet, olajf. — Tájkép, olajf.

1906—7. téli nemzetk. kiáll.: Énekes, olajf.

1907—8. téli kiáll.: Művészsors, olajf.

1909—10. téli kiáll.: Chrysantheme-csokor, olajf.

Corriere del Ticino (Lugano). 1907 decz. 3. — *Incze Henrik:* Magyar művészeti almanach. Budapest, 1910. 116. l. — *Kiáll. tárgymutatók.* — *Művészet.* 1909. 263. l. (arczképpel). — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 150. l. — *Pesti Hirlap.* 1909 jún. 2. (Halálozás.) és önéletrajzi adatok.

Bjasa J.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1899.

Mészai Béla: München und die Kunst Ungarns 1900 bis 1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 l, 149 l

Basa Jenő
Énekes, olaj

Szegedi Képzőműv. Egyesület kiáll. 1907. márc.

lo 1.

Basa Jenő MDK

~~„Munka nélkül" „Tanulmányfej" c. olajfestményét megvásárolta Wälder Alajos.~~

„Tanulmányfej" és
"Munka nélkül" c. olajfestményét megvásárolta ~~szintén~~ Wälder Alajos

Vásárlások a Tavaszi Nemzetközi Kiállitáson.
Műcsarnok.1901.15.sz.213.l.

MDK

Brasa Jenő, festő

Enekes. Of.

A Szegedi Képzőmű. Egy. műkiáll. - Szeged. 1907. II.

Kat. 10.

Brasa Jenö, Lehtö

Turkeo.

Dep.

A Magyar Tejszövetkezet. Egy-mutatóvál. Szeged. 1907. 8.

Mat. 10.

Basa Jenő 1879-19o9

Csendélet, gouache

Csendélet, gouache

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2.rendk.sz.

1.

3o

MDK

Basa Jenő

Béke, of.

Képzőm. Társ. 1904. tav. kiáll. kat. 37.l.

MDK

Basa Jenő

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ. 1903/4.évi téli kiállításán Koldús c.olajfm. vevője Jeszenszky Andor, Kurd-Csibrák.

Művészet, 1904. 214.l.

Basa Jenő MDK

Béke, olf.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

MDK

Basa Jenő

Műcsarnok 1909/1910. téli kiáll. kat. 62.l.

Basa Jenő

Csendélet, olajfm.
Tanulmányfő, "
Munka nélkül, "

KMT 1901. tav. nemzetk.kiáll. 41.lap

MDK.

Basa Jenő festő

"Álom" /vizfestm./

Árverési Közlöny 4.sz. 1931. december.
26.1.

Basa Jenö,festö

a vall.-és közokt.miniszter 300.frt.-s ösztöndíjában részesült.

Ösztöndijas müvészek.
"Mücsarnok".1899. 373.l.

MDK

Basa Jenő festő

Hivatalos tudósitások. Magyar Iparmüvészet 1899, 175-177 l.

Basa. Jenő

Magyar Iparművészet, 1900

1/2. sz. 1-21. o.
Diener - Dénes József: A karácsonyi kiállítás.

B a s a Jenő festő

M Ű V É S Z E T
II. évf. 1903.
74.
"Müvásár"

Textília - falkárpit

Basa Jenő f. tervei

Magyar Iparművészet, 1900

1/2. sz. 1-21.o.

Dienes - Dénes József: A karácsonyi kiállítás.

MDK

Basa Jenő

Csendélet.Olajf.
Tanulmányfő.Olajf.
Munka nélkül.Olajf.

KMT 1901.tav.nemzetk.kiáll. 41.l.

MDK

Basa Jenő

Az orszg.iparm.isk. pályázatán Basa Jenő V.éves növendék tervezeteiért I. és II.dijat kapott.

Cikk: Az iparművészeti iskola növendékeinek kiállitása.

Magyar Iparművészet,1899. 39.l.

MDK

Basa Jenő

Ima. Olajfm.

Műcsarnok, 1902/3. téli kiall.

MDK

Basa Jenö, festöm.

Rózsacsendélet. Olf. J.l.b.

Árv. Közl.1931. 3.rk.sz. 46.l.

MDK

Basa Jenő

Chrisantheme-csokor.Olajf.

Képzőm.Társ.1909/10.téli kiáll.kat.58.l.

Basa Jenö, festöm.
1879-1909

243.	Csendélet.	Gouache.	Jelz.
244.	Csendélet.	"	"

Árv. Közl. 1936. márc. 76.sh.2 rk.sz. 3o.l.

MDK

Basa Jenö, festöm.

283. Müvészsors. Olf.

KMT. 1907/8. téli kiáll. Kat. 43.1.

Basa Jenő MDK

Munka nélkül, olf.

Műcsarnok 19ol. tavaszi nemzetközi kiáll.

Basa Jenő MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 19ol. tavaszi nemzetközi kiáll.

Basa Jenő MDK

Ima, olf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Basa Jenő MDK

Énekes, olf.

Mücsarnok 1906/7. téli kiáll.

Basa Jenő MDK

Müvészsors, olf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Basa Jenő

Virágcsendélet, of.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 39.l.

MDK

Basa Jenő

Tájkép, of.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 47.1.

MDK

Basa Jenő

Képzőm.Társ. 1909/1o. téli kiáll.kat. 62.l.

Basa Jenő

MDK

A tavaszi nemzetközi kiállitason megvásarolták Politikus c.olajképét.

Vásárlások...

Mücsarnok,1902 3.szám,18 l.

Bass Jens

Politikus e.olajképet.

Basa László ötvösművész

Rövid hozzászólása az „Edénykultúra 72"-ről tartott vitán.

Ipari Művészet, 1972/11.sz. 7.l.

Basa László, rézmüves

MÚZEUM

SZERKESZTI: ÉRI ISTVÁN

A győri Széchényi-patika

Győr várossá nyilvánításának 700. évfordulóján, 1971-ben nyílt meg ismét — régi helyén, a hajdani bencés rendház épületében — az 1654-ben felállított jezsuita patika. A városért sokat tevő XVII. századi püspöknek, *Széchényi* Györgynek a nevét viselő *múzeum-gyógyszertárban* azóta nemcsak gyógyszervásárlók fordultak meg sokan, hanem szép számban érdeklődők, a múltra kíváncsi nézelődők is.

A patika legnagyobb művészi értéke a gyönyörű *barokk mennyezet:* a *Mária mennybemenetelét* ábrázoló, karéjos idomú középponti freskó körüli négy másik a XVII. században kedvelt *gyógynövényeket* mutatja, az *évszakokat* meg négy stukkón, festett gipszfigurán örökítették meg. A régi berendezésből két *rokokó szekrény* is megmaradt — az új bútorok Mezei Gábor tervei alapján készültek.

A szekrényekben és tárlókban kiállított *gyógyszertári edények, mozsarak,* egy *súlysorozat* és néhány értékes *orvosi* műszer (egy Petz-féle *gyomorvarrógép,* egy *vesekőtörő és -fogó,* egy *bonctani fűrész* stb.) révén jól bepillanthatunk a gyógyítás multjába.

Az épület homlokzatán szép *patikacégér,* Basa László alkotása. Az egy négyzetméternyi vörösréz cégér négy mezőre van osztva, s a két-két átellenesnek a mintája azonos. A „napba néző galamb" a Széchényi család címeréből való, a másik két részt pedig országcímer ékesíti. A mezőket a gyógyszerészet ősi jelképe, a *kehelyre csavarodó kigyó* fogja össze.

A patinás patika különféle kulturális rendezvényeknek, *irodalmi és zenei esteknek* is gyakran otthont ad.

Fonyó Katalin

(Ripely Imre felvétele)

ka 1627.

XXXIII/57.

VILÁGA

hogy valamely napfolt-maximum mek-
z addig mért legerősebbhez, az 1957.
épest.) Dr. Kane a most következő
os relatív értéket jósol, s ez példátlan
z évre visszatekintve. Az már régen
minél nagyobb a maximum, annál ha-
ezik. A relatív érték alapján dr. Kane
után 3—3,5 évvel, 1979 végére jelzi a
ártnál valamivel hamarabb.

más kutató is hasonló eredményre
alószínűsége annak, hogy roppant erős
égnek nézünk elébe. *(Sky and Telesco-*

zonyára megegyeznek! Körülbelül ez tűnt ki a *koppenhágai Nemzeti Múzeum* hirdetéséből, amely *vevőt keres a viking korszak várainak maradványaira, s régi dán várak és kastélyok romjaira.* Vevőre vár egyebek között a Traelleborg melletti viking tábor, a XIV. században épült vordingborgi „Libatorony" és a Bornholm szigetének északi csücskén épült Hammerhus. E romokat tulajdonosa, a dán Nemzeti Múzeum azért akarja eladni, mert az állam csökkentette az anyagi támogatást, nincs pénze karbantartásukra.

A múzeum igazgatója közölte, hogy a régi dán várakat csak dániai városok, községek vagy dán magánszemélyek vásárolhatják meg, amerikai milliomosok nem jöhetnek számításba. A múzeum azonban csalódott a vára[illegible]kozásában. Sem községek, sem magánszemélyek [illegible] vásárlási szándékkal. Vordingborg pol-

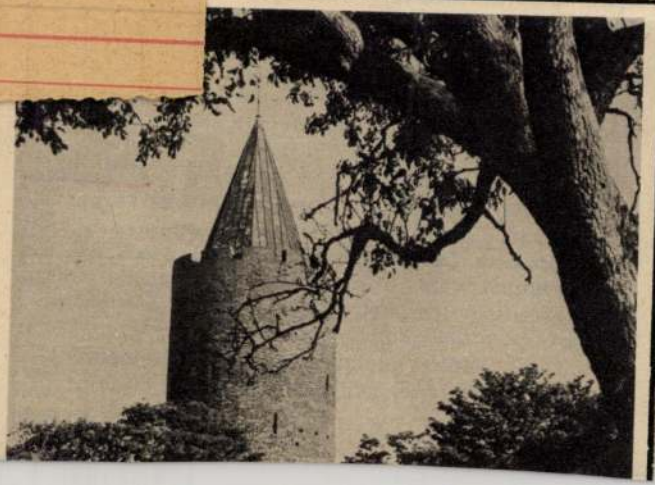

Basa László

Doboz

Ernst Múzeum. I. iparművészeti kiállítás. 1952.

lo 1.

tsorban. Kapu + 4 ablaktengely. Ab-
oloktól tartott szemöldökpárkány.
t falmezőcsikban rozetták. Régi két-

.

z.

sorban. Kapu + 6 ablaktengely. Ab-
emöldökpárkánnyal, külön kerettel
et és párkány között rozetta. Régi

sorban. Cégtáblákkal és bevágott uj
kzat. Eredetileg 4 ablak és nagy
blakok egyeneszáródásuak, félkörives
eket egyenes párkány köt össze.

BASA László ipar m.

NN: Az ipari formatervezés kérdése

Művelt Nép 1955. 11. évf. 28 n. julius 10 7. l.

Fénykép Mistgaá

Sparmüvészeti Főiskola: 164/a kta

Varrogép modell Basa László Diplomamunka

Magyar Fotó /Ze 2252/66/

Sipos Spari formatervezés

Vegatio nincs.

Fénykép

Milyás

Sparmüvészeti Főiskola: 164 ltr.

Varnogép modell Basa László. Diplomamunka

Magyar Fotó (Ze 2252/66

Lipsz. Spari formatarnezés

Negativ nincs.

BASA Réka épiten

MÉp. 1991 5/6

VADÁSZ ÉS TÁRSAI ÉPÍTŐMŰVÉSZ KFT.

1063 BUDAPEST VI., KMETY UTCA 29., TELEFON: 131-8704

VADÁSZ AND CO. ARCHITECT LTD.

The "Széchenyi Architect Studio" was formed in 1985. Until 1988 it worked as an independent architect studio, and between 1989 and 1991 as the Budapest office of the Pécsi Terv. In 1991 the Vadász and Co. Architect Ltd. was formed.

"The studio is working in such a way that there is no subordination or superordination and everybody is doing his best like in the ancient guilds, with a decent, up-to-date will to leave a beautiful present for the future."

György Vadász

STUDIO INTERIEUR (KMETY-STREET 29.)

Designed by Lajos Kozma, this building faces EPRESKERT. This studio's former "masters" were the excellent sculptor couple, Sándor Kiss and Márta Lesenyei.

The flat has a loftiness, an arch, an "apse", a sunkpanelled, hand-painted ceiling (painted by Kozma), inlayed window-panels and scarved doors and windos-cases. Century old glazed tile stove, fire-place, sculpture, statuary fractions, plastic art, stone and marble fragments carrying signs and dreaming about secrets. Flower-pot cases, flowers...

And many-many drawings.

1

1–2. A Vadász és Társai Építőművész Kft. műterme
3. Zalaegerszeg, Városközpont, III/1. Építész: Vadász György és Tekeres Ildikó. A Dísz tér felőli lezárás
4–6. Az épület részletei
7. Helyszínrajz

1–2. The atelier of the Vadász and Partners Architectural Office
3. Zalaegerszeg, Centre of the town, Phase III/1. Architects: György Vadász and Ildikó Tekeres. End section from the Dísz square
4–6. Details of the building
7. Site plan

A társaság tagjai: Vadász György, Ádám Ildikó, Basa Péter, Czér Péter, ifj. Eleőd Ákos, Gulyás Éva, Kiss Ervin, Konczvald Gábor, Miltényi Miklós, Szántó Éva, Tekeres Ildikó, Vadász Bence és Váncza László.

2

A Széchenyi Építőművészeti Stúdió Vadász György vezetésével alakult 1985 végén. 1998-ig az ARTUNION önálló építész műtermeként, 1989 és 1991 között a PÉCSITERV budapesti irodájaként működött, közel azonos összetételben. 1991-ben a társaság kft.-t alakított Vadász és Társai Építőművész Kft. néven.

A „műhely" dolgozik. Mindenki képessége maximumával – nem alá- és fölérendeltségben, hanem céhbeli elrendeltetésben –, tisztes, korszerű és szép jelet hagyni akaró kedvvel.

Vadász György

A TÁRSASÁG ÉPÍTÉSZEINEK JELENTŐSEBB MEGÉPÜLT ÉS ÉPÜLŐ MUNKÁI 1985–1991 KÖZÖTT

Épületegyüttesek:

– Zalaegerszeg, Városközpont, II. ütem. 1985–88. Vezető tervező: Vadász György.
– Baja, Városközpont, I. ütem. 1986–88. Vezető tervező: Vadász György.
– Dunakeszi, Tábor utcai lakótelep, 1986–91. Vezető tervező: Vadász György. Munkatársak: Ádám Ildikó, Czér Péter, ifj. Eleőd Ákos, Fogarasi Noémi, Horváth Miklós, Kovács Miklós, Tekeres Ildikó és Tóth Tibor.
– Pásztó, sorházak. 1987–90. Építész: Vadász György és Tóth Tibor.
– Szigetszentmiklós, „Minta" – lakótelep. 1987–90. Vezető tervező: Vadász György. Munkatársak: Ádám Ildikó, ifj. Eleőd Ákos, Fogarasi Noémi, Horváth Miklós, Kovács Miklós és Tekeres Ildikó.
– Baja, Városközpont, II. ütem. 1988–90. Vezető tervező: Vadász György. Munkatárs: Specker Attila.
– Pásztó, Városközpont I. ütem. 1988–91. Vezető tervező: Vadász György. Munkatársak: Ádám Ildikó, ifj. Eleőd Ákos, Fogarasi Noémi, Kovács Miklós és Tekeres Ildikó.
– Zalaegerszeg, Városközpont, III. ütem. 1989–91. Építész: Vadász György és Tekeres Ildikó.

Épületek:

– Budapest, Krisztina Crossbar-központ, 1982–86. Építész: Vadász György és Horváth Judit.
– Nagykőrös, Autóbusz-állomás, 1985–86. Építész: Vadász György és Kovács Miklós.
– Szeghalom, D'Orsay-Wenckheim kastély felújítása, átalakítása múzeummá, 1986–88. Építész: ifj. Eleőd Ákos.
– Budapest, Óra u. Családi ház, 1986–89. Építész: Vadász György, Kovács Miklós.
– Budapest, Keselyű u. Családi ház, 1987. Építész: ifj. Eleőd Ákos.
– Budapest, Kapisztrán u. Generációs családi ház, 1987. Építész: ifj. Eleőd Ákos.
– Bp., Tündér u. Családi ház, 1987–88. Építész: Vadász György és Ádám Ildikó.
– Budapest, Mátyás király u. 11/B. Védett épület revitalizációja, „Művészeti Aukciók Házává" alakítása, 1988–89. Építész: Vadász György.
– Budapest, Jászberényi út. Családi ház, 1989. Építész: Eleőd Ákos és ifj. Eleőd Ákos.
– Törökbálint, családi ház, 1989. Építész: Vadász Bence.
– Budapest, Mátyás király u. 48. Négylakásos OTP-társasház. Építész: Vadász György és Váncza László.
– Csillaghegy, családi ház, 1990. Építész: Ádám Ildikó.
– Budapest, Zöldlomb u. 44., hatlakásos OTP-társasház, 1990–91. Építész: Vadász György és Vadász Bence.
– Szigliget, generációs nyaraló, 1990–91. Építész: Vadász György és Basa Péter.
– Szeghalom, műemléki környezetben álló polgárház felújítása, átalakítása, 1990–91. Építész: ifj. Eleőd Ákos.
– Budapest, Remete köz 6., családi ház, 1990–91. Építész: Vadász Bence.
– Budapest, Nebántsvirág u. 3., családi ház, 1990–91. Építész: Gulyás Éva.
– Budapest, Kalóz u. Családi ház, 1990–91. Építész: Vadász György és Tekeres Ildikó.
– Szekszárd, főplébánia bővítése, 1990–91. Építész: Váncza Nóra és Váncza László.
– Zamárdi, ikernyaraló, 1991. Építész: Vadász György és Ádám Ildikó.
– Tahitótfalu, generációs családi ház, 1991. Építész: ifj. Eleőd Ákos.
– Pásztó, Rákóczi u. Családi ház, 1991. Építész: Vadász György és Ádám Ildikó.
– Csongrád, családi ház, 1991. Építész: Basa Péter.
– Budapest, Lejtő u. Tetőtéri lakás, 1991. Építész: Miltényi Miklós.
– Székesfehérvár, Kossuth L. u. 9–11. Foghíjtelkek beépítése, 1991. Építész: Vadász György és Váncza László.

Belsőépítészeti munkák

– Budapest, Eötvös u. 3. Bemutatóterem, 1990. Tervező: Vadász Bence.
– Budapest, Váci u. 23. – Kristály és aranybolt, 1990. Tervező: Vadász Bence.
– Budapest, „Kék Elefánt"-boutique, 1990–91. Tervező: Váncza Nóra és Váncza László.
– Budapest, Pauler u. 2. – Irodabelső, 1990–91. Tervező: Vadász Bence.
– Szeghalom, „Ladányi Cukrászda", 1990–91. Tervező: ifj. Eleőd Ákos.
– Szombathely, „Ázsia bolt", 1991. Tervező: Váncza Nóra és Váncza László.
– Bp., Károly krt. „Ázsia bolt", 1991. Tervező: Váncza Nóra és Váncza László.
– Budapest, Szentháromság tér, Kristálybolt, 1991. Tervező: Vadász Bence.

Fotók: Ádám Ildikó, Czér Péter, ifj. Eleőd Ákos, Szél Ágnes és Váncza László.
Épületismertetések: ifj. Eleőd Ákos.

Műterem interieur (Kmety u. 29.)

Kozma Lajos tervezte műtermes lakóépület az „Epreskerttel" szemben – a műterem előző lakói, „gazdái" a baráti kiváló szobrászművész házaspár, Kiss Sándor és Lesenyei Márta.
Színtkülönbséggel osztott tér, óriási belmagasság, boltív, „apszis" – kazettás, kézi festésű (Kozma s.k.) mennyezet, intarziás ablakközök, faragott ajtó- és ablaktokok, évszázados mázas cserépkályha, tagozatos kőkandalló szobrok, szobortöredékek, plasztikák, jeleket hordozó, titkokról álmodó márvány- és kődarabok. Virágtartók, virágok. És rengeteg rajz.

BASA Péter építész

Új magyar építészet
Bp. Danubia, 1998. 16.

16-ból,

a kápolna

ernizált.

ú, a magasban

aki oldalán;

e

álczákkal

ázadbeli festett

galmas

félredobott

oglalva.

y szárnykép.

gyszögletes

Budakeszin láttuk

A fényből épült templom

Budakeszinek új temploma van. A hír önmagában talán fel sem kelti az érdeklődést, de ha az emberfia a hír mögé tekint, és ott észreveszi az épületet magát is, már felszisszen a meglepetéstől. Azt, aki be is lép a templomba, már biztosan rabul ejti a hely hangulata.

A Budakeszin járó utazót szinte észrevétlenül ragadja meg a templom. A város főutcája mentén elterülő hosszú, lejtős park alján, egy forgalmas kereszteződésben álló épület egyszerűsége megtévesztő. A vakolt, fehér fal, a fából készült homlokzat és tető nem uralja a környező földszintes házakat. Együtt él velük. A terület lejtését folytató épület csak alulról, a harangláb-torony irányából tűnik már eleve imahelynek. A fa látványa, amely szinte a természetbe helyez, a torony modern vonalú, magyar szemnek mégis otthonos megformálása az épületet barátságossá, szabad hangulatúvá teszi, melyhez nem a konvenciók kötődnek. A szokatlan megjelenési forma először visszafogott érdeklődést kelt, de később ellenállhatatlan vágyat is a belépésre. Vajon belül is ilyen hangulatos?

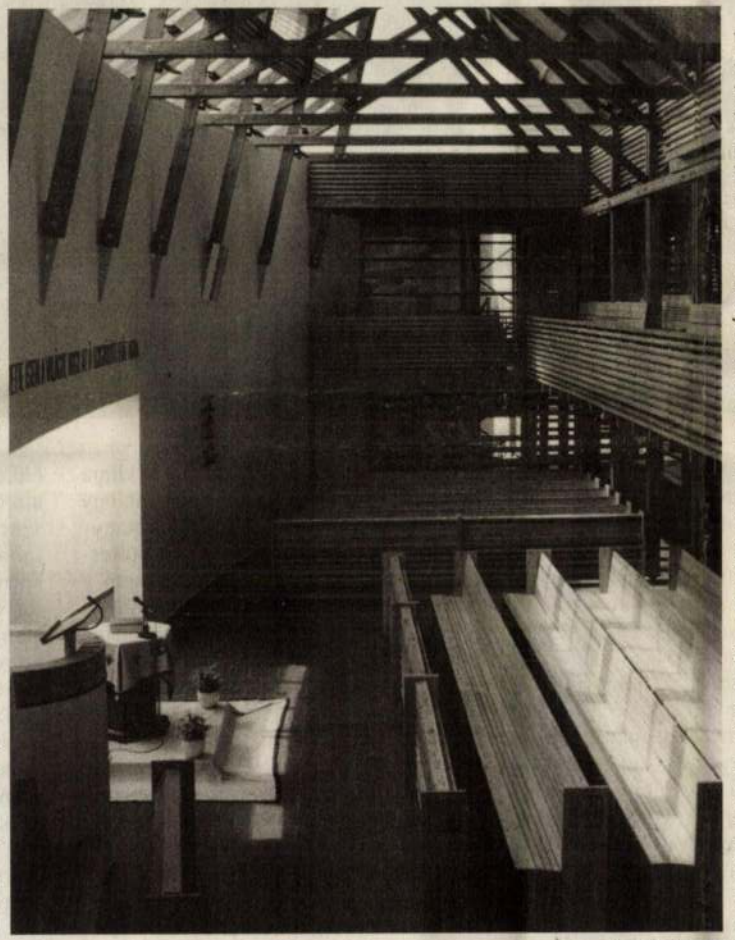

Fotó: Figuli Judit

Nem csalódhatunk. Ez a templom fényből épült fel. Mellesleg fát, egyebet is használva, de a tér alapeleme a fény. A kívülről egyesek szerint dagadó vitorlájú hajóhoz hasonlító, mások szerint halat idéző alapforma beljebb kerülve átrendezi eredeti elképzeléseinket. A hosszanti tér az előcsarnokból a faoszlopos folyosóra lépve átalakul. A fa tetőszerkezet bordáin, a rácsos lamellákon átszűrt, a természet színeivel meleggé tett fény a centrális elrendezésű belső felé vonz, a patyolatfehér, hajlított fal széles mozdulattal ölel magához, és a középpontban, a fény által meghatározva áll az Úr asztala. A padsorok meleg barnaságukkal invitálnak, a folyosó és a karzat svédpadlója és a mindenünnen elővillanó – rusztikusnak tűnő, mégis mai megfogalmazású – faszerkezetek ételteli kontrasztot teremtenek a sima, ívelt tartófallal és a terem legvégén, a külső terepszint alatt megbúvó, kicsiny, rakott kőfallal. Ez a kőfal már a föld mélységeire emlékezik, s ezzel teljessé válik a templomtér belső harmóniája, a kozmosz, az értelmezhető és értelmezhetetlen világ megtestesülése.

A belső látvány nemes egyszerűsége hű a református hagyományokhoz. Tisztaság, nyugalom, lelki szabadság, szeretet nyilvánul meg ebben a téralakításban. Az építész a természet testközelbe hozásával a meditációt, az imát segíti elő.

A helyi református közösség újjáalakulásának ötvenedik évfordulójára kapta új istentiszteleti helyét, melyet a határon túli magyarok templomaként szenteltek fel. Az építéshez használt vörösfenyő a hajdani Etelközből érkezett ide. Ezt a fát használták minden faanyagú szerkezet és berendezési tárgy elkészítéséhez. A honfoglaló magyarság Keszi törzsének nevét viselő település ezeregyszáz évvel későbbi temploma nem véletlenül vonzza megnyitója óta a szakmabeli és laikus érdeklődőket egyaránt.

A Vadász és társai építészstúdió vezető tervezője, Basa Péter – aki a Hannoveri Világkiállítás magyar pavilonjának is egyik társtervezője – első, de remélhetőleg nem utolsó templomát alkotta itt meg. Saját bevallása szerint az épület formáját elsősorban – vágyain, elképzelésein túl – a körülmények alakították ilyenné. Az alkotót azonban az tette naggyá, hogy a szükségből tényleg erényt kovácsolt. S noha a kalapács az ő kezében volt, az üllőt már Merétey Sándornak, a református gyülekezet lelkipásztorának vezetésével a budakesziek biztosították számára. A tervezéskor az építész iránti teljes bizalmukkal, a kivitelezéskor anyagiakban és kétkezi munkájukkal is hozzájárultak az építéshez.

A padsorok díszítőelemei Keresztes Dóra érzékeny művészetét dicsérik, a kivitelezés színvonala szintén nagyrészt helyi mesterek jóhírét öregbíti. Négyéves – nehézségekkel, örömökkel, problémákkal, reményekkel teli – küzdelmes építkezést követően ma már áll munkájuk és életük bizonyítéka, melyet büszkén hagyhatnak majdan utódaikra is: itt vagyunk, itt leszünk.

Medve István

férfiak lepik el, akik „testvé-
lítják egymást, idegesen viselkednek, parancsokat osztogatnak, rekvirálnak, és a Stirlig-villa gyanútlan lakóit internálják, hogy az épületet elfoglalhassa a vezérük, egy Szálasi névre hallgató, ugyancsak bőrkabátos, zord, úrhatnám és ideges férfiú. Arra meg biztosan nem gondolt Szent Vitus, miközben kínzói egyre mélyebbre merítették a sistergő olajba – amitől az alig serdült szent rángatózni kezdett, hogy ezzel egyszer s mindenkorra nevet adjon a vitustáncnak –, arra tehát biztosan nem gondolt, hogy ennek a bőrkabátos, zord és ideges férfiúnak a bőröndjében egy Hamvas Béla nevű írástudó könyve is ott lapul, amelyet a zord férfi esténként olvasgat, és csak a jó isten a megmondhatója, mikre nem gondol azalatt. Ekkor már berendezkedett a három hónapra fővárossá változott Velemben az összes nyilas minisztérium. A csendőrök befészkelték magukat az iskolaépületbe, az Országépítési Minisztérium Bacsóvölgyi József erdőtanácsos villájára vetett szemet, a Stirlig-

bár víziók korábban is meglátogatták, vélhetően nevelői, Modestus és Crescencia érzékletes és felkavaró történeteinek következtében, amelyek egy keresztre feszített názáreti emberről szóltak –, talán csak egyetlen dolog jelenhetett meg előtte a távoli jövőből: egy ferde aranykereszt egy különös formájú fejdísz tetején, ahogy egy vasalt láda belsejében zötykölődik, amelyet bőrkabátos „testvérek" cipelnek éppen nagy szuszogva egy frissen épített, még nyersbeton szagú bunker mélyére. A bunker központi terme, amelyben a vaspántos láda és becses kincse helyet kap, később, amikor a bőrkabátosok ládástul eltűnnek a környékről, kiválóan alkalmas lesz dögkútnak. Járványok járnak, kevés az élelem, hullanak az állatok. Jagodics gazda Kőszeghegyalja-szerte híres muraközi lovának tetemét azonban sehogy sem lehet begyömöszölni a szellőzőakna nyílásán, ezért aztán le kell fűrészelni a dög lábait. Amikor néhány évvel később ismét érkeznek bőrkabáto-

csak üggyel-bajjal tudta visszavívni, és kiűzni belőle az ellent. A Széchenyiek,

később pedig a vasvári káptalan már nem sokat törődött a romosodó, ősöreg, barátságtalan építménnyel, amely alighanem utoljára akkor töltött be igazán fontos katonai funkciót, amikor még a Karoling birodalom határőrzői, a metsző alpesi szél hidege elől prémekbe burkolózva, mogorván kémlelték tornyáról a dunántúli lapályt, amelyen keletről érkező, kis termetű lovakról nyilazó, párducbőrbe burkolózott jövevények mozgolódtak, sűrűn barátkozva a pannóniai borral.

1713-ban még áll a keleti bástya, amelyet Batthyány nádor költségén remetelakká alakít egy bizonyos Hillarián, a szerzetes, és onnantól fogva a hegy elfelejti harcias múltját. A XIX. században aztán felépül a templom, és

va építettek a magu... sebb üdülni vágyók gyönyörűségére.

Sorban épülnek a villák, az alpesi klíma vonzza a tüdőbetegeket, elsőként egy bizonyos Morvay Szabolcsot, aki Nagyváradról érkezett 1922-ben, a Sultermalomban lakott, és bizonyára nem a környék levegőjén múlott, hogy rövidesen meghalt, s most is a velemi temetőben nyugszik. Aztán egyre többen jönnek, tisztviselők, ügyvédek, orvosok a dunántúli nagyvárosokból, Kőszegről még egy óra autóbusszal az út, de a cáki pincészetek már felkészülten várják a megnövekedett igényeket, és príma piros borokkal vidámítják a pihenni vagy épp gyógyulni vágyókat, akik talán azért fedezték fel maguknak az Alpok-alja környékét, mert Trianon után az ország magas hegyek nélkül maradt.

van, ahogy a postamester úr meséli, és mért volna másképp, biztos vagyok benne, hogy abban a faluban is megesett mindaz, ami a Vas megyei Velemben megtörtént. Legfeljebb a bőrkabátost nem Szálasinak hívták, nem a koronát rejtegették, hanem más becses ékszert, nem illírek lakták, hanem kelták, volt bunkere, amely később dögkút lett, és bizonyára volt ott valaki, Hans vagy Jaroslav, akinek megdöglött a környékszerte híres muraközi lova. A környékszerte híres muraközi lovak általában megdöglenek.

Szent Vitus, akit hiába vetettek oroszlánok elé, mert azok, szelíd szemébe nézve, engedelmesen a lábához heveredtek, akit hiába vetettek tűzre, mert a lángok kitértek előle, a parázs pedig kialudt a lába alatt, akit azonban a forró olaj mégsem kímélt, bizonyára elégedett az oltalma alá vett hegyek és templomok környékét lakók sorsával. A postamester úr is elégedett: névtani kutatásai alapján arra a következtetésre jutott, hogy a Velem név szláv eredetű, és „kedves hely"-et jelent – egy ilyen nevű faluban nem eshet az emberrel nagyobb baj. Mostanában a falubeliek is csak amiatt zúgolódnak egy kicsit, hogy hatósági határozatra bezárt a falu pálinkafőzdéje, és jó néhány hordónak és hektónyi cefrének lába kelt. De Szent Vitus talán ezeket a dolgokat is elegyengeti.

Péterfy Gergely

Építész: Basa Péter
Statikus: Kiss Ervin
Épületgépész: Marosfai Ákos
Elektromos tervező: Balogh Lajos

Fotó: Häider Andrea

1. Az északi homlokzat a bejárati fadobozzal
2. A homlokzat terve
3. A déli homlokzat középen a kiálló lépcsőblokkal
4. Földszinti alaprajz
5. A déli homlokzat rajza

Wesselényi-Garay Andor

Kevés olyan virulens tradíció ered a népi építészetből, mint az alaprajzok hármas elrendezése. Kortárs egytraktusos családi házak toposza az egyik végfalon elhelyezett nappali-(étkező-konyha), melyet a bejárattal szemben lévő lépcső választja el a hálóblokktól. Ez a hármas tagolás olykor a nappali feletti galériával és újabb tetőtéri hálóblokkal egészül ki.
Olyasfajta kiérlelt rendszer ez, mely a válaszfalak geometriájától és a konkrét helyiségnevektől függetlenedve, eltérő traktusszélességeket is kiszolgál. Egyfajta ökölszabály, mely funkcionális kvintesszenciaként szinte kér, követel valamiféle – Szalai András szavaival élve – anyaghasználati vagy részletképzési „virgázást". Egyfajta alap, amely éppoly erős a konceptualitás, mint az autonóm építészeti gondolatok elhordására.
Ez a ház – Basa Péter személyes döntésének eredményeként – a hazai építési, és környezetkultúra kontextusába helyezi magát. Pontosabban: Basa Péter autonóm építészeti reakciója egy látványszennyezett szuburbánus domboldal magán-rehabilitációja. E cél középpontjaként egy archetípussá tömörödött elemet, a nyugodt tetőfelületet határozza meg. Mindezt természetes konzekvenciaként követi a tető alá rendezett hármas osztású alaprajzi parafrázis, mely itt a konyhát helyezi a nappali ellenpontjára.
Basa Péter, a kakofón környezetet tovább nem terhelő, visszafogott formagesztusát egy hirtelen léptékváltással az őrá jellemző intenzív részletképzéssel egészíti ki. Ezek a részletek újfent a már említett környezetkultúra kontextusába helyezkednek. Pontosabban, annak egy kisebb szeletére, az építési kultúrára reagálnak. Basa csomópontképzése – mániákus részletmatatása – ebben az értelemben tehát kevéssé grafikai vagy esztétikai célzatú. A részletekhez való viszonya – kissé patetikusan – az építéssel és az anyagokkal kapcsolatos őstudás felfeslett szövetét pótolja. Magyarán: sikeresen képez hidat az építőmesteri nemtudás és a fejében lévő idea között. A részletkidolgozottság persze esztétikai konjunktúrát is ígér, de ismétlem: Basa motivációja elsősorban etikai. Ezért nem bútorszerű ez a ház. Ezért nem csúszik az architektúra – noha az attribútumok visszaköszönnek – a Barabás-villa nagyszerű léc-manírjába.
Ez az etikai alapokon szerveződő tervezői igény persze rímel azzal az északi hatást mutató organikus modernizmussal, melynek hagyományát épp

1

2

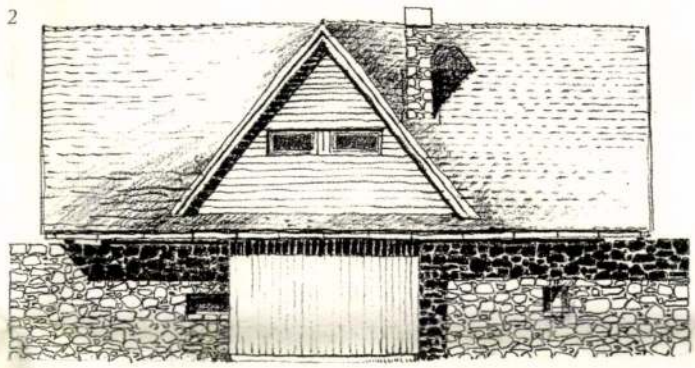

3

4

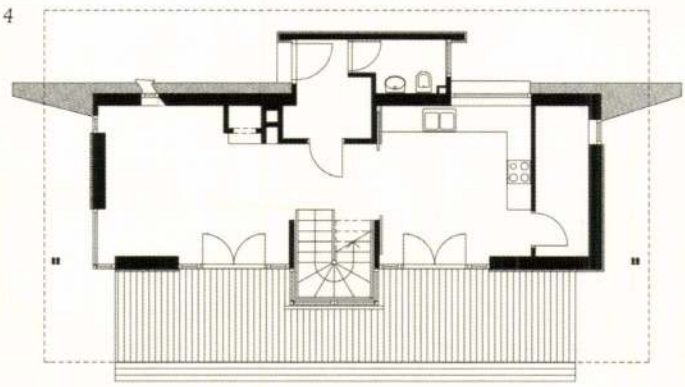

5

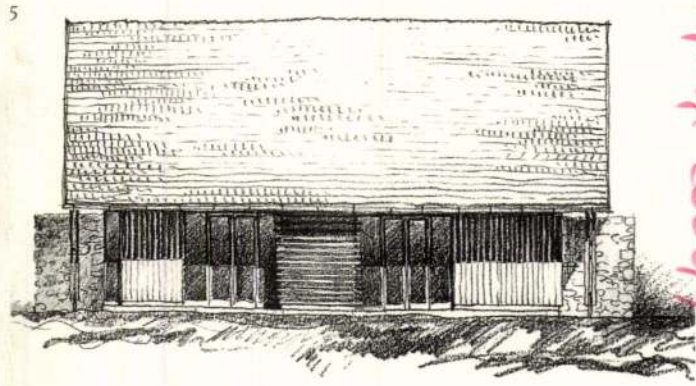

Basa Péter Akadémia 2006/4

1–2. A terasz részletei
3. Ereaszcsomópont
4. Metszet
5. Faszerkezeti részletek

1

napjainkban viszi nemzetközi sikerre a hazai téglaépítészet. Basa persze nem téglaépítész, de éppenséggel lehetne. A részleteknek a kultúraformáló erejét hangsúlyozva, természetszerűen csatlakozik ugyanis a posztorganikus építészethez, melynek jellemző stiláris jegye ma a tégla.
Visszatérve a szuburbiába: a családi ház műfaja – különösen a bevetőben leírt sziklakeménységű tradíció – egyéb lehetőségeket is tartogat. Ilyen lehet például a konceptualitás. E tekintetben nem osztom Lévay-Kanyó Judit álláspontját, aki a családi ház műfaját alapvetően idegennek látja a teoretikai kísérletektől. Szerintem főleg a zsebkendőnyi méretű házak válhatnak olyan intellektuális tanulmánydarabokká, melyek tanulságai idővel nagyobb léptékben is kamatoztathatóak.
Érdekes és számomra vitatható módon Basa nem ebbe az irányba tesz lépést. A nagy tető alá rendezett, etikusan részletezett házát egy újabb őstípussal, a fallal egészíti ki. Ez az északról megjelenő tömör fal túlnyúlik a bütükontúron, és ezzel olyan téri és formálási problémákat vet fel, melyek reakció nélkül maradnak. Ez a fal északról védene, lezárna, mégis kitüremkedik belőle a bejárati fadoboz, ami az épület esetleges északi toldását készíti elő. Akkor meg minek a fal? Ha van arra matematikai esély, hogy ez a ház épp a fal irányába fog bővülni, akkor okafogyottá válik a védelem és a lezártság egyértelmű építészetszemiotikai jele: vagyis a fal. A „védelem" szempontjából ráadásul kedvezőtlenül konkurál a túlnyúló tetővel. Vagy egyik, vagy másik, a kettő ebben a léptékben sok. Fölösleges információ, redundancia, amely éppen a nagy kalap alatt összehúzódó ház egyéb részletképzési gesztusait gyengíti. Ráadásul – visszatérve a már említett térképzési problémákra – a tető alatt egy olyan átmeneti, rendkívül intenzív térsűrűséget hoz létre, melylyel nem veszi fel a versenyt déli irányba helyezett tornác. A terek minősége a fal taktilitása okán „súlyra" is átfordul, egyszerűen elvonja a figyelmet a teraszról.
Kis kitérővel: a művész és a kritikus kapcsolatában a minősített bunkóság két alapesete létezik. Az egyik, ha a művész azt vágja a kritikusa fejéhez: csináld, ha ilyen jól tudod! A másik, amikor a kritikus ezt megfogadja, és arra vetemedik, hogy javaslatokkal él. Én bocsánatot kérek Basa Pétertől, mert no, akkor én elkövetném ezt a tahóságot.
Izgalmas súlyponteltolódást jelentene, ha ez a fal nem az eredeti helyén, az északi homlokzaton állna. Ha a túloldalon, a déli tornác előtt, egy kerti tárgyként jelenne meg, akkor helyrebillenne az a térhierarchia, amit a használati főhomlokzat jelenlegi súlytalansága jellemez. Ez a fal egy kerti tárgyként persze ugyanúgy vendégelem lenne, mint most, csakhogy akkor a ház konkrét szerkezetétől függetlenedve megszabadulna csatlakozási fizikai problémáitól, helyette egy új, téri erőtéren keresztül lenne mégiscsak a ház része. Ebben az esetben e cikk címe Imaginárius tér lenne. És akkor én itt abba is hagynám, mielőtt még jobban beleszeretnék ebbe az ötletbe.
Ez a fal a megépült helyén, vagyis az északi homlokzaton számtalan – szerintem – kezeletlen problémát okoz. A bütü csatlakozásainál létrejövő félkülső terek maradéktérként jelentkeznek. Ignasí de Solá-Morálesszel szólva klasszikus terrain vagueként puffannak. Miért? Miért nincsenek ezek használva?
Egy fal önmagában ugyan őselem. De ez még nem garancia semmire. Ha tartalmi konzekvenciáitól megfosztják, vagy azokat nem hagyják érvényesülni, akkor ez az elem – egyébként bármilyen őselem – puszta jövevényszerkezetté redukálódik. Vagyis grafika lesz.
Mint látható: Basa Péter etikai pozíciója eddig tartalommal töltötte fel a kortárs magyar építészetre egyébként jellemző grafikus részletképzést. Ennek ellentéteként ugyanakkor grafikává ejt egy elementáris tartalmi konzekvenciájú őselemet, vagyis a falat.
Ennek okát nem Basa Péter tehetségtelenségében látom. Sőt esetében épp az ellenkezőjéről lenne szó. Ugyanakkor: a magyarországi szakmai szocializáció kétkedéssel kezeli az építészetnek azt a képességét, amely a puszta narrativitáson túl kérdések feltevésére, és történetek megfogalmazására is képes. Vagyis nem médiumként tekint az építészetre. Bütykölt házak halmazaként látja azt. Elég csak

2

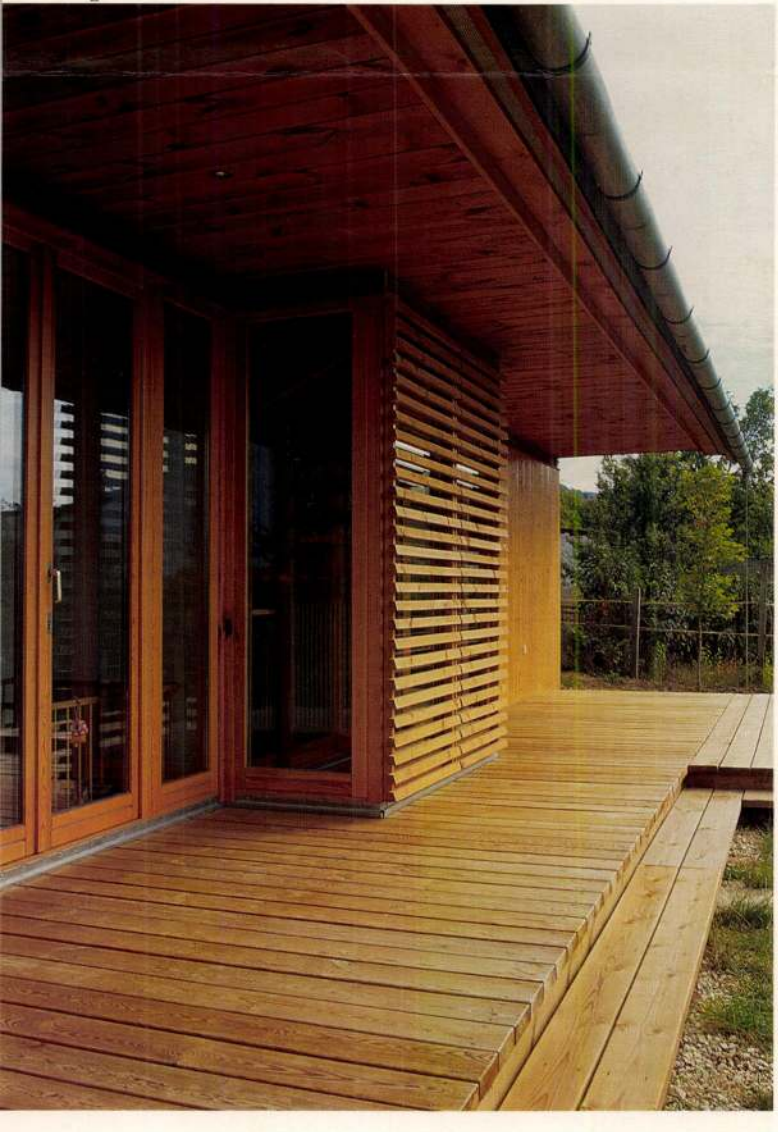

Petró Bálint építészetdefiníciójára gondolnunk: „Kollégák! Hogy mi az építészet? Nem ázik be, nem süllyed meg, és még mellesleg szép is." Vannak műfajok – és ez a kicsiny családi ház épp ilyen –, melyek képesek az újdonság érlelésére. Az elmúlt húsz évben pici szaunákból nőtt ki az a kortárs posztorganikus építészet, melynek érett, egyetemi méretű darabjait ma üdvözöljük. A családi ház lehet konceptuális bándzsi dzsámping. Gumikötélként biztonságosan tompítja a „szabadesést". Még mielőtt bárki félreértene: nem azt a stíluskavalkádot vágyom, melytől Basa ezzel a házával oly szerencsésen elfordul.

Basa Péter háza mintha 1984-et, a Mesteriskola VIII. ciklusát idézné. Most 2006-ban, ebből a húsz évvel ezelőtt szárnyát próbáló Balázs Mihály, U. Nagy Gábor, Janesch Péter és Karácsony Tamás akkori kreatív bátorságát hiányolom. Fontos az időhatározó, ugyanis ez a generáció ma, Cságolyval, Turányival, Tomayval kiegészülve inkább a kánonépítéssel foglalkozik. Szerencsére nagyon sikeresen. Nem véletlen, hogy inspiratív ellenpontként Gunther Zsolt és Csillag Katalin – koruk ellenére – markáns ellenkánont támogatnak. A 3h számára az ellenkánon stratégia arra, hogy levegőt kapjon a maguk építészete. Bán Ferenc is kánononkívülisége miatt kerül légüres térbe, ahol mindannyiunk kárára megfullad építészete. A kánonépítés a kanonizáltak kiváltságos helyzetén túl az építészeti harmadvonal számára a legfontosabb. Hogy, ha átmenetileg is, de rögzüljenek azok a rendszerek, melyek segítségével például Gipsz Jakab is képes a „hely"-hez viszonyulni. Csakhogy Basa Péter nem a harmadvonalhoz tartozna. És ez azért Őt is kötelezi. Tehát kánon és(!!!) kreatív bátorság. A kreatív bátorság iránya ma a gondolat és a konceptualitás irányába lenne szerencsés, ha fordulna. Alkotói szempontból ez persze elképzelhetetlen egy olyan intenzív létállapot nélkül, amely minden vicik-vacak részlet kigondolását is szellemi – nem pedig technikai vagy grafikai – kalandként éli meg. Nem véletlenül hasított úgy a magyar organikus építészet, mikor Makovecz Imre termékenyítő zsenialitása és karizmatikus ereje tartott egy légtérben olyan eltérő fiatalembereket, mint Nagy Tamás, Vincze László, Szalay Tibor vagy Ekler Dezső. Ez ugyanis egyedül nem megy. Az organikus iskola nélkül Makovecznek sem ment volna.

Basa Péter házánál a konceptuális töltet a fal kezelésében lenne. Annak a viszonynak a dramatizálásában, építészeti balettjében, ahogy az a fal Basa intellektusában változik. Mozog. Alakul. Nem végleges állapotként, hanem folyamatként. Ennek bemutatása ebben a léptékben is lehetséges. De ez csak egy szempont, szerepem pedig teoretikusi, nem pedig gyakorlati.

3

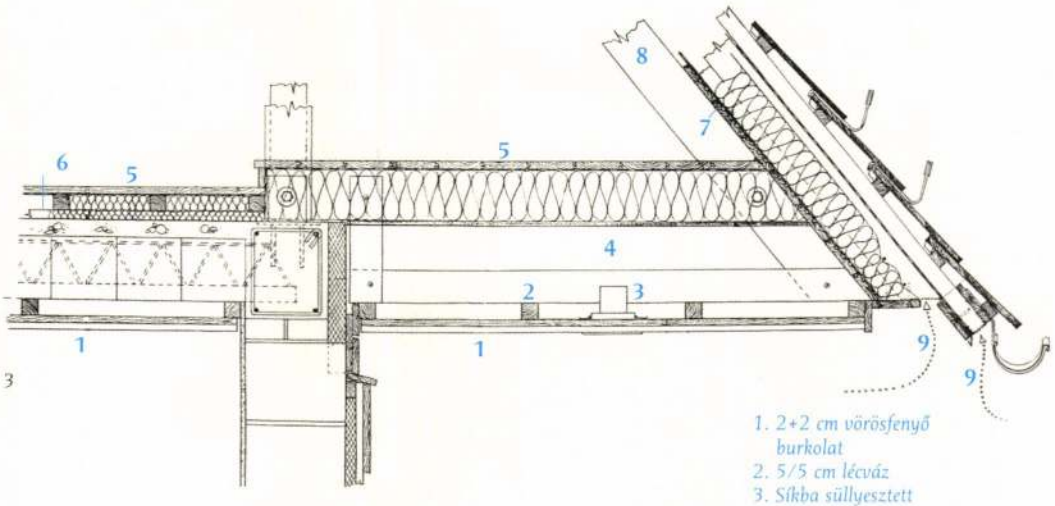

1. 2+2 cm vörösfenyő burkolat
2. 5/5 cm lécváz
3. Síkba süllyesztett világítás
4. Cementkötésű faforgács lap borítás
5. 2 cm hajópadló
6. 5/5 cm párnafák
7. Fózolt hajópadló
8. 7/14,5 szarufa
9. Perforált alumíniumprofilos beszellőzés

4

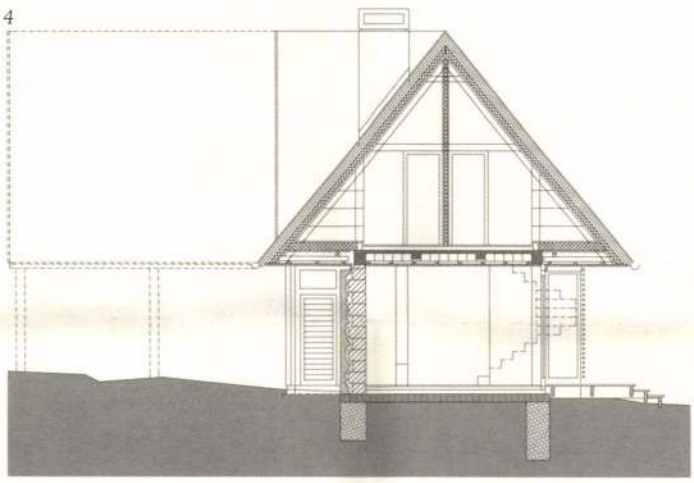

5

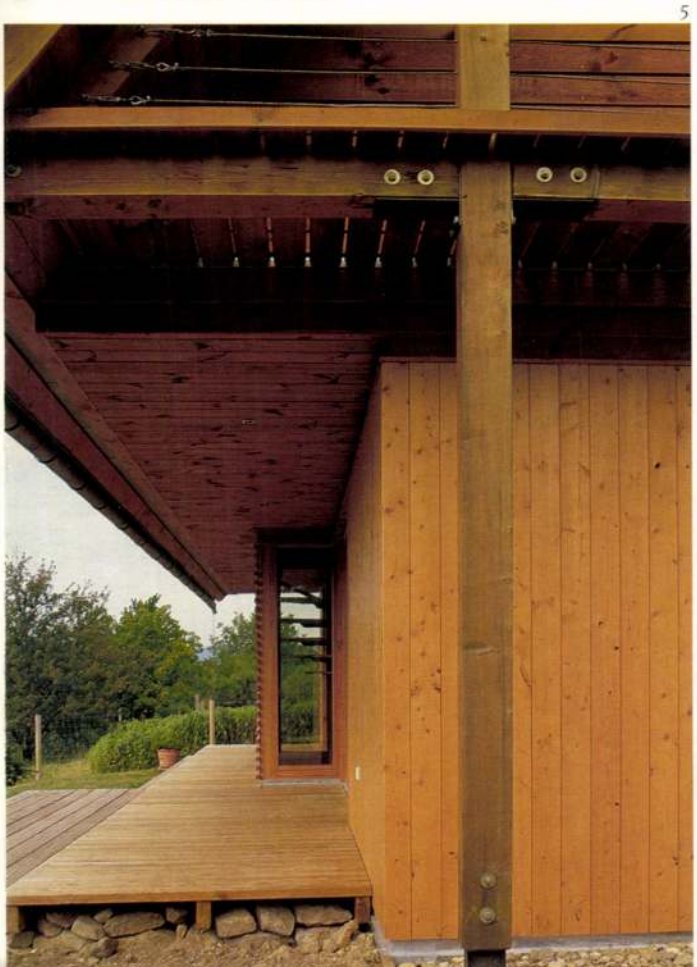

Fából készült külső burkolatok anyagvédelmének problémái

A fáról minden fórumon elhangzik, hogy a legrégebbi és a legkedveltebb építőanyagunk. Érzelmileg sokkal jobban kötődünk hozzá, mint a többi építőanyaghoz, az esztétikai előnyökön túl azért, mert saját magunk nevelhetjük, termelhetjük, a természetet hozza közel, és megfelelő körülmények között rendkívül tartós.

Csupor Károly

Sajnos a faanyag használatával kapcsolatos problémák nagy része éppen a természetes mivoltából fakad. Mint a természetből származó anyagnak, vannak lebontó szervezetei is, amelyek a szerkezetek élettartamát jelentősen lerövidíthetik, tehát velük szemben valamilyen módon védekezni kell. A szabadtéren beépített faanyag értékcsökkenését azonban nem csak a biotikus (gomba, rovar) károsítók okozhatják, hanem a klimatikus hatások (savas eső, UV-sugárzás) is. Az eredményes védekezés tehát összetett feladat.

A kezdet: a később bekövetkező problémák legnagyobb része megelőzhető a helyes alapanyag-választással. Olyan fafajt kellene választani, amely az adott beépítési körülmények között – kültéren harmadik veszélyeztetettségi osztály – természetes állapotban is megfelelően tartós (pl. vörösfenyő gesztje, eukaliptusz). Ha a beépítéskor biztosítható, hogy a faanyag nedvességtartalma 20% alatt legyen, akkor további faanyagvédelmi teendő nincs. Az elvégzendő feladatokat döntően meghatározza a megrendelő kívánsága, illetve a tervező fantáziája (ragaszkodik-e a faanyag eredeti színéhez, rajzolatához vagy valamilyen egyéb színt szeretne).

A fent említett körülmények között beépített faanyag élettartamát a beépítéskori nedvességtartalmon túl a különböző védőszerek, festékek és bevonatok határozzák meg.

Egy napsütötte, széljárta burkolat esetében, megfelelő szerkezetkialakítás mellett (vízelvezetés biztosítása stb., ami a tervező felelőssége) gombakárosítástól nem kell tartani, hiszen a burkolatra került csapadék gyorsan eltávozik (lecsurog, elpárolog). Ilyenkor csupán a klimatikus hatások ellen kell védekezni. Az épület árnyékos és kevésbé huzatos oldalain azonban szükség van bizonyos mértékű faanyagvédelemre.

Megfelelő UV-álló festék vagy bevonat szükséges. Színtelen, tehát a faanyag eredeti rajzolatát láttató, de tartósan UV-álló bevonat nem létezik, mindenképpen szükséges néhány év múlva a kezelés megismétlése. Csak pigmentanyagot tartalmazó festék vagy lazur képes az UV-sugaraknak a faanyagot elszínező hatását megakadályozni. Innen kezdve a választási lehetőség óriási a jelenlegi kínálat alapján. Külön érdemes szólni a „termofáról".

A terméket és a technológiát elsősorban belsőépítészeti céllal fejlesztették ki, „pozitív" melléktermékként ismerték fel ezeknek a termékeknek a jó gomba- és rovarállóságát, valamint a – faanyag esetében nagyon fontos – méretstabilitását. A rendkívül hatékony reklámstratégiának köszönhetően rövid idő alatt nagyon népszerű lett, és széles körű alkalmazási területekre ajánlják. A végleges ítélet kimondásához azonban még hiányoznak a több évtizedes tapasztalat alapján szerezhető ismeretek. Általában kijelenthető, hogy teherhordó szerkezeti elemként nem alkalmazható. Beltérben nem is okoz csalódást, de a kültéri fel-

1

használás esetében szükség van hatékony UV-védelemre, mivel rövid idő alatt erős szürkülés tapasztalható. A fentiekben leírtak szerint a védelmet csak „színező" (pigmentet tartalmazó) anyaggal lehet biztosítani amitől viszont elvész a hőkezeléssel elért színváltozás. Vagy vállalni kell tehát a többletköltséget, vagy megalkudni a szürkés-feketés színnel.

A faanyagvédő szer kiválasztásakor a legfontosabb szempont, hogy jó legyen a beszívódóképessége, a rostokhoz megfelelően kötődjön a csapadék kioldó hatásának megakadályozására, ami tovább javítható olajos bevonattal, valamint ne képezzen kicsapódó sóréteget a felületen. Másik fontos szempont: színes vagy színtelen legyen a védőszer, mert ez meghatározza a további lehetőségeket és teendőket. Amennyiben színtelen védőszert választunk, amelyet azután átfestéstünk, feltétlenül figyelembe kell venni és próbakezeléssel ellenőrizni a két anyag összeférhetőségét. Az utólagos

2

Autókereskedések, szervizek, üzletek

FIAT

1085 Budapest, József krt. 35.
Tel.: 267-4946, 267-4918
1097 Budapest, Dandár u. 22.
Tel.: 215-4466, 216-7589
2037 Dabas, Vásártér u. 1.
Tel.: (29) 362-962 (használtautó-kereskedés)

SPQR
S·P·Q·R
FIAT

KIA **Autó-Óbuda Kft.**
1039 Budapest, Szent István utca 17.
Tel.: 387-6403, 387-6426

---

mazda **Autó-Óbuda Kft.**
1037 Budapest, Vörösvári út 123.
Tel./fax: 368-1413, 368-4929

MITSUBISHI MOTORS

DENZEL AUTÓ HUNGÁRIA KFT.
Autóértékesítés:
Mitsubishi Autószalon: I., Alkotás u. 20. Tel.: 202-5180, fax: 356-3485
Használtautó-telep: XIV., Nándorfejérvári út 42. Tel./fax: 206-4026
E-mail: mitsubishi@denzel.hu / www.mitsubishimotors.co.hu

MITSUBISHI MOTORS

DUNA INTERSERVICE Kft.
MITSUBISHI
márkaszerviz és kereskedés
Vizsgáztatás és gépjárműeredetiség-vizsgálat
Karambolos javítás teljes körű biztosítási ügyintézéssel, cseregépkocsival.
1037 Budapest, Zay u. 24. Tel.: 250-4522

NISSAN **NISSAN RAPID Kft.**
márkaképviselet és -szerviz
Karambolos javítás teljes körű biztosítási ügyintézéssel.
1037 Budapest, Zay u. 26. Tel.: 368-6075
1149 Bp., Mogyoródi út 32. Tel.: 220-5080

NISSAN **NISSAN autó NÉRO**
NISSAN AUTÓ NÉRO
1112 Budapest, Vizsla u. 2–4. Tel.: 309-0909
1122 Budapest, Maros u. 4. Tel.: 202-3455
Honlap: www.nissannero.hu E-mail: nissannero.mail.matav.hu

PEUGEOT **PEUGEOT *City***
márkakereskedés és -szerviz
Budapest XIII., Dózsa György út 61.
Tel.: 239-3940/130, tel./fax: 350-6204
PEUGEOT *City* - a középpont

RENAULT **RENAULT *Budakalász***
Magyarország legnagyobb Renault autószalonja
2011 Budakalász, József Attila u. 77.
Tel.: (1) 465-0000, (26) 540-540. Fax: (1) 465-0001
Nyitva tartás:
Szalon: hétfőtől péntekig 9–19 óráig,
szombaton 9–15 óráig.
Műhely: hétfőtől péntekig 7–19 óráig.

SEAT PeNem
1205 Bp. XX., Határ út 93.
Tel./fax: 285-0725
Autószalon és -szerviz

ŠKODA AUTO **SKODA MÁRKAKÉPVISELET**
TELJES KÖRŰ MÁRKASZERVIZ
Q-RRENS Autóház 1211 Budapest, Posztógyár u. 8. Tel.: 277-3745, 277-5544, 277-5733
ŠKODA. VÁLTSON VELÜNK

ŠKODA AUTO **PATÓCS AUTÓHÁZ KFT.**
Skoda márkakereskedés és -szerviz
2100 Gödöllő, Rigó u. 10.
Telefon: (28) 418-872
Tel./fax: (28) 410-299

SUZUKI **SUZUKI PEST**
1134 Budapest, Dózsa György út 63. Tel.: 239-3940
Szalon: tel.: 239-4808, tel./fax: 239-8820
Szerviz: tel.: 320-9005
A PEST MEGÉR EGY TESZTET

SUZUKI

SZÜLETÉSNAPI AKCIÓ!

Hitel esetén
250 000 Ft
megtakarítás új Suzuki vásárlása esetén
(az akció november 7-éig tart)

Közalkalmazottaknak, köztisztviselőknek, orvosoknak,gépjárműoktatóknak, villamosenergia-ipari dolgozóknak, nyugdíjasoknak, nagycsaládosoknak extra kedvezmények : ***70 000 - 190 000 Ft!***

Készpénzvásárlás esetén fantaszikus ajándékok!

Használt autó beszámítása kedvező feltételekkel!

SUZUKI RÓMAI
Bp., III., Rákóczi út 33.
Tel.: 06-1/436 7920-29-ig

SUZUKI SÁRBOGÁRD
Köztársaság út 147/a.
06-25/467-334

SUZUKI SZEKSZÁRD
Szekszárd, Alkony u. 1.
Tel.: 06-74/415-611

SUZUKI BARTA
Paks, Tolnai u. 17.
Tel.: 06-75/311-828

ÚJ SUZUKI AUTÓSZALON A FŐVÁROSI AUTÓPIACON!
ÓRIÁSI NYITÁSI KEDVEZMÉNY!
Cím: 1194 Budapest, Nagykőrösi út 162. ***Telefon/fax:*** 280-7338.
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 9–17 óráig, szombat–vasárnap 7–16 óráig.

ÚJ SUZUKIT VÁSÁROL RÉSZLETRE?
Fizessen csak 2000-ben!
(az induló befizetést követő első részlet)
OKTÓBERI AKCIÓ! FANTASZTIKUS RÉSZLET!
SUZUKI TOP
SUZUKI FELSŐFOKON
1047 Budapest, Váci út 39.
Telefon/fax: 390-3580.
1139 Budapest, Röppentyű u. 27–29.
Tel./fax: 340-9328.

SUZUKI ULLMANN
Bp. XXIII. ker., Grassalkovich út 46–48.
Telefon: 287-0424, 287-3356
Használt autók beszámítása igen kedvező áron.
Egyénre szabott hitelkonstrukciók!
(Már 280 000 Ft kezdő befizetéssel.)
Közalkalmazotti kedvezmény.
Nagy értékű ajándék-összeállítások.
Teljes körű szerviz.
Karosszériajavító és -fényező üzem.
Helyszíni kárrendezés. Alkatrész kis- és nagykereskedelem.
Nyitva tartás: Szalon: hétfőtől péntekig 7–18 óráig,
szombat, vasárnap 9–14 óráig.
Szerviz: hétfőtől péntekig 7–18 óráig.

SUZUKI ÓBUDA
MÁRKAKERESKEDÉS ÉS -SZERVIZ

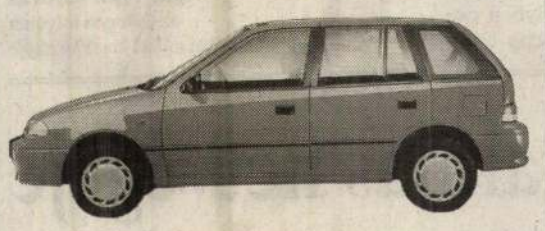

- Új- és használtautó-értékesítés
- Kedvező hitelkonstrukciók
- Teljes körű biztosítási ügyintézés
- Alkatrész-kereskedelem
- Vizsgáztatás, zöldkártya-kiállítás

1037 Budapest, Bécsi út 256.
Tel.: 388-6996, 387-8467
Fax: 387-7905
Mobil: 06 (20) 936-4766

VOLVO **DUNA INTERSERVICE Kft.**
VOLVO Truck és Penta motorok NONSTOP szervize
Vizsgáztatás és gépjárműeredetiség-vizsgálat.
Karambolos javítás teljes körű biztosítási ügyintézéssel.
10–40% árengedmény
1999. december 31-ig.
1037 Budapest, Zay u. 24. Tel.: 250-4522

VOLVO **VOLVO Ivanics Kft.**
Budapest – Székesfehérvár
www.ivanics.hu
Márkakereskedés és -szerviz
1221 Bp., Kártya u. 1–3. Tel.: 226-2232
8000 Székesfehérvár, Honvéd u. 8. Tel.: (22) 329-949

AUTÓCENTRUM GÖDÖLLŐ Rt.
Volkswagen márkakereskedés és márkaszerviz
2100 Gödöllő, Szent-Györgyi A. u. 1.
Telefon: (28) 420-845. Tel./fax: 420-846

POSTA AUTO
Személyautó, Tehergépkocsi, Motorkerékpár
VIZSGÁZTATÁS
HUNGÁRIA BIZTOSÍTÓ KÁRFELVÉTEL
nyitva: hétfőtől péntekig
6.00–15.00-ig
ZÖLDKÁRTYA
nyitva: hétfőtől péntekig
6.00–18.00-ig
Postaautó Budapest Kft.
1149 Budapest, Egressy út 35–51.
Tel.: 383-3990

METEOR Autóalkatrész kis- és nagykereskedés
valamennyi nyugati típushoz azonnal, illetve 4 órán belül.
Kedvezmények:
autóklubtagoknak 5%
taxisoknak 10%
szervizeknek 20%
autósboltoknak 30%
METEOR
Területi képviselet: **CSILLAG Kft.**
Budapest XV., Arany J. u. 134.
Nyitva tartás: hétfő–péntek 8.30–17 óráig.
Tel./fax: 417-2453, 410-1519.

DAEWOO MOTOR **DUNA INTERSERVICE Kft.**
DAEWOO **gépjárműszerviz**
Vizsgáztatás, és gépjárműeredetiség-vizsgálat. Karambolos javítás teljes körű biztosítási ügyintézéssel, cseregépkocsival.
1037 Budapest, Zay u. 24. Tel.: 250-4522

Csillag autósbolt
AUDI, VW, SEAT, SKODA ALKATRÉSZEK
Nyitva tartás:
hétfőtől péntekig 9–17 óráig.
1154 Bp., Arany János u. 134.
Tel./fax: 417-2453, 410-1519

AUTOGLAS AUTÓÜVEG **AUTÓÜVEGEK**
Napfénytetők – Légterelők – Szerviz
AUTOGLAS Kft. **1031 Bp., Szentendrei út 137. Tel./fax: 250-0689**
1143 Bp., Zászlós u. 3. Tel./fax: 252-1070

MITSUBISHI MOTORS **DENZEL** AUTÓ HUNGÁRIA MITSUBISHI MOTORS
Szerviz és alkatrész-értékesítés:
Buda: I., Mészáros u. 56/A
Tel.: 355-0193, fax: 356-0770
Pest: XIV., Füredi út 74.
Tel.: 383-8232/513, fax: 383-5794
Mitsubishi-Forródrót műszaki segélyszolgálat: 06 (30) 991-2912.
E-mail: mitsubishi@denzel.hu / www.mitsubishimotors.co.hu

VOLÁNBUSZ
Járműtechnika Kft.
1139 Budapest, Béke tér 11.
Tel.: 340-1930. Fax: 349-1596
Vállaljuk:
- IKARUS autóbuszok teljes körű felújítását, karambolos javítását, fődarab és kisfődarab felújítását.
- Továbbá vállaljuk új karosszéria építését.
- Nemzetközi forgalomban részt vevő autóbuszok
  - biztonsági ellenőrzését (15 000 km-enként), naplóbejegyzéssel
  - 8 évnél idősebb (Ikarus, Neoplán, MAN, Scania, Renault, Berkhof, DAF Vánhool, Bova, Jonckheere) autóbuszok alkalmassági vizsgálatát és tanúsítását.
- Belföldi forgalomban részt vevő autóbuszok vizsgára való felkészítését és vizsgáztatását.

AIR SPRING MADE IN HUNGARY **SZEMÉLYGÉPKOCSI-LÉGRUGÓ**
Opel, Ford Orion, Escort, Suzuki, Lada, Volvo, Mercedes gépkocsik tekercsrugóiba.
Gyártja: AIR SPRING Kft.
1039 Budapest III., Karácsony S. u. 7.
Tel.: 403-0244, 240-3982

MAGYAR RÁDIÓ RT. SZERVIZ- ÉS PARKOLÓHÁZ
1107 Budapest, Szállás u. 24. Tel.: 260-1627
Suzuki, Daewoo, Hyundai, Opel és keleti típusú gépjárművek javítása, vizsgáztatása.
Kedvezményes téli személygépkocsi-tárolás!

KÉSZGARÁZSOK
Egyes, dupla vagy sorgarázsok
CARMEX Kft.
1029 Budapest, Feketerigó u. 28.
Tel./fax: 376-9202

SZELVÉNY
Név: .....
I. sz./Város: .....
Utca/h.sz.: .....

DEFEND®-LOCK

MARBO HUNGARY KFT.
A DEFEND-LOCK sebességváltózárak importőre és forgalmazója
1024 Bp., Zivatar u. 16.
Műhely: Bécsi út (Aral benzinkút)
Tel./fax: 315-0623, 06 (30) 962-3911, 06 (20) 939-2125

Ellenszél – a budakeszi templom

Építészkörökben közhelynek számít, hogy egy-egy épület nyers vázként gyakran szebb, erőteljesebb, kifejezőbb, mint befejezve. A kortárs építészeti esztétikában a vakolatlan felület, a betonozás látható textúrája önálló értékkel bíró effekt, amelyet Japánban, Hollandiában, Spanyolországban gyakran alkalmaznak. Nem öncélú formai játék, hanem önálló, sajátos jelentéssel bíró, választott hatáselem.

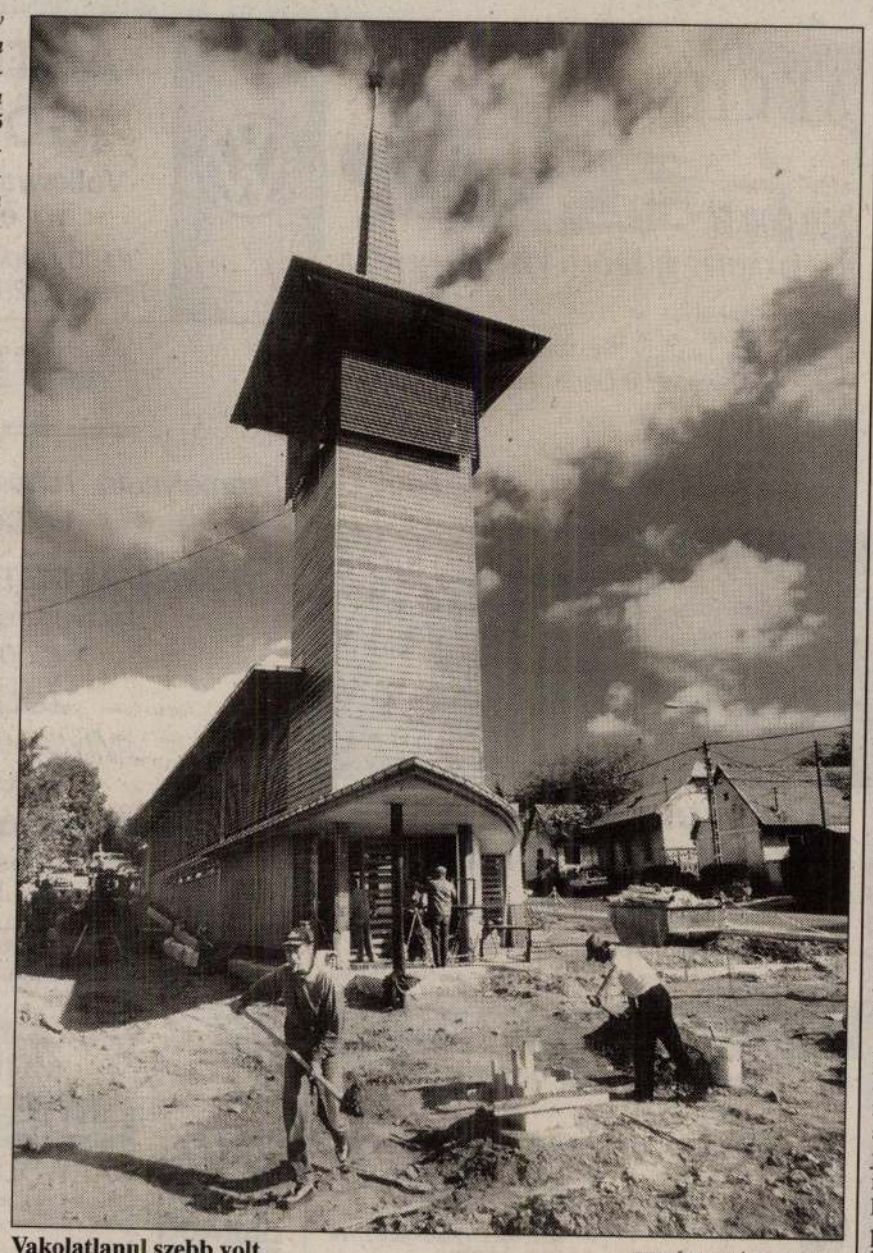

Vakolatlanul szebb volt

TEKNŐS MIKLÓS FELVÉTELE

Mostanában adják át a híveknek Budakeszi új református templomát, amelyet a harmincas nemzedék egyik kiválósága, A mesteriskolás *Basa Péter* pályázati nyertesként öt esztendeje tervezett. A templom kialakulását régóta figyelem, és most, amikor újra felkerestem, úgy tűnt, az épületet láttam már szebbnek is. Ebben a benyomásban pedig mindenekelőtt a főtömeg bevakolásának és lefestésének hatása játszott szerepet.

A falun átvezető főút felé ívelő templomfal mai, vakolt formája puhább, konformistább, ezért kevésbé markáns, mint nyers betonfala volt. A fehérre festett, a vakolattól valamiféle húsos felhámmal bővített tömeg másfajta viszonyra lép az üveggel és a fával. A szürke fallal közösen még egyenértékű minőségek hármasát képezték, a vakolat megjelenése hierarchiát képezett köztük: mégpedig (az építészetileg értéktelen családi házakról idevándorolt) vakolt-festett fal áll e sor elején, a nemesen tiszta fa, majd a fémmel keretezett üveg előtt. A vakolás vagy nem vakolás kérdése banális részletkérdésnek is tűnhet. A konformista megoldás azonban szerintem ebben az esetben az egyház építtetői szerepének határaira világít rá, és arra a konfliktusra, amely általában a gyülekezetek konzervatív ízlése és az építtető hagyományosan progreszszív szerepe között fennáll.

Évszázadokon át az egyházak vállalták az építészet formai újításának, megújuló megoldásainak fölépítését. A XIX. század múltba feledkező regresszivitásának máig húzódó hatására a mai templomépítkezések zöme a középkor meghittségét keresi romantikusan. Olyan megoldások pedig, amelyek korunk építészeti-technológiai lehetőségeinek kihasználásával, a modernitásban kialakult új formai konvenciók ismeretében keresik a gyülekezeti élet bensőségességének formáit, minálunk ritka kivételnek számítanak. Basa Péter temploma is csupa innováció, merészség. Szárnyalását sáros pányvák fogják a földhöz. Természetesen fontos a gyülekezet szava, alapvető igény, hogy a templom használói szeretni tudják azt a helyet, ahol majd nap mint nap közösségi hitéletük zajlik. Értékítéletükben, a tervezői elképzelések kapcsán megfogalmazott véleményükben talán a hagyomány is érvényre jut. Ilyen esetben azonban az volna szerencsés, ha az építtető egyház képviselője kellő felvilágosodással, akár a kortárs protestáns építészet ismeretének vértezetével állna ki az építészeti koncepció mellett.

A rendszerváltozás óta eltelt évtized alatt mintegy kétszáz templom épült Magyarországon, többségüket a katolikus egyház emelte. Közöttük, elsősorban a görög katolikus egyház templomain letisztuló, azonosságot, kort és liturgiai sajátosságokat kifejező építészet csiszolódik. A modern protestáns egyházi építészeten belül azonban nem alakult ki olyan helyi kánon, szokásrend, amely közös sorba rendezné a felekezetek templomait.

Finnországban, ahol sok evangélikus templom születik napjainkban is, az áhítattal teli, de funkcionális terek kialakításában rengeteg magas színvonalú példa vált világszerte ismertté. A Siren házaspár apró kápolnája Otaniemiben, amelynek oltár mögötti üvegfala az erdőre néz, és az erdő fái közé, a váltakozó évszakok prédájául állított oltárkeresztre. Nem messze onnan, Ruuzuvouri drasztikusan üres, már-már raktárra emlékeztető belsejű nyers temploma, amelyben csupán egyetlen ismétlődő vízcsepp csempész metafizikus áhítatot, transzcendenciát a térbe. De persze hosszan sorolható még Juha Laiviska, Timo Pentile vagy a nagy Aalto-ellenpont Raima Pietile templomépítészetének példatára.

Basa Péter református temploma a finn építészet szellemiségének sorozatához kötődik, ám céljait olyan közegben valósíthatta meg, amelynek nincs közvetlen kulturális kapcsolódása a kortárs templomépítészet vonatkozási pontjaihoz. Ez feloldhatatlan feszültség, amelynek hol egy épület, hol egy, a templomát idegennek érző közösség esik áldozatául. Hiába tehát, hogy az új templom szellemes konstrukciós ötlettel alakult ki, hiába, hogy a fával burkolt homlokzat felvillant egy keveset a szándék értékeiből, a végeredmény mégis felemás – a kompromisszumok nyomát viseli magán.

Bojár Iván András
az Octogon folyóirat
építészetkritikai műhelyének vezetője

ANNO 1935

Hajrá, Fradi...

Bálint György tollából közölt megrendítő szeméttelepi beszámolót a Pesti Napló január 13-án: „Színes, mozgalmas látvány lehetett az a több százfőnyi tömeg, mely egy veszekedetten hideg téli hajnalon negyven pengő után kutatott a Schlick-telep hulladékai között. (...) az angyalföldi tömegakció, mely egy vakmerő váciúti kalóz elejtett negyven pengőjét szerette volna kiásni (...) A negyven pengő titka máig sem oldódott meg. A szemét mélyén rejtőző kincs bizonyára sokáig foglalkoztatja még a heves vérmérsékletű és kalandvágyó munkanélküli napszámosok és állástalan diplomások fantáziáját. A megoldást senki sem tudja, legkevésbé maga a kalóz, aki egy drámaian romantikus pillanatban egy üveg tintával öntötte le a váciúti postahivatal tisztviselőnőjét és nagymennyiségű bankjegyet felragadva tovairamodott, hogy pár perccel később, éhségtől és izgalomtól reszkető lábbal, gödörbe botoljon és üldözőinek karjaiba essen. Mindent megtaláltak nála, negyven pengő hijján. (...) Sokszázan indultak el a szemétbe és valamennyien sejtették, hogy egyikük sem találhatja meg a kincset úgy, hogy a többiek figyelmét elkerülje. A negyven pengőt el kellett volna osztaniok, ha megtalálják; lehet, hogy igen apró részekre is. De ez nem riasztott vissza senkit. Egy pengőből napokig tud egy család levest főzni az angyalföldi haciendákon."

Pénzről szólt a Kamarai Közlöny február 14-i számának híre is: „A Budapest-nagyvásártelepi kereskedők egy csoportja azzal a panasszal fordult kamaránkhoz, hogy a nagyvásártelepre érkező vasúti szállítmányok után már 12 órai állás elmúltával kocsiálláspénzt kell fizetni és kérte kamaránkat, hogy a kocsiálláspénzmentes idő meghosszabbítása érdekében az Államvasutak igazgatóságánál eljárjunk. (...) a Magyar Királyi Államvasutak igazgatósága elfogadta azokat az indokokat, amelyeket kamaránk a kocsiálláspénz-mentes idő meghosszabbítása mellett felhozott és átiratban értesített bennünket, hogy a nagyvásártelepi vasúti szállítmányok kocsiálláspénz-mentes idejét 12 óráról 19 órára emelte fel, ha a 12 órai határidő este 7 óra előtt jár le."

Dicsőséges FTC-múltat és FTC-jelent énekelt meg a Kis Ujság június 23-án: „Szombaton délután példátlanul izgalmas és idegekre menő harcban adta vissza a Ferencváros Róma csapatának a mult vasárnapi 3:1 arányú vereséget. A Ferencváros régi nagy multjára emlékeztető stílusban játszott... Az üllőiúti pályán 12 ezer néző előtt Pfützner cseh bíró sípjelére indult meg a nagy küzdelem. Már az első percben Toldy gólt rúg, amit a bíró lesállás miatt nem adott meg. A Ferencváros állandóan támad. Sárosi, majd Toldy biztos gólhelyzeteit hárítja el a vakmerő olasz kapus. Fel-felzúg a lelkes tömeg biztatása: Hajrá, Fradi... Hajrá, Fradi... Kiss lövését párducugrással védi az olasz kapus. A 23-ik percben az egyik olasz védőjátékos kézzel fogta meg a labdát, amiért a bíró 11-es büntetőt ítél. Sárosi a közönség egetverő örömujjongása közben hálóba rúgja a labdát – 1:0! A 31-ik percben Tánczos beadásából Sárosi védhetetlenül gurítja ismét az olasz kapuba a labdát – 2:0! Tetőfokra hág az izgalom, most már 3:3 az egyesített eredmény. A 39-ik percnél tart a játék, amikor Tánczost a büntető területen belül támadja az olasz balhátvéd és amikor a fürge jobbszélső elesik, bele is rúg. Újabb 11-es, amelyet Sárosi ismét rendeltetési helyére juttat (3:0)!" [A meccs végeredménye: 8:0 lett.]

A Nemzeti Múzeum monumentális kiállításáról ír május 18-án a Magyar Hirlap: „A terem közepén rodostói emlékek. Aranyozott fekete ruhafoszlány – kegyelettel nézzük –, Rákóczi szemfedője volt ez. Aranyhímzéses ing – ezt is a nagy fejedelem viselte. Ezüstveretes szablya – XIV. Lajos, a Napkirály ajándékozta ezt Rákóczinak. A sarokban egy faragott színes karosszék. Rodostóban faragta ezt a száműzött fejedelem, aki fiatal korában a kolostorban tanulta meg az esztergályos mesterséget. Két aranyozott gyertyatartó – ezeket is Rákóczi faragta. Minő keserveket fojthatott ebben a pepecselő munkába a nagy fejedelem... XIV. Lajos kézirata Colbert ellenjegyével. »Kedves rokon« – így szólította Rákóczit a Napkirály. Nagy Péter sajátkezű levele, titkos, diplomatikus válasz a fejedelem segitséget kérő soraira. Nagy árkus papiroson aranyozott cikornyák: tatárnyelvű levél. A krimi tatár kán írta és tudatja ebben Rákóczival, hogy a szultán hozzájárulása nélkül nem adhat segitséget."

D. Gy.

Schulek Frigyes mozgalmas hétvégéje

„1871. évi Június 25iki nap emlékéül." Ennyi áll csak a fénykép alatt, meg az öt férfiú lendületesen odakanyarított aláírása. Közülük ma a legismertebb Schulek Frigyes neve, aki jobbról a másodikként feszít a papírmasé szikladarabon. Ritka becsű portré, hiszen könyvekből minduntalan a Mátyás-templomot, a Halászbástyát rég a háta mögött tudó, pápaszemes, fehér szakállú professzor képe néz vissza ránk. Itt azonban még csak harmincéves, pályája elején áll.

Vajon mi történhetett azon a bizonyos júniusi vasárnapon? A képen szereplők ruházata elárulja, hogy sportemberek tértek be Borsos és Doctor Erzsébet téri műtermébe. A lapok apró betűs rovatait átböngészve pedig az is kiderül, hogy június 25-én evezősverseny volt a Dunán. A Nemzeti Hajós Egylet regattájának fődíját egy „jól trainírozott újoncz-crew" nyerte meg a „Magyar" nevű a négyevezőssel. A sportrovat a csapatból csak Rácz Gyula nevét említi, az egyetlen tapasztalt hajóst a kezdők csapatában, a kormányost, akinek „nagy bravourral" végbevitt fordulója eldöntötte a viadalt. Ennyi elég a kép azonosításához. Ő áll ott középen, kezéből ellenzőt formálva most is a kulisszákon túli láthatárt vigyázza. Lám, mit tesz a rutin! Az expozíciót kissé bambán átvészelő ifjoncok közül egyedül ő tudja, igazi sportmannek mint illik viselkednie a kamera előtt ilyen siker után.

FORRÁS: MAGYAR ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI MÚZEUM

Schulek Frigyest 1871 és 1873 között tartja számon az evezősklub annalese. Egy másik tagnévsorból az is megtudható, hogy a csónakházak mellett a Nemzeti Torna- és Tűzoltóegylet Ősz (Szentkirályi) utcai palotáját is látogatta. A ma is működő tornacsarnokban akkoriban együtt gimnasztikázott a származás és a pénz arisztokráciája a pesti lateinerek és a vezető közhivatalnokok színe-javával. Ha Schulek az összes egyleti kötelességének eleget tett, akkor az a bizonyos júniusi hétvégéje ugyancsak bővelkedhetett férfias próbatételekben. Ugyanis szombaton avatták fel ünnepélyesen a tornacsarnok nyári helyiségét, ami nyilván némi áldomással járt. Másnap regatta a vízen, amit aztán számos pohárköszöntővel kísért „barátságos lakoma" követett a Margitszigeten, mely után – idézzük az újsághírádást – „a társaság a legvígabb hangulatban oszlott szét".

Sándor P. Tibor

A Károlyi-levéltár sorsa

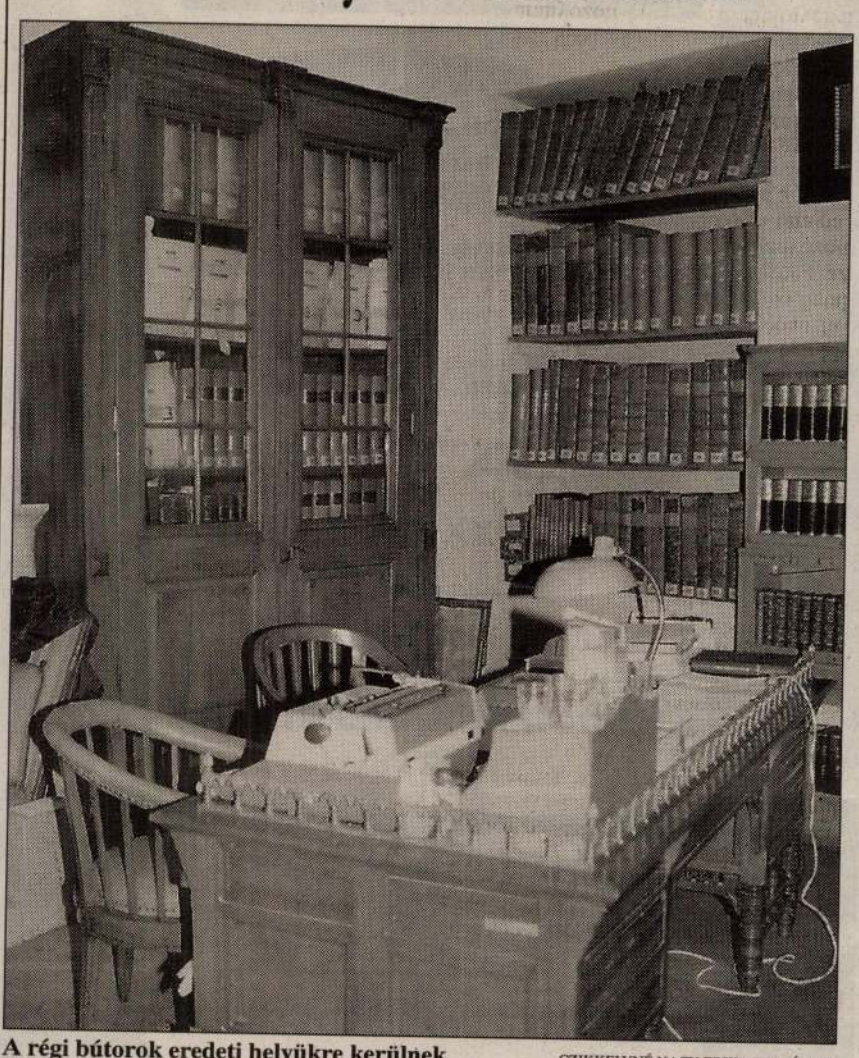

A régi bútorok eredeti helyükre kerülnek

CZIKKELYNÉ NAGY ERIKA FELVÉTELE

A Károlyi család levéltára egyike a történelem viharai ellenére szépen megőrzött családi okmánytáraknak. Kincsei, oklevelei külön kötetekben is megjelentek a század elején. Háromszáz folyóméternyi iratanyaga tavalyig a Szentkirályi utca 35.-ben volt hozzáférhető, ahol még a múlt századi levéltári berendezések is megmaradtak. Az épületet azonban fel kellett újítani, mert fűtése, elektromos rendszere teljesen elavult: a heti egy kutatónapon kabátban dolgoztak a kutatók.

A Károlyi-levéltár anyagát átköltöztették az Országos Levéltárba, a műemléki jelentőségű, múlt századi bútorzatot pedig restaurálásra ítélték, melynek kivitelezésére pályázatot írtak ki. A felújított berendezés azonban nem a Szentkirályi utcába kerül vissza, hanem a Kecskeméti utcai Károlyi-palotába, ahol most a Petőfi Irodalmi Múzeum működik. A levéltár ugyanis eredetileg itt volt, csupán 1916-ban, az első világháború alatt költöztették át berendezésével együtt a Szentkirályi utcai bérpalotába, ahol akkor a Károlyi családot ellátó személyzet lakott, s ahol egy lakást foglalt el a beköltöző levéltár. Most tehát a bútorok az eredeti helyükre kerülnek, de immár az iratok nélkül. A Szentkirályi utcai helyiségekben, ha a műszaki felújítás befejeződik, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár védett állománya kap helyet.

Cs. L.

Dirie, Waris; Miller, Kathlen
A sivatag virága
Könyvklub, 240 oldal, 1650 forint

Pelevin, Viktor
Generation „P”
Európa, 410 oldal, 1900 forint

Sigmund, Anna Maria
A nácik asszonyai
Európa, 363 oldal, 1800 forint

Scholz László (szerk.)
A narancs a tél gyümölcse
Nagyvilág, 206 oldal, 1200 forint

Határhelyzetben

Bíró Béla: A gyűlölet terhe

A teljesítmény imponáló. A kisebbségi lét, úgy tudjuk róla, gyakran megnyomorít. Akit kisebbségi létre ítél a sors, az sokszor nacionalizmusok és ellennacionalizmusok között választhat csupán: a többségi nacionalizmus az azonosságtudatában támadja meg, amivel viszont csak kisebbségi ellennacionalizmust szembeállítva tud védekezni. Bíró Béla, az erdélyi esszéista a kivételek közé tartozik. Ő képes kitörni a nyomorúságból: a román nacionalizmus kihívására nem magyar ellennacionalizmussal válaszol – éppen mindenféle nacionalizmus elutasításával. Határhelyzetét – a romániai magyar értelmiségi létállapotát – nem lélegnyomorító tragédiaként éli meg: a reflexív szemlélet kiváló lehetőségének gondolja. A romániai magyarok, magyarázza, éppen helyzetükből adódóan, még és már értik a premodern, a modern és a posztmodern világlátást is: arra vannak hát predesztinálva, hogy közvetítsenek a különböző világok között.

Az elmúlt évek esszéiből összeállított gyűjtemény, A gyűlölet terhe pontosan ezt teszi: különböző világok között közvetít. Ilyen-olyan alkalmakból született írásai között a „nemzetállami gondolkodással” folytatott szenvedélyes vita teremt összhangot. Az esszéista a „nemzetállami gondolkodáson” – ne tévesszen meg a terminológia – a kultúrnacionalizmust érti: a nemzetet nem politikai, hanem vérségi közösségnek tekintő szemléletmódot, a román és magyar – meg persze az „inkább” és „kevésbé” román, illetve az „inkább” és „kevésbé” magyar – között mindegyre különbséget tevő, önpusztító purifikátori logikát. Következetesen és emelkedetten elfogulatlan szerző lévén nem tesz különbséget román nacionalizmus és magyar nacionalizmus között. A román közéletben is lelkesen köszönti a „nemzetállami” logikán túllépni képes politikusokat, gondolkodókat, orgánumokat és teljesítményeket, a magyar közéletben is fölháborodottan utasít el mindenkit és mindent, aki és ami benne marad a „ki a magyar és ki a még magyarabb” kártékony álkérdésében.

A kötet utolsó ciklusa bölcseleti eszszéket közöl. A szerző elolvas egy könyvet, lát egy tévéfilmet, megnéz egy színházi előadást, és az olvasottak-látottak nyomán a kortárs világállapotot közvetlenül reflektáló történelem- és kultúrfilozófiai spekulációkba kezd. Talán nem érvényteleníti a gyűjtemény egészéről formált kedvező ítéletünket, ha eláruljuk: ezeket a dolgozatokat sok szempontból aggályosnak találjuk. A filozófia nem csupán a mindenkori világállapot reflexiója: saját hagyományvilágra támaszkodó és önálló fogalomrendszerrel dolgozó szakma is. Amikor egy helyütt, például, Don Juan „racionalista empirizmusáról” olvasunk, akkor azt kell gondolnunk: az esszéista nincs birtokában e szakma eszközeinek.

Ami persze – tegyük mindjárt hozzá – egyébként nem baj. Bíró Béla nem filozófus – értelmiségi. Annak viszont nem akármilyen. *(Liget, 243 oldal, 1120 forint)*

PERECZ LÁSZLÓ

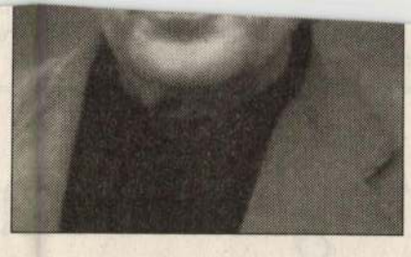

s a megszokottat sorra kérdezi.

Így élek mostanában: már a „kint”
nem ér hozzám a régi rend szerint:
a naptár lapjaira tinta dőlt;

a „bent” magával töltve zeng, zuhog,
öntörvényét követve háborog,
beroskad, s meg-megnyugszik, mint a föld.

Csorba Győző: Hátrahagyott versek (1962–1993). Válogatta, szerkesztette és az utószót írta: Bertók László. (Pannónia, 463 oldal, 1690 forint)

Református templomok ma

Lőrincz Zoltán: „Ne hagyjátok a templomot…”

Milyen teológiai és művészeti igények és követelmények fogalmazhatók meg a református templommal szemben? Hogyan szolgálja a szakrális tér a református közösségi életet? Lőrincz Zoltán építészettörténeti és teológiai szempontok alapján írja meg tanulmányát. Az 1990 és 1999 között negyvennyolc megépült vagy építés alatt álló és három, terv szintjén létező templomot egyenként elemzi, majd azt járja körbe, hogy az újabb templomépítési hullám milyen funkcionális és esztétikai sajátosságokat mutat.

Egy ilyen összegző munka létrejötte önmagában is érték. De többről van szó!

A templomok egyedi keletkezéstörténetéből felépül egy olyan összkép, amely segít megérteni a kortárs templomépítészet fontosabb értékeit és problémáit. Kiderül például, hogy a presbitériumok a 48 református templom közül csak 4 esetében igényelték építészeti pályázat kiírását. Pedig a szakmai kontroll sok épületre ráfért volna. A jó szándék bizony kevés. Különösen ha súlyos bajok vannak a mindennapok vizuális kultúrájával, ha a lelkészképzésből kimarad a művészeti képzés, és ha még pénztelenség is sújtja az építtetőket. Az alkalmazott vizuális művészetek nehéz hazai helyzete egyébként a kötetben magában is érzékelhető: a fotók és a reprodukciók kevéssé sikerültek, és a szöveg nem mentes a tipográfiai hibáktól. Kár, hogy tartalom és forma egysége most sem valósulhatott meg. *(Kálvin, 204 oldal, 4300 forint)*

SOMOGYI KRISZTINA

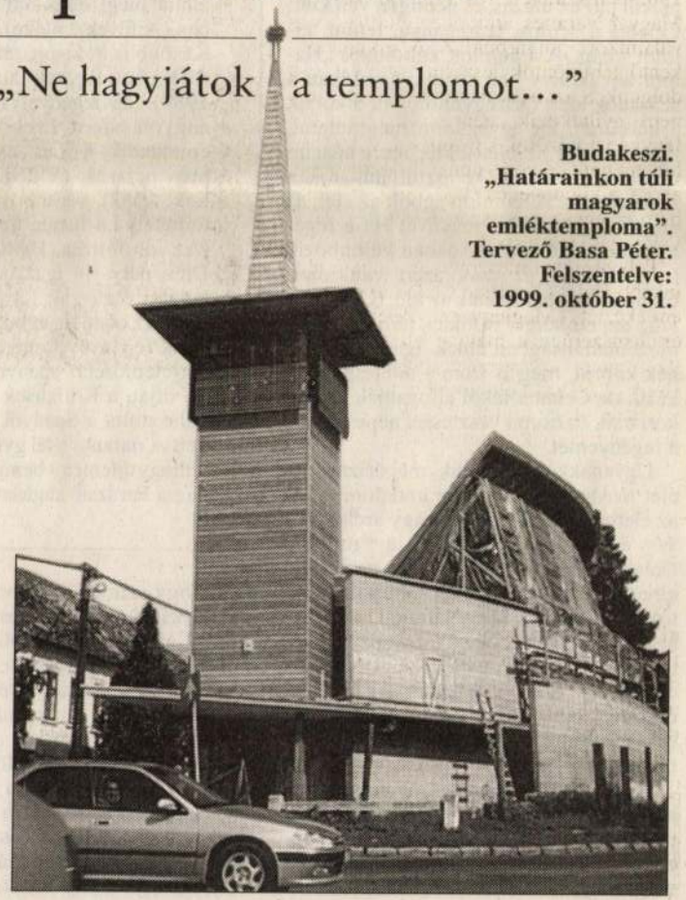

Budakeszi. „Határainkon túli magyarok emléktemploma”. Tervező Basa Péter. Felszentelve: 1999. október 31.

…ben lebegő – mert dátum nélküli – lap- hen ironikus reflexiókat a Picasso-feleségekről, szárnyalóan tisztelgő mű-mél- *oldal, egyenként 1995 forint)*

RÓZSA GYULA

Engem a képzelet foglalkoztat

A magyar olvasó nem ismerheti, s amennyire tudom: közelesen meg sem ismerheti Leomlott égbolt című regényemet. Fontosnak tartok egyet-mást elmondani róla.

Mindenekelőtt azt, hogy a Leomlott égbolt belső utazás a mélybe, egy kihalt, dermedt birodalomba, Celamába. Vég nélkül tart az utazás, és nemigen van kiút. Celama a semmi tartománya, letűnt, kiürült világ. A Leomlott égboltnak „Halotti anyakönyv" az alcíme, s valóban a századok alatt összegyűlt holtak alkotják a hőseimet. De igyekszem megmutatni, hogy a halál az élet tükre, mert hőseim életéhez a halálon keresztül juthatok a legközelebb. A leomlott égbolt az élet, az eltelt, véget ért élet regénye. Ha a regényemben az élet nem sokban különbözik is a haláltól, az csak azért van, mert Celamában nem létezik az idő. S ha nincs idő, az emberek mitikus térben, teljes mozdulatlanságban élnek. Igaz, igyekeznek kitörni, meg is írom a túlélésük epikáját, de Celama lakói elfogadják az élet korlátait, és csupa vesztessel népesítik be a regényemet.

Ugyanakkor a holtak megőrizték az élet lényeges jegyeit. Az irodalomból és az életből ismert minden nagy archetípus és érzés megtalálható a műben. Celamában nincsenek hegyek, nem lehet elrejtőzni, így mindennél fontosabb a titok és a benső. A falusi kultúrákban a lelkiség, az emberek belső értékei a legfontosabbak. Ennek tudatában vannak a celamaiak, ezért a lelküket ért sérelem okozza a legnagyobb fájdalmat, ahogy az egyik legrettenetesebb epizódban ezt be is mutatom.

A regényírót legnagyobb mértékben az élményei határozzák meg. Az én élményvilágom az emlékezetből és a képzeletből táplálkozik. Engem az határoz meg, hogy ötvenkilenc éves vagyok, tudom, hogy szinte középkori életet éltem, hogy sokféle tapasztalatban volt részem, s hogy érzem, hogy több évszázadnyi múlt kering a tudatomban és emlékezetemben. Ezt a múltat jelentős részben a falusi lét tölti ki, s az mindannyiunk közös múltja. A haladás azonban más irányba vitt bennünket: a föld, mely egykor szükséglet volt, mára merő sallang lett, s úgy látszik, ez jelenti ma a civilizációt. Nekem még most is szükséglet a föld, ragaszkodom hozzá, s így egy hosszú hagyomány utolsó örököse vagyok. Én mindig is előrenéztem, de prózámban a visszatekintés a döntő. A jövő engem egyáltalán nem érdekel az irodalomban. Íróként számomra az a feladat, hogy a fikció sikerrel pótolja az emlékezetet; azt szeretném elérni, hogy regényeim megőrizzék a fikció révén az amúgy pusztulásra ítélt emlékvilágot, és hogy az olvasóim közösséget vállaljanak vele, s mélyen kötődjenek hozzá. Engem a képzelet foglalkoztat, nem a képzelgés. *(Scholz László fordítása)*

LUIS MATEO DÍEZ

LUIS MATEO DÍEZ

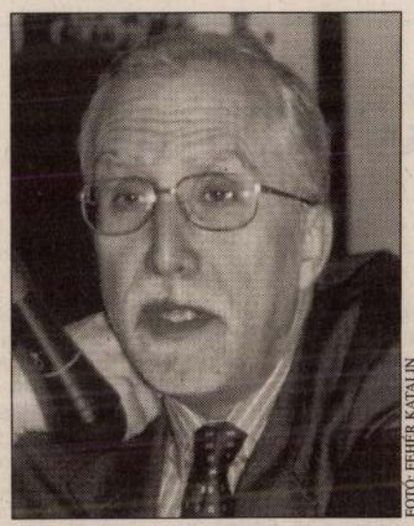

FOTÓ: FEHÉR KATALIN

1942-ben született Villalbinóban (León, Spanyolország), eredetileg jogot tanult. Első novellaskötete 1973-ban jelent meg Memorial de hierbas (A füvek emléke) címmel. Később is írt kisprózát (Brasas de agosto, Parázsló augusztus, 1989), de regényeivel aratott nagyobb sikert. Ezek közül kiemelkedik a Las estaciones provincianas (Vidéki évszakok, 1982), s a több díjjal kitüntetett La fuente de la edad (Az idő forrása, 1986). Mateo Díez pályáján igazi sikerév a tavalyi esztendő: La ruina del cielo (Leomlott égbolt, 1999) című regényével elnyerte a két legjelentősebb spanyol irodalmi díjat, a Kritikusok Díját és a Nemzeti Prózadíjat, továbbá tagjai közé választotta a Spanyol Akadémia. A közelmúltban Budapesten járt, részt vett A narancs a tél gyümölcse (Nagyvilág Kiadó, 2001) című spanyol novellagyűjtemény bemutatóján. A kötetben szerepel Patkós Judit fordításában a Parázsló augusztus kötet címadó novellája.

Január 22-től február 18-ig

LEXIKONOK

Wisniewski, Claudia
Divatlexikon
Athenaeum 2000, 184 oldal, 2400 forint

FILOZÓFIA, PSZICHOLÓGIA

FILOZÓFIA

Biczó Gábor
A tragédia délelőttje
Osiris, 143 oldal, 900 forint

Schwendtner Tibor (szerk.)
Metszéspontok (a fenomenológia és a hermeneutika határvidékén)
L'Harmattan, 237 oldal, 1950 forint

Szmirnov, Igor
Lét és alkotás
KEK, 198 oldal, 400 forint

PSZICHOLÓGIA, PSZICHIÁTRIA

Széchey Orsolya (szerk.)
Szexuális gyermekbántalmazás a családban
Animula, 178 oldal, 1490 forint

OKKULTIZMUS

Riso, Don Richard; Hudson, Russ
Az enneagram bölcsessége
Park, 479 oldal, 3200 forint

TÁRSADALOMTUDOMÁNY

Bihari Zoltán (szerk.)
Magyarok a világban. Kárpát-medence
CEBA, 799 oldal, 10 000 forint

Biró Béla
A gyűlölet terhe
Liget, 243 oldal, 1120 forint

Csath Magdolna
Stratégia és változtatásmenedzsment
Aula, 192 oldal, 2400 forint

Nagy Beáta
Női menedzserek
Aula, 160 oldal, 2700 forint

TERMÉSZETTUDOMÁNY

NÖVÉNYTERMESZTÉS

Sárkány Sándor; Bernáth Jenő
A mák
Akadémia, 320 oldal, 3000 forint

ORVOSTUDOMÁNY

Czeizel Endre
Költők, gének, titkok
(A magyar költőgéniuszok családfaelemzése)
Galenus, 273 oldal+16 tábla, 3900 forint

Darvas Béla
Virágot Oikosnak
L'Harmattan, 430 oldal, 3513 forint

ALKALMAZOTT TUDOMÁNYOK

EGÉSZSÉG ÉS HIGIÉNIA

Chia, Mantak; Abrams, Doug Carlton
A multiorgazmusos férfi
Lunarimpex, 256 oldal, 1530 forint

SZAKÁCSKÖNYVEK

Justh Szilvia (szerk.)
Nélkülözhetetlen vegetáriánus könyv
Vince, 304 oldal, 4995 oldal

…mpások és a nyitott ár- …kedvelt …, az utcai grafiku-
…ezetek miatt buúos, a fűtőberendezések hiján dermesz- …sok placca is. (G. R.)

…ban hajdan récék lubickoltak és rozoga deszkapallóin kétszáz éve még a külvárosokba vezetett az ösvény, Pest legfontosabb útvonalává nőtte ki magát.

Kulturális központtá alakítják Barabás Miklós házát

A festő akvarellje nyomán készültek a tervek · Házasságot kötni és tanácskozni is lehet majd a klasszicista stílusú épületben

Hamarosan megkezdődhet a hegyvidéki Barabás-villa rekonstrukciója, amennyiben a XII. kerületi önkormányzat – a nemrég sikeresen zárult műemlék-felújítási pályázat alapján – szerződést köt híres festőnk egykori házának felújítására. A művészettörténetileg is jelentős négyszázmillió forintos beruházás, a kerület millenniumi programjának részeként, egy új kulturális központot hoz létre a fővárosban.

Osgyán Edina

Díszes, igényes kerítés jelzi a Városmajor utcában: valamikor szebb napokat is megélt a kertben álló, elhanyagolt klasszicista építmény, a Barabás-villa. Jelenlegi arculata korántsem azonos azzal, amit *Barabás Miklós* festőművész az 1839-ben vásárolt szőlőskertre épített. A négyoszlopos, portikuszos épület minden apró szegletét a festő tervezte meg és kivitelezte. Kisebb-nagyobb megszakításokkal harminc évig élt a házban, amelyet olykor nyaralónak, máskor meg lakóháznak használt. A házat a festő 1870-ben eladta, amely később a gyakran cserélődő új tulajdonosok igényeinek és ízlésének megfelelően változott. Olyannyira, hogy a toldozgatások felismerhetetlenné tették az eredeti épületet. A háború után államosított ház a hatvanas években műemléki listára került, de ez mit sem segített az állapotán: a felújítást ugyanis évről évre halogatták. A Barabás-villa egyébként még a kilencvenes évek elején is lakóház volt: az itt élő hat család talán mit sem sejtett kultúrtörténetileg nagy jelentőségű otthonuk múltjáról.

A művész megörökítette a számára sokat jelentő házikót egy 1852-ben készült akvarelljén. Az alkotás nagy segítséget jelentett a villa felújítási tervének készítésekor. A tervező *Basa Péter* az épület ábrázolását olyan pontosnak találta, hogy az azóta már megváltozott részleteket is rekonstruálni tudta a festmény alapján.

Mikó Gergely, a XII. kerület alpolgármestere szerint ma nemcsak az épület, de a Városmajor utcai kerítés is rossz műszaki állapotban van. A házat több helyen gerendadúcolás tartja, a kerítésoszlopokat pedig vasalat védi az összeomlástól. A kapu mögötti előkertben valaha kovácsoltvas szökőkút állt, amely még az ötvenes években eltűnt. Azok, akik tisztában voltak a villa értékével, tudták, mit kell elvinni innen. A tolvajok által meghagyott eredeti antik kilincseket az önkormányzat munkatársai úgy mentették meg a lakásból szemezgetőktől, hogy leszerelték, és a mai napig a hivatalban tárolják. Az eredeti épületeket, a villát és a vincellérházat felújítják, a mellékszárnyakat pedig már lebontották. Az önkormányzati pályázat nyertese, a MASZER Rt. már decemberben elkezdi a munkálatokat – tájékoztatta lapunkat az alpolgármester.

Elképzelések szerint látványos lesz a külső kép. Díszes üvegkupolák rejtőznek majd a kulturális központtá alakított Barabás-villa kertjében. Itt ugyanis föld alatti helyiségek működnek majd, amelyeket a felszínből kiemelkedő üvegfelülettel fednek le. Ezen keresztül jut a fény a termekbe. A villa mögötti teraszról egy előcsarnokon keresztül juthatunk majd el a hetvenfős rendezvényterembe, amelyből az utcáról szintén csak az üvegteste látszik majd. 2002-től itt kapna helyet a kerület házasságkötő terme és konferenciaközpontja is.

Három évtizeden át nyaralóként és lakóházként is a művész hajlékául szolgált

FOTÓ: TÓTH TIBOR

A vincellérházba, valamint az annak folytatásaként épülő nyeregtetős épületrészbe borászati és helytörténeti gyűjtemény kerül. A Városmajor utca felőli oldalra tervezik a kertilugas-kávézót. A tűzfalat itt egy arra szerelt, növénnyel befuttatott farács takarná. Az eredeti épületben időszaki kiállításokat rendeznek, pincéjében étterem működne. A rendezvényterem fölött kialakítandó tetőkertbe kerülne Barabás Miklós mellszobra. Az előkertben az eredeti kovácsoltvas szökőkút mása fogadná az érkezőt.

Mikó Gergely szerint a közelgő tél miatt nem a műemléki épületen, hanem a mögötte álló területen kezdik meg a fejlesztést. Hozzátette: jövő decemberre megelevenedhet Barabás egykori akvarellje, s a villa százötven éve eltűnt eredeti szépségében díszíti majd a hegyvidéki utcát.

BASA Péter épület

Magy. Nemz. 2001 nov. 12

hályi állomástól a Késmárk utca felé tartó iparvágány használatát. Ez azt jelenti, hogy az áruk egy része nem is közúton, hanem vasúton érkezik a raktárbázisra a későbbiekben. A létesítményben a kamionok és a vagonok csak rakodásra jelentkeznek, és ezután elhagyják a területet.

– Nyitottak vagyunk minden elképzelés elfogadására, de a Késmárk utca felőli bejáró magánterületeken vezetne keresztül, így meg kell egyezni más tulajdonosokkal is – fűzte hozzá az igazgató.

Felkai Péterné, a környék lakóinak képviselője úgy tudja, hogy az állampolgári jogok biztosa október elsején kezdett el foglalkozni a Pálya utcaiak ügyével. Válasz még nem érkezett a lakók indítványára. *Glattfelder Béla* országgyűlési képviselő levélben tájékoztatta az érintetteket, hogy a Környezetvédelmi Minisztérium csak új környezetvédelmi hatásvizsgálat elkészítése után engedélyezi a logisztikai központ használatba vételét.

A célok eléréséért az ügyvédnő két társasház 306 lakásának tulajdonosa és a kertvárosi polgárok nevében kezdeményezett próbapert a helyi önkormányzat és a Gondrand Invest Kft. ellen. A polgári törvénykönyv alapján a vészhelyzet megszüntetése, és a létesítmény tevékenységének betiltása érdekében adták be a keresetet.

Szabó Lajos Mátyás, XVI. kerületi polgármester elmondta: szerdán szakmai tárgyalást folytatnak a XV. kerület vezetőivel a megegyezés érdekében. Azt szeretnék elérni, hogy a kamionbejáró mégis a raktárbázis másik oldalán létesüljön. A polgármester meg akarja hívni az egyeztetésre a Gondrand Kft. képviselőit is.

A XV. kerületi önkormányzat nem akadályozza meg, hogy a Késmárk utcán közelítsék meg a kamionok a Gondrand Kft. raktárát, a hivataltól ehhez csak az építési hatóság határozatára lesz szükség – jelentette ki *Hajdu László* polgármester. Az ezzel járó többletköltségeket azonban nem vállalja magára a kerület. A vezetők azt remélik, hogy a Gondrand Kft. teremti elő a változtatáshoz szükséges pénzt.

A lakók csak akkor hajlandók elállni a pereskedéstől, ha másik útvonalon közelítik meg a raktárbázist a kamionok. Az ehhez szükséges változtatások költségei és feltételei még tisztázatlanok.

viszonyok megváltozásával elhanyagolták a

Több autóra is váltható ingyenes kártya

Folytatás a 21. oldalról >

Bár korábban november végére tervezték, csak januártól terjesztik ki a fizetőparkoló-övezetet a VII. kerület egész területére. *Hunvald György* alpolgármester lapunknak ezt azzal magyarázta, hogy az önkormányzat nem készült el időben a forgalomszabályozási tervvel. A kerületben egyébként nincs gond a lakossági parkolókártyák kiadásával, a testület ugyanis még áprilisban döntött úgy, hogy Erzsébetváros lakói a kerület egészében ingyenesen várakozhatnak. Lakossági kártyát egyébként bárki kaphat, akinek nincs gépjárműadó-hátraléka, még az egy személy tulajdonában lévő autók számát sem korlátozták. Ha valaki üzembentartója a kocsinak, akkor szintén jogosult az ingyenes kártyára, ha saját autó után még nem kapott ilyet.

A kerületben telephellyel vagy székhellyel rendelkező vállalkozók január végéig ötvenszázalékos kedvezményt kapnak a parkolási díjból. Hunvald György tudatta: nemrégiben kötötték meg a megállapodást az új kedvezményrendszerről, amely január 31-től lesz érvényes. Ennek értelmében éves, féléves és negyedéves kártyákat árulnak majd a cégeknek. A két körút közti területen – ahol 180 forintba kerül az óránkénti várakozás – az éves kártyát 100 ezer forintért, a fél évre szólót 60 ezerért, a negyedévest pedig 32 500 forintért értékesítik. A Nagykörúton kívül eső részen az éves kártyáért 60 ezer, a félévesért 40 ezer, a negyedévesért pedig 25 ezer forintot kell majd fizetniük a vállalkozóknak. Az alpolgármester úgy tájékoztatott: számításaik szerint a belső zónában egy vállalkozónak kedvezmények nélkül évente 400 ezer forintba kerülne a parkolás. Az új rendszer így a korábbi ötven százaléknál lényegesen magasabb kedvezményt nyújt.

Budapest fizetőövezeteiben egyébként általában ötven százalék kedvezményt kapnak a vállalkozók, a helyben lakók pedig személyenként csak egy autó után kaphatnak ingyenes kártyát. Néhány kerület – például a II. és a XII. – azonban ez utóbbit már módosította, itt két autóra adnak lakossági kártyát. Az indoklás szerint ugyanis előbb-utóbb mindenki átíratja a második autót egy családtagja nevére, így tulajdonképpen feleslegesen terhelik a lakosságot az átírás költségeivel.

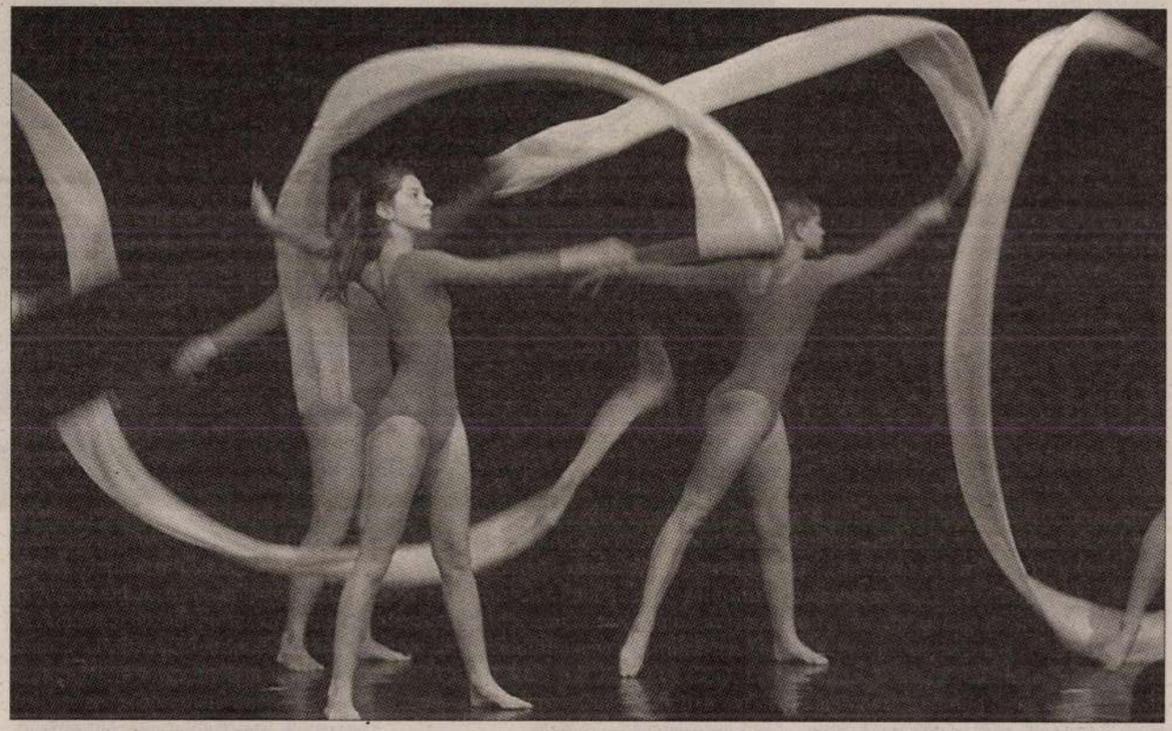

MEGNYÍLT A FELÚJÍTOTT BUDAI TÁNCKLUB. Gálaestet tartottak a megújult Budai Táncklub megnyitása alkalmából pénteken a Marczibányi téri Művelődési Központban. A II. kerületi önkormányzat 70 millió forintot fordított a művelődési központ társintézményeként működő táncklub múlt század elején emelt, eklektikus stílusú épületének belső megszépítésére FOTÓ: BURGER ZSOLT

Törvényes-e az adatkiadás?

Munkatársunktól

Beperelte a Belügyminisztérium adatfeldolgozó hivatalát a Magyar Autóklub (MAK), mert szerinte ellentétes az adatvédelmi törvénnyel az a módszer, ahogyan a szabálytalanul, díjfizetés nélkül várakozó autósok adatait kiszolgáltatják a parkolási cégeknek. *Kovács Kázmér* ügyvéd elmondta: a közlekedési nyilvántartásról szóló törvény tiltja, hogy az autó rendszáma alapján adják ki a tulajdonos személyes adatait. Kijelentette: az adatszolgáltatás ezért vélhetően két lépcsőben történik, az adatfeldolgozó a rendszám alapján először az alváz- és a motorszámot adja ki. A társulások ezek birtokában pedig már jogszerűen hozzájuthatnak az autó tulajdonosának nevéhez és lakcíméhez. A MAK éppen ezért azt kéri a bíróságtól, hogy állapítsa meg: jogszerű-e az a kétlépcsős eljárás, amelyet egy lépcsőben a törvény kifejezetten tilt. Megkerestük a Belügyminisztériumot is az ügyben, ám a tárca – miként közölték – csak ma reagál a perindításra.

BASA PÉTER

Bojár Iván András: Irodaház a Tölgyfa utcában

Népszabadság 2000 XII 1

level 71.

311.

Fülep Lajos - Ravasz Lászlónak

Kedves barátom, végre födél a
ott voltam, de a tanitóé 1. alat
igénybe kellett vennem a vend
a másikba ne öltsem: az ideva
derekabb és legkitünőbb ember
unak is tudomására hoznád, m
formálták; de ne hidd, hogy e
róla, mindenki egybehangzóan
aki régóta ismeri, a legutols
nul buzgó és jó ember; nincs

Ø Basan

Albert:

Vállon alól, négynyolczad jobbra, (talapzatra helyezett tojásdad medaillonban.) Fején korona van kereszttel a tetején, haja hosszú, s bajusza s szakála leberetvált. Koronázási díszt visel. Felirata a talapzaton három sorban:

„Albert II.

d'Autriche commence a regner le 1er Janvier 1438.

Mort le 26. 7bre 1439."

a talapzatnak párkányzatán balra: „Soutmann invenit"

s jobbra: „Basan Sculp."

s alól: „A Paris chez Odieuvre, Md. d'Estempes rüe Danjou la deuxieme porte Cochere."

Rézmetszet, méretei a háttérnek 13.9 : 10.3 s a rézlapnak 14.9 : 11 c/m.

Metszette: Basan.

Lsfa 8139.

39/94 № 375.

550.

IV. Frigyes:

Vállon alól, négynyolczad balra; talapzatra helyezett tojásdad medaillonban. Tején a császári korona van, haja hosszu, s arcza s bajusza leberetvált. Brokát palástjának pántja, szegélye s csatja ékkövés. Felirata a talapzaton négy sorban:

„Frideric IV.
d'Autriche
Commence a regner le 1er Janvier 1440
Mort le 19. Aoust 1493"

s a talapzat párkányán balra: „Soultman Pinx"
s jobbra: „Basan Sculp."

Rézkarcz, méretei a háttérnek 14:10.3 s a réilapnak 14.9:11 c/m.

Methette: Basan.

Ltfra 8100.

39/94 № 374.

Basán György

A zentai művésztelep alapítói közt neve említve.

A Hét, 1973. jan. 19. 4 elf. 3 sz. 9 p.

MDK

Basato, olasz festőm.

az egri érseki székesegyház egyik oltárképe

az egri érseki székesegyház egyik oltárképe

Egri festők a XVIII. században. Művészet XII 1904, 345 l.

MDK

Basaynus Ungarorum
nyomdász

1492-94 ig Cremonában működik.

Firlinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói
Grafikai Szemle 1893. 10 f. 169 l.

BASAY István festő

VADAS József: Megfigyelések a járdáról. = Élet és Irod
alom, XXXV.évf. 12.sz. 1991 13.p.

Bp., Tölgyfa Galéria, Derkovits és Moholy-Nagy ösztönd
ijasok
kiállítása, 1991

mDK

Basay Lingarus
könyvnyomtató

1494 ben minkódott Cremonában

– Fragmentumok a könyvnyomtatás
történelméből

Grafikai Szemle 1909 évf 3 z. 56 l

Basay Ungarus
könyvnyomtató

1494-ben Cremonában működött

Tanay József: A könyvnyomtatás története
előadás
Grafikai Szemle 1905 évf. 6. sz. 127–128 l.

Nr. 11

Bolesław Limpertus
Kostyrzyn nad Odrą

Inż. Ben Chemorski-Lan Mühlenstr.

Tomasz Ostrek: O Bertramowie i Tolsi Fritzlack
Opracował Paweł Jasnic. Str. 157 - 1881.

Basch Andor

PH.932.V.31.

Magyar sikerek Párizsban.

Párizs, május vége. Az utóévad egyik jelentős eseménye a hagyományos Salon des Tuileries, amely ezuttal az alig elkészült Galéries de Néoparnasseban talált otthonra. A Montparnasse-negyed központjában, a legendás Dôme és Coupole kávéházak tőszomszédságában avatták fel ezt, a város tulajdonában lévő, tágas, szellős palotát, amely ezentul a modern festészet és szobrászat legkeresettebb hajléka lesz. Meghivottak tizezrei előtt nyitotta meg a kiállitást *Edouard Herriot*, a nap hőse. Az előkelő közönség soraiban ott volt báró *Villani Frigyes*, magyar követ is. Bár maga az épület szellemes beosztásával, az óriás központi hall köré csoportositott termeivel, főkép pedig pompás fényhatásaival nagyon tetszett, maga a kiállitási anyag — közel négyezer kép és szobor — elszomoritóan közepes volt.

A beküldött munkák tömkelegéből a két hires mester: *André Lhote* és *Othon Friesz* táj- és aktkompozicióí, a fiatal, nagytehetségü *Francis Gruber* (a szalón meglepetése!) önarcképe és frappánsan egyéni történelmi vászna, *V. Becheret* kubisztikusan tömör „Utolsó vacsorája" és az orosz szobrász, *Tchapline* fafaragásai (Saljapin portraitja, Nocturno) emelkednek ki. No meg a *magyar művészek alkotásai*. Örvendetes, hogy az akarnokoskodások és sekélyességek áradatában a párizsi magyarok derekasan megállják helyüket. *Basch Andor* kertrészletei, sárgás tónusukkal, napos hangulatukkal, üditő frissen hatnak; *Lahner Emil* két kompozicióját leegyszerüsitve mutatja e merész festő lehelletszerü, pasztellszinü technikáját; *Csorba Géza* Ady-szobra még igy, pár centiméteres makett formájában is monumentális; *Hiesz Géza* kristályba metszett, áttetsző, nemesen stilizált női aktja feltünést kelt; *Révai Éva* iparművészeti tárgyai, csontlemezekből füzött nyakláncai, vésett kössöntyüi elismerésre méltók. Mindannyian örülhetünk annak, hogy honfitársaink itt, a világ művészetének kohójában, lankadatlan buzgalommal és töretlen tehetséggel szolgálják a magyar kultura ügyét.

P. H. 932. V. 31.

— Mi az a haladás? Vagy perfekt tudsz franciául, vagy nem ér az egész tanulásod egy fabatkát sem!

Az ebéd vége legtöbbször az lett, hogy a fiu sirva ment el az asztaltól. Szobájába zárkózott és lelkében végtelen keserüséget érzett: „Mit tegyek, hogy meg legyen elégedve? Semmibe veszi minden iparkodásom. Ő több volt, mint én, de én nem tudok annyi lenni, mint ő.“

És tanult tovább szorgalmasan. Pár év mulva

Basch Andor

M. H. 1929. XI. 10

Párizsban, a magyar művészek részvételével megkezdődött a nagy kiállítási szezón

Párizs, november hó.

(*A Magyar Hirlap tudósítójától.*) Ha véletlenül valamilyen újfajta, modern forradalom törne ki mostanság Párizsban s az venné a fáradságot magának ahhoz, hogy a régi hónapneveket ezúttal is megváltoztassa, akkor az új *Fabre d'Eglantine* ezt az évadot, amelyet jelenleg taposunk se nem *nivôsenak*, se nem *ventôsenak* vagy *pluviôsenak*, hanem egészen bizonyosan inkább *Expositôsenak* keresztelné. Vagyis a kiállítások harmincadjának. És pedig egyszerűen azért, mert ebben a hónapban kezdődik el a nagy tárlat-szezón, ebben nyílik meg a legtöbb párizsi kiállítás.

Hogy csak néhányat citáljak,

most nyilt meg az automobilkiállítás második ciklusa,

mondhatnám *motociklusa*, amely a kétkerekű autókat népszerűsíti, volt itt egy nagy nemzetközi rádiókiállítás, lakásügyi tárlat, amelyen igen szép mozgatható vasházakat láttunk (egy s-sel és kis v-vel) *megkezdődött a szokásos krizantém- és gyümölcs-kiállítás*, amelyet tavaly ilyenkor a jó Bálint Imrével együtt jártunk végig. Majd a kutya és macskaexpedició után most volt az eseményszámba menő őszi tárlat, a *Salon d'Automne* vernissage-a is.

Ekörül különben némi bajok vannak. Nemcsak azért, mert az idei szalón átlagnívója még a tavalyinál is alacsonyabb, hanem, mert

bizonyos kiválási folyamat indult meg a társulat fiatal tagjai között.

Többek közt Jean-François *Laglenne* ifjú festőművész, aki ötesztendei szoszieterje a *Salon d'Automne*-nak. Ez a jónevű párizsi piktor azzal a megokolással mondott búcsút a társulatnak, hogy *az ifjabb generációhoz tartozó művészeket igen rosszul fogadják — és ha befogadják is őket, a lehető legrosszabbul helyezik el alkotásaikat.* Szemére vetette a vezetőségnek Laglenne azt is, hogy

a zsüri politizál és különböző nemzeti és egyéb megkülönböztetéseket tesz a festők és szobrászok benyujtott műveinek megitélésénél.

Ha feltesszük, hogy Laglenne-nek igaza van — *csak annyi nagyobb elismerés illeti a magyar művészeket, hiszen ha valaki, akkor ők egész bizonyosan azok közé tartoznak, akiket politikai szempontból tán nem a legmelegebben fogadnak s akiknek alkotásai mégis szép számmal szerepelnek az új Salon d'Automne-on.*

Itt látjuk *Basch* Andor bravúrosan megfestett kékköpönyeges nőjét, *Basch* Edit negreszét, *Fodor* Magda érdekes tájképét, továbbá *Korda* Vince és *Nemes* József két-két sikerült képét. *Tóth* Sándor, *Varga* Albert, *Viski* János és *Zilzer* Gyula újabb fejlödésről adnak számot modern felfogású vásznaikkal. Különösen tetszik a párizsi közönségnek és a francia lapokban is meleg dicséretet kapott *Székely-Kovács* Olga két finom, ihletett ecsettel készült festménye. Sok lélek, szeretet és misztikus varázs van japáni asszonyában, épúgy mint a napsütötte városrészletben, amely mesébeillő színeivel, meleg tónusával és mesteri beállításával méltán szerzett újabb csodálókat a fiatal magyar festőnőnek s rajta keresztül az új Duna—Tisza-parti művészetnek.

A szobrászok közül csak *Kelety* Sándor szerepel egy macska-kompoziciójával amely eredeti, újszerű és meglepően hat. Muszáj megállania előtte mindenkinek.

A Salon d'Automne egyébként közel kétezer kiállított képet és szobrot nyújt a nézőnek,

nem is szólva a földszintet elfoglaló ipar- és lakásművészeti tárlatról, amely meghaladja az emeleti termek anyagának érdekességét is. A világ minden nemzetének művészei között *a magyarok előkelő és megbecsült helyet foglalnak el a Grand Palais* termeiben vívott csendes tornán.

A. Gy.

Ezek nemcsak Anglia földközitengeri uralmától félnek, hanem egymásnak is vetélytársai.

Ők fogják megakadályozni Anglia kívánsá
gának teljesülését, hogy *a tengeralattjáróka*
töröljék a hadiflották állományából. Nen
fognak lemondani a tengeralattjárókról
amelyek a gyöngébbek fegyverei és ezálta
majd alkalmat nyujtanak a nagy tenger
hatalmaknak, hogy rámutassanak arra
miszerint *ennélfogva ők is kénytelenek*
fegyvereket megtartani. Franciaországnal
három tengerpartot és gyarmatait kell meg
védenie; Olaszország élelmezése pedi
igen nagy mértékben függ a tengerentúl
behozataltól. Mindkét országnak tehát ok
vetetlenül szüksége van tengeri haderőre
mert ez határozza meg, hogy *miképer*
tudnak érvényesülni a Földközitengerben
A két vetélytárs a nagy csatahajók építésé
már régebben abbanhagyta és a könnyebl
egységek — cirkálók, torpedók és tenger
alattjárók konstrukciójára tért át. A was

TI·WELL

EVŐESZ

CSAK ELSŐRANGU MINŐSÉG

A

otva készlet

P. 2.60 -ért

borotvakészüléket fenőszíjjal,
árom pengét és egy tubus
AutoStrop
borotvakrémet tartalmaz
jobb szaküzletben.

Magyar Királyi államvasutak. Ügyirat-s

Utalványszám ..... /Bl..... Ügyosztály.

Fizetési u

a magyar királyi államvasutak főpénztára á

Pengő

azaz

A ..... Pengő ..... illetőt kiállítandó

Budapesten, 193

Utalványozza «..... » főosztály:

SZÉPMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSOK IV. MÁRIA VALÉRIA UCCA 8

MEGHIVÓ

BASCH ANDOR

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁRA

1938. JANUÁR HÓ 9.-ÉN,

DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR

Nyitva naponta 9-től 6-ig, ünnepnapon 9-től 2 ig. A kiállitás január hó 23-án zárul. Ez a meghivó a kiállitás megnyitására két személynek belépőjegyül szolgál.

Basch Andor

BASCH ANDOR KIÁLLITÁSA FRÄNKELNÉL
BUDAPEST, IV., MÁRIA VALERIA UCCA 8. TELEFON: 382-122

1938 JAN 6
4 HL
A RÁDIÓ JÓ BARÁT
KÉSZPÉNZ ZEL BÉRMENTESÍTVE

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Dr Szentiványi Gyula úrnak
úrhölgynek

Bpest

Rákos-u 10

Basch Andor.
festőművész

*** Magyarok a párisi Salon őszi tárlatán.** A párisi Salon ezévi őszi tárlatán tizenhárom magyar művész szerepel alkotásaival. A tavaszi tárlattal ellentétben, amikor a szobrászoknak jutott fontosabb szerep, most a kiállítók javarésze festőművész. *Basch* Andor, *Marics* Sándor csendéletekkel, *Körmendy* Andor két figurális képpel, *Fodor* egy „Magyar legendá"-val, *Timár* Imre három kompozicióval szerepel. *Frank* Frigyes hangulatos olasz tájképet állított ki („Régi firenzei hid"). Ez a magyar művész a bordeauxi nemzetközi kiállításon is jelentős sikereket ért el s elismerő oklevelet kapott. *Medgyes* László, *Szolnoky* Miklós, *Kolozsváry* Zsigmond, *Kunffy* Lajos, *Hegedüs* egy-egy és *Zilzer* három festménye mellett *Vörös* Béla márványszoborral szerepel a tárlaton.

Magyarság, 1927. máj. 9.

13

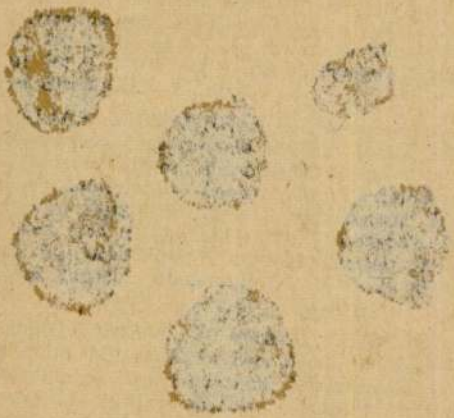

Napról napra kifütyülik a párizsi mozikban Chéron igazságügyminisztert a Stavisky-ügy miatt

Ujabb öngyilkos áldozata van a nagy bűnügynek

Párizs, március 17.

A francia közvélemény egyre élesebben kritizálja a Stavisky-ügyben folyó vizsgálat eredménytelenségét. A lapok éles támadásokat intéznek *Chéron* igazságügyminiszter ellen, aki egy héttel ezelőtt *kijelentette az ujságíróknak, hogy a Stavisky-maffiát leleplezték és Prince bíró gyilkosának letartóztatása közvetlen küszöbön áll.* Szemfüles párizsi filmriporterek a miniszternek ezt a nyilatkozatát *hangos filmre vették és egy hét óta fut a párizsi mozikban a filmhíradó Chéron ígéreteivel.* A mozikban *napról napra egyre viharosabb tüntetések fogadják a vásznon megjelenő igazságügyminisztert.* A közönség részben kacag, részben *fütyül*, amikor megszólal a hangos film, amelyen a miniszter bejelenti a bűnösök küszöbönálló letartóztatását. A hangulat erősen emlékeztet a február eleji napok elkeseredésére és nincsenek kizárva az uccai tüntetések, ha a vizsgáló hatóságok nem produkálnak eredményt.

Szombaton egyébként házkutatást tartottak egy *Skopeski* nevű gyémántkereskedőnél, akinél *Stavisky* ékszereit keresték, de nem találták. Ugyanígy eredménytelen maradt a házkutatás *Staviskyné szabónőjénél is. Des Borses*-nek, az orleansi zálogkölcsönintézet letartóztatásban levő igazgatójának safejében *lefoglalt a vizsgálóbíró 150.000 frank értékű aranyrudat és több csomag Stavisky-részvényt. Találtak újabb Stavisky-csekket is félmillió frank értékben.* Ezeket a csekkeket a szelvények tanusága szerint *a már többszörösen kompromittált ujságírók kapták.* A nyomozás szálai egyébként *Londonba, Svájcba, belga, holland és spanyol területekre is kiterjednek.* Mindenütt *a Stavisky-ékszereket keresik, mert így remélnek nyomára jutni a Prince-gyilkosságnak is.*

A Stavisky-ügyben kompromitált *Blanchard* földmüvelésügyi igazgató a fontainebleaui erdőben *elvágta nyakán az ütőeret és mérget is vett be. Nem halt meg* és az orvosok szerint *életben is marad.*

Vád alá helyezték egyébként Louis *Tribort*, az egyik legnagyobb párizsi játékkaszinó igazgatóját is, mert az a gyanú ellene, hogy *800.000 frankos csekket kapott Staviskytől.*

Chiappe utóda — Langéron

Párizs, március 17.

Szombaton este végre kinevezték Chiappe volt párizsi rendőrfőnök utódját. A Daladier-kormány által elmozdított volt rendőrfőnök helyét *Langéron* vette át, aki eddig a Nord megye rendőrprefektusa volt. *Bonnefey-Sibour*, aki Chiappe elmozdítása után Daladier megbízásából ideiglenesen átvette a párizsi rendőrfőnökség vezetését, a Seine-et-Oise megye élére került rendőrprefektusnak.

Minder Sándor, a magyar jéghokki válogatott kiváló csatára tegnap tartotta esküvőjét Wanke Klárival

Vörös jelzőlámpákat szerelnek a villamosok lépcsői fölé

Ha a kalauz elcsengette a kocsit, kigyullad a jelzőlámpa

(Saját tudósítónktól.) Érdekes újítást vezet be a közeljövőben a BESzKÁR. Sok baleset származik abból, hogy az utazóközönség nem tudja, le van-e csengetve a kocsi és sokan a lecsengetett villamosra igyekeznek felszállni. Most elhatározták, hogy a villamoskocsik lépcsőinél vörös lámpát alkalmaznak, a vörös fény abban a pillanatban kigyullad, amikor a kalauz elcsengeti a kocsit. A motoros kocsik kalauza a jövőben nem lesz kénytelen figyelni a pótkocsi kalauzának csengetésére, hanem ha kocsijára nincs több felszálló, elcsengeti a kocsit. A kocsivezető azért nem indít, csak akkor, ha mindkét kocsi kalauza csengetett már s ezt számára egy zöld lámpa fényének kigyúlása fogja jelezni. A kocsivezető tehát nem figyel csengetésre, hanem a zöld lámpára.

A kocsik első oldalán is zöld lámpa fog kigyúlni mindkét kocsi elcsengetésekor. Ez a lámpa a közlekedési rendőr számára szól. A forgalmi rendőr a zöld lámpák kigyulladásából tudni fogja, hogy melyik irányban áll készen a villamos az indulásra.

Az új rendszertől a balesetek számának csökkenését és a forgalom meggyorsulását remélik. Az ötletes jelzőlámpaberendezést egyelőre a három kocsiból álló szerelvényeken fogják kipróbálni és ha beválik, az összes kocsikra felszerelik.

A modern francia képzőművészet válsága: munkanélküli segélyt kapnak a nyomorgó festők tízezrei

Egy Franciaországból hazatért magyar festőművész beszél a negédes giccsek korszakáról

(Saját tudósítónktól.) Párizsban negyvenezer festő nyomorog és legnagyobb boldogságuk, hogy a nyomorgó festők egy része az utóbbi időben elérte legmagasabb vágyát, *egyenrangúvá vált a munkanélküli pincérekkel, útkaparókkal és lakatosokkal: szintén részesül a munkanélkülisegélyből.* Franciaországban bizony az úgynevezett modern művészet helyzete sokkal rosszabb, mint Magyarországon. Képeket eladni egyáltalán nem lehet. A modern kép, *amely még néhány évvel ezelőtt legalább olyan komoly, értékálló valami volt, mint az aranyszélű papír, vagy az ingatlan, most egyszerre elvesztette az értékét.* Ameddig a válság nem kezdődött el, a műkereskedők a Hotel des Ventes aukcióján az általuk lanszirozott festők képeit a régebbi eladási áron mindenkor visszavették. Tehát, ha valaki tízezer frankért megvett valamilyen modern festőt, akkor tudta, hogy pénzét csak befektette, mert a tízezer frankot a legközelebbi aukció alkalmával feltétlenül megkapja. *A kereskedőknek ez a visszavásárlási kartelja a legremekebbül tartotta a kurzusokat.* Most azonban a válság hatása alatt ez a műkereskedői kurzusttartó kartel felbomlott és a közönség legnagyobb elképedésére a műkereskedők nem vásárolják vissza a képeket. Egy *Modigliani*, amely még néhány évvel ezelőtt 300.000 frankért kelt el, most 10 000 frank eladási ár mellett sem talál gazdát.

A képkereskedők legnagyobb része egyszerűen kijelenti, hogy nem vásárol. A huszadik századi kisebb és nagyobb francia festőcsillagok képei ilymódon teljesen elvesztették pénzértéküket a francia közönség szemében. A jó francia polgár a legnagyobb lelki nyugalommal vásárol *potom pénzért szörnyű giccseket, doromboló cicákat a kandalló mellett, felfújt pofájú, furulyázó pásztorgyermekeket* és más negédes jeleneteket ábrázoló mázolmányokat.

— A régi nagy csillagok, a nagy barbizoniak szintén nem kerülhették el a válságot, de legalább eladhatók. Egy 400.000 frankos Renoir-ért még mindig meg lehet kapni az 50—60.000 frankot. A mai kisebbek, a festő-sztárok mögött meghúzódó tízezrek persze nyomorognak...

Ezeket mondja *Basch* Andor festőművész, aki hosszú évek óta lakik és dolgozik Franciaországban. Önmagáról nem szívesen beszél. Magyarázgatja, hogy nem szeret interjút adni. Végül mégis beszámol tulajdon sorsáról.

— Eredetileg sokáig Párizsban éltem és Cagnes sur Mer-ben csak nyaraltam. A válság kitörése után azonban kénytelen voltam állandó tartózkodásra ebbe a Nizza közeli faluba költözni, mert nem birtam a drága párizsi házbért és életet. A kis falucskában egész művészkolónia keletkezett, olyanféle, mint volt régen Nagybányán, kapni vásznat, festéket, *rengeteg a békesség, vannak fügefák, kék tenger, szikrázó napfény, isteni színek, minden, amit a festő szeme megkíván...* Pénzt keresni... hát azt nem nagyon lehet itt. A kolóniabeliek Amerikában, Angliában, sőt Hollandiában próbálják eladni képeiket. *Én magam próbálok jobban festeni, mint ahogy tudok.* Hogy ez mennyire sikerül, azt nem tudom... Várjuk a jobb időket.

Most van a faültetés ideje

gyümölcsfát, díszfát, díszcserjét, fenyőféléket, örökzöldeket stb. elsőrendű minőségben szállít

Unghváry László rt

faiskolája, Cegléd

Budapesti iroda: IV., Veres Pálné ucca 8. Telefón 88-3-31. Árjegyzék ingyen

Az angol, francia és hazai különleges tavaszi és nyári szövetújdonságok legjavát nyujtjuk.

A vezető párizsi divatházak ruha-, kosztüm- és köpenykreációinak minden anyaga megtalálható üzletünkben.

Selyem- és mosóanyagaink minden igényt kielégítőek.

Eredeti párizsi divatrajzaink másolataitkészséggelbocsátjuk igen t. vevőink rendelkezésére.

Férfiszöveteink árban és minőségben versenyen felül állanak.

JELSZAVUNK: kiváló minőség, előzékeny kiszolgálás,

de olcsó árak.

LÁSZLÓ ÉS FEKETE

különleges női és férfi divatkelmeáruháza

IV., Petőfi Sándor-utca 14-16

A gyöngyösi házassági tragédia öngyilkos áldozata után betegség vitte a sírba a férjet

Gyöngyös, március 17.

Szomorú fordulattal teljesedett be az a házassági tragédia, melyről már hónapok óta izgalomban tartja Gyöngyös közönségét. *Csépán* István földbirtokos péntek éjszaka meghalt.

Csépán néhány évvel ezelőtt nősült meg. Feleségével egészen a legutóbbi időkig boldogan élt, néhány hónappal ezelőtt azonban bizalmas barátaitól olyan természetű értesüléseket szerzett, hogy egy alkalommal színlelt elutazás után váratlanul érkezett haza. Ekkor lakásán találta *Bakó* Gábor városi tanácsnokot. Nem sokkal később felesége *felakasztotta magát* és meghalt. Néhány héttel később a szerencsétlen asszony bátyja a város főterén *kutyakorbáccsal inzultálta Bakó tanácsnokot*, aki ellen a fegyelmit megelőző vizsgálat megindult.

Csépán, akit feleségének tragédiája súlyosan megtört, az utóbbi hetekben állandóan betegeskedett. Néhány nappal ezelőtt *tüdőgyulladás* lépett fel nála. Szervezete nem tudott ellenállni a súlyos betegségnek. Péntek éjjel, pontosan *hét héttel* feleségének halála után ő is meghalt.

255 pengőért végig Olaszországon

Társasutazásunk a római világbajnokságra

Júniusban az egész világ érdeklődése **Olaszország** felé fordul. **Rómában** találkoznak a világ összes nemzeteinek futballistái, hogy eldöntsék, melyik csapatot illeti meg a világbajnoki cím. De nemcsak a futballrajongók részére rendezzük társasutazásunkat, hanem mindenkinek, aki élvezni akarja Itália pazar szépségét.

Utasainkat végigvezetjük Olaszország legszebb városain. Négy napig tartózkodunk Rómában, amely idő alatt kirándulásunk résztvevői **megtekintik a futballvilágbajnokság döntőmérkőzését,** majd tovább utazunk **Nápolyba.** Kétnapos tartózkodás után a **Cosulich** pazar óceánjáróján, a **Vulcanián** folytatjuk tovább utazásunkat. Hajónk kiköt **Palermoban, Patrasban, Cattaroban, Ragusában** és **velencei tartózkodás** után **Triesztben** teszi újra partra utasainkat, ahonnan gyorsvonaton utazunk haza Budapestre. **Társasutazásunk június 8-án indul és 19-én érkezik vissza. Részvételi díj 255 pengő,** amelyben úgy az utazás, mint az út egész tartama alatt a teljes ellátás és minden költség bennfoglaltatik. Jelentkezéseket elfogad: **Az Est** utazási irodája VII., Erzsébet körút 18—20.

Tanárok, szülők, diákok a középiskolai reformról

Néhány cikk és levél a Pesti Napló postájából

Egy tanár véleménye és javaslata

Dr. *Hóman* Bálint közoktatásügyi miniszter kedden, március 6-án ismertette az egységes pártban a középiskolák reformjáról szóló törvényjavaslatát.

A törvényjavaslat 4. pontja szerint *»a középiskolák tanterve az alsó négy osztályban azonos«.*

Alulírott némileg feljogosítva érzem magamat a hozzászólásra: mert mint tanár 35 esztendőn át, mint tankönyvíró pedig több mint egy félszázadon keresztül szolgáltam a hazai tanügyet.

Nos hát, a közoktatásügyi miniszternek korszakalkotó és a magyar ifjúság és magyar nemzet életébe vágó reformja tulajdonképpen abban áll: hogy *ezentúl az összes középiskolák alsó négy osztályában a latin lesz a főtantárgy:* mert ez az a csodaszer, amely nélkül a magyar ifjúság sem tudományos pályán, de még a gyakorlati életben sem boldogulhat!

A *német nyelv* csak a harmadik osztályban veszi kezdetét, — nehogy az új nemzedék beszélgethessen, sőt még egyetértésre juthasson a német sógorral: mit dem deutschen Michel!

Elfelejtik, vagy talán nem is tudják, hogy a *latin nyelv ma már egészen holt nyelv!*

Latinul ma már azok a magyar és német tudósok sem társaloghatnak az olasz, francia, spanyol tudósokkal, akik tökéletesen értik a latin írókat és tökéletesen tudják a latin nyelvtant!

És miért nem?

Hát azért: mert azok a tudósok mind másképejtik, másképhangsúlyozzák a latint, — elannyira másképpen, hogy a magyar és német latin tudósok sokszor azt sem tudják kivenni, vajjon az olasz, francia, spanyol tudós latinul beszél-e?

Caveant consules! A koldus magyar ifjúság nem fecsérelhet el *nyolc esztendőt a latinra,* mikor az élet parancsolólag követeli *a modern nyelvek* — és minálunk elsősorbon *a német nyelvnek* — tanulását!

Hogy az alsó négy osztálynak tanterve valamennyi középfokú tanintézetben, tehát *a polgári iskolában is, azonos* legyen, ezt én már boldogult Apponyi kultuszminiszter úrnak javasoltam, nyomatékosan hangsúlyozva, hogy az *alsó négy osztályban a latin helyett a német nyelv taníttassék* és pedig az úgynevezett direkt módszer szerint.

A direkt módszerrel az elevenség, az érdeklődés, a munkakedv vonul be az iskolába, mert a direkt módszer az élőszó varázsával hat, az egész osztályt foglalkoztatja és a munka javarészét az iskolában végzi.

Ha a német nyelv az összes középfokú iskoláknak *mind a négy alsó osztályában,* 20-as csoportokban, heti négy-négy órában taníttatnék, az úgynevezett direkt módszer vagyis a *méthode imitative ou maternelle* szerint, akkor a tanulók úgyszólván játszva megtanulnának (ha nem is tökéletesen, de folyékonyan) *németül beszélni, németül fogalmazni,* — és a négy esztendő alatt oly gazdag szókincset szereznének, hogy a koruknak való német könyveket — úgyszólván *szótár nélkül* — olvashatnák.

Hogy minálunk a német nyelv tanítása sokhelyütt csekély eredménnyel járt és jár, ennek több oka van:

1. a csekély óraszám,
2. a zsúfolt osztályok,
3. hogy kevés az igazán képzett német nyelvtanárunk és
4. hogy német nyelvtanáraink még mindig nem barátkoztak meg az úgynevezett direkt módszerrel, vagyis a méthode imitative ou maternelle módszerrel. És miért? Hát azért, mert *a direkt módszer lelkes tanárt kíván és nagy tüdőmunkát követel meg,* amitől sokan kényelemszeretetből visszariadnak.

Természetes, hogy a német nyelvnek eredményesebb tanítása legkevésbé sem érhető el azáltal, hogy a törvény a német nyelv tanításának kezdetét *a III. osztályba tolja fel.* Hiszen köztudomású dolog, hogy a modern nyelvek tanítását minél korábban kell kezdeni.

A latin nyelvnek visszahelyezése a I. és II. osztályba határozottan retrográd lépés, és hogy ez azért kívánatos; mert *»a latin nyelv mint alapvetés,* lényegesen megkönnyíti a modern nyelvek tanulását«. — Ez téves hit. Hisz alapvetésül sokkal jobban felelne meg az I. és II. osztályban a német nyelv a maga egyszerűbb alaktanával, mint a bonyolult névragozású latin nyelv.

Tagadhatatlan, hogy a latin nyelv *tudása* igen is megkönnyíti a román nyelvek tanulását. De ez fordítva is áll: a latint könnyebben tanulja az, aki valamely román nyelvet tud: olaszt, franciát, spanyolt... Alapvetésül tehát inkább az egyszerűbb alaktannal rendelkező modern nyelvet kellene tanítani, aminek a tanuló az életben is hasznát venné.

A latin nyelvnek kötelező tanítása ma már anakronizmus, luxus! Az ifjúság nem szereti, mert nem érzi annak szükségét az életben és csak a bukástól való félelmében kínlódik vele úgy, ahogy.

Hogy *Trefort* a modern nyelvek híve volt, bizonyítja azt a *harmincnál több reáliskola,* mely minisztersége alatt keletkezett. Hogy ezek utóbb nagyrészt gimnáziumokká vedlettek át: ez nem azért történt, mintha a nagyközönség vagy az ifjúság a latin mellett döntött volna. Nem! Ennek az oka az 1883. évi törvényben rejlik. A törvény kimondta, hogy a gimnázium nemcsak a tudományegyetemre, hanem *műegyetemre is* képesít, ellenben a mostoha reáliskola csakis a műegyetemre képesít. Ha tehát valaki a reáliskolából a tudományegyetemre akar beiratkozni, ennek *pótérettségit* kell tennie *a latin nyelvből,* mintha ez volna a boldogulás csodaszere! Universalmittel! Ellenben a gimnáziumi érettségivel az ifjú *francia tanár* is lehet anélkül, hogy az egyetem tőle francia pótérettségit kívánna. *Ez abszurdum!*

Szentül meg vagyok győződve, hogy ha az 1883-iki törvény egyenértékűnek deklarálta volna a reáliskolai érettségit a gimnáziumi érettségivel: akkor ma a középiskolák túlnyomó része reáliskola volna!

Ceterum censeo! Alkossa meg a törvényhozás az egységes középiskolát, de *modern szellemben!*

1. Legyen *az alsó négy osztály tökéletesen egységes, azonos tantervű, de latin nélkül — némettel,* mint egyedüli idegen nyelvvel.

2. *A felső négy osztály* is legyen egységes *tantervű:* azzal a különbséggel, hogy *a tanuló köteles legyen az ötödik osztályban még egy másik idegen nyelvet választani,* teszem *a latint,* görögöt vagy valamely modern nyelvet: olaszt, angolt, franciát. Esetleg valamely *nemzetiségi* nyelvet.

Dr. Hóman Bálint közoktatásügyi miniszter megemlíti azt is, hogy *»a műegyetem tanárai maguk kérik a reáliskola teljes megszüntetését«.*

— Kik azok? Neveket kérünk!

Viszont kétségtelen tény, hogy a nagy pedagógusok és a nagyvilág közvéleménye, velem együtt, egyetért *Frickenek* itt következő szavaival:

»Wenn ein Machthaber die Jugend von dem zwangmässigen Unterricht in den Klassischen Sprachen befreien möchte: dessen Namen würde die Nachwelt mit goldenen Lettern an die Seite Joseph des II-ten setzen, der die Menschheit von der Leibeigenschaft befreit hat.«

Caveant consules! *Dr. Theisz Gyula*
ny. tanár

Hogyan képzeli el a középiskolás a középiskolai reformot?

Nyolcadik éve járok középiskolába. Még benne vagyok. Most 36-an hagyjuk el az iskolát — csalódva. Mert nem azt kaptuk, ami kellett volna. Lehet, hogy azt akarták adni! De — rosszul.

Csak azért írok, mert olyan vélemény is elhangzott: »hagyjanak békét az iskolának«. Igen, hagyjanak — majd ha megváltoztatták. Mert ez csak aprócska változás. — »Reform.« — Mi legalább is — 36-an — egészen más változtatásokat várunk.

Nem — mint az ifjútól most talán várnák — mindennapos tornaórára meg hasonló — aránylag — apróságra gondolok.

Hanem arra, hogy a ma középiskolás ifjúságának lelki fejlődése — ha ezt egyáltalán fejlődésnek lehet nevezni — két, illetve három helyen megy végbe. De egyik sem sem a középiskola! Az első: a *mozi.* A második: a *futballpálya.* A harmadik: *otthon.* Az első kettőre talán nem is kell külön kitérni, mikor a lélek fejlődéséről van szó. Az otthon pedig, nagyobbára, megközelítően sem ideális ebből a szempontból. Különösen, sőt éppen, a mai korban nem. Mikor az ifjú otthon is a színvonal állandó csését látja minden téren. Akkor az iskolában hiába tanítják — Hannibált. Lehet, hogy a lelki fejlesztés Hannibálon keresztül érhető el leginkább — de nem most. Talán, mert Hannibál nem eléggé »versenyképes« — a mozival.

Pedig most a lélek nevelése a legfontosabb. Mert ha a jelenlegi világkrízis alapjait boncolgatjuk, látjuk: az egész baj onnan származik, hogy a világ utolsó 20 évének szédületes technikai fejlődése nem volt arányban a lelkivel. Most a kettőt az »izmus«-okkal próbálják összhangba hozni.

Milyennek látja a középiskolából kikerülő a középiskolát? Lassan, de biztosan düledező háznak! És a reformot? A házat vakolják és kijavítják a tetejét!

Mi *új házat* akarunk. És ha nem tudják adni, majd megteremtjük mi — az utánunk következőknek!

György Róbert Pál
középiskolai tanuló.

Egy anya panaszai és kívánságai

A *Pesti Naplóban* vezércikk jelent meg, melynek címe: *Hagyjanak békét az iskolának!* Nem tudom, ki írta, L. G. a monogramja. Engedje meg az író, hogy ismeretlenül is megszorítsam a kezét.

Szerkesztő úr! Én nem vagyok sem közéleti tényező, sem pedagógus, csak érdekelt fél, — *anya* vagyok és ezért engedtessék meg nekem, hogy a most aktuális tárgyhoz e jogcímen hozzászólhassak.

Leánygyermekem van, aki jelenleg az egyik budapesti leánygimnázium VI. osztályának elsőrendű tanulója. Mármost el kell mondanom, hogy ez a leányka és vele együtt összes kortársnői, a *mindig megújuló »reformok« következtében rövid kis életükben mennyi kísérletezésnek, mennyi idegeket ölő izgalomnak vannak kitéve.*

1. Leánykám éppen a IV. elemit végezte, amikor napvilágot látott egy rendelet, hogy a középiskola I. osztályába csak az a gyermek vehető fel, aki a felvételi vizsgát sikerrel kiállotta. Persze az esztendő izgalmakkal telt el.

2. A II. osztály tartama alatt újabb rendelet érkezett, amely szerint az előbbi évtizedes gyakorlattal szakítandó, a latin nyelv tanítását már a III. osztályban kell megkezdeni. (Már ez is a multé.)

3. A IV. osztály már több reformot hozott. Az akkori kultuszminiszter elrendelte, hogy az V. osztályba csak azok vehetők fel, akik az úgynevezett »R o s t a« vizsgán sikeresen átesnek. Szóval, még egy vizsga. Szigorú.

4. Az V. osztály ismét újítással excellált. Mint korszakalkotó reform jelent meg az a rendelkezés, hogy középiskolában (gimnáziumban) az élet el sem képzelhető gyorsírási tudomány nélkül. Meg is indult gőzerővel a gyorsírás, sok időpazarlással, kevés eredménnyel. Egy év után lekerült a műsorról, belátták, hogy nem fér össze a többi tananyaggal. De az egy évben elvontak órákat olyan tárgyaktól és főleg a gyermekek szabad óráiból, amelyek testnek-léleknek igazán hasznosak lettek volna.

5. Most végre leánykám és sorstársai a VI. gimnáziumi osztály kellős közepére értek. Természetesen itt az újabb, sőt legújabb reform, amely kimondja, hogy a reájuk következő amúgy is sok drukkal és izgalommal járó érettségi vizsga, csak akkor lesz végérvényes, ha azért az eddigi egyszer helyett k é t s z e r izgulnak, k é t s z e r kinlódnak Itt dől el, ki a legény a gáton, ki bírja idegekkel. Mert hiszen idegekre megy a dolog, az kétségtelen. De az érdekesség ott van, hogy minél többet tud valaki és minél lelkiismeretesebb, annál jobban drukkol is.

Miniszter Úr! Tanár Urak! Hazánk bölcsei! Mi ez? Hogy képzelik el Önök a mai generációt? Fiúkat, leányokat egyaránt!? Hiszen a mostani iskolás gyermekek mind a háborúban, vagy utána fogantattak. Ezeknek a gyermekeknek a szülői a háborút, a háborút követő forradalmakat, lelki és gazdasági depressziókat mind végig szenvedték, de a megtépázott szülői idegeken keresztül benne van mindez a gyermekek fizikumában, lelkében is. Hogyan képzelik el, hogy ezt a legújabb mumust is ide állítják?

Azt mindenki tudja, hogy az iskolai *egyes* sem mindig annak jut, aki megérdemelné, de azt is tudjuk, hogy a jelesre biflázó diák sem mindig a legtehetségesebb. Közhely, de mégis le kell szögeznem, hogy *a középiskolákban nem lehet eldönteni, hogy ki milyen pályán fog tudni boldogulni.* Sok miniszterről tudok, aki nem volt mindenben jeles előmenetelű. A munkanélküliség problémáját sem oldja meg a tanulás megnehezítése. Mit csináljon a szülő a serdülő és felserdült ifjúsággal? Még mindig jobb, ha az iskola padjaiban ül, ott szépet és jót tanul, kötelességei vannak, mintha kiforratlan egyéniségével céltalanul ődöngeleg.

Nem mondom, hogy minden úgy jó, ahogy volt vagy van. De, az Istenért, *ne okvetlenül reformáljanak, kísérletezzenek.*

Én csak úgy nevezett »győnge nő« vagyok, aki a politikához csakugyan nem értek és azzal nem is foglalkozom, de én megmondanám, ha megkérdeznének, hogy mire fordítsák azt a sok energiát, amit hiábavalóságokra elfecsérelnek. Megmondanám, hogy nagyjaink azért küzdjenek, hogy legyen szabad ki- és bejárás minden országba, legyen szabad kereskedelem, szabad ipar, szedjék le a mesterségesen felcsatolt béklyókat, hadd legyen vállalkozási kedv, induljon meg a vérkeringés, azonnal lerne munkalehetőség. Kellene azonnal a sok orvos, ügyvéd, mérnök, tanár, tisztviselő, munkás, stb., akkor nem kellene mesterségesen elfolytani a tanulni akarást. Akkor mirgyárt eltűnne a dupla érettségi, mert az életben a ráterme ttség a fontos és nem a bizonyítvány.

Azért már volt olyan reform is, amelyet nagy örömmel fogadtunk. Néhai nagy *Klebelsberg* Kunó gróf kimondta, hogy a leányközépiskolákba *csak matrózruhában* járhatnak a növendékek. Ez szociális, okos, emberséges reform volt.

Minden miniszter a halhatatlanság felé törekszik, mind csak jót akar. Ez kétségtelen. A jó Isten éltesse még sokáig a jelenlegi kultuszminiszter urat (úgy is, mint minisztert), de ő is csak halandó ember és aki utána fog majd egykor következni, az ismét reformálni akar és fog is, *de ne okvetlenül a gyermekeken próbálják ki az összes reformtörekvéseket.* Azt látjuk, hogy az utóbbi évtizedek kapkodásai, jelszavai, amelyek mind reformok alakjában jöttek, *sohasem hoztak könnyebbülést, felszabadulást, csak hatványozottabban, céltalanul megnehezítették az életet;* éppen ezért, ha nem tudnak a mai generáció életén könnyítéseket eszközölni: *»hagyjanak békét az iskolának!«*

Szerkesztő úr ne nehezteljen, hogy hosszadalmas voltam, de ha az ember kibeszélheti magát, megkönnyebbül tőle a szíve.

Maradok hálás olvasója és elismerem, hogy amit tudok, azt nagyrészben a *»Pesti Napló«*-nak köszönhetem. *L.-né Révész Irén*

Basch Edith

Képzőművészet
1932. 115. l.

BASCH EDIT: TÖRÖK SOPHIE

227 **Kaufmann** Izidor. A rabbik kapuja. Olajfestmény. 1000 frt.

228 **Kaufmann** Izidor. A csoda rabbi tanuló szobája. Olajfestmény. Magántulajdon.

229 †**Koroknyai** Ottó. Titok a sekrestyében. Olajfestmény. 500 frt.

230 **Szlányi** Lajos. Tájkép. Olajf. 150 frt.

231 **László** Fülöp E. Férfi arczkép. Olajf. Magántulajdon.

232 **László** Fülöp E. Gyermekarczkép. Olajfestmény. Magántulajdon.

233 **László** Fülöp E. br. Szentkereszty Béláné arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

* 234 **László** Fülöp E. Ratibor Viktor herczeg arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

235 **László** Fülöp E. Sturm Ludovica bárónő arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

236 **László** Fülöp E. Carolatti Hans Carl herczeg arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

237 **László** Fülöp E. A Szász weimari uralkodó nagyherczeg arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

238 **László** Fülöp E. Carolatti Sabine herczegnő arczképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

* 239 **Mannheimer** Gusztáv. Idyll. Olajf. Eladó.

240 **Mannheimer** Gusztáv. Motivumok Körmöczbányáról. Olajfestmény. Eladó.

241 **Mannheimer** Gusztáv. Tájkép. Olajf. Eladó.

242 **Mannheimer** Gusztáv. Templomból jövet (Capri). Olajfestmény. Eladó.

Basch Andor

megnézni a
Nemzeti Nemzeti
könyvtár
kartoszkjeden,
nem megjelent-e?
Bálint Rezsőnek bénte
könyve

A könyv nem jelent
meg.

1950. dec. 22.

Basch Andor

OFFICINA

MAGYAR MŰVÉSZEK PÁRIZSBAN

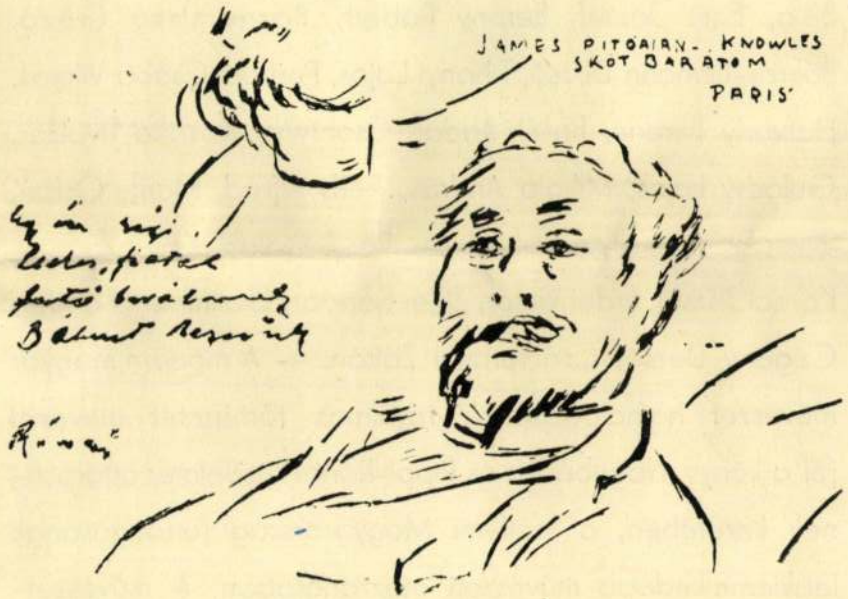

1944

Ezer számozott példányban, négy ív szövegrésszel, 18 photó-reprodukcióval és számos eredeti tollrajzzal díszített művészeti könyv jelenik meg 1944. január hónapban. A könyv az 1910-es években Párizsban élt következő művészekről szól: Rippl-Rónai József, Csáky József, Czóbel Béla, Egry József, Berény Róbert, Bornemisza Géza, Bokros-Birmann Dezső, Tihanyi Lajos, Perlrott-Csaba Vilmos, Hatvany Ferenc, Basch Andor, Csontváry-Kosztka Tivadar, Gulácsy Lajos, Mikola András, Réth Alfréd, Márffy Ödön, Vaszary János, Kernstok Károly, Pór Bertalan, Kmetty János, Kornai József, Erdei Viktor, Ziffer Sándor, Galimberti Sándor, Czigány Dezső, Csáktornyai Zoltán. — A modern magyar művészet hajnalodásának izgalmas történetét eleveníti föl a könyv, Nagybánya és Rippl-Rónai küzdelmes úttörésének keretében, a szellemi Magyarország forrongásának legkiemelkedőbb művészeti mozzanatában. A művészetkedvelő magyar közönség igényét kívánja szolgálni a könyv megjelenési formájában és a rendelkezésre álló anyagok áldozatkész fölhasználásával.

MAGYAR MŰVÉSZEK PÁRIZSBAN

IRTA BÁLINT REZSŐ

Művészeti hírek

Alkotás Művészház

Első pillantásra meglepőnek látszik, hogy fellendült a közönség érdeklődése a képzőművészeti kiállítások iránt, sőt jelentősen fokozódott a képek és szobrok vásárlása is. Talán az elmaradott bő lakomák, talán az elmaradott külföldi nyaralások és fürdőzések, megrekedett építkezések költségei öltözködnek át festményekké és szobrokká. De el kell hinnünk végül azt is, hogy a művészeti élet és iskolázás áldozatos munkássága is kezd immár termékennyé, művészeti igénnyé érni közönségünkben.

Ez új szellemet igyekszik kielégíteni az újonnan alakult művészeti intézmény: az *Alkotás Alkotóművészek Beszerző és Értékesítő Szövetkezete*. Mint a név is mutatja, az Alkotás képzőművészeink anyagi érdekeit szeme előtt tartja s ebben nem részesíti előnyben vagy hátrányban a művészeti irányra miatt egyik művészt vagy műterméket sem. Az eddigi teljesen üzleti alapú és a művész munkaértékét meglehetősen megvámoló műkereskedéssel szemben az Alkotás maguknak a művészeknek szövetkezeti alapú szervezete, de szövetkezete egyszersmind a művésztehetségnek az üzleti szakértelemmel és a művészeti erkölcsiséggel is. E célból a szövetkezet *Alkotás Művészház* címmel kiállításrendező és műkereskedő intézményt is alapított, ennek számára igen alkalmas és kedvező fekvésű állandó kiállítóhelyiséget szerzett meg az Erzsébet-körút 19. sz. elsőemeleti világos termeiben, a volt Demokrata Kör helyiségeiben.

Az Alkotás Művészház első tárlatára a különböző művészeti irányok számos jeles festője s pár szobrászművésze vonult fel 68 művel. Ott látjuk a naturalista és impresszionista irányoktól az utóforradalmi irányok képviseletéig a különböző kifejezési eszközök művészeit és műalkotásait egymással nem ütköztető, gondos és ízlésesen hatásos rendezésben.

Tájékoztatásul megemlítjük a felsorakozott művészek és művek néhány felötlőbbjét, bár csak névsor szerint. *Basch* Andor *A reggeli* képe előnyösen ismert erőit képviseli itt is. *Benéné K.* Friderika *Önarcképe* és *Kisleánya:* erő, frisseség és fegyelem. *Bernáth* Aurél legsikerültebb önarcképével szerepel. *Buzi* Barna szobra kitűnően anyagszerű, teljes szoborhatású. *Cser* Károly *Anyasága* természetességet és költői könnyedséget mutat. *Czene* Béla és *Czene* János képei jellemzően képviselik szerzőik stílusát. *Gaal* Ferenc *Kukoricatörése* forró sárga színekkel szikráztat. *Glatz* Oszkár egészséges reálizmusát érezteti két népi tárgyú képén. *Gyenes* Lajos *Csendélete* elbájoló finomságú, a kiállítás leghatásosabbja. Cz. *Hikády* Erzsébet a Czene-család raiz-színlézisével ragad meg. Hokon velük *Molnár* C. Pál *Látogatás*-ának kialakult, teljeshitelű stílusa. *Pátzay* Pál fejszobra a kiállítás másik főeseménye. *Remsey* György képe csupa férfias erő. Hatásosak *Szigethy* olaj- és vízfestményei. *Szőllősy* János, *Udvary* Pál és *Varga* Nándor Lajos teljes kiforrottságú művei.

B. A.

Basch Andor
MN. 1942. XI. 26.

készül az a híres szegedi tarhonya?

Az asszonyka ezzel mosakodni kezd, majd „beöltözködik" olyan gondosan, mintha csak műtéthez készülne. Biztonság kedvéért kilörölgeti a már liszta dagasztóteknőt és megkezdi a lemért lisztet szitálni. Utána egy mélyedést húz hosszában a lisztben a tojásoknak és jobbról-balról szétsímítja. Ezt úgy hívják, hogy „ágyazás". A tojásokat szépen egyenként először kis lábasba üti, nehogy záp legyen s esetleg baját okozzon. Aztán jól elkeveri és vizet tölt hozzá. Hogy mennyi vizet, ezt ő sem tudja előre, az attól függ, hogy milyen a liszt és hogy milyen a vízfelvevőképessége. Az asszonyka szerint az éles liszt a jobb, mint a puha. Majd sót markol és azt teszt még a vízzel higított tojások közé.

— Hát a tojásokat és a sót is csak úgy gondolomra rakja bele vagy azt mérni szokta?

— Igen, egy kiló liszire két-három tojást számítok, de lehet akár öt is benne. Kettőnél kevesebbet sohasem vőszök. Sóból, három kilóra szoktam egy marékkal számítani.

Mikor a higított sós vizet hozzáönti., „Jézus segíts" szóval fohászko-

rgy ut 41.), készpénzfizetés ellenében.

9.650-51 Művészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

cta Cassae Parochorum" egri anyaga,

rök utáni állapotát rögzíti.

üvészettörténeti Dokumentációs

Központ

Basch Andor

v. Aba Novák Vilmos : Csiki székely vásár.

Basch Andor : Park.

Nemzeti Szalon

Basch Andor

25 Basch Andor: Fésülködés.

Műcsarnok 1912. tav. Kiáll.

198 Vesztróczy Manó: Szent László vizet fakaszt.

MEGHÍVÓ

A SZINYEI MERSE PÁL TÁRSASÁG

ÁLTAL

1944. ÉVI FEBRUÁR HÓ 2-ÁN, SZERDA DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ÜLÉSTERMÉBEN

SZINYEI MERSE PÁL HALÁLÁNAK HUSZONNEGYEDIK ÉVFORDULÓJÁN

RENDEZENDŐ

EMLÉK-ÜNNEPÉLYRE

ÉRDEKLŐDŐKET SZIVESEN LÁTUNK

27689 Alt. Nyomda és Graf. Int. Rt., Bpest. Felelős kiadó: Pátzay Pál

SZINYEI MERSE PÁL TÁRSASÁG
BUDAPEST, VII., NAGYATÁDI SZABÓ-UTCA 36 (FÉSZEK-KLUB)

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

BUDAPEST 7. 1944 I. 28. 19

Műemlékek Orsz. Bizottsága

BUDAPEST

Hőgyes Endre u. 10.

AZ ÜNNEPÉLY RENDJE:

1. ELNÖKI MEGNYITÓ.
2. TITKÁRI JELENTÉS. FELOLVASSA SIDLÓ FERENC FŐTITKÁR, RENDES TAG.
3. „SZINYEIRŐL ÉS MUNKÁCSYRÓL" FELOLVASSA GENTHON ISTVÁN MEGHÍVOTT TAG.

A SZINYEI MERSE PÁL TÁRSASÁG TAGJAI:

Elnök: CSÓK ISTVÁN

Társelnökök: LYKA KÁROLY és PETROVICS ELEK

Főtitkár: SIDLÓ FERENC

Pénztáros: ZÁDOR ISTVÁN

Titkár: PÁTZAY PÁL

TISZTELET TAGOK:

MÚZEUMBARÁTOK EGYESÜLETE
BERZEVICZY ALBERT v. b. t. t. †
ENSOR JAMES (Ostende) †
FÉNYES ADOLF
FREDERIC LEON (Bruxelles)
HUYSMANS CAMILLE (Bruxelles)
BALLÓ EDE †
DÉRY FRIGYES †
CSÓK ISTVÁN
JOHN AUGUSTUS A. R. A. (London)
BÁRÓ KOHNER ADOLF †
BÁRÓ LEARMANS EUGEN (Bruxelles)
LYKA KÁROLY
SIR LAVERY JOHN R. S. A., R. A. (London) †
MAJOVSZKY PÁL †
MINNE GEORGE (Bruxelles)
KOSZTA JÓZSEF
MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV †
JÁNOSHALMI NEMES MARCELL †
JESZENSZKY SÁNDOR
SIR OPREN WILLIAM K. B. E., R. A. (London) †
PETROVICS ELEK
PRYDE JAMES (London)
ROUSSEAU VICTOR (Bruxelles)
LIPTÓÚJVÁRI STRÓBL ALAJOS †
WOLFNER GYULA
WEISS FÜLÖP †
UGRON GÁBOR v. b. t. t.

KÜLFÖLDI LEVELEZŐ TAGOK:

BAUTIER PIERRE (Bruxelles)
CORNETTE ARTHOUR H. (Antwerpen)
DÉVIGNE MARGUERITE (Bruxelles)
HOWARD FRANCIS (London)
KONODY PAUL G. (London) †
KNUTTEL GERHARD (Haag)
LAMBOTTE PAUL (Bruxelles)
FIEZENS GEAWERT HYPPOLITE (Bruxelles)
PICCA VITTORIO (Venezia) †
POLDERMANN FABRICE (Bruxelles)
REAU LOUIS (Paris)
DE STEFANI ALLESSANDRO (Milano)

A SZINYEI MERSE CSALÁD MEGHÍVOTT TAGJAI:

SZINYEI MERSE RÓZSI
SZINYEI MERSE FÉLIX
IFJ. SZINYEI MERSE FÉLIX
IFJ. SZINYEI MERSE PÁL
SZINYEI MERSE ISTVÁN v. b. t. t. †

RENDES TAGOK:

ABA NOVÁK VILMOS †
BARCSAY JENŐ
BASCH ANDOR
BECK Ö. FÜLÖP
BERENY RÓBERT
BERNÁTH AURÉL
BOLDIZSÁR ISTVÁN
CSÁKTORNYAI ZOLTÁN †
CSÁNKY DÉNES
CSÓK ISTVÁN
EGRY JÓZSEF
ELEKFY JENŐ
ERNST LAJOS †
FALUS ELEK
FARKAS ZOLTÁN
FÉNYES ADOLF
GERŐ ÖDÖN †
GLATZ OSZKÁR
BÁRÓ HATVANY FERENC
HERMAN LIPÓT
HOFFMANN EDITH
HORTHY BÉLA †
IVÁNYI-GRÜNWALD BÉLA †
JESZENSZKY SÁNDOR
KANDÓ LÁSZLÓ
KEMÉNY SIMON
KERNSTOCK KÁROLY †
KISFALUDY-STRÓBL ZSIGMOND
KOSZTA JÓZSEF
LÁZÁR BÉLA
LUX ELEK †
LYKA KÁROLY
MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV †
MÁRFFY ÖDÖN
MOLNÁR-C. PÁL
MAJOVSZKY PÁL †
MATTYASOVSZKY-ZSOLNAY LÁSZLÓ †
MEDGYESSY FERENC
MELLER SIMON
MIKOLA ANDRÁS
MOIRET ÖDÖN
MOLNÁR GÉZA †
JÁNOSHALMI NEMES MARCELL †
OLTVÁNYI IMRE
PÁSZTOR JÁNOS
PÁTZAY PÁL
PERLMUTTER IZSÁK †
PETROVICS ELEK
PÓLYA TIBOR †
RÉTI ISTVÁN
RIPPL-RÓNAI JÓZSEF †
RUDNAY GYULA
SIDLÓ FERENC
STROBENCZ FRIGYES †
SZENTGYÖRGYI ISTVÁN †
SZÉP ERNŐ
SZMRECSÁNYI ÖDÖN
SZOBOTKA IMRE
SZŐNYI ISTVÁN
SZŰLE PÉTER
THORMA JÁNOS †
TORNYAI JÁNOS †
VASS ELEMÉR
VASZARY JÁNOS †
VIDOVSZKY BÉLA
LOVAG YBL ERVIN
ZÁDOR ISTVÁN

MEGHÍVOTT TAGOK:

BÁLINT LAJOS
BARANYAI ZOLTÁN (Genf)
BARTA KÁROLY
BARTÓKY JÓZSEF †
BÁRDOSSY LÁSZLÓ
BAUMGARTEN NÁNDOR †
BAYOR GIZI
BECZKÓI BIRÓ HENRIK †
BRÓDY TIBOR DR.
DÁNOS GÉZA
CSÁNYI KÁROLY
DIVALD KORNÉL †
DIVÉKY ADORJÁN
DÖMÖTÖR ISTVÁN
ELEK ARTUR
ERNST ENDRE †
FEHÉR GÉZA (Sofia)
FELEKY GÉZA †
FÖLDI MIHÁLY †
FRUCHTER LAJOS
GEREVITS TIBOR DR.
GENTHON ISTVÁN DR.
HEKLER ANTAL DR. †
HERZOG MÓR LIPÓT BR. †
HEVESY ANDOR
HORVÁTH HENRIK DR. †
JAJCZAY JÁNOS DR.
KÁLDI JENŐ
KÁLLAY MIKLÓS
KÁLMÁN JENŐ †
KARÁTSON ANTAL
KARCZAG LÁSZLÓ DR.
KÁRPÁTI AURÉL
KOPP JENŐ DR.
KORNIS GÉZA DR.
KÖNIG GYÖRGY DR.
KUNCZ ÖDÖN DR.
LÁNDOR TIVADAR
LEFLER BÉLA (Stockholm) †
LEDERER SÁNDOR †
LÉGRÁDY OTTÓ DR.
LENGYEL GÉZA
LIBER ENDRE †
LIPPAY GYULA DR. †
MARIAY ÖDÖN DR.
MAUTHNER ZOLTÁN †
MEDGYESY LÁSZLÓ (Cleveland)
NAGY ÁRPÁD DR. †
NÉMETHY KÁROLY DR.
ORSÓS FERENC DR.
PÉCZELI BÉLA DR.
PIGLER ANDOR DR.
PRESZLY ELEMÉR DR. m. k. t. t.
RÁCZ DEZSŐ
RADISICS ELEMÉR
RADNAY BÉLA DR.
RAVASZ LÁSZLÓ DR. m. k. t. t.
RELLE PÁL
RÉVAI ÖDÖN †
RÓZSAFFY DEZSŐ DR. †
SALGÓ ERNŐ DR.
SAY GÉZA DR.
SCHOEN ARNOLD DR.
SARTORY SYLVESTER (Venezia)
SCHÖPFLIN ALADÁR
SONNENBERG MARCELL
CS. SZABÓ LÁSZLÓ
SZILÁGYI SÁNDOR
SZLADITS KÁROLY DR.
SZMRECSÁNYI MIKLÓS †
FELVINCZY TAKÁCS ZOLTÁN DR.
TAKÁCS SÁNDOR †
TÓTH ISTVÁN DR. †
TÖRÖK KORNÉL (Bruxelles) †
VILLANI LAJOS BÁRÓ
WEÖRES GYULA (Helsinki)

Basch Andor

A KÜLFÖLDÖN BEMUTATANDÓ

MAGYAR REPREZENTATIV KIÁLLITÁS

ELSŐ CIKLUSÁNAK

KATALÓGUSA

1920 NOVEMBER—DECEMBER

NEMZETI SZALON

BUDAPEST
A MAGYAR STUDIO KIADÁSA

Basch Andor

Lovable

Iványi Grünwald
Jávor Pál
Kacriány Aladár^ne

M Studio

1920 nov-dec
(N. Szal)

A KÜLFÖLDÖN BEMUTATANDÓ

MAGYAR REPREZENTATIV KIÁLLITÁS

ELSŐ CIKLUSÁNAK

KATALÓGUSA

1920 NOVEMBER—DECEMBER

NEMZETI SZALON

BUDAPEST
A MAGYAR STUDIO KIADÁSA

A KÜLFÖLDI MŰVÉSZETI KIÁLLITÁSOK VÉGREHAJTÓBIZOTTSÁGA:

ELNÖK:
Dr. Pekár Gyula

TÁRSELNÖK:
Gróf Andrássy Gyula

ÜGYVIVÖ ALELNÖK:
Dr. Nagy Árpád

ALELNÖK:
Zala György

ELÖADÓ:
Déry Béla

JEGYZÖ:
Dr. Iovag Ybl Ervin

BIZOTTSÁGI TAGOK:

Dr. Bacher Pál
Balló Ede
Csánky Dénes
Csók István
Györgyi Kálmán
Helbing Ferenc
Horvai János
Iványi Grünwald Béla
Kallós Ede
Kézdi Kovács László
Br. Kohner Adolf
Dr. Kunffy Lajos
Lakatos Artur
Lyka Károly
Maróti Géza
Mauthner Zoltán
Menyhért Miklós
Mérő István
Moiret Ödön
Nádler Róbert
Dr. Petrovics Elek
Rippl-Rónai József
Róth Miksa
Szablya Frischauf Ferenc
Szlányi Lajos
Szentgyörgyi István
Telcs Ede
Dr. Thuránszky Pál
Tóth István
Dr. Végh Gyula

FESTŐMŰVÉSZETI BIRÁLÓBIZOTTSÁG:

ELNÖK: Csók István

ELŐADÓ: Szlányi Lajos

TAGOK:

Béli Vörös Ernő
Iványi Grünwald Béla
Katona Nándor
Nádler Róbert
Réti István
Rippl-Rónai József
Udvary Géza
Vaszary János

SZOBRÁSZMŰVÉSZETI BIRÁLÓBIZOTTSÁG:

ELNÖK: Zala György

ELŐADÓ: Kisfaludi Stróbl Zsigmond

TAGOK:

Horvai János
Kallós Ede
Moiret Ödön
Pásztor János
Sidló Ferenc
Szentgyörgyi István
Telcs Ede
Tóth István

IPARMŰVÉSZETI BIRÁLÓBIZOTTSÁG:

ELNÖK: Dr. Végh Gyula

ELŐADÓ: Györgyi Kálmán

TAGOK:

Helbing Ferenc
Lakatos Artur
Menyhért Miklós
Nádler Róbert
Rippl-Rónai József
Róth Miksa

RETROSPEKTIV REPREZENTATIV ANYAGOT KIVÁLOGATÓ BIZOTTSÁG:

ELNÖK: Dr. Nagy Árpád

JEGYZŐ: Dr. Iovag Ybl Ervin

TAGOK:

Déry Béla
Dr. Petrovics Elek
Lyka Károly

A MAGYAR STUDIO IGAZGATÓSÁGA:

ELNÖK:
Gróf Andrássy Gyula

TÁRSELNÖK:
Dr. báró Kohner Adolf

ÜGYVIVÖ ALELNÖK:
Dr. Bacher Pál

ALELNÖK:
Dr. báró Pásztély István

MÜVÉSZETI IGAZGATÓ:
Déry Béla

SZAKTANÁCSADÓ:
Dr. Meller Simon

IGAZGATÓSÁGI TAGOK:

Gróf Battyhány Gyula
Dr. Buday-Goldberger Leó
Báró Hatvany Károly
Horvai János
Kaszab Aladár
Mauthner Zoltán
Dr. Nagy Árpád
Nádler Róbert
Dr. Pekár Gyula
Dr. Petrovics Elek
Pick Richard
Dr. Végh Gyula
Dr. lovag Ybl Ervin
Zala György

ADMINISZTRATIV IGAZGATÓ:
Biró Lipót

FELÜGYELÖBIZOTTSÁG:
ELNÖK:
Dr. báró Lévay József

TAGOK:

Dr. Angyal Dávid
Bauman Márton
Gellért Jenö
Lyka Károly

VÁLASZTMÁNY:

ELNÖK:

Dr. Ilosvay Lajos

ALELNÖKÖK:

Dr. Gerenday György — Dr. Majovszky Pál

TAGOK:

Bacher Adolf
Dr. Bányász László
Bende János
Csánky Dénes
Csók István
Dr. Dittrich Adolf
Györgyi Kálmán
Báró Hatvany Ferenc
Hikisch Rezső
Kallós Ede
Katona Nándor
Kató Kálmán
Kisfaludi Stróbl Zsigmond
Koszta József
Körösy Pál
Kuffler Dezső
Margittay Ernő
Maróti Géza
Marton Jenő
Mérő István
Sidló Ferenc
Szentgyörgyi István
Székely Gyula
Szlányi Lajos
Dr. Felvinczi Takács Zoltán
Tímár Soma
Tóth István
Udvary Géza
Vaszary János

A NEMZETI SZALON VEZETŐSÉGE:

ELNÖK:
Grói Andrássy Gyula

ALELNÖK:
Horvai János

IGAZGATÓ:
Déry Béla

IGAZGATÓSÁGI TAGOK:

Bauman Márton
Gellért Jenő
Katona Nándor
Kézdi Kovács László

TITKÁR:
Bende János

MŰTÁROS:
Kató Kálmán

ÜGYÉSZ:
Dr. Képessy József

PÉNZTÁROS:
Welser Kálmán

MAGYAR MŰVÉSZET

A MAGYAR művészet mindig szerves tagja volt az európai művészetnek és ma is az.

Magyarországnak a természet által épített határain tul Kelet felé nincs európai művészet, azaz nincsen oly művészet, amelynek közös ideáljai lettek volna a nyugateurópai népek művészetével. A magyar határokon tul megállt a középkorban a fejlődés folyamata s a magyarság művészete képviseli Európa délkeletén az utolsó nagy zónát, amelyen hosszu évszázadokon át folytonosan alakult, organikusan változott, fejlődött a magyar művészet. Épen ez az organikus, szüntelen és élénk menetü fejlődés a fő jellemvonása a szoros értelemben vett európai művészetnek s vele együtt a magyarnak, szemben a Kelettel. Aki a középkori dómok miszticizmusát, a renesszánsz ünnepélyes harmóniáját, a barokk szenvedélyes pompáját tanulmányozni akarja: Magyarország művészetében találhat rá nagyszámu kitünő példát, — de Magyarország déli s keleti határain tul hiába keresne ilyesmit. Az európai művészet délkeleti határa egybe esik Magyarország ősi délkeleti határaival.

Igyenformán a magyarság volt egy évezreden át őrtállója az egyetemes európai művészetnek.

Nemcsak őrtállója, hanem hü ápolója is. A magyar művészet elfogulatlanul és szeretettel tárta fel műhelyeit oly sok századon át a művészeti fejlődés minden vivmányának. Mily kevesen tudják a külföldön, hogy a középkori templomstilusoknak korán igen érdekes változata sarjadzott ki a Kárpátokövezte magyar földön. Hiába kínálta neki művészetének csillogó pompáját a közeli Bizánc: a magyarság a Nyugathoz tartozónak érezte magát s inkább onnan meritett ihletet és

tanulságot. Mily kevéssé ment át még a szakirodalomba is, hogy a gótika mély költészetü stilusa korábban virult ki Magyarországon, mint a legtöbb más országban. Sőt az sem egészen köztudomásu, hogy az első nemzet, amely az olasz renesszánsz vivmányainak gazdag otthont adott, épen Magyarország volt. Sajnos, mindenről nem értekezhetünk ezen a helyen a tárgyat megillető részletességgel: e tényekkel csak épen bizonyitani akarjuk azt, hogy az európai művészet vérkeringési rendszerébe minden időben szervesen beletartozott a magyar művészet. A magyar határokon tulra a nagy európai stilusok el sem jutottak.

Ennek a jelenségnek okát könnyü megmagyarázni s aki ösmeri a magyar nemzet ezeréves történetét, magától is megtalálja nyitját. Az ok az, hogy a magyarság mindig és mindenben integráns része volt a nagy európai kulturközösségnek, vele élt, vele érzett. Rokonszenve soha a Kelet, mindig a Nyugat felé fordult. Évszázados véres háborui soha a Nyugat, mindig a Kelet ellen vivott védelmi küzdelmekből állottak. Európa kardja s pajzsa volt évszázadokon át a keleti inváziókkal szemben.

De nemcsak példátlan kitartással védte Európa kulturáját: volt vérvesztesége a művészet terén is. Ennek minősitjük elsősorban rengeteg műkincsünk elpusztulását. Ennek egy sor nagy művésztehetségünk külföldre szakadását. Hogy egy-két példával is szolgáljunk: igy vándorolt ki a XV. században a magyar sikságról ama Dürer, akinek fia, Albrecht, egyikévé lett a művészettörténet legnagyobb alakjainak. Igy menekült a háborus zivatarok által feldult országból a XVIII. században Mányoki Ádám Varsóba és Drezdába, ahol udvari festő lett, akár csak a XIX. században Brocky Károly, aki kedvencévé lett a londoni udvarnak és Viktória királynőnek. Zichy Mihályt, akit Théophile Gauthier „monstre de genie"-nek nevezett, három orosz cár dédelgette udvarában. Benczur Gyula,

Wagner Sándor, Liezen-Mayer Sándor sokáig a münchení képzőművészeti akadémián munkálkodtak, mint professzorok. Markó Károly európai hirü nevezetessége volt Olaszországnak, Tilgner Viktor ünnepelt szobrásza Bécsnek; Munkácsy, Paál Párisban töltötte élete jó részét.

S bár igy az erőveszteség nagy volt, a magyar művészet mégis teljes erejével részt tudott venni a művészet fejlesztésének munkájában. Semmi sem tanulságosabb e tekintetben, mint egybevetni a magyar művészet kialakulását az utolsó század európai művészetének kialakulásával.

Mint Nyugaton, nálunk is a barokk korszakot a hidegebb és fegyelmezettebb klasszicizmus követte, amelynek legjelesebb festője id. Markó Károly; ő ezt a stilust oly tökéletesre csiszolta tájképeiben, hogy korának leghiresebb művészei közt biztositott magának helyet. Utána, mint a Nyugaton, nálunk is megindult az áramlat, amely a klasszikus iskola rendszerét elejtette s e helyett az egyéni érzelmek tolmácsává avatta a művészetet. S ez a feliogás vált uralkodóvá Magyarországon is, még pedig a festészet minden müfajában, a monumentális freskóban épp ugy, mint az életképben és az intim tájképben, sőt ily irányban haladt szobrászatunk s aztán épitészetünk is.

Az első mester, aki nálunk Markó klasszicizmusától eltérően, egyéni módon fogta fel a magyar tájat, Mészöly Géza volt. Neki köszönhetjük a Balaton tava ezüstös melankóliájáról festett páratlan finomságu képek százait; ő az első, aki a hangulatot gyengéd skáláinak gazdagságában megszólaltatja, a nádas párás költészetét adja minden eltanult fogás külsősége nélkül, a maga tiszta üdeségében. Mészöly a tónus finomságaira épitette képeit, de akadt egy kortársa, aki a hazai természetet egészen más fegyverekkel ejtette hatalmába s ez a mester Szinyei Merse Pál.

Mig Mészöly a sikság gyermeke volt: Szinyei egészen a Felvidéké. Sárosmegye halmai közt töltvén el gyermekkorát,

az ősi birtok kövér és virágos mezőin, barátságos ligetek közepette, amelyek ősszel a veres és citromsárga tüzében égnek: a dús szín vált kifejező eszközévé. Bár Münchenben Piloty iskoláját járta, teljesen eltért mesterétől és tanulótársaitól annak a révén, hogy a gyermekkorában magába szivott magyarföldi szindus emlékek voltak itt is képeinek alapja: nem a szokásos történeti kompoziciók foglalkoztatták, hanem a pázsit smaragdjában lángoló pipacs, az azur égbe ágyalt fehér felhő színereje s az ily színek fokozására, versenyére, belső tüzére, e hévre, erre a feszültségre alapitotta stilusát. Ő már akkor teljesen megoldotta a tiszta szín problémáját, amikor messze tőle a francia impresszionisták néhány jelese ugyancsak a tiszta szín problémájával kisérletezett. Szinyeit eleinte félreértették mindenütt, ahol kiállitott: nagyon sokkal előzte meg korát; mesterműveinek legszebbike, a „Majális", amely már 1873-ban teljes megoldását adja oly színproblémáknak, amelyekkel a többi festő Európa centrumaiban még sokáig kisérletezett, ma is legszebb ékessége a budapesti Szépművészeti Muzeum magyar osztályának.

Az erdős magyar délvidékről való a harmadik kimagasló kortárs, az ifjan elhalt Paál László. Sötét erdők mélye a legkedvesebb tárgya a képeinek, amelyek nagy részét Páris közelében, Barbizon körül festette, amelynek hatalmas fatörzsei megannyi gyermekkori emléket költögettek benne idegenben is. Paál a fontainebleaui erdőben élt festőtársaság egyik legjelesebbike, mélység, erő s férfias komolyság adják meg művei alaphangját, amelyek közül egy sor külföldi (hollandi, angol) gyüjteményekbe került.

Paál László ifjan halt meg; valamivel fiatalabb pályatársa, br. Mednyánszky László, művészetünk szerencséjére, késő aggkoráig rendkivül gazdag munkásságot fejthetett ki. A Kárpátok vad sziklarendszereinek, a Felföld erdőrengetegeinek költészetét, miszticizmusát, csöndes melankóliáját alig közeli-

tette meg valaki oly mesteri közvetlenséggel, mint ő. A sors szinte hihetetlen érzékenységgel áldotta meg a hangulatok finom változatai iránt, ezernyi kisebb-nagyobb képén a legérzékenyebben rezonál a természet hangja. Egészen külön előadásmódokat teremtett magának természet-élményeinek kifejezésére, a ködös-párás vagy az alkony tüzében égő erdő, a komor mocsarak tunyaságának, a feltorlódott sziklák erejének tolmácsolására. Egészen lírai természet, amely annyira ura a kifejezésnek, hogy még technikai fogásokat sem tanult el más festőtől.

Ez a négy kimagasló tehetség képviseli a 70-es, 90-es évek magyar tájfestésének delelőjét s jelenti a paysage intime uralomra jutását a klasszicista tájkép után. Nálunk is ismétlődött tehát, e mesterek kezén, az, ami a külföldön, ám nem utánzásról van itt szó, hanem arról, hogy e nagy mesterek egyenest a természethez, még pedig szülőföldjük természetéhez fordultak uj ihletért. E mesterek mellett a kisebb jelentőségü festők százai munkálkodtak, de mi ebben a futólagos szemlében csak éppen a legfeltünőbb jelenségekre mutathatunk rá.

Ugyanennek a nemzedéknek néhány kitünő tagja fejlesztette ujjá nálunk az epikai stilust: a történeti kompoziciót, a freskót. Mint Nyugaton, nálunk is jó ideig a régi akadémia [illegible]szerei uralkodtak, mig két nagy művész, Székely Bertalan és Lotz Károly megmutatták, hogy a klasszicista szerelem nélkül is elérhető a nagy stilus.

Ez a két mester két egymástól eltérő világot jelent. Mind [illegible] háboruk által megviselt régi magyar dómokat hatal[illegible]freskókkal diszitették azok restaurálása alkalmával, [illegible]nos lovagvárát, Vajda-Hunyadot (Székely) és [illegible]ették a budapesti Operaházat, a Tudományos

[illegible]zépség naiv szeretete és bizonyos [illegible]terjedelmes freskóiról és ugyanez

a hangulat árad amaz olajfestményeiről is, amelyeken a test szépségét ünnepli. Csodálatos készséggel volt ura a test minden mozdulatának, amiről például az Operaház mennyezetét végig elboritó freskója, az Olimpusz, merész rövidüléseivel és bravuros alálátásaival ad bizonyságot.

Székely Bertalan a magyar ősi legendák epikusa s legszebb ilynemü munkáival Vajda-Hunyad termeit diszitette. Lotz csapongó kedvének helyét Székelynél komoly, drámai erő foglalja el s amannak bravuros előadásmódját itt formális, kötött, stilizáló előadás teszi epikai erejüvé. Olajfestményeiben azonfelül hatalmasan megszólal egész magyar érzésvilága: ő még látta a 48-iki magyar szabadságharc leveretésének következményeit, midőn az osztrákok segitségére sietö orosz tulerő rávetette magát a magyar függetlenségért küzködökre s jöttek az üldözés, az elnyomás gyászos évei. Székely e tragikus időben a magyar mult nagy tragédiáját festette lapidáris erővel és stilusának nagy egyszerüségével hatalmas sulyt és mélységet biztositott képeinek. Mint Szinyei, ő is a müncheni Pilotynak volt tanitványa, de freskóin egyetlen vonás sem emlékeztet oktatójára: nagy egyénisége áttört az iskola keretein.

Ennek a nemzedéknek számos festője közül a valóban nagy tehetségek feltünő módon térnek el egymástól: a sablon ösmeretlen az ő mühelyükben. Madarász Viktor például szintén történeti kompozíciókat festett a magyar multból, ő ismét abban tér el Székelytől, hogy nem az epikai kötött stilusra veti a sulyt, hanem erélyes kézzel a valóság illuzióját kivánja adni a maga drámaiságában. Legmagasabbra fokozta ezt a festő-vágyat ifjabb pályatársa, Munkácsy Mihály.

Ennek a mesternek nagy kompozíciói végigjárták Európa és Amerika nagy városait s reprodukciói világszerte el vannak terjedve, Koepping pompás rézkarcaiban. Ö a szilajon kitörő erő képviselője a bölcs higgadtságu Székely és a derüs

epikureus Lotz mellett. Hogy e vérmérsékének szabad folyást engedhessen: többnyire drámai fordulatokat ragadott meg képein, igy megfestette Mozartot élete utolsó pillanataiban, Krisztust, amint előtte Pilátus tétovázva ejti ki a döntő szót, az Éjjeli csavargókat abban a pillanatban, amidön a zsandároktól kisérve éppen a népes és bámészkodó piacra kanyarodik menetük és igy tovább. Ámde nem az a döntő, hogy éppen ily tárgyakat választott, hanem az, hogy előadóművészete ugyanezt a bensö hevet, ezt a drámai szilajságot sugározza: jóformán minden ecsetvonásában, még arcképein és pompás tájképein is, benne rejtőzik ez a kitörni készülni hév. Egyik bámulója és tanitványa, Fritz von Uhde, a nagy német festő, irja Munkácsy képeinek hatásáról: „Hasonló dolgokat nem festettek az elmult idők régi nagy mesterei óta. Művészete feltétlenül és irigylésre méltó módon mesteri". Munkácsy heves lelke legjobb müvein valósággal kiéli magát a vásznon.

Vele szemben Zichy Mihály inkább a rajzón nagymestere; az Ember tragédiájához készitett nagyszabásu illusztrációi és szatirikus élü, elmésen szimbolikus kartonjai e nemben a legszebbek közé tartoznak.

Munkácsy és Zichy sok időt töltött Párisban, más kortársaik egy időben Münchenben is dolgoztak, igy Benczur Gyula, Wagner Sándor, Liezen-Mayer Sándor, az odavaló akadémiai tanárai valamennyien nemcsak mint történeti festők, hanem Schillerhez, Goethehez készitett illusztrációk révén is tágabb körben ösmeretesek. Benczur hazatelepedvén Budapestre, nagyarányu tevékenységet fejtett ki a történeti és arcképfestés terén, az utóbbi csoportból való egyik mesteri képe Tisza István grófnak. Dus változatu történeti képein a ragyogó szinezés mestere, lelkületét rubensi életöröm tölti el s ez látszik meg ama müvein is, amelynek tárgya az emberi test szépsége.

Mindezek az eddig emlitett mesterek egy régibb nemzedék

tagjai; az utána következőknek kedvez tárgya már nem a történelem, hanem az élet friss jelenetei s a táj. Akik ezt művelték, azok száma igen nagy, munkálkodásuk színhelye főképen Budapest. Festészetünk sorsára azonban inkább az a nemzedék hatott döntőn, amely a nyolcvanas-kilencvenes években végezvén el tanulmányait, nem annyira Budapestet s a nagyvárosok háztengerét választotta munkálkodása színhelyéül, hanem inkább a magyar kisebb városokat és falvakat, ahol mélyebb kölcsönhatásban élvén a szabad természettel, annak uj szépségeit fedezték fel s aknázták ki művészetünk javára. Igy alakult ki a magyar naturalista és impresszionista festészet, tehát az a művészet, amelyet a 19. század vége felé egész Európában a modern névvel illettek. Azzal, hogy e művészek magyar vidékeken élték napjaikat s annak természetadta érdekességeit aknázták ki: művészetük nem vált valamely külföldi modern iskola egyszerü utánzatává, hanem megszólaltatja a magyar genius loci-t.

Valóságos művésztelepek keletkeztek egyes vidékeken, köztük legnevezetesebb az, amelyet Hollósy Simon és barátai: Ferenczy Károly, Réti István, Thorma János, Csók István, Iványi-Grünwald Béla, Glatz Oszkár stb. alapitottak Nagybányán. Hollósynak volt egy virágzó magán művész-iskolája Münchenben, amelyet a legkülönfélébb nemzetek fiai örömest kerestek fel: ez az egész nemzetközi társaság nyarankint Nagybányán folytatta munkáját. Teljes szabad művészeti szelleme megengedte azt, hogy együttélésük ne teremtsen sablónt, hanem inkább az egyéniség kifejlődését szolgálja. Itt bontakozott ki először Ferenczy Károly kolorisztikus művészetének minden finomsága, Réti István melankólikus, csöndes ábrándozásának képei, Thorma heves és erős festészete, Iványi komponáló-készsége, Csók zamatos színessége... de nem adhatjuk e szük helyen áttekintését még a legjava tehetségek működésének és eredményeinek sem. Megelégszünk tehát an-

nak puszta felemelitésével, hogy hasonló módon keletkezett a szolnoki művésztelep, oly kitünő mesterekkel, mint Fényes Adolf, Szlányi Lajos, Olgyay Ferenc, Zombory, a régebbiek közül ugyanitt munkálkodott egy ideig a magyar plein-air festés egyik mestere, Deák-Ebner Lajos, azután a magyar parasztgenre művelője, Bihari Sándor. Szegeden, Hódmezővásárhelyen is jeles tehetségek bukkantak fel: a sok közül elég, ha Koszta József és Rudnay Gyula nevét emlitjük. Hasonló kis művésztelep alakult ki Gödöllőn, ahol a vezető-mesterek Körösföl Kriesch Aladár, a nagystilü freskó kitünő művelője, egyben legjelesebb szőnyeg-tervelőnk, aztán Nagy Sándor, mély szimbolikus rajzok szerzője s Krieschsel, Maróti Gézával pompás üvegfestménykartónok szerzői. A magyar vidéki művészeti telepek felsorolásával nem fogjuk tovább fárasztani az olvasót s bármily igazságtalan legyen is: nem időzhetünk oly különélő jeles mesterek művészetének méltatásánál, mint amilyen például Vaszary János, Rippl-Rónai József, akik a stilizáló magyar művészet kitünő képviselői, nem is sorolhatjuk fel élő jeleseink javát, hanem be kell érnünk azzal, hogy rámutassunk, mennyire egybevág a korszellem s az egyetemes európai festészet változásaival a magyar festészet sokrétü átalakulási menete.

Most még legalább néhány futólagos megjegyzést szeretnénk ejteni a magyar szobrászat kialakulásáról is.

Ha a messzi középkorban a szobrászat Magyarországon is annyira az architekturához kötött művészet volt, mint egész Európában, ugy ezen nincs mit csodálkozni. A külföldi olvasót azonban talán érdekelni fogja, hogy már a 14. században akadtak nálunk szobrászok — a Kolozsvári testvérek — akik több nagyméretü, önállón szereplő szobornak voltak mintázói és öntői, függetlenitve magukat az épitészethez való kötöttségtől. E bronz művek közül csak egy menekedett meg a háboruk pusztitásaiból: ama Szt. György szobor, amely ma

Prágának legszebb művészi disze s a középkor e szakában (1373.) ritkítja párját. Renesszánsz-szobrainknak legnagyobb részét elpusztították a keleti inváziók, a barokk termékei még szép számban láthatók. Az utána következő klasszicizmusnak a 19. század elején főképviselője Ferenczy István, Canova és Thorwaldsen tanítványa. A klasszicista irány nálunk is körülbelül addig uralkodott, mint a külföldön: az egyéni és közvetlen élményen alapuló szobrászatnak nálunk első képviselője Izsó Miklós, az első aki görög istenek helyett egyenest az élet kínálta alakot mintáz: a busuló juhászt. Ezzel megnyílik az uj ut, a régi akadémiák szigoru korlátai leomlanak s azok az emlékszobrok, amelyek Magyarország minden városának terelt díszítik, már e jegyben készülnek. Igy kapta Arad Huszártól és Zala Györgytől a magyar szabadságharc vértanuinak emlékszobrát, igy Pozsony, Kolozsvár és Szeged Fadrusz János monumentális müveit; nevezetes férfiainak emlékszobrainak főmesterei Stróbl Alajos, Horvai János, Kallós Ede, Ligeti Miklós, Telcs Ede és még egy sor jeles szobrász. Sajnos, a magyar kultura e bronzba öntött emlékeit az elmult év északi és keleti inváziói nagyobbrészt összerombolták, darabokra törték.

A monumentális szobrászat mellett virul az intimebb kisplasztika, bronz és terrakotta művészet, amint azt Damkó, Szirmay, Rubletzky s mások művelik, végül az emlékérem és plakett is, főképp Beck Ö. Fülöp és Berán Lajos kezén, azután a temető művészete, amely sok szobrászunkat foglalkoztatta, sőt Donáth Gyulában valóságos specialistát is nevelt. A szobrászat e különböző válfajai stilus és egyéniség szerint épp oly sokféleképen különböznek egymástól, mint a külföldön, vannak, akik a kötött, stilizáló formálás mesterei (Moiret, Simay stb.), vannak az uj-renesszánsz és az uj-barokk követői, azután a naturalizmus hivei; vérmérsék szerint pedig hol inkább a feszülő erőt szólaltatják meg (Fadrusz, Zala), hol a leggyengédebb formahatásokat (Telcs, Lux stb.), hol a bensö-

séges érzést (Kallós, Rubletzky), hol a meglepő és virtuóz győzelmet (Ligeti) vagy a gyengéd lirát (Szentgyörgyi, Pick) és igy tovább. A kép, amely régi s uj szobrászatunknak bármily futólagos szemléletéből elénk tárul, igazolja azt az állításunkat, hogy plasztikánk is annak az egyetemes európai művészetnek szerves tagja, amelynek legjellemzőbb vonása az élénk menetü átalakulás s mely Magyarország határain tul a keleti szomszédságban már nem talált otthonra.

Ezt a meggyőződést meritjük épitészetünk történetéből is. Nincs olyan nyugateurópai stilus, amely az egyetemes fejlődésben elkerülte volna Magyarországot. Az eredetileg román és gótikus templomok százai maradtak reánk, sokjuk ugyan csonkán s átépitve, mert a századok háborus viharai e kincses műalkotásokat kiméltek legkevésbbé. A középkor gazdag formanyelvén szólnak hozzánk a lovagvárak maradványai, emlékünkbe idézve a feudális világ ragyogó tornáit és vándor lantosait, azt a kort, amelyben Európa népei kereszteshaduk vezérévé választották Szt. László magyar királyt s a másikat, amidön Európa Hunyadi János hadvezéri geniejében reménykedett a keleti inváziő veszedelmével szemben. S mig nemességünk a Nyugat védelme érdekében áldozta fel életét, otthon a kultura gazdag és csöndes hajlékai nyiltak meg nagy számban: kolostorok, a maguk művészetével, faragásaikkal, miniaturáikkal, üvegfestészetükkel. Buda, az ország fővárosa gótikus stilusu ragyogó királyi várral s templomokkal büszkélkedett, amelyeket Mátyás király, egy vérbeli renesszánsz fejedelem gazdagon toldott meg s épitett ujjá. S hogy e fejedelem mily sikerrel vetekedett kora legnagyobb mecenásaival, megtudjuk ama egykoru külföldi utazók ránk maradt részletes leirásából, akik csodájára jöttek a magyar fővárosnak.

A renesszánsz-stilus is elterjedt egész Magyarországon, épitményeinek nagy részét azonban elpusztitta a keleti inváziő. Jóformán ujra kellett a régi alapokon felépiteni a váro-

sokat. Ezért hagyott bennök oly sok nyomot máig is a barokkstilus. S ez itt is épp oly életörömöt sugárzó, oly lendületes és pompázó volt, mint bárhol Európa nyugotibb részein. A rokkokó, a barokknak e szeszélyesen finom hajtása, nálunk is dús disszel vonta be a szentélyeket, körülfonta a nagyuri kastélyok termeinek tükreit, ablakkereteit, mennyezetét és butorait, a klasszicizmus nálunk is a hideg fegyelem rendjét és egyensulyát teremtette meg az épületek homlokzatán és a tér belső kialakitásában. Legszebb klasszicista templomaink, az esztergomi és az egri, amelyek a pesti Hildnek köszönik végleges alakjukat, monumentális erejü emlékei e stilusnak az egyházi téren, mig a világi épületek közül a Nemzeti Muzeumban testesül meg legharmonikusabban a 19. század elejének épitészeti formaérzése. S mint ahogy a külföldön követte a klasszicizmust a mütörténeti stilusok ismétlése, ugy rendezkedett be nálunk is az épitészet a középkori stilusok jegyében (főmesterek: Schulek, Steindl), mad a renaissance értelmében (főképviselő: Ybl), amit ismét az uj-barokk követett, különösen hazai jegyü azonban Feszl budapesti Vigadója s a legmodernebbek közül Lechner Ödön sajátos magyar zamatu nagy középületei. E vezető mesterek köré csoportosult az a sok száz épitész, akiknek a magyar városok mai arculata köszönhető s akik ujabb izlésü müveikkel megtoldották a százados városképet.

Ami az emberi hajlékot lakályossá teszi, ami meleg otthont teremt a szobák négy fala közt, az iparművészet, a maga sokféle matériájával és technikájával, szinte beláthatatlan változatu anyag, amelyről bajos rövid synopsist adni. Néhány technikáját (üvegfestészet, bronz) már röviden érintettük, ezek ősi hazai technikák, hozzájuk csatlakozik az egészen eredeti magyar ötvösség, amely már az ujkor elején messze földön hires volt, azután a vas, az agyag, a textil-anyagok müvészi megmunkálása, amely szorosan összefüggött a tulajdonképpeni népmüvészettel. Ez utóbbi tősgyökeres, felette érdekes és

gazdag s kiapadhatatlan forrása a legujabb időkben is éltetően táplálta a modern magyar ornamentikát. Iparművészetünk — mint Európa nyugatán mindenütt — a századok során szorosan hozzásimult az architektura stilusához s vele testvériesen megosztotta sorsát.

Szinte táviratstilusban kellett itt tömöritenünk egy oly művészet jellemvonásait, amely egy nagy területen, a Kárpátok koszoruzta Magyarországon, csaknem ezer éven át élt, fejlödött, szinét, formáját változtatta. Be kell látnunk, hogy amit az olvasónak e sorok adhattak, egy szerény mementonál alig lehet több. Épp ugy nem lehet több ez a kiállitás sem egy marék virágnál, amelyet a széles magyar földről — itt-ott szemelgetve — küldünk idegenbe megértő kulturembereknek, egy halálra itélt nemzetre való emlékezésül.

LYKA KÁROLY

A KIÁLLITOTT MŰTÁRGYAK

JEGYZÉKE

OLAJFESTMÉNYEK, VIZFESTMÉNYEK, GRAFIKAI MŰVEK

BARANSKI E. LÁSZLÓ:

1. A kotrógép. (Vizf.)

BASCH ANDOR:

2. Ágyban fekvő nő. (Olajf.)

GRÓF BATTHYÁNY GYULA:

3. Festin. (Szín. cer. rajz.)

BENKHARD ÁGOST:

4. Erdő széle. (Olajf.)
5. Csend a hegyekben. (Olajf.)

BÉLI VÖRÖS ERNŐ:

6. Fiatal leány. (Olajf.). A Szépművészeti Múzeum tulajdona.
7. Öreg toreador. (Olajf.)

BIRÓ JÓZSEF:

8. A Balaton. (Olajf.)

BORNEMISZA GÉZA:

9. Fogat. (Vizf.)
10. Gyümölcsös. (Vizf.)

BORUTH ANDOR:

11. Skielő férfi. (Olajf.)

BOSZNAY ISTVÁN:

12. Nyári nap. (Olajf.). A Szépművészeti Múzeum tulajdona.

† BRUCK LAJOS:

13. Tavasz. (Olajf.). A Szépművészeti Múzeum tulajdona.
14. Kévék. (Olajf.). A Szépművészeti Múzeum tulajdona.

CONRÁD GYULA:

15. Festa Veneziana. (Rézkarc.)
16. Capri. (Rézkarc.)
17. Lux ex tenebris. (Rézkarc.)
18. Assisi. (Rézkarc.)
19. Orologio. (Rézkarc.)
20. Roma. (Rézkarc.)

CSÁNKY DÉNES:

21. A nagy magyar Alföldön. (Vízf.).

CSÓK ISTVÁN:

22. Züzü gyengélkedik. (Olajf.).
23. Magyar interieur. (Olajf.) Báró Kohner Adolf gyüjteményéből.
24. Züzü és Koko. (Olajf.).

25. Züzü karácsonya (Olajf.)
26. Női akt. (Olajf.) Báró Kohner Adolf gyüjteményéből.
26/a. Dér. (Olajf.).

CSUK JENŐ:

27. Az ecsegi uton. (Olajf.)
28. Hármas fogat. (Olajf.)

DÉRY BÉLA:

29. Rálátás az Erzsébet-térre. (Olajf.)
30. Esős délután Hollandban. (Olajf.)

DOBAI SZÉKELY ANDOR:

31. Dixmuideni halpiac (Szin. rajz.)
32. Ypres a háború előtt. (Szin. rajz.)
33. Le beffroi de Furnes. (Szin rajz.)

EDVI ILLÉS ALADÁR:

34. Tehénfej (Vizf.)
35. Borju. (Vizf.) Horváth Károly gyüjteményéből.

FEIKS JENŐ:

36. Lóverseny Párisban. (Olajf.)
37. Díjlovaglás. (Olajf.) A Szépművészeti Múzeum tulajdona.

† FERENCZY KÁROLY:

38. Tanulmány a „Három királyhoz" (Olajf.) Sajóházi Schuler Gusztáv gyüjteményéből.

39. Madárdal. (Olajf.) Sajóházi Schuler Gusztáv gyüjteményéből.

GLATZ OSZKÁR:

40. Fogarasi táj. (Olajf.) A Szépművészeti Múzeum tulajdona.
41. Anya gyermekével. (Olajf.)

GLATZ WILDNER MÁRIA:

42. Szekfük kék háttérrel. (Olajf.)

HADZSY OLGA:

43. Gyermekarckép. (Olajf.)

BÁRÓ HATVANY FERENC:

44. Női arckép. (Olajf.) A Szépművészeti Múzeum tulajdona.
45. A kolosseum környéke. (Olajf.) A Szépművészeti Múzeum tulajdona.

HOLLÓSY SIMON:

46. Técsői udvarrészlet. (Olajf.) Sajóházi Schuler Gusztáv gyüjteményéből.
47. Tüzek. (Illusztráció.) Sajóházi Schuler Gusztáv gyüjteményéből.

HORNYAY ÖDÖN:

48. Magyar Alföld. (Pastell).
49. Magyar Alföld sarju bolygókkal. (Pastell).

Horvai · l. hátul !

IVÁNYI GRÜNWALD BÉLA:

50. Falurészlet Lellén. (Olajf.).
51. Magyar táj kutgémmel. (Olajf.).
52. Keresztre feszítés. (Olajf.). Jánoshalmi Nemes Marcel gyűjteményéből.

JÁVOR PÁL:

53. A szolnoki híd. (Olajf.). A Szépművészeti múzeum tulajdona.

KACZIÁNY ALADÁR:

54. Tavaszi miszterium. (Olajf.).

KATÓ KÁLMÁN:

56. Dunai kikötő. (Olajf.).
57. Tabáni részlet. (Olajf.).

KATONA NÁNDOR:

58. Karsztvidék. (Olajf.).
59. Tájrészlet. (Olajf.).
60. Hegyvidéki tájék. (Olajf.).

KOSZTOLÁNYI KANN GYULA:

61. Halászfalu. (Olajf.).
62. Lussin Grande. (Olajf.).
63. Nyár. (Olajf.).
64. Torbole. (Olajf.).

KÖRMENDI FRIMM ERVIN:

65. Tájkép fákkal. (Olajf.).

† KÖRÖSFÖI KRIESCH ALADÁR:

66. Önarckép. (Temp.).

KUNWALD CÉZÁR:

67. Anya és csecsemő. (Olajf.).

LÉNÁRD RÓBERT:

68. Tofana és Becchei alto. (Ered. kőrajz).
69. Az avilai dóm hajója. (Ered. rézkarc).
70. Puente Alcantare, Toledo. (Ered. rézkarc).
71. Puente San Martino, Toledo. (Ered. rézkarc).

LOHWAG ERNESZTIN:

72. Gyermekfej. (Krétarajz).
72/a. Gyermekfej. (Krétarajz).
73. Miniature arcképek. (Olajf.).

MAKOLDY JÓZSEF:

74. Jánoshegy. (Vízf.).
75. Sashegy. (Vízf.).

† BÁRÓ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ:

76. Városszéle. (Olajf.).
77. Szekér két lóval. (Olajf.).

78. Przemysl körül. (Olajt.).
79. Átvonuló trén. (Olajt.).
80. Menekülök Galiciában. (Olajt.).

MENDLIK OSZKÁR:

81. Hullámok. (Olajt.).

† MÉSZÖLY GÉZA:

82. Birkanyáj. (Olajt.). A Szépművészeti Múzeum tulajdona.
83. Balaton partján. (Olajt.). Sajóházi Schuler Gusztáv gyüjteményéből.

† MUNKÁCSY MIHÁLY:

84. Sikvidék szekérrel. (Olajt.). A Szépművészeti Múzeum tulajdona.
85. Feszitsd meg öt. (Olajt.). Grói Andrássy Gyula gyüjteményéből.
86. A kolpachi park. (Olajt.). Sajóházi Schuler Gusztáv gyüjteményéből.

NÁDLER RÓBERT:

87. Kelengye-láda. (Olajt.).
88. Udvar Raguzában. (Oajt.).
89. Szegény falusi templomban. (Olajt.).
90. Tromsöi este 11 órakor. (Olajt.).

NYILASSY SÁNDOR:

91. Hazatérő kapás. (Olajf.). A Szépművészeti Múzeum tulajdona.

OLGYAY FERENC:

92. Nyári éj. (Olajf.). A Szépművészeti Múzeum tulajdona.

† PAÁL LÁSZLÓ:

93. Erdőrészlet. (Olajf.). Sajóházi Schuler Gusztáv gyüjteményéből.

† PÁLLIK BÉLA:

94. iBrkák. (Olajf.). Horváth Károly gyüjteményéből.

RÉTI ISTVÁN:

95. Önarckép. (Olajf.). Báró Kohner Adolf gyüjteményéből.
96. Veranda. (Olajf.).
97. Interieur. (Olajf.). Sajóházi Schuler Gusztáv gyüjteményéből.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF:

98. Ülő női akt. (Tusrajz).
99. Kettős akt. (Tusrajz).
100. Hármas akt. (Tusrajz).
101. Álló aktok. (Tusrajz).
102. Ülő akt. (Szines tusrajz).
103. Fekvő akt. (Szines tusrajz).
104. Álló női akt. (Szines tusrajz).

105. Kettős álló akt. (Szines tusrajz).
106. Kettős álló női akt. (Tusrajz).
107. Kettős fekvő női akt. (Tusrajz).
108. Álló akt. (Tusrajz).
109. Ülő akt. (Tusrajz).
110. Női fej. (Tusrajz).
111. Női fej. (Olajf.).
112. Szüleim. (Olajf.).
113. Éjjel a vizen. (Olajf.).
114. Reggeli toilette. (Olajf.).
115. Este egy intim szobában. (Olajf.).
116. Körhinta. (Olajf.).
117. Öreg matróna. (Olajf.).
118. Munkaközben. (Olajf.).

RUDNAY GYULA:

119. Anya gyermekével. (Olajf.).
120. Bünös. (Olajf.).
121. Tájkép kocsival. (Olajf.).
122. Pihenő asszony. (Olajf.).

SZABLYA FRISCHAUF FERENC:

123. Esti séta. (Olajf.).
124. Tájkép. (Olajf.).

SZLÁNYI LAJOS:

125. Tükröződés. (Olajf.).
126. Behavazott városka. (Olajf.).

127. Ski nyomok. (Olajf.).
128. Hetivásár egy kis városkában. (Olajf.).
129. Téli reggel. (Olajf.).

SZMRECSÁNYI PAJTÁS ÖDÖN:

130. Tájrészlet. (Olajf.).

STROBENTZ FRIGYES:

131. Séta a kertben. (Olajf.). Horváth Károly gyüjteményéből.

THORMA JÁNOS:

132. A kék dolmányos huszár. (Olajf.). Sajóházi Schuler Gusztáv gyüjteményéből.

UDVARY GÉZA:

133. Fiatal anya. (Olajf.).
134. Anyaság. (Casein festmény).

UDVARY PÁL:

135. Késő délután. (Olajf.).
136. Vihar után. (Olajf.).

VASS ELEMÉR:

137. Este Amsterdamban. (Olajf.).

VASZARY JÁNOS:

138. Menekülők. (Szines rajz).
139. Női akt. (Vizf.).

140. Női félakt. (Vizi.).
141. Albánok. (Vizi.).
142. Temetés a fronton. (Szin. rajz).
143. Fekvő akt. (Vizi.).
144. Júdás. (Tusrajz).
145. Keresztlevétel. (Vizi.).
146. Az utolsó vacsora. (Tusrajz).
147. Háboruban. (Szin. rajz).
148. Lovas. (Tusrajz).
149. Olvasó leány. (Tusrajz).
150. Rabszolgakereskedő. (Tusrajz).
151. Olvasó nő. (Tusrajz).
152. Sebesült. (Szénrajz).
153. Öltöző nő. (Tusrajz).
154. Olvasó. (Tusrajz).
155. Albánok. (Vizi.).
156. Olvasó nő. (Tusrajz).
157. Küldönc. (Szines szénrajz).
158. Modell. (Tusrajz).
159. Csendélet. (Olajf.). Horváth Károly gyüjteményéből.
160. Almás csendélet. (Olajf.).
161. Tatai park lovasokkal. (Olajf.).
162. Temetés a fronton. (Olajf.).
163. Tatai park. (Olajf.).
164. Kálvária. (Olajf.).
165. Fürdő nők. (Olajf.).
166. Baccháns nők tánca. (Olajf.). Horváth Károly tulajdona.
166. Baccháns nők tánca. (Olajf.). Harváth Károly gyüjteményéből.
167. A Prádó. (Olajf.). Gróf Andrássy Gyuláné gyüjteményéből.

VÁRADY GYULA:

168. Tél a Bakonyban. (Olajf.).

169. Tél a Lágymányoson. (Olajf.).

† ZEMPLÉNYI TIVADAR:

170. Krisztus siratása. (Olajf.).

171. Jézus Krisztus betegeket gyógyít. (Olajf.).

ZOMBORY LAJOS:

171/a. Cséplés. (Olajf.).

SZOBRÁSZATI MŰVEK.

BESZÉDES LÁSZLÓ:

172. Vén cseléd. (Bronz).
173. Gulya birója. (Bronz).
174. Igyék kend. (Bronz).
175. Bevonulás előtt. (Bronz).

BEZERÉDY GYULA:

176. Kutya. (Bronz).

BOR PÁL:

177. Női akt. (Bronz).

DAMKÓ JÓZSEF:

178. Kalotaszegi asszony. (Eredeti terracotta).
179. Meditazione. (Eredeti terracotta).
180. Nemzetes asszony. (Eredeti terracotta).
181. Somogyi paraszt. (Eredeti terracotta).
182. Vasárnapi pihenés. (Eredeti terracotta).

HORVAI JÁNOS:

183. Gordonkás. (Körtefa).
184. A jó pásztor. (Majolika).
185. Piéta. (Gipsz).

KELETI S.

187. A bün. (Bronz).

KISFALUDI STROBL ZSIGMOND:

188. Görgey Arthur. (Gipsz).
189. A művész neje. (Márvány).
190. Mosó leány. (Bronz).
191. Fürdő után. (Márvány).
192. Guggoló leány. (Márvány).
193. Tanulmányfej. (Bronz).

LIPTÓUJVÁRI STRÓBL ALAJOS:

196. „Anyám". (Márvány).
197. Franciskánus barát. (Márvány).

LUX ELEK:

198. Férfi fej. (Bronz és márvány).

MARTINELLI JENŐ:

199. Musica graeca. (Bronz).
200. Vanitas. (Bronz).

MEDGYESSY FERENC:

201. Menekülők. (Bronz plakett).

† MURÁNYI GYULA:

202. Kigyóbüvölő. (Bronz).
203. K. Durigó Ilona arcmása. (Márvány).
204. „1914—1918". (Bronz).

PÁSZTOR JÁNOS:

205. Ivó leány. (Bronz).

RÁPOLTI LAJOS:

206. A kegyelet. (Márvány).

REMÉNYI JÓZSEF:

206/a. Bronzplakettek.

SIDLÓ FERENC:

207. A rab magyar. (Gipsz).
208. A háború. (Márvány).
209. A vak. (Gipsz).

SZAMOSI SOÓS VILMOS:

210. A segédtiszt ur. (Bronz).
211. Öreg ember. (Bronz és márvány).

† SZAMOVOLSZKY ÖDÖN:

212. Ádám és Éva. (Majolika).

SZENTGYÖRGYI ISTVÁN:

213. Felvinci Takách Zoltán arcmása. (Gipsz).
214. Márkus László arcmása. (Gipsz).

SZŐDY SZILÁRD:

215. Háborús plakett. (Bronz).

TÓTH ISTVÁN:

216. A bosszu. (Bronz).

ZALA GYÖRGY:

217. Fájdalom. (Bronz).

A Magyar Reprezentativ Kiállítások első ciklusán 60 festőművész és 22 szobrászművész 214 alkotással vett részt.

Iparművészetünk a kiállítási anyag elindítása után kapcsolódik bele az akcióba.

A Svájc, Hollandia, Dánia, Norvégia, Svéd- és Németországban, valamint a német megszállott területen bemutatandó

MAGYAR REPREZENTATIV KIÁLLITÁS

plakátját Rippl-Rónai József rajzolta.

*

A budapesti kiállitást és az egyes külföldi városokban bemutatandó kiállitásokat a végrehajtóbizottság megbizásából Déry Béla rendezi.

*

A kiállitott és az alkotó művészek tulajdonát képező műtárgyak Budapesten is megvásárolhatók, a vevőnek azonban bele kell egyeznie abba, hogy a megvásárolt kép vagy szobormű csak az első körut befejezése után (előreláthatólag február hó közepén) bocsáttassék rendelkezésére.

A műtárgyak eladását Kató Kálmán műtáros végzi.

A
MAGYAR STUDIO

kiállítási helyiségei

V. DOROTTYA-UTCA 8. SZÁM ALATT

f. é. december hóban nyilnak meg.

*

Modern magyar művészek kiállításai.

*

Gyüjteményes és csoportos kiállitások.

*

Külföldi modern és régi mesterek bemutatása.

*

Magángyüjtemények ismertetése.

*

Modern és régi képek, szobrok, butorok, szönyegek, porcellánok és mindennemü más mütárgyak elbirálása és értékelése.

*

Müvészeti aukciók.

*

Magyar és idegennyelvü bibliofil kiadványok.

*

Müvészeti és irodalmi előadások.

A külföldi művészeti kiállításokkal kapcsolatban a magyar irodalom legkiválóbb termékei művészi fordításban, bibliofil kiadásban terjesztetni fognak. A sort Petőfi Válogatott Versei és János Vitéze nyitják meg, német, francia, angol és olasz nyelven, Jaschik Álmos illusztrációival. A nyolc kötetet a Petőfi Társaság közreműködésével a Magyar Studio adja ki.

BIRÓ MIKLÓS

A Munkarát. 1922. II. cof. 1. s. (22. l.)
(Az Ernst M. kiáll.) –
AzE. 1936 febr. 16. (-t.: Csoj. kiáll.
~~az Ernst M.-ban~~.) – 1938 jan. 9.
(Ks.: B. A. kiáll.) – ~~1939 febr. 7.~~
AzU. 1919 nov. 2. (c. a.: 3 művész
az Ernst M.-ban.) – Bálint A.: Az
Ernst M. kiáll. Nyt. 1919. 14-15. s. –
Basch A.: Párisi levél. Pesti Futár.
1937 dec. 16. – U. a. Művész a műv. ről.
T. F. 1943. 152. l. – U. a.: Dunoyer
de Segonzac a fr. műv. helyzetéről
a 20. sz. első cóciben. U. o. 1943.
186, 187. l. – Börtsök-Réti: A nagykajai
Ind. kiáll. katal. (Nbére) 1912. 84-87, 89, 123. l.
– Ég. I. 78. l. – Edouard-Joseph:
Dictionnaire biographique des artistes
contemporains. I. kiv. Paris 1930. 87. l. –

B. Bakay M. dr.: Kiállítás. NU. 1941 máj. 11.

ingyen küldétek, vagy fi-
zetni kell és kinek és
mennyit?

Talán a magos Miniszterium
küldi ingyen! vagy egyszerre kell
fizetni egyéb müdekkel
mit a N.M. Miniszterium küld?

Kérve a nivesfeleletet,
maradok.

Belényes, 1914 Jan. 22. Tisztel:
Hefanicsdy
igazató.

Ernst E.: A Szinyei-Tarsa Pál Társ. és mův. Sagyai, Bp. 1926. 14. l.
Farkas I.: Bpesti levél. FrB, 1936 22. l. (m. rész.) U.a.: B.A. kiáll. MCs. 1943 I. 250. l. – U.a.: B.A. művészete. TéF. 1944. 47. – 51. l. (Képerrel.) – Fekete L. dr.: Kiáll. a Tanács Gal.-ban. Ref. Élet. 1941. máj 24. – Felen-Szint-Grod. 1943. 33. sz. (Archép.) – Gyomai J.: M. művészet P-ban. Lit. 1929. máj. Sz. 162. l.
Herman L.: B.A. művészete. MM. 1936. 105-110. l. (Képerrel.) – Jeszenszky S.: A Szinyei-Társ. értesítője. 1927 febr. 6, 18. l. – Katalog der Ausstellung neuzeitlicher ung. Kunst. Nürnberg. 1929. 16. l. – Ki-kicsoda. Gyortársak lexicone. Bp. 1937. 63. l. – Kiáll. Tm. – Lázár B. dr.: A Becfiori Bíró Henrik-szűj tanúg. Bp. 1937. 71. l. –

19 szám
Lfk. Cv. 15
SIGILLUM GYMNASII G. CATH.
Belényesensis

A belényesi gör. kat. főgimnázium igazgatósága.

Nagyrágos 914. apr. 15. [illegible]

Müemlékek Országos Bizottsága.

A müemlékek III. dik kötetét megkaptuk.

Kérem megjeni, hogy

~~Lit. 1929. 162. l.~~ — Loránt L.: Paletta. [Bp. 1944.] 15-18. l. (Önarck.-cl.) — Lyka K.: Az ösi tárlator. M. Múzsa. 1920. I. sz. 43, 44. l. — Mor. 1941 máj. 12. (-rp.: B.A. képei.) — 1944. jul. 5. (Gráf-jelentés.) — M. Kulturschemle. 1941. 147. l. (B.A. kiáll.) — M.M. 1926. 22. l. (kép.); 298. l. (C.B.: Brusselleri ~~Bélgi~~ kiáll.) — 1931. 4. l. (kép.); 1932. 196. l.; 1935. 112. l. (kép.); 1937. 358. l. (kép.) — Márffy G. dr.: M. müv. élet a velencei kiáll. on. [A. M. ~~[illegible]~~.] 1930. 289. l. — MTL. 47. l., 6. Ib. (Archép.) — ~~Müv. 1914~~ Müv 1. 1914. 173. l. (kép.); 1916. 59. l. (kép.); 1918 94. l. (kép.) — Müv. 2. 1940. 39. sz. 48. l. (G. l.: B.A.); 1941. 39. sz. 48. l. (koll.

[illegible] kiadó és egy

nem kell fixetni.

2) Ha fixetni kell, kinek kell?

és mennyit, hány kornál?

3) ott van egy sek: Gohtee mayer

Nautor reisszére, mire való ez?

./.

kiáll); 1942. 92. l. (kép.) —
Müv. kurir. 1936. 2. sz. (kép.) —
1937. 1. sz. 5. l. (kép) — NU.
1943. jan. 24. (J-SA.: kiállítás.) —
Gelt váji, E.: L'art d'A. Basch.
N.RH. 1941 ~~[illegible]~~
527-531. l. — ~~Petrovics J.~~
P. 1943 jan. 29. (2 kiáll.) —
~~1943 jan~~ PH. 1938 jan. 9. (F.J.:
B.A. festmégei.); 1941. maj. 14.
(F.J.: B.A. kiáll.); 1943. jan. 28.
(F.J.: B.A. festm. a Tam. Gal. ban.) —
PN. 1934. márc. 18. (A modern fr.
képzőmův. vállalg.); 1938 jan. 9.
(-io.: B.A. uj képei.) — PN kép. mell.
1932 márc. 13. (kép.) — Petrovics B.
Beszámoló a m. festők és szobrászok
tromoni kezzetéről — MN. 1945.
jun. 14. — Ref. Élet. 1943. jan. 30.
(Dr F.L.: uj kiállitások.) — Réti J.:

zottság!

ményeinek kegyesen megküldött har-
s. köszönetemet nyilvánítom.
/ nyilvánításával
ár 25-én

Dr. Szónyi Ottó

5) # Rónay K.: Tamás Gal. Szép m. 1943. 53. l.

Uj m. képek a Tam. Gal. ban. AzE. 1939 febr. 7. – # Rojek M.: Művészet és szépség [Bp. 1943] 236. l. – Spectator: képzőművészet. B. Sz. 1941 aug. 175. l. – SzM. 1948. 240. l. (kép); 1948. 263. l. – SzÉ. 1924. 11. Sz. (L. F.: Ez kiáll. reflexiói, képpel.) – ~~Szépmův.~~ ~~SzSz. I. k. l.~~ ~~1943. 53. l.~~ (UJ. 1928. febr. 12. (arckép) – UM. 1938 jan. 16. (– ts.: B. A. kép kiáll.) – UM kép-i mell. 1936 febr. 23. (kép.) – U. 1925 okt. 16. (e. a.: M. művészek Párisban.); 1932 márc. 13. (e. a.: by Ernst M. Csop. kiáll.); 1936 febr. 16. (e. a. l. m. f.); 1938 jan. 9. (e. a.:

Jaskovics Ferenc
igazgató.

B.A. festmající.]; 1941. máj. 10.
(e.a.: B.A. nyáb festmající.) –
Nudi J.: látogatás a trápedos úti
művész telepen. A Nép. 1921.
aug. 20. – Vas. hjs. 1917. 93. l.
(kép) – Ybl E.: 2 kiáll. BH.
1938 V u.a.: Az utolsó fél-
trázad művészete. Bp. 1926.
53. l. –

Balassagyarmat, 1914. II/10.

A BALASSAGYARMATI M. KIR. ÁLL. FŐGIMNÁZIUM IGAZGATÓSÁGA

A Műemlékek Mögen tiptelt
Orsz. Bizottságának
Budapest.

Hivatalos tiptelettel jelentem, hogy a Műemlékek III. kötetét ártéretem számára átvettem s ezért hálás köszönetet nyilvánítok.

2

M.D.K.

Basch Andor festőművész

Fényképét hozza a lap, mint azon a kiállitáson szereplő müvészét, amelyről "Uj képzőművészeti szalon nyilt meg a Belvárosban" cimmel közöl beszámolót.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. aug. 13-19.
VI. évf. 33. sz.

Basch Andor

Basch Andor festőművész

Film - Színházi Irodalom

1943. 33. 27.

E generalmente noto che ogni città scri
pietre delle strade, delle piazze, dei caseggiati
eloquenza dei singoli periodi della sua storia.
chiara quanto più gelosamente la città seppe
»*Saxa loquuntur.*«

Fatte le debite riduzioni, questo prover
da noi le tempeste del passato e l'onda procell

di grande necessità, con sollecitudine, con eco-
te« come si direbbe con frase moderna, in tempi
tettura.
e colle loro costruzioni le pubbliche amministra-
tività edilizia di carattere pubblico incoraggiò
à edilizia privata.
col loro materiale di scritti, di cifre e di ripro-
ica. Caratterizzano il lavoro coordinato delle
degli esecutori, degli industriali, lavoro che
fferenti. Tratteggiano inoltre i programmi e le
rivata, giacché è opinione delle pubbliche am-
da alloggio sia particolare compito dell'edilizia
luca in questo campo ad appoggiare le iniziative
bisogno debbano tali amministrazioni costruire
mente nello scorso decennio per i motivi det-
icolo.
sia nazionali del XII Congresso internazionale
icazione, qua le omaggio devoto del Municipio

i dati istruttivi ed utili.
no completare i lavori e le discussioni del Con-
pitale, siamo certi che essi dovranno riconoscere
ceranno come in questa grande città, analoga-
ngherese della quale Budapest non è soltanto
a di ogni sventura »*c'è sempre* — come dice
!«

A Szinyei-Merse Pál-Társaság közgyűlése, amely az idei művészdíjak fölött döntött. Felső sor (balról jobbra): Zsolnay-Mattyasovszky László, Majovszky Pál, Hatvany Ferenc báró, Basch Andor, Pólya Tibor, Zádor Pál, Kandó László, Szüle Péter, Szőnyi István, Rudnay Gyula, Sidló Ferenc, Herman Lipót, Falus Elek, Lázár Béla, Beck ö. Fülöp, Ernst Lajos, alsó sor (balról jobbra): Magyar-Mannheimer Gusztáv, Lyka Károly, Petrovics Elek, Csók István, Jeszenszky Sándor, Molnár Géza, Iványi-Grünwald Béla, Ybl Ervin, Glatz Oszkár, Vidovszky Béla

benne az árván felnevelkedett emberek szülővágyó ösztönével. Egy nő után vágyott, akinek egyszerre apja, férje és fia tudna lenni, akinek mindene volna, aki őt mélységesen és teljesen szeretné. Erre volt mértéktelenül szomjas, erre a fantomra, ezt szerette volna, sem rangot, sem vagyont, mindent inkább odadobni, csak ezért! Egy kép élt benne gyáván és fájdalmasan: ő maga, amint lenéz a lábánál ülő kedvesre, belenéz annak nyilt, odaadó, édes szemébe, lassan lehajlik hozzá, és mialatt andalító beszélgetését hallgatja, megsimogatja a fejét. És ilyen nő biztosan van a világon, vagy a Fokföldön, vagy Belgiumban, vagy akárhol, de van: egy finom, meleg érzésű, engedelmes, odaadó édes kis lény, hozzá méltó, aranyos, szelíd kis jószág, aki elzárja magát a külső világtól és teljesen és tökéletesen egy akar lenni a párjával. De hol van? Elrohannak az életben egymás mellett, egymást sohasem ismerve, mint két szemközt elrohanó vonat. Minden reménytelen: a világ szörnyű nagy, sohasem kerülnek össze, az a nő meg fog halni és sohasem fogja tudni, hogy itt egy ismeretlen városban, amelynek jóformán a nevét sem tudja, egy hotelszoba sivár ágyában egy sokat szenvedett, szegény, boldogtalan, szerettetésre vágyó férfilélek tehetetlenül vergődik utána.

Másnap délelőtt megnézte a földgázat. Miután jól körülnézett, látta, hogy az üzletről le kell mondania, mert a közlekedési viszonyok siralmas volta túlnagy befektetéseket követelne ahhoz, hogy itt egy modern, nagy vállalkozásba kezdhessenek. A vonata délután indul. Addig meg kell fürdenie, mert a hotelnek nincs fürdőszobája, de az a fekete bajuszú, villogó szemű fiatalember, aki megígérte, hogy kalauzolni fogja, késik. És neki itt kell állni idegesen topogva ilyen nevetséges helyzetben egy liba mellett, akihez semmi köze sincsen, aki gyengén beszél franciául, tehát még nyelv sincs, amelyen beszélhetne vele. Itt kell kinlódnia udvarias formákkal, mikor ideges és fáradt, vigye el az ördög az egészet, csak legalább a járókelők ne bámulnák úgy, mint egy majmot, jaj, de undok az élet.

IV.

A Magyar Korona előtt egy csoport matyó lány haladt el. Ázsiai tarkaságú ősi színeik felragyogtak a napon, szoknyájuk alja hullámosan ringott utánuk. A gróf utánuk nézett. Anna boldogan felvillant. Itt a téma.

— Ce sont les... les...

A jó szavak nem jutottak eszébe, a torkán akadt a szó. A gróf unottan elfordította a fejét a riszáló szoknyákról.

— Les paysans de Mezőkövesd, je les connais, mademoiselle.

Anna elnémult végkép. És gyűlölettel nézte ezt a fölényes gőgös embert, aki olyan utálatosan szép és elegáns, mint egy filmszínész. A gróf pedig bosszúsan vágott rá nádpálcájával a nagy kapu sarokkövére, az ördögbe is, hát meddig hagyják még várni.

Végre felbukkant a polgármester lihegő alakja. Hozta Csépányt, akinek arcán bűnbánat és izgalom tükröződött. Hiszen a város sorsával játszott. A két férfi odaért. Csépány nagy tüzzel kezdte késését franciául kimagyarázni. De a gróf ügyet sem vetett rá. Megbillentette a kalapját és így szólt apa és lánya felé:

— Merci, monsieur, merci, mademoiselle.

És elindult mentegetődző kalauzával a Hunyadi-gőzfürdő irányában. Szívből boldog volt, hogy ezt a nőt lerázhatta és soha az életben nem fogja látni többet.

Anna belekapaszkodott csendesen káromkodó és lihegő apja karjába és elindult hazafelé. Szívből boldog volt, hogy ezt az embert lerázhatta és soha az életben nem fogja látni többet.

Új Idők, 1928. febr. 12.

A Dolgozó Asszony Problémái

Amíg az asszony eljut odáig

Irta: **Kosáryné Réz Lola**

Olyan szükek az emberi élet lehetőségeinek határai és ebben a szük körben mennyi mindenféle árnyalata a lelkeknek mozog mégis!

Ha valami tudós, — metafizikus lenne persze, — azzal próbálkoznék, hogy megfesse az emberek lelkét, szinekkel jelölje a hangulatokat, érzéseket, hitet, meggyőződést, szóval lelkünk öltözetét, amiben e földön jár s ami úgy hozzátartozik, mint a hús és a csontok! Ráirányítani bűvös sugarát az emberekre s mint ahogyan a Röntgenfény eltünteti a húsf s csak a csontokat s a beteg helyeket mutatja, ez a sugár a lelkek színeit mutatná: Vajjon elég lenne-e a spektrum hét színe?

Minden emberben van ilyen titokzatos apparátus, ami hasonló a Röntgenfényhez s legalább is a saját lelkét könyörtelenül át tudja néha világítani. Ez az évezredek óta ismert rém *a lelkiismeret.*

Rém, mert valóságos zsarnok módjára bánik sok emberrel. Igazán úgy tűnik fel, mintha az emberek lelkiismerete sem lenne egyforma, mint ahogyan valaki néha gyöngébb hallással, vagy túlérzékeny idegrendszerrel születik, úgy lehetne a lelki mérleg is finomabb, vagy nehézkesebb szerkezetű. Pedig talán nem úgy van.

Hiszen a lelkiismeret, mint sok egyéb minden, egyformán jut mindenkinek. Csakhogy van, aki, mint a rendes háziasszony teszi, tisztára, fényesre csiszolja s mindent pontosan megmér, — (néha a mások tetteit is, pedig ez lehetetlen). Van aztán, aki öntudatlanul, vagy önkéntelenül eltalálja, hogyan tarthatja egyensúlyban a mérleg nyelvét, aminek minden jobbra-balra való mozdulása sebet okoz, — és van, aki rozsdásan, porosan tartja a mérlegét mindenféle lom között, gyors benyomások, erős ízű hangulatok, hajszolt vidámság, vagy tompa közönyösség takarója alatt s azt hiszi, soha nem fog előkerülni már s azt hiszi, gyereknek való játék rajta méricskélni.

Mint ahogyan a Mikulásban hivő kisgyermeket megmosolyogják a nagyobbak, éppen úgy a lelkiismeretben hivőket is megmosolyogják a nagyobb és rosszabb fiúk és lányok is.

Hiszen mindig voltak nyugtalan lelkek, mindig volt lázadás, az ember gyűlölte a saját törvényeit. Miért hozta hát ezeket a törvényeket mégis? A társadalom hangulata úgy változik, akár az embereké. Ha csöndesen halad az idő, lassan. Ha valami vihar felkavarja, hamarább.

Egyfelől: a lelkiismeret, másfelől a társadalom lassan rendeződő új útja, felkavart régi rétegek, mindenfelé örvények és szakadékok a lélek előtt....

Próbáljuk meg ezzel a lelki Röntgenfénnyel megvilágítani, amennyire sikerül, a lelkeket és megkeresni, merre vezet az út, merre van út az asszony számára, aki dolgozik.

Mielőtt odaérnénk, mielőtt sorra vehetnők a problémáinkat, először tájékozódnunk kell kissé. Hogyan jutottunk idáig? Jó úton jöttünk-e? Vagy eltévedtünk valahol? Mert sokan mondják, hogy így van.

Három vagy négy cikkben elmondjuk majd az asszony útját addig, amíg *mai dolgozó asszony lesz belőle.*

Azután megpróbáljuk majd sorra venni mindazt, *ami fáj.*

I.

Szemébe kell már egyszer néznünk a dolognak: mi az hát, amiben nagyanyáinktól különbözünk? Mivel vagyunk rosszabbak náluk? Erkölcstelenebbek lettünk? Nőietlenebbek? Vagy milyen más hibát vethetnek a szemünkre a régi jó időket örökké dicsérő, a jövőbe örökké baljóslatú károgással néző, a jelent egyre ostorozó, fejcsóváló Józsefek és Józsefnék? Miről tehetünk mi és mit hozott magával a kérlelhetetlen sors?

Először is mondjuk ki: egy dologról tehetünk. Egy dolog a lelkünkön fekszik s a lelkünkön fog feküdni, míg rengeteg könnyel, — Isten védjen minket, talán élettel is, — meg nem bűnhődünk érte: mikor a férfiak elcsigázva és elszédülve, lázba estek, mi sem tudtunk józanok maradni. Mi sem tudtuk megakadályozni, ami történt. Pedig ezt kellett volna. Akármilyen nehéz küzdeni a lázbetegség, a rémület s a fejvesztettség hármas bódulata ellen, mégis meg kellett volna küzdenünk vele, összetartanunk, szoros láncot teremtenünk. Szép munka lett volna, de ha fel is villant egyik-másik asszony lelkében, a kivitelre nem kerülhetett a sor. Túlságosan hirtelen torlódtak az események? Beláthatatlan volt az eredmény? Nekünk még gyorsabbaknak kellett volna lennünk, nekünk éreznünk kellett volna előre mindent.

Ezt az egy bűnünket érzem. Semmi egyebet.

Hogyan élt a régi asszony? Mit tett?

Melyiket parancsolják? Melyik volt az igazi asszony, akit mintául kell vennünk? A kis rabszolgaleány, akit szent Gellért dalolni hallott, mikor a kézimalmot őrölte éjszaka is fáradhatatlanul? A vezérek gyönggyel font hajú, szép büszke feleségei, akik a szolgahadat és gyermekeiket egyképpen rendben tartották, akár férjeik a lovascsapatot? Vagy az a harmadik, aki ott forog és táncol a katonák között, de a házak közé bemenni nem mer? (Magyarországon sohasem alakult ki a független, gazdag és nyiltan körülrajongott kurtizán típusa, mint a klasszikus népeknél, vagy a nyugatiaknál. Hogy miért, talán majd egyszer máskor beszélünk róla.) Vagy nem kell olyan régi időbe visszanyulnunk, hogy a legnőiesebb, földi értelemben vett legtökéletesebb asszonyi típust megtaláljuk? . . . Mindhiába, ez a három asszony jön elénk más alakban mindig. A jobbágyasszony, aki, ha nem is rabszolga már, éjjel-nappal dolgozik, a hajdutáncos leányasszony s a vezetésre termett várúrnő, aki, ha nem is várúrnő: azzá teszi magát. Kiváló egyéniségével kört teremt magának, ahol érvényesüljön, még ha nem is tudatos ez az érvényesülni akarás. Kőfalas városok szigorú polgári házaiban, végvári palánkok mögött, udvarházak belsejében lakoztak és uralkodtak ezek az asszonyok. De hány volt ilyen? Hány Mátyás király van a férfiak között? Ahány a férfiak között a Mátyás király, annyi az asszonyok között a Szilágyi Erzsébet. Kívánhatnak-e többet?

Az a benyomásom mégis, hogy a kor, ahová a férfiak álma vissza-visszaröpdös, a XIX. század eleje. Bessenyeiék hatása abban az időben éreztette igazi gyümölcseit Magyarországon. Vajjon véletlen-e, hogy a verseket inkább a dámák olvassák? Véletlen-e,

---

Az Egyetemes Regénytár új évnegyedének első regényét Kosáryné Réz Lola írta. Címe: A nagyságos úr és az asszony

Tamás galéria
V, Akadémia ucca 8 — Tel.: 125-423

MODERN KÉPKIÁLLÍTÁSOK
MODERN KERETEZÉS
MODERN RÉZKARCOK

Restaurálás
szakszerű művészi kivitelben

NÉPVISELETI KIADVÁNYOK
KARÁCSONYI ÜDVÖZLŐ
KÁRTYÁK

Reprodukciók
régi és modern mesterek művészi
tökéletességű színes nyomatai

1943 jan

A TAMÁS-GALÉRIA
CXLI. KIÁLLÍTÁSA

BASCH ANDOR
FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSA

Basch Andor

TAMÁS GALÉRIA
V., AKADÉMIA UCCA 8

ÁRA 1.— PENGŐ

		Pengő
1.	Műterem télen	1600.—
2.	Kastély nagyterme	1600.—
3.	Porcellán kosár	1400.—
4.	Barackok	1200.—
5.	Őszi barackok	1200.—
6.	Kék szoba	1000.—
7.	Kék kendő	1000.—
8.	Kékcsikos kendő	1000.—
9.	Alma és körte	1000.—
10.	Szilvák	1000.—
11.	Barackok asztalkán	900.—
12.	Fekete kancsó	900.—
13.	Cseresznye	900.—
14.	Szilva és kifli	900.—
15.	Önarckép	900.—
16.	Kanárik	800.—
17.	Intérieur	800.—
18.	Pettyes kendő	800.—
19.	Gyümölcsök	800.—
20.	Feketeruhás lány	800.—
21.	Arckép	700.—
22.	Arckép	700.—
23.	Porcellán figura	700.—
24.	Almák asztalkendővel	600.—
25.	Almák kerti asztalon	600.—
26.	Egy tál gyümölcs	600.—
27.	Kecskeszöllő	500..
28.	Áttört tányér	450.—
29.	Kékmintás kendő	450.—
30.	Alma és szöllő	450.—
31.	Alma, körte, fehér kendő	400.—
32.	Sárga bögre	400.—
33.	Almák fehér tányéron	400.—
34.	Kávéfőző	400.—
35.	Almák	350.—
36.	Műterem	450.—

43

1938 január 9—23.

BASCH ANDOR FESTŐMŰVÉSZ GYÜJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA

Basch Andor

BASCH ANDOR

56

56 ▪ BASCH ANDOR (1885–1944)

Dél-francia táj

54 x 65 cm
Olaj, falemez
Jelzés nélkül
Hátoldalon igazolás: „Igazolom, hogy a túloldali „Déli táj" című olajfestmény amely a Basch Andor Emlékkiállításon a Nemzeti Galériában volt kiállítva és katalogizálva, fent nevezett festő eredeti alkotása. 1973. VIII. 15. Monostori Moller Pál festő. Bp. Gorkij fasor 29."
Magyar Nemzeti Galéria bírálati száma: 218 / 1975

Kikiáltási ár: 600 000 Ft

57

57 ▪ KUNFFY LAJOS (1869–1962)

Naplemente a domboldalon

11,7 × 17,7 cm
Olaj, fa
Jelzés nélkül
Hátoldalon felirat:
„Igazolom a kép eredetiségét. Dr. Kunffy Zoltánné"

Kikiáltási ár: 24 000 Ft

58 ▪ IVÁNYI GRÜNWALD BÉLA (1867–1940)

Nyári nap a mezőn, 1910-es évek eleje

56 × 74 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Iványi Grünwald Béla

Kikiáltási ár: 850 000 Ft

KIEJTŐBACH

53 • BASCH ANDOR
(1885–1944)

Almás csendélet

33 × 41 cm
Olaj, falemez
J. j. l.: Basch 35
Hátoldalán vázlat:
„Kukoricásban"
Kikiáltási ár: 180 000 Ft

53

BASCH ANDOR

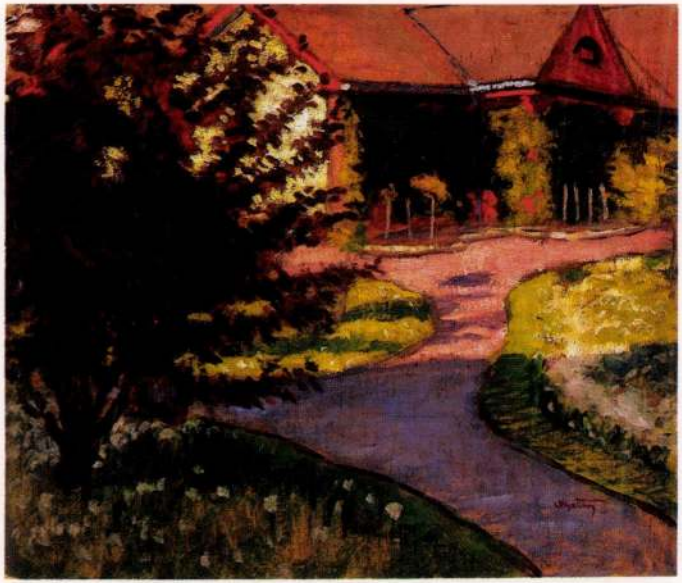

55

54 ◆ LITTECZKY
(1880–1953

Falu napsütésb

68 × 68 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Litteczky 1932
Kikiáltási ár: 120 000 Ft

55 ◆ PÓLYA TIBOR
(1886–1937)

A szolnoki művésztelep

35,5 × 42 cm
Olaj, karton
J. j. l.: Pólya Tibor
Kikiáltási ár: 100 000 Ft

Basch Andor

1919. év végén Orbán Dezső Kobel Leával együtt Temesváron kiállítást szervezett magyarországi festők és grafikusok műveiből, amiket ők hoztak Temesvárra. A kiállítók között szerepelt a művész alkotása is.

Dr. Bürger Ernő: Orbán Dezső 90 éves

Magyar Nemzet, 1974. dec. 1.

MDK

Basch Andor

A Műcsarnok Háborus kiállitásán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 451-452.l.

Basch Andor

az egyik aláírója annak a kérelemnek, melyet tiz festőművész ad be 1919 március 18-án xxx a szépművészeti kormánybiztoshoz; kérik, hogy a gödöllői kastély egy részét művésztelep céljára utalják ki.

Műemlékvédelem, 1969. 4.sz., p. 235.

Basch Andor

Szinyei Társaság jubiláris tárla-
tán az Ernst Múzeumban nagy
csendéletével szerepelt.

8.ó.4.931.T.11.

Basch Andor

A Gresham kör tagja volt, mégsem szerepelt müve az 1967 végén Székesfehérváron megrendezett kiállitáson.

Vigilia 1967. 12. sz 852.1

Basch Andor

Műcsarnok representativ kiállitásán neve szerepelt.

BH.932.II.21.

Basch Andor festő MDK

KMTárs őszi tárl. 1938. nov. Műcs.

32 l.

MDK

Basch Andor

Uj magyar festőtehetség tünt fel az Ernst-Muzeum kiállitásán. Szinházi Élet 1924. 9.sz. 30.l.

M.D.K.

Basch Andor

Az Ernszt-muzeum csoportkiállitásán bemutatott képeit méltatja a kritika, biztatja a müvészt s megjósolja neki, hogy majd elérkezik egyszer oda, ahová indult "..a tövises.." uton.

Hét piktor, egy szobrász c. kritika.
Szinházi Élet Bp. 1922. január 15-21.
XI. évf. 3. sz. 16-17. lap.

M.D.K.

Basch Andor

Az Ernszt-muzeum csoportkiállitásán bemutatott képeit méltatja a kritika, biztatja a művészt s megjósolja neki, hogy majd elérkezik egyszer oda, ahová indult "..a tövises.." uton.

Hét piktor, egy szobrász c. kritika.
Szin Aházi Élet Bp. 1922. január 15-21.
XI. évf. 3. sz. 16-17. lap.

MDK

Basch Andor

a X. Tavaszi Szalon kiáll. birálóbizottságának tagja volt

Tavaszi Szalon. 1935.

MDK

Basch Andor

Szinyei M.Társ. bitálóbizottsági tag

XII. Tavaszi Szal. N.Szal. 1937. máj.

1.

Basch Andor

a gödöllői, volt királyi kastély művésztelep céljaira való átengedését kérte a Tanácsköztársaság idején.

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kulturája. Bp. 1959. 22 l., 6 kép. /Művészeti szakköri utmutató 1./ 8. l.

MDK

Basch Andor

Művészet 1918. 6.l.

MDK

Basch Andor

Művészet 1918. 5.1.

Basch Andor

Kubinyi Sándor, Horthy Béla, Zádor István, Halász H. Elemér, Márton Ferenc, Makoldy József, Lénárd Róbert, Basch Andor, Vesztróczy Manó művészek, a Sajtóhadiszállás művészcsoportjának a tagjai rendeztek most kiállitást "Képek a harctérről" cimmel.
A Művészet c. rovatban közölt kritika igen nagyra értékeli a harctérről készitett festmények és rajzokat.

A HÉT, Bp. 1918. junius 2.
XXIX. évf. 22. sz. 346. lap.

mdk

Basel andor

is tagja volt a Fészeknek

Szerk: Demeter Imre: a Fészek
Budapest 1962. . 119

Basch Andor

1944. június 23-án halt meg.

Népszava, 1974. jún. 23. 102 erf. 145 sz. 14 p.

Basch Andor

megjelent olykor a Gresham kávéházban összegyűlt műcépek társaságában

Pataky Dénes: Bernáth Aurél, Budapest, 1972

81

Basch Andor

MDK

Cseresznye

Mücsarnok 1941 Téli kiállítás

MDK

Basch Andor

Fayence és fafaragás, of.

Szépm.Muz. Új magyar képtárának kat. 1928.

Basch Andor

MBK

Intérieur, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

MDK

Basch Andor

Szilva és dió.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 18.1.
Mücs.

Basch Andor

MDK

Gyümölcs

Műcsarnok 1938 Szent István kiállitás

Basch Andor

MDK

Csendélet

Műcsarnok 1937 Téli kiállitás

Basch Andor

Fekeretek

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Basch Andor MDK

Zalai rákok, olf.

Kékkötényes nő, olf.

Mücsarnok 1936 jubileumi kiállitás

MDK

Basch Andor

Szinyei emlékünnepély, Szinyei Társ. Akadémia.
1941. febr.

Basch Andor

MDK

Őszi táj

Műcsarnok 1939 dec-1940 január

Basch Andor MDK

Szilva és dió

Mücsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Bacsó Andor MDK

Szilva és dió

Miscellanea 1940 Tavaszi Számlat

Basch Andor.

"Tópart"olajf.

"Badacsonyi táj" olajf.

K U T.kiállitásának katalógusából/Nemzeti Szalón.
1941 november 3o-december 14.

Basch Andor MDK

Alvó nő

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képsőm. Kiáll.

Basch Andor MDK

Tornyos villa

Műcsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Basch Andor MDK

Zöldruhás nő

Mücsarnok 1936 Nő a művészetben c. kiáll.

Basch Andor MDK

Zöldruhás nő.

Műcsarnok 1936. okt.nov.
A nő a művészetben kiáll.

Basch Andor

MDK

Müterem

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Beech Amber

Milverem

MDK

Basch Andor

Vörös szoba, festm.

Müteremablak, "

Művészet, 1941. 39. sz. 48. l.

Basch Andor MDK

Zalai rákok
Kékkötényes nő

Műcsarnok 1936. ~~jn~~ máj-jun. Jub. kiáll.

Basch Andor MDK

Feketeretkek

Műcsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

MDK

Basch Andor festőm.

Készülő szobor, festm.

Vörösruhás lány, "

Művészet, 1941. 59. sz. 48. l.

Basch Andor

Női akt, of.

Akt kiáll. 1925. [illegible] dec.

9. l.

MDK

Basch Andor, festö

Gyümölcsök. Olajf.
Szilvák. "

Műcsarnok. IV. Képzőmüv. kiáll. "A Magyar Művészetért".
1943 máj. 16-30. Kat. 15.1.

MDK

Basch Andor

Csendélet, of.

Csendélet, of.

Szinyei Merse Pál Társ. jub. kiáll. 1945. nov.

MDK

Basch Andor

A reggeli, of.

Ülő akt, of.

Alkotás Művészház első csop. kiáll. Bp.1942.nov.

Basch Andor MDK

Interieur aktokkal, olf.

Az "Uj Művészcsoport" első kiáll.
Nemzeti Szalon 1917-1918.

Basch Andor MDK

Női akt zöld diványon, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Basch Andor MDK

Könyöklő leány, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

MDK

Basch Andor, sz. 1885

Fajence és fafaragás, festm.

Szépm. Muz. uj m. szerzemények kiáll. 1921. jun. 8. l.

angol színháztól a legtöbbet tanulni. Még ha huszan vannak is a színpadon, mindenkinek minden egyes mozdulata, minden arcizom rándulása az összhatást szolgálja. A múlt század közepi London nem naturálisan reprodukálva, hanem magas művészi színvonalon szublimálva jelenik meg előttünk.

Persze azért nemcsak musicalt játszanak Londonban, és a most futó évadnak a kritika egybehangzó véleménye szerint legkiemelkedőbb eseménye John Osborne új darabja a Wyndham's Theatre-ben, az „Inadmissible Evidence". A címét talán így lehetne magyarra fordítani „Elfogadhatatlan tanúvallomás". Bernard Levin a Daily Mail kritikusa azt írta róla, hogy Osborne legjobb darabja. Nálunk annak idején csak a „Dühöngő Ifjúság"-ot játszották. Osborne azóta majdnem minden évben új darabbal jelentkezett többkevesebb sikerrel. Az „Inadmissible Evidence" ezév márciusa óta telt házak mellett megy. Problematikus, vitatható mű, amely ha mesterségbelileg érettebb is, mindenképpen nélkülözi a „Dühöngő Ifjúság" nyers frissességét. Szókimondásait is inkább afféle mindenáron fenegyerekeskedésnek érezzük. Pedig hallatlanul izgalmas a problémafelvetése. A modern technikai civilizáció kényelmében és a kommunikációs eszközök sohasem sejtett tökéletessé válása idején élő, és reménytelenül elmagányosodó emberről szól. Negyven éves, sikeres ügyvéd a hőse. A darab egy álomjelenettel kezdődik, amelyben Maitland, az ügyvéd, önmaga védelmében kénytelen vallomást tenni. S e vallomás során egyszeriben lelepleződik ennek a kifelé magabiztos és a női nem körében is szinte valószínűtlen sikereket elérő embernek minden belső törékenysége és talajtalansága. Bevallja, hogy soha életében nem hozott olyan döntést, amit utólag meg ne bánt volna, vagy amiről utólag ne lett volna az a gyanúja, hogy csak valami közhelyet tett magáévá. Soha nem tudott különbséget tenni barátok és ellenségek között. Maitland tragédiája a középszerűség és a konformizmus tragédiája, s a csalódás ott ér bennünket, amikor a kitűnő expozíció után Osborne lényegesen kevesebbet mond el róla, mint amennyit ígér. Az igényes problémafelvetés után a darab egyre inkább az ügyvéd bonyolult és zavaros nőügyeinek kiteregetésévé válik. Az ügyvéd egyik idősebb munkatársa Hudson mondja egy helyütt a darabban: „... némely ember az olyan dolgokat, mint például a szexszualitás, menekvésként, búvóhelyül használja ahelyett, hogy önmagába nézne." Mintha Osborne ugyanebbe a hibába esnék. Elmondatja hősével, nem is egyszer, a vallomást, hogy minden külső siker ellenére sem találja helyét a világban, az emberek között, hogy képtelen végére járni saját egzisztenciájának, de még csak meg sem kísérli, hogy megkeresse a kivezető utat. Maitland a darab végén, legalábbis álmában (mert álom és valóság állandóan keveredik a darabban és a szerző nem ad világos eligazítást mi a valóság és mi az álom) fizikailag is egyedül marad, egymás után hagyják el munkatársai, a lánya és felesége is. Azért megoldatlanságában is elgondolkoztató írás, és már nagy feszültségű tömör dialógusai miatt is korunk jelentős drámái közé tartozik. Előadása azonban még az annyira magas szintű angol színházat is szinte megoldhatatlan feladat elé állította. A Wyndham's produkciója a jobbnál jobb alakítások ellenére sem tudta tökéletesen érzékeltetni az álomszerűnek és a valósnak azt a kettősségét, amelyet Osborne a szerzői utasításokban ír elő.

(Doromby Károly)

KÉPZŐMŰVÉSZET. *A Keresztény Múzeum újjárendezése.* A közelmúltban — Mucsi András muzeológus irányításával — átrendezték az esztergomi Keresztény Múzeumnak, Magyarország legrégebbi nyilvános képtárának állandó kiállítását, azok a kül- és belföldi művészettörténészek, akik ez év májusában — a gotika és reneszánsz korával foglalkozó nemzetközi művészettörténész-szümpózion alkalmából — felkeresték a Simor János bíboros-érsek által alapított és Ipolyi Arnold nagyváradi püspök hagyatékával megbővült múzeumot, már új, korszerű elrendezésben láthatták az ott őrzött műtárgyakat.

„Miben különbözik az új rendezés a régitől? — tettük fel a kérdést Mucsi András műtörténésznek, *Az esztergomi Keresztény Múzeum* című

Európa-szerte nagy sikert elért, kiváló mű társszerzőjének. A következőkben tömören ismertetjük a múzeum tudományos munkatársának kérdésünkre adott válaszát.

Korábban a múzeum régi magyar táblaképekből álló, bőséges és igen értékes anyaga széttagolva volt látható a múzeum helyiségeiben. Most viszont az „Első báti mester", a Luxemburgi Zsigmond uralkodása idején élt, legelső név szerint is ismert magyar festő: Kolozsvári Tamás, a művészi kiválóságban Albrecht Dürert megközelítő „M. S. mester" s a többi gotikus és kora-reneszansz magyar művész munkáit egymás utáni termekben helyezték el; ilymódon ez az egyedülálló, a budapesti Szépművészeti Múzeum régi magyar gyűjteményénél is gazdagabb festmény-együttes összehasonlíthatatlanul *áttekinthetőbbé* vált.

Amikor a képtárat Simor hercegprímás 1875-ben megalapította, de még későbbi évtizedekben is, egyes képek alatt ilyen nevek szerepeltek: Leonardo, Tiziano, Rembrandt, Rubens stb. A nagy nevek jórésze az idők múltával eltűnt, mert fokozatosan megtörtént a képek szakszerű, a művészettörténeti kutatásokkal lépést tartó attribuálása. A közelmúltban is történt újabb előrehaladás e téren. Egy könyvet tartó apostolt ábrázoló, rendkívül szép trecentokép mesterét korábban nem tudták meghatározni, most már ott olvasható a művész neve: Andrea Bonaiuti firenzei festő. Még pár évvel ezelőtt is az egyik mű alatt Sassetta sziénai mester neve állott, most a felírás: Pietro Giovanni d'Ambrogio. Szükségtelen hangsúlyozni, hogy a „Rembrandtok" és „Leonardók" eltűnése nem csökkentette a múzeum műkincseinek becsét, értékét — hiszen a művek jelentőségét, rangját nem az alattuk szereplő cédulák vagy fémlapocskák határozzák meg (ezt csupán a sznobok vélik így), hanem valóságos művészi erényeik, kvalitásaik.

A Felvidékről származó oltártáblák mellett a múzeum anyagának gerincét az itáliai festmények képezik, elsősorban az olyan művészek munkái, mint a sziénai Andrea di Bartolo vagy a pistoiai Giovanni di Bartolomeo Cristiani; az előbbitől való a „Joachim elhagyja a várost", a másiktól a „Krisztus -létrán a keresztre megy". Őket és társaikat nevezte a Keresztény Múzeum egykori gyakori látogatója, Babits Mihály „édes olasz primitívek"-nek. De büszkesége az esztergomi képtárnak G. B. Rositi „Madonná"-ja is; ennek a Forliból származó festőnek mindössze három munkáját ismerik a műtörténészek, kettőt Itáliában őriznek, a harmadik pedig Esztergomé. Nem messzire a ritka Rositi-festménytől Marco Palmezzano romagnai mester egyik legkülönb alkotása függ, a „Szent Sebestyén vértanúsága". Az új rendezésben kiemelt, jól megvilágított helyre került a német születésű, de Itáliában tevékenykedett Jan Lys-nek a múlandóság allegóriáját ábrázoló képe, amely elismerten az egyik legkiemelkedőbb Magyarországon őrzött barokk festmény; hogy Lys munkája, ezt is a közelmúltban sikerült — minden kétséget kizáró módon — megállapítani.

Gyarapodott is a Keresztény Múzeum néhány *letétként* elhelyezett jelentős alkotással. Az egyik kölcsönkapott műkincs a gyönyörű faragásokkal és színes szobrokkal, domborművekkel díszített „Garamszentbenedeki Úrkoporsó", amely régente a nagyheti és húsvéti szertartásokban játszott szerepet, s amely nemrégiben az esztergomi főszékesegyházból került abba a környezetbe, ahol a legméltóbb helye van: a korabeli (és ugyancsak Garamszentbenedekről származó) oltárképek társaságába. Szintén letéti darab a felsőerdőfalvi Szentháromság-szárnyasoltár, ismeretlen szepességi művész kezemunkája a Mátyás halála körüli esztendőkből, azután Pietro Paolo Agapiti északolasz festő „Jézus születése" című, hitelesen szignált és datált (1532) reneszánsz oltárképe, továbbá F. A. Maulpertsch, a nagy osztrák barokk mester „Utolsó vacsora" című kompozíciója, amely az ismeretlenség és lappangás homályából pár esztendővel ezelőtt bukkant elő.

A Mucsi András művészettörténésztől kapott tájékoztatáshoz mi csupán annyit kívánunk hozzáfűzni, hogy a kilencven esztendős esztergomi Keresztény Múzeum újjárendezéséért, gazdagabbá tételéért köszönet illeti mindazo-

VIGILIA
1965 OKT

az ügyet szívükön viselték, elősegítették és a műtárgyak átcsoportosítását szeretettel, hozzáértéssel végrehajtották.

*

A Nemzeti Galéria kiállításai. Az *Élet és Irodalom* című hetilap több cikkben és glosszában tette szóvá a közelmúltban, hogy a Nemzeti Galéria állandó kiállítása nem ad kielégítő képet az elmúlt másfél évszázad magyar festészetéről; a múlt századi középszerű müncheni akadémikusoktól szükségtelenül sok mű szerepel, ugyanakkor a XX. század modern magyar mesterei nem kapnak kellő hangsúlyt. *Kmetty* János és mások cikkeivel jómagunk is egyetértünk, bár *Székely Bertalan* munkásságával kapcsolatban az „őszintétlen" és „hangoskodó" jelzők használata (*Mihályi* Gábor június 5-i cikkében) véleményünk szerint nem volt méltányos.

Az elhangzott bírálatokra a *Művészet* című folyóirat júliusi számának egy — magát meg nem nevező — munkatársa gúnyoros és a lényeget megkerülő módon válaszolt, ám a Galériát ért kritikának mégis meglett a foganatja: átrendezték a XX. századi részt. Csontváry Koszta Tivadartól mostmár hét-nyolc mű látható (közöttük a mester néhány chef-d'oeuvre-je), Gulácsy Lajostól is mintegy ugyanennyi, kivételesen szép darab —, előkerültek a raktárból Tihanyi Lajos és Nemes Lampérth József munkái —, megnövekedett az Egryk száma (örömmel látjuk a falon a Balaton legnagyobb festőjének „Keresztelő Szent János" című remekművét) —, Barcsay Jenőtől is két mű szerepel már (az egyik az 1934-es, robusztus „Dombos táj").

Meg kell azonban mondanunk, hogy a Nemzeti Galéria modern részlege az átrendezés után is még igen sok kívánnivalót hagy maga után. Generálisabb változtatásokra lett volna szükség, sok most is még az esetlegesség, kiabáló hiányosság. Nehéz magyarázatot találni arra, hogy amikor például a szürke Halápy Jánostól is van a falakon kép, akkor miért maradtak továbbra is véka alatt Vajda Lajos, Gadányi Jenő, Kassák Lajos, Korniss Dezső, Bálint Endre, Vass Elemér, Martyn Ferenc, Szántó Piroska, Bene Géza, Anna Margit és mások munkái. E művészektől egyetlenegy kép vagy rajz sincsen kiállítva, de Moholy-Nagytól sem. Aránytalan az is, hogy a kiváló Czóbel Bélától (akinek a közelmúltban a franciaországi Besançon múzeumába is elkerült egyik munkája) ugyanannyi mű szerepel (három), mint a rendkívül középszerű Bortnyik Sándortól.

Az átrendezésről végül is azt állapíthatjuk meg, hogy nem egy értékes művet napvilágra hozott, de még mindig nem ad igazán hű képet az elmúlt évtizedek és a jelen magyar piktúrájának prominens képviselőiről, stiláris sokrétűségéről, újabb festészetünk színvonaláról, európai hangjáról.

*

A hatalmas képeket festő, gyakran modorosságba, ál-monumentalitásba fulladó, lépték-érzékkel alig rendelkező *Kohán György* — sajnos — csalódást okozó gyűjteményes kiállítása után *Basch Andor* (1885—1944) emlékkiállítását rendezte meg a Magyar Nemzeti Galéria. A művész, aki idén lenne 80 éves, sokáig élt Párizsban, ahol a francia impresszionizmus és Bonnard posztimpreszionizmusa gyakorolt rá nagy hatást. A két háború között tagja volt a Szinyei Társaságnak és — Szőnyivel, Bernáthtal, Pátzayval s másokkal együtt — ő is a „Gresham-asztaltársaság"-hoz tartozott. Gyakran festett — főként rálátásos — halas, gyümölcsös, hagymás csendéleteket, alvó nők aktjait, műterem-enteriőröket, Cagnes-i és egyéb tájképeket, portrékat (például festő-kollégájáról: Diener-Dénes Rudolfról) és elgondolkodó tekintetű önarcképeket. Urbánus művész volt, egyik képének témája — a maga idejében — meglehetősen szokatlan volt nálunk: csendélet inggallérokkal és színházi látcsővel. A festmény elárulja Basch művészi törekvését: a városi embert, a kis- és középpolgárt körülvevő környezetet és tárgyakat letompított, intim hangon kívánta ábrázolni.

1937-ben (s *nem* egy évvel k
a Fränkel-galéria kiállítást rende
talógus oldalain megszólalt a mű
got kedvelő, csendes, nem sok v
műtermemben, kis falukban, elhagyott partokon, istenhátamögötti erdőkben szeretek dolgozni. Zavar, ha valaki a hátam mögé áll, vagy csak arra is megy". Basch Andor „zárt műtermét", magános, csendes világát azonban a történelem orkánja szétdúlta, s a minden energiáját a művészi munkálkodásnak szentelő művész 1944-ben, a német megszállás idején tragikus körülmények között halt meg. Olajfestményei egy kontemplatív alkatú, igen elmélyült, de különösebben nem szárnyaló képzeletű művész kicsit nehézkes alkotásai —, könnyed, színgazdag akvarelljei között azonban van jópár egészen elsőrangú darab.

Basch Andor művészete nem egyenlő rangú legnagyobb kortársainak: Egrynek, Czóbelnak vagy Derkovitsnak munkásságával, azonban ő és olyan társai, mint Mattyasovszky-Zsolnay László, Szobotka Imre, Hatvany Ferenc, Bornemisza Géza, Perlrott-Csaba Vilmos nem kis mértékben járultak hozzá tisztes, becsületes, rokonszenves, bár nem széles skálán játszó művészetükkel az új magyar piktúra meggyökerezéséhez, a képzőművészeti kultúrának az értelmiség és a műveltebb polgárság köreiben való elterjedéséhez, a Neogrády—Kézdi-Kovács—Margittay Tihamér-féle álművészet visszaszorításához.

(Dévényi Iván)

ZENEI JEGYZETEK. (Albert Schweitzer halálára.) „Tízéves lehettem — írja híres Bach-életrajzának bevezetésében Albert Schweitzer —, amikor a Bach-korálokat elkezdtem tanulni. Az Elzászban fekvő Mülhausen Szent István templomának orgonistája, Eugen Münch ismertetett meg velük, amikor az istentiszteleteket orgonán kísérte." — Albert Schweitzer gyerek volt még, amikor a zeneirodalom óriásával találkozott, ám Bach bűvölete élete végéig elkísérte. 1907-ben hosszú tanulmányok eredményeképpen megjelentette Johann Sebastian Bachról szóló életrajzát, melynek legihlettebb, legszebb és legmaradandóbb részei kétségkívül az orgonaművekkel foglalkoznak. S életrajzírói szerint még a legutolsó években is leült kis házi zongorája mellé, s a napi orvosi munkától kimerült szellemét a bachi muzsikában frissítette föl.

Egy másik elbeszélés szerint 1893-ban az akkor még iskolás Schweitzer ezt mondotta Bachról: „Azért szeretem ezt a zenét, mert olyan végtelenül tiszta, világos és emberi." Talán éppen ez az emberiesség magyarázza, hogy ő lett korunk legnagyobb Bach-játékosa. Igaz, tehetsége sem volt mindennapos. A kis zongorán, melyet azért kapott, hogy zenei tudása minél tökéletesebb legyen, előbb improvizált, semmint a kottát ismerte volna. Tanítónője egyszer kíséret nélkül játszott elő egy dalocskát, mire a kisgyerek odafordult hozzá: Így nem lesz jó, majd én megmutatom, hogyan kell!" — S eljátszotta a darabot, improvizált kísérettel.

1934-ben Albert Schweitzer és Pablo Casals egyszerre kapták meg az edinburghi egyetem díszdoktori kitüntetését. A választást jelképesnek is érezhethetjük: egyszerre kapott kitüntetést a modern Bach-kultusz és felfogás két legnagyobb mestere. Mert ők ketten merték a nagy lipcsei mester művészetét megtisztítani az előadói konvekcióktól, s ők fedezték fel, hogy Bach művészete a legpoétikusabb és legemberibb az egész zeneirodalomban.

Albert Einstein szerint Schweitzer korunk egyik legkiemelkedőbb egyénisége. Még találóbb azonban a nagy zenésztárs Casals jellemzése: „A jelen szomorú eseményeinek közepette gyakran elég arra gondolnunk, hogy él közöttünk olyan ember, mint Schweitzer, és a remény ismét feléled bennünk." — Sajnos, ez a poétikusan szép és igaz néhány szó már csak múlt időben érvényes. Korunk legnagyobb előadóművésze, legkiemelkedőbb humanistája nincsen többé. Ám él tovább életének nagy tanulsága: az ember rátalálhat a forma törvényére, kialakíthat magában is olyan világot, mely szebbé és igazabbá teszi az életet. Schweitzer Bachban ünnepelte a törvényszerűségek megteremtőjét. A d-moll toccata és fúga jellemzésében ezt olvashatjuk nála: „Ebben a műben a vadul tomboló szellem végérvényesen rátalált a forma törvé-

Basch Andor

U. 3991

Francia munkái
c. képe repr.

Pesti Napló képes
mell. 1932.
marc. 13. vép

MDK

Basch Andor, festőm.

egy pazar csendéletet festett.

Szomory Dezsö: Té. i Kiállitás.
Mücs. - Az Est. 1937. jan. 24. 13.1.

MDK

Basch Andor

Cseréptányér, 46x38

A Szinyei Merse Pál Társaság VI.Kiáll.
Bpest, 1937.Okt.Kat. 11.1.

MDK

Basch Andor

Csendélet, 33x41

A Szinyei Merse Pál VI.Kiáll.Bpest,1937.
Okt.hó. Kat. 8.1.

MDK

Basch Andor

Erdő, 100x81
Gyümölcs és paprika, 33x41

A Szinyei Merse Pál VI.Kiáll.Budapest,
1937. Okt. Kat. 7.1.

MDK

Basch Andor

Két modell. Rajz.
Aktvázlat, olajvázlat.
Kuporodó. Rajz.
Tanulmány. Olajvázlat.

A Szinyei Merse Pál Társaság VI. Kiáll.
Bpest, 1937. Okt. Kat. 15.1.

MDK

Basch Andor

Öltözködő. Olajvázlat.
Anya. "
Akt. "

A Szinyei Merse Pál Társaság VI.Kiáll.
Bpest.1937.Okt.Kat. 15.1.

MDK

Basch Andor

Erdő, repr.

Magyar Művészet 1937.

MDK

Basch Andor

Tengerparton, repr.

Magyar Művészet 1926. 22.1.

MDK

Basch Andor, festőm.

a második teremben sok az alakos kép. Fenti művészünk aktot állitott ki.

A téli kiállitás. - Szépm.Muz.1917-18.
Művészet.1917. 5o.1.

MDK

Basch Andor

Georgette, olajfm.

KMT 1910/11. téli kiáll. 46.l.

Basch Andor MDK

Akt, olf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

MDK

Basch Andor, festöm.

1. A reggeli. Olf.

2. Ülö akt. Olf.

Alkotás Müvészház.- I.csop.kiáll. 1942.nov.8-24.
Kat.

Basch Andor

MDK

Fayence és fafaragás, olf.

Mücsarnok 1920. tavaszi kiállitás

MDK

Basch Andor

Kékes virágok, o.f.

"A magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 16.1.

MDK

Basch Andor

Gyümölcsök, o.f.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 17.1.

BASCH ANDOR

Csendélet.

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

MDK

Basch Andor

Gyümölcs és paprika. o.,v. 33x40 cm.MNG .
Ltsz.: F.K. 3701.

A nagybányai oláh temető. o.,v. 81,5x68 cm.
Mgt.Budapest.

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962.Kat. 21.1.

MDK

Basch Andor

Csendélettel szerepelt a Műcsarnok 1937.évi téli kiallitásan.

Pipics Zoltán dr.: Téli tarlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarsag,1937.jan.24. 21.l.

MDK

Basch Andor

Gyermekarckép, of.

Képzőm. Társ. 1913. tav. kiáll. kat. 61.l.

MDK

Basch Andor

Csendélet, of.

KMT. 1911. tav. kiáll. kat. 38.l.

MDK

Basch Andor

Fésülködés, repr.

KMT. 1912. tav. kiáll. kat.

MDK

Basch Andor

Siófoki strand, olajf.
Balatonföldvári este, "
Sófoki naplemente, "

A Balatoni Társaság II. Kiáll.Kat. 1924.
Nov.29.-Dec.8. 8.l.

M.D.K.

Basch Andor

"Csendélet" c. festményének repr.-ját hozza a lap a Téli Tárlatról.
/A kritika cimét megállapiteni nem lehet, mert a lap hiányos./

Szinházi Élet. Bp. 1937. jan. 31.-febr. 6. XXVII. évf. 6. sz. 69. lap.

.B.A.

Basch Andor, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynel 1960-ban megnyilt bővitett kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:

BASCH ANDOR: "Műtermrészlet". Vászon, olaj. 74+92 cm. Jelzés nélkül. Ltsz: 60.3. 183.old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 196. Pécs, 1962

Basch Andor

72 Interieur aktokkal. Olajf. Eladó.

Kada Alajos

73 Őszi reggel. Olajf. Eladó.

Dobai Székely Andor

74 Este a kikötőben. Olajf. Eladó.

Tornai Gyulai

75 Arabs koldus. Olajf. Eladó.

76 Gyöngyvásár. Olajf. Eladó.

77 Hindu pap. Olajf. Eladó.

Herrer Cézár

78 Páholyban. Olajf. Eladó.

Kada Alajos

79 Májusban. Olajf. Eladó.

Révész Imre

80 Pihenés. Olajf. Eladó.

Kunwald Cézár

81 Női arckép. Olajf. Magánt.

BALOLDALI MÁSODIK TEREM.

Faragó Géza

66 A Magna Curia Déván. Olajf. Eladó.

Barta Ernő

67 Hősök sírjainak megáldása. Rajz. Eladó.

Kunwald Cézár

68 Kertrészlet. Olajf. Magánt.

Bíró Mihály

69 Tábor Szerbiában. Tempera. Eladó.

Barta Ernő

70 Őszi rózsák. Olajf. Eladó.

Szlányi Lajos

71 Kilátás az Alacsony-Tátrára. Olajf Eladó.

Basch Andor

MDK

Könyöklő leány, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállítás

Basch Andor MDK

Repülőstart, olf.

Műcsarnok 1918.Sajtóhadiszállás katalógusa

MDK

Basch Andor

Csendélet, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 38.l.

MDK

Bosch Andor

Oesmdélet, or.

Képzém. Tára. 1911. tav. kiáll. kat. 26. l.

Basch Andor MDK

Fekvő akt, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Basch Andor MDK

Akttanulmány, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállítás

MDK

Basch Andor

Badacsonyi táj

Örményi M.: Rajongó levél - képekről és szobrokról.
Magyar Nők Lapja 1942. márc. 1. 13.1.

MDK

Basch Andor

Tornyos villa.

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. 1935.
Marc.24-Maj.15. Műcsarnok. Kat. 16.1.

Ernst 1919

Basch Andor

ÖTÖDIK TEREM.

BASCH ANDOR.

109. Alvó nő ..... 2500.—
110. Interieur ..... 1500.—
111. Fürdő után ..... 12000.—
112. Tájkép. Magántulajdon.
113. Virágok ..... 2500.—
114. Arckép. Magántulajdon.
115. Virágok ..... 2500.—
116. Ház a Munkácsy-utcában ..... 2500.—
117. Vittorio ..... 4000.—
118. Csendélet. Magántulajdon.
119. Gyermekarckép. Magántulajdon.
120. Virágcsendélet. Magántulajdon.

A HALLBAN.

LUX ELEK.

121. Táncosnő. Eladó.
122. Ukrán nő. Szines Fayence ..... 3000.—
123. Tánc. Bronz ..... 3000.—
124. Táncos. Bronz ..... 3000.—

MÜVÉSZI ILLUSZTRÁLT KÖNYVEK.

Kiállitja: KELLNER ISTVÁN.

NEGYEDIK TEREM.

LUX ELEK.

84. Orfeus. Bronz ..... 2000.—

RUDNAY GYULA.

85. Facsoport. Magántulajdon.
86. Tájkép tehenekkel. Magántulajdon.
87. Templom. Magántulajdon.
88. Krisztus és a bünös nő. Magántulajdon.
89. Menekülők. Magántulajdon.
90. Hegyi ut. Magántulajdon.
91. Házak. Magántulajdon.
92. Erdő széle ..... 9000.—
93. Menekülők. Magántulajdon.
94. Falu vége. ..... 9000.—
95. Mulatozók. Magántulajdon.
96. Rossz hirek ..... 10000.—
97. Csavargó ..... 6000.—
98. Balaton. Magántulajdon.
99. Ősz ..... 8000.—
100. Kötő nők. Magántulajdon.
101. Menekülők közben. Magántulajdon.
102. Falusi ház ..... 6000.—
103. Pipázó ..... 22000.—
104. Koronázó menet. Magántulajdon.
105. Női fej. Magántulajdon.
106. Krumplihámozó nő ..... 22000.—
107. Fák ..... 7000.—
108. Erdő belseje. Magántulajdon.

kultusza és festői látása. Műveiben ez a két célzat eleinte heves küzdelmet folytatott egymással, ujabban a festőiség mind diadalmasabban tör előre, de a komoly formaelemeket nem nyomja el sehol. Szinlátásban mind egyénibb; meleg, szonorikus, mélytüzű szinei koloristikus erejének gyönyörü tanuságtétele. Ez a kis gyüjtemény egy igen erős fiatal művészt revellál.

A szobrászt, *Lux* Eleket, régóta figyelemmel kisérik a hozzáértők, — de a művész az egész háboru alatt katona volt és nem dolgozhatott, csak utóbbi időben jutott mintázófához. Tehetsége a legnemesebbek közül való, vonallátása csupa apárt finomság, egyéni ize van jellemző erejének és apró bronzaiban nagyvonalu monumentalitás lappang a legelevenebb mozgásérztetés közben is. Ezt a kvalitását sikerült megőriznie nagy táncosnő alakjánál. Itt egy nagyon ritka művészi erő megnyilatkozását érezzük ki, akitől a magyar plasztikai művészet még nagyot vár.

Dr. Lázár Béla.

Ernst Museumkiállításai XXXVIII.
(1919)

A magyar kultura folyamatos fejlesztésének szolgálatában ujból megnyitjuk intézetünket, három, ujabban élénk figyelmet keltett művész alkotásaival.

Rudnay Gyulának nevét egy esztendeje nálunk kapta szárnyára a hir. Mély drámai ereje, előadásának mindent magával sodró heve ujabb müveiben is biztonságos fölénnyel érvényesül. Ahogy ő a tömegekkel bánni tud, páratlan és nemcsak a magyar művészetben. Ujabban, főleg mint tájképfestő, uj hangokat hallat. Lelkének gyengéd hangulatai nyomulnak homloktérbe. A magyar tenger, a Balaton gyöngytonusait leheletszerü finomsággal ábrázolja. Erdőrészleteiben a fényárny lágyan omló festői hatásait leste el. A hangulatoknak e változatossága bizonyitja, mily szuverén ura kifejező készségének, mellyel sokhuru művészi lelkét fensőbbséges biztonsággal fejezi ki.

Basch Andor most lép a nagyközönség elé először, külön figyelmet kérve. Régi pesti művészcsaládból származik, apja is vérbeli művészember. Művészhajlamát és izlését igy a szülői házból hozhatta magával, de magamivelését, lelkesedését és szemének kiképzését önmagának köszönheti. Pedig mindez hozzájárult művészi eredményeihez. Basch Andor művészetében két tendencia küzd és akar egyensulyba jutni: forma-

LUX ELEK.

18. Gyermekfej. Márványban ..... 8000.—

BASCH ANDOR

RAJZOK

19. Akttanulmány ..... 600.—
19a. Akt ..... 800.—
20. Akttanulmány ..... 600.—
21. Fekvő akt ..... 600.—
22. Kompoziciós vázlat ..... 800.—
23. Női fej ..... 400.—
24. Akt ..... 600.—
25. Akt ..... 600.—
26. Vázlat ..... 600.—
27. Gyerekfej ..... 800.—
28. Női fej ..... 800.—
29. Fekvő akt ..... 1000.—
30. Arcképvázlat ..... 600.—
31. Táncosnő ..... 600.—
32. Háttanulmány ..... 600.—
33. Csendélet. Olajfestmény. Magántulajdon.
34. Pihenő táncosnő ..... 600.—
35. Akt ..... 600.—
36. Vázlat ..... 600.—
37. Akt ..... 600.—
38. Olvasó nő ..... 600.—
39. Táncosnő ..... 600.—

LUX ELEK.

40. Mosolygó nő. Márványban ..... 8000.—

ELSŐ TEREM.

LUX ELEK.

1. Férfifej. Bronzban ..... 5000.—

BASCH ANDOR
RAJZOK

2. Öreg pap ..... 800.—
3. Kézigránáthalál ..... 1200.—
4. Brunek ..... 600.—
5. Park. Olajfestmény ..... 2000.—
6. Éhhalál ..... 1200.—
7. Roth tábornok arcképe ..... 1000.—

LUX ELEK.

8. Férfifej. Kőben ..... 8000.—

BASCH ANDOR
RAJZOK

9. Vittorio. Szines rajz ..... 1200.—
10. Vitkovitz ..... 500.—
11. Női fej. Magántulajdon.
12. Pamlagon ..... 1200.—
13. Női fej ..... 800.—
14. Öt virág. Olajfestmény ..... 5500.—
15. Bécs ..... 1000.—
16. Leányfej ..... 800.—
17. Táj ..... 500.—

62. Merengő ..... 5000.—
63. Arckép. Magántulajdon.
64. Kék madár ..... 10000.—
65. Arckép. Magántulajdon.
66. Pierette ..... 6000.—
67. Virágcsendélet ..... 2000.—
68. Szendergő ..... 12000.—
69. Női fej ..... 3500.—
70. Virágcsendélet ..... 2000.—

HARMADIK TEREM.

BASCH ANDOR.

71. Fekvő akt ..... 7000.—
72. Kuporodó ..... 16000.—
73. Nők interieurben ..... 5500.—
74. Fekvő nő ..... 5000.—
75. Barack ..... 2500.—
76. Fehérruhás nő ..... 6000.—
77. Paprika ..... 2500.—
78. Dombtetőn ..... 4000.—
79. Három nő ..... 6000.—
80. Virágok ..... 2500.—
81. Arckép. Magántulajdon.

LUX ELEK.

82. Ukrán nő. Bronz ..... 2000.—
83. Női fej. Bronz ..... 6000.—

BASCH ANDOR

RAJZOK

41. Orosz falu. Vizfestmény ..... 1200.—
42. Magyar katonák sirja. Vizfestmény .... 1200.—
43. Fedezék belseje. Krétarajz..... 1000.—
44. Frontrészlet. Vizfestmény ..... 1000.—
45. Lövészárok. Vizfestmény..... 1200.—
46. Kockás csendélet. Olajfestmény ..... 3000.—

LUX ELEK.

47. Leányfej. Márványban ..... 8000.—

MÁSODIK TEREM.

BASCH ANDOR.

48. Almák. Magántulajdon.
49. Női fej. Magántulajdon.
50. Német Juliska arcképe. Magántulajdon.
51. Korsós csendélet..... 3000.—
52. Arcképvázlat. Magántulajdon.
53. Hotelszoba. Magántulajdon.
54. Magány..... 6500.—
55. Interieur..... 1500.—
56. Guggoló nő..... 5000.—
57. Akt..... 800.—
58. Siesta ..... 5500.—
59. Akt. Magántulajdon.
60. Női fej ..... 3500.—
61. Akt zöld diványon ..... 10000.—

Basch Andor

festő

Műcs. kiáll, 1910 tól
Pipics 110. l.

Basch Andor

Mucsarnok Apert

√ 1914. tav. kiáll. 421
√ 1915. tav. kiáll. 149
√ 1916-17. téli kiáll. 266, 296, 403
√ 1917. tav. kiáll. 319
√ 1917-18. téli kiáll. 133, 139
√ 1918. tav. kiáll. 229, 308, 312.
√ 1918-19. téli kiáll. 120, 122,
√ 1919. hadviselt nův. kiáll. 23
1920. Iaz. nem volt kárctérem
√ 1920-21. téli kiáll. 35. 4, 395, 420
√ 1921. őszi kiáll. 64
√ 1925-26. akt. kiáll. 40

Szmrecsányi Miklós III. 52, 60, 169.

Basch Andor

Helikon VII. Eiall.
1922. dec.

Tengerparton.
Interieur.

Basch Andor

l.

Müterem I. csop.
kiáll. 1935. febr. –

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Basch Andor

l. Arv. Csarn. 103. aukc. Eal.

" " 104. " "

" " 105. " "

" " 107. " "

947. sz.

Basch Andor

Árverési Csarnok ~~kat~~ aukcio

31. sz. 1926. febr.
32. sz. " ápr.
36. sz. 1927. febr.
37. sz. 1927 márc.
38. sz. 1927. máj.
39 – 41. sz. nem szerepel.

Revideálva!

brásolva,
~~köz~~ rár, tojásdad medaillonban. ~~Fején ma-~~
pisza hosszú, körszakála göndör. Köntöse
atjai nagyok. Felirata a kép alatt három sor-

preli Mehemet
ran Vizir dell Imperio
omanno"

ei a keretnek 7.6:6.7 Cm.

9263.

140/95 № 168.

Basch Andor

prod

Ed Dict. I. 87. l.

1928 és 1929. ben
Párisban kiállított
képeit sorolja fel.

Plán Jenő 14-ik tanév zeneiskola

XI., VERPELÉTI-U. 5. (Horthy Miklós-körtér — Elöljáróság mellett)
TELEFON: 258—124. — Értekezés naponta 3 órától.

TANSZAKOK: zongora, hegedű, gordonka, ének, zeneszerzés, hangszernélküli „Zenei játékos iskola" (zenei-óvóda).

KITÜNŐ, OKLEVELES TANERŐK!!

A beirások augusztus 30-án kezdődnek — a tanitás szeptember 2-án. Bár évközben is veszünk fel növendékeket, — szeptemberben beiratkozóknak lényeges kedvezményt biztosítunk.

TANDIJAK:

Zongora, hegedű (szept.-ben) havi 13, 16, 23 P. (4-es, 3-as, 2-es csop.)
Zongora, hegedű októbertől havi 14, 17, 24 P. (4-es, 3-as, 2-es csop.)
Gordonka, ének, zeneszerzés havi 17, 24 P. – 3-as, 2-es csop.)
„Zenei játékos iskola (három hónapos tanfolyam) havi 6 P.
Beirási dij 8 P.

Ingyenes tehetségvizsgálat – megbeszélés – beirás – naponta 3 órától.
Telefon: 258–124.

Fekete ruhás hölgy,olajf,
Nyári délután,olajf,
Kávéház Skutariban,szines r.
Görzi udvar,szines rajz.

1924. Balatoni Társ II,kiáll.

Siófoki strand,olajf,
Balatonföldvári este,olajf,
Siofoki naplemente,olajf,

1940. A Színyei Merse Pál társ.kiáll.

Alma és szölő.olajf,
Müterem,olajf,
Női fej,olajf,
A kék kendő,olajf,
Gyümölcsök,olajf,
Csendélet,olajf,
A zöld kendő,olajf,
Park,olajf,

Basch Andor
festő

Nemzeti Szalon

~~1709~~

B a s c h A n d o r.

1912. Tavaszi kiáll.

Csendélet, olaj
Cukortartó csendélet,olaj
Havas időben, olaj
Papagályos csendélet,olaj
A Munkácsy u. 15 sz.ház, olaj
~~Papagályos csendélet,olaj~~

1914. Tavaszi kiáll.

~~Liliom csokor, olaj~~

1916. Cs.és K. Sajtóhadiszállás kiáll.

Legszebb ember a huszár, cer.r.
K.J. részvett a custonai csatában,cer,r,
Hermann Joe Kodétörm.ceruza rajz
Brunecki u. cer.r.
Magyar baka tiroli templomban,cer.r.

1917. Sajtóhadiszállás II.kiáll.

Gépfegyver fedezék a fronton,
Semki nevü támaszpont a Stryj fronton,vizf,
Vezsélyes pont a Semkinél, vizf.
Fedezék belseje, vizf.
Motivum a Rokitnó mocsarakból, vizf.
Katona sirok Wolhyniában,vizf.
Az olasz határon, olaj

1917. Uj müvészcsoport I,kiáll.

Interieur aktokkol,olajf,

1918. Téli kiáll.

Kék ruhás leány,olajf,

1920. Népgondozó aktiv.javára rend

A baba,szines r.

1920. Reprezentativ kiáll.

Ágyban fekvő nő,olajf,

1920. Téli tárlat,

3 leány,olajf,

1922. Balatoni kiáll.

Siófoki strandon,olajf,
Siófoki strandon,olajf,
Földvári emlék,olajf,
Közelgő vihar Siofokon,olajf,
Borus idő,Siófokon,olajf,

1922. Szenyei Merse Pál társ,kiáll.

Dagály kezdete,olajf,
Norderneyi strand,olajf,
A 21.sz.furdőkocsi,olajf,
Norderneyi délelőtt,olajf,

Basch Andor

Roll. kiáll

1.

Ernst Múzeum kiáll

158.14.

1936. febr.

Főv. Képtár

Basch Andor

l.

Ernst Museum Kiäll.

127 n.

1932. März

Fov. Kapitár

Basch Andor

koll. kiáll.

Az Ernst Múzeum kiállításai.

XVIII. csop. kiáll. Bpest,

1922.

Virágh Lajos, anyakönyvvezető VIII. 153.

Basch Andor

1919. koll. Eiall-
Ernstuél-

Poggi, Giovanni: Il Duomo di Firenze

V. 57.

Basch Andor

1922. gyűjt Kiáll.
Konstnél

Tarquin és Lucretia.

1492. Guido Canlassi-Cagnassi.

Basch Andor

1924. kol. kiállítás

Ernstnél

Krisztus feje.

487 Federigo Barocci

Basch András

bécsi magy. kiáll.

Künst Wien 1937

580/1930.

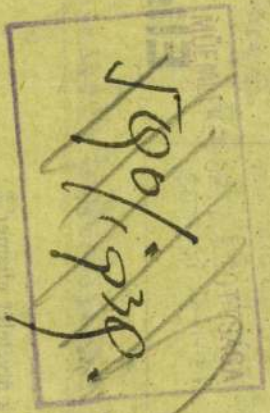

ÁCS GÉZA
könyvkötő-mester
Budapest, IX. Gaháts-tér 9.
Telefon: 184-193.

Száma 64

Bpest 1939. VI 13

Elismervény

T. Műemlékek Országos Bizottságának

Az alábbi áruk átvételét elismer$^{em}_{jük}$:

Mennyiség	Egység	Az áru megnevezése	Egység ára	Összege Pengő	Összege fillér
2	39	db. fényképkartonra ragasztva			

Basch Andor

Lajos

Nemzeti Szalon

I. Balatoni Kiáll.

1922. jan – febr

nek e ki feladatokat a Balaton művészeinek, akik vendetesen napról-napra többen vannak és e tisztábban látják ezeket a feladatokat.

Nem kétséges, hogy ahol ilyen tájképi szépsé vannak, még hozzá a festő utain megközelíthető táj szépségek, ott az első feladat, megörökíteni, vis adni ezeket, minél többször és minél tökéletesebb Ha emlékezünk a Balaton színjátékának hihete változatosságára és változandóságára, még ink arra kell törekednünk, hogy minél több árnyalatot, nél több egyszeri vonást lehessen lerögzíteni, h ezekből felépüljön a Balaton igazi arculata.

Tájszemléletekben nem egyszer válik irányad egy képzőművészeti norma. Toscana dombvidé még ma is a quattrocento festőinek szemén át juk. A Balatonnál — talán része van ebben a na közönség művészeti maradiságának is — még m dig egy mult századi tájértékelés uralkodik és az művészetek új lehetőségei, amelyek a balatoni lény számtalan új oldaláról tudtak máris számot adni, a k zönség szemléletét még csak kevéssé befolyásolt

Szépségekre való ráeszméltetés nagy hivatás a Balaton körül ennek van helye és célja. A Balat hálás lesz azoknak, akik ezt elvállalják, új szépségek ad nekik, mert ebben gazdag és bőkezű.

Szinte balatoni legendának érződik az az eg szerű természetrajzi tény, hogy a balatoni halak

Basch Andor

Koll. Kiállitásai:

Ernst Museum 1922, 1924
Amsterdam 1924
Abo, Helsingfors,
Stockholm 1922

EEKi 14. l.

Hálószobából: Széke

~~Meustadtl rámából:~~
Ráma nélkül:

Úri szobában: Le

Heinri

" g

Kard

Zucha

Szekely

Gerhar

W

Basch Andor

szinérzékenység

~~Műcs, kiá, tól~~
Pripics 52. l

BUDAPEST, V., VILMOS CSASZAR-UT 78. TELEFON: 132—[illegible]

[illegible] a Képes Vasárnappal és a Képes Pesti Hirlappal együt egy hóra [illegible] pengő, negyedévre 10 pengő [illegible] fillér. Egyes példányszám ára 8 fillér, vasárnap [illegible] fillér [illegible]

PESTI HIRLAP

[illegible] Vilmos Császár-ut 78. Telefon 132-[illegible]. Főkiadóhivatal Vilmos Császár-ut 78. Tel. 132-[illegible]. Kiadóhivatal-körút 1. Tel. 132-[illegible]. A [illegible] jegyzéket vasárnaponként az [illegible] [illegible]

Nagyságos Asszonyom!

Basch Andor Kiállítása – 1943 – Bp.

Tanós galéria.

Magyar Csillag, 1943.

III évf. 4. sz. 250. l. – Farkas

Zoltán: B. A. Kiállítása.

Basch Andor

Bör-Réh

iskolán kívül

1907 – 10

és 1912

Nagybányai kiáll. kat.

1912.

84

Rudolf magyar király aranypecsétje

IX. 118.

Basch Andor

1908

Nagybánya k. k. 1912

85

Ribot IX. 141.

Basch Andor

1912.

Nagybányai k. k.

1912

89

Ujkori ezüst éremlelet, szentgyörgyvályai

VI. 157.

Basch Andor

1909

Nagybányai k. k.
1912.

86

jeszteni szivesked jék.
Budapesten, 1907. janu

mini
kön

Trenčéni vár VI. 247

Bach Andor

1910

Nagybánya k. h. 1912.

87

Öskori csontkovcsolya IX. 103.

MDK

Basch Andor, festőm.

a X.-XI.terem a különböző egyéniségü de kiforrott egyéniségü mesterek alkotásait mutatta be.
Minden név egy-egy fogalom.

A Műcsarnok reprezentativ kiállitása.
Képzőművészet.1932.43.sz.63.l.

MDK

Basch Andor, festőm.

az V.-ik teremben látott képei többé-kevésbbé olyan tárgyuak, melyek összefüggnek a háborúval.

Műcsarnok. - Kiállítás.
Művészet 1918. 5.l.

Gyarsch Endre

1909-ben állított ki Londonban.

Gál István: Magyar-angol művészeti kapcsolatok. „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. március 3. p.

9l.

Basch Andor, festőm. MDK

a VI.-ik teremben több kép tükrözi a világtörténeti idők hangulatát.

A csatatereken látott élményeit tükrözik művei.

Műcsarnok. - Kiállítás.
Művészet.1918. 6.l.

MDK

Basch Andor

A Nemzeti Szalon tav.tárlata. A Lakás 1914.5.sz. 99.l.

Basch Andor

Nagybánya k. k. 1912

123

Torda h. n. VI. 107.

MDK

Basch Andor

kiáll. Tamás-Gal.

Spectatorë Képzőművészet. Budapesti Szemle CCLXI. 1941, 168-176.

MDK

Basch Andor

A Szinyei Merse Pál Társaság brüsszeli kiállitása. Nation Belge, május 29. Magyar Müvészet 1926.5. sz. 298.l.

MDK

Basch Andor

A Szinyei-Társaság reprezentativ kiállitása.
Pesti Napló 1937. okt. 17. 12.l.

MDK

Bacon Andor

A Bolyai-Társaság reprezentatív kiállítása.
Pesti Napló 1937. okt. 17. 12.l.

MDK

Basch Andor

A Szinyei-Társaság kiáll. Pest 1942. febr. 5.

Bach Andor, festőm. MDK

A Szinyei Társ. nagyon érdekes, szépen rendezett tárlattal ünnepli a 25 esztendős Ernst Múzeumot. Ventnevezett művei kiemelkedőek.

Dérány András: Két kiállítás.
Uj Magyarság. 1937. okt. 17. 6.l.

MDK

Basch Andor

Dr.Móricz V.: Képzőművészeti kiállitások Budapesten. Tátra. 1937. I. 9. sz. 327.l.

Beech Andor

MDK

Basch Andor

Szőnyi István gyűjteményes kiáll. kat. Fränkel
1937. okt. 14.l.

Beech Andor

MDK

Basch Andor

A Szinyei Merse Pál Társaság tagjai 1940.

MDK

Basch Andor

Lyka K.: A Szinyei Merse Pál Társaság kiáll. Magyar Müvészet 1926. 1. sz. 2.l.

Basch Andor

Csendéletekkel szerepel a
műcsarnok téli Tárlatán

Uj Magyarság 1937 I 24

Basch Andor

Művével szerepel az Ernst Múzeum kiállításán

P. N.	936	II. 16
U. H.	936	II. 16
U.	936	II/16
B. H.	936	II. 16
Est	936	II. 16

Basch Andor

festőművész

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás - Műcsarnokban - képével szerepel.

U j s á g
1935.III.23.

Basch Andor

festőművész

Harmadik nemzeti képzőművészeti kiállitás- Műcsarnok-
ban - képével szerepel.

Budapest
1935.III.24.

Basch Andor

szerepelt a Szinyei Társaság kiállításán.

MN 1926. I. 26.

Basch Andor

Alkotásaival szerepel a Tamás Galéria "magyar akvarellek" c. kiállitásán.

Pest, 1942.X.16.

Basch Andor

herczeg a nürnbergi magyar kiállításon

Nemzeti Ujság 1929 II. 28

Basch Andor

Nyár

Tél

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Basch Andor
festő

Kiállit a Mücsarnok harmadik nemzeti képző-
művészeti kiállitásán.

Est, 1935.III.24.

Basch

Mücsarnok kiállitásán neve szerepelt.

8.ó.u.932.II.21.

Basch Andor.

1943-ban a Tamás Galériában kiállitották müveit.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Basch Andor.

1941-ben a Tamás Galériában kiállitották müveit.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

szövarch 20.- 202.lap

Basch Andor.

Kiállitotta müveit az Ernst muzeum 1936-ban

Benée J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Basch Andor.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A Képzőmvüszeti egyesületek története,kézirat.

Basch Andor.

Müveinek gyüjteményes kiállitását rendezte a Nemzeti Szalon 1925-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Basch Andor

A Szinyei Merse Pál Társ. Értesitője. 1927. febr. 3. sz.

Basch A. Mihály

Alkotása a Nemzeti Szalónban a Független Művészek Társaságának kiáll.-án.

Est, 930.X.5.

Basch Andor

Művével nevepel a Műcsarnok
75 éves jubileumi kiállításán.

V. U. 936. v. 3.

Basch Andor

Olajtatmenyekkel nekrepel a
Kinyci Társaság kiállítása
az Ernst Museumban

Pesti Napló 1937 X. 17

Basch Andor

„Erdő..." képe és 2 csend-
élete nekepel a Kinyer
Társaság Ernst Lajos emlék-
kiállításán az Ernst huszonkban
(emlitve)

Est 1937 X. 17

Basch Andor festő

Kezdet a magyar kiállításban
a bécsi Künstlerhausban

Cijság 1937 III. 6.

Basch Árpád

Grafikákkal szerepel a Szinyei Társaság kiállításán az Ernst Múzeumban

Pesti Napló 1937 X. 17

Basch Andor

Csendélete szerepel a
műcsarnok téli tárlatán

Az Est 1937 I. 24

Basch Andor

Szerepel a hűsaznok
téli tárlatán

Pesti Napló 1937 I. 24

Basch Andor

festőművész

Szinyei Társaság kiállitása - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

8 Órai Ujság
1935.VI.6.

Basch Andor

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiáll.-án az Ernst Múzeumban.

M.H.932.IV.3.

M.b. '32.IV.3.

Basch Andor festő

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiállításán.

M.932.IV.3.

Bosch Andor Testé

Basch Andor

MDK

Müterem, olf.

Műcsarnok 1944 A Szökőkút.Képtár Jub.Kiáll.

Basch Andor

szerepelt a Szinyei Társaság kiállításán.

PN 1926. I. 24.

Basch Andor

szerepel a Simyei Társaság kiállításán.

Nyitva 1935. VI. 5.

Bosch Andor

Kiáhít

MO. 1942. II. 5.

ő i v

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

tán: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Basch Andor

Kiállít

MH. 1932. III. 15.

Bosch Andor

Kiállít

PH. 1932. III. 13.

Basch Andor

Kiállít

M. 1932. III. 13.

MDK

Basch Andor

Szinyei Társ. X. kiáll. N.Szal. 1948.febr.

Basch Andor

A Tamás Galériában rendezett "Magyar akvarellek" c. kiállitáson szerepel, emlitve Meudoni részlet c. müve.

esti M.O.1942.X.12.

Basch Andor.

Szinyei Társaság III. kiállításán az Ernst Múzeumban csendéletével szere-pelt.

MH.931.T.11.

Basch Andor

III-ik Szinyei kiállításon vászná-
val szerepelt.

Az Est 931.I.11.

Basch Andor

Szinyei Társaság III. kiállításán az Ernst Múzeumban gyümölcs-csendélettel szerepelt.

PN.931.T.11.

Basch Andor

Szerepelt a Munkácsy-Céh kiállitásán az Ernst-Múzeumban.

Pesti Napló, 932.IV.3.

Beach Andor

Basch Andor

Művei szerepeltek az 1919 novemberében Temesváron rendezett magyarországi festő és grafikusok kiállításán

Magyar Nemzet 1974 december 1

14. old.

Basch Andor
testőrnővér

Nürnbergi magyar reprezentatív bizottás-
képével szerepel.

Szemzeti újság
1929 11. 28

Bosch Andor

Kiákít

PH. 1942. II. 6.

. . . . . .

. . . . . .

Ezekről megjelent kritikák, méltatás

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott . . . . .

. . . . . .

Szerepelt-e külföldi kiállitáson, mel

. . . . . .

. . . . . .

Vol-e 1954 után külföldi tanulmányut

. . . . . .

. . . . . .

MDK

Basch Andor

Móricz Virág dr.: Képzőművészeti kiállitások Budapesten. Tátra. 1938. II. 2.sz.

M.D.K

Basch Andor
festő

A Nemzeti Galériában volt emlékkiállítása. — „Fekvő-akt" (repro)

Farkas Lilla: Basch Andor emlékkiállítása
Művészet, 1965. október — 33 lap.

Basch Andor festő

Gyüjteményes Kiállitás, Ernst Muzeum 1936.febr.
158. szám

MDK

Basch Andor, festő

2 festm. szerepelt of.

(Cim. svédül).

Ungerska Konstutställningen i Konstakademien

Stockholm. 1922 máj. – Jegyz. 23.l.

M.D.K.

Basch Andor

"...Téli gyönyörü női tanulmánya után egy ...még igazabb képpel áll elő."-irja a "Tavaszi tárlat" c közlemény.
A kiállitás helyét és megnyitásának idejét a cikk nem közli.

Kárpát: Tavaszi tárlat c.
Szinházi Élet. Bp. 1917. ápr. 1-8. VI. évf.
14. sz. 8. l.

Basch Andor festő

Uj Ember.1945. XII.2. 5.old.

Jajczay:Képzőművészeti szemle.

Basch Andor

festő

az alábbi rikolában

vegette közepük-

tanulmányait

Ø Patonay

281. l.

Hornpánszky O
császári és királyi u

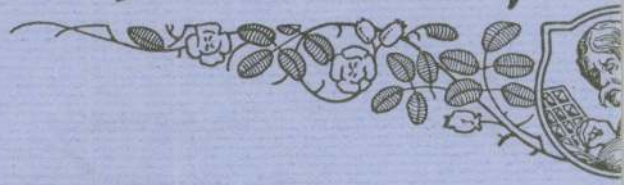

Nagyságos

Dr. É b e r L á

a Müemlékek Országos F

A külföldön élő pesti, aki évekig nem jut haza, az tudja csak igazán méltányolni a „Futár"-t. Itthon inkább csak Nádas személyes írói tehetsége, üde, friss, igaz hangja hat, de ha odakint él az ember, akkor érzi csak meg igazán, mennyire **mást** is ír, mint a többi magyar újság, és hogy milyen nélkülözhetetlen annak, aki kíváncsi arra, mi is történik hát tulajdonképpen Pesten.

Sok a magyar Franciaországban, még vidéken is, és kevés „Futár" jut ki — nem tudom miért. Páris-ban a boulevard-okon is már közelharcok folytak mindig egy-egy számáért, de mikor Nizza mellé költöztem, ott már bizony meg kellett vesztegetni az ujságárus bódé tulajdonosnőjét, hogy pontosan eltegyen nekem minden számot. Vidéki friss tojást, csirkét, primeur-öket kellett szállítanom neki . . .

Sok minden nehéz Pesten, de legalább „Futár"-t kapni könnyű . . .

Basch Andor

Valahogy sem Romeóhoz, sem Juliához nem illik a 30 éves jubileum. A fiatalság és lázadás „Pesti Futárjának" 30 éves jubileuma . . .

Egy kicsit lírai is nekem ez a kérdés, mert megjubiláltak engem is, aki mindig lázadó voltam és aki nehezen tudnék belenyugodni abba, hogy nem én érzem legjobban a fiatalokat . . .

Viszont és csak azért is: **fiatalok maradtunk** mind a ketten, Te is, Pesti Futár. És fogadjuk meg összeszorított ököllel, hogy nem hagyjuk magunkat! Vannak, akik már öregen **születnek** és sosem lehetnek fiatalok. Viszont mi megőrizzük, csak azért is, mindenféle áruló jubileumok ellenére is, a fiatalságunk örök sex appeal-jét!

Isten éltessen, Pesti Futár, hogy harapni tudj még akkor is, amikor már nem lesz fogad sem!

Bárdos Artur.

Örülök annak, hogy van, hogy megvan, hogy nem dőlt ki, nem változott és keményen kitartott az igazság mellett, melyet felismert. Annak is csak örülni tudok, hogy **Nádas Sándor** kedves barátom harminc évvel idősebben épp oly fiatalon, bátran és elszántan harcol, mint a kezdet boldog korszakában. Nádas felejthetetlen és halhatatlan nagybátyámnak, **Bródy Sándornak** növendéke abban is, hogy mint egykor Sándor a **Jövendő**-t csaknem egészében maga írta, Nádas is javarészt maga tölti meg írásaival a **Pesti Futár** mindig érdekes, eredeti, formás és tartalmas hasábjait, melyeket már várunk és melyekben sohasem csalódtunk. A kortárs szívesen állítja ki a **Pesti Futár**-ról a legszebb erkölcsi bizonyítványt: a **Pesti Futár** fennálása óta, harminc éven keresztül, mindig **becsületesen** dolgozott!

Dr. Bródy Ernő.

Valahogy úgy vagyok a Pesti Futárral, mint gyerekkoromban a Sebők Zsigmond „Az én ujságom" című lapjával voltam. Kiolvasás után eltettem őket, szépen bekötve, évről-évre, mint egy hosszú ezerkötetes könyvet. Ma is megvannak.

Bulla Elma.

Pesti Futár 1937. dec. 15.

Menni akarok, kezemben a kalap. Hallom, hogy egy autó hirtelen lefékez a ház előtt. Sikít a fék. Csak nem gázolt el valakit? A következő pillanatban földöntúli, elnyujtott nyögés. Gyermek! Kiver a víz és a torkomban a szívem. (Nem tudom, megfigyelted-e, hogy nagy fájdalomnál, életveszedelemben minden élőlény egyforma hangot ad. Egyszer hallottam egy megsebzett őzet. Megesküdnél, hogy kisgyermek. A félig szétlőtt katona első fájdalmában úgy nyivákol, mint a fa, ha fejszével vágják.)

Óvatosan az ablakhoz megyek. Nem bírom nézni a szenvedést, de hátha segíthetek. Telefonáljak a mentőkért, fellármázzam a házat?

Macska van az út közepén. Az első lábán áll, a hátsó része oldalra csapva, élettelenül lóg utána. Folyton hátranéz. Az arcában — arc! — olyan megdöbbenés és szemrehányás, hogy elfordulok. Reszket a kezem. A macska elvánszorog az út szélére. Körülötte gyermekek, boltosok, cselédek. „Na, ezt jól elnyomták. Le kellene szúrni. Ne bántsák, szegényt". Mit csináljak? Mentőknek nem telefonálhatok, orvos nincs, otthagyni nem lehet.

Ebben a pillanatban minden átmenet nélkül te jutottál az eszembe, Sándor. Neked kellene szólni. Biztosan tudnál valamit. Harminc esztendőn keresztül mindig segítettél, vagy segíteni akartál azon, akit elgázoltak. Ha valaki elszerencsétlenedett, odaálltál mellé, bátran, mérgesen, szeretettel.

Ezért szeretem a Futárt.

Nem a politikai cikkeiért.

Béry László.

Ujházi Ede által ismertem meg a Pesti Futárt — harminc év előtt, indulása idején. Edus bácsi annakidején hetenként egyszer nálunk ebédelt — emlékszem, minden pénteken a feketelábú vadkacsa miatt, — és mindig ott volt a zsebében a friss Pesti Futár. Nevelőapám, Ábrányi Kornél és másik pénteki vendégünk, Thallóczy Lajos, már várták a felolvasást.

Edus bácsi feltette pápaszemét és olvasni kezdett a lapból. Rendszerint a leghátsó hasábokon kezdte, ahol a szerkesztőhöz intézett levél formájában mulatságos maliciával megírt csípős kis cikkek voltak Nemzeti Színházbeli kollegáiról. Még ma is, harminc év multán, a fülembe cseng a három nagyszerű férfi harsogó hahotája. Az ő kritikájukat küldöm a magamé helyett.

Bókay János.

Tudom, hogy harminc éves, mert 30 azaz harminc esztendeje olvasója vagyok a Futárnak. Bárhová vetett a sors, mindenüvé elkísért. Ő volt az összekötő tiszt köztem és Pest között és ezt a tisztét híven teljesítette. Nem mindig voltam vele egy véleményen, de azt mindig elismertem, hogy frissen és bátran küzdött a maga igazáért. Van benne valami a pezsgőből, a mustárból és az élesztőből. Hangja van, stílusa, egyénisége. Olyan ujság, amelyet lehet szeretni, vagy nem szeretni, de olvasni muszáj. Ez a garanciája a következő harminc évnek. Előre is gratulálok, mert hátha akkor nem lesz módomban.

Balázs Sándor.

B asch Andor M.D.K.

Jövő év március havában a Nemzeti Galéria müveiből emlékkiállitást rendez

Npaló

Magyar Nemzet 1964. november 4. 4.l.

Basch Andor festő"

Magyar Csillag, 1943. III. évf.

4. sz. 250. l. — Farkas Zoltán:

B. A. kiállítása.

Basch Andor kollekciójn, nemzeti
Szalon

Pesti Hirlap. 1925. jan. 25. 12
K. K. l. Mnikiállítások

Táblakép. „Néger anya", Basch E.

Pesti Hirlap. 1932. ápr. 17. 4

Fóthy János: Csoportkiállítás az Ernst-múzeumban

Basch Andor festő"

Magyar Csillag, 1943 II. 15.

III. évf. 4. sz. 250.o.

Farkas Zoltán: Basch Andor kiállítása. / A Tanács galériában. /

B a s c h A n d o r festő

"Arckép-tanulmány"

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
173.

Önálló táblakép - Arckép

B a s c h Andor :
Arckép-tanulmány

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
173.

Kiállitás a Tamás Galleriában.

/Bas Andor gyüjteményei./

Katol.Szemle.1941.219-21.l.

Találkozás – „Gyümölcskosár" – Basch Andor.

Nouvelle Revue de Hongrie

1932. XXV. a. XLVII. f. 76–77. l.

Magyar művészek Párisban.

Páris

Basch andor festő Matisse tanítványa

Nouvelle Revue de Hongrie

1941. XXXIV. année, LXIV. tome,

527-531 o.

Ottrányi Imre: Basch Andor.

Basch Andor Kiállítása - 1943.

Bp. - Tamás galéria.

Magyar Csillag, 1943 II. 15.

III. évf. 4.sz. 250.o.
Farkas Zoltán: Basch Andor kiállítása / A Tamás galériában. /

Basch Andor fejtő

Pesti Hirlap. 1922. jan. 3. 4

Az Ernst-muzeum kiállitásán...

Basch Andor .

Műbarát.1922.II.22.1.

Basch Andor Lestó

8 órai Ugtáp

1924 nov. 30. 6. l.

Basch festö.

Népszava.1924.II.24. 7.l.

Basch Andor festő

Pesti Hirlap. 1919. nov. 2. 5

K. K. L. Hámas Kiállítás

Basch Andor festő

Pesti Hilap. 1924. febr. 24. 6-7

K. k. l. Képes Levelező

Basch Andor, grafikus festő

MDK

A Nemzeti Galéria Basch Andor emlékkiállítása készül.

—: Hír

10

NÉPSZABADSÁG, bu. 1964. nov. 4.

MDK

Basch Andor

F.J.: A Székesfővárosi Képtár uj szerzeményeinek kiáll. Pesti Hirlap 1943. márc. 6. 7.l.

Basch Andor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JUL 28

MAGYAR NEMZET

Basch Andor emlékkiállítása július 31-én nyílik meg a Nemzeti Galériában. A kiállítást Farkas Zoltán művészettörténész nyitja meg.

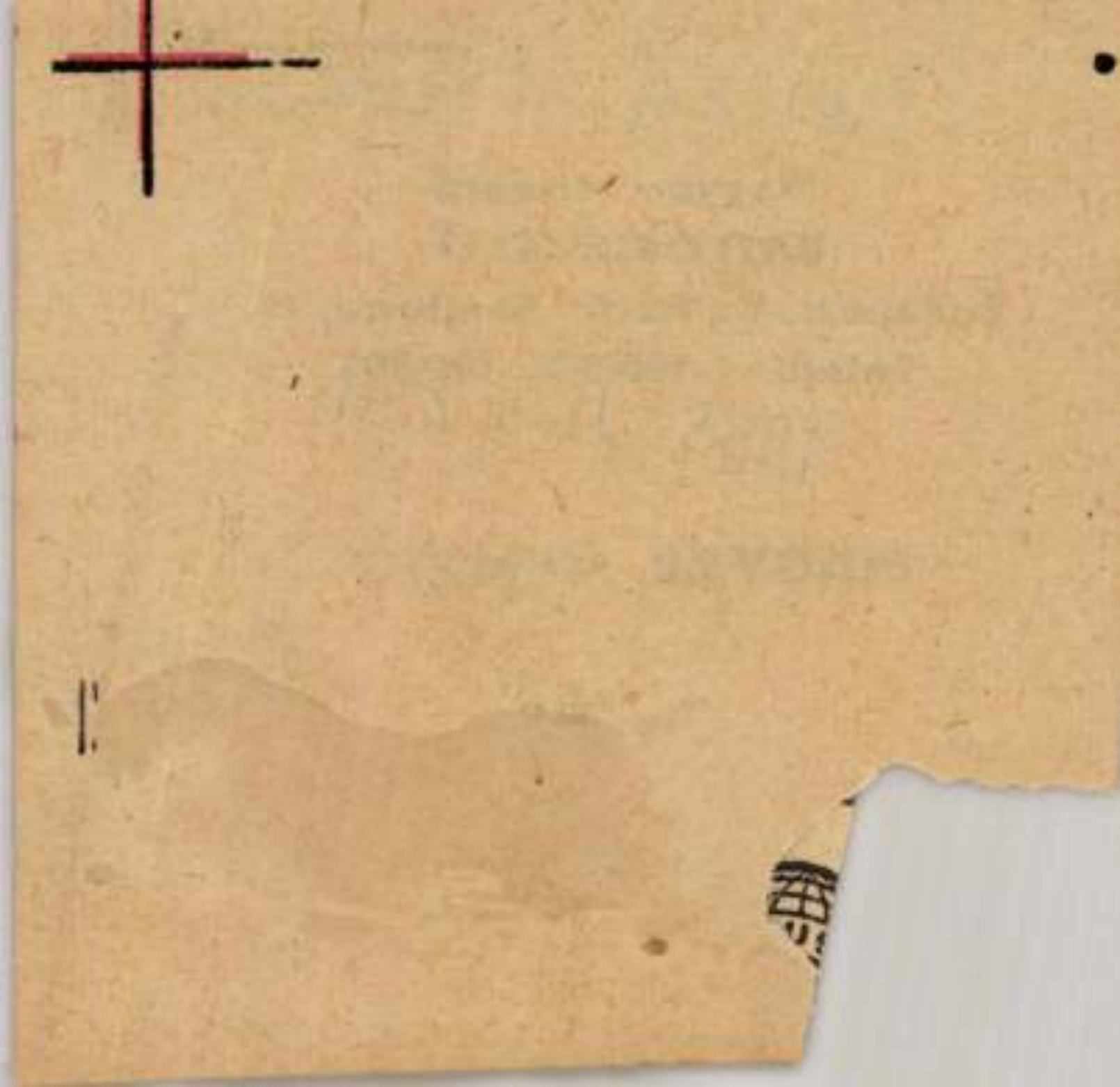

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 AUG 20

Basch Andor

Magyar Nemzet

Kiállítások

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM: Magyarország népeinek története a honfoglalás óráig. — Népi demokráciánk 20 esztendeje. (Nyitva hétfő kivételével 11—19 óráig.)

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA: Magyar festészet, szobrászat a XIX. és XX. században. Basch Andor emlékkiállítás. (Nyitva: hétfő kivételével 11—19 óráig.)

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM: Az üveg művészete. — Esterházy-kincsek. — Az ötvösművészet stíluskorszakai. — Képek a kávéfőzés történetéből. — (Nyitva: hétfő kivételével 10—18 óráig.)

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM: Egyiptomi—görög—római kiállítás. — Régi Képtár. — Régi Magyar Művészet kiállítás. — Szoborkiállítás. — Rembrandt rézkarcai és rajzai. — Spanyol festők c. kiállítás. (Nyitva: hétfő kivételével 10—18 óráig.)

ERNST MÚZEUM: Kondor Béla grafikusművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása.

FÉNYES ADOLF TEREM: Kun Sebestyén Géza textiltervező kiállítása.

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE: Aldo Patocchi svájci grafikusművész kiállítása. (A kiállítási termek hétfő kivételével 11—19 óráig látogathatók!)

tünk be. Tíz család volt, 170 hold földdel. Akkor már jó volt. Kaptunk pár lovat meg a gépállomás is segített, és mi is úgy dolgoztunk, mint régen. Az elnök akkor *Spinter* Péter volt, már nincs itt, és asszonyok csak mi ketten voltunk azzal a másik asszonnyal *Hartyányi* Istvánnéval. Ugyanazt dolgoztuk, mint a férfiak. De a férfiak azt mondták akárhogy dolgoztunk, annyit mint ők, azt mondták, nem érdemlünk annyit. De mi nem hagytuk. Akkor már szépen kerestünk, megvolt a fejadag még el is tudtunk adni, nem

Basch Andor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 NOV 4.

MAGYAR NEMZET

A Magyar Nemzeti Galériában jövő év március havában Basch Andor kiállítás nyílik. Kérjük mindazokat, akiknek Basch Andor kép, vagy grafika van a birtokában, legyenek szívesek bejelenteni Passuth Krisztinának, a Magyar Nemzeti Galériában, V. ker., Kossuth Lajos tér 12. Telefon: 115-659, 197-es mellék.

püspök, valamint *Újszászy*
Kálmán a Tiszáninneni Re-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Basch Andor

NÉPSZABADSÁG
1965 JUL 2 A

KULTURÁLIS HÍREK

BASCH ANDOR FESTŐMŰVÉSZ ALKOTÁSAIBÓL emlékkiállítás nyílik szombat délben a Nemzeti Galériában. Megnyitó beszédet mond Farkas Zoltán művészettörténész.

lyen tábort vertek a plomfok. Ne-
felismerni a tájban a

Basch Andor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307.

1965 AUG - 8.

MAGYAR NEMZET

Kiállítások

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM: Magyarország népeinek története a honfoglalás koráig. — Népi demokráciánk 20 esztendeje. (Nyitva: hétfő kivételével 11—19 óráig.)

1021

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA: Magyar festészet, szobrászat a XIX. és XX. században. Basch Andor emlékkiállítása. (Nyitva: hétfő kivételével 11—19 óráig.)

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM: Az üveg művészete. — Eszterházy kincsek. — Az ötvösművészet stíluskorszakai. — Képek a kávéfőzés történetéből. (Nyitva: hétfő kivételével 10-18 óráig.)

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM: Egyiptomi—görög—római kiállítás. Régi képtár. Régi magyar művészet-kiállítás. — Szobor-kiállítás. — Rembrandt rézkarcai és rajzai. (Nyitva: hétfő kivételével 10—18 óráig.)

ERNST MÚZEUM: Iraki festészet.

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE: Grafika az építészetben. (Nyitva: hétfő kivételével 11—19 óráig.)

106,— Ft helyett

100,— Ft helyett 70,— Ft

LEGNAGYOBB
ÁRUHÁZ
LEGNAGYOBB
VÁLASZTÉK

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 SZEP 12

Magyar Nemzet

Basch Andor

Kiállítások

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM (VIII., Múzeum krt. 14—16.): Magyarország népeinek története a honfoglalás koráig.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA (V., Kossuth Lajos tér 12.): Basch Andor emlékkiállítás. — Politikai plakátok 1945—1965.

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM (XIV., Dózsa György út 41.): Spanyol festők.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM ((IX., Üllői út 33—37.): 300 év divatja.

ERNST MÚZEUM (VI., Nagymező u. 8.): Bolgár képzőművészeti kiállítás.

FENYES ADOLF TEREM (VII., Rákóczi út 30.): Bod Éva keramikusművész kiállítása.

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE (V., Dorottya u. 8.): Vasso Katraki görög grafikusművész kiállítása.

DERKOVITS-TEREM (VI., Lenin krt. 63.): Kemény László festőművész kiállítása.

(A kiállítási termek hétfő kivételével 11—19 óráig látogathatók.)

osztályok, később komplett kórházak is exportra kerüljenek. A fejlesztésnél is ez a cél.

A vállalat feladata olyan mozgó egészségügyi objektumok fejlesztése és gyártása, — a többi között —, amelyek például a fejlődő országoknál lehetőséget adnak a széles körű egészségügyi ellátás megvalósítására.

A magyar orvosi műszerek *legnagyobb vásárlója a Szovjetunió*, jelentősek a szocialis-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Basch Andor

MAGYAR NEMZET

1965 SZEP 5

Kiállítások

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM: Magyarország népeinek története a honfoglalás koráig. — Népi demokráciánk 20 esztendeje. (Nyitva: hétfő kivételével 11—19 óráig.)

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA: Magyar festészet, szobrászat a XIX. században. Basch Andor emlékkiállítás. — Politikai plakát 1945—1965. (Nyitva: hétfő kivételével 11—19 óráig.)

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM: Az üveg művészete. — Esterházy-kincsek. — Az ötvösművészet stíluskorszakai. — Képek a kávéfőzés történetéből. (Nyitva: hétfő kivételével 10—18 óráig.)

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM: Egyiptomi—görög—római kiállítás. — Régi Képtár. Régi Magyar Művészet kiállítás. — Szoborkiállítás. — Rembrandt rézkarcai és rajzai. — Spanyol festők c. kiállítás. (Nyitva: hétfő kivételével 10—19 óráig.)

ERNST MÚZEUM: Bolgár képzőművészeti kiállítás IX. 7-től.

FÉNYES ADOLF TEREM: Bod Éva keramikusművész kiállítása.

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE: Vasso Katraki görög grafikusművész kiállítása.

SZENTENDRE, Engels u. 5.: Szerb Egyházművészeti Gyűjtemény. (Nyitva: hétfő kivételével 11—16 óráig.)

(A kiállítási termek hétfő kivételével 11—19 óráig látogathatók.)

része is régi [illegible]
csöves megoldású. A korszerű számológépek már mind tranzisztorosak. Amíg például az öt évvel ezelőtt üzembe állított Ural—1 sebessége 160 mű-

Basch Andor

Üde képeit dicséri Gerő Ödön: "Az ellenszalon" c. kritikájában a Művészház kiállitásáról. Négy képpel szerepel a művész, látszik a Fényes-iskola hatása rajtuk szinérték és finomság tekintetében is, valamint a technikai tudás és a hangulatos képlátás.
Az ellenszalon cim arra céloz, hogy itt azok a művészek szerepelnek, akik tiltakoznak a Műcsarnok zsürijének itélete ellen, hogy megmutassák müveikkel, érnek annyit, mint a Téli Tárlaton szereplők munkái.

A HÉT, Bp. 1910. dec. 4.
XXI. évf. 49. sz. 790-791. lap.

Basch Andor, festő MDK

Emlékkiállítása a Nemzeti Galériában nyílt meg. A művész erősen hasonlít Szőnyi Istvánra. (Gnarekép.) Egy másik Gnareképe Paul Eluárdra emlékeztet. Basch Andor — Basch Gyula, festőművész fia — erősen franciás, franciaországban tanult, többek között Matisse iskolájában is.

Murányi-Kovács Endre: Basch Andor emlékkiállítása

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. aug 24

Basch Andor

Kövér Gyula, Vidovszky Béla, Zádor István, Koszta József, Sámuel Kornél, Lux Rezső, Mester Jenő, Glatz Oszkár, Rudnay Gyula, Jávor Pál müvészeket sorolja fel a Müvészet c. rovat kritikusa, akik részt vettek a "Tavasz a Mücsarnokban" cimmel rendezett kiállitáson. A tárlat értékét ezek a müvészek jelentik, a többi valódi müvészt a tehetségtelenség győztes csoportja megakadályozta abban, hogy a Mücsarnokban szerepeljen, a Képzőmüvészeti Társulat müvészetpolitikájának értelmében. Fentiek azok, akiknek jelenléte arra inditja a kritikust, hogy tudomásul vegye a tavaszi kiállitást.

A HÉT, Bp. 1913. márc. 23. XXIV. évf. 12. sz. 195. lap.

Basch Andor

Érdekes, talentumos aktjait, melyeknek "eredetisége egészen megkapó"- dicséri Jean Preux Tavaszi kiállitás c. kritikájában, mely a Műcsarnokban rendezett tárlaton szereplő alkotásokról számol be.

A HÉT, Bp. 1912. ápr. 28. XXIII. évf. 17. sz. 278-279. lap.

Basch Andor, [festő]

Megemlítve.

Dévényi Iván: Rózsa Miklós emlékezete
245-246.

JELENKOR, Pécs, 1974. március XVII/3.

Basch Andor

Major Dezső: "Az Ernst Muzeum kilencedik csoportkiállitása" cimmel ir néhány résztvevő müvész munkájáról. Képességeinek minden oldalát feltárja a fiatal Basch Andor. Meg van benne a müvészetszeretet, de ujat nem hoz. "Szép, fehérhusu aktjai mögül kikandikál Ingres gyengédsége." Csendéletei közelállnak az ujabb francia festészethez. Két kis interieurje igazi, müvészi alkotás finom szineivel.
A HÉT, Bp. 1919. nov. 13.
XXX. évf. 14. sz.219-22o. lap.

Basch Andor

A művén hosszabb-rövidebb
ideig a Gresham csoporthoz
kapcsolódott.

Végvári Lajos: A Gresham-csoport.
Művészet, 1976.december - 3.oldal.

M.D.K.

Basch Andor festő

A Gresham-asztaltársaságot látogatta

Bernáth Aurél: A muzsa körül, Bp. 1967. 80.l.

Basch Andor.

festőművész

Vadász Miklós festőművész párisi beteg-ágyánál, haláláig őrködött.

Ujság, 1927. aug. 12.

M.D.K.

Basch Andor, festő

nevét említi Lyka Károly a Szinyei Merse Társaság kiállitásáról irt beszámolójában

Idézve: Magyar Müvészet, 1926. I. 1-2. old.-ról

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk Németh Lajos, Bev. és összeáll. Perneczky Géza, Bp.1967. Corvina 174. old.

1910-es evek Paris
Nizzaban

MAGYAR RÉGÉSZETI MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
ÉS ÉREMTANI TÁRSULAT
RÉGÉSZETI SZAKOSZTÁLY
Budapest, Üllői-ut 33-37.

M E G H I V Ó

a Szakosztály 1951. junius 29-án pénteken d.e. 9 órakor az Eötvös Lóránt Tudományegyetem Érem és Régiségtani Intézetében / VIII. Puskin-u.3.II.em./ rendezendő

f e l o l v a s ó ü l é s é r e .

Tárgy:

Basch Andor

Az 1919 júniusában szervezett, az Epreskertben tartott rajztanárképző tanfolyam tanára volt.

Rónay György: Intézkedések és tervek a művésznevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Művtört.Ért. 1970.2.sz. 141-147. l.

147. l.

M.D.K.

Basch Andor

"A remek festő, aki sok évi szerzetesi munka és müvészi küzdelem után, nemrég tért haza Franciaországból!"-irja Nádas Sándor: "Szemben ül Huberman" c. beszámolójában.

Szinházi Élet. Bp. 1935. ápr. 21-27. XXV. évf. 17. sz. 44-45. lap

M.D.K.

Basch Andor

"A remek festő, aki sok évi szerzetesi munka és művészi küzdelem után, nemrég tért haza Franciaországból!"-írja Nádas Sándor: "Szemben ül Huberman" c. beszámolójában.

Szinházi Élet. Bp. 1935. ápr. 21-27. XXV. évf. 17. sz. 44-45. lap

Basch Andor †

Magyarország (Esti lap)
1944 jul. 5.

Basch Andorné mélyen lesujtva jelenti, hogy férje

Basch Andor

festőművész

június hó 24-én, 59 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése 3-án volt a farkasréti temetőben az ágostai hitvallású evangélikus egyház szertartása szerint.

Gyászolják testvérei és jóbarátai.

AZ 1931/32. ÉVI

ÉLI KIÁLLÍTÁS

TÁRGYMUTATÓJA

31 DECEMBER 20 — 1932 JANUÁR 17-IG

NYITVA NAPONTA 1/2 10—2 ÓRÁIG

Basch Andor festő

Magyar Életrajzi Lexikon

Bagch Andor(Bp., 1885. máj. 19. -- Bp., 1944. jun.24.): festő. § Gyula festő fia. Zemplényi T., majd a párizsi Julian Akadémián J.P. Laurens tanitványa volt. 1907--10 között és 1912-ben Nagybányán Ferenczy K.mellett dolgozott. A háboru után sokáig élt Párizsban. A Szinyei Társ. alapitó tagja. Az ernst Múz.-ban 1919-ben rendezett első kollektiv kiállitását komoly sajtóvisszhangot keltő gyüjteményes kiállitások követték. 1921-ben Amsterdamban, 1922-ben Helsingforsban és Stockholmban, majd 1931-ben Párizsban és Zürichben. Müveit az impresszionista és az akadémikus festői törekvések ötvöződése jellemzi.-- Irod. Farkas Z.: B.A. müvészete. Tér és forma(1944)

N.L.

Basch Andor

2.

Művei: rálátásos csendéletek, alvó női aktok, enteriörök, Cagnes-i és más tájképek, portrék /pl. Diener Dénes Rudolf/ és önarcképek

Akvarellek.

Vigilia 1965. 625.l. /X.szám/

Basch Andor
1885 - 1944

1.

Magyar Nemzeti Galériában emlékkiállítás
80 éves évfordulóján.
Sokáig élt Párizsban. Bonnard hatott
rá. Szinyei Társaság tagja volt, vala-
mint a Gresham asztaltársaságnak.
1937. kiállítás a Fränkel-galériában,
katalógus a művész előszavával

Vigilia 1965. 625.l. /X.szám/

647.

I

298.

647. Bernardino Belotto Canaletto.

Sz. Velenczében 1720-ban. † Varsóban 1780-ban.

Az Arno partja Firenzében.

Előttünk a Ponte S. Trinità van és hátrább a Ponte alla Carraja tünik föl. Az előbbin járó-kelők közlekednek, mögötte pedig az Arno vizén gondola siklik tova. Az előtérben három vitorlás köti le figyelmünket, a melyeken számosan vannak. Közülök a legelsőben a hajósok egyike vizet merít, míg társa a korláton ül és lábát lógatja. Jobbról, a paloták előtt, hintó hajt tova. Az utat élénkítő emberek közül négy ifjú ereszkedett a partról a folyóba. Az egyik hálót tart kezében, a másik lehajlik és a harmadik leereszkedő társának segít.

Vászon, méretei 62 : 90 cm. — Mündler: XIII. 57.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1835: X. 14. *B. Canaletto:* Eine Ansicht von Florenz. — 1844: X. 14. *A. Canale:* Ansicht von Florenz. — 1865, 1866, 1867, 1869: XIII. 57. *A. Canale:* Florenz.

BASCH 1. *Andor*, festő, * Budapest 1885. B. ~~Gyula festő~~ fia. Zemplényi Tivadar tanítványa volt a képzőművészeti főiskolán, azután a párizsi Julian~~an~~ J. P. Laurensnál tanult. A nyári hónapokat rendesen Nagybányán töltötte Ferenczy Károly mellett. A háború alatt a sajtóhadiszálláson mint hadi festő működött. 1919., 1922., 1924. és 1933. kollektív kiállításokat rendezett az Ernst-Múzeumban, 1921. Amsterdamban, 1922. Abóban, Helsingforsban és Stockholmban. A háború után Párizsban telepedett le. A Szinyei-társaság tagja. Fayence és fafaragás c. olajfestménye és több rajza a Szépművészeti Múzeum tulajdona.

L 4.

1p

L-G. I. 78-l.

Basch Andor

Basch *Andor*, festő, *1899. Alakos és tájképeket festett, gyakran a francia Riviéra s Párizs környékéről. Képviselve van a Szépművészeti Múzeumban.

Uj Idők Lex.

III k. 753. l.

Basch András

festő

Oltványi, Emeric: L'art d'André Basch. *Nouvelle Revue de Hongrie* XXXIV. (X.) évf. LXIV. k. p. 527—531.

1941.

Basch Andor

Az „alkotás művészkás" első kiállításáról

N.U. 1942. XI.19.

Basch Andor.

A régi Műcsarnok termeiben megnyílt a Szépművészeti Muzeum új magyar képtára, melynek első termében műve szerepel.

Nemzeti Ujság, 1928. Okt. 30.

MDK

Basch Á.

~~a magyar anyag retrospektiv részében szerepelt~~

az anyag modern részében szerepel

1930.

Nemzetk. velencei kiáll. Képzőművészet ~~1931~~, 31.sz.
145 l.

Basch András

Párisi Grand Salon kiállításán neve szerepelt.

M. 932. T. 28

Basch Andor, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynel 1960-ban megnyilt bővitett kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:
BASCH ANDOR: "Csendélet gyümölccsel". Vászon, olaj. 32+41 cm. Jelzés: jobbra lent. Basch. 38. Ltsz: 59+99. 18[illegible].old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

BASCH ANDOR, festő

Nemes Marcell ajándékának jelentős részét a műcsarnoki festészet színvonalán alig emelkedik felül. A nagybányai festészet jellegzetességeit és sajátos vonásait még számos kisebb gyűjteménybe került munkái tárják fel.
E mesterek egyike volt Basch Andor is. 285.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő Adalékok a magyar műgyűjtés történetéhez 275.old

CUMANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

BASCH ANDOR, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak. E gyüjtemény jegyzéke:

1.-BASCH ANDOR: Csendélet.-Vászon,olaj. 48+62 cm.Jelezve balra fent Basch Andor 1910.-Katona József Múz.-Ltsz:56,64.-L.sz.kép. -297.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a mügyüjtő Adalékok a magyar mügyüjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

Basch Andor

Kieselbach (87)

1997. szept. 19.

'78 Hamburg, Atelier G. Hensch,
Athén Capa' Gal. / Győr: 1980 N
1987 Műcsarnok; 1998, 2002 Váro
J.N.Mészáros) / 1983 Mosonmagya
Miskolc, Szőnyi Terem / 1991 Ho
78, '80 Budapest, Studio Junger
regionalen Ausst. in Győr, Kapo
Gal. Harderbastei: Ungar. Künst
Országos Rajzbienn.; Esztergom:
Pécsi Gal: Győri művészek / 200
Millenium's First Asropa Interna
2002 Wuppertal, Bonn, Rathaus: K
309a= ^kuN.Salamon^ma, Kisalföl
KMML I, 1999
309b= ^kuN.Salamon^ma, Műhely 19
^kuL.Heitler^ma, Új Forrás 1983(
1., 2. Nemzetközi Grafikai Bienn
Országos Grafikai Bienn. (K), Mi
Kisgrafika/Small graphic forms (
^kuCs.Gülch^ma, Kisalföld v. 21.
^kuJ.N.Mészáros^ma, Győri Múzsa
Tér rajz/Spatial drawing (K Nádo
3098= J.N.Mészáros
309x= Mu^BSvÉlet, 1985;
MagyFestAdat, 1988
9995= 0022
kenn= hg

Basch Andor, festő

Tamás Henriknek, a pécsi Tamás Galéria volt tulajdonosának 102 darabból álló gyüjteménye/36xxxxxxx/ 36 művész/, 1959-ben került a Pécsi Modern Magyar Képtár tulajdonába. Basch két művel szerepel. 223.old

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. 1967, Pécs, 1968.

Basch Andor

Járt Párisban, de kevéssé halok rá-
Főleg arcképeket festett, legjobb
képe Diener Dénes festő képmása.

Lyka Károly, Festészetünk a két
világháború között. Bp. 1956.

72.

M.D.K.

Basch Andor

"Csendélet" és "Virágváza" c. müveinek repr.-ját bemutatja a lap az Ernst-muzeum kollektiv kiállitásáról.

Szinházi Élet. Bp. 1932. márc. 20-26.
XXII. évf. 13. sz. 18. lap

MDK

Basch Andor, festöm.

Csendélet. Repr. 4.1.

Magyar Müvészet. 1931. 4.1.

MDK

Basch Andor

Georgette, of.

Képzőm. Társ. 1910/11. téli kiáll. kat. 46.l.

Basch Andor

MDK

Báli ruhás hölgy, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Basch Andor

MDK

Bozeni almák, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Basch Andor MDK

Virágcsokor, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Basch Andor MDK

A kék madár, olf.

Mücsarnok 1917-18 téli tárlat

Basch Andor MDK

Szendergő, olf.

Mücsarnok 1917-18 téli tárlat

MMK

Basch Andor

MDK

Tauber Erzsike arcképe, olf.

Mücsarnok 1917 tavaszi tárlat

Basch Andor MDK

Fésülködés, olf.

Műcsarnok 1912. Tavaszi kiállitás

MDK

Basch Andor

Aktok zöld drapériával, olf.

Mücsarnok 1912. Tavaszi kiállitás

Basch Andor

MDK

Fekethaju leány, olf.

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Bacon Under

Telephone Derby, 617.

Basch Andor

MDK

Fésülködés, repr.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Basch Andor MDK

Gyermekarckép, olf.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Basch Andor

MDK

Kockás csendélet, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Bosch Andor

Kookás csendélet, olt.

Basch Andor MDK

Adorján Andorné arcképe, olf.

Müesarnok 1913-14 téli kiállitás

MDK

Basch Andor MDK

Rózsás csendélet, olf.

Mücsarnok 1913-14. téli kiállitás

Basch Andor

163. Női arckép. Ceruza.
Petrovics Elek ajánd.

Szépm. Muz. graf. o.
45. Kiáll. (1922)

UJ MŰVÉSZEK EGYESÜLETE

DISZELNÖK:

† VASZARY JÁNOS

ELNÖK:

ANTAL JÓZSEF

ALELNÖK:

MIHÁLTZ PÁL

IGAZGATÓ:

ELEKFY-KIRCHNER JENŐ

BASCH ANDOR :

10. Müterem. - Olajf., v. 35 x 27.5 cm.Jelz. f.b.: "Basch 41".

Basch Andor

Szekesfov. kept. jub. kiáll

1944.

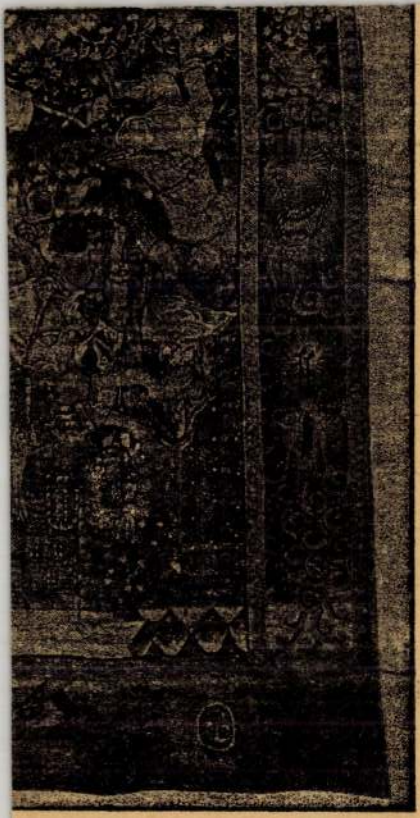

Basch Andor

z rajza a Kop

Mur. graf.

gyűjt -

Sírmező, öskűi avar IV. 138.

Basch Andor

lásd

Szépm. Mur.

Ujszerem. 1920-21.

53. sz.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

BASCH ANDOR	Pengő
1. A reggeli, olajf.	800.—
2. Ülő akt, olajf.	400.—

Alkotás Művészház
I. csop. kiáll.
1942. nov.

Bach Andor

4 Kék noba, dalf.
5. A fekete kancsó, dalf.
6. Gyümölcsök dalf.

Győr Szinyei Társ.

1944.

Ugs.

Dr. Szentiványi Gyula urnak

M. O. B. titkára

Hivatalból
szolgálati ügyben
játalanyezva

U

IX. Höggyes Endre u. 10

Basch Andor

l

Lá Bírós Hagyúst

71. l.

zurück. Nicht nachsenden.

voyer en ajoutant la nouvelle adresse.

Not to be forwarded.

Basch Andor

Tonnás Galéria
önarckép Eiáll -
1942. febr.

Kehely, sodrony zománcz os, a beszterczebá-
nyai plébánia templomban

III. 86, 87,

Basch Andor

Stud. 1885. Bpest.

Csendélet, of. 1928

Kat Nürnb 1929

16. l.

gos Bizottsága.

y	száma:	19
	kelte:	19
	beérkezése	19

száma:

intézett szám:

ma:

ma:

Basch Andor

Tornyos villa, C.

Kép repr.

Magyar Művészet

1935. 112. l. kép

m r.-t. könyvnyomdája Budapest.

TÖBB MINT 700
ÉS 10 SZÍNES MEL

A SZINYEI MERSE PÁL TÁRS
KIADJA AZ ATHENAEUM IROD
BUDAPEST,

21.

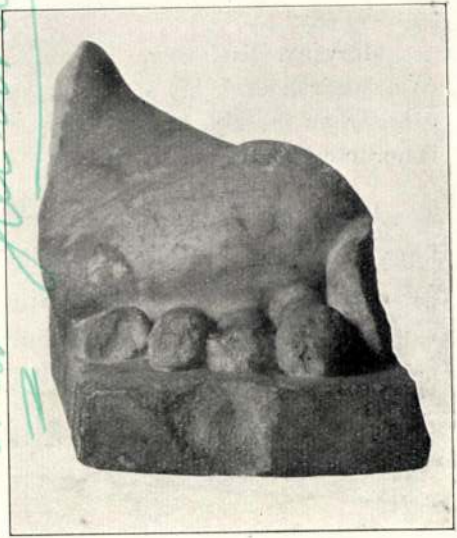

22.

23. JOBB KÉZ KOSÁRRAL.

Márvány. Szélessége 9·5 cm. Magassága 7·4 cm. A kézen és a kosáron csak kis sérülések vannak, de az a tárgy, amely a kosárban fekszik, annyira megcsonkult, hogy most már felismerhetetlen. Rómából való.

A kéz női szobor töredékének látszik. Nem lehetetlen, hogy a kis Erichthonios volt ábrázolva a kosárban. Abban az esetben a töredék egy Athena-szobornak a maradványa (v. ö. a 12. számú szoborral). Római másolat hellenisztikus eredetiről.

Paul Arndt: Hand mit Korb. Römische Kopie nach griechischem Original.

24. SARUZOTT JOBB LÁB ELŐRÉSZE.

Basch Andor

Federék belseje c.
kepe repr.
Vas-Ujs. 1917. 93. l.

1267. Ola

A XV. sz

Négy oszloptalapzat.

Közűlök egy nyugvó tev
egy állati torzképet (*c*), egy le
(*d*) homokkőből és egy női

Homokkő-mű. — Lelt. sz
tember 13-án M. Rocchitól 10(
Elszámoltatott 1895 augusztus
számolásra nézve lásd az 54347
61301 sz. min. előadmányi ive
az 1900 november 28-iki 4561 (
26-iki 373 eln. sz. leirat (464

Jegyzet. L. az 1896-iki la
a–e). — Preisliste № 87 *a–e)*

III 3 –

Pl.

Vet. 1894.

Basch Andor

tervezte a Grainer
Testvérek cég pavillon-
ját a 37. Budapesti
Nemzetközi Vásáron

Repr.
Művészet · 1942. 92. l.

VASÁRNAP **18** Kat. Kamill hv. Prot. Frigyes Ó-g. 5. Márta	7°
HÉTFŐ **19** Kat. P. Vince Prot. Emilia Ó-g. 6. Lucia	5.
KEDD **20** Kat. Jeromos Prot. Illés Ó-g. 7. Ciriaca	4. 1/2
SZERDA **21** Kat. Praxedes Prot. Dániel Ó-g. 8. Prokóp	
CSÜTÖRTÖK **22** Kat. Magdolna Prot. Magdolna Ó-g. 9. Pankrác	
PÉNTEK **23** Kat. Apollinár Prot. Lenke Ó-g. 10. Leonc	
SZOMBAT **24** Kat. B. Kinga Prot. Krisztina Ó-g. 11. Eufémia	30

Basch Andor

Csendélet, repr.

Művészet Kurir

1936. I. n.

Basch Andor

1884 – 1944

Lilionios kancsó

c. képe repr.

Szabad Művészet

1948, 240. l.

ép. *Magyar szobrász, 1480 körül: János evangelista.*

Basch Andor

koll. kiáll-

Ujság. 1936. febr. 16.
(e. a.: Az Ernst-
muzeum csoportki-
állítása.)

OBELI SZÁMADÁSKÖNYVE.

evéltárában.

Basch Andor

, wód
z

Művész Kurir

1936. 2. 7.

Vágsellye

Basch Andor.

koll. kiáll. 40. Lépétol
a. Tamás Galeriaban.

Művészet. 1941. 39. sz
48. l.

Felsőmagyarországi műemlékek

Képei VIII. 137.

BASCH ANDOR

96. Tengerparton* 4,000.000

BASCH ANDOR

102. Digue 4,000.000

14

BASCH ANDOR

120. Női akt 25,000.000

BASCH ANDOR

130. Tengerpart 4,000.000

16

BASCH ANDOR

133. Fürdözök 4,000.000

E. M. Textil. kiáll. 1926.

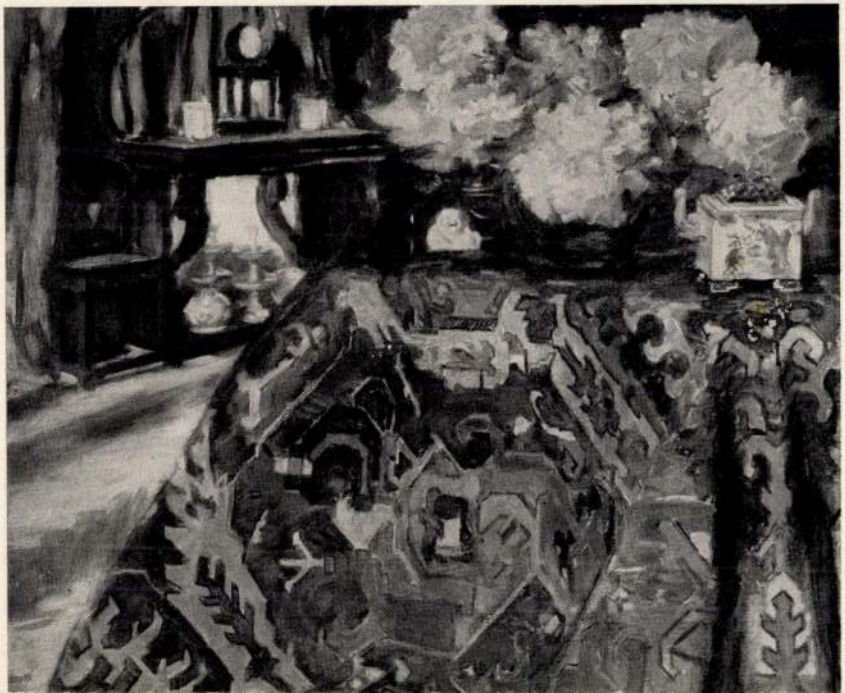

Tanár

1942

Meudon

ORSZÁGOS MAGYAR SZ

(MUSÉE DES E

(VI., ARÉN

MAGYAR TÖRTÉNELMI KÉPCSARNOK

(V., AKADÉMIA-UTCA 2.)

1943 szept.

IGAZGA

1212 szám.

1926.

Méltóságos E

Tisztelettel kérem Méltó

945/922 számu megkeresésemre, il

szám alatt kelt választkérő uja

ről engem lehetőleg sürgősen ér

MAGYAR TÖRTÉNELMI KÉPCSARNOK
(V., AKADÉMIA-UTCA 2.)

Vert

1940 (N. Sz.)

oktatásügyi Miniszterium.

Gemüsebeet
Virágos } of

1941 (h.o.)

Tópart
Badacsonytáj } of

1942 (h.o.)

Csendélet of

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
361 / 1931 szám.
Érk. 1931 év szept. hó 12 n.

A m. kir. vallás- és közoktatás

ügyszám alatt a keb. számv. VII.

deletének másolata:

Utasitom a s

S c h u l e k J á n o

. . . . . .

részére /:lakik: Budapest, I. H

a Budapestről Gödöllőre és viss

utazása alkalmával felmerült ut

állitott és számvevőségem által

/:. . 19. . . . . :/ . . . . . T. i

. . = 90.- fillért a 127.689. sz

M. Mův-ért (r. m.)

1940 febr

Borájzó of
Ajtó "

1940-41 (Mücs)

Nákos Ovrágok
Gyümölcsös } of

1942 nm (ho.)

Mutterem, of

1943 (h.o

Gyümölcsös
Szilvás } of

Basch Andor

26. Scutari-i utca, jelzése
Basch Andor Scutari
1917.

Ernst-Museum aukciói
38. 4. Bpest. 1928.

VANCZÁK FERENC
SZOBRÁSZ

Nagyságos

Dr.Szentiványi Gyula urnak

Budapest

VI.Aréna-ut 41.

Basch Andor

szül. 1885

30. Csendélet,
olajf. 50×55.

Almásy-Tellki X. 1942

BASCH ANDOR

12. Gyümölcsök, olajf.
14. Virágok, olajf.

Nemzeti Szalon

Kat. 1940
nov.

ATELIER FOTOGRAFIC MODERN
fotofilm
STR. REG MARIA 6-8
MODERN FÉNYKÉPÉSZETI MŰTEREM
TELEFON: 8-26.

14/ Főtér déli cl
balra.

1/ A városhá
2/ Gr. Kende
3/ " "

A Statuától jobbra:
1/ XVIII sz.
2 és 3/ XVI
meglevő r
ives kapu

15/ Főtér keleti
vége. Házak sorban:
1/ Egykori
gyes ujk
2/ Bogner h
3/ Wolffard
Báthory
kettő he
maradt,

Az északi sorok a sze

BASCH ANDOR

15. Tópart, olajf.
16. Badacsonyi táj, olajf.

Nemzeti Szalon

Kut

1941. nov. dec

BASCH ANDOR
20. Csendélet, olajf.

Nemzeti Szalon

Kut
1942. nov

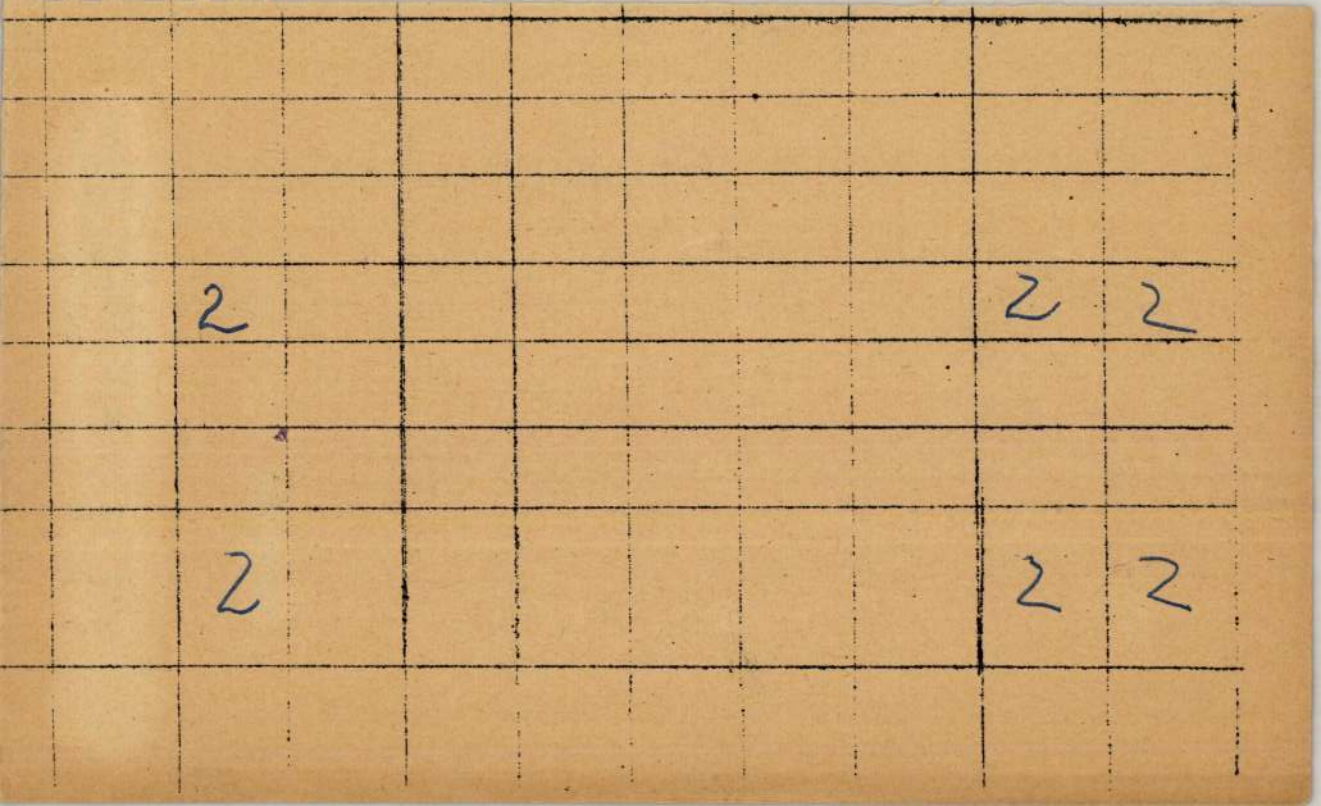
2
2 2
2
2 2

Basch Andor

1916. jan. Sajtóhadiszállás
kiáll. N-Szalon-
5 cenzorsajz-

Váczi népkutár X. 158.

Basch Andor

19 Legszebb ember a huszár, cer. rajz — eladó
20 Kapferet Jos. Résztvett a custozzai csatában — — — — — — eladó
21 Hermann Joe, Kadetőrmester, cer. zajz — „
22 Brunecki utca „ „ — „
23 Magyar baka tiroli templomban „ „ — „

Nemzeti Szalon 1916. jan.
Sajtóhadiszállás műkiáll.

Basch Andor

1914, máj.-jun. kiáll. Neuczeh halon
Lombok körött, dajf 600.—
1918. dec. kiáll. u.o.
Kék ruhás leány, dajf. 5000.—

Usener - könyvtár III. 161.

Basch Andor MDK

Via S. Antonia Görzben, olf.

Milcsarnok 1918. Sajtóhadiszállás katalógusa

Basch Andor

Albán városi lakos, szinesrajz

Két albániai hegyilakó, rajz

Mücsarnok 1918. Sajtóhadiszállás katalógusa

Basch Andor MDK

Albán kávéház, szinesrajz

Micsarnok 1918.Sajtóhadiszállás katalógusa

Basch Andor

Albán férfi, sznesrajz

Műcsarnok 1918. Sajtóhadiszállás katalógusa

Basch Andor

Repülőket elháritó ágyu, rajz

Műcsarnok 1918. Sajtóhadiszállás kiállitása

Basch Andor MDK

Albán kávéház Skutariban, olf.

Műcsarnok 1918. Sajtóhadiszállás kiállitása

Basch Andor MDK

Albán parasztasszony, olf.

Műcsarnok 1918. Sajtóhadiszállás katalógusa

Basch Andor

MDK

Albán parasztcsendélet, olf.

Műcsarnok 1918. Sajtóhadiszállás katalógusa

Basch Andor MDK

Mecset belseje Skutariban, olf.

Műcsarnok 1918. Sajtóhadiszállás katalógusa

Basch Andor MDK

Női akt zöld diványon, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállítás

Basch Andor

Műcsarnok
1918. sajtóhadiszállás kiáll

Repülőstart, olajf.
Mecset belseje Skutariban, olajf
Albán paraszt csendélet, olajf.
Albán parasztasszony, olajf.
Albán kávéház Skutariban, olajf
Repülőket elhárító ágyú, rajz
Albán ferfi, szines rajz
Albán kávéház, szines rajz.
Albán városi lakos, szines rajz
Két albániai hegyi lakó, rajz
Via S. Antonia Görzben, olajf.
Löveszárok Roveretoban, vizf.

Schlossgrund (Pozsony) h. n. V. 142.

Basch Andor

Szinyei Társ. tagja.
Műcsarnok
1932. febr – márc. kiáll –
453.

Basch Andor MDK

Lövészárok Roveretóban, vizf.

Mücsarnok 1918.Sajtóhadiszállás katalógusa

Basch Andor

Kávéház Skutariban, repr.

Műcsarnok 1918. Sajtóhadiszállás katalógusa

Basch Andor MDK

Georgette, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

Basch Andor

MDK

Révedező, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Basch Andor

Csendélet, r epr.

Magyar Művészet 1931. 1. sz. 4.1.

Basch Andor MDK

Intérieur, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Basch Andor MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

Basch Andor

Arcképtanulmány, repr.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállítás

Basch Andor MDK

Arcképtanulmány, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Fraenkel

fokt.

Sötét erdő
Tegerfeti tej
Alma és szőlő I.
Szunyadó nő
Szardinák I-III.
Gyümölcsök és kés
Három alma
Almák vörös háttérben
Almák zöld "

és már hozábbe kiáll. képek.

ZETI FALI UJSÁG

S FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZETE ◇◇ BUDAPEST, VIII., SZENTKIRÁLYI-UTCA 12

Giróba beszervezett cégek szaknévsora

Ruhakonfekció Rt., IV. Somogyi Béla-út 24. — Schwartz és Eylenburg, V. Vörösmarty-tér 3. — Strato utóda Strasser, V. Dorottya-utca 7. — Tauszig Testvérek, IV. Kossuth Lajos-utca 4. I. em. — Tänczer Tibor, V. Wekerle Sándor-utca 14 I. em.

Függöny és függönykellékek

Ádám Károly, IV. Kigyó-utca 4. és VII. Erzsébet-körút 53. Rákóczi-út 80. — Belvárosi Kárpitos Kellékek, IV. Deák Fe-

IV. Szervita-tér 5. — Tolnai László, IV. Somogyi Béla-út 16. — „Új Idők", VI. Andrássy-út 16.

Kötött-szövött áru

Pedagógus Szövetkezet, VIII. Szentkirályi utca 12. — Seiner és Klinger, IV. Kossuth Lajos-utca 17.

Lakásberendező

Benyovits Sándor, IV. Régiposta-utca 6. Ébner és Fiai, VIII. Karácsony Sándor-utca 2/a.

Fränkel Szal.

1938 jan. bejüt

Akt. fehete szikben
Ülő akt I.
Vörös hajú akt
Csendél. cserép tényérrel
Csendél. galléorral
Csendél. nyitágorral
Vikaros tenger
Erdei tisztás
Erdő részlet
Kastélyudvar
Kast. a tegerparton
Budai kert
Mennyiles csend. I.
Üveger és nancior
Szállodai szoba
Parasztlány
Csendél. hereszkalon
Félakt I-II.

1/.

ZEITSCHRIFT FÜR

SCHRIFTLEITUNG:

PROF. DR. DAGOBERT FREY

WIEN VIII, AUERSPERGSTRASSE 1

DR. BURKHARD MEIER

CHARLOTTENBURG, NEIDENBURGALLEE 42

An das

D e n k m a l

Die Schriftleitung e

1.Heft der neuen vom Bundesdenk

für Denkmalpflege zu übersender

Fränkel Ital.

1937

Debr. Kiáll.

Vírágcsokor I-II.
Délfrancia Táj
Fujetále a Rivierán
Mukorica csövek
Fujék

renc-utca 15..

Fűző, haskötő, melltartó

Keleti J., IV. Petőfi Sándor-utca 17.

Gramafón és gramafón-lemezek

Csillárok és Világítás Rt., VII. Erzsébet-körút 41. — Gárdonyi Ferenc, V. Szent István-körút 21. — „Hangfény", VI. Andrássy-út 2. — Reményi Mihály, VI. Király-utca 58. — Rózsavölgyi és Társa, IV. Szervita-tér 5.

Gumiáruk és gumiharisnyák

Gerő és Társa, VI. Király-utca 26. — Járai L. Lajos, VII. Szövetség-utca 17. — Keleti L., IV. Petőfi Sándor-utca 17. — Vadász Miklós, VI. Bajcsy Zsilinszky út 21.

Gyermekkocsi

„Mars" Gyermekkocsi, VI Andrássy-út 36.

Hangszerek

„Hangfény", VI. Andrássy-út 2. — Reményi Mihály, VI. Király-utca 58. —Rózsavölgyi és Társa, IV. Szervita-tér 5.

Harisnya

Pedagógus Szövetkezet, VIII. Szentkirályi-utca 12.

Háztartási cikkek

„Fortuna", VI. Andrássy-út 38. — Gerő és Társa, VI. Király-utca 26. — Keres-

Látszerész

„Hangfény", VI. Andrássy-út 2. — Hatschek és Farkas, VI. Andrássy-út 31., IV. Somogyi Béla-út 28.

Női ruhák és kabátok, készen és mérték szerint

Havas Erzsébet és Miklós, IV. Kecskeméti-utca 13. — Holzer Simon, IV. Vaci-utca 24. — „Lilly" női divatszalon, IV. Petőfi Sándor-utca 2. — Lipcsei Vilmos, IV. Apponyi-tér 4. — Meister Jenő, V. Arany János-utca 28. — Seiner és Klinger, IV. Kossuth Lajos-utca 17. — Soltészné, Koszó Aranka, II. Mártírok-útja 18.

Női szabóság

Strato utóda Strasser, V. Dorottya-utca 7.

Órák

Benjamin István, V. Nádor-utca 20. — Pataki Miklós, VII. Rákóczi-út 86. — Somló József, VI. Andrássy-út 27.

Papíráruk, írószerek

Gárdonyi Ferenc, V. Szent István-körút 21.

Petróleumkályhák és főzők

Csillárok és Világítási Rt., VII. Erzsébet-körút 41. — „Fortuna", VI. Andrássy-út 33. — „Westend", VII. Erzsébet-körút 19

Rádió

Mūterem

1935 febr.

Virágok
Fűjik } of

csekkszámlája javára a M
tarozására - elszámolás
Egyszázkilencvenegyezerh
Budapest, 19 5.

A hivatalos másolat hite

Vilá

irodavezető.

Sz.T.

1944 kolozsári és kőre kiadás

gyi miniszternek jelen kelet és

és Csekkosztályhoz intézett ren-

lék szolc
a fekete kanesi
kiemelésőr

of

1945 ind. (v. trust)

(+)

Nagrand Mihály

mvevőséget, hogy . . . . . .

ömester . . . . . csudélet I-III . . .

Csonarelés "

izottsága Bpest, VI. Aréna-ut 41./

a . . . . . .történt hivatalos

öltségeiről és napidijairól ki-

ervényesitett utiszámlája alapján

s·z·o·n·n·é·g·y . . . . . P

hu kiadási csekkszámla terhére

. . . . . .hó . . . . . 12-én - n. A

hér tajos s.k. miniszteri tanácsos.

M. Kir. Vallás- és

340 - 11
----------szám.
13 - 1931.

utiszámlája.

melléklet száma. 1

A Müemlékek Országos Bizottságának,

B u d a p e s t .

Folyó ..... évi ..... május ..... hó

29- ..... -n 196 ..... szám alatt kelt felterjesztésére, tudomás és további eljárás céljából másolatban megküldöm.

Budapest, 1931. október ..... hó 12- ..... n.

A miniszter rendeletéből:

Közoktatásügyi Miniszterium.

Sz. T. (N. Sz.)

1940 jan.
Alma és hölö
kenterem
Nöi fej
a kék kendö
Gyümölcsös
csendélet
a zöld kendö
Park

of

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
447/1931
1931 Nov.

1942 jan (4.o.)
Badacsoni ville
vörös kendös csendélet
Badacsoni fej
a chiantis üvegy
kastély falában

of

II

A m. kir. vallás- és közoktatásüg

ügyszám alatt a keb. számv. VII. é

deletének másolata:

Utasitom a szé

épité

. . . . . .

részére /:lakik: Müemlékek Orsz. B

Budapestről Gödöllőre és vissz

. . . . . .

utazása alkalmával felmerült utik

állitott és számvevőségem által é

/:. . . . . 24 . . . . . :/ .P.20 f. .azaz. II. u

. . . . 20 . fillért a 127.689. szá

utaljon ki.- Budapest, 193 1. évi

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda főtiszt.

os másolat hiteléül:

Havolukál

szteri iroda s.tiszt.

Szinyey T

1922 nov (N. Sz.)

Dasály kerdete
Norderney-i strand
A 21. sz. fürdőkocsi
Nord-i d. r.
Fereterurás hely
Nyári d. n.

of

A m. kir. vallás- és közoktatá
ügyszám alatt a keb. számv. VII
deletének másolatá:

! Kávéráj Szkutszikban sz. r.
Gőzi udvar " "

1926 nov (Ernst)

Utasitom a s
Fürdőjös Schulek Já
Női akt
részére /:lakik: Budapest, I.
Tengerpart
Budapest-Gödöllő és vissza
Digne
utazása alkalmával felmerült ut
Tengerparton
állitott és számvevőségem által

Nincs cél

oktatásügyi Miniszterium.

MÜSMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
362/1931 szám.
Érk.: 1931 év szept. hó 12 n.

Tamás

1941

I.

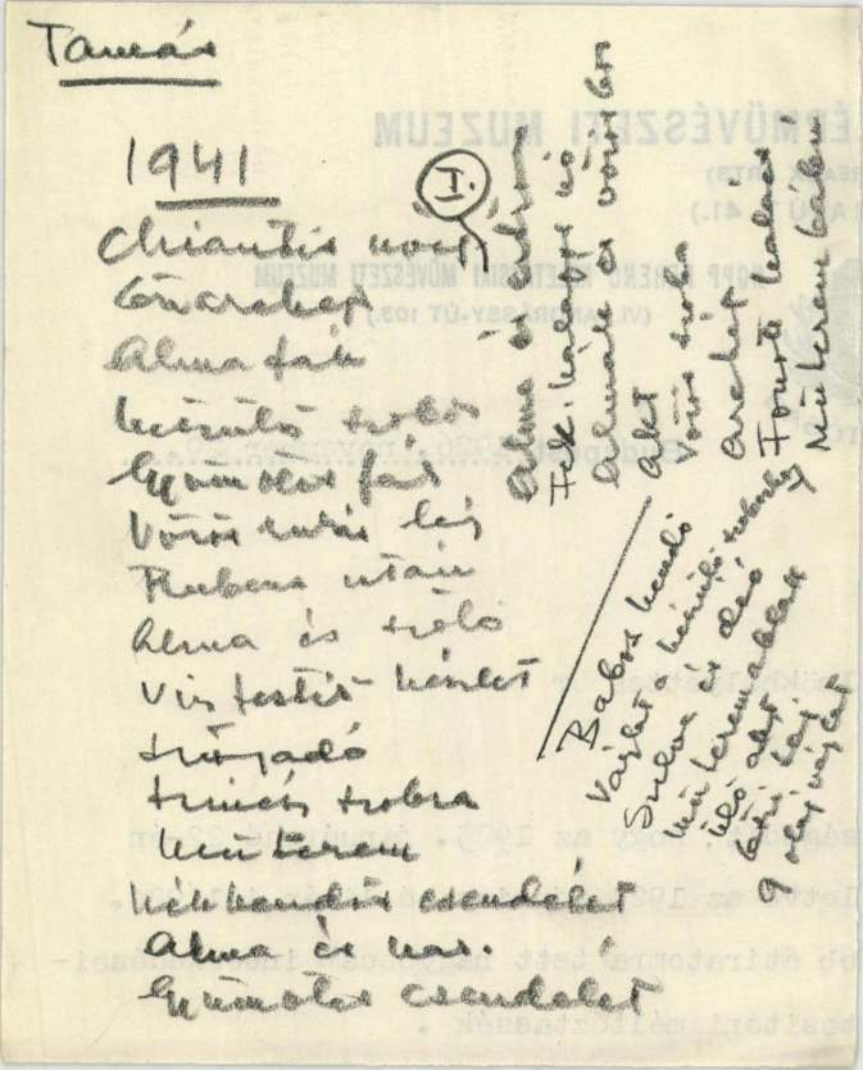

ÉPMŰVÉSZETI MUZEUM
BEAUX ARTS)
IA-ÚT 41.)

HOPP FERENC KELETÁZSIAI MŰVÉSZETI MUZEUM
(VI., ANDRÁSSY-ÚT 103.)

TÓSÁG

Budapest, 1926. november 29.

lnökhelyettes Ur !

ságodat, hogy az 1923. január hó 22-én
letve az 1924. junius hó 14-én 441/924.
bb átiratomra tett nagybecsű intézkedései-
tesiteni méltóztassék .

Tamás

1939

Egyben van szerencsém tis

ködése alkalmából az Elektromos

részére a félemeleti helyiségek

Ezzel a 441/1924. számu á

nak a muzeum villanyfogyasztásá

nek tekintem és további kérésem

értékösszegének mielőbbi szives

Fogadja Méltóságod, kérem,

Balat. Társ.

1922 ian/N. t.

Siófori strandon I-II.
Földvári emlék
Kőrelső verez Sióforon
Bonár idő " "

of

19/24 nov (n. o.)

Siófori stand
B földvári este
Siófori naplemente

of

Ulerő"kerestes lási. okt.

Fő"tisztelendőségednek

elnézését alkalmatlan

pengő"folyósítható legyen

hérvári kutatásokra

államtitkár úr őmélt

tisztelettel, mélt"ártasséb

M. Studio

1920 nov. (N. tal.)

Aaban fehvö nö II., of

1920 dec.

Örtrem, of.

Back és Gerő, IV. Fehérhajó-utca 12-14. — Belvárosi Kárpitoskellékek, IV. Deák Ferenc-utca 15.

Kesztyű

Fodor Zsigmond, VI. Szobi-utca 5 — „Gant", VII. Erzsébet-körút 5., IV. Somogyi Béla-út 28. — Gyepes Győző, VII. Erzsébet-körút 54. — Kozma Lajos, VII. Somogyi Béla-út 3/a. — Piller Lászlóné, VII. Erzsébet-körút 32. — Wölfl Győző, IV. Kossuth Lajos-utca 6.

Képek, olajfestmények, színnyomatok metszetek

Hoffmann Ferenc, IV. Gerlóczi-utca 5., IV. Somogyi Béla-út 28.

Kézimunka

Ádám Károly, IV. Kígyó-utca 4., VII. Erzsébet-körút 53., VII. Rákóczi-út 80.

Könyv

Gárdonyi Ferenc, V. Szent István-körút 21. — Grill-féle könyvkereskedés, V. Dorottya-utca 2. — Rózsavölgyi és Tsa., Kozma Lajos, VII. Somogyi Béla-út 3/a.

Üveg, ólomkristály, porcellán

Arkanzas, IV. Petőfi Sándor-utca 8. — Kereskedelmi Alkalmazottak Szövetkezete, (Kátay József vaskereskedése), VI. Teréz-körút 26. — Somoskövi Béla, IV. Apponyi-tér 3. — Verő Sándor Rt., VI. Izabella-utca 50.

Vasáru

Kereskedelmi Alkalmazottak Szövetkezete, (Rátay József vaskereskedése), VI. Teréz-körút 26.

Vászon, sifon és fehéráruk

Pedagógus Szövetkezet, VIII. Szentkirályi-utca 12.

Villamossági cikkek

Csillárok és Világítási Rt. ,VII. Erzsébet-körút 41. — „Fortuna", VI. Andrássy-út 33. — „Westend", VII. Erzsébet-körút 19.

Zeneműi

Rózsavölgyi és Társa, IV. Szervita-tér 5 — Tolnai László, IV. Somogyi Béla-út 16.

Bethlen-nyomda Rt. Bp. IX: Kálvin-tér 8. — Műszaki igazgató: Lombár László.

Helikon

1922 dec.

Tengerpartou II.

Unterieur V.

Akt

1922
ápr.

kedelmi Alkalmazottak Szövetkezete (Katay József vaskereskedés), VI. Teréz-krt. 26. — „Westend", VII. Erzsébet-körút 19 — „Yellow" Áruház, VI. Andrássy-út 32

Illatszer

Arkanzas, IV. Petőfi Sándor-utca 8. — Gerő és Társa, VI. Király-utca 26. — „Yellow" Áruház, VI. Andrássy-út 32.

Játékáruk

Gárdonyi Ferenc, V. Szent István-körút 21. — Járai L Lajos, VII. Szövetség-utca 17. — Spielberger Ármin, V. Bajcsy Zsilinszky-út 8. — „Yellow" Áruház, VI. Andrássy-út 32.

Pedagógus Szövetkezet, VIII. Szentkirályi-utca 12. Baba, — játékáru.

Kalap, női

Dr. Kerekes Sándorné, IV. Deák Ferenc tér 3. — Klein Miklós, VI. Király-utca 82. — Virányi I., IV. Ferenciek-tere 3.

Kalap, férfi

Klein Miklós, VI. Király-utca 82. — Kozma Lajos, VII. Somogyi Béla-út 3/a. — Virányi I., IV. Ferenciek-tere 3.

Kárpitos

Nagy Gyula, IV. Ferenciek-tere 3. I. em. 12.

Kárpitos-kellékek

Csillárok és Világítási Rt., VII. Erzsébet körút 41. „Fortuna", VI. Andrássy-út 33 — „Hangfény", VI. Andrássy-út 2. — Reményi Mihály, VI. Király-utca 58. — Rózsavölgyi és Társa, IV. Szervita-tér 5. — „Westend", VII. Erzsébet-körút 19.

Régiségek

Benyovits Sándor, IV. Régiposta-utca 6. — Gergely Nándor, IV. Városház-utca 16.

Selymek és mosóáruk

Robinson Ferenc, VI. Teréz-körút 29.

Szobafestő, mázoló, tapétázó

Frankfurt Tibor, V. Fürst Sándor-utca 24-26.

Szőnyeg

Back és Gerő, IV. Fehérhajó-utca 12-14. — Barta Emil, VI. Terézkörút 20. — Ebner és Fiai, VIII. Karácsony Sándor-utca 2/a.

Szövet és bélésáru

Ajtai Sándor, IV. Somogyi Béla-út 28. — Robinson Ferenc, VI. Teréz-körút 29.

Szűcs és szőrmeáru

Balog és Légrádi, IV. Ferenciek-tere 2. I. em. 2. — Breitfeld M. Marcell, IV. Váci-utca 14. — Holzer Simon, IV. Váci-út 24. — Seiner és Klinger, IV. Kossuth Lajos-utca 17.

Uri divatáruk

Ernst

1924 febr folyt

Toilette
A mürnö asztale
Álló akt
Délszaki hirt
Ágba fekvö nö
Tengerpart
Táncosnö
Terrasso
Alvó nö
Palermói palmár
Cipőjét kötö táncosnö
Tengerparti fletyke
Viareggiói part
Partenkirchenni spoitzer
Castor és Pollux temploma Girgentiben
Viareggio látképe
Vitorlák a tengeren
Olvasó nö
Strand

festm

Fekvö akt
Várakozás
Vitorlásban
Fáslók a strandon
Ruggel
Naplemente
Bicsáros Paulette arch
Glass Tengerpart
Taormine
Vihar előtt

/...40...../ pengőt a 127.688

3./ Elhelyezési

/...80...../ pengőt a 127.688

4./ Kiküldetési

/...20...../ pengőt a 127.689

pest, 1931. évi augusztus .

.dr. Tihamér Lajos s.k. xxx.

A hivatal

MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM
Művészeti ügyosztály

Ernst

1926

Tenzerfarta

Dizne

Női akt

340 - 2

.....szám.

~~Tenzerfart~~

~~20 - 1931.~~

Fürdőjös

Az 1931. évi szeptember
havi javadalom kiutalása.

l. köv. old -t!

1932 márc

melléklet száma:

Virág és gyümölcs

Szarallas ffi

Rózsaszínű villa

Ferér hagymák

Fujefe

Vaje a hertben

Cajnesi táj

Barackok

M. Kir. Vallás- és

A Műemlékek Országos Bizott-
ságának,

Budapest.

Tudomás végett elszámolás
kötelezettsége mellett másolat-
ban megküldöm.

3. old.

köv!

ásügyi miniszternek jelen kelet és
I. és Csekkosztályhoz intézett ren-

Számadási ág: Müvészeti célok támoga-
zottsága." Rovat: 5. Alrovat: 2.
ovat: 7.
illeték: nincs.

s számvevőséget, hogy a Pesti Hazai
t Fiókjának /Budapest, V. Berlini-tér
Bizottsága 1931. évi .szeptember .
ábbi összegeket 1931.. szeptember 1..

akra: Egyszázhuszp. P 80.f-t,
. számu csekkszámla terhére;
ültségekre: .Negyven. . . . .

vabbi eljárás céljából kiadatom

megküldöm.

Budapest, 1951. szeptember hó 3-á.n.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

amér Tajos s.k. miniszteri tanácsos.

los másolat hiteléül:

iszteri iroda s.tiszt.

A

. számu csekkszámla terhére.

költségekre: .N.y.o.l.c.v.a.n.

. számu csekkszámla terhére.

költségekre: .H.u.s.z. . . . .

. számu csekkszámla terhére.- Buda-

nó .31 -én. A miniszter rendeletéből:

miniszteri tanácsos.

os másolat hitelével:

nisztori iroda s.tiszt.

Budapest, 1931. augusztus .hó .31-én

A miniszter rendeletéből:

dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

Trust

1934 okt

Női akt

4

sügyi miniszternek jelen kelet és

és Csekkosztályhoz intézett ren-

1936 febr.

nincs katalógus

zámvevőséget, hogy . . . . . .
s m ű é p i t é s z
. . . . . .
orthy Miklós-ut 86,sz. . . . . :/
za . . . . . .történt hivatalos
iköltségeiről és napidijairól ki-
érvényesitett utiszámlája alapján
. z. e. n. k. i. l. e. n. c. . . . . P
ámu kiadási csekkszámla terhére
szeptember hó 3 -án. A

M. Kir. Vallás- és Köz

340 - 11 szám.
68 - 1930.

Schulek János műépitész

utiszámlája.

melléklet száma.

A Müemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

Mult évi október hó 27-én 485. szám alatt kelt felterjesztésére, tudomás és to-

1924 febr Ernst

~~[illegible]~~

Közoktatásügyi Miniszterium.

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

Sofári tegely
Hotel inter.
A táne kezdete
Vert Gyrgenti ben
Interciusban
Virágcsokor
Hegesúcsok
Fürdő után
Narmeskert
Glacserek vidéke
Tanfej
almák
Palermo
Görög tigl Spectator
Nagy [illegible] 1931 szám.
Vörös [illegible] nő
[illegible] hó 10 n.
Gyrgenti [illegible]
Fesülködő nő — Fürdőkádban

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
[illegible] 1931 szám.
[illegible] hó 10 n.

A m. kir. vallás- és közoktat

ügyszám alatt a keb. szám. v. VI

deletének másolata:

Költségvetési év: 1931/32.

tása. "Műemlékek Országos Bi
és 2. R

Rovat: 6. Alrovat: 1. Bélyeg

Utasitom a

Első Takarékpénztár Egyesüle

6. sz./ a Műemlékek Országos

havi javadalma fejében az al

hatállyal

~~xxxx~~ azonnal utalja ki.

1./ Tiszteletdij

/..120.80../ pengőt a 122.623

2./ Beszerzési k

Trust

1922 jan.

alvó nő
Virágcsend. I-III.
Fésülkedő
Női akt
Pirenő nő
Siótori d.e.
Rozsasunrurás nő
Nő akt
Női fej
Toilette
Siótori este
Sutcsenj
Virágcsokor
Ágban fervő nő
Bföldvári d.u.
Műterem belseje
Tenzerjarton
Bföldvi este
Sárga faglan
Pesti Táj

festm

358 - 2
----------szám.
32 - 1931.

Szives tu
Országos Bizottságát, hogy V
részére jelen kelet és ügyszám
utján 600.- P tiszteletdij-rés
Budapest,
A mini

EMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
356 1931 szám.
Érk. 1931 év sept. hó 10-én.

Trust M (1.)

1919 Gyűjt

Alvó nő
Interieur I-II.
Fürdő utan
Tájkép
Vmegy I-II.
Arckép I-II
Hány a hurácsy utcában
Vittorio
Csendélet
Mermacharakép
Vmégcsendélet
Fervő alt
./.

ittal arra kérvém mély
előterjesztést tenni az
ágának, hogy a székes fe-
esedékes egyezerkétszáz
u számomra.

Kérve szíves
ukodó sorainért maradok
odaadó tisztelettel

igaz híve

27.-én

Schoen Arnold

1919 folyt. Ernst (2)

Unporodó
Nőr interieurban
Fekvő nő
Barack
Ferérrurár nő
Paprika
~~[illegible]~~
3 nő
Vezefér
~~[illegible]~~

(1.)

[illegible]ves lapjai hálásan köszö-
[illegible]enre meggyógyult és két
[illegible]n dűnántúli kutatása-
[illegible]l ütött ki, mert operált lá-
[illegible]nakellett térnem gyógyí-
[illegible]ajom nincsen és minden
[illegible]gy mihamar személyesen

Ernst

1919 tolt

(3)

Almál Női fej (I-II.)

ügyi miniszternek jelen kelet és

Nemet Juliska arak

és Csekkosztályhoz intézett ren-

korsós csendélet

arakép vágat

Hotelszobe

Magány

~~Interieur~~

Nyugalmi nő

akt I-II.

Sieste

~~Női fej~~

Akt zöld

dívány

festm

5 vrány

csendélet

Kocsis

csendélet

számvevőséget, hogy . . . . . .

t t ó .előadó . . . . . .

latkerti-ut 1.Műemlékek Orsz.Bizottsága./

. . . . . .történt hivatalos

iköltségeiről és napidijairól ki-

érvényesitett utiszámlája alapján

o n n y o l c z . . . . . P

ámu kiadási csekkszámla terhére

i .október . .hó . 27. . -én. A

M. Kir. Vallás- és Köz

340 - 11 szám.

62 - 1930.

Dr. Szőnyi Ottó előadó

utiszámlája.

melléklet száma.

A Müemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

Folyó évi október hó

8-án 464 szám alatt kelt

felterjesztésére, tudomás és to-

vábbi eljárás céljából másolatban

1919 Sept

(4)

Grosz falu | virf

oktatásügyi Minisztérium.

M. Katonai Szerja

Frontnáslet

Lovász Árok

Federik Gelsye ler. r.

Vittorio sz. r.

(4.)

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
355/1931 szám.
Érk. 1931 év szept. hó 10 n.

A m. kir. vallás- és közoktatás
ügyszám alatt a keb. számv. VII.
deletének másolata:

Utasitom a s
. . . . . Dr. .S.z.ő.n.y.i. O
részére /:lakik: Budapest,VI.Ál
. . .V.i.s.e.g.r.á.d.r.e. . . .
utazása alkalmával felmerült ut
állitott és számvevőségem által
/:..28.....:/ . . . . H u s z
. .55. . . fillért a 127.689. sz
utalion ki. Budapest, 1930. év

megküldöm.

Budapest, ~~1920.~~ 1921 szept. 3. ~~október~~ . .hó ~~27~~-én.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda ~~s.~~ tiszt.

MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM

amér Lajos s.k. miniszteri tanácsos.

los másolat hiteléül:

iszteri iroda s.tiszt.

Nagbájai kiáll

1912

Dombtetőn, of

Gizonna

Nagbája látkéje

MŰZEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

448 1931

Érk. 1931 év nov. hó 2 n.

Nagyrabecsült Úrnam,

sz

nöm. Lábam szinre-sz
héttelezelőtt megkezdte
im. Deez az ůtam balů
bam megdagadt és ha
tásvégett. Komolyabb b
reményem megvan, hi
teszem tisztelettem.

C

N. tral

1918 Ili

nek rurás lép, of

M. Kir. Vallás- és Köz

1920 ápr. Népgond. akció jav.

A baba, sz. r.

340 - 11

szám.

11 - 1931. 1920 reprez.

Schulek János műépitész.

A kan felvő nő

utiszámlája.

of

melléklet száma.

1920 Ili (jan.

3 lány, of

A Müemlékek Országos Bi-

zottságának,

B u d a p e s t .

Folyó évi május hó

16 -án 172. szám alatt kelt

felterjesztésére, tudomás és to-

sügyi miniszternek jelen kelet és

. és Csekkosztályhoz intézett ren-

zámvevőséget, hogy . . . . . .

1 . o . s . **műépitész** . . . . . .

Horthy Miklós-ut 86.sz. . . . . . :/

. . . . . .történt hivatalos

iköltségeiről és napidijairól ki-

érvényesitett utiszámlája alapján

. . . . . P

ámu kiadási csekkszámla terhére

i .szeptember .hó . .3. . -án. A

amér Tajos s.k. miniszteri tanácsos.

los másolat hiteléül:

vábbi eljárás céljából másolatban megküldöm.

Budapest, 1931. szeptember hó 3-á.n.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

Basch Andor

Női arcképtanulmány
c. festménye repr.
Művészet 1914. 173. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Basch Andor (1885-1944)

. Gendelet · Olaj, vászon 37 x 45

Datálva: 38.

Kikiáltási ár: 8000 Ft

BÁV 38.Képaukció Budapest 1975 december

Basch Andor

9. Gyümölcsesendélet
o. fa. 19X24 J. l. 6. Basch 43.
Kiáltási ár: 2500 ft.

BÁV 39.Képaukció katalógus Bp.1976 május

Basch Andor (1885 - 1944)

Csendélet galléiokkal

o.v. 58x68 cm. J. l. fj. Basch.

Utiáltási ár: 4000 ft.

BÁV 39. Képaukció katalógus Bp. 1976 május

BASCH ANDOR, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak.-E gyüjtemény jegyzéke:
BASCH ANDOR: Csendélet,vászon,olaj.48+62 cm.Jelezve balra fent:Basch Andor 1910.Katona József Múz.Ltsz:56,64.-kép: 1.szám.rekete repr. 287. old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a mügyüjtő Adalékok a magyar mügyüjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

Basch Andor (1885-1944)

„Asztali gyümölcsrendélet" o.v. 57x63

J.l.b. Basch 37

Kiáltási ár 6000 ft

BÁV 42.Képaukció Budapest,1977.május

MDK

Basch Andor

Női akt, of.

Akt-kiáll. 1925. dec. Műcs.

Basch Andor

MDK

Müterem, olf.

Műcsarnok 1942 [redacted]

A magyar művészetért e.kiáll.

MDK

Basch Andor

Dr. Molnár Béláné arcképe, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921.nov. 6.l.

MDK

Basch Andor, festőm.

Fekvő akt. Olf.

Műcsarnok. 1911/12. Téli kiáll. Kat. 89.1.

N. Szal 1912 Tav

~~1[illegible]~~

csendélet
enrostartó csendélet
Havas időben
Papagáros csendélet
A Munkácsy u. 15 sz. ház

of

1914 máj.

Lombok közt, of

1916 jan. Sajtóbadiszáll.

legszebb ember a hazár c. r.
Kapferet Jos. Kértoete a enstoyai
csatában c. r.

Hermann Job kadettőrm.
Brünecki utca
M. baka Tiroli:
Teplomban

mér Tajos s. k. miniszteri tanácsos.
os másolat hiteléül:
iszteri iroda s. tiszt.

vabbi utjára

megküldöm.

Budapest, 1931. szeptember hó 3.-án.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

Basch Andor

Erdő c. képe

repr.

MAGYAR MŰVÉSZET

1937. 358. l. kép

MAGYAR FILM IRODA
CZVEK GYULA
Telefon 145-510 BUDAPEST, VIII, SÁNDOR-UTCA 7 Postatári csekk: 35710

Műterem és laboratórium. Műtermi, műszaki és egyéb fényképfelvételek. Reprodukciók. Másolások. Nagyítások. Diapozitívek. Filmdiapozitívek. Amatőrmunkák kidolgozása

Felveszünk mindennemű megrendelésre néma- és hangosfilmfelvételek, címfeliratok, reklám-, Trick-filmek és laboratóriumi munkák készítésére

T.

Müemlékek Országos Bizottsága,

Budapest.

Högyész Endre u. 10.

Basch Andor MDK

Kékes virágok, olf.

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Basch Andor MDK

Gyümölcsök, olf.

Mücsarnok 1940 A magyar müvészetért c.kiáll.

Basch Andor

MDK

Müteremablak

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

MDK

Basch Andor

Gyümölcs és paprika, o.

A nagybányai oláh temető, o.

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

Basch Andor

„Interieur" c.

képe szerepel Völgyessy Ferenc gyüjteményében.

Szelesi Zoltán: Völgyessy Ferenc képei és a szegedi
műgyüjtés útja. - Művtört.Ért.1971.1.sz.23-3o.l.
25. l.

Basch Andor MDK

Gyümölcsök, olf.

Szőlvák, olf.

Mücsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Basch Andor

"Tusrajz" cimmel, fiatal nő arcképét ábrázolja a kép.
Repr.

"A tanti" cimmel zongora előtt, háttal ülő idős nőt ábrázoló kép.
Repr.

A HÉT, Bp. 1914. dec. 21.
XXV. évf. 51-52. sz. 743 és 754. lap.

Basch Andor

„Viareggio" Olaj fa 25 x 33

Selesve lent balra Basch Andor Viareggio 1923

Utiáltási ár: 2500 ft

BÁV 37. Müvészeti Képaukció 1975 szeptember

Bosch Andor (1885-1944)

Gyümölcsendélet c. Zépe

az Oltványi gyűjteményben – említve

Mégyűjtő 1975/1

2. old

Basch Andor (1885-1944)

„Tájkép" Olaj, fa 64x80

Jelzése lent balra: Basch. 30.

Vételár: 6000 Ft

BÁV 37.Müvészeti Képaukció 1975 szeptember

Basch Andor (1885 - 1944)

„Mütermann" O. v. 80x100 cm

J. l. j.: Basch 35.

Ż. á. 5000 ft.

BÁV 4o.Képaukció katalógus Bp.1976.szeptember

M.D.K.

Basch Andor.

Nagybányai festőművész több művésztársával memorandumot adtak be a városi tanácshoz, hogy a festiskola milyen feltételek mellett volna továbbra is fenntartható Nagybányán.

A nagybányai festőművészek memoranduma.
Városok Lapja. 1909. 4.évf. 43.szám. 5.old.

Basch Andor MDK

Révedező, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

Basch Andor

MDK

Fayence és fafaragás, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

MDK

Basch Andor

Feketehaju leány, of.

KMT 1912. tav. kiáll. 53.l.

MDK

Basch Andor

Feketeretkek.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Tars.jubileumi kiali.
képes targymutatója.1936. maj-jun. 11.o.

MDK

Basch Andor

Zalai rákok.
Kékkötényes nő.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936.máj-jun. 13.1.

MDK

Basch Andor

A párisi őszi szalon. /S.L.cikke/ Képzőművészet
1929. 25.sz. 235 l.

MDK

Basch Andor

Kiállitási naptár. Képzőművészet 1928. 14.sz. 236.l.

MDK

Basch Andor

Kilenc darab Hermann. Szinházi Élet 1924.

BASCH ANDOR

405. Gyümölcsök. o.f.

KMTárs.Magyar Művészetért kiáll. 1940-41. 17.old.

M.D.K.

Basch Andor

"A jeles fiatal festő.." müveinek nagysikerü kiállitásáról számol be a lap . A képek közül kiemeli Németh Juliska és Csatai Janka arcképeit, s valamennyi képét mestermüveknek nevezi a cikk.

Ernszt-muzeum kiállitása
Szinházi Élet. Bp. 1919. nov. 9-15. VIII. évf. 47. sz. 35. lap.

MDK

Basch Andor

Az Ernst-muzeum csoportkiáll. Képzőmüv. 1932. 80-81.l.

Basch Andor

MDK

Akt, olf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

Basch Andor festőművész:

MDK.

/:A Műcsarnok tavaszi tárlatán vett részt:/

"Feketehaju lány"

Ország-Világ 1912. 527. l.

MDK

Basch Andor

Nyár

Tél

Tavaszi tárlat. 1940 ápr.-máj. 5.l.
Mücs.

MDK

Basch Andor

Három leány, of.

N. Szal. Téli Tárl. 1930. dec.
5.1.

Basch Andor

MDK

Szinyei Merse Pál jubiláris kiállitás /1945/
állami vásárlás:

"Önarckép"

M.Heil Olga - Kiss Dezső - Török Lajos : 1945
utáni müvészeti életre vonatkozó adatok.

Müvészettörténeti tanulmányok.Bp.1960. 221-250.l.

230.l.

Basch Andor

MDK

Szinyei Merse Pál jubiláris kiállitás/1945/:

"Csendélet" o.

"Önárckép" o.

M.Heil Olga-Kiss Dezső- Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok.

Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960.221-250.l.
227.l.

MDK

Basch Andor, festö
1885-

Gyümölcs csendélet.	Jel.	Olf.	Fa.
Gyümölcscsendélet.	"	"	Vászon.
Tájkép.	"	"	"

v.Ernst Muzeum VI.müvészeti aukció. Kiáll. 1947 okt.12-19.

Kat. 6.old.

MDK

Basch Andor, festő

267. Müterem. Olf.

Bp.Mücs.-"A Magyar Müvészetért".Képzőm.Kiáll. 1942.
jun.6.-22. Kat.13.l.

MDK

Basch Andor

Önarckép, of.

Szinyei Merse Pál Társ. jub. kiáll. 1945. nov.

MDK

Basch Andor

Csendélet, of.

Szinyei Merse Pál Társ. jub. kiáll. 1945. nov.

MDK

Basch Andor

Cseresznye.

KMTárs kiáll. Műcs. 1941. dec. 15. 1.

MDK

Basch Andor

Kékes virágok, of.

[illegible]

16.1.

ációs Központ Évkönyve 1956-58-as

l.e. lo órakor tartjuk a Kossuth
/VIII. Muzeum u. 7./.
ára feltétlenül számitunk.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

Basch Andor

Liliomos kancsó c.
kepe repr-

irod

Lóránth László:

Paletta. [Bp 1944]
15-18. l. Önarc-
kopjel.

domboru népies diszitéssel és feliratokkal. Magyar, 1818.
on, mit plastischem, volkstümlichen Dekor und Inschrift.

, kerek gerezdes alak, stilizált virágokkal és lepkékkel.
it Deckel, Fayence, runde gerippte Form, mit stilisiertem
Holics, um 1750.

ZOBRA, szinezett cserép, jelezve: BARTHOLME . PAX-
i Hohenzollern-kastélyból. Német, XVII. sz. e. f. —
biger Ton. Signiert: BARTHOLME . PAXMAN . FECIT .
Schloss zu Sigmaring. Deutsch, e. H. XVII. Jh.

grafittos disz, madáralak. Erdély, 1798. — Krug, glasier-
to: ein Vogel. Siebenbürgen, 1798.

lapon fehér disszel. Magyar, XVIII. sz. v. — Krug mit
weiss dekoriert. Ungarisch, E. XVIII. Jh.

sz, testén elől virágkoszoruban Mária-mellkép. Erdély,
Zinndeckel, Fayence, auf der Stirnseite im Blumenkranz
II. Jh.

, testén elől rózsaszál. Erdély, XVIII. sz. — Alvincer Krug
irnseite Rose. Siebenbürgen, XVIII. Jh.

virágcsokorral. Erdély, XVIII. sz. — Alvincer Krug,

Fésülködés, of

1912 OMKT

Fésülködő

1922 Ernst

Alvó nő

1919 ~~Ernst~~
1922 Ernst
1924 Ernst
1937 GMKT

Ágban fekvő nő, of

1920 M. Stadio 2
1920 . N. Sz. 1
1922 Ernst (?) 3
1924 Ernst ? 4

tulok és dió

1940 GMKT (?)
1941 Tamás

K. Kulcsár
gr. III. 22

Ésérettyel

1941-42 GMKT (?)
1943 Tamás

Olvasó nő

1924 Ernst

./.

ágos Bizottsága.

Fürdőjök

	száma:	191
eadvány	kelte: 1926 Sz.T. 1926 Ernst	191
	beérkezése: III/21	1922

lyre
ékletek száma:

ridő:

rat száma; 903/1918

rat száma: 229/1922

Feretenérés hölyv

1922 Sz.T.

. 1922 III/24

Alma és tisló
1938 Fränkel 1
1939 Tamás 2
1940 Sz.T. 3
1943 Tamás 4

Nagyságos és főtisztelendő Belv. tal. 5

Lotharidesz Lajos rk. plebános Urnak

Nagybárkány

Csendélet, of,

1911 Iav. GMKT 1
1912 " N. Sz 2

1919 Ernst (?) 3
1919 " of. 4

1926 Ernst ? 5

1932 GMKT 6

1937 GMKT (?) 7
1937 Sz.T. 8

1940 Sz.T. 9
1942 Kut 10

1945 Sz.T. I-III. 11-13
+ után, régiek

Kockás csendélet of

1913-14 GMKT
1919 Ernst

Akt of I-II.

1919 ~~Ernst I-V.~~ r.
1920-21 GMKT 3

1941 Tanás (?) 4

Akttanulmány

1911-12 GMKT of
1919 Ernst I-II. r

~~Női akt~~

~~1934 Ernst~~

Intérieur, of

~~1917 N. Sz.~~
1919 Ernst I-II. (?) 1-2
~~1920 GMKT~~ of
1922 Ernst (?) 3
1922 Helikon 4
1943 Tanás 5 6

Női akt

1922 Ernst 1
1925-6 GMKT 2
1934 Ernst 5
1926 Sz.T. 3
1926 Ernst 4

Fekvő akt, of

1911-12 GMKT 1

1919 Ernst (?) ~~I-II.~~ 2
1924 Ernst ? 3

./.

Archiptan.

1914 6 mkt

Mon.

Penzbár

22.

Minisztériumdíjet

1938 Fränkel
1939 Tamás

ágos Bizottsága.

eadvány	száma:	19680	1922
	kelte:	II/16	1922
	beérkezése:	II/17	1922

ékletek száma: ~~Alvó nő~~

ridő:

rat száma; ~~1937 6 mkt~~

rat száma: ülő akt

. 1922 | II/21 – ✓ 1938 Fränkel
1941 Tamás
1942 Alkotás

Nagyméltóságu Miniszterium !

A Nagyméltóságu Miniszteriumnak folyó hó

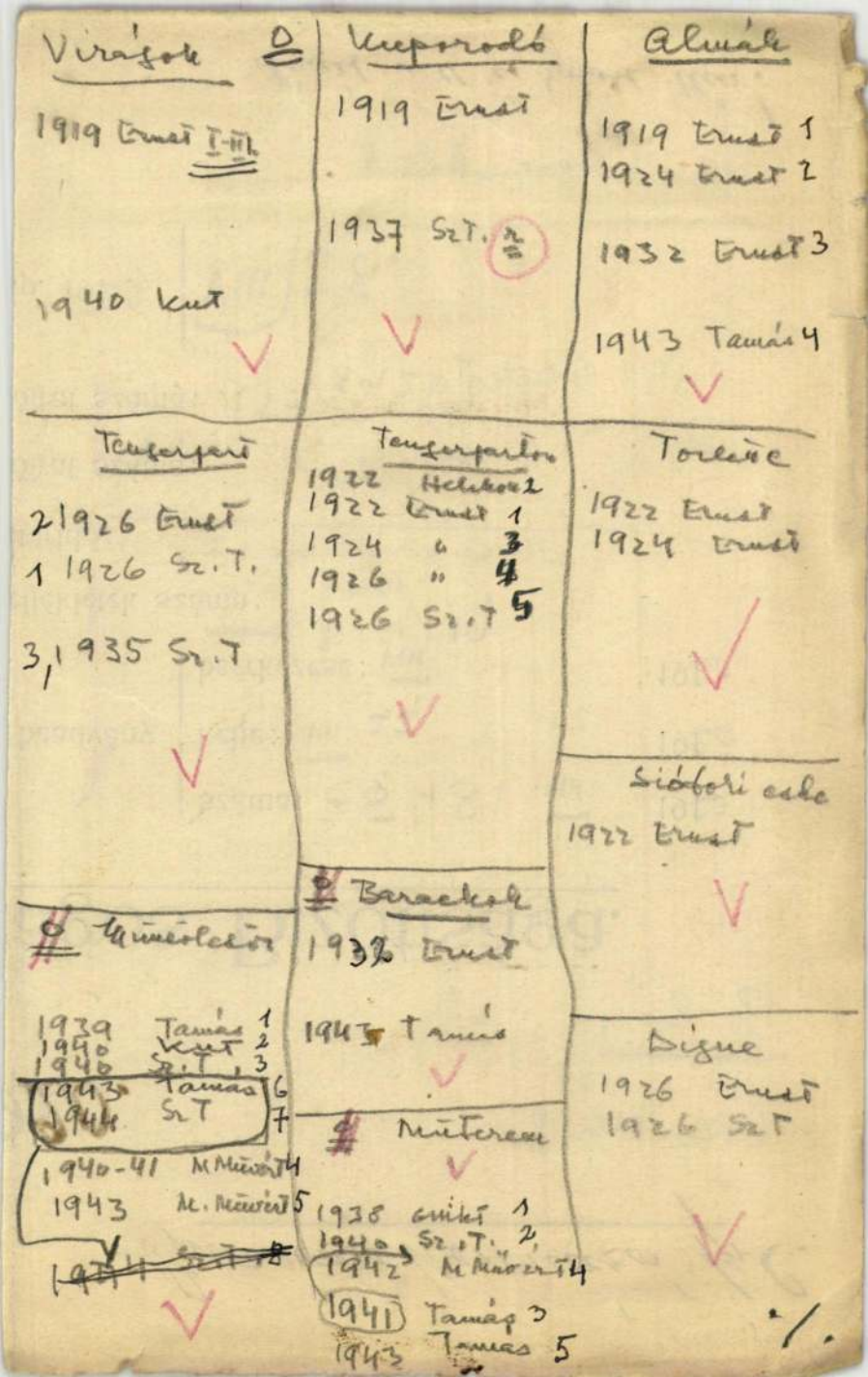

Virágok

1919 Ernst I-III.

1940 Kut

Kuporodó

1919 Ernst

1937 Sz.T. r

Almák

1919 Ernst 1
1924 Ernst 2

1932 Ernst 3

1943 Tamás 4

Tengerpart

2 1926 Ernst
1 1926 Sz.T.

3, 1935 Sz.T

Tengerparton

1922 Helikon 2
1922 Ernst 1
1924 " 3
1926 " 4
1926 Sz.T 5

Torlette

1922 Ernst
1924 Ernst

Siófoki esde

1922 Ernst

Barackok

1932 Ernst

1943 Tamás

Mimeolesör

1939 Tamás 1
1940 Kut 2
1940 Sz.T. 3
1943 Tamás 6
1944 Sz.T 7
1940-41 M Művért 4
1943 M. Művért 5
~~1944 Sz.T. 8~~

Mütterem

1938 Gnikt 1
1940 Sz.T. 2
1942 M Művért 4
1941 Tamás 3
1943 Tamás 5

Digne

1926 Ernst
1926 Sz.T

./.

Budavári Korvnázó Egl.

920.

3 lé

1920 Nsel.

ágos Bizottsága.

beadvány	száma:	75481/XIII	1920
	kelte:	VII/22	1920
	beérkezése:	VIII/19	1920

ellékletek száma: 1942 Sz.T. 1939 Tamás

ntáridő: A chamber nőre

őirat száma;

óirat száma: 113/1920 1941 Gerkő 1941 Tamás

kp. 1920 VIII/28.

Nincsenek ablak.

Nincsenek vall. és kösört. Min!

Basch Andor

Siófoki strand, olaj. 3500.—

Balatonfüredvári este, olaj. 3000.—

Siófoki naplemente, olaj. 3000.—

Nemzeti Szalon

II. Balatoni Kiáll 1924 nov-dec

Basch Andor

1920. dec

kiöll Nemzeti Szalonban

Három leány, olaj. 100.000.—

Versecz múzeum 1911. évi segélye

V. 304

BASCH ANDOR

2. Badacsonyi villa. Olajfestmény	700.—
3. Vöröskendős csendélet. Olajfestmény	1100.—
4. Badacsonyi táj. Olajfestmény	700.—
5. A chiantis üveg. Olajfestmény	800.—
6. Kastély Zalában. Olajfestmény	1000.—

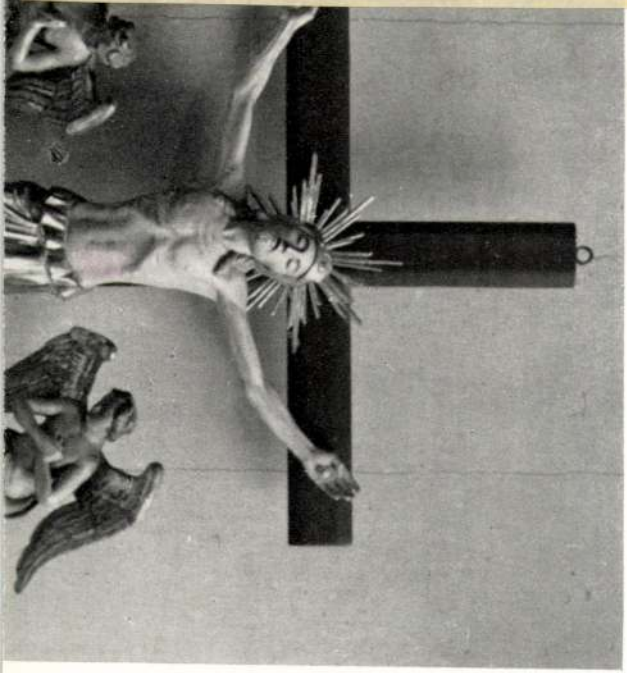

Nemzeti Szalon

Szinyei Tars. VIII. Kiáll.

1942. jan–febr.

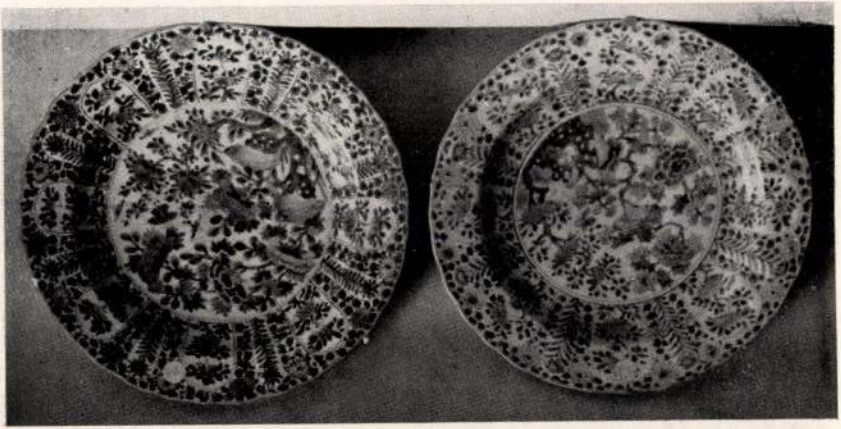

859 *860.*

Basch Andor

Koll. kiáll.

Tamás Galéria 122 m

1941. máj.

ottit, a
réséhez
ezeti el

zonban
nyre, a
ányban
ondhat-
en nem
asztala-
ban ki-
reérthe-
cionális
k, hogy
énysze-
iniálni,
ek az ő

hipotézist is elfogadni. Nincsen ez azonban sokkal másképpen a természettudomány és a matematika viszonylatában sem. A matematika a logikai lehetőségek tudománya, a természettudomány ellenben csak a logikai valóságoké. A matematikának a természettudományok kifejlődésében óriási szerepe volt éppenúgy, mint a természettudománynak a matematikai kutatás irányításában és ez a kölcsönhatás mindig meg is fog maradni, de nagy tévedés és nagy hiba volt a filozófiai előítéletekhez hasonlóan, holmi a priori harmóniát tételezni fel matematika és természettudomány között. A kísérleti természettudomány feladata kétségtelenül abban csúcsosodik ki, hogy a tapasztalatokat egy matematikai jelrendszerbe illessze be, de *ennek* a jelrendszernek a fejlesztése nem a matematika, hanem az *elméleti természettudomány* feladata, tehát elsősorban szintén természettudományi feladat. Nem tagadjuk a matematikai gondolkodás nagy heurisztikus értékét a természettudományos kutatásban, de nagy hibák is történtek már abból kifolyólag, hogy puszta matematikai analógiáknak a kelleténél nagyobb súlyt

Basch Andor

Koll. kiáll.

Tamás Galéria. 1/9/37

1943. január

Basch Andor

Szinyei Társaság
kolozsvári kiáll.
1944.

Kék szoba, olaj.
A fekete kancsó, olaj.
Gyümölcsök, olaj.

VÁLOGATÁS

Basch Andor

Koll. kiäll. a Tamás galériában

vrd

Farkas Zoltán:

B. A. kiállitása.

Magyar Csillag

1943. I. 250. l.

K

OLTÁRKERESZT, (187. kép)

négykarélyos talppal, áttört gombbal, háromkarélyos szárvégekkel. Középütt Krisztus-test, szárvégeken domború evangelista jelképek. Talpán körirat: PER A. R. D. I. RACZAI C. N. P. PLEO HOC PACIFICALE CURATUM EST PRO ECCLA BECZKOVIENSI AÑO 1696.
Magyar munka a XV. század végéről.
Aranyozott réz, mag. 27·2 cm.
A beczkói templomé volt. Az Ipolyi gyüjteményből.

A magyar történeti ötvösmű-kiállítás lajstroma. Bp., 1884., más dik terem, 64. lap. — Egyházi műrégiségeink az 1885. évi budapesti országos kiállításon. Egyházművészeti Lap, VI., 1885., 340—341. l. — Ipolyi Biharvármegye, 398/53. szám. — Radisics Ipolyi, 47. szám. — Gerevich PA, 260. l.

KÖRMENETI KERESZT,

rajta Krisztus-test, tükrös dísz, a széleken gömbök.
Olasz munka, XV. század.
Réz, famagon, mag. 41 cm.

ANGYALI ÜDVÖZLET,

trébelt ezüstdombormű, × cm.
Alsórajnai munka, 1480 körül.

Bronzmagja egykor a bécsi Figdor-gyüjteményben. (L. Pantheon, IV. kötet, München, 1929., 333. l.) — Radisich: A Simor-Múzeum. Művészi Ipar, II., 1887., 225—226. l. (Képe 228. l.)

ÚRMUTATÓ

Basch Andor

Koll. kiáll-

l.

Ernst Muz. kiáll

127. sz.

1932

3682. Barsy Adolf.
Sz. Pesten 1872 márczius 1.

Nő képe.

A ábrázolt hölgy
(térdig látható, ba
kulcsolt kezeit ölében ta
és szemöldöke fekete, sze
ves. Prémmel diszitett ki
hér öv szoritja. A háttér
ságban: Barsy A. 1898.

Vászon, méretei 10
Vétetett a művészt
ex 1907).
A vételár kiutalvá
146170 ex 907 sz. leiratt
Elszámoltatott 190
Az elszámolás elfogadtat
szvsz. a. (942-910)

Vét. 1907. Barsy.

Basch Andor

1932. márc.

13-án *Basch Andor* és *Orsós Ferenc* festőművészek, *Harmos Károly*, *Szopori Nagy Miklós*, *Weil Erzsébet* rajzolóművészek és az *Alkotó Iparművészek* tárlata az Ernst-múzeumban,

Magyar Művészet

1932. 196. l.

IX
X
VII
VI
VIII
Büffet
Veszkijárat
XIII
XV
XVI
Karzatsorny
kiállítás
Miskárusító hivatal

Basch Andor

Koll. kiáll. a Tamás-galériában.

Spectator:
Képzőművészet.
Budapesti Szemle
1941. aug.
175. l.

Larkmann

Basch Andor

l.

Rónay K.:

Tamás Gal. hiáll.

Szépmüvészet

1943. 53. l.

ROSEMARY.

6MKT

Basch Andor, festő Budapesten. A Képzőművészeti Társulat kiállításain következő műveit állította ki:

1910—11. téli kiáll.: Georgette, olajf.

1911. tavaszi kiáll.: Csendélet, olajf.

1911—12. jubiláris téli kiáll.: Akttanulmány, olajf. — Fekvő akt, olajf.

1912. tavaszi kiáll.: Fésülködés, olajf. — Aktok zöld drapériával, olajf. — Feketehajú leány, olajf.

1913. tavaszi kiáll.: Gyermekarczkép, olajf.

1913—14. téli kiáll.: Rózsás csendélet, olajf. — Adorján Andorné arczképe, olajf. — Koczkás csendélet, olajf.

1914. tavaszi kiáll.: Arczképtanulmány, olajf.

Kiáll. tárgymutatók.

GMKT

Baur Andor

1914. Tav: Arképtanulm. of

1915. Tav: Női arakép, of

1916-17 Téli: Bozeni almák
Bali nuran hölg
V vizsgcsokor
of

1917 Tav: Tauber tizsike arck. of

1917-18 Téli: A kék madár
Szendergő
of

1918 Tav: Ysonzói St. Andrea
Görz váre
Görz főtere
of

iszteri iroda s.tiszt.

amér Tajos s.k. miniszteri tanacsos.

los másolat hiteléül:

vábbi eljárás céljából másolatban megküldöm.

Budapest, 1931. szeptember hó 3-án.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

OMKT

1918 máj (Sajtóhadiszállás kiáll)

Repülő start (of

mecset belsejé Skutariban

M. Kir. Vallás- és Köz

albán parancsnoki ~~ebédlet~~

albán par. asszony

Alb. Návérány Skutariban

340 - 11

----------szám.

6 - 1931. Via S. Antonia Görzben

Schulek János műépitész

Lövészárok Roveretoban

utiszámlája. vízf

melléklet száma. Alb. fürtő

Alb. Návérány sz. r.

" városi lakos "

Repülőret elhárító ágú, r.

A Müemlékek Országos Bi-

2 albániai hegyi lakó, r

zottságának,

B u d a p e s t .

Folyó ...évi. március ...hó

24 -én ..101. ...szám alatt kelt

felterjesztésére, tudomás és to-

ügyi miniszternek jelen kolet és

és Csekkosztályhoz intézett ren-

ámvevőséget, hogy . . . . . .
m ű é p i t é s z
. . . . . .
Horthy Miklós-ut 86. . . . . . :/
ádra és vissza .történt hivatalos
költségeiről és napidijairól ki-
érvényesitett utiszámlája alapján
n ö t . . . . . P
ámu kiadási csekkszámla terhére
i szeptember .hó . **3** . . -án. A

GMKT

1918-19 Téli

Nőjörlő lány / of

Női akt zöld díszben

M. Kir. Vallás- és Kö

1919. (Hadvis. Műv. hiáll)

340 - 11 Feretchaju lány, of

----------szám.

74 - 1930.

1920. Fav.

Dr. Szőnyi Ottó mob.előadó

utiszámlája. Fayence és fafarajás / Révedező / Intérieur of

melléklet száma.

1920-21 Téli: Akt, of

A Müemlékek Országos Bi-

zottságának, dr Molnár Bálint arch. of

1921 Ott Budapest.

Mult évi december hó

4-én 536 szám alatt kelt

felterjesztésére, tudomás és to-

igyi miniszternek jelen kolet es

és Csekkosztályhoz intézett ren-

ámvevőséget, hogy . . . . . .
ó mob. előadó részére . . . . . .
ter. Aréna-ut 41.sz. . . . . .:/
zeg és vissza . . . történt hivatalos
költségeiről és napidijairól ki-
érvényesitett utiszámlája alapján
h á r o m . . . . . P
ámu kiadási csekkszámla terhére
szeptember .hó . . 3. -án. A

1925-26 akt-kiáll:

Női akt, of

1932 febr. Ebendélet, of

A m. kir. vallás- és közoktatásü

ügyszám alatt a keb. számv. VII.

deletének másolata:

1935 Nemz. képzm. kiáll

Tornyos villa

1936 jub.

Feretenethek

Zalai rákok

kiállítása nő

of

Utasitom a sz

K á l m á n bizottsági tag

. . . . . .

~~részére~~ /:lakik: Budapest, X. S

Budapest-Sopron és vissza

. . . . . .

utazása alkalmával felmerült uti

állitott és számvevőségem által

/:..90.....:/ . . K i l e n c v

. . . . . fillért a 127.689. szá

Budapest, 1931 évi

oktatásügyi Miniszterium.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
365/1931 szám.
1931 év dec. hó 12 n.

1936. nő a mův-ben

Földrurás nő

M. Kir. Vallás- és Közo

1937 Téli: Csendélet

340 - 11 szám.

1 - 1931. 1937 N. képzőm. kiáll

dr. Lux Kálmán mob.tag Alvó nő

utiszámlája.

melléklet száma. 1938 őri

műterem

A Müemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

Folyó ...évi január.....hó

.18-án .18.....szám alatt kelt

felterjesztésére, tudomás és to-

vábbi eljárás céljából másolatban

.gyi. miniszternek jelen kolon és

és Csekkosztályhoz intézett ren-

ámvevőséget, hogy . dr. L u x . .

részére . . . . . .

zabóky-utca 40.sz. . . . . :/

. . . . . történt hivatalos

költségeiről és napidijairól ki-

érvényesitett utiszámlája alapján

e n . . . . . P

ámu kiadási csekkszámla terhére

szeptember . .hó . . 3 . -án. A

1939-40 téli

Ötri Táj

A m. kir. vallás- és közoktatási

ügyszám alatt a keb. számv. VII.

deletének másolata:

1940 ápr.

Nyár

Tél

tréloc és dő

Utasitom a sz

dr. S z ő n y i O t t

xxxxxxxx /:lakik: . Budapest VI.

1930.december 2-án Budapest-Kős

utazása alkalmával felmerült uti

állitott és számvevőségem által

/:43·10:/ . . N e g y v e n

. 10 . . fillért a 127.689. sza

Budapest 1931 évi

zoktatásügyi Minisztérium.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
364 1931 szám.
Érk. 1931 év szept. hó 12. n.

1941. febr. pub. GMKT
Müteremablak

A m. kir. vallás- és közoktatás
ügyszám alatt a keb. számv. VII.
deletének másolata:

1941 dec - 1942 jan
Cserehegyi

Utasitom a sz
. . . . S c h u l e k J á n o s
részére /:lakik: . Budapest, I.
. a Budapestről-Nagymaros-Videgr
utazása alkalmával felmerült ut
állitott és számvevőségem által
/:. 25·40 . . . :/ . . . H u s z o
. . 40 . . fillért a 127.689. sz
utaljon ki.- Budapest, 1931. év

oktatásügyi Minisztérium.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
363 1931 szám.
Érk. 1931 év szept. hó 12 n.

MDK

Basch Andor
Akt, festm.

Helikon 3. kiáll. 1922. ápr. 7 l.

MDK

Basch Rudolf festő.

Gyermekarckép. Of.

TKMT. - 1913 lav. tárl. - Kat. 61. l.

MDK

Basch Andor

Meudon

Magyar akvarellek. Tamás Gal. 135.kiáll.
1942. okt.

MDK

Basch Andor, festö

Önarckép of.

Az Alkotás Müvészház XXXII. kiállitásának katalogusa.
"A Müvész Két Arca." 1947. III. 9-25.

MDK

Basch Andor

Műcs. tav.kiáll. Vasárnapi Ujság, 1914.
14.sz. 269-71 l. képpel

Basch Andor festőművész MDK

1919 jul 22-én a Közoktatásügyi Népbiztosság megbizza a nyári rajztanár és festőművész átképző tanfolyam tanári teendőinek ellátásával.

74-76.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

MDK

Basch Andor

festőművész

Azon tiz festőművész egyike, akik 1919 márc. 18-á a népművészeti kormánybiztostól a gödöllői kastélyban művésztelep létesitését kérelmezték.

A levél szövege

60-61.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

MDK

Basch Andor, festö

Alvó nö.

MKT.-Nücsarnok. IV.Nemzeti Képzömüv. Kiáll.
BP.1937.ápr.29.-jun.2o. Kat. 2o.1.

MDK

Basch Andor, festö

Gyümölcsök.	Of.
Terem.	"
Tojások és vörösbor.	"

Nyiregyházi Müv. Hetek. 1940.máj. 4.-jun.3.-ig.
Képzömüv. Kiáll. tárgymut. 4.1.

MDK

Basch Andor

Dohányzó, of.

Magy.Müvészetért kiáll. r. Mücs. 194o. febr.

7. 1.

MDK

Basch Andor, festö

Csendélet. Olf.

MK.Seg.Biz.Műv.Kiáll. 1914.nov.dec. Kat.2.l.
Szépm.Mus.

MDK

Bąsch Andor,

1907-ben az iskolán kivül dolgozott.

1908-ban iskolán kivül "

1909-ben " " "

1910-ben " " "

1912-ben " " "

A szabadiskola ideje./1902-1912./ 84.1. 85,86, 87,89.1.

MDK

Basch Andor

Ajtó, of.

Magy.Művészetért kiáll. r. Műcs. 1940. febr. 7. 1.

MDK

Basch Andor

Ozsonna, of.

Nagybánya látképe, of.

Börtsök-Réti Nagyb.kiáll. kat. 1912.

lol.l.

MDK

Basch Andor

Dombtetőn, of.

Börtösök - Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.
168 l.

MDK

Basch Andor

Őszi táj, of.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec. 19. 1.

MDK

Basch Andor

Fekvő női akt, sz.cer.

Árv. Csarnok 1o4. aukc. 1942. máj. 5. 1.

MDI

Basch Andor

Kilátás, of.

Festés a szabadban, of.

Árv. Csarnok 104. aukc. 1942. máj.

5. 1.

Basch Andor MDK

festőMüvész

az 1919 jul. 10.- szept. 10.ig tartandó nyári rajztanár és festőművész átképző tanfolyamra tanári kinevezést kapott. /

M.T. Képz. Él. Bp. 1960. 183.o.

MDK

Basch Andor festőm.

Tárlatbeszámoló. Magy.Kulturszemle. 1942.
jan. 15. 19-2o l.

MDK

Basch Andor

Fügefák a Rivierán

Kukoricacsövek

Fügék

Debreceni reprezent. kiáll. 1937. 5 l.

MDK

Basch Andor

Virágcsokor

"

Délfrancia táj

Debreceni reprezent. kiáll. 1937. 5 l.

Basch Andor
Csendélet, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 2 l.

284

21

kursiv vilka

- négyszáz éves alapokon épült
ocsáry Ödön tulajdona, később Papp-
lták.

tve.

ites, 5+3+5 tengelyes épület, nagyon
egi parkban, melybe rácsos kőkapu ve-
ugró középrészén, mely külön tetővel
félkörivü árkádos nyilás, neogotikus
~~z épület maga sárgaszinü~~. A homlok-
ablak, kettő-kettő felett egy össze-
alban. Főbejárat a kiugró középrész
ület felett bádognyereg. tető Hátul kisebb

Basch Andor
Repülőstrat, olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1916. máj. C.M.K.T.
9 l.

Basch Andor

Mecset belseje Skutariban, olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.

91.

Basch Andor

Albán paraszt-csendélet, olaj

Cs. Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.

lo 1.

Basch Andor
Albán parasztaaszony, olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.H.K.T.
11 1.

Basch Andor
Albán kávéház Skutariban, olaj

Cs. Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
16 l.

Banch Andor
Repülőket elháritó ágyu, rajz

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
18 1.

Basch Andor
Albán férfi, szin.rajz

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. C.M.K.T.
18 l.

Basch Andor
Albán kávéház, szin.rajz

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
19 1.

Basch Andor
Albán városi lakos, szin.rajz
Két albániai hegyilakó, rajz

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1916. máj. O.M.K.T.

20 1.

Basch Andor

Könyöklő leány, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mücs. lo 1.

Basch Andor
Női akt zöld diványon, olaj

O'.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 11 1.

Basch Andor
Őrszem, olaj

Magyar Studio avató kiállitás. 192o. 7 l.

1549-ben még 48 porta volt
csak 25, 1564-ben már csak 22,
edig csupán 8 portát talá-
észe a Zagyván tuli terület-
z-ban a lakosság számos jog-
g végül I. Lipót 1701-ben is-
ltságaikat. XVII. sz-i jelen-
ásztónak egykor bányászata
étől a város ismét fejlődés-
-ban számos céh müködik ben-
kben is és utána következő
kperek zavarják a város éle-
ymással az apátság és földes-
lébánia, ill. az egri püspök-
ség és a jobbágyság. Ez utób-
vel végződik s az 1715. évi
akóinak kiváltságát semmibe-
inak szerez érvényt mindad-
ént nem intézkedik. Rákóczi
a város a felkelők oldalára
tkeztében a lakosság any-
y igen sokan elköltöznek.
ágyság és a földesurak szer-
abadköltözködés jogától
t. II. József 1787-ben el-
rtokai a vallásalap kezére

Basch Andor 1885

Müterem interieur, olaj

Mü- és Régiségkereskedelmi Váll. IX. Művészeti aukció. Bp. 1948. 7 l.

Basch Andor

Siófoki strandon, olaj

" " "

Földvári emlék, "

Közelgő vihar Siófokon, olaj

Borus idő Siófokon, olaj

I. Balatoni kiáll. N.Szal. 1922. jan. 17 1.

Basch Andor
A baba, szin.rajz

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
192o. ápr. 4 1.

Basch Andor

Siófoki strand, olaj

Balatonföldvári este, olaj

Siófoki naplemente, "

Balatoni Társaság II. kiáll. Nemz. Szal. 1924. nov.

8 1.

Basch Andor

Gyümölcsök, olaj
Virágok, "

KUT kiáll. N.Szal. 1940. nov. 1 l.

Basch Andor

Csendélet, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 1942. nov. 1 l.

Basch Andor
Via S, Antónia Görzben, olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
23 l.

Basch Andor
Lövészárok Loveretoban, vizf.

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918.máj. O.M.K.T.
24 l.

Basch Andor, festő. MDK

Alvó nő.	festm.
Virágcsendélet	"
Fésülködő	"
Női akt	"
Virágcsendélet	"
Pihenő nő	"

Ernst Múz. 51. Kiáll. – XVIII. Csop. kiáll. 1922 jan.
Ernst Múz. kiadv. 12-l.

C 59 18 /.

Basch Andor
festő

M.D.K.

Csendélet.

Bizalkép 1958. Budapest.

111.

MOK

Basch Andor, festő

Siófoki délelőtt	festm.
Rózsaszínruhás nő	"
Ülő akt	"
Női fej	"
Toilette	"
Siófoki este	"
Intérieur	"

Ernst Múz. 51. Kiáll. – XVIII. Csop. kiáll. 1922 jan.
Ernst Múz. Kiadó. 12. l.

C 59 18

Basch Andor. festő MDK

Virág csokor	festm
Agyban festő nő	6
B.-Földvári délután	4
Műterem belseje	4
Virágcsendélet	4

Ernst Múz. Sz. Kiáll. – XVIII. Csop. Kiáll. 1922 jan.
Ernst Múz. kiadv. 14. l.

C 59 18

Basch Andor, festő. MDK

Tengerparton festm.
B.-Földvári este "
Sárga paplan "
Pesti Táj "

Ernst Muz. St. Kiáll. - XVIII. Csop. Kiáll. 1922 Jan.
Ernst M. kiadó 14. l.

C59 18

MDK

Basch Andor, festő

Alma és szőlő, of
Műterem, "
Női fej, "
A kék kendő, "
Gyümölcsök, "
Csendélet, "
A zöld kendő "
Park, "

Nemz. Szal. – Szinyei Társ. VII. kiáll. – 1940 jan. febr. – Jegyz. 17. l.

Basch Andor, festő MDK

Erdő 7. l.

Gyümölcs és paprika. 7. l.

Csendélet. 8. l

Szinyei Merse P. Társ. Kiáll. 1937. okt. —

Ernst Mux. 25 évf. alk. -ból. Jegyz.

MDK

Basch Andor, festő.

cseréptányér, festm.

Szinyei M. Pál Társ. Kiáll. - 1937 okt. - Ernst Muz.

25. évf. alk.-ból. Jegyz. 11. l.

Basch Andor. festő MDK

Két modell, rajz
Aktvárlat, ol. várl.
Kuporodó, rajz
Tanulmány, ol. vázl.

Szinyei M. Pál Társ. Kiáll. - 1937 okt. - Ernst Mur.
25. évf. alk.-ból. Jegyz.
15. l.

Basch Andor, festő. MDK

Öllőzködő. Ol. várl.

Anya "

Akt. "

Szinyei M. P. Társ. Kiáll. - 1937 okt. - Ernst Mur.

25. cof. alk. - ból. - Jegyz. 15. l.

Brasch Andor, festő.

MDK

Akt.

A „Helikon" kiáll.-i Bp.-III Kiáll. 1922 Aprilis

Jegyz. 7. l.

BASCH ANDOR MŰVÉSZETE

Vannak, akik azt a nézetet vallják, hogy egy jó kép magáért felel, nem túlságosan fontos: hogyan, milyen körülmények között termett. Nem is lehet a képhez mellékelni a kifogásokat, vagy azt, hogy az alkotójuk jó vagy rossz anyagi és testi körülmények közt hozta-e őket létre. De, hogy a kortársakat, vagy az utókort mégis érdekelje az életrajzi adat és az alkotás mikéntje — kell, hogy ez valami érdekeset, tanulságosat tartalmazzon. Azt hisszük, a következőkben ily példát találunk.

•

Basch Andor már második generációban foglalkozik a festőművészet nemes mesterségével. Édesapja — néhai Basch Gyula, mint arckép- és zsánerfestő, ismert nevet vívott ki magának és egy ideig a Képzőművészeti Társulat igazgatója is volt. Ha igaznak kell elfogadnunk az örök ellentétet apák és fiúk közt, az itt abban nyilvánul meg, hogy míg az apa az úgynevezett konzervatív művészet útjait járta, fia csupán a modern törekvésekkel rokonszenvezhetett. Basch édesapja, mikor fia letette az érettségit, beiratta a mintarajziskolába *Zemplényi* Tivadar keze alá, — természetesen szolíd alapot kívánt adni neki — hogy rajzolni, csak rajzolni tanuljon meg előbb, mielőtt a festéshez hozzáfog. Egy évi iskolázás után *Karlovszky* mellett rajzolt, majd 1904-ben — 19 éves korában — kimehetett Párisba, ahol Jean-Paul *Laurens*-nál a Julian-ban 5 esztendőn át rajzolt és rajzolt. A Louvre remekművei ekkor még nem szóltak szívéhez. Társaival együtt (Czóbel, Berény, Hatvany, stb.) őt is, mint minden fiatal kezdő művészt, a modernek érdekelték. Elkerült egyszer *Stein*-hez, a modern műgyüjtőhöz s ott lelkesedhetett *Picasso* kék korszakának golyón balanszírozó emberéért, *Cézanne*-ért, *Matisse*-ért. Ezek akkor még nem voltak annyira divatban, mint ma, de a fiatal művész már előre érezhette: ezeknek művészete az, melyért lelkesedni, ezeknek a törekvése az út, melyen végül is haladni fog.

1907 Párisból Nagybányára ment. Az elegáns, tenniszruhás, dicséretben fukar Ferenczy korai kedvező bírálata egy ott készült festménye fölött volt az első útravaló pályáján. Nagy dolog, melynek súlyát akkor nem méltányolta eléggé. Ám az elért eredménnyel való megelégedés sohasem volt tulajdonsága. A belső nyugtalanság: valami más, magasabb után, mindig a közönségesség ellen törekedni, saját magával sohasem megelégedve, szakadatlan neuraszténiás nyugtalansággal keresni a művészi célt, ebben kielégülni, úgynevezett festői periódusokon keresztül hajtja még ma is — mert valódi művésztemperamentum. Nem szívesen beszél régi munkáknak eredményeiről. — Sok időbe került, míg belátta, hogy a festészet nem oly tudomány, mely megtanulható. Azt szabad csak tudni és csinálni, ami az ember szívéből fakad.

Párisban a külföldi festők rendes életét éli, munka, Café du Dôme, és újra munka, még ha határozott cél nélkül is. Átrándul Londonba — lelkesedve fedezi fel maga számára Raffael gobelin-kartonjait. 1910—12-ben már kiállít Pesten a Műcsarnokban, 1916-ban hadifestő. 1919-ben első kollektív kiállítása Ernstnél. Nagy erkölcsi és anyagi siker. Az inflációban — mint többi festőtársa, ő is eladja minden munkáját. 1922—25 között sokat utazik Olaszországban. Megnyílik a szeme az „igazi művészet" iránt. Megismeri *Giottot*, *Bouoninsegnát*, Simone *Martinit*, *Lippit*, *Tiziant*, *Grecot*.

1925-ben újra Párisban van, hol akkoriban legnagyobb a forgatag a modern festők körül, — legnagyobb a „hausse" *Picasso*-ban, *Dufy*-ben, *Ségonsac*-ban, *Rouault*-ban, *Utrillo*-ban. Kiállít a modern „Salon"-okban, díszhelyet s jó kritikákat kap és magas árakon adja el képeit. De idegennek nehéz a párisi terrénum, sok esztendeig kell ott harcolni az igazi elismerésért. Mire révbe jutott volna 1931-es párisi, majd zürichi gyüjteményes kiállításával, addigra beállott a „crise". A modern festmények aranykora egy időre véget ér. Ekkor elmegy a Riviérára — mert ott olcsóbb az élet, — és télen, nyáron ragyog a nap. Lelkesen, szorgalmasan reggeltől estig megszámlálhatatlan képet fest. De a viszonyok, különösen külföldi számára, mind súlyosabbakká válnak s a festők elvonulnak a gyönyörű, olcsó Riviéráról is, hazamennek, mindenki a hazájába, hogy ott éljen a művészetének, ahogy tud.

A vérbeli festőnek tulajdonképpen mindegy, hogy hol dolgozik, különösen, ha már az érettség stádiumába jutott, ha a „Sturm és

Magyar Művészet
1936.

Basch Andor : A Kellermann család. 1932. Foto: Ath.

Basch Andor : Levágott csirke. 1933 Foto: Ath.

Basch Andor : Fügefák. 1934 Foto: Ath

Basch Andor : Hatvany Ferenc műterme. 1935

Foto: Ath.

Basch Andor : Anya gyermekével. 1934 Foto: Ath.

Basch Andor : Diener-Dénes festő arcképe. 1935 Foto: Ath.

Drang" periódusán túl van (s ez a festőknél soká tart). Basch jó vagy rossz viszonyok között (hiszen ez minden ember életében váltakozik) mindig csak lelkesen festő marad. Ha újra kezdhetné, megint csak festőnek menne. Nem tudja megérteni, hogy azok az emberek, akik nem festenek, mit csinálnak az életben, mi az örömük, szórakozásuk. Mert számára — ezt vallja — csak egyetlen formája lehet az életnek: *a festés*. Minden egyéb unalmas, kényszerű kötelesség. Semmi sem hasonlítható a képalkotás gyönyörűségéhez. A festő már nagyrészben megvan fizetve azzal, hogy dolgozhat. S hogy megérti és élvezheti a halhatatlan remekműveket. Pl. *Tintoretto* nagy *Keresztrefeszítését* a Scuola di San Rocco-ban Velencében, *Tizian Krisztus ostoroztatását* Münchenben, *Rembrandt Saul és David-ját* Hágában.

De élvezi az élet minden megnyilvánulását: az eget, a fákat, virágokat, gyümölcsöket, a legegyszerűbb tárgyakat, konyharongyokat, melyekre ráesik a fény, vagy fátyolba von az árnyék. Emberi arcokat és meztelen testeket egyenként és csoportokban. Basch festményei arról szólnak, amit a természetben szépnek és értékesnek lát. Pár évtized mulva már könnyebb lesz beskatulyázni képeit egy szisztémába, megállapítani róluk, hogy naturalista, vagy impresszionista stílusúak-e, vagy pedig érintették-e már az expresszionista irány szélét. Bizonyára bele fognak illeni a mai művészet általános képébe. Bennünket ma csak az érdekelhet, vajjon kifejezik-e képei annak a művészegyéniségnek érzéseit, látását, temperamentumát, melyet Basch Andor reprezentál.

Festményei — mint minden mai jó festőéi: egyéniek s látása — bár teljesen *naturalista* módon fejezi ki magát — mégsem közönséges. Egy felfokozott, lelkes temperamentum szavai hangzanak fel, melyekkel elmondja milyen a színe, a formája, s együtthatása környezetével az embernek, virágnak, fának, gyümölcsnek. Mint ragyognak fehéres fényükben a platánok, vagy a fügefák törzsei a délszaki napsütésben, mily misztikusak az áloék levelei Cagnes-sur-Mer-ben, a levágott csirke egy tálban hogyan változik át minden porcikájában egy festői szimbólummá — éppen úgy, mint az asztalra szórt hagymák vagy az anemonák csokra, vagy a szikrázó színekben temperamentumosan ábrázolt „*Műterem*". A *Kellermann-család* szokatlan módon ábrázolt csoportképe igazán nem sorolható a hízelgő portréfajtákhoz. Itt aztán nem szépít, — de majdnem kegyetlen módon ad egy miliőt, karakterisztikumot, egy bizonyos fajtájú embertípusról. Életet sugároz ez a szűk téren összezsúfolt embercsoport a festő szokatlan, erőszakos ecsetvonásain keresztül. A megszokott tónus- és valőr-elvekkel nem sokat törődik, rábízza, hogy a festési hevület valami mással pótolja azt, amit a tradíció diktálna. Ezen a módon válik eredetivé, önállóvá Diener festő kollégájáról, vagy egy nizzai varrólány fejéről festett tanulmánya.

Itt a művészi kifejezésnek igazán nem a hízelgő, tetszetős tónusok, szépen kunkorodó vonalak, kellemes szirupszínek a hordozói. Nyersen és őszintén, erőteljesen — szinte erőszakosan vannak odahúzva a színfoltok, melyek gyakran primérek s kiabálók, a művészi kép egyéb alkatrészeivel mégis harmonikusan és kifejezően mondják el egy őszinte és jó festő mondanivalóját.

Tudjuk, hogy egy mai festő — az egyéniség kultuszának korszakában — kénytelen, kelletlen, sőt sokszor tudatosan is önálló idiomát választ, vagy alkot kifejezésül. A nézőnek ezt meg kell szoknia, meg kell vele barátkoznia.

Basch festményei többszöri látásra meggyőzőkké válnak s így bizonyítékát adják annak, hogy az út, melyen művészük jár, igaz tehetség útja. Eredményei nemcsak az alkotójuknak, hanem a műélvezőknek, művészetet értőknek is igaz művészi gyönyörűséget szereznek.

HERMAN LIPÓT

A TAMÁS-GALÉRIA
CXXII. KIÁLLÍTÁSA

1941

BASCH ANDOR

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLITÁSA

Basch Andor

TAMÁS GALÉRIA
V., AKADÉMIA UCCA 8

ÁRA 50 FILLÉR

Bach Andor művészetének minden egyes mozzanatát nyilvánvaló határozottság jellemzi. Rendszerint dús festékű ecsetvonása közvetlen és hirtelen. Sosem kendőzi újabb ecsetvonással, előadása ennek folytán megőrzi eredeti „szálkásságát". Disszonanciák kerülnek egymás mellé, a széthangzó sorok azonban olykor fanyar, de mindig természetes és jóleső összhangban olvadnak. **Motivumai,** vagyis a képein látható tárgyak, környezetének válogatás nélkül adódó tárgyai, műveinek **festői tartalma** pedig főképen a szinek és formák ellentétein felizgult lelki állapot. E lelki állapot festői beszéde férfias, hangos szólamú. Jóllehet árnyalatok iránt is érzékeny, sosem lágyul el. Hevült előadásmód, fűti a meggyőzés konok akarata, pattog benne az izgalom. Erőteljes és önérzetes hangjaiban emelkedett líraiság is szót kér.

Festményein alig van nagyobb felületű nyugodt terület. Különösen remek intérieurjeit és csendéleteit zsúfolja tele olyan tárgyakkal, amelyek a téri mélységben elfoglalt változatos helyzetükkel ugyancsak fokozzák „szálkás" festésének izgalmát. Ezt a robbanékony feszültséget a festő sztatikai biztonsága és a hol engesztelő nyugalomba, hol pedig az elülő vihar komorságába boruló összhang nemesíti **kompozícióvá.** Azt jelenti ez, hogy bár lefestendő motivumait olykor kompoziciós szándékkal illesztgeti egymás mellé, képein az eleve kigondolt, tervszerű rendezésnek mégis csekély nyomát látjuk csak. Művészi teljességre legtöbbször festői hevességének egybebékélése csendíti műveit.

Művészetében az a magasrendű szellemi magatartás nyilvánul meg, félreérthetetlen tiszta hangon, amely nem a lefestett tárgyakat, hanem a rajtuk és bennük megérzett szépséget szolgálja komoly tehetségéhez méltó áhítattal.

OLTVÁNYI IMRE.

Basch Andor képei:

		Pengö
1.	Chiantis üveg	700.—
2.	Önarckép	700.—
3.	Almafák	600.—
4.	Készülő szobor	1500.—
5.	Gyümölcsfák	600.—
6.	Vörösruhás lány	700.—
7.	Rubens után	300.—
8.	Alma és szőlő	300.—
9.	Vizfesték-készlet	500.—
10.	Szunnyadó	400.—
11.	Szinész szobra	800.—
12.	Műterem	mgt.
13.	Kékkendős csendélet	900.—
14.	Alma és narancs	300.—
15.	Gyümölcs csendélet	350.—
16.	Alma és citrom	300.—
17.	Feketekalapos nő	500.—
18.	Almák és vörösbor	600.—
19.	Akt	800.—
20.	Vörös szoba	600.—
21.	Arckép	600.—
22.	Fonott kalács	900.—
23.	Műterembábú	1000.—
24.	Babos kendő	700.—
25.	Vázlat a „Készülő szoborhoz"	500.—
26.	Szilva és dió	400.—
27.	Műteremablak	800.—
28.	Ülő akt	500.—
29.	Őszi táj	800.—
30—39-ig	Olajvázlatok	darabja 200.—

Tamás galéria

V, Akadémia ucca 8 — Tel.: 125-423

MODERN KÉPKIÁLLÍTÁSOK
MODERN KERETEZÉS
MODERN RÉZKARCOK

Restaurálás

zakszerű művészi kivitelben

NÉPVISELETI KIADVÁNYOK
KARÁCSONYI ÜDVÖZLŐ
KÁRTYÁK

Reprodukciók

régi és modern mesterek művészi
tökéletességű színes nyomatai

BASCH ANDOR

2.	Alma és szőlő, olajf.	400.—
3.	Műterem, olajf.	800.—
4.	Női fej, olajf.	350.—
5.	A kék kendő, olajf.	350.—
6.	Gyümölcsök, olajf.	300.—
7.	Csendélet, olajf.	600.—
8.	A zöld kendő, olajf.	400.—
9.	Park, olajf.	600.—

Nemzeti Szalon

1940. jan. febr.

Szinyei Társ.

VII. kiáll.

yi táj.

Szőnyi István : Eső.

MDK

Basch Andor

Könyöklő leány, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz. 13 l.

Basch Andor (1885-1944)

„Csendélet kávéskannával" o.v. 44x54cm
J. l. j.: Basch 41.
Kikiáltási ár: 9000 Ft.

„Csendélet gyümölcsökkel" o.v. 54x45 cm
J. l. b. Basch 41.
Kikiáltási ár: 7000 Ft.

BÁV 51. Képaukció katalógus Bp. 1980. május

Basch Andor (1885-1944)

„Gellérthegyi részlet"

o.fa. 60x72 cm J.l.f.: Basch 31.

Kikiáltási ár: 12000 ft.

BÁV 52.Képaukció katalógus Bp.1980.szeptember

Basch Andor (1885-1944)

„Csendélet" O. fa. 80x64 cm

J.l.b.: Basch kiriáltási ár: 6000 ft.

BÁV 5o.Képaukció katalógus,Budapest,1979.december

Basch Andor

(Budapest, 1885 - Bp. 1944.)

„Aytali csendélet" o. fa 49,5 x 61 cm

J. l. j. Basch. 42 kiliáltási ár: 7000 ft.

—

„Fürdőzők a tengerparton" o. karton 26 x 35 cm

J. l. j.: Basch Andor 1924. kiliáltási ár: 5000 ft.

BÁV 58. Képaukció Bp. 1982. szeptember

Basch Andor
(Bp. 1885 - Bp. 1944)

„Crendelet" o. fa. 30x40 cm
J. l. b.: Basch 31.
Kikiáltási ár: 7000 ft.

BÁV 57.Képaukció Bp.1982.május

Basch Andor

„Tengerpart" o.v. 20x28 cm
J. l. b.: Basch kikiáltási ár: 2500 ft

—

„Naplemente" o. fa. 27x36 cm
J. l. b.: Basch Andor kikiáltási ár: 4000 ft.

BÁV 58. Képaukció Bp. 1982. szeptember

Basch Andor
(Bp. 1885 - Bp. 1944)

„Akt" o.v. 190 x 130 cm
J.l.j.: Basch A. 1913 (Szakt)
kikiáltási ár: 18000 Ft.

BÁV 55.Képaukció16 Budapest,1981.szeptember

Basch Andor (1885-1944)

„Mecset belseje Skutariban"
o. karton 50x70 cm J. l. j.: Basch Andor
Skutari
kikiáltási ár: 8000 ft.

„Gendelet" o. fa. 22x27 cm J. l. j. Basch 43.
kikiáltási ár: 3000 ft.

BÁV 54.Képaukció Bp.1981.május

M.D.K.

Basch Andor

Hermann Lipót-ról készitett rajzot. Repr.

Szinházi Élet. Bp. 1921. juli 3-9. X. évf.
27. sz. 23. lap.

MDK

Basch Andor

Tengerparton, repr.

Ligeti Pál: Helyünk a világban. Magyar Művészet 1926. 1. sz. 22.l.

Bosch Andor

Temperierbox, rejt.

Basch Andor festőművész

Zöldruhás nő

"A nő a művészetben" kiállitás katalógusa. 1936. Műcsarnok

MDK

Basch Andor

Fésülködés.Olajf.

KMT.1912.tav.kiáll.36.1.

MDK

Basch Andor, festöm.

Akttanulmány. Olf.

Műcs.-1911-12. évi téli kiáll. Kat.88.1.

MDK

Basch Andor

Tornyos villa, repr.

Lázár B.dr.: Szinyei müncheni évei. Magyar Művészet 1935. 4. sz. 103-113.l.

Basch Andor (1885-1944)

„Gyümölcsvendélet"
o.v. 74x92 cm s.l.j.: Basch 40.
Kiállítási ár: 10000 ft

BÁV 45.Képaukció Budapest,1978.május

Basch Andor

„Virágcsokor" O. fa. 60x46. S. l. 6.

Basch Andor 1917.

T. ár: 6000 ft.

BÁV 41.Képaukció Budapest 1976.december

Basch Andor (1885-1944)

„Gendelet gyümölcsökkel"

o.v. 39 x 46 J.l. j. Basch.

Ár: 4000 ft.

BÁV 41.Képaukció Budapest 1976.december

Basch Andor (Bp. 1885 - Bp. 1944)

„Asztali rendelet" o. fa 49,5 x 61 cm J. l. j.: Basch. 42
kikiáltási ár: 7000 ft.

„Fürdőzők a tengerparton" o. karton 26 x 35 cm
J. l. j.: Basch Andor 1924.
kikiáltási ár: 5000 ft.

BÁV 58. Képaukció Bp. 1982. szeptember

Basch Andor

„Tengerpart" o.v. 20x80 cm J.l.G. Basch
kiváltási ár: 2500 ft.

—

„Naplemente" o.fa 27x36 cm
J.l.G. Basch Andor
kiváltási ár: 4000 ft

BÁV 58.Képaukció Bp.1982.szeptember

Basch Andor (Bp. 1885 - Bp. 1944)

„Gyümölcs crendelet"
o. fa, 24x33 cm s. l. j.: Basch 41.
Kiállítási ár: 6000 ft.

BÁV 60. Képaukció Bp. 1983. május

Bart

Basch Andor (1885-1944)

„Tengerparti város"
o. v. 64x80 cm J. l. b.: Basch 36.
Védett. Kikiáltási ár: 6000 Ft.

BÁV 47. Képaukció Fp. 1978. december

Basch Andor (1885-1944)

„Gendelet" O. Zanton, 63x78 cm

J. b. j.: Basch 42.

Ziziáltási ár: 8000 ft

BÁV 44.Képaukció Budapest,1977.december

Nyíregyházi Múz. Hetér

1940 máj

~~Szimmetria~~
Terem
Tojásos és vonásbor

UJSÁGIRÓK
SZANATÓRIUM EGYESÜLETE
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-UT 10.
TELEFON: JÓZSEF 420—26.

VIII., Esterházy-u. 4.

T.

MÜEMLÉKEK ORSZ

Schulek János müépitész
a Visegrádi Üdülőházunk területén
szempontból figyelmet érdemlő kőda
melynek engedélyezéséről Üdülőházu

Alkotás Nek

1942 nov.

A ryggeli
tělo akt III) of

1947 máje
Čtvarchip

hónap 1-e és 15-e előtt elküldünk az iskola (hivatal) címére egy törlesztési kimutatást és egy csekkbefizetőlapot. Az igazgató (hivatalfőnök) a gazdasági összekötő közbenjöttével összegyűjti a törlesztési kimutatásban feltüntetett összegeket és a *csekkbefizetőlap* felhasználásával befizeti folyószámlánkra. Az összekötő a kartársak kívánságára írásban nyugtázza a felvett összeget.

Ki kaphat Giro-hitelt?

Giró-hitelt kaphat minden szövetkezeti tag, akinek Szövetkezetünkkel szemben tartozása nincsen, és aki legalább *két* üzletrésszel rendelkezik. Hitelkeretünk korlátozott. Egyelőre havonta átlagban egy-egy iskolában (hivatalban) csak egy-két tagtársunk kaphat Giro-hitelt. Ha hitelkeretünk kimerül, a hiteligényeket előjegyezzük és a hitelkeret bővítése esetén a hiteligénylőket írásban értesítjük.

Mekkora Giro-hitelt kaphat?

A Giró-hitel összege csak kivételesen lehet több, mint a hiteligénylő kartársunk egyhavi fizetése.

Hogyan kaphat Giro-hitelt?

1. Szövetkezetünk hitelirodájában aláírja a Budapesti Giró- és Pénztáregylet által előírt nyomtatványokat.

meti-utca 13., — Lipcsei Vilmos, IV. Apponyi-tér 4., — Pedagógus Szövetkezet, VIII. Szentkirályi-utca 12., — Seiner és Klinger, IV. Kossuth Lajos-utca 17., — Soltészné, Koszó Aranka, II. Mártirok-útja 18.

Bőröndök, táskák, utazási cikkek

Arkanzas, IV. Petőfi Sándor-utca 8. — Auguszt Istvánné, IV. Kossuth Lajos-utca 1., — Csángó Gyula, VII. Rákóczi-út 8.. — „Gant", VII. Erzsébet-körút 5. és Somogyi Béla-út 28. — Gyepes Győző, VII. Erzsébet-körút 54. — Krausz Géza VIII. Rákóczi-út 13. — Pillér Lászlóné, VII. Erzsébet körút 32.

Bútor

Ébner és Fiai, VIII. Karácsony Sándor-utca 2/a. — Gergely Nándor, IV. Városház-utca 16. — „Patent", IX. Üllői-út 21.

Bútorszövet

Back és Gerő, IV. Fehérhajó-utca 12-14 — Belvárosi Kárpitoskellékek, IV. Deák Ferenc-utca 15.

Cipő

Amerikai cipőüzlet, V. Dorottya-utca 9. — Groszmann Testvérek, VII. Wesselényi-utca 58. — Just cipész, VII. Király-utca 87. — Nyitrai cipő, IV. Váci-utca 1-3. — Pedagógus Szövetkezet, VIII. Szentkirályi-utca 12. — Standard cipő, VI. Teréz körút 29. — Terényi-cipő, VII. Erzsébet-

Belv. Müv. Szal.

1943 aug.

~~Ősz a Balatonnál~~

~~Ezt a hogy kérjük~~

~~Bor~~

Nagy fák

Almák kék kendővel

Pettyes kanesó

Alma és szőlő

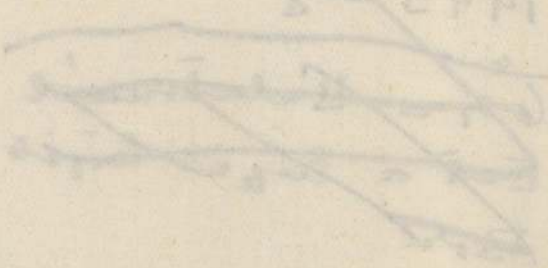

Ernst M. auktiói

XVII.

Női Sambing

~~Interieur I-II~~

~~Alvó nő~~

A Saint-Cloud

i park

~~XIII. Vesti részlet~~

XXVII.

Kőrg férfi a tűz mellett

Par. szoba belseje

Interieur kétszerés nővel

XXVIII. ~~Táncosnő~~

XXIX. Női akt vízf

XLV. A Gallerine

XLVI. Párisi Boulevard

A hajna

4 000 K.

A magyar vallls- és közoktat
ügyszám alatt a keb. számvev
letének másolata.

Utasitom a számv
kiadási csekkszámla terhér
lékek Országos Bizottsága
Bizottságnak a póstatakaré
számlája javára / 210.000/

tásügyi minisztérium.

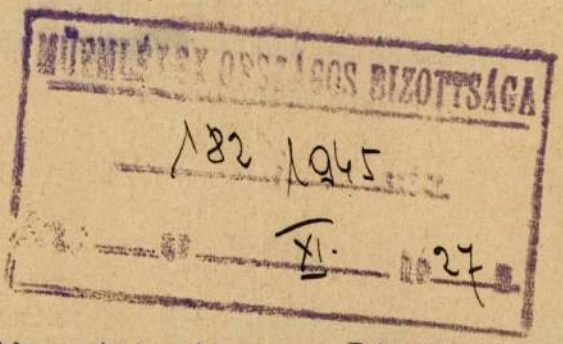

solatban értesitem a Bizottságot azzal,
olás kötelezettségével utaltam ki.
szeg a következőképen oszlik meg:

jára visszamenőleg		56.000 P
vi ttdijára	"	96.000 P
"	"	6.500 P
vi "	"	24.000 P
X. 15- X.31-ig		3.500 P
XI. hóra		24.000 P

Árv. Csaru. Anke

1926 febr.

Parkrészlet, of.

1927 febr.

Csónakázók, of

1927 márc

Fésülködö akt } of
Falu látképe

~~1927 máj~~.

MŰEMLÉKEK ORSZ. I BIZOTTSÁGA
463 /1926 szám
Érk.: 1926 év dec hó 9. n.

hatóságok, intézmények és magánosok
ebocsáttassék.
tal a szerkesztés munkáinak nagyrészét
s előreláthatólag már az *1927. év elején*

is lényegileg a korábbi évfolyamokéhoz

vül tarlalmazni fogja a **minisztériumok-**
nál az **ügybeosztást.** Teljes **névsorát**
nem hivatalnoki címek és rendjelek
ok, kormánytanácsosok, gazdasági főtaná-
ez alkalommal még, az idevágó anyag
eosztásokban szereplő neveknél a magyar
re és érmekre vonatkozó adatok.
árának új kiadása *félvászonkötésben* fog
ért, az előfizetési határidő lejárta után
ik.
Statisztikai Hivatal 71.303 számú *bevételi*
szközölhetők.
vi január hó 31-ike.

M. KIR. KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL.

Arv. Csarne. aukciói

1933 okt.

Strandon
Horgászor a
tajna partjai
Párissi látkép
of

~~1933 dec.~~ 1938 febr
~~F~~ Kőnyöklő lány, of

1942 máj.
Kilátás, of
Festés a szabadban
Fekvő női akt Sz.c.r.

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZ
459. 1926 szám
Erk.: 1926 év dec. hó 2. n.

A Műemlékek Országos Bizo

Egyidejüleg Borbé

letdijára vonatkozó 61.439

jára vonatkozó 45.853/1945

lyezem. MüR KV. anke

Budapest, 1945. n

VII.

IX.

A hivatalos másolat hitelé

irodavezető.

iszteletdijak az annak idején megállapi-
nt a megfelelő szorzószámok alkalmazásá-
rőben pedig valahányszor a közszolgála-
ényei emeltetnek, ugyanakkor ugyanolyan
iszteletdijak is.

5. november 16.

A miniszter rendeletéből:

miniszteri tanácsos

izottságának,

Budapest.

MDK

Basch Andor, sz. 1885.

Kerti részlet, kép

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 4 1.

1.

4 .mej .1030 .ftoo .sas .5525 .sqo .sqmt .mmt

dek ,jetsket ,tnerl

,Qmet ,ra ,Tmoor ,tagt

MDK

Basch Andor

Feketehaju leány, of.

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc. 11 l.

MDK

Basch Andor

Könyöklő leány, of.

Árverési Közl. 1938. febr. 2.rk.

17 l.

Basch Andor

Emlitve, nem élte meg az új kort.

Németh László: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 117. l.

BASCH ANDOR: TENGERPARTON.

Magyar Művészek
1926. 22. k. kép

Basch Andor

Basch Andor

Uj Magyarság Karácsonyja

1936 feb. 23.

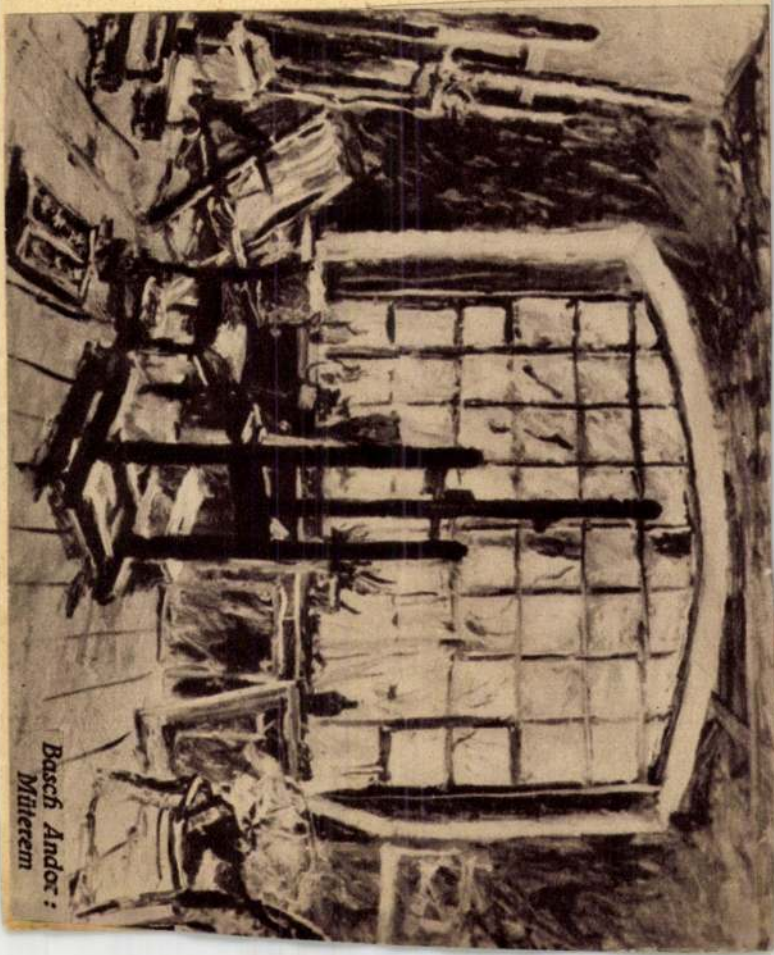

Basch Andor:
Műterem

n Keller

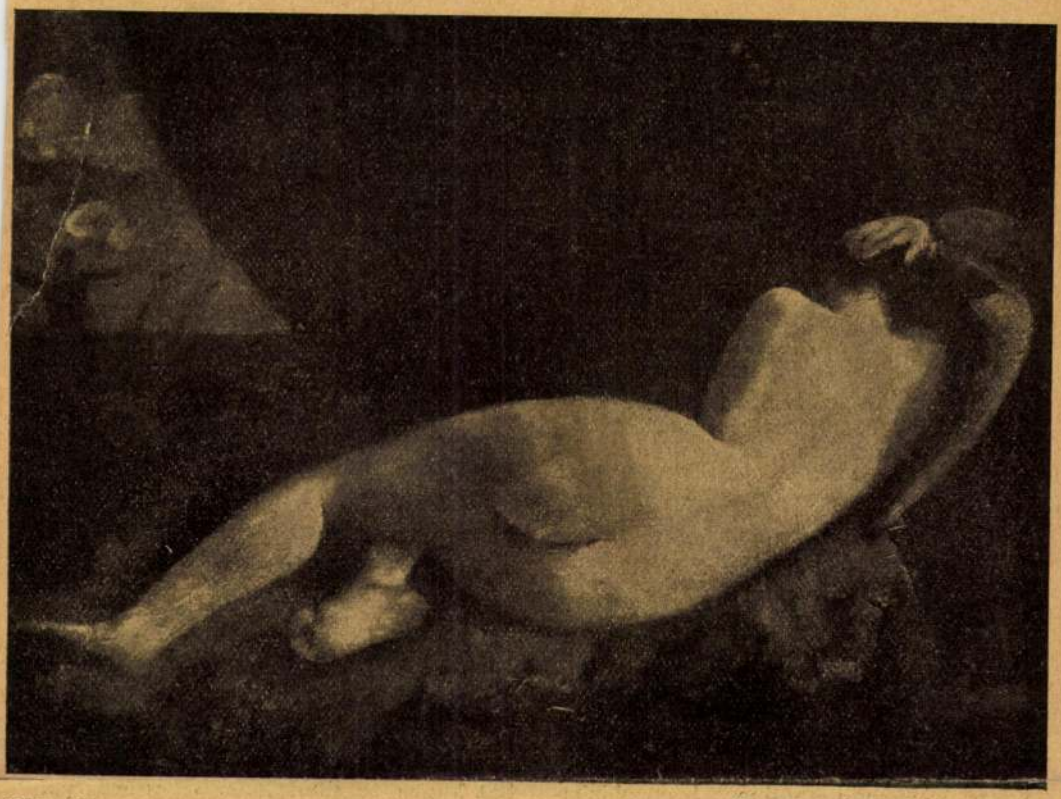

„NŐI AKT"

Basch Andor olajfestménye

Egy kiállitás reflexiói

Az Ernst-muzeum legutolsó kiállitásán két szobában foglaltak helyet Basch Andornak, a Szinyei-társaság értékes tagjának képei. Csupa kisméretü képek sorakoztak itt egymás mellett és a szobák benyomása ennek ellenére kellemesen élénk volt. A festő témagazdagsága kötötte le a közönséget. Szikkadt sziciliai vidékek, ókori romok, párás balatoni strandhangulatok, intim budoárok és hálósarkok alvó vagy öltözködő lakónőjükkel, megannyi kecses variációban, tarka táncosnő ilyen és olyan poziturában: impressziók, amik a müvészben megfogamzottak az utolsó két évben. Impressziók, amik e kis vázlatos müveket inspirálták. Ám, hogy lehet az, hogy az impressziók közt nem volt egy sem, amely mélyebben gyökerezett meg a müvész lelkében, amely nagyobbszabásu alkotásra serkentette? Hiszen Basch Andortól régebben nagy vásznakat láttunk életnagyságu alakokkal. Kétségtelen, itt nagy átalakulás ment végbe a müvészben. Persze éppenséggel nem a becsvágyában.

Az átalakulás a forma felfogásában jut kifejezésre; ezzel függ össze uj munkáinak kis méretezése.

A posztimpresszionista felviharzásban tünt fel Basch igen rokonszenves egyénisége. A szintetizáló mozgalom küzdőinek sorában szerepelt értékes eredménnyekkel. Azonban Basch Andor stilje mialatt szintetikus, egyszersmind tagozott is volt és ez a tagozás hozta magával a nagyobb méretü ábrázolást.

A posztimpresszionista vihar azóta elcsendesedett. A szintézis helyét ujra a rapszodikus kifejezésü impresszionizmus foglalta vissza és a kor szellemében ma Basch Andor ujra hangulatos festői rapszódiákat rögtönöz. E rapszódiák nagy méretben elvesztenék hatásukat. Érzékeny intuiciójával megérezte ezt a müvész, mikor elmondott az életnagyságu arányokról. A legkomplettebb kis kép elveszti befejezettségét egyszerü felnagyitással. Egészen más szellemü alkotás kivánkozik nagyra, mint kicsire és egészen más rendszer az, amelyben az egyik vagy a másik hatásosan megoldható.

A szikkadt sziciliai tájak, ókori romok párás balatoni strandhangulatok, intim budoárok és hálósarkok alvó vagy öltözködő lakónőjükkel, megannyi kecses variációban a tarka táncosnők, ilyen és olyan poziturában egy érzékeny intuició kereső, tapogatózó munkája után kapták meg élénk, gusztusos előadásukat és frappáns illuziójukat.

L. F.

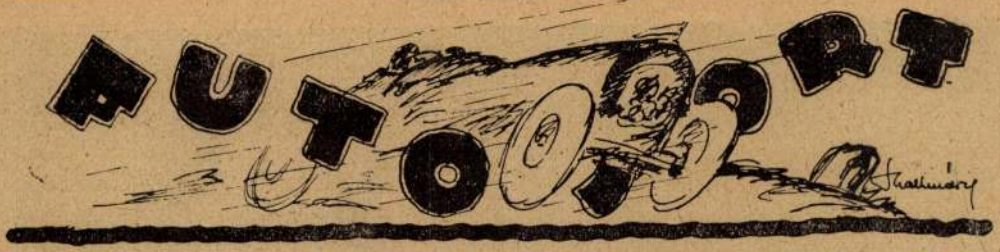

A. B. C.

A legnépszerübb pesti dolog ma: az autó. Egyébről sem lehet hallani társaságokban, klubbokban, a Gizella-téri cukrászdában, mint előkelő nevü autókról. Számon tartják, kinek milyen kocsija van, vagy lesz. Mert akinek még nincs, annak lesz! Az énekesnő autót akar magának összeénekelni, a színész, a kártyás és a tőzsdés autót akar magának összejátszani és a Városliget tavaszi pocsétáiban autózást játszanak ma a gyerekek, akik azelőtt háborusdit játszottak, vagy bélyeget és számolócédulát gyüjtöttek. Ráülnek a ligeti padokra és papirkürtön tőf-tőföznek. Autóőrület van Pesten, s ennek a következménye, hogy egyre több és több kocsi szaladgál a főváros utcáin.

A Szinházi Élet Autórovata ezzel a számával „abc" sorrendben fogja ismertetni a Pesten látható márkákat. S mivel — ha jól emlékszünk — az „abc"-ben az első betü az A, ime megkezdjük ismertetéssorozatunkat — az „Agá"-val.

Aga

Aktiengesellschaft für Automobilbau Berlin-Lichtenberg

A kis 20 lóerős *Aga*-kocsi a német automobilipar nak, mely különösen a háborus években a kontinens legmegbizhatóbb és legerősebb motorjait produkálta, kitünő képviselője, valóságos remeke. Ennek a nagy népszerüségnek örvendő 6/20 HP. tipusnak a motorja teljesen zárt 4-hengeres blokk 64/110 furatlökettel s egybe van épitve a sebességváltóval, mely 3 sebességre szól. A kocsinak rendkivül ügyesen épitett 3-ajtós carosseriája van, amely hozzájárul a kocsi stabilitásához. Benzinfogyasztása nagyon gazdaságos: 100 km-re 10 liter, max. sebessége cca. 90 km.

A gyár legujabb tipusa, melyet tavaszra akar a piacra hozni, egy uj sporttipus, négy kerékfékkel és középkapcsolással, mely 130 km sebességgel fut.

Pesten körülbelül 60 Aga-kocsi szalad. Többek közt Aga-kocsin járnak: gróf *Andrássy* Gyula, *Rakovszky* István,

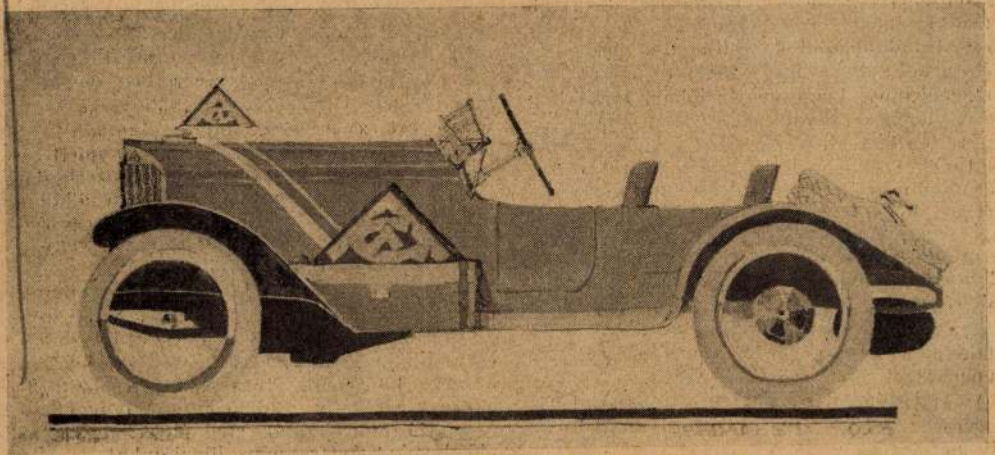

A legujabb tipusu Aga-kocsi

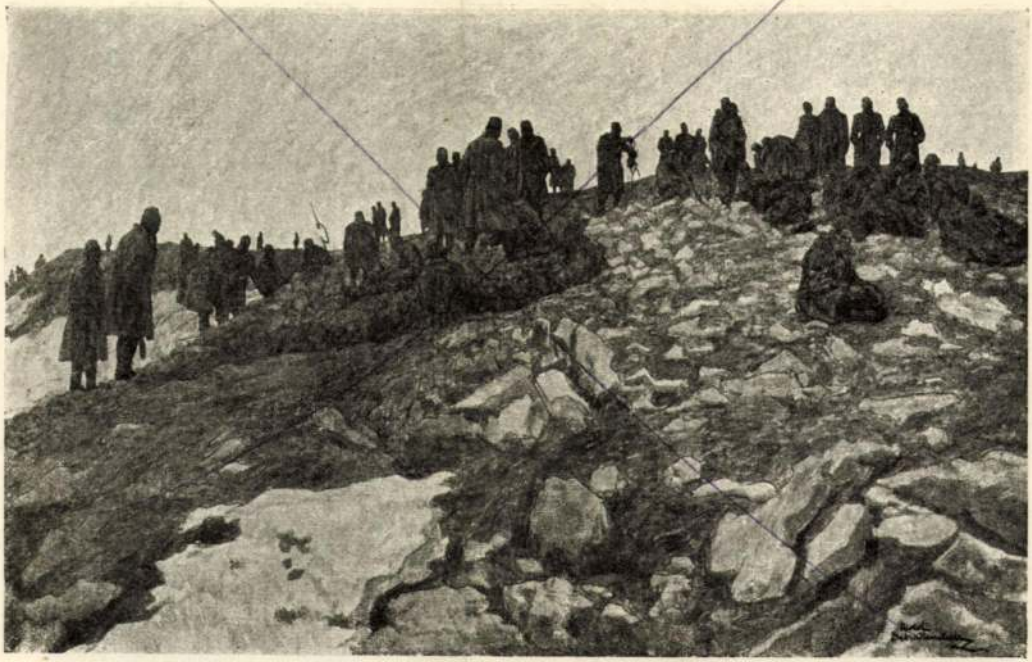

SCHATTENSTEIN NIKOL A KARSZTI HADÁLLÁSOK KIÜRITÉSE

A SAJTÓHADISZÁLLÁS KIÁLLITÁSÁBÓL

Művészet 1918 94.p

Basch Andor

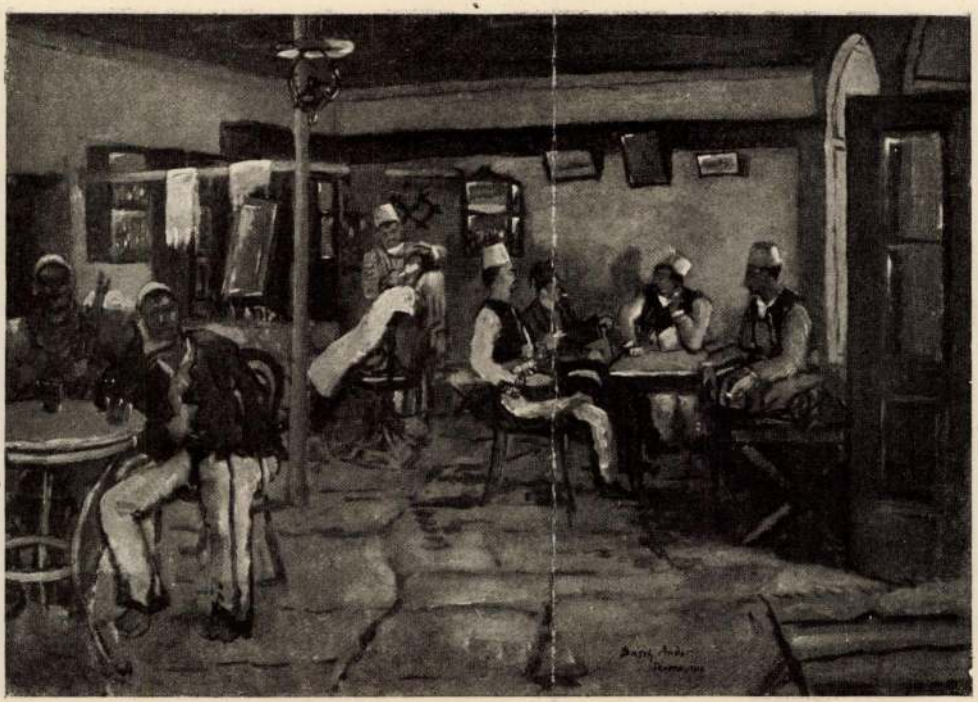

BASCH ANDOR

KÁVÉHÁZ SKUTARIBAN

Basch Andor

Basch-Andor: Arcképtanulmány.

Műcsarnok 1914. tav. K.

GULYÁS JÁNOS: Nővérem.

Basch Andor

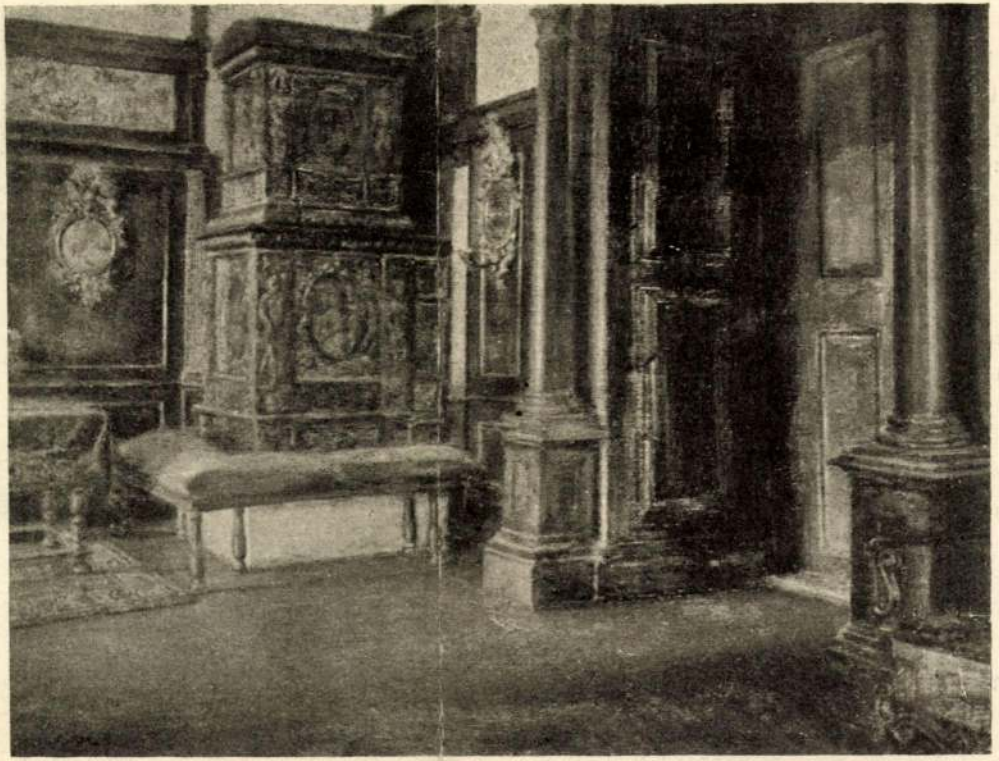

észre. Az álláspont motivációja mindenesetre szép, ha maga a kiállítás azt nagyon halványan is illusztrálta. Néhány résztvevőt tényleg találtunk, akiknek munkái bizonyos kvalitásokat tükröznek, de ezeknek nevét mintha már másutt is lehetett volna olvasni a katalogusban, oly kiállításokon, ahol a zsüri néven ismert vészbíróság működött. Az elv kedvéért, a Szalon azért természetesen rendezhet ily kiállításokat, ha azokban nincs is jelen — eddig legalább nem volt szerencsénk hozzá — az az elem, amely eredetileg hozta létre a «Salon des Independants» jakobinus szellemű intézményét. Ez ugyanis az a forradalmi elem, amelyet tényleg minden zsüri megfuttat, nem enged be, amely ez uralkodó ízléssel, iskolákkal, festői szisztémákkal szemben vörös posztó. Párisban nem egy ily természetű kiállítás akadt, ahol a vörös posztós elem erősen képviselve volt, a Szalon zsürimentes kiállításán azonban nem találtuk nyomát. Az üldözöttek és nagyot akarók, a homályban élő mezítlábosok hiányoztak.

BASCH ANDOR — BÁLIRUHÁS HÖLGY

Művészet 1916-59. l.

Basch Andor: Csendélet. (Műcsarnok.)

Csallóközi Farkas Lőrinc: Reggel. (Műcsarnok.)
Kitüntetve a Magyar Képzőművészek Egyesülete díjával.

96. Basch Andor: Tengerparton.

Ernst Museum kiállítási.
LXXXI. (1926)
Szinyei Tár. II. ik kiáll.

93. Mattyasovszky-Zsolnay László: Szőke leány.

BÁSCH ANDOR

57. **„Kegyelet“** (1892)

U. M. VASÁRNAP, 1938 JANUÁR 16

Basch Andor képkiállítása

A dunaparti kiállítási termekben *Basch* Andor képeit néztük meg. Tájak, enteriörök, csendéletek, néhány portré és aktok sorakoznak egymás mellett a falon. Iványi-Grünwald Béla hatását érezzük a müveken. Különös csalódása lehet a müvésznek, hogy könnyed, derüs témákat és hangulatokat akar megrögziteni és ecsetje komoran, sötéten, szinte dacosan ellene szegül: nem a vágyait, csupán látomásait tükrözi. Kék, piros, zöld és barna színei nem tudnak felszabadulni, nyomottak, a zavar és feloldatlanság sürüjében úsznak. Nem tudjuk eldönteni, hogy ezekből a festményekből egy önmarcangoló, kiutat kereső, világos cél felé törekvő müvészegyéniséget sejtsünk, vagy pedig pusztán modorosságra gondoljunk, afajta kényelmes álláspontot olvasva ki, hogy „nem baj, ha nem vagyok világos és érthető, de legalább érdekesnek látszom". Tájképeit szereti erkélyről nézni, hogy az oszlopok keretezzék az elénk táruló látványt. A vegetáció mögül előbukkan mindig néhány épület, főleg kastély, vagy torony. Van egy tájképe, ahol előtérben nagyban díszeleg egy cserepes növény, mögötte a távlat messzeségébe veszve pedig a dús zöldet sejtető természet. A mai filmkorszakban nem is szokatlan, szinte természetesnek ható ötlet ez. Vörös, testszinü aktjai nem mondanak semmit. Figyelmesen elsétáltunk e képek előtt többször is, kutatva, mi az, ami megfogna bennünket, ha nem is szép, de valami izző gondolat, érzés, vagy szándék. Azonban legjobb akaratunk mellett se tudtunk semmi jelentőset megérzeni ezekben a festett vásznakban.

(—ts)

M. 936. II. 16.

M. 936 II/16

Basch Andor

22

BASCH, DOMANOVSZKY, IHÁSZ, KONTULY, VADÁSZ ÉS HALMÁGYI AZ ERNST-MUZEUMBAN

Öt festőt és egy szobrászművészt mutat be az Ernst-muzeum csoportkiállítása. Négyük magának a muzeumnak neveltje. Fiatalok, a fiatalság kikerülhetetlen forradalmárságával és fanatizmusával teli. Mindenik más-más rendszerben kristályosodott, meg nem férnének egy teremben, igy külön-külön termekbe rendezve, ugyancsak változatos tárlatot nyujtanak.

Ijjász H. Imre fogad az első teremben. Igen rokonszenves fiatalságu, gyöngéd, érzékeny. Gondosan bejárta az eddig bejárható utakat, gyönyörködött Rudnay szellemében és megérkezett saját egyéniségéig, amellett fiatalsága és fejlődőképessége azzal biztat, hogy még nagy utat fog megtenni.

Kontuly Béla őszintén áhitatos, gyermeteg egyszerüséggel imádkozó lélek. El tudja hitetni, hogy egyszerüsége, melyhez pedig öntudatos, komplex vivódások után érkezett meg, igazi letisztultság, leegyszerüsödés. Árnyalattalan sikokra vezeti vissza a sokrészletü reális világot, ezzel megnyugtatóbb, könnyedebb világot ábrázol.

Domanovszky Endre régebbi fanatizmusából ezuttal ujabb fanatizmusba esett. Most rajztalanul akarja a szineket muzsikáltatni, harmoniába keverni, mint aki virágcsokrot rendez. Persze, erőszakosnak, modorosnak hát, várjuk uj fordulóját.

Vadász Endrének pár képe (Öböl vihar után, Este) modorossága mellett is meg tud győzni jóhiszemüségéről. Olyan hig festéket lehell az alapra, hogy mindenütt kilátszik alóla az alap fehér anyaga, sőt üresen is hagy részeket, ahová csak lehellet jut.

Basch Andor viszont olyan vastag-kemény festéket ken a vászonra, hogy képei háromkiterjedésü dombormü-hatásokkal is beszélnek. Egyébként valóban csillognak-ragyognak ezek a festékcsomók, kivált világos napsütéses fás kertjei élnek; az emberarcokból nem sikerül ilyen derüt kiragyogtatnia.

Halmágyi István szintén a sokrészletüségek után való egyszerüségig jutott el. Pátzay és Medgyesi tanitványának vagy társának látszik. *Ósmagyar ifju, Gondolkozó, Nevető leány-fej* minimumra egyszerüsitett, tiszta szavu müvek, becsületesen hatásosak. *B.* A

Sóltny Györgyöt (Nixon), *Ajtay* Andort (Ogden), a bájos *Tolnay* Klárit (Caroll Ivy), *Medgyaszay* Vilmát (Rileyné), a nagyon jellegzetes figurát nyujtó *Ladomerszky* Margitot (Murneyné), *Márkus* Margitot (Helen) és *K. Boócz* Lajost (Murney), aki talán kissé kelleténél jobban karikirozta szerepét, de jókat mosolyogtunk rajta.

Az előadás gondos, összevágó, egyenletes — külsőségekben pazar. A tempó a következő előadások során bizonyosan még gyorsulni fog. Nem értjük azonban, hogy a nők öltözködése miért nem követi a divat változásait.

Harsányi Zsolt forditása eleven, szinpadias, de kelleténél több benne a pesties szólásfordulat.

G. S.

Basch Andor

— **Basch Andor festményei.** A Fränkel-Galéria két termében harmincöt ujabban festett képét mutatja be Basch Andor. Ezeken a művész Basch Andor temperamentumos és lendületes ábrázolója a valóságnak A valóság jelenségei körülbelül válogatás nélkül érdeklik festőiségük mértéke szerint. A táj és részletei, a ruhátlan emberi alak, vagy a csendélet egyformán tárgya művészetének. Nagy hévvel, a vásznon szinte szemmel kivehető szenvedélyességgel festi meg motivumait Basch. Vastagon felrakott festékfoltjai, egymásra csapkodó ecsethuzásai, képeinek bonyolult fakturája mint a földmozgásmérőkészülék görbéi, mutatják a belső izgalmat, amely alkotás közben heviti. Hevületes előadásában a motivum természetesen megmásul, a valóság bizonyos mértékig eltorzul rajzban is, szinben is, de ugyanakkor megragadóvá alakul a művésznek belefojtott szenvedélyessége által. Milyen közönséges és keveset igérő képtárgy a „Galléros csendélet". Az asztal lapján össze-visszahányt levetett gallérok, meg egy bélését mutató kalap. De megfestésükben akkora a mozgalmasság és szineikben az erő, hogy a szemet megfogják, végül lenyügözik. Legszebb képeinek egyike a „Viharos tenger". Azon is sokszor megábrázolt motivumot tesz érdekessé és megragadóvá az ábrázolás nagy lendülete. *(e. a.)*

Basch Andor

BASCH ANDOR KIÁLLÍTÁSA

A festőben a világ látványossága átalakul érzéssé s ezt adja ó vissza festékkel és ecsettel. Az alkotás egész folyamatának az érzés a motorja, ez határozza meg még azt is, hogy milyen szenesen húzza az ecsetet, egész szélességével, vagy csak élével használja-e s hogy nagy csomó festéket ken-e a vászonra, vagy vékonyka réteget. Hogyan érzi a művész a világot és hogyan csinál ebből képet, körülbelül erről van szó. Basch Andor azt mondja kiállítási katalógusába írt érdekes vallomásában, hogy neki »hallatlanul remek érzés a dolgok szemlélete és átérzése« és hogy »nagyszerű boldogság« lenni, látni és érezni. A látványtól »üdvözítő szépséget és harmoniát érzékel« s ezt az érzést szeretné képein elmondani.

Szép és őszinte vallomása kulcsot ad képeinek titkához, egy pillanat alatt megmagyarázza mit nézzünk és lássunk vásznain. Az elragadtatás és a boldogság lelkiállapotát jelöli az a sok mozgalmas és izgalmas ecsetvonás ott a vásznakon, a szélesen és dúsan felrakott sokféle festék, erőteljesen megmintázva tárgyakat, személyeket és tájakat.

Basch Andor csendéletfestő, mint ahogy például Caruso tenorista volt. De csendéletein nincs némaság és mozdulatlanság. Gyümölcseinek, mindennapi tárgyainak csoportja nem »halott élet«, sőt nagyon is élő élet. Egy erőteljes, férfias lélek beszél nagyon is eleven színekkel, erős gesztusokkal, elragadtatott, rábeszélő mondatokban arról, hogy ezt láttam, így láttam. Nézzük és hallgassuk a művész erőteljes, egészséges érzékiségét, érdemes.

A kiállítás vasárnap nyílik meg a Fränkel szalonban. (ks.)

Az Est 1938. január 9-

VASÁRNAP **2** Kat. Jézus neve Prot. Ábel	N. k. 7 ó. 48 p. N. ny. 16 ó. 20 p.
HÉTFŐ **3** Kat. Genovéva Prot. Benjamin	Izr. 1. Sebat R. Kh.
KEDD **4** Kat. Titusz pk. Prot. Leona	
SZERDA **5** Kat. Teleszfor Prot. Simon	
CSÜTÖRTÖK **6** Kat. Vízkereszt Prot. Vízkereszt	Izr. 4. Sobebim bőjt
PÉNTEK **7** Kat. Lucián vt. Prot. Attila	
SZOMBAT **8** Kat. Szór… Prot. Szö…	Izr. 6. S. Bo

2. H… HÓ JANUÁR 31 nap

Basch Andor

Pest, 1943. jan. 29.

KÉT KIÁLLÍTÁS

Basch Andor, akinek legújabb képeit most mutatja be a *Tamás Galéria*, rendkívül kulturált, finom és komoly felkészültségű művész. Harminchat darabból álló anyaga éppoly gondos ízléssel összeválogatott, mint harmonikusan egységes, magas színvonalú és teljesen beérett. Gyüjteményének javarésze csendélet, mégsem válik egyhangúvá, mert Basch ennek a Cézanneban újjászületett, »grand art« rangjára emelt műfajnak nemcsak hivatott mestere, hanem rendkívül gazdag skálájú megszólaltatója is. Aranyosbarna tónusfátyol alól kiragyogó hamvas gyümölcs-csoportozatait az élő dolgok varázsa lebegi körül, mindig a lényeget hangsúlyozva, mind a tárgyi valóság, mind a csillogó fényjáték művészi megéreztetésében. Enteriőrjei és arcképei éppígy a jellemző jegyeket vonják ki és foglalják össze. Szerkezeti felépítésük szigorát enyhíti a széles és szabad ecsetkezelés lazasága, amely azonban a színfoltok legelomlóbb felrakása közben sem veszti el a plasztikus kifejezés erejét és a térhatás felkeltését. Tiszta festőiségben fogantak ezek a »kis dolgok« bensőséges szeretetét tükröző, olykor szinte a régi holland *Kleinkunst* mestereinek emlékét idéző, mélyhangulatú képek, amelyek közül főkép a *Vidéki kastélyterem*, a *Kék szoba*, *Szilvák*, *Őszibarackok*, *Porcellánkosár* és *Téli műterem* emelkednek ki.

482/1942

A bemutatott kovácso
illeszkedik a műemléki templom
az ivek közét feszitendő - u -
alá , a bemutatott tervvázlat

Ha villanyvilágitást
padok mellé állitandó állólámp
vonalé a lehető legegyszerűbb

Basch Andor

A Tamás-galériában Basch Andor állított ki. Érdekes jelenség napjaink zűrzavaros kúszált világában ez a csend, béke, a kiérett teljes élet aszú-ízével teli művészet. A régi holland festők széles ecsetkezeléséhez hasonló módon festett képek mélyenzengő színekkel egy érett, csúcsra érkezett kultúra gyümölcsei. Így a betelt élet örül a csúcsnak, a megérkezésnek. S mégis e nagy, bő, gazdag életérzés mögött ott van a mai ember szűkebb valóságlátása. Baschon érzik, hogy Cézanne után él. Ez azonban nem kisebbíti értékét: sőt igazabbá, valószerűbbé mélyíti művészetét.

Dr. F. L.

Új kiállítóhelyi-
ség. Református
Élet 1943. Jan 30.

Budapest

IX. Hőgyes Endre-u. 10.

Basch Andor új képei

Cézanne és Van Gogh eredményei igazában mintha csak most kezdenék éreztetni termékenyítő hatásukat a modern magyar festészetben. Egyre több festőnk bontakozik ki úgy, hogy alaptörekvéseivel hozzájuk kapcsolódik vissza. *Basch* Andor is ezek közé tartozik, részint művészi szemléletmódja, részint előadásának festői rokonsága révén. Mindenesetre a két mestertől kapott impulzusok térítették el a kimerített impresszionizmustól s vezették arra az *expresszív* útra, amelyen ma szerencsésen elérkezett — önmagához. A *Fränkel-Szalón* kiállításán bemutatott képei, a kiváló tehetségű művész új alkotásai legalább erről győznek meg.

Aktok, tájképek, enteriőrök, de főkép *csendéletek* vannak itt, amelyek tárgyi és optikai ábrázolásuk miként jével, formai leegyszerűsítettségükkel, lényeget kiemelő hangsúlyaikkal, tömegéreztetésükkel és szerkezeti zártságukkal Cézanne emlékét idézik, rajzos vonaljátékuk ritmusával pedig Van Gogh belső zeneiségét, — anélkül természetesen, hogy holmi közvetlen »hatásról« lenne szó. Basch művészetének úgyszólván csak gyökérszálai nyúlnak a jelzett mult talajába. Kivirágzása teljesen mai, egyéni és eredeti. Az övé. Legkivált a benne kifejeződő *érzés* szenvedélyességében, erőteljességében és ideges szaggatottságában. Meleg, tüzes színek égnek és élnek Basch Andor vásznain, sötét ragyogással, a csendéleteken is szinte »mozduló«, eleven formák zilált és mégis szilárd szerkezeti-hálójába kötötten. Valami belső lobogás és lángolás tüzel át ezeken a viharzó lendülettel megfestett, szép és érdekes képeken, amelyek — a pillanat hamar-illanó benyomása helyett — a dolgok állandó jegyeit rögbítik meg, a legtisztább *festőiség* époly közvetlen, mint kifejező eszközeivel.

Férfias líra és elmélyült kultúra szól hozzánk ebből a kényes ízléssel s nagy önkritikával összeválogatott gyüjteményből, amelynek talán legkiemelkedőbb értéke a galléros, korsós, szardiniás tányéros és gyümölcsös csendélet, a műterem, a budai kert, a tengerparti kastély, a parasztlány, néhány monumentális hatású akt és a *Fürdőzők* című tömör kompozíció.

A kiállítás ma délelőtt nyílik meg. —io.

Pesti Napló 1938. január 9.

Basch Andor

— **Csoportkiállítás az Ernst-Múzeumban.** Öt festő és egy szobrász művei sorakoznak fel az *Ernst-Múzeum* ma megnyíló kiállításán. A nagytermet *Basch* Andor legfrissebb kollekciója tölti meg. Tájképein és csendéletein a hűvös, világos, csillogó színek rajzos vibrálással kötődnek egységbe, nem egyszer Van Gogh festői előadásmódját idézve emlékezetünkbe. *Domanovszky* Endre — akivel itt most másodszor találkozunk — teljesen megváltozott. A régebbi sík formák eltűntek képeiről, szabadabb festőisége ezúttal elomló színekben tobzódik. A kolorit ragyogása ömlik el vásznain s az elaprózott vagy szélesen felrakott színfoltok mögött szinte észrevétlenül búvik meg az összetartó rajzos elem. *Vadász* Endre, ez a kitűnő, finom grafikus érdekes, színes festményeit állította ki, jórészt olaszországi útjának eredményeit, amelyek a forrongás átmeneti jegyeit mutatva is, művészük erős tehetségére vallanak. *Konzuly* Béla teljesen átvette az olasz iskola formanyelvét, amely már-már akadémiába merevedik. De így is figyelemreméltó munka *Szerzetes* című portréja. *Ijjász* H. Imre először jelentkező, fiatal tehetség, akinek jó kvalitásokat mutató akvarelljein azonban ma még Rudnay- és Szőnyi-hatás kereszteződik. *Halmágyi* István szobrászugyancsak fiatal ember s szintén igen tehetséges. Pátzaynak egyik legtöbb reménységre jogosító tanítványa, akinek főkép kisebb dolgai árulnak el sok finomságot. —*ío.*

P.N. 936 II. 16

Basch Andor

Pesti Hirlap 1938
januar 9.

(Basch Andor festményei)

Basch Andor egyike azoknak a festőinknek, akikben az alkotás ösztönös lázát láalndóan mérsékeli és ellenőrzi a megszerzett finom kultura. Szinte érezhető képein, mint rohan neki a művész a munkának, telve a kifejezés teremtő gyönyörével és mint szűri, méri le munka közben minden ecsetvonását, színét, nagy művészi tanultságának, halhatatlan francia észményképeinek szűrőjén, mérlegén. Ilyenformán kissé hűvös és előkelően eklektikus festészet az, amelyet ad, csendéletein szép, zamatos, majdnem mindig kissé ezüstfehérbe játszó szinekkel, egy-egy táján, különösen erdőrészletein friss természetmegfigyeléssel, aktkompozicióin a formák kissé tulzsufolt hangsulyozásával. Llegfinomabb és legőszintébb munkájának az *Alvó nő* cimü félaktot érezzük. Szemeinknek sok kellemes pillanatot ad ez a festészet, de lelkünknek semmi különösebb gazdagodását.

F. J.

Saját, vaj és
csemegeáruk

Állandó
gyümölcsvásár

Basch Andor

Nemzeti Újság 1941. máj. 11.

Kiállitás

A *Tamás-galéria* helyiségében *Basch* Andor gyüjteményes kiállitása nyilt meg. Évekkel ezelőtt sokan *Basch* Andorban a haladó irányzat egyik sokat igérő tehetségét látták. Nem sokára azonban művészi fejlődése megállt, ugy hogy mostani kollektiv kiállitása semmi hozott lényegesebb fordulatot vagy fejlődést művészetében. Művészi mondanivalója meglehetősen szük keretek között mozog. Fantáziája nem eléggé szárnyaló és ezért témában és rajzban a természethez ragaszkodik. Leplezi azonban naturalizmusát a kifejezés módjával. Kifejlesztett egy bizonyos stilust, amellyel a lefestett témát felöltözteti. Erős, határozott ecsetvonások, az olajfesték durva használata jellemzik előadásmódját. A kiállitáson leggyakrabban szereplő témája a gyümölcsecsendélet. Néhány alma vagy őszibarack és egy-egy festőien odadobott szines kendő segitségével kellemes hatásokat ér el. Sikerültek még portréi, mig tájképei ugy rajzban, mint szinhatásban jóval az előbbiek mögött maradnak.

B. Bakay Margit dr.

590

5

Basch Andor

VASARNAP, 1938 JANUÁR 16

Basch Andor képkiállítása

A dunaparti kiállítási termekben *Basch* Andor képeit néztük meg. Tájak, enteriörök, csendéletek, néhány portré és aktok sorakoznak egymás mellett a falon. Iványi-Grunwald Béla hatását érezzük a műveken. Különös családása lehet a művésznek, hogy könnyed, derűs témákat és hangulatokat akar megrögzíteni és ecsetje komoran, sötéten, szinte dacosan ellene szegül: nem a vágyait, csupán látomásait tükrözi. Kék, piros, zöld és barna színei nem tudnak felszabadulni, nyomottak, a zavar és feloldatlanság sürüjében úsznak. Nem tudjuk eldönteni, hogy ezekből a festményekből egy önmarcangoló, kiutat kereső, világos cél felé törekvő művészegyéniséget sejtsünk, vagy pedig pusztán modorosságra gondoljunk, afajta kényelmes álláspontot olvasva ki, hogy „nem baj, ha nem vagyok világos és érthető, de legalább érdekesnek látszom". Tájképeit szeret erkélyről nézni, hogy az oszlopok keretezzék az elénk táruló látványt. A vegetáció mögül előbukkan mindig néhány épület, főleg kastély, vagy torony. Van egy tájképe, amelyen előtérben nagyban díszeleg egy cserepes növény, mögötte a távlat messzeségébe veszve pedig a dús zöldet sejtető természet. A mai filmkorszakban nem is szokatlan, szinte természetesnek ható ötlet ez. Vörös, testszínü aktjai nem mondanak semmit. Figyelmesen elsétáltunk e képek előtt többször is, kutatva, mi az, ami megfogna bennünket, ha nem is szép, de valami izzó gondolat, érzés, vagy szándék. Azonban legjobb akaratunk mellett se tudtunk semmi jelentőset megérzeni ezekben a festett vásznakban.

(—ts)

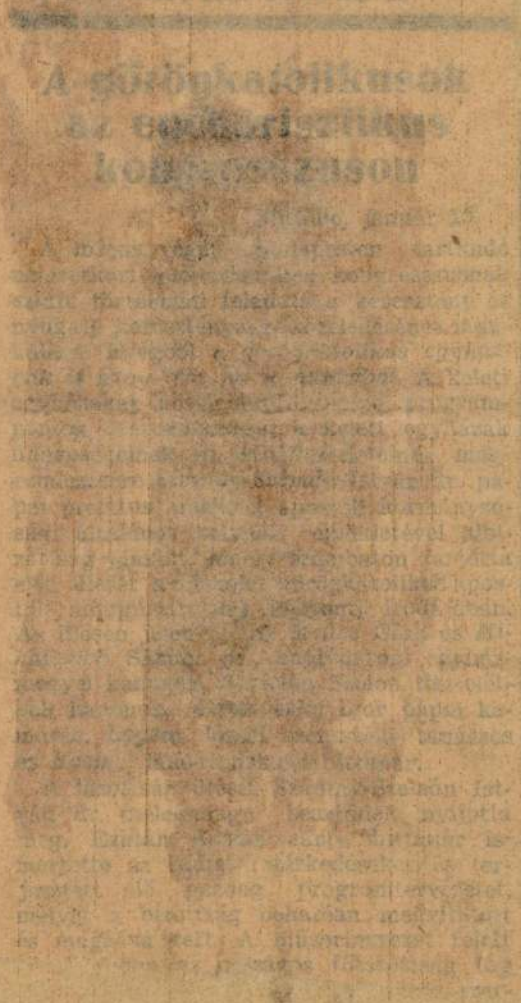

Basch Andor

Az Est 1939 febr 7.
nincs cód.
nem is Ecki

Rét. 9.:

„Új magyar képek" a Tamás Galériában

28 művésztől 28 kép: de azzal a kétes értékű jelzővel, hogy »új«, kevés képet és kevés művészt lehet ezek közül jellemezni. Az itt kiállító művészek javarészének a nevét régóta ismeri a képnéző közönség s ezeket a nem új neveket tekinti értékjelzésnek, nem pedig a sok szántszándékkal értelmetlen s gyakran minden összhangot nélkülöző festészeti összevisszaságok »újfajtaságát«.

Nekünk határozottan jobban tetszenek az ismertebb nevek művei, bár őszintén megmondva, itt sem mindenkié, mert nem valamennyiük szerepel jellemző és legjobbrendű munkájával. Ezeket a neveket, noha, mint mondtuk, nem mindegyikük teljesen méltó önmagához az itt kiállított képével, mégis felsoroljuk, mert miattuk érdemes bemenni ebbe a kis »galériába«. Itt szerepel: *Basch* Andor, *Belányi*, *Boldizsár*, *Bornemisza*, *Czóbel*, *Feiks* Alfréd, *Feiks* Jenő, *Frank* Frigyes, *Márffy*, *Szlányi*, *Vaszary* János... A 40—70 év közti korosztály!

A művészek egyik-másik képe előtt örömmel szemlélődik az ember: kellemesebb gondolat- és érzéskapcsolatokat idéznek fel bennünk, mint azok az erőszakolt furcsaságok, amikből itt elég sokat találhatunk.

Ezek többnyire a fiatalabbak, az újabb nevek művei. Ismerjük a tendenciákat s a szuggesztiókat, amelyek ezt a festészetet néha jobb tehetségük ellenére is kiváltják egyesekből. Itt nem szállhatunk vitába velük. Pedig még csak azt sem mondjuk másrészt, hogy semmit sem szeretünk egyik-másik képükön: akad köztük egy-egy finom színösszeállítású, muzsikásabb mű is. De higgyék el nekünk, akik igen sok változását éltük át időknek és képeknek: legtöbben jövőtlen úton tapogatóznak. Bár elgondolkoznának egy kicsit figyelmeztető tanácsunkon. És bár használ is vennék!

Réti István

BUDAPEST 1939 FEB. 6-7 VI. KER.

Basch Andor

„FIGYELŐ"
ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Pest

Lap: .....

1943 JAN. 29.

KÉT KIÁLLÍTÁS

Basch Andor, akinek legújabb képeit most mutatja be a *Tamás Galéria*, rendkívül kulturált, finom és komoly felkészültségű művész. Harminchat darabból álló anyaga éppoly gondos ízléssel összeválogatott, mint harmonikusan egységes, magas színvonalú és teljesen beérett. Gyűjteményének javarésze csendélet, mégsem válik egyhangúvá, mert Basch ennek a Cézanneban újjászületett, »grand art« rangjára emelt műfajnak nemcsak hivatott mestere, hanem rendkívül gazdag skálájú megszólaltatója is. Aranyosbarna tónusfátyol alól kiragyogó hamvas gyümölcs-csoportozatait az élő dolgok varázsa lebegi körül, mindig a lényeget hangsúlyozva, mind a tárgyi valóság, mind a csillogó fényjáték művészi megéreztetésében. Enteriőrjei és arcképei éppígy a jellemző jegyeket vonják ki és foglalják össze. Szerkezeti felépítésük szigorát enyhíti a széles és szabad ecsetkezelés lazasága, amely azonban a színfoltok legelomlóbb felrakása

közben sem veszti el a plasztikus kifejezés erejét és a térhatás felkeltését. Tiszta festőiségben fogantak ezek a »kis dolgok« bensőséges szeretetét tükröző, olykor szinte a régi holland *Kleinkunst* mestereinek emlékét idéző, mélyhangulatú képek, amelyek közül főkép a *Vidéki kastélyterem*, a *Kék szoba*, *Szilvák*, *Őszibarackok*, *Porcellánkosár* és *Téli műterem* emelkedik ki.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Basch Andor
NÉPSZABADSÁG

1965 AUG 24
1021

Basch Andor emlékkiállítása

A Nemzeti Galéria dísztermében, a bejárattal szemközti fal díszhelyén egy *Önarckép* alatt szerény kis babérkoszorú. Immár meghonosodott szokás szerint így fejezik ki a kegyeletet, és hangsúlyozzák a kiállítás megemlékező jellegét. Egyúttal a tárlat központjába állítva ki is emelik a művész vallomását önmagáról. Elemezzük csak ezt a vallomást Basch Andor *Önarcképét* vizsgálva. Ereje teljében, alkotói erejének s lendülete teljében ábrázolja önmagát a művész, és első pillantásra is megdöbbenti a nézőt egy hasonlatossággal. Kiváló mesterünkre, Szőnyi Istvánra emlékeztet. Nem annyira egyes vonások vagy akár a festői ábrázolás stílusjegyeinek a hasonlatosságával, mint inkább egész emberi habitusával, elmélyült mondanivalójával. Elsősorban is meglepő, hogy az alkotói akaraterő, elszántság, amelyet ez az *Önarckép* felénk sugároz, éppen úgy összeforrott az elmélyedés komolyságával, a művészetbe vetett hit és a festői figyelem keresetlen kifejezésével, mint ahogy ezt élete utolsó évtizedében annyiszor megfigyelhettük Szőnyi István arcán. Az egész kiállítás pedig bizonyítja, hogy mennyire jellemzőek ezek a vonások Basch Andor művészetére, s mennyire *végigvezetett* volt minden egyes festménynél az ábrázolás telítettségére való törekvés, a látott világ jelenségei iránti figyelem, s az elhatározás e világnak művekben való újraalkotására; őszinte elhatározás, amiről Basch Andor *Önarcképe* alkotói ereje kiteljesedésekor önmagát vizsgálva vallomást tett.

Az emlékkiállításon azonban egy másik *Önarckép* is hasonlatosságával döbbent meg. Egy teljesen másfajta hasonlatossággal. Basch Andor arca ezen a festményen vallomásos kifejezésével Paul Eluard arcára emlékeztet. Önvizsgálata azzal a belső, férfias tisztasággal rokon, amely a nagy francia költő arcáról sugárzott. Igaz, Eluard arca tükrözte színvilága az, ami a leginkább megragadó Basch Andor művészetében. Akkor is, amikor a műtermi világításban egyes hazai festői hagyományokat továbbfejlesztve, a kortársi törekvésekkel párhuzamosan igyekezett új kifejezések megtalálására, s akkor is, amikor a párizsi iskola egyes mestereinek vagy a francia délvidék fényeinek hatása alatt megvilágosodtak festményei. (Basch Gyulának, a századforduló divatos festőjének a fia már pályája kezdetén szembefordult az apai „műcsarnoki" tanítással, de Nagybányára is éppen csak hogy „lelátogatott". Jean Paul Laurens után egy évig Matisse magániskolájában dolgozott, és később ha a közötti nemegyszer be is kapcsolódott a párizsi művészeti élet — saját kifejezése szerinti — „boszorkánytáncába", megtartotta különállását. Így alakította a cezanne-i tanítást megkötta a cezanne-i tanítást mellett posztimpresszionistákkal szívlelő posztimpresszionistákkal rokon festői világát.)

Csendéletekben és tájképekben, műtermi kompozíciókban és aktábrázolásokban mutatkozott meg ez az intim, bensőséges festői világ, amelyet az emlékkiállítás szép válogatásban, s a mai néző számára új élmények és valódi felfedezés erejével mutat be.

Murányi-Kovács Endre

A Nemzeti Galéria tisztelgő kiállítása Basch Andor művészetének egy fontos szakaszát, a hatvanas évek termését mutatja be. Ezt az időszakot a művész maga is kiemelte, amikor a Nemzeti Galéria gyűjteményének a szolgálatába állított. A Nemzeti Galéria gyűjteményében és a család tulajdonában maradt festmények közül igényesen és ízléssel válogatta az emlékkiállítás rendezője, Wertheimer Klára. A bemutatott festmények, akvarellek nemcsak Basch Andor művészetének értékeit tárják a nézők elé, hanem bemutatják művészi útját is, amelynek tanúbizonysága szerint — éppen a kiállított festmények jellemzőek a folytonos kezdeményezések, az alkotói töprengések, és az a láz, amely a művészt fűtötte, hogy a látott valóságot dús festői eszközökkel ábrázolja. A festmények arról is tanúskodnak, hogy Basch Andor a korabeli művészi irányzatok hatása alatt, de ezzel szembeszegülve, arra törekedett, hogy érvényre juttassa a maga egyéni festői hajlandóságát és tehetségét. Ha viszont ezeknek a summázatát akarjuk adni, úgy azt kell mondani, hogy noha különböző korszakokban, egymástól eltérő stílusjegyekkel a festmények

**a nílusi Nagy Gát az új mun-
fellegvára.**

zavai szerint — agyaglábú óriás.

Különösen szembetűnő volt a kedvezményes áron forgalomba hozott cikkek iránt a kereslet Budapesten. Tavaly ugyanebben az időpontban 92 millió, az idén pedig 175 millió forint értékű ruhaféleséget vásároltak a nyári vásár keretében a fővárosiak, akik a kedvezményes árak révén a 175 rint különl
ket, szerszá
késeket árus
tokban, ugya
kos kedvezm
VILL-boltokba
vásárolhatnak
százalékos eng
forgalomba.

Rendőrkézen a veresegyház

A bűnügyi szakértők szerint az utóbbi tíz év legbrutálisabb gyilkossága történt négy nappal ezelőtt Veresegyházon. A Pest megyei Rendőr-főkapitányság bűnügyi osztálya határás, gyors nyomozás során elfogta a tettest.

*

Az idős, magányos nő rőzsét gyűjtött az erdőben. Késő délután indult hazafelé. Meglátogatta egy-két ismerősét, segített a házi munkánál, majd elbúcsúzott. Negyed nyolc tájban ért házához. Fekete árny lépett mellé-je, s leütötte az asszonyt.

A Pest megyei Rendőr-főkapitányság bűnügyi osztályát éjjel 11-kor riasztották: *Veresegyházon holtan találták a 61 éves Arnold Lujzát.*

A helyszínre érkezett bizottság elé megdöbbentő látvány tárult. A bestiális gyilkos fahusánggal valósággal felnyársalta az idős nőt, átdöfte összes nemesebb szervét, és borzalmasan összeroncsolta áldozatát. Az igazságügyi orvosszakértő kijelentette:

— *Az eset példátlan a hazai kriminalisztika történetében.*

Megkezdődtek a kihallgatások. Csakhamba vették a helyi rendőrség által felsorolt összes, garázdaságról közismert embert. Az egyik állomás érdekes adatokat tartalmazott. Kiderült, hogy egy fiatalember, *Varró Ferenc* este véres nadrágban jelent meg a kocsmában. A teljesen lerészegedett ivók jellemző módon „ugrat-

— Csak nem gyilkoltál?

— Dehogy. Verekedtem — mondta Varró.

A többiek tudomásul vették a választ. Senki sem törődött az üggyel tovább.

A nyomozók Varró lakására siettek. A konyhában megtalálták a véres nadrágot. Varró közömbösen nézte a rendőröket.

A bizottság vezetője kiadta az utasítást: — Vigyék a nadrágot laboratóriumi vizsgálatra.

Varró ekkor szólalt meg először:

— *Ne fáradjanak* — mondta. — *Én öltem meg az öregasszonyt. Nem volt pénzem, azért csináltam. Gondoltam, találok nála egy-két forintot. De nem volt szerencsém ...*

Varró vallomásából kiderült az ügy minden részlete. Egész nap ivott feleségével. Később hazakísérte az asszonyt, majd egyedül kóborolt tovább. Ekkor pillantotta meg Arnold Lujzát. Mellé osont, s két hatalmas ütést mért a nőre, majd felkapott a rőzsecsomóból egy husángot és lesújtott vele. A megtámadott a földre esett, mire a husánggal brutális módon végzett vele. Átkutatta a nő kézitáskáját, nem talált semmit.

Arra a kérdésre, hogyan végezhetett ilyen kegyetlenül a nővel, példátlan cinizmussal válaszolt:

— *Szórakozásból ...*

*

A Pest megyei Rendőr-főkapitányság *rablással párosult emberölés* bűntette miatt előzetes letartóztatásba helyezte Varró Ferenc 20 éves, büntetett előéletű, alkalmi munkást.

Szabó Ferenc

P. H. 1941. máj. 14.

F. J.:

— **Basch Andor kiállitása a Tamás Galériában.** Izlés, kultura, fölényes tudás a kvintesszenciája *Basch Andor* festői egyéniségének, amely az utóbbi évek során egészen kivételes kibontakozással és elmélyüléssel lepte meg a közönséget és kritikát. Ennek a fejlődésnek gazdag beszámolója az a finom kiállitás, amely a művész legutóbbi munkáiból a *Tamás Galériában* nyilt meg. Elvezetes, zamatos festészet Basch Andoré, nemcsak a nézőnek, hanem — ugy érezzük —, önmagának is, mert aki ezeket a csendéleteket, arcképeket, enteriőröket vászonra vetette, az a saját festői örömét adja tovább bennük Ha gyümölcseinek, szobarészleteinek, de egy-egy női fejének egyszerü, tömör kifejezésmódjában még ott is érezzük Cézanne mulhatatlan tiszteletét, a szinek és tónusok már uj érdeklődésekre mutatnak. Azt mondhatnánk valami ujfajta műteremtónusra törekszik a művész, amely itt-ott mintha kissé a régi München nemes hagyományaira ütne vissza Óvatosan irja le az ember, de pompás *Műteremablakának* (és több hasonló festményének) mély barnákból felvillanó, fojtott tüzü szinei, cikázó ecsetkezelése, igen távolról emlékünkbe hoz egy nevet: Carl Spitzwegét. Túlcsorduló, érett művészet Basch Andoré, amely csak a festőiségben éli ki magát, — kék szilvái, kék tálon, barna dióhéjak között, piros butorai aranybarna háttérben, a legtöbbet adják, amennyivel festői nyelv az ilyen egyszerü élményeket elmondhatja. Minden igénye ennyi, de ez nem kevés, ha a festői tartalomnak olyan teljességével fejeződik ki, mint ezeken a képeken. *(f. j.)*

— **A nagyatádi ferences rendház 200 éves jubileuma.** A nagyatádi ferences rendház most ünnepelte fennállásának 200 éves jubileumát. Erre a ritka évfordulóra odaérkezett dr. Czapik Gyula veszprémi megyéspüspök, aki ünnepélyes szentmisét pontifikált. Nagy elismeréssel szólott a Szent Ferenc-rend működéséről világszerte, hazánkban és a hivek lelkigondozásában.

— **Botrány az Andrássy-uti nyilasház előtt.** Egy magasrangu állami tisztviselő bejelentette a rendőrségen, hogy hétfőn este bántalmazták az Andrássy-ut 60. sz. ház előtt. Séta közben a ház előtt heves köhögés fogta el és ekkor — állitása szerint — a pártház kapujában álldogáló egyének közül *nyolcan-tizen rátámadtak és percekig ütlegelték*. Ezután hirtelen magára hagyták, *berohantak a házba és bezárták a kaput*. A főtisztviselő rendőrt hivott, aki zárva találta a kaput és miután hiába dörömbölt, telefonált a főkapitányságra. Detektivek érkeztek, akiknek felszólitására azután kinyitották a kaput. *A detektivek bementek a házba és tiz zöldinges, pártjelvényes fiatalembert kisértek a főkapitányság politikai osztályára*. A bántalmazott állami főtisztviselő *látleletet vétetett fel sérüléseiről*. Az eljárás megindult.

— **Ötven lovas készíti elő az erdélyi vasnapokat.** Háborus időkben világszerte nagy jelentőséget tulajdonitanak az ócskavas- és fémgyüjtésnek. Nálunk a Fémgyüjtő a vasnapokkal népszerüsitette a gyüjtést. Nálunk is felhasználták a gyüjtés sikere érdekében ugy a sajtót, mint a rádiót. Most azonban, hogy a visszacsatolt területeken is megindult a gyüjtési mozgalom, a Fémgyüjtő azt tapasztalta, hogy a hosszu ideig megszállás alatt levő területeken kevés a rádió és a hegyekbe ékelt falvakba az ujságok is csak nagy késéssel érkeznek meg. Ezért határozta el a Fémgyüjtő központja, hogy Erdélyben ötven szerződtetett lovassal látja el a propagandát. Ők fogják kihordani az ismeretterjesztő röpiratokat, felhivásokat, hirdetményeket és plakátokat. Az ötven lovas rövid tanfolyam után néhány nap mulva megkezdi működését.

— **Valutavisszaélés büntette miatt letartóztattak egy ügynőkőt.** A budapesti ügyészség valutaosztálya Lébi Ignác állásnélküli kereskedelmi utazó, szatmárnémeti lakos ellen fizetési eszközökkel elkövetett visszaélés büntette miatt az előzetes letartóztatást elrendelte, mert körülbelül 170.000 pengőt az országból kiajánlott, továbbá külföldi valutákkal és aranyakkal üzérkedett. Lébi Ignác az előzetes letartóztatás ellen felfolyamodást jelentett be. A nyomozás ez ügyben tovább folyik.

— **Kis hirek a nagyvilágból.** A Los Angeles-i férjek egyesületet alapitottak, melynek egyetlen célja, hogy közös erővel küzdjenek asszonyaik drága ruházkodása ellen. — *Számtalan oslókörnyéki* weekendház tulajdonosát érte mostanában kellemetlen meglepetés. Nyaralóik ablakainak valamennyi üvegtáblája kihullott és összetörött. Megállapitották, hogy a szokatlan „szerencsétlenséget" az óriási tömegekben jelentkező cinegék okozták, amelyek az ablaktáblákat megerősitő gittet kicsipkedték. — *A világ legnagyobb autobusza.* Egy német karosszériagyár óriás-autobuszt készitett, mely 120 ülőhellyel a világ legnagyobb személyautobuszának számit. Az autobusz hossza husz méter, sulya üresen 15 tonna. A mammut-alkotmány vontatásáról egy 150 lóerős Dieselmotor gondoskodik. A tervezésnél különösen az autobusz rendkivüli hosszusága okozott nagy gondot. A próbautakon az autobusz az éles kanyarokat is könnyen és biztosan vette. — *Amerikai gondok.* Amerikában mozgalom indult meg a whisky alkoholtartalmának 80 százalékról 60 százalékra való leszállitására. A hir az itókagyárosok körében nagy felzudulást keltett és azonnal megindult az ellenpropaganda. A jószivü emberbarátok legfőképpen arra hivatkoznak, hogy az uj keverék nemcsak élvezhetetlen, hanem „veszedelmes" is, mert a whiskyivókat esetleg a bor- és sörbarátok táborába hajtaná. Az elvi állásfoglalások hivei viszont azzal érvelnek, hogy a 60 százalékos whisky már nem is lenne méltó nemes patináju nevéhez. A szenvedélyes kocsmai csatározásokká fajult vita folyamán többen már többé-kevésbé sulyos testi sérüléseket is szenvedtek.

— **A „Képes Vasárnap" ételbemutató vacsorája.** A „Képes Vasárnap" ételreceptpályázatának következő bemutató vacsorája május 14-én, szerdán este lesz az I., Alagut-utca 5. szám alatti „Krisztina gyöngye" vendéglőben. Az egykori budai nyári szinházzal, a Horváth-kerttel szemben levő „Krisztina gyöngye" vendéglő konyhája készíti el ezuttal a „Képes Vasárnap" ételreceptpályázatának nyertes receptjeit. Minden érdeklődőt szivesen látnak a vacsorán, amelyen a „Képes Vasárnap" ételreceptjein leirt dijnyertes ételeket a rendes étlapon feltüntetett áron szolgálják fel.

— **Dr. Angyal Pál előadása a Tudományos Akadémián.** Dr. Angyal Pál egyetemi tanár, a neves jogtudós „A joghézag problematikája a büntetőjogban" cimmel előadást tartott a Magyar Tudományos Akadémián. Előadásában annak a tételnek büntetőjogi tarthatatlanságát vitatta, amely szerint: ahol a jog hallgat, ott megenged Az előadó szerint ugyanis a büntetőjog hallgatásából nem következik, hogy az egyébként tiltott cselekmény elkövetését megengedi. Csupán a büntetés elrendelését mellőzi, viszont a biró nem töltheti be az ilykép kritikai hézagnak minősülő üres teret, mert beleütköznék az alapelvbe: „törvény nélkül nincs büncselekmény". Ha azonban uj tényálladék kerül a biró elé, akkor a hasonló cselekményekre rendelt büntetést a biró kiszabhatja. A biró itéletének helyességét azonban a Kuria felülvizsgálati jogának minél szélesebb kiterjesztésével kell biztositani.

— **Az élő gépember.** New Yorkban meghalt Doris Shertney, „az élő gépember". Doris Chertney olyan tökéletesen tudta utánozni a szobrokat és gépeket, mintha maga is gép lett volna. Ez a képessége már gyermekkorában megmutatkozott, amikor iskolatársait és tanárait utánozta. Megtörtént, hogy egy newyorki mérnök előszobájában egy négert ábrázoló, fából készült szobor helyére állott és oly „tökéletes" volt, hogy a mérnök nem vette észre a cserét. Később Habanába szerződött egy variétéhez. Mindenféle huzalokat, csavarokat erősitettek reá és óriási sikerrel utánozta a fémek hangját és csikorgását. Mindenki csodálkozással beszélt a tökéletes „gép"-ről. Innen egy ügynökség Londonba szerződtette. Egy áruházban sok áru tünt el. A tulajdonos detektivekhez fordult, akik azonban a tetteseket nem tudták elfogni. Ekkor Doris vállalkozott a bűnösök leleplezésére. Az egyik osztályban, ahol a próbababák voltak, beállt a fabábuk közé. Az éj folyamán csakugyan megjelentek a tolvajok. Az egyik bele is botlott Dorisba, aki hanyatt vágódott. A tolvaj azonban nem vette észre, hogy a fellökött bábu élő lény. Doris jól megfigyelhette a tolvajokat és leirása alapján el is fogták őket. Visszatérve Amerikába, Maxikében ért el óriási sikert. Rema del Valor városában bikaviadal volt. A vakmerő Doris a porond közepére állott. Amikor a bika berohant, fujtatva vágtatott felé, de Doris mozdulatlan, merev maradt. A bika szaglálódott egy ideig, járkált körülette, de végre elrohant. Doris az egész viadal ideje alatt mozdulatlan merevségben ott maradt a porondon. Ezeket beszélik róla ...

— **A Magyar Sakkszövetség** nemzeti versenyének harmadik fordulóján Füstér és Réthy nyertek Rög és Tóth ellen. A Tipary—Sillye játszma eldöntetlen maradt. A függőben hagyott Balla—Szily, Barcza—Balogh és Soóky—Jency játszmákban az előállók jobban állnak. — Szerdán a függő játszmákat fejezik be.

— **Házasság.** *Kántás Vilma* okl. kereskedelmi isk. tanár és *Domján Jenő* okl. mérnök, müegyetemi tanársegéd, 10-én tartották esküvőjüket.

Zsurek Vilma és *Matuszka László* f. hó 17-én, este 7 órakor a városligeti Jáki-kápolnában tartják esküvőjüket.

Kozák Emilia és *Erdős Géza* jegyesek (Minden külön értesités helyett.)

— **Szücs Nándor: Titkos szolgálatban.** (Riportregény a kémek világából.) Ma már tulhaladott álláspont, hogy a háborut kizárólag a tankok, ágyuk és a katonák vivják meg, viszik döntő győzelemre. A front emberein kivül igen jelentős szerepet játszanak a „láthatatlan gárda" katonái is, a kémek, akik halált megvető hősei, vagy ha ugy tetszik, kalandorai a háboruknak és diplomáciai csatáknak. A kémek élete sajátságos világ, ezer és ezer formában, a veszedelmek és kalandok végtelen során át végzik el a rájuk bizott feladatot, vagy buknak el hangtalanul, magukkal vive titkukat, megbizatásuk titkát. Szücs Nándor, az ujságiro, élesen látó szemével, a rutinos művész jól kiválasztott szineivel festi meg riportregényében a kémek sajátos világát. A világháboruban kémszolgálatot teljesitő regényhős maga mondja el érdekes kalandjait, amelyeket a Balkánon, Törökországban, Olaszországban és Svájcban élt át veszélyekkel teli életutján. A regény érdekes, magával ragadó és tanulságos is. Méltó az olvasó érdeklődésére. *(p. p.)*

Szőrmét a Váci-utcai Palugyai szücsnél vegyek?... Igen... sőt minél előbb!

Vizállás

Duna: Bécs—Oroszvár között árad, máshol apad. Oroszvárig alacsony. Dunaremete—Baja közt közepes, lejebb magas vizállásu. Passau 448, Aschach 220, Struden 241, Stein 308, Bécs 295, Pozsony 190, Komárom 334, Budapest 302, Paks 221, Baja 372, Mohács 418, Gombos 530, Ujvidék 553. *Rába:* Szentgotthárd —5. *Dráva:* Barcs —25, Drávaszabolcs 104. *Tisza:* végig apad. Tiszaujlak alacsony. Vásárosnamény—Záhony közt közepes, Tokajtól lefelé igen magas vizállásu. Máramarossziget 100, Visk 56, Tekeháza 58, Tiszaujlak 66. Vásárosnamény 227, Tokaj 612, Tiszafüred 668, Szolnok 840, Csongrád 868, Szeged 850, Titel 678. *Szamos:* Dés 30, Szatmárnémeti 70. *Bodrog:* Bodrogszerdahely 573. *Sajó:* Bánréve 152. *Hernád:* Hidasnémeti 106. *Berettyó:* Margitta 82. *Körösök:* Csucsa 30, Nagyvárad —46, Békés 466, Gyoma 634. *Maros:* Marosvásárhely 38, Maboko 366. *Balaton:* Siófok 107. *Velencei-tó:* Agárd 138.

A nap kel 5.46-kor, nyugszik 20.13-kor, a hold kel 23.38-kor, nyugszik 8.15-kor.

Remek!

EXPRESS AJÁNLAT

Kombiné vékonyszálú »Bemberg« fonálból, mellvarrással, alul cakkozva 4.58

Kevesebbe kerül, mint amennyit ilyesmire szánni szokott!... Mindig hoz valamit a

MAGYAR DIVATCSARNOK

— **Málta erődítései és ellenálló képessége.** Hetek óta alig mulik el nap, hogy a német vagy olasz hadijelentés ne jelentene támadó vagy fegyveres földerítő repüléseket Málta ellen. Azok, akik a csalóka térkép után itélve Máltát kicsiny és jelentéktelen pontocskának képzelik, bizonyára csodálkoznak azon, hogy Máltán még mindig maradt cél a repülőtámadások számára. Málta azonban nem kicsiny és nem jelentéktelen. Anglia a szigetet az utolsó öt év folyamán a technika minden elképzelhető vivmányával korszerü erődítménnyé épitette ki. Az abesszin háboru felrázta az angolokat addigi nemtörődömségükből. Anglia tudtára ébredt, hogyha fölközitengeri szerepét nem akarja feladni, Máltát, földközitengeri hatalmának kulcsát, minden körülmények között biztositania kell és 1937-ben lázas iramban megkezdődtek az erődítési munkálatok. Mig azelőtt a nagy hadihajók Angliába mentek javitásra, most Málta a legnagyobb egységek javitására is berendezkedett. A nagy kieli uszódokkot, amelyet jóvátételek cimén Anglia 1918-ban magának szerzett meg, minden elképzelhető modern technikai vivmánnyal fölszerelve Málta kapta meg. A brit légi haderő támaszpontjai Kalafrana repülőkikötője, Ta' Venezia és Mikkaba repülőterei, mig Hal Far, Málta legrégibb repülőtere, repülőgépanyahajók repülőgépállományának támaszpontja. A repülőtér a sziget meredek déli partján teljesen sziklás fensikon fekszik. Kietlen kopársága nagy könnyebbségül szolgál a sziklába vájt földalatti légitorpedó- és bombaraktárak, javitóműhelyek, hangárok és egyéb épitmények elkészitésénél. A repülőgépek futópályájának 30 cm. vastag földrétegét azonban máshonnan kellett odaszállitani. Néhány nehéz bomba tehát, mint az angolok maguk is elismerik, hosszu időre használhatatlanná tudja tenni. A bombatölcsérek betemetése a szükséges föld hiányában sok időt és munkát igénylő nehéz feladat. A 246 négyzetkilométer kiterjedésü szigetet a tenger felől nyolc, a legmodernebb hajóágyukkal fölszerelt erődítmény védi. Az egész sziget tele van szórva sziklába épitett légelhárító-állásokkal és a partok északi és délkeleti laposabb szakaszait nyolcszoros drótakadályok oltalmazzák. A partraszállásra különösen alkalmas helyeken a drótakadályokban elektromos áram kering.

— **Megkezdődik az iskolai tanitás a Délvidéken.** Felhivják a figyelmet arra, hogy a családi és magánterészetü délvidéki utazások engedélyezése végett az illetékes rendőrkapitánysághoz, vidéken a főszolgabirói hivatalhoz kell fordulniok. — A visszafoglalt Délvidéken intézkedés történt, hogy az iskolákban a rendszeres tanitás szeptemberben megkezdhető legyen. Evégből a következő tanévre szóló beiratásokat az összes iskolákban junius 1-e és 5-e között megtartják. Az erre a tanévre szóló iskolai bizonyitványok kiosztása augusztusban lesz. Az érettségi és tanitói képesitői vizsgálatokat junius 15 és 30. között tartják. Amig a tanulóifjuság rendszeres iskolai tanulmányait megkezdheti, illetékes hatóságok intézkedésére őket összegyüjtik s alkalmas módon foglalkoztatják.

— **A budapest—kassa—ungvári légijárat megnyitása.** A Magyar Légiforgalmi rt. közli, hogy az 1361 sz. budapest—kassa—ungvári légijáratot az ideiglenes menetrendben közöltektől eltérően, nem május 15-én, hanem junius 1-én helyezi üzembe.

— **A Magyar Hirlapirók Országos Nyugdijintézetéhez a 60 éves jubileummal kapcsolatos gyüjtési akcióra,** bár a lapok majd csak szombat esti és vasárnap reggeli számaikhoz mellékik a postatakarékpénztári befizetési lapokat, máris tömegesen érkeznek az adományok. A már idáig kimutatott adományokon kivül legutóbb a következő adományok érkeztek:

Kurtán Lajosné 1 P, Loderer Samu (Magyarmecske) 2 P, Kozma Miklós, Kárpátalja kormányzói biztosa (Ungvár) 500 P, József kir. herceg titkári hivatala 100 P, Kolosváry Mihály nagyprépost (Vác) 100 P, Paech Alfonz 5 P, Bencze Károly 1 P, Dörflinger Alajos (Albertfalva) 5 P, Megyesi Somogyi Gizella (Szombathely) 5 P, özv. Bek Istvánné (Kistelek) 2 P, özv. br. Bánffy Dezsőné 10 P, dr. Fekete Imre (Szombathely) 10 P, Kállai Ferenc (Dombrád) 1.37 P, Benkő József (Székesfehérvár) 3 P, dr. Barabás Arnold (Pestszenterzsébet) 1 P, Futó András (Debrecen) 10 P, Juszt Gyula és neje 50 P, Postamester (Gáva) 1 P, Royal Nagyszálloda 50 P, Gergely József (Csökmő) —.50 P, Győri Vilmos (Szombathely) 3 P, Garass Eva (Abony) 2 P, a soproni m. kir. adóhivatal tisztviselői és altisztjei 6.04 P, Rozner Pál (Kőszeg) 3 P, Gazdik Bertalan (Remetekertváros) 2 P, Kajnics Broniszlávné 5 P, Makláry Dániel 2 P, dr. Hamvas Endre 10 P, Kabina Vilmos ny. tábornok 6 P, Resch Klotild (Budafok) 1 P, Hangli Kioszk 100 P, dr. Dobay Aurél 100 P, Márton Gábor (Rohod) 2 P, Jándi Bernardin (Celldömölk) 5 P, Biró István 2 P, Lajta Henrikné 5 P, Padányi Gulyás Jenő 40 P, özv. Németh Ferencné 3 P, Kanyuska Boldizsár (Kürt) 1.60 P, Kovách Tihamér (Komárom) 10 P, Siegmund R. (Budafok) 4 P.

Jó reggelt!

Az egyik elmult reggel szokatlanul korai órában hivtak fel telefonon. Mérgesen vettem fel a kagylót, mert késönfekvő ember vagyok, ezenfelül ideges is, ez a két tulajdonság épp elég, hogy számomra a reggeli órák, még korai telefonhivás nélkül is, az élettunság bizonyos fokát jelentsék. Hallo — jörmedtem rá barátságtalanul ismeretlen ébresztőmre, aki rögtön bocsánatkéréssel kezdte, hogy ilyen korán felzavart, de olyan jó hirt kell velem közölnie, hogy azt akarta, minél hamarabb megtudjam. A hir valóban kellemes volt, váratlanságában szinte álomszerü és én, persze, rögtön megenyhülten, hálás szivvel mondtam érte köszönetet. A jó hir felvillanyozott, már nem volt kedvem visszafeküdni, továbbaludni, megfürödtem, a kádban eparaáriákat bömböltem dallamos tenorhangomon, amely persze csak a fürdőszoba hagyományosan kitünő akusztikájában oly dallamos, jóizüen megreggeliztem és gyönyörüséggel ültem irógasztalomhoz. A munka, mely máskor csak akadozva, nehezen megy, ezen a reggelen szinte repült a tollam alatt, de egész napom simán, vidáman gördült tova, jókedvü voltam, derülátó és elégedett... Hogy ezt miért mondom el? — hadd magyarázzam meg. Azért, mert erről eszembe jut, hogy az ilyen kellemes ébredést, amelynek öröme végigsugárzik egész napunkon, tulajdonképpen rendszerré is lehetne kiépiteni. Mennyivel több derüs ember járkálna a városban, mennyivel többen végeznék napi munkájukat jószü elégedettséggel, ha ébresztőjük az örömvolna! Ó, lészen olyan szerencsés vagyunk manapság, ami örömeinket illeti, elég volna, ha mindenki felhivná reggel azt, aki közelálló a szivéhez és talán nem is mondana többet, csak ennyit: én akarok neked elsőnek jóreggelt kivánni... Vagy ezt mondaná: láttalak tegnap és örülök, hogy olyan jó szinben vagy... — az sem volna baj, ha ez nem is igaz. Szerelmesek, akik szakitottak, barátok, akik összevesztek és csak konok önfejüségük, makacs büszkeségük nem engedi, hogy közeledjenek egymáshoz, egy ilyen „jóreggelttel" megédesithetnék az egymás napját, — meg kellene próbálni, hogy az emberek, a sok keserüség helyett, amit oly szivesen okoznak egymásnak, egyszer végre arra is gondoljanak: hátha jobb volna máskép? Talán az egész életünk arca mosolygósabbra derülne, holott az egészhez nem kellene több, csak az a mozdulat, amellyel a telefonkagylót leemeljük, és egy kis jószándék... **(—thy)**

— **Halálos vasuti balesetek.** Szatmárnémetiből jelentik: Szatmár-Gőzfürész állomás közelében egy tehervonat elütötte Dioszegi Lajos pályamunkást és a 12 éves Pinke Györgyöt. Mindketten meghaltak. — Pécsről jelentik: Hantos Ferencné és Hetesi Józsefné földmives asszony vonaton Háromház-pusztára igyekezett. Szatina-Kishajmáson kellett volna a vonatról leszállniok, amit azonban elmulasztottak. Amikor észrevették tévedésüket, a két asszony kiugrott a vonatból. Hantos Ferencné azonnal meghalt, Hetesi Józsefné életveszélyesen megsérült.

— **Örökölhető-e az intelligencia?** A tudományos **vizsgálatok** arra mutatnak, hogy nemcsak a testi tulajdonságok, hanem a szellemi képességek is követik az átöröklés törvényeit. Németországban ezen a téren széleskörü kisérleteket végeztek és a vizsgálatok munkájába bevonták azokat a kisebb **helységeket**, amelyekben a megfigyeléseket a lakosság csekély száma rendkivül megkönnyitette. Ebben a munkában olyan tanitók vettek részt, akik hosszabb ideig — legalább 30 évig — tanitottak ugyanazon a helyen, ugyanabban az iskolában. A vizsgálat 2675 szülő-párra és 10.071 gyermekre terjedt ki. Az eredmény azt bizonyitotta, hogy a gyengébb szellemi képességü szülőknek a legtöbb esetben gyermekeik is gyengébb szellemi képességgel rendelkeztek. Ugyanez volt a helyzet a közepes és jó szellemi képességekkel megáldott szülőknél is. A gyermekeknek körülbelül 70 százaléka örökölte szülei szellemi képességeit. A többieknél vagy egy fokkal gyengébb, vagy egy fokkal több intelligenciát állapitott meg a vizsgálat. Kétségtelen tehát, hogy az átöröklés a gyermekek szellemi képességénél döntő szerepet játszik. A megfigyelések arra mutatnak, hogy a tehetséges gyermekeknek több mint a fele, már az iskolábamenetel előtt megtanult olvasni. Ugyanebben az időben kielégithetetlen kiváncsiság, minden iránt való érdeklődés, gyors felfogás, szokatlan szóbőség és jó emlékezőtehetség jelentkezett: ezek azok a tulajdonságok, melyek nagyfoku intelligenciára vallanak.

— **A „Magyar Szentföld" a Vatikán lapjában.** A Vatikán félhivatalosa, az „Osservatore Romano" meleghangu cikkben emlékezett meg a hüvösvölgyi Magyar Szentföldről, amelyet a Kapisztrán Szent Jánosról nevezett magyar ferences rendtartomány létesitett P. Majsai Mór szentföldi biztos irányitásával és vezetésével. A képpel is illusztrált cikk kiemeli a szentföldi mozgalmat, amely 8 termében is értékes anyagot nyujt, továbbá az 1130 évből származó golgotai Madonna-oltárt, amelyet az eucharisztikus világkongresszus alkalmából ajándékoztak Budapestnek. Ismerteti azokat az uj terveket és munkálatokat, amelyek a több mint 20.000 négyzetméter területü parkban megindultak a betlehemi grotta-templom, Keresztelő Szent János születési helye másának és egy hatalmas templomnak az épitésével, amely eredeti alakban mutatja majd be a Szentföld szent helyeit.

— **Május 23-án kezdődnek a kolozsvári vasnapok.** Az erdélyi ócskavasgyüjtők bevonásával a Fémgyüjtő megbizottai értekezletet tartottak, amelyen megállapitották a visszacsatolt részek vasgyüjtési menetrendjét. Az első vasnapot Kolozsváron kezdik meg máj. 23-án és előreláthatóan 24-én. A vasnapokon kizárólag a Fémgyüjtő megbizottai eszközölnek vásárlásokat.

— **Esküdtek a biróság előtt.** Eredeti amerikai történetről számol be az Egyesült Államok sajtója. Az egyik kis amerikai város esküdtszéke egy tettenért rablógyilkost halálra itélt. Mikor a bűnös előtt az itéletet kihirdették, a gengszter vad szavakban kezdte szidalmazni az esküdtbiróságot, mire a tulzott temperamentumu esküdtek a rablógyilkost a tárgyalóteremben agyonverték. Az amerikai közvélemény most feszült érdeklődéssel várja az esküdtek elleni tárgyalás lefolyását és nagyarányu fogadások történnek, hogy elitélik, vagy fölmentik-e őket.

— **299 vagon papiros az élelmiszer- és a ruhajegyekre.** A német gyáriparosok szövetségének statisztikai osztálya jelenti, hogy a német birodalomban bevezetett egyévi élelmiszer- és ruhajegyekre igénybevett papirmennyiség nem kevesebb, mint 299 vagon papirfogyasztást jelentett.

— **Halálozás.** *Majoros József* 34 éves mészáros, honvédgyalogost, aki a délvidéki harcokban hősi halált halt, kedden délután temették el a kecskeméti Szentháromság-temetőben katonai pompával. Nagyszámu gyászoló közönség kisérte utolsó utjára.

Fagyosszentek idején

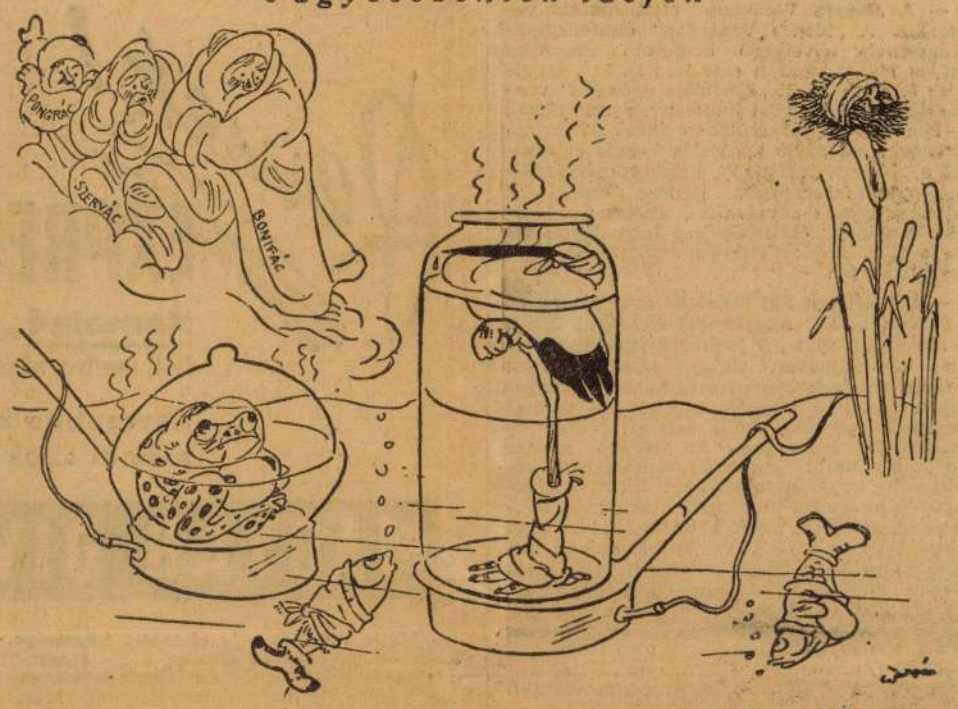

Gáspár Antal rajza.

— Gyerünk innen, itt alaposan lekéstünk.

SZINHÁZ ÉS ZENE

Százötvenedszer a Mesterdalnokok

Ötvennyolc esztendeje játszották először magyar nyelven a Nürnbergi Mesterdalnokokat, tizenöt esztendővel a müncheni premier után mutatta be a budapesti Nemzeti Szinház Wagner egyetlen vigoperáját. Nem volt sikere, hiába készitette elő nagy gonddal, hosszantartó, aprólékos munkával, nem kisebb ember, mint Richter János — öt előadás után le kellett venni a műsorról. Az Operaház épületében, 1887-ben történt felujitás sem járt több szerencsével. Csak a kilencvenes évek közepén, a komoly zenedrámákon már némileg iskolázott közönség kezdte érteni és értékelni a Mesterdalnokokat. A mű igazi sikerét 1906-ban *Feinhals Frigyes* nagyszerü Hans Sachs-alakitása hozta meg. Azóta van állandóan műsoron s hosszu évek óta mindig telt házakkal adják. Többszöri átrendezésen, egészben vagy részben való uj betanuláson át most eljutott a százötvenedik előadásig. A keddi jubiláris előadás a művészet meghitt ünnepe volt, *Báthy Anna, Losonczy György, Závodszky Zoltán, Budánovics Mária, Székely Mihály, Sárdy János* énekelték a főszerepeket, *Failoni* dirigált.

A Farkas-utcai szinház

Janovics Jenő könyve

Volt egy öreg műgyüjtő, aki néha megmegsimogatta antik szobrait, kifakult, nemes brokátjait, öreg foliánsait, ugy bánt velük, mintha lelkük lett volna. Ez jutott eszembe, amikor Janovics Jenő irását olvastam a kolozsvári egykori öreg szinházról, a legrégibb magyar kőszinházról, amelyet: „Erdély Urai és Asszonyai épittetek a Magyar Muzsa hajlékául". Hiszen mindjárt bevezető soraiban azt mondja az iró:

— A szinház él! A szinház saját korának eleven képe! A szinházban lélek van!

A megalapitástól kezdve ez az érdekes és szép könyv az erdélyi magyar szinjátszás hőskölteménye, minden szépen zengő név egy-egy virágos strófa, mely tiszteletteljes és gyöngéd emlékeket ébreszt. *Megyeri, Dérymé, Feleki, Jantsó Pál, Jászai* neveit találjuk, majd az ifju *Ujházi Ede* és *Hegedüs Gyula* képeit. *Ditrói, Megyeri, Janovics* igazgatása követik egymást, *Nagy-Bölöny József* intendáns nemes alakjával, *Tisza István* megértő műpártoló szavaival is találkozunk a mű során, amelynek végén a szerző elbucsuzik az öreg háztól, megsimogatja széthordott öreg köveit, szól hozzájuk, megsiratja őket, mert hiszen a szinháznak — lelke van. Lélek, amelyről *Ravasz László* is megemlékezik szárnyaló előszavában, mondván: „A szinház történetében felragyog Erdély lelke, felragyognak művelődési eszményei s mindezekből nagy igazságok és vigasztalások sugároznak felénk."

Janovics Jenő könyve végig érdekes, szeretetreméltó és megható.

Farkas Imre.

• **Az évad utolsó ujdonságai az Operaházban.** Május 22-én, csütörtökön két olasz ujdonságot mutat be az Operaház. Az egyik *Respighi* „Lucretia" cimü egyfelvonásos zenedrámája. Az opera főszerepeit *Báthy Anna, Tutsek Piroska, Losonczy György, Nagypál László* és *Udvardy Tibor* énekli. Vezényel *Failoni*. A másik ujdonság *Casella* tánckomédiája, „A Korsó". Rendezője és főszereplője *Harangozó Gyula*, mellette *Bordy Bella* és *Csányi László* lépnek fel. Vezényel *Kenessey Jenő*. A két ujdonsággal együtt uj betanulásban kerül szinre *Puccini* Triptichonjának első darabja, „A köpeny". Főszereplői *Walter Rózsi* és *Palló*.

• **Szeleczky Zita fegyelmi ügyét** szerdán délután 4 órakor kezdi tárgyalni a Szinészkamara fegyelmi tanácsa. A népszerü művésznőt — mint már hirt adtunk róla — a Nemzeti Szinház házi törvényszéke utalta a Kamara fegyelmi tanácsa elé, mert megtagadta annak a szerepnek eljátszását, amit az igazgatóság a németországi vendégjátékokra számára kiosztott. A művésznő felfogása szerint eljárása nem tekinthető szerződésszegésnek, mert szerződése őt *külföldi* vendégszereplésekre nem kötelezi. *Vörösmarty* „Csongor és Tünde"-jének Tünde szerepét kellett volna eljátszania Szeleczky Zitának. Első emlékezetes sikerét a kitünő fiatal művésznő ugyanennek a darabnak Ledér szerepében aratta. Ezt a szerepet a legnagyobb ambicióval játszotta volna el most is **Németországban**, de Tünde szerepét nem érzi egyéniségéhez illőnek és ugy érzi, nem tudott volna a magyar szinházi kultura művészi rangjához illő szinészi munkát produkálni ebben a szerepben s azért mondott le a németországi vendégszereplésről. *Szeleczky Zita* a magyar közönség kedvencei közé tartozik és az egész szinházi közvélemény őszinte érdeklődéssel várja a Kamara fegyelmi tanácsának itéletét.

Rövid hirek

Az Országos **Magyar Sajtókamara** által máj. 21-én este ½8 órakor a Magyar Művelődés Házában (Városi Szinház) rendezendő magyar sajtó ünnepi estje iránt országszerte egyre nagyobb az érdeklődés. A Budapestre kiküldött 300 meghivó után még ujabb száz meghivót kellett a keddi napon kiküldeni, olyan nagy volt az igénylés.

*

A Nemzeti Szinház legközelebbi ujdonságának, *Goldoni:* „Két ur szolgája" c. háromfelvonásos vigjátékának főpróbáját a frankfurti vendégjáték előkészületei miatt a szokástól eltérően nem pénteken, hanem szombaton, máj. 17-én d. e. ½11 órakor tartja meg.

*

A szegedi egyetem ifjuságának Szinjátszó Társasága a kolozsvári egyetem meghivására nagy sikerrel előadta a „Hamlet"-et Kolozsvárott is. Most egy szabadkai diákküldöttség meghivta a diákszinjátszó társaságot Szabadkára, hogy a felszabadult városban is játszszák el Shakespeare remekét. A szegedi egyetem örömmel fogadta a felszabadult szomszédváros meghivását és rövidesen sor kerül a szegedi diákok szabadkai vendégszereplésére. Szent-Györgyi Albert rektor a vendégszereplés jövedelmét a délvidéki diákok számára ajánlotta fel.

*

Kassai művészestet rendeznek máj. 24-én a Zeneakadémián. Dr. Pohl Sándor polgármester mond bevezetőt az érdekes művészesten.

*

Krémer Ferenc székelyföldi szintársulata előadásainak sorozatát Székelyudvarhelyen kezdte meg. A megnyitó előadáson a „Gyergyói bál" került szinre nagy sikerrel.

*

Szigligeti Ede azt irja, hogy: „Kántorné birt mindazzal, mivel egy nagy tragikai hősnőnek birnia kell. Magas termet, nagyterjedelmü, olvadékony, érces hang, a gondolatot és szenvedélyt hiven és könnyen visszatükröző arc és szem . . . *játszótársát sokszor ugy megnézte, hogy az ijedtében elfeledte szerepét* . . . ha indulatban vagy szenvedélyben kellett felháborodnia, vihar és tenger volt megnyiló mélységeivel, mennydörgéseivel és villámlásaival. Fölemelt, lesujtott . . ."

Elmarad a mai Belvárosi Szinház jubiláris estje. Jegyeket visszaváltják.

MOZI

Uj magyar filmek

Rövidesen a közönség elé kerül Hunyady Sándor „Havasi napsütés" cimü szinjátékának filmváltozata. Hunyady Sándor, aki saját filmjeinek a legszigorubb kritikusa — többször mond róluk rosszat, mint jót —, a filmnek egyedül az ő számára történt levetitése után megölelte és megcsókolta Ráthonyi Ákost, a film rendezőjét. Értesülésünk szerint elmaradhatatlan szivarját azért ez ünnepélyes aktus alatt sem vette ki a szájából...

Karády Katalin legközelebbi filmje a „Ne kérdezd ki voltam". A film egy divatszalon életét mutatja meg — *Orsy Mária* regénye alapján. A filmet *Balogh Béla* rendezi, férfisztárja *B. Soós László*.

Uj Mikszáth-filmet készitenek elő. A film a „Beszélő köntös" poetikus meséjét viszi vászonra. Rendezője Radványi Géza.

Szigligeti „A cigány" cimü népszinművéből film készül. Deésy Alfréd, a rendező rövidesen megkezdi a fölvételeket.

SZINHÁZAK	OPERA (½8)	NEMZETI (½4, ½8)	VIG (½4, ¾8)	KAMARA (½4, ¾8)	FŐVÁROSI (½4, ¾8)	MAGYAR (½4, ¾8)	ANDRÁSSY (½4, ¾8)	VÁROSI (3, ½8)	MADÁCH (½4, ¾8)	KAMARA VAR. H: ½9 V: ½4 ½7 9
Szerda . . .	A cigánybáró	Az örvény	Szinház	Kaland	Fityfiritty	2000 pengős	Egyszer megcs.	A kegyenc A. 10.	Bécsi gyémántok	Napos oldal
Csütörtök . .	—	Peer Gynt V. 18 (7)	A tizedik K.	Kaland	Fityfiritty	2000 pengős	Egyszer megcs.	Trubadur V. I. 8.	Bécsi gyémántok	Napos oldal
Péntek . . .	Norma C. 23.	Peer Gynt VI. 18 (7)	Szinház	Kaland	Fityfiritty	2000 pengős	Egyszer megcs.	Filmelőad. (½5,7)	Bécsi gyémántok	Napos oldal
Szombat . . .	Don Juan D. 24.	Két ur szolg. bem. 19	A tizedik	Kaland	Fityfiritty	2000 pengős	Egyszer megcs.	Filmelőad. (½5,7)	Bécsi gyémántok	Napos oldal
Vas. d. u.:	—	—	A tizedik	Kaland	Fityfiritty	2000 pengős	Egyszer megcs.	Filmelőad. (½5,7)	Bécsi gyémántok	Napos oldal
Vas. este:	Tannhäuser (½7)	Két ur szolg. I. 19.	A tizedik R.	Kaland	Fityfiritty	2000 pengős	Egyszer megcs.	—	Bécsi gyémántok	Napos oldal

VÁROSI. Jövő vas. d. e.: A Noszty-fiu esete Tóth Marival (½11). — **PESTI** (½5, ½9). Naponta: A meztelen igazság. — **KOMÉDIA** (¼5, ½9). Szombattól naponta: Week-end vonat. — **NEMZETI BÁBSZINJÁTÉK** (Podmaniczky-u. 3.) (4, 8). Naponta d. u.: Aranyszőrü bárány. — Naponta este: Toldi.

SZINHÁZAK MŰSORA

Opera. A cigánybáró. Strauss 3 f. dalj. (Sárdy, Tamás I., Maleczky) (½8). — **Nemzeti.** Az örvény. Csztrovszkij 5 f. szinm. (Vizvári M., Somogyi E., Olthy M.) (½8). — **Vig.** Szinház. Maugham—Jerome 3 f. vigj. (Mezey M., Somlay, Benkő) (¾8). — **Kamara.** Kaland. Márai S. 3 f. szinm. (Rajnay, Tőkés A., Makay M., Jávor) (¾8). — **Fővárosi.** Fityfiritty. Halász—Buday 3 f. operettje (Honthy H., Kiss M., Latabár) (¾8). — **Magyar.** 2000 pengős férfi. Barabás P. 3 f. vigj. (Bulla E., Simor E., Hajmássy) (¾8). — **Andrássy.** Egyszer megcsallak. C. Trask—Éri Halász 3 f. vigj. (Páger, Szilágyi Szabó E., Fejes T.) (¾8). — **Madách.** Bécsi gyémántok. Lessen—Steinbrecher 3 f. szen. vigj. (Lázár M., Góth, Somogyi N.) (¾8).

MOZIK MŰSORA

ATRIUM (T. 153—034). **András** (½6, ½8, ½10; szo., vas., ü. ½4-kor is).

BELVÁROSI HIRADÓ. (T. 181—244.) Balkáni és afrikai háboru, Rajzos hiradó a Közel-Keletről. A magyar ipar 100 éve. Magyar, Ufa, Luce, Fox hiradók. Szines rajzfilm. D. e. 10-től éjfélig.

CASINO, Eskü-ut 1. (T. 383—102.) **Igy élni jó!** (¼6, ½8, ¾10. Szom., vas. és ü.: 3-kor is).

CITY (Tel. 111—140). 6-ik hétre prol.! **Gulliver a törpék országában.** — **A viz akrobatái** (¾6, ¾8, ¾10; szo., v. és ü. ¾4-kor is).

CORSO. (Tel. 182—818.) **A kék hold völgye** (¼6, ½8, ¾10, sz., vas. és ü. ½4, ½6, ¾8, 10).

DÉCSI. (T. 125—952.) **Modern szimfónia** (½6, ½8, ½10, sz., v., ü. ½4-kor is).

FORUM (T.: 189—543). **A bagdadi tolvaj** (¼6, ½8, ¾10; szom., vas., ü.: 3-kor is).

HIRADÓ FILMSZINHÁZ. (T. 222—499.) Balkáni és afrikai háboru. Rajzos hiradó a Közel-Keletről. A magyar ipar 100 éve. Magyar, Ufa, Luce, Fox hiradók. Szines rajzfilm. D. e. 9-től éjfélig.

KAMARA (T. 423-901). **Egy asszony három élete** (11, ½2, 4, ½7, 9). Első három mérsékelt.

PALACE (T. 221—222). 5-ik hétre prol.! **Dankó Pista.** — **Kolumbus Kristóf** (Rajt.) (11, 2, 4, 6, 8 10). Első három mérs.

RÁDIUS (T. 122—098). **Robinson-család** (½6, ¾8, ¾10; szom., v., ü. ½4-kor is).

OLCSÓ JEGYAKCIÓNK

Két ur szolgája

Goldoni vigjátéka Harsányi Zsolt átdolgozásában május 20-án, kedden, közvetlenül a bemutató után kilencedik bérleti estünk műsorán is szerepel. A Nemzeti előadásán Lehotay, Szabó, Lukács Margit játssza a főszerepeket. Erre az előadásra rendkivül olcsón,

30% kedvezménnyel

árusitjuk a jegyeket valamennyi jegykategóriából.

Jövőheti előadás. Nemzeti. Kedd: **Két ur szolgája.**

*

Jegyakciós előadásaink rendjét a műsortáblázatban vastag betükkel emeljük ki.

Jegyárusitás: Vilmos császár-ut 78. (Tel. 1—122—95—94—93). — Erzsébet-körut 1. (Tel. 225—686). — Apponyi-tér 5. (Tel. 1—833—99). — Krisztina-körut 133. (Tel. 1—569—24).

ROYAL APOLLO (T. 222—002). 3-ik hétre prol.! **András** (5, 7, 9; szom., v., ü. ½4, ½6, ½8, ½10).

SCALA (T. 114—411). **Beáta és az ördög** (¼6, ½8, ¾10; sz., v., ü. 3-kor is).

URANIA. (T. 146—046.) **Beáta és az ördög.** (3, ¼8, ½10; szomb., vas. és ün. ¾3-kor is).

MÁSODHETES MOZIK

Admiral. Balalajka (½4, ½6, ½8, ½10). — **Alkotás.** Töparti látomás (¼4, ¼6, ¼8, ¼10). **Astra.** Egy csók és más semmi (¼4, ¾6, ¼8, ¼10). **Belvárosi.** A szerelem nem szégyen (4, 6, 8, 10). **Budai Apolló.** A gyáva hős (½5, ¾7, 9). **Capitol.** 9 agglegény házassága (½4, ½6, ½8, ½10). **Corvin.** Hatos fogat (½4, ½6, ½8, ½10). **Elit.** A fekete asszony (4, 6, 8, 10). **Gloria.** Notredamei toronyőr (½5, ¾7, 9). **Homeros.** Balalajka (¾5, 7, ¼10). **Ipoly.** A szerelem nem szégyen (½4, ½6, ½8, ½10. **Józsefvárosi.** Balalajka (½4, ½6, ½8, ½10). **Lloyd.** Elnémult harangok (½4, ½6, ½8, ½10). **Odeon.** A szerelem nem szégyen (½5, ¾7, ¼10). **Orient.** Eladó birtok (½4, ½6, ½8, ½10). **Otthon.** A szerelem nem szégyen (¼4, ¼6, ¼8, ¼10). **Rialto.** A szerelem nem szégyen (11, 1, 3, 5, ¼8, ½10). **Simplon.** Kivánsághangverseny (½4, ½6, ½8, ½10). **Tiszti Kaszinó.** 15 és 18-án: Kora Terry. 20-án: A fekete asszony (½5, ¾7, 9). **Tivoli.** A szerelem nem szégyen (¾4, ¾6, ¾8, ¾10). **Turán.** Balalajka (11, 2, 4, 6, 8, 10).

RÁDIÓ MŰSORA

Budapest I, szerdai műsora: 6.40 Ébresztő, torna. 7 Hir, étrend, lemezek. 10 Hir. 10.20 és 10.45 Felolv. 11.10 Vizj. 12 Harangszó, Himnusz. 12.10 Lemezek, közben 12.40 Hir. 1.20 Idő, vizj. 1.30 Cigányz. 2.30 Hir. 2.45 Műsorism. 3 Árak. 3.20 Zene. 4.15 Előad. 4.45 Idő, hir. 5 Szlovák, ruszin ny. hir. 5.15 Szalonzene. 6.15 Felolv. 6.45 Zene. 7 Magyar, német, román ny. hir. 7.20 Cigányz. 7.45 Külügyi negyedóra. 8 Az Opera műsorából. 8.40 Hir. 10.10 Tánczene. 11 Idegen ny. hirek. Kb. 11.25 Lemezek. 12 Hir. — **Budapest II. műsora: 6.40** Előad. 7 Zong. 7.35 Olasz lecke. 8 Hir. 8.10 Lemezek. 9 Előad.

— **Nagybányán a magyar uralom alatt járt nő- és férfidiákok július 6-án általános találkozót tartanak, amelyet a hosszú elszakítottság után ünnepélyes keretek között rendez meg a város közönsége, a gimnázium és a szervező bizottság. A megjelenni szándékozók részvételüket előzetesen jelentsék be, mert egyrészt a résztvevők számától függ az esetleg elnyerendő vasúti kedvezmény, másrészt pedig a Nagybányán szükséges elszállásolásról csak névjegyzék birtokában tudunk megfelelően gondoskodni. Cím: Nagybányai Öreg Diákok Bpest, VIII., Ör-u. 4. Tel.: 136—308.**

— **Dr. Ravasz László püspök családjában gyász van. A** püspök sógora, *Muzsi* János nyug. gimnáziumi tanár 69 éves korában, hosszas szenvedés után elhúnyt. Hosszú, áldásos tanári pályája után a hódmezővásárhelyi új leánygimnázium igazgatására kérték. Ezt a kezdődő intézetet vezette éveken át. Ravasz László püspök egyetlen testvérének, Ravasz Bellának volt a férje. Özvegyén kívül leánya, dr. Muzsi Piroska gimnáziumi tanár gyászolja. Temetése Hódmezővásárhelyen volt május 22-én.

— **A mátraházi református diáküdültetés új vezetője *Nagy* Sándor konventi s. titkár. Diáküdültetési ügyekben közvetlenül hozzá kell fordulni: Budapest, XIV., Ábonyi-utca 21.**

—

Budapesti gyülekezetek

KÁLVIN-TÉR

— **Egyházközségünk a dohányutcai gyülekezete számára május 25-én este 6 órai kezdettel, Dohány-utca 32. I. em. zeneteremben *zsoltárestet* rendez Balla Péter vezetésével. Az est jövedelme a már megvásárolt harmónium költségei fedezésére szolgál. Belépőjegy 50 fillér.**

A Kálvin-téri templomban május 29., 30. és 31-én, csütörtök, péntek és szombaton esténként ½7 órai kezdettel úrvacsorai előkészítő istentiszteletek lesznek. Május 29-én: A vigasztaló, aki örökké veletek marad. Prédikál Muraközy Gyula. Május 30-án: Megismeritek az igazság lelkét. Prédikál Farkas József. Május 31-én: Eljövök tihozzátok. Prédikál és úrvacsorát oszt dr. Ravasz László (különkelyhes úrvacsorai istentisztelet).

A Kálvin-téri asszonykör a Kolozsvárra küldendő úrasztali terítő költségei javára május 24-én, szombat este ½8 órakor a Református Theológia Akadémia dísztermében műsoros estet rendez. A nagyszabású estét dr. Ravasz László püspök vezeti be, közreműködnek: Dullien Klára hegedűművésznő, Furka Gizella zongoraművésznő, Áprily Lajos költő, Harsányi Zsolt író, Koréh Endre, a m. kir. Operaház tagja, Dankó Aladár zongoraművész. Jegyek 1 és 2 pengős árban a helyszínen kaphatók.

A Kálvin-téri gyülekezet küldöttsége június 12-én, csütörtökön Kolozsvárra megy, hogy a Kálvin-téri gyülekezet ajándékát, úrasztali terítőt, a Kolozsvár Farkas-utcai templom számára elvigye. Akik ezen az úton részt óhajtanak venni, sürgősen jelentsék be a Kálvin-téri lelkészi hivatalnál. Uti kedvezményért az egyház vezetősége folyamodott.

FASOR

— **Tanoncok konfirmációi vizsgája** május 22-én, áldozócsütörtökön d. u. 3 órakor volt. Az előkészítést Tunyoghy Csapó András hitoktató lelkész végezte.

— **Konfirmációi vizsgák. A fiúk konfirmációi vizsgáját 25-én, vasárnap d. u. 3 órakor tartjuk. A vizsgákra a gyülekezet minden tagját szeretettel hívjuk.**

— **A konfirmációi fogadalomtétel az** összes konfirmálók részére pünkösd második ünnepén a délelőtti istentisztelet keretében lesz. Konfirmálóink ekkor részesülnek először az úrvacsorában. D. u. 6 órakor pedig közös szeretetvendégséget rendezünk.

— **Az úrvacsorai előkészítőt fiúk** részére pünkösd hetének hétfőjén, keddjén, szerdáján reggel 7—½8-ig; leányok részére pedig csütörtökön, pénteken, szombaton reggel 7—½8 óráig tartjuk.

— **Pünkösd előtti héten, szerdán,** csütörtökön, pénteken és szombaton este 6 órakor a templomban úrvacsorai előkészítő istentiszteleteket tartunk. Az istentiszteleteken szolgálnak szerdán Tóth Endre, csütörtökön Szabó Imre, pénteken Dobos Károly, szombaton Szilháti Sándor.

JÓZSEFVÁROS

— **Május 25,** vasárnaptól **szombatig** minden este evangélizáló előadássorozatot tartanak »Élet — Halál — Lélek« összefoglaló címmel: dr. Reök Iván főorvos, Pógyor István, dr. Juhász Lajos törvsz. bíró, dr. Major László, Msr. Ebby Heynes hindu orvostanhallgató. Gróf Teleki László tolmácsol. Részletes tájékoztatót a vasárnapi istentisztelet keretében a templom kijáratánál adunk.

SKÓT MISSZIÓ

— **Május 25-én** este ½7-kor lesz a nyári szünet előtt az utolsó teaestélyünk, melyen lesz hegedűkettős, ének, Gazda Károly felolvasása Bagdadtól Budapestig címen és bibliamagyarázat. Műsor ára 50 fillér.

TISZTVISELŐTELEP

— **Urvacsorai istentiszteletek rendje a Budapest tisztviselőtelepi református egyházközségben. 1941. május 28-tól, szerdától május 31-ig, szombatig bezárólag minden este ½7 órakor úrvacsorai előkészítő istentiszteleteket tartunk, az »Emlékezet«-templomában (X., Üllői-út 90). Tárgy: »*Én Istenem, sok nagy bűnöm lelkemet szorongatja*«.** 28-án, szerdán este ½7-kor: A bűntudat és hatása (195. dics. 1, 2.). Falussy Dezső. 29-én, csütörtökön ½7-kor: A bűn eredménye (195. dics. 5, 6.). Hegyaljai György. 30-án, pénteken este ½7-kor: A menekülés útja (195. dics. 3, 4, 7.). Nagy Gyula. 31-én, szombaton este ½7-kor: A megmentett lélek hálája (195. dics. 8, 9.). Morvay Sándor.

ZUGLÓ

— **Evangélizációs** istentiszteleteket tartunk a pünkösd előtti héten, május 26-tól, hétfőtől kezdve május 31-ig, szombatig bezárólag, minden este ½7 órai kezdettel a Róna-u. 197. sz. alatti templomunkban. Az igehirdetés szolgálatát végzi Ecsedy Aladár tahitótfalusi lelkipásztor. Az igehirdetések összefoglaló címe: »A visszaszerzett Édenkert«. A naponkénti istentiszteletek részletcímei: »Ahogy az Isten gondolta«, »Az ősi kígyó«, »Mit veszített el az ember?«, »Az üldözött ember«, »Aki nem mondott le róla«, »A visszaszerzett Éden«. Ezúton is hivogatjuk a gyülekezet tagjait a pünkösdi ünnepekre előkészítésül szolgáló áldott alkalmakra.

— **Konfirmandus gyermekeink konfirmációi vizsgáját május 29-én,** csütörtökön d. u. 3 órai kezdettel tartjuk meg templomunkban, amely alkalomra ezúton is hívjuk a konfirmandusok hozzátartozóit és a gyülekezet minden érdeklődő tagját. Az ünnepélyes hitvallás- és fogadalomtételi ünnepély a konfirmandusaink első úrvacsorázása pünkösd másodnapján lesz a d. e. 10 órakor kezdődő istentiszteleten.

— **Az egyházi adó első felével még hátralékban levő egyháztagokat ezúton is kérjük, rendezzék az egyház gazdasági hivatalában vagy küldjék be a birtokukban levő csekken hátralékukat. Nagy költségmegtakarítást jelent, ha az adófizető egyháztagok mielőbb személyesen a fenti módon fizetik be adójukat.**

— **Templomunk új karzatán több mint** száz ülőhelyet tudnánk biztosítani a hívek **részére, ha e célra** nélkülözhető ülőszékeket vagy padokat bocsátanak az egyház hívei rendelkezésre.

Az ige fényénél

Heti üzenet

Krisztus Urunk mennybetávozását megünnepelve, átérezhettük, hogy odafent, Önála van igazi célja és otthona életünknek. De egyelőre itt, ebben a földi világban van kijelölve szolgálatunk helye. És ezért jó ezen a héten az ótestamentumi zsoltárírók bizonyságtétele által megerősödnünk abban a hitünkben, hogy földi sorsunk is teljesen a kegyelem Istenének kezében van. Minden földi áldás Ötőle jön és minden földi nyomorúságunkban is Ötőle várhatjuk a szabadulást. Milyen bizonyos akkor az, hogy a lélek mennyei javaiból sem zár ki senkit, aki bizalommal hisz és várja azokat tőle, vagyis, aki pünkösdi életet akar élni!

Vasárnap, május 25. — Csel. 1, 1—12. A napok gyors múlása ne oszlassa el lelkemben a minapi áldozócsütörtöki ünneplés áldásait. Minden nap maradjon emlékezetemben: az én Uram a mennyben van, onnan igazgat mindeneket!

Hétfő, máj. 26. — 127. Zsoltár. — Magában véve értéktelen az emberi munka. Amit elért, azonnal oda is veszhet. Isten áldása az, ha mégsem volt hiábavaló. Övé legyen érte a dicsőség!

Kedd, május 27. — 128. Zsoltár. — Nem a földi jólét és virágzó családi élet Istennek a legnagyobb ajándéka. Azért nem is adja meg mindenkinek. De ha megadja, abban is az Ő meg nem érdemelt jósága sugárzik ránk.

Szerda, május 28. — 129. Zsoltár. — »Sokat szorongattak...« Aki sokat szenvedett, ne gondolja, hogy kivételes eset az övé! Isten gyermekei gyakran élik ezt át. De elmondhatják azt is: »Mégsem bírtak velem!«

Csütörtök, május 29. — 130. Zsoltár. — Ha Isten számontartaná bűneinket! Éjszakai sötétség volna akkor az életünk. Így is sokszor sötétség telepszik reánk, de várhatjuk a Kegyelemnek reggelét, amely biztosan felvirrad ránk!

Péntek, május 30. — 131. Zsoltár. — Nagy győzelmet vívott ki magában az, aki »elcsendesítette« nagyratörő vágyait és alázatosan elfogadta azt, amit Isten szánt neki!

Szombat, május 31. — 132. Zsoltár. — Dávid esküvésén Isten is esküvéssel felelt. Szent szövetséget köt Isten azokkal, akik Öneki akarnak szolgálni. És amit nekik ígér, az bizonyosabb a halálnál is!

KÜLSŐ-JÓZSEFVÁROS

— **Közös, évzáróünnepélyt rendez az** Ifjúsági Egyesület és Nagyleánykör vasárnap, 25-én d. u. ½6 órakor a Kőris-utca 13. sz. alatt. A gazdag programon művészi számok és a tagok által előadandó műsorszámok szerepelnek. Büffemegajánlásokat hálás köszönettel fogad a rendezőség.

PASARÉT

— **Márta-köri összejövetelre hívjuk** szeretettel a kör tagjait pünkösdvasárnap délután ½6 órára.

KELENFÖLD

— **A református nagygyűlés miatt istentiszteletünk kivételesen ½10-kor kezdődik!**

— **Gyülekezeti evangélizáció. A Budapest-Kelenföldi Református Egyházközség május 23—31-ig minden este 7 órai** kezdettel a Bocskay-úti templomban gyülekezeti evangélizációt rendez, melyen a legnagyobb kérdésről és a legnagyobb feleletről az Igét Békefi Benő református lelkész, evangélizátor hirdeti. Az egyes esték tárgyai: május 25-én, vasárnap: Bűn és felelősség; május 26-án, hétfőn: Megkötözött élet; május 27-én, kedden: Isten készített megoldás; május 28-án, szerdán: Krisztus a megváltó; május 29-én, csütörtökön: Krisztus a megtartó; május 30-án, pénteken: Csak a szentlélek által; május 31-én, szombaton: Válaszolj Istennel! Minden este az evangélizáció után utóösszejövetelt tartunk, melyen a gyakorlati keresztyén élet kérdéseit tárgyaljuk meg és írásban feltett lelki vagy hitbeli kérdésekre ad választ az evangélizáló lelkész. Csoportösszejövetelek a tanácsteremben: Férfiaknak: május 26-án, hétfőn d. u. ½6 órakor. Fiúknak: május 27-én, kedden d. u. ½6 órakor. Asszonyoknak: május 28-án, szerdán d. u. ½6 órakor. Leányoknak: május 29-én, csütörtökön d. u. ½6 órakor. Presbitereknek: május 30-án, pénteken d. u. ½6 órakor. Hitmélyítő bibliaórákat a János első levele alapján az evangélizátor minden reggel 7 órától 7.45-ig tart május 26-án, hétfőn reggeltől kezdve a tanácsteremben. Imaközösség minden este a 7 órai előadás megkezdése előtt a tanácsteremben.

BUDAHEGYVIDÉK

— **Presbitériumunk** legutóbbi gyülésén a gyöngyösi egyházközségnek szórványgondozói munkája előmozdítására évi 200 pengőt szavazott meg. Legutóbbi presbiteri gyülésünkön presbitériumunk a Filadelfiai anyaegyháznak fizetett 50 pengő hozzájárulást, tekintettel a nehéz viszonyokra, 70 pengőre emelte.

— **Leánykörünk anyáknapi ünnepélyének** jövedelméből áldozócsütörtökön d. u. 6 órakor megvendégelte egyházközségünk szegény többgyermekes családanyáit gyermekeikkel együtt, meghitt szeretetvendégség keretében.

BUDA

— **Pünkösd előtti héten, május 26—31-ig a Szilágyi Dezső-téri templomban** minden délután 6 órakor pünkösdi ünnepekre és úrvacsorára előkészítő istentiszteletek lesznek. Ennek keretében prédikálnak: május 26-án, hétfőn: A teremtő Lélek (I. Mózes 1:2.) címen dr. Muzsnai László vallástanár; május 27-én, kedden: A tápláló Lélek (János 6:53—63.) címen Pákozdy László vallástanár; május 28-án, szerdán: A bátorító Lélek (Ap. Csel. 4:7—11.) címen Haypál Béla lelkész; május 29-én, csütörtökön: A vigasztaló Lélek (Ján. 14:26.) címen Koszorús István vallásoktatási szakfelügyelő; május 30-án, pénteken: A megvilágosító Lélek (I. János 1:5—7.) címen Kara Pál honvédlelkész; május 31-én, szombaton: A megdicsőítő Lélek (Róm. 8:14.) címen b. Finta István segédlelkész. Pünkösd első és másodnapján a délelőtt 10 órai istentisztelet alkalmával lesz úrvacsoraosztás.

HOL VÁSÁROLJUNK DOLGOZTASSUNK?

Ezüst és kékrókák, bolerók, bundák olcsón. KÓKAY ENDRE szőrösmesternél, VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 10

HALMI BÉLA udvari és kamarai fényképész Budapest, IV., Kecskeméti-utca 19. — Telefon 184-682

Biedermeier hármasszekrények rakamiék, könyvszekrények, rósasztalok, stíl- és bőrgarnitúrák, egyes darabok olcsón **Tóth bútorüzlet,** Baksáts-tér 8. Telefon 180-141

SAPKÁT vásároljunk a készítőnél Fazekas Kálmán, Budapest, IX, Ráday-u. 3 Sport-, diák-, sofőr-, különleges **sapkák kaphatók**

MŰFOG Olvasóinknak kedvezményben. OTBA és ORBA tagoknak minisztérium által kiutalandó összegért előleg és ráfizetés nélkül. **Biró Sándor** államilag vizsg. fogász, Rákóczi-út 25. Telef.: 138-039

SIMAY SZÖVET-SELYEM IV. PETŐFI SÁNDOR-U. 17.

BÚTORT, saját készítményű **kárpitosárut** OLÁH JÓZSEF kárpitos m. iakberendezésű József-körút 66. Tel. 132-102. Régi bútort beserélek

IFJ. SZELECZKY A. J. kiválóan **fest, tisztít** VII., Izabella-u. 36. Telefon: 228-307. Házhoz küldök. Hazaszállítok

ÍRÓGÉP eladás, javítás, kölcsönzés Horváth Lászlónál Bp., VII., Wesselényi-u. 49 Tel. 223-284

Pályi Eszter és Margit **KALAPSZALÓN** Budapest, IV., Váci-utca 10, földszint. Tel.: 384-349 Alakítást is vállalunk

LŐRINCZI DIVATÁRUK kész női pongyolák, leánykaruhák olcsón **ÓBUDA, POLGÁR-TÉR 5**

Úrvacsorakelyhek, kancsók, tálak, ékszerek KISS FERENC ötvöstanár, ref. presbiternél, Budapest, IV., Haris-bazár 3. Tel. 384-447

BŐRÖNDÖS-MESTER HORVÁTH, IX., Üllői-út 119. Bőröndök, aktatáskák, retikülök. Szakszerű javítások. Olcsó árak

SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ BARTHA LAJOS Budapest, XI., Vásárhelyi Pál-u. 9. Telefon: 258-072.

Mindenféle asztalosmunkát és javítást hittestvéreknek jutányosan, lelkiismeretesen végez **VIDA LAJOS** asztalos, IX., Ernő-utca 19. Telefon: 142—205

MŰBÚTOROK és egyszerűbb lakásberendezések nagy választékban **Tóth József** koszorús asztalosmesternél, **VIII., Sándor-tér 4.** Telefon: 137-252. Fizetési kedvezmény. Vidékre gondos csomagolás. Ref. cég. — Alapítva 1917. évben

Könyveshéz

SZABÓ IMRE:

»NEMZETNEVELÉS«, »A MAGYAR FA SORSA«, »A MAGYAR ÖNISMERET ÉS ÖNBIZALOM«, »DR. CSIKESZ SÁNDOR LELKIPÁSZTORI ÉS PROFESSZORI ESZMÉNYEI«

Szabó Imre esperesnek most megjelent négy füzetét lényegében egy közös gondolat fogja össze. A nemzet belső életének, nevelésének, sorsának és a nemzetért való munkának nagy kérdéseit belső kényszerűséggel világítja meg maga és mások számára. Világosan látja, hogy a nemzettè nevelés történelmi parancs. Ez csak a nemzeti neveléssel érhető el. Önismeretünkhöz hozzátartozik annak meglátása, hogy kicsiny, megcsonkított, kevert, osztálytagozódott, felekezetileg is megosztott nép vagyunk. Európa egyik legszorongatottabb, sorsára most ébredő nép, a megoldatlan szociális kérdések népe, de egyúttal ezeréves történelemmel bíró keresztyén nép, amely meg nem öregedett. A magyar fa történelmi kérdései viszik azután odáig, hogy Csikesz Sándornak, a lelkipásztornak és a professzornak lelki képében keresse meg azokat a vonásokat, amelyek erre a nemzetépítő és nevelő munkára alkalmasak.

A füzetek megrendelhetők a *Református Élet* kiadóhivatalában.

GÁSPÁR GYULA:

A VISSZATÉRT ERDÉLY ÚTIKÖNYVE

(Franklin Társulat kiadása)

A kiváló fiatal erdélyi író a visszatért Erdély városait, gyönyörű útvonalait, nevezetességeit foglalta pompás rendszerbe kis könyvében. Alapos történelmi és földrajzi tudásával tisztázza előttünk rövid oldalakon át mindazt, amit Erdély városairól, tájairól tudnunk kell, s amellett szeretet és írói tudás vezeti a szerzőt abban, hogy mindezt ilyen érdekesen, élvezetesen adja elő. Nagyváradtól Kolozsváron, Désen, Szászrégenen, Marosvásárhelyen, Sepsiszentgyörgyön, Kézdivásárhelyen, a Gyilkos-tón, Marosh évizen át Borsáig, mindent írva találunk az igazán hézagpótló kis könyvben ezekről a páratlan erdélyi vidékekről. A könyvecskét szép és jól összeválogatott fényképek élénkítik.

(i).

LIN YUTANG most megjelent új könyvét előnyösen beszerezheti az EXODUS könyvesboltban
Budapest, XIe., Vásárhelyi Pál u. 12. Telefon: 456-292

Szerkesztői üzenet

T. I. Nem magánlevélben írunk, mert ez az eset komoly nyilvánosságot érdemel. Férje haláloságyán feküdt. Római katolikus pap megtagadta férjétől az áldozást és a gyónást, mert református templomban esküdtek. Végül hajlandó volt férjét meggyóntatni és megáldoztatni, ha férje haláloságya mellett kötelező ígéretet tesz, hogy a római katolikus egyházba fog áttérni. Testvérem, ezt a fogadást megtette azért, hogy élettársát utolsó óráig nyugodtnak és békességesnek lássa. Sokat szenvedett társát eltemette és most lelki meghasonlásban gyötrődik azon, hogy a halottaságy mellett tett fogadást meg kell tennie, viszont érzi, hogy ezzel az evangéliumot, anyaszentegyházát, az Ur Jézus Krisztust hűtlenül tagadja meg. A mi tanácsunk errenézve az, hogy ez a kikényszerített, kierőszakolt fogadás Isten előtt nem lehet érvényes. Ha az evangéliumot előveszi, akkor egészen bizonyos, hogy a lelke megnyugszik. Csak olyan tettekért vagyunk felelősek, amit szabadon követünk el. Amikor lelki kényszer, erőszak parancsol reánk ilyen fogadkozást, azt szabad állapotban bűn volna végrehajtani.

Művészet, Színház, Film

A TIZEDIK KÉRŐ

Harsányi Zsolt és Hunyady Sándor vígjátéka a Vígszínházban

A békebeli, régi, ráérős és jómódú Magyarországban játszódó házassági komédia. A fiatal leány már kilenc kérőjét kikosarazta, s akkor jön a tizedik. A szülők megijednek, hogy most is baj lesz, majd összebeszélnek: a fiatalokat eltiltják egymástól, így biztosan egymásba szeretnek. Ez a dacra alapított szerelem és házasság az egész veleje, értelme és tanulsága — ha nem is sikerül felemelő, pláne irodalmi értelemnek — a háromfelvonásos játéknak. A recept beválik: a fiatalok egymásba szeretnek és a család suttyomban segíti őket, egészen a szökésig. A vígjátékot a kiváló tehetségű szerzőkre való jóízű és pompásan meglátott epizódok tarkítják, valamint az igazán szép (Beethoven, Chopin) zenebetétek. Mégis felmerül a gondolat, hogy ma, amikor az új színházi közönség neveléséről annyit beszélnek, két kiváló író, közös erővel, miért éppen ilyet és ennyit ad a közönségének? A szereplők a jó vígszínházi stílust játszották: Tolnay Klári, Atjtay Andor, Szilassy László, Rátkay Márton, Zimonyi Márta, Dénes György.

KÉT SZERELMES ÓRA. *(Fórum.)* Bizonyság ez a francia film arra, hogy egyszerű, valósággal primitív témából jó író, művészi rendező és fényképész, valamint jó színészek, milyen lebilincselő és izgalmas drámát tudnak kerekíteni. A történet annyi, hogy egy fiatal katona két órára hazaszökik szülőfalujába öreg szüleihez és a lányhoz, akit szeret. A lány azonban időközben a katonakocsmába került: bosszúból a fiú iránt, aki egyszer sem írt neki. Amíg kiderül, hogy a féltékeny anya sikkasztotta el a fiú leveleit, addig a legizgalmasabb, feszültséggel telített jeleneteken át érkezünk el. Mikor a szerelem fénye újra felragyogna már, a fiúnak még a leányra szemetvető aljas kocsmárossal kell életre-halálra megküzdenie. Ez a film drámai kép arról: mennyi élet, sors, szenvedés és öröm fér el kétórai időben. A kis falu fényképezése költői munka. Pierre Aumont a fiatal katona szerepében lángoló, tisztafiatalságú, igazi szerelmes, Corinne Luchaire csunya, lompos öltözékében is üdén szép tud lenni.

(i).

Kiállítás a Tamás-galériában

A mű születésénél két tényező a döntő: a művész és a világ, e kettő szembenállása, eredménye az élmény s az abból kiforró, kristályosodó műalkotás, mely beszámolót ad a művészről és világáról. Aszerint, hogy a műben miként forrott össze a lélek és a világ, helyesebben a két tényező közül melyikről kapunk bővebb tudósítást, beszélünk szubjektív és objektív, expresszionista és impresszionista művészetről. Ha a művész azt mondja el, milyen neki a világ, hogy látja, milyennek érzi, elvi vagy hangulati alapon, akkor szubjektív művésszel állunk szemben, ha arról számol be, hogy milyen a világ a maga színeiben, hangjaival s maga igyekszik érzéseit, véleményét elrejteni, akkor objektív, impresszionista műben gyönyörködhetünk. Basch Andor képei nyomán támadt az a gondolatunk, hogy ezt a tipológiai különbségtételt említsük meg, mert ő egészen a szubjektív típushoz tartozik. Nyugtalan, ideges lélek, aki hangulata, egyéni látásmódja rácsosablakán kitekintve mindent feszültséggel teli, nyomasztónak lát. Színeinek is van valami mélyen hangolt komolysága, ecsetkezelésében pedig az erővel, hirtelen odavetett foltokban valami érdeset, keményet érzünk. Líra ez, de nincs moll hangneme, ellággyulása, melegsége. Kemény, erőteljes művészete érdekes, egyéni vonásai miatt figyelemreméltó, világa, egyéniségén át nézve azonban nem rokonszenves.

Dr. Fekete Lajos

Felelős szerkesztő és felelős kiadó:
MURAKÖZY GYULA
Helyettes szerkesztő:
IZSÁK-GYARMATHY LÁSZLÓ
A szerkesztőség kéziratot nem őriz meg és nem ad vissza.

APRÓHIRDETÉSEK

Ebben a rovatban állást kereső hirdetés szavanként 12, minden más hirdetés szavanként 15 fillér. Legkisebb hirdetés 12 szó. Az első és minden vastagon szedett szó kétszeresen számít. HIRDETÉSEKET a 44.000 példányban megjelenő Református Élet-be felvesz a kiadóhivatal, IX., Török Pál-u. 4. I., telefon: 384-540 (esték: 5873) és Arató hirdetőirodája, VII., Erzsébet-körút 14. Tel.: 422-556.

ÁLLÁST KERES

SZABÓNŐ, elsőrendű (francia, angol) házakhoz is menne. Molnárné, Zsitvay Leó-utca 30.

REFORMÁTUS gépírónő, perfekt munkaerő délutáni állást keres. Telefon: 336-057.

JÓLFŐZŐ komoly nő ajánlkozik fürdőhelyre vagy vidékre. Egressy-út 67/c. villa.

NYÁRI elhelyezkedést keres fiatal, németül beszélő érettségizett tanítónő. »Lehetőleg hegyvidéken« jelige alatt a kiadóban.

HÁROMSZÉKI házaspár úrcsaládnál inasházaspárnak, villaházmesternek elhelyezkedne. Az asszony jól főz, mos, vasal, a férfi kertgondozást is vállal. Címeket a kiadóba kérnek.

GÉPKOCSIVEZETŐNEK ajánlkozik Lakk Mihály, XI., Fehérvári-út 24. I. 2. Ajánlja a fasori lelkészi hivatal.

SZAKÁCS, 48 éves, erdélyi református menekült, bármilyen munkát keres. Vura Péter, VIII., Práter-u. 32., fdsz. 1. Ajánlja a fasori lelkészi hivatal.

37 ÉVES nő házvezetőnői állást vállal magánosnál, vagy idősebb házaspárnál 11 éves bizonyítvánnyal. Veres Pálné-u. 11. II. 7. Markó.

IRODAI munkát, üzletben kiszolgálást, pénztárkezelést gyakorlattal vállalok. Cím a kiadóban.

PERFEKT gyors-, gépírónő, komoly keresztyén helyen állást keres. »Lelkiismeretes« jeligére a kiadóba.

28 ÉVES Szatmármegyei, hentes-, mészárossegéd sürgősen, bármilyen munkát vállal. Nagyon ajánlja a fasori lelkészi hivatal. Címe: Csonka Béla, Dembinszky-u. 46. III. 10. szám.

GÉPÍRÓNŐNEK elhelyezkednék otthonra, gépmunkát vállalnék. »Fiatal tanítónő« jeligére a kiadóba.

FOGLALKOZÁS

KÁRPITOSMESTER Oláh József. József-körút 66. Telefon: 132-102. Új munkák, javítások legolcsóbban.

ÁGI kalapszalon, legkényesebb igényeket is kielégíti. Ráday-utca 24/b.

SZALAY férfiing-, fehérneműkészítő. Református cég! Budapest, Reáltanoda-utca 19.

HETESSY böröndös készít, javít legjutányosabb áron! Váci-utca 73.

KÓKAY János női szabó, Üllői-út 34. Telefon: 140-357.

ÚRISZABÓ elsőrendű fazonmunkát készít: Daru Bálint, Ráday-utca 33/b.

ÜVEGIPARMŰVÉSZET, üvegfestés, díszüvegezés, javítások. Budapest, VIII., Nap-utca 36.

LUDANYINÉ Bognár Vilma női divatszalónja. IX., Üllői-út 25.

ANGOL modern úriszabó Beráta Pál, Sas-utca 5.

DOMOKOS Sándor angol úriszabó. XI., Vásárhelyi Pál utca 11.

MOSÓTEKNŐK, létrák, szárítók raktára: Vas asztalosnál, Visegrádi-utca 4.

BÉLYEGZŐK, zománctáblák, vésések, jelvények. Kovács Lajos, Budapest, Károly király-út 7. 429-327.

ASZTALOS, kárpitos házakhoz, házon kívül legolcsóbban ajánlkozik. Lampert, V., Falk Miksa-utca 5.

»VIKTÓRIA« ruhafestő, vegytisztítóüzem, Damjanich-utca 54. Varga Lajos. Tel.: 420-686.

ÉPÜLET-, műlakatos; lakberendezések, csillárok készítése, Bogdány Andor, Karpfenstein-utca 25.

SIRKŐ, kertdíszek: Thomek István szobrász, XII., Királyhágó-utca 2.

PALÁSTOT szakszerűen készítek már 140 P-től. Úrasztali terítő bármily kivitelben, Süveget 15 P-től. Miskolczy Lajos, Kassa, Fő-u. 59, Ungvár, Pázmány Péter-utca 3.

SZŐNYEGJAVÍTÁS, megóvás, mosás: Turáni szőnyegszövőnél, Fő-utca 80. Telefon: 351-579.

GALAMBOSNÉ sz. Baranyi Ilona férfi fehérneműszalonja. Váci-utca 10.

GALVANIZÁLÓÜZEM: aranyos, ezüstöz, krómoz, Horváth, Horánszky-utca 25.

NYARALÁS

BALATONALIGÁN nyaralásra két- és háromszobás berendezett lakás kiadó. Rauszek Jenőné, Budapest, XI., Eszék-u. 15.

BALATONALMÁDIN, Mogyoró-villában folyóvizes szobák időnyre, napokra. Medvey: 157-513.

ADÁS-VÉTEL

VARRÓGÉPEK, kerékpárok, újak, használtak, javítónál: Varga Mihály, Magyar-utca 11

MINDEN, ami éra, előnyösen Rosta koszorús órásmesternél, Petőfi Sándor-utca három. Telefon: 383-053.

KAPPEL IRÓGÉP, GEHA sokszorosítógép vezérképviselete, Horváth László, Wesselényi-utca 49. Telefon: 225-284.

JESZENSZKY Jenő vas- és háztartási szaküzlet, Ráday-utca 17.

MŰVIRÁG, kalaptoldíszek, menyasszonyi kosszorúk, fátylak, templomdíszítések, legszebb kivitelben; Koltai Ilona, Régiposta-utca 17.

TRIUMPH-írógépek vezérképviselete: Édes és Decsy, Budapest, Akácfa-u. 13.

LÁTSZERÉSZ, Zibrinyi Kálmán. Krisztina-tér 3. Tel.: 166-809.

MENYASSZONYI koszorúk, fátyolok, csokrok, művirágok legolcsóbban. Ungár Sári, Rákóczi-út 14.

MAGYARPERZSÁT, torontáli szőnyeget nagyon jó minőségűt készít és elad, valamint szőnyegjavítást, mosást vállal fiatal református háziiparos. Vörösmarty-tér 6. Horváth.

KUNHEGYINÉ fűző, fehérnemű, harisnya szaküzletében vásároljunk. József-körút 33.

SZOBA

BALATONSZÁRSZÓN, közel a SGD-táborhoz, a Rozáliaiakban két különbejárati szoba mellékhelyiséggel egész nyárra kiadó. Érdeklődni lehet: Bp., XI., Tass vezér-u. 36., félemelet 4.

PASOM egyházhoz tartozó jólelkű úriesalád, napsütéses, liftes vagy I. emeletnél nem magasabb lakásában tisztviselőnő bútorozott szobát keres mérsékelt áron. Címeket: Nefelejts-u. 36., dohánytőzsdébe kérek.

KÁLVIN-TÉRI Úrilányotthon. Féregmentes szoba, központi fűtés, Üllői-út 2.

OKTATÁS

NYÁRI elhelyezkedést keresek bármilyen korú gyermek vagy felnőtt mellé. Németfrancia társalgást, korrepetálást vállalok. »Gyermekbarát« jeligére a kiadóba.

SCHREYER Margit gyorsíróiskolája, Múzeum-körút 23—25. Telefon: 188-674 Államvizsga. Állásközvetítés.

HAMILTON NYELVISKOLA, Erzsébet-körút 15. Német, angol magánórák; csoportok, levelezőképzés.

KÖKÉNY Lajos országgyűlési gyorsíró- és gépíróiskolája. Vilmos császár-út 64.

SZABNI, varrni szakszerűen »Lilla« szalonban tanuljon, Horánszky-utca 13.

JOGI alapvizsgára, szigorlatra, ügyvédire előkészít, szakjegyzeteket bérbe ad: dr. Fehérváry Szeminárium, IV., Apponyi-tér 4.

BÚTOR

MŰBÚTORASZTALOS, Csonka Károly, VIII., Práter-utca 49/a. Telefonhívó: 349-577.

KEDVEZŐ fizetési feltételekre is konyhabútorok, rekamiék, szalonok. Podmaniczky-utca hat.

HANGSZER

HARMONIUMOK olcsón, garanciával, Deménynél, Lázár-utca 13. Árjegyzék ingyen.

ZONGORÁK, harmóniumok eladása, vétele. Mendölné, Beszédy-utca 10. Protestáns cég. Tel.: 146-411.

ZONGORÁK olcsón Murainál (református), Thököly-út 23. 426-631. Hangolás! Javítás!

VEGYES

HEGEDŰS Ferenc áll. vizsgázott fogász műterme. Nagyfuvaros-utca 23.

KOVÁCS régi megbízható, református magánnyomozó. Mérsékelt díjazásért mindent kinyomoz. József-körút 20. Tel.: 136-238.

ÚJ református üzlet nyílt a Vörösmarty-tér 6. alatt! Magyarperzsák, torontáli szőnyegek.

NAGYMÉRETŰ szekrények, sublódok, különböző antik bútorok nagy választékban. Régiségbolt, Bank-utca négy.

GYÁSZOZÁS

PIPÁS KÓNYA a keresztyén közönség **GYÁSZOZÓJA**. Bútordarabok féregmentesítésére speciális gyászkamrák! Iroda: CSAK Calvin-tér 9. Telefon: 188-000.

Vásároljunk, dolgoztassunk a Református Életben hirdető cégeknél!

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. Felelős: Kárpáti Antal igazgató.

A Kazáni szent Szűz

irta: Politovszky Vilmos

Amikor a harctérről hazaérkeztem, kisleányom éppen befejezte esti imáját.

— Mondd, papa, te is tudsz imádkozni?

— Tudok.

— Hol tanultad?

— Hát — hogy is mondjam? Először alighanem az angyaloktól —, azután a nagymamától, aki akkor még az én mamám volt, — később az iskolában és a templomban a tisztelendő urtól, — most pedig Oroszországban...

— Az oroszoktól?

— No — nem éppen tőlük...

Vajjon kitől is tanultam?

*

Már két-három hete voltunk kint az első harcvonalban, míg az orosz végre tudomást vett rólunk is. Eleinte nem igen törődött velünk, de amikor mi is jó egynéhány az orrára koppintottunk a szláv medvének — megharagudott. Attól fogva minden áldott este ott keringtek felettünk a megtorlás gépmadarai.

Akkor még szorosabban működtünk együtt a németekkel, amig teljesen át nem vettük tőlük a számunkra kijelölt frontszakaszt. Velük együtt laktunk, együtt ettünk-ittunk, együtt bujtunk minden este a fedezékbe, illetve ovóhelyre és együtt vártuk türelmesen dohányozva a bombázás végét, hogy végre aludni térhessünk.

Az ovóhelyen alig pislogott valami kis mécsesféle, éppen csak arra elegendő, hogy az ember ne fejjel lefelé vegye a levezető lépcsőt, — különben semmit sem lehetett látni. A sötétség ellenére is feltűnt, hogy *a legtöbb német katona keresztet vet magára, amint leérkezik.* Ez tetszett nekem. Elgondolkoztam a vallásosság hatásáról katonai szempontból. Megnyugtatja a folyton zaklatott idegeket és növel az önbizalmat? Eszembe jutottak a tenger mellett töltött éveim, ahol az ottszülöttek — felnőttek és gyermekek egyaránt — sohasem szállanak hajóra vagy csónakba, sohasem ugranak a tenger vizébe fürdeni anélkül, hogy keresztet ne vessenek magukra; — amikor a légvédelmi, tüzérség és a bombázó szovjet gépek között megkezdődött tűzpárbaj zenéje ismét visszazökkentett az ovóhelyen töltött jelenbe.

Egyszer olvastam valahol egy katonaembernek való jó mondást: „Aki nem fél a haláltól, — az visszatér a háborúból." Én nem félek a haláltól, tehát visszatérek.

Akkoriban történt.

Nem velem, hanem az én kedves Szekeres Tóni bajtársammal, akitől gépkocsivezetést tanultam. Olyas valami történt vele, amitől alaposan megtanult imádkozni. Mert addig ő sem igen vitte többre, mint egy kis keresztvetésre, ha már nagyon közel járt a halál angyala odakint az éjszakában...

Egy délután a folyó magas partján igyekezett az országut felé. Keletnek a folyón tul hatalmas sikság terül el, — lassan emelkedve a láthatárt elzáró erdő hosszu, fekete vonaláig.

Éppen az országuthoz ért, amikor az erdő felől repülőgépek jelentek meg az ég kékjében. Akkor a magyar repülők még nem voltak odakint, — a vörösek pedig nem jöttek nappal. Tehát csak németek lehettek. Azok is voltak, hazatérőben valamely nagyobb vállalkozásból, a folyón tul elterülő repülőterükre.

Leszállás közben gyönyörü manővert hajtottak végre: Röptükben Nyugat felé rajvonalba huzódtak szét, egyik gép a másiktól vagy kétszáz méter távolságra. Majd balra fordultak, miáltal a gépek egymás mögé kerültek. Igy követték a csucsgépet, amely leereszkedve hatalmas körivet irt le a folyó felett délről keletnek, majd északnak fordulva le a repülőtér kifutójáig. Utána percnyi időközökben a többiek. Lenyügöző pontosságu teljesitmény volt.

— Akarja a repülőteret is megnézni? Éppen oda tartunk, — szólalt meg az ut felől valaki.

Tóni odapillantott. Német autó állott az ut szélén, — lámpái német harctéri divat szerint gázálarccal tompitva, ami a járműnek némileg ijesztő külsőt kölcsönöz. Benne német altisztek.

— Kész örömmel, — ha vissza is hoznak.

— Nagyon szivesen. Tessék beülni, — felelt a soffőr.

Tóni nem sokat gondolkozott, beült az autóba és indulás!

Világos délután volt, az országuton végeszakadatlan kocsisorok. Az egyik oldalán kifelé a frontra, a másikon vissza. A legtávolabbról sem volt gyanus a dolog — és mégis!

Elsőnek az orra fogott gyanut. A csukott kocsiban ugyanis meglehetősen erőszakos illat terjengett. Furcsa! A németek nem ilyen — hogy is mondjam, hogy a cenzura meg ne ütközzék? Hm! Nem olyan illatosak, mint ezek itt a kocsiban...

Erre jobban kinyitotta szemeit, de nem nagyon örült annak, amit látott. Az egyenruha ugyan német volt a bentülő ket alakon, hanem az arcuk! Azonkivül mindketten pisztolyt tartottak, lövésre készen a kezükben. Sőt nyugodtan el is süthetnék, senkinek sem tünne fel a pokoli motorzugásban. Hogyan illik ilyesmi német autóhoz?

Csak partizánok lehetnek — emberrablók! Világos nappal éppen őt halászták ki a többi elővigyázatlan közül, noha ő maga is naponta oktatta embereit:

— Ne menjetek sehova egyedül!

Most aztán benne van a csávában!

Szinte hallotta, hogyan suhogtatják a vallatásnál a korbácsot. Mert mindent kivallatnak belőle, amit a honvédségről tud, az bizonyos. Akárhogyan is igyekszik a fogait összeharapni. Mert meghalni és meghalni között nagy a különbség! Nem mondom, hogy kellemes, ha az embert lepuffantják, de mindenképpen kellemesebb, mint ha korbáccsal verik ki belőle a lelket. Ezt nem szereti mindenki. Legalább is Tóni nem szerette. Akaratlanul is felsóhajtott, mire az egyik orosz jóakaróan vigasztalni próbálta:

— Nem félszni venger!

Könnyü neked, gondolta Tóni.

Ezalatt az autó letért az egyenesen kelet felé vezető országutról és néhány kis erdőcskét elhagyva, megállott egy szénaboglya előtt. Csakhogy ház volt, amit csak az vett észre, aki bebujt az alacsony ajtónyiláson.

Beérve, a vörösek első dolga volt Tóni derekáról a pisztolytáskát lekapcsolni. Miután zsebeit is kiüritették, odaültették egy sarokba a földre.

— Nem felkelszni!

Az elszedett miegymást odaraktár az asztalra, pálinkásüveget kerítettek elő és odatelepedtek az asztalhoz. Ugylátszott, hogy várakozni kell valakire, vagy valamire.

Amikor a soffőr is bejött, beszélgetni kezdtek, persze oroszul. Tóni nem értett belőle semmit, pedig könyvből tanult orosz nyelvet. Minél többet ittak, annál élénkebb lett a beszélgetés, mig végre a soffőr veszekedést kezdett a másik kettővel, miközben többször is a falra mutatott. Alighanem ott keltette fel valami a haragját. Tóni odanézett, de nem jól látott oda, mert ugyanannál a falnál kuksolt; csak amikor a soffőr felugrott és leragadott valamit a falról, akkor látta, hogy kis kép volt sötét keretben.

A soffőr káromkodott és felemelte a képet, mintha földhöz akarná vágni, mire a másik kettő is felugrott, hogy elvegyék tőle. *Dulakodás támadt, kések villantak, két lövés dördült,* a kép üvegje estében csörömpölve tört darabokra, a soffőr tátott szájjal a falnak dőlt, az egyik altiszt a kép mellé rogyott és kinjában a képrámát csókolgatta, a másik ki akart az ajtón vánszorogni — *ezt Tóni ütötte le.*

Csak azután kezdett gondolkozni, miután magához vette pisztolyát:

Ezek itt vártak valakit, hogy engem vallasson. Tehát jön valaki és pedig nem egyedül. Mert ha ezeknek volt autójuk, akkor annak is lesz. Ennélfogva soffört és tolmácsot számitva legalább hárommal gyülik meg a bajom. Nekem azonban egyelőre elég volt ebből a háromból...

Gyorsan visszarakta tulajdonát a zsebeibe, felemelte a keretéből kiesett és orosz vérrel szennyezett képet a földről, hogy kint a napon megnézze, melyik szentnek köszönheti szabadulását a könyörtelen haláltól? Kinyitotta az ajtót és közeledő motorzugásra lett figyelmes.

Hirtelen a zubbonya alá gombolta a képet, az ajtó mögé állt és lövésre kész pisztollyal várt — de nem jött senki.

Amikor ismét kint állott a napon, el sem hitte volna azt, ami vele történt, *ha ott nem áll a gázálarcos autó!* Felült, rákapcsolt és amilyen gyorsan csak hajtani mert a hepehupás uton, igyekezett vissza az országutra.

Alig egy órával később ott termett egy rohamosztag annál a bizonyos szalmakazalformáju háznál, — csakhogy az már üres volt. Csak néhány vértócsa éktelenkedett a földön, — az egyik tócsában *összetört feketés képkeret...*

Szakértők szerint Tóni képe a *Kazáni Szent Szűz* képének, az ottani szent szinódus által a kép hátlapján ezüst pecséttel hitelesitett, kicsinyitett másolata, — ugyanolyan kivitelü, kivágott ezüst burokkal fedve, mint az eredeti ikon.

Azóta Tóni is imádkozik.

Érzi, hogy az orosz óriás azért veszti el mentetetlenül a háborut, mert megtagadta Istent! Megtiltotta az imádkozást, eltörülte az ünnepet és a vasárnapot, lerombolta a templomokat, elpusztitotta a szentképeket, a harangokból ágyut öntött és rakásra gyilkolt papot, püspököt — abban a mániákus hitben, hogy mindezzel megdöntötte magát az Istent!

Azért nem tud győzni soha, de soha ellenünk, akiknek Istenünk van és akik imádkozunk hozzá...

Január 24. Vasárnap

Napirend:

VASÁRNAP:

Róm. kat.: C3. Timót pk. — Gör. kat.: C30. Babilasz. — Prot.: C3). Tádé. — Középeurópai időszámitás szerint Budapesten a Nap kel 7 óra 38 perckor, nyugszik 16 óra 47 perckor, a Hold kel 19 óra 58 perckor, nyugszik 9 óra 04 perckor.

HÉTFŐ:

Róm. kat.: Pál megtérése. — Gör. kat.: Naz. Gergely. — Prot.: Pál fordulása. — Középeurópai időszámitás szerint Budapesten a Nap kel 7 óra 37 perckor, nyugszik 16 óra 49 perckor, a Hold kel 21 óra 02 perckor, nyugszik 9 óra 32 perckor.

Élelmiszerpiac

Az élelmiszerpiacon szombaton reggel lanyha volt a forgalom. A zöldség- és főzelékfélék felhozatala általánosságban kielégitette a keresletet.

Változás a következő élelmiszerek árában történt: (A feltüntetett árak nagyvásártelepi árak.)

Zöldség és főzelékfélék: Fejeskáposzta 30, kelkáposzta 36, leveles karfiol 100—150, tisztitott karfiol 125—240, sóska 700, naraj 400—500, fejessaláta 20—70, kalarábé 40—60, petrezselyem 40—54, sárgarépa 24—32, sütőtök 20—70, csiperkegomba 500—600 fillér.

Gyümölcs: Alma nemes 100—340, alma közönséges 100—150, körte 150—300, narancs sárgabélü 440—460, narancs vörösbélü 530—630, gesztenye külföldi 500—520, citrom 20—30 fillér.

Színházak műsora:

OPERAHÁZ. Vasárnap d. e.: Seherezade, Álomjáték, Sylvia (11). Este: A cigánybáró (6). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Tristan és Isolda (A. — 5). Szerda: Farsangi lakodalom (E. — 6). Csütörtök: Veronai szerelmesek (B. — 6). Péntek: Az álarcosbál (F. — 6). Szombat: A sevillai borbély. Pozsonyi majális (D. — 6). Vasárnap d. e.: Tosca (11). Este: Fidelio (Rendk. vb. A. — 6).

NEMZETI SZINHÁZ. Vasárnap d. u.: A vén bakancsos és fia, a huszár (3). Este: Hatalom (I). Hétfő: Hatalom (II). Kedd: Hatalom (III). Szerda: Hatalom (IV). Csütörtök: Hatalom (V). Péntek: Hatalom (VI). Szombat: Hatalom (VII). Vasárnap d. u.: A sasfiók (fél 2). Este: Sellő (6).

NEMZETI KAMARA SZINHÁZ Minden este és vasárnap délután is: Bolero (3. fél 7).

MAGYAR MŰVELŐDÉS HÁZA. Vasárnap d. u.: A GyOSz tarka délutánja (3/4 3). Este: EMSzO népszerűária- és dalestje (fél 7). Hétfő: Nincs előadás. Kedd, szerda csütörtök d. u.: Phedra, Tolakodók (ifjusági előadás — fél 3). Kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat este és vasárnap d. e.: A kassai polgárok (kedd A szer. B. csüt. C, pén. D. szom. E, vas. F. bérl. — 10. fél 7). Vasárnap este: Vidám est (3).

VIGSZINHÁZ. Csütörtökig minden este és vasárnap délután is: Az utód. Péntek, szombat, vasárnap este: A Manderley-ház asszonya (szombat szom. esti bérl., vas. V. bérl. — 3, fél 7).

PESTI SZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: Méreg (3, fél 7).

UJ MAGYAR SZINHÁZ Minden este és vasárnap délután is: Páris (3, fél 7)

MADÁCH SZINHÁZ Minden este és vasárnap délután is: Képeslap beteg (3, fél 7)

FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ Minden este és vasárnap délután is: Mária főhadnagy (fél 3, 6)

ANDRÁSSY SZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: Egy nap a világ (3, fél 7).

VIDÁM SZINHÁZ Minden este és vasárnap délután is: Patyolatkisasszony (3, fél 7).

NEMZETI BÁBSZINJÁTÉK. Vasárnap, szerda, csütörtök és szombat: Az ügyvéd és a férje. Hétfő, péntek: Az ember nincsen fából. Kedd: Tolvaj. Minden délután, péntek szombat és vasárnap délelőtt: A róka csinálta király (11, fél 4 fél 7)

ROYAL REVÜSZINHÁZ Mindennap: Utazás a holdba (fél 7, csütörtök, szombat fél 4, fél 7, vasárnap 11, fél 4, fél 7).

KAMARA VARIETÉ. Mindennap: Legyünk őszinték (fél 7, csütörtök szombat fél 4, fél 7, vasár- és ünnepnap 11, fél 4, fél 7)

KOMÉDIA ORFEUM Mindennap: Szerencse malac (fél 7, szerda szombat fél 4, fél 7 vasár- és ünnepnap 11, fél 4 fél 7)

ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ. Csütörtökig: Artatlan vagyok (3/5, 1/3, vasárnap 1/3, 5, 1/48).

JÓZSEFVÁROSI SZINHÁZ. Csütörtökig: Ördöglovas (3/5, 1/3, vasárnap 1/3, 5 1/48).

KISFALUDY SZINHÁZ. Csütörtökig: Dorozsmai szélmalom (3/5, 1/48, vasárnap 1/3, 5, 1/48).

Vizállás:

A Duna Regensburg és Aschach között, Dunaremete és Esztergom között, valamint Dunapentelénél apad, máshol árad, igen alacsony vizállásu. — Vizállások: Schärding 186, Passau 326, Aschach 123 Struden 125, Krems 166, Bécs 147, holnap ugyanannyi Pozsony 169, Komárom 136, Esztergom 125, Budapest 159, holnap 143, Paks 166, Baja 233, Mohács 294, Bezdán 312, Gombos 148, Ujvidék 300. — A magyar Dunán a jég Gönyünél, Dunapentele és Bezdán között áll, Komáromnál jégmentes, máshol zajlik. — A Rába Szentgotthárdnál minusz 55. — A Dráva Barcsnál 123, Drávaszabolcsnál 120

A Tisza Záhony és Tiszaföred, Csongrád és Szeged között apad, máshol árad, igen alacsony vizállásu. Vizállások: Máramarossziget 118, Tiszaujlak 91, Vásárosnamény 156, Tokaj 140, Tiszaföred 110, Szolnok 60, Csongrád 77, Szeged 186, Zenta 124, Titel 194. — A Tiszán a jég Tokaházától lefelé áll, máshol zajlik. — A Szamos Désnél minusz 58, Szatmárnémetinél minusz 104. — A Bodrog Bodrogszerdahelynél 66. — A Sajó Bánrévénél 36. — A Hernád Hidasnémetinél 13. — A Berettyó Margittánál 32. — A Körösök Csucsánál 32, Nagyváradnál minusz 124, Békésnél minusz 36, Gyománál minusz 49. — A Maros Marosvásárhelynél minusz 87, Makónál minusz 3. — A Balaton Siófoknál 60. — A Velencei-tó Agárdnál 95.

Rádióműsor:

A VATIKÁNI RÁDIÓ JANUÁRI HIRSZOLGÁLATA

Vasárnap 11 óra: Francianyelvű krónika 49.96 m. hullámhossz.

Hétfő 20 óra: Holland hirszolgálat 49.96 m. hullámhossz. 20.30 óra: Olasz hirszolgálat 49.96 m. hullámhossz.

VASÁRNAP, JANUÁR 24.

7.30: Fohász, Szózat, reggeli zene. — **8.15: Hirek.** — 8.30: Ószinte beszéd. — 9: Egyházi ének és szentbeszéd a Fő-utcai Szent Florián görögkatolikus templomból. — 10: Egyházi ének és szentbeszéd a Jelsővárosi Szent Anna-plebániatemplomból. — 11.15: Evangélikus istentisztelet a Bécsikapu téri templomból. — 12.15. Levente-müsor. — 12.35: A negyedik háborus tél. (Előadás.) — 13.10: Rádiózenekar. — 13.45: Időjelzés, hirek, vizállás. — 14: Hanglemezek. — 15: Ipari növények. (Előadás.) — 15.45: Magyar nóták cigányzenekisérettel. — 16.30: Hirek magyar, német, román, szlovák és ruszin nyelven. — 17: Perényi László csevegése. — 17.10: Tánczene. — 17.40: „Mária főhadnagy". Operett három felvonásban. (Közvetités hangfelvételről.) — Az I. felv. után 18.50: Hirek. — 20.55: Hangképek az ökölvivó csapatbajnokság mérkőzéseiről. — 21.10: Luigi Magistretti hárfázik. — 21.40: Hirek, sporteredmények. — 22.10: Rádiózenekar. — 23: Szórakoztató zene hanglemezről. — 23.45: Hirek. — **BUDAPEST II.** 11.15: Beszkárt zenekar. — 12.15: Kamarazene. — 13: Tánczenekar. — 16: A Székesfővárosi zenekar hangversenyének közvetitése a pesti Vigadó nagytermében. — 17: Felolvasás hanglemezekkel. — 18.45: Kocsis László mélyhegedün játszik. — 19.10: Milyen ügyekben forduljunk a Hadilevéltárhoz? (Helyszini közvetités.) — 19.45: Zenekari müvek hanglemezről. — **KASSA.** 7.30: Budapest I. — 12.15: Hirek, heti beszámoló. — 12.30: Jazz-zongoraszámok. — 12.50-től végig Budapest I. müsora.

HÉTFŐ, JANUÁR 25.

5.40: Üzen az otthon. — 6.40: Ébresztő, torna, Hirek, reggeli zene. — 10: Hirek. — 10.15: Tüzoltózenekar. — 11.10: Vizállás. — 11.15: Horváth László énekel. — 11.40: Halhatatlan barátok. (Felolvasás.) — 12: Harangszó, Fohász, Himnusz. — 12.10: Rendőrzenekar. — Közben 12.40: Hirek. — 13.20: Időjelzés, vizállás. — 13.30: Honvédeink üzennek. — 14: Szalonzene. — 14.30: Hirek. — 14.45. Müsorismertetés. — 15: Árfolyamhirek. — 15.15: Rádiózenekar. — 15.50: Székely fiuk utazása Nagyenyedre. (Előadás.) — 16.20: Hirek német, román, szlovák és ruszin nyelven. — 16.45: Időjelzés, hirek. — 17: A kender és len ápolása. (Előadás.) — 17.15: Cigányzene. — 17.45: Tengeralattjárók feltalálója. (Felolvasás.) — 18: Herrer Pál harmónikaegyüttese. — 19.20: Legkedvesebb verseim. Elmondja Abonyi Géza. — 19.35: Vivaldi: A-moll vonószenekari versenymü. — 19.50: Hirek. — 19.05: Könnyü zene. — 19.50: Képes Géza beszél a magyar filmről. — 20.10: Operaház zenekara. — 21.40: Hirek. — 22.10: Magyar nóták cigányzenekisérettel. — 22.50: Tánczene. — 23.45. Hirek. — **BUDAPEST II.** 17: Kassa müsora. — 19.05: Német nyelvoktatás. — 19.30: Hangverseny. — 20.10: Tánczene. — 20.35: Gyulafehérvár kincsei. (Felolvasás.)

Mozik műsora:

ADRIA. (T.: 353—707.) Tavaszi szonáta. — Hiradó 1/24, 1/26, 1/28, vas. és ün 11 és 1/2 2-kor is.

ALKOTÁS. (T.: 355—374.) Mária nővér. — Hiradó. 1/24, 1/26, 1/28. szom. 1/2 2-kor is, vas. és ün. 11 és 1/2 2-kor is. — Hétfőtől: Bünös vagyok. — Hiradó.

ÁTRIUM. (T.: 153—024, 154—024.) Emberek a havason. 1/24, 1/26, 1/28, vas. és ün. 1/2 2-kor is.

BARLANG (T. 422—722.) Prolongálva! Becsvér. — Magyar hiradó. Mindennap: 1/2 2, 1/24, 1/26, 1/28 Első előadás mindennap mérsékelt helyárral

BELEZNAY. (T.: 225—276.) Elődik hétre prolongálva! Keresztuton. Mindennap: 11, 1/2 2 1/24, 1/26, 1/28.

BELVÁROSI HIRADÓ. (T.: 131—241.) A szerelfalva—dédai vasut. — Rajzos hiradó az afrikai francia birtokokról. — Donald a rendőr (rajzfilm). — Magyar Ufa és Luce hiradók. Folytatólagos egyórás előadások 10—21 óráig.

BETHLEN. (T.: 225—063.) A király bolondja. — Hiradó. 1/24, 1/26, 1/28, szo., vas. és ün. 1/2 2-kor is. Első előadás mérsékelt helyárakkal.

BUDAI APOLLO. (T.: 351—500.) Tábori szinház. 1/24, 1/26, 1/28, vas. 1/2 2-kor is. — Vas. d. e. 11-kor: Madridi kém. — Hétfőtől: Tisztitótüz.

CORVIN. (T.: 134—930, 339—504.) Pofon az éjszakában. 3, 5, 1/28, vas és ün. 1-kor is.

DAMJANICH (T.: 25—644.) Tavaszi szonáta. — Hiradó. 1/24, 1/26, 1/28, vas. és ün. 11 és 1/2 2-kor is.

DEÁK (Decsi) (T. 121—343, 125—952.) Kalyi — Hiradók Mindennap 1/2 2 1/24 1/26, 1/28

DUNA. (T.: 111—994.) Sziriusz. — Hiradó. 1/24, 1/26, 1/28, vas. és ün. 1/2 2-kor is.

FORUM. (T.: 189—707, 139—543.) Láthatatlan bilincs — Hiradók 1/24, 1/26, 1/28, vas. és ün. d. e. 11-kor is

GLORIA (T.: 427—521.) Tavaszi szonáta. — Premier Ufa hiradó 1/24, 1/26, 1/28 vas. és ün. 1/2 2-kor is. — Hétfőtől: Tosca. — Magyar hiradó.

HIRADÓ FILMSZINHÁZ. (T.: 222—499.) A szerelfalva—dédai vasut — Rajzos hiradó az afrikai francia birtokokról. — Donald a rendőr (rajzfilm). — Magyar Ufa és Luce hiradók. — Szines rajzfilm. Folyt. egyórás előadások 9—21 óráig.

HOMEROS. (T.: 496—178.) Végre. — Tessék jegyet váltani. — Világhiradók. 1/24 1/26, 1/28, vas. és ün. 1/2 2-kor. — Hétfőtől: Tavaszi szonáta. — Tessék jegyet váltani — Világhiradók.

JÓZSEFVÁROSI (T.: 131—316.) Estélyiruha kötelező. 1/24, 1/26, 1/28, szo., vas. és ün. 1/2 2-kor is. — Hétfőtől: Pénz beszél.

KAMARA. (T.: 423—201.) Elődik hétre prolongálva! Férfiuhűség — Hiradó. Mindennap: 11, 1/2 2, 1/24, 1/26, 1/28. Első két előadás olcsó, a harmadik mérsékelt helyárakkal

KASZINO (T. 185—329, 383—102.) Katyi 1/26, 1/28 szom 1/2 2-kor is, vas és ün d e. 11-kor is.

KORZÓ (T.: 182—818.) Tasnády Fekete Mária: Bengázi. 1/24 1/26, 1/28 vas és ün d e. 11-kor is.

NEMZETI APOLLO. (T.: 222—002.) Emberek a havason. — Magyar hiradó. 3, 5, 7, szom. 1-kor, vas. és ün. 11 és 1-kor is.

OMNIA. (T.: 130—125.) Vörös vihar. — Hiradók. 1/24, 1/26, 1/28 szom. 1/2 2-kor is, vas. és ün. d. e. 11 és 1/2 2-kor is.

OTTHON. (T.: 146—447.) Tavaszi szonáta. 1/24, 1/26, 1/28, vas. 1/2 2-kor is. — Vas d. e. 11-kor: Aranyember.

PÁTRIA. (T.: 154—673.) Második hétre prolongálva! Styx kapitány leszámol. 10—1-ig folytatólagos, és 1/24, 1/26, 1/28.

PEST (T. 221—222.) Négylovas hintó Mindennap: 11, 1/2 2, 1/24, 1/26, 1/28. Első két előadás olcsó, a harmadik mérsékelt helyárakkal

RADIUS. (T.: 122—098, 120—564.) A hegyek lánya. (Fényes Alice, Nagy István). Második hétre prolongálva! — Rókavadászat a bajor alpokban. 1/24, 1/26, 1/28 szom. 1/2 2-kor is vas. és ün. d. e. 11 és d. u. 1/2 2 kor is.

SCALA (T.: 114—411.) Egy szív megáll. — Luce és Magyar Hiradó 1/24 1/26, 1/28. szo. vas és ün. 1/2 2-kor is

SZÉKELY. (T.: 226—425.) Nagy árnyék. — Hiradó. Mindennap: 11, 1/2 2, 1/24, 1/26 1/28. Első két előadás mérsékelt helyárakkal.

TISZTI KASZINÓ ZARTKÖRŰ FILMSZINHÁZA. Jan. 24-én: A király bolondja (Rigoletto). — 26-án: Négy testőr. Előadások kezdete: 1/28 és 1/27 órakor.

UGOCSA (T.: 154—422.) Bünös vagyok. — Hiradó. 1/24, 1/26, 1/28, szo., vas és ün. 1/2 2 kor is. — Vas. d. e. 11-kor: Az őrdög nem alszik. — Hétfőtől: A 103-as nem tért vissza.

UJBUDA (T.: 269—999.) A király bolondja. — Hiradó 1/24, 1/26, 1/28, vas és ün. 11 és 1/2 2-kor is.

URÁNIA (T.: 146—046.) Második hétre prolongálva! Rembrandt — Hiradó. Mindennap: 1/23, 1/25, 7.

XXV. ÉVF. 19. SZÁM. **NEMZETI UJSÁG** 1943 jan. 24. VASÁRNAP

Főmunkatárs: IURI BÉLA † 1919—1936.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest V., Honvéd-utca 10. Telefon: 119-660, 119-660 és 119-669
Budapesti és környéki cimváltozások és reklamációk 113-006.
Előfizetési pénztár: Báthory-utca 5. Hivatalos órák 8—4-ig. Telefon: 116-935.
Belvárosi kiadóhivatal: IV., Kossuth Lajos-utca 5. Telefon: 189-533 es Christophoros utazási és menetjegyiroda. Telefon 187-502
Szinházjegyiroda a Christophorosban. Telefon: 189-533 és 187-502.
Lókkiadóhivatalok: (Videki előfizetési és érusitási osztály) V., Báthory-utca 5. Telefon 119-660 és a Pázmány könyvkereskedésben, Baross utca 82. Telefon 135-479.
Előfizetési ára egy hóra 4.— P, negyedévre 11.60 P.
A Nemzeti Ujság postatakarékpénztári csekkszámlája 2090

Nyomatott a PALLAS IROD. és NYOMDAI R.-T. körforgógépein, Budapest, V., Honvéd-utca 10. sz. (Felelős: Győry Aladár igazgató.)

VÁLTOZÁSOK A NAGYVÁRADI SZÉKESKÁPTALANBAN

A Magyar Kurir nagyváradi tudósitója jelenti: XII. Pius pápa Scheffler János szatmári püspök, nagyváradi apostoli kormányzó előterjesztésére Lindenberger János apostoli protonotáriust, a nagyváradi székeskáptalan éneklőkanonokját nagyprépostá, dr. Luttor Ferenc apostoli protonotárius, Magyarország szentszéki követségének kánonjogi tanácsosát a székeskáptalan mesterkanonokjává nevezte ki. Olvasókanonok lett: dr. Némethy Gyula, éneklőkanonok Imrik Sándor, őrkanonok dr. Schriffert Béla apostoli protonotárius, kormányzói helynök, székesegyházi főesperes Molnár Dezső Kálmán, békési főesperes dr. Papp József, középszolnoki főesperes Barthoss Ferenc és krasznai főesperes pedig Brösztel Lajos lett. Az uj nagyprépost és az uj mesterkanonok beiktatása január 19-én reggel 9 órakor a székesegyházban megtartandó szentmise után történt. A beiktatáson jelen volt Scheffler János szatmári püspök, nagyváradi apostoli kormányzó.

A KLOSz budapesti körzetéhez tartozó klubok rendes tagjainak és felavatandó uj tagjainak tanulmányi napja január 31-én, vasárnap reggel 8 órakor szentmisével kezdődik a Szociális Testvérek Társaságának anyaházában (XIV., Thököly-ut 69). A tanulmányi nap előadói: a) az egész közösségnek: dr. Tiefenthaler József, a budai Szent Imre-kollégium igazgatója (Az egyház szervezete) és dr. Bán Imre káplán, a törökőri KLOSz-klub lelkivezetője (Gyakorlati lelki élet a Katolikus Akció szolgálatában); b) a rendes tagoknak: Stadler Frieda, a KLOSz igazgatónője (Időszerű feladatok) és Palágyi Natália szociális testvér (A közösségi szellem kialakitásának feltételei); c) az uj tagoknak: Tóth Mária orsz. elnök (A KLOSz leányideálja és a négyes célkitüzés) és Zombory Aranka, a közp. Margit-csoport elnöke (A virágzó klubélet biztositásáról). Ötperces előadásokat tartanak: Berkes Gizi, Iván Éva, Szentiványi Juci, Bencs Marika, Boda Flore, Kirchner Ilona (A harmónia, az egészségi szempontok és a szolgálatkészség eszméjének érvényesitése a gyakorlatban. — Miért olyan kényelmetlen és ellenszenves néha a világi apostolkodás annak, aki végzi — és annak, akit a világi apostol meg akar nyerni. — A jelvény, egyenruha, fehér sapka szerepe a mozgalom életében.) Verset mondanak: Domány Magda, Berkes Gizi és Sipos Kató. A rendes tagok és felavatandó uj tagok pontos megjelenését és (5 óráig tartó) egésznapos részvételét kéri a vezetőség.

A KATOLIKUS SZAKSAJTÓ RÉSZVÉTELE AZ ELSŐ ORSZÁGOS SZAKSAJTÓKIÁLLITÁSON. A jövő héten nyilik meg ünnepélyes formák között a városligeti Műcsarnok összes termeiben az Első Országos Szaksajtókiállitás. A szaksajtókiállitás katolikus részének megrendezését Czapik Gyula veszprémi püspök elnöklete alatt álló Actio Catholica országos sajtószakosztálya vállalta, amelynek kebelében Mihalovics Zsigmond pápai prelátus, országos igazgató elnökésével, Jajczay János egyetemi m. tanár, Szentkuthy Pál könyvtári főfelügyelő és Jámbor Dezső titkár bevonásával szükebb bizottság alakult, amely Pajó Gyula és Kovács József művészeket bizta meg a szaksajtókiállitás katolikus részének elrendezésével. A kiállitás a katolikus szaksajtót a legrégibb kortól kezdve a legujabb időkig: nagy reprezentánsain: Pázmány Péteren, Telegdi Miklóson, Sámbár Mátyáson, Szalkz León, Prohászka Ottokáron és Bangha Bélán keresztül mutatja be.

Mihalovics prelátus mondja az idei Pázmány sajtószentbeszédet. A katolikus irók és hirlapirók Országos Pázmány Egyesülete január 28-án, csütörtökön este 6 óra 30 perckor tartja évi rendes közgyülését a Szent Gellért-szálló dohányzójában, majd ezt követően a szálló Dunatermében 7 óra 30 perces kezdettel Pázmány serlegvacsoráját, amelyen a serlegbeszédet *Homonnay* Tivadar főpolgármester mondja. Január 31-én, vasárnap az egyetemi templomban 12 óra 15 perces kezdéssel a katolikus irók és ujságirók részvételével szentmise lesz, amelyen a sajtószentbeszédet az egyesület felkérésére *Mihalovics* Zsigmond pápai prelátus, az Actio Catholica országos igazgatója mondja.

Személyi hir az esztergomi főegyházmegyéből. Serédi Jusztinián biboros, Magyarország hercegprimása *Peisz* Lajost kinevezte a Budapest III. ker. Mária Kő (Szüz Mária Szive) plebánia plebánosává, *Drozdy* Gyulát pedig Felsőszőllősre plebánoshelyettesnek, *Józan* Lajos Komjáton, *Cserpán* Ignác ujmisés pedig Hidaskürtön lett káplán.

Az óbudai oltáregylet az egyházközség inséges szegényeinek téli segélyezése céljából *január 24-én*, vasárnap délután 5 órai kezdettel a III., Kiskorona-u. 45. sz. alatti kulturteremben műsoros estet rendez. A gondosan összeállitott műsor keretében fellépnek *Petry* Kató, az Operaház tagja, *Ferenczy* Károly szinművész és az óbudai egyházközségi KLOSz működvelő gárdája is.

A budapesti alsóvizivárosi egyházközség kulturális szakosztálya a sebesült katonák megvendégelésére jól sikerült műsoros filmelőadást rendezett. P. *Erdész* István üdvözlő szavai után *Kerékgyártó* Árpád tanügyi főtanácsos a jó sajtó nagy fontosságáról mondott beszédet és méltatta azokat a gondolatokat és megállapitásokat, amelyekkel Magyarország biboros hercegprimása üdvözölte a Központi Sajtóvállalatot ez év elején 25 éves jubileumi évének megkezdése alkalmából. A beszéd elhangzása után P. *Köhler* Ferenc lazarista atya, a Szent Vince Egyesület igazgatója szebbnél-szebb film-felvételeit mutatta be a karitász augusztatelepi munkájáról, a máriaremetei betegnapról, P. Bangha életéről és a csiksomlyói bucsuról. Az előadás amely a nemes célra szép összeget jövedelmezett a kongresszusi himnusz eléneklésével ért véget. Ugyancsak most tartotta évnyitó gyülését az egyházközség Credo egyesülete is, mely alkalommal dr. *Balogh* Károly polgári iskolai tanár „A szocializmus történetéről és fejlődéséről" tartott értékes előadást.

SZINHÁZ-MŰVÉSZET

Lehár-bemutatóra készül az Operaház

A magyar zenei élet jelentős művészeseményének igérkezik *Lehár* Ferenc, a világhirü zeneköltő legujabb alkotásának a *„Garabonciás diák"* dalmünek a bemutatója, amelyet értesülésünk szerint, február közepére tervez az *Operaház* igazgatósága. Köztudomásu, hogy az uj *Lehár*-alkotás alapgondolatát egy régebbi müvéből a *„Cigányszerelem"*-ből meritette a mester. A régi daljátékból azonban jóformán semmit nem őrzött meg uj művében *Lehár* alkotó művészete. *Innocent-Vince* Ernő, a jelestollu iró teljesen uj szöveget irt a *Lehár*-alkotáshoz, amely mint egységes magyar opera bizonyára lelkes visszhangra talál majd a közönség körében. A tervek szerint maga a nagy zeneköltő, *Lehár* Ferenc is Budapestre érkezik az ujdonság bemutatójára és nem kizárt, hogy annak nyitányát személyesen vezényli. A *„Garabonciás diák"* próbái serényen folynak az Operaházban *Rubányi* Vilmos, a fiatal kitünő karmester zenei irányitása mellett. A *Lehár*-ujdonságot eredetileg *Fülöp* Zoltán rendezésére bizták, sajnálatos megbetegedése következtében azonban *Oláh* Gusztáv főrendező vállalta a mü szinpadi beállitásának további vezetését. Ily módon azután két rendezője is lesz a *„Garabonciás diák"*-nak, mert *Fülöp* Zoltán már korábban elkészült az egyik kép kidolgozásával. Az ujdonság főszerepeit *Orosz* Julia, *Osváth* Julia, *Hámory* Imre, *Mateczky* Oszkár, *Sárdy* János alakitják, de hálás feladathoz jut az énekkar, sőt a tánckar is. A közönség körében máris nagy érdeklődéssel várják az uj *Lehár*-bemutatót, amely bizonyára emlékezetes estje lesz az *Operaház* évadjának. *(d.)*

TANGÓHARMONIKA Különböző legjobb gyártmányok Stemberg hangszergyár Rákóczi-út 60. Árjegyzék ingyen

NEMZETI SZINHAZ: HATALOM Egyetlen könnyü vonal a rajzon, az ecset egy finom érintése a vásznon vagy valamilyen uj jelző a mondat egyhangu rendjében sokszor élesebben kiemeli a kifejezés értelmét és hangulati tartalmát, mint a legeröteljesebb kontur vagy a legpatétikusabb szópiramis. Minden „arcpoetika" azzal a dodonai tanitással hozza zavarba az avatatlanokat, hogy az esztétikai értékek kapcsolatában szinte megfoghatatlan viszonylagosságot lát. A könnyedet sulyosnak, az egyszerüt bonyolultnak, a keveset siknak, a sokat kevésnek magyarázza. A zavar tehát tüstént megmutatkozik a müalkotásban, mihelyt felmerül az a kérdés, vajjon az iró ösztönös tapintata el tud-e igazodni ezekben az ellentmondásokban vagy sem. *Galamb* Sándort biztonságérzete s nagy irodalmi kulturája azonban megóvja ettől a belső zavartól és uj vigjátéka szerkezetében pontos mérleggel dolgozik. Csak merész lendületét kell nála kifogásolnunk, amellyel elénk tálalja mindazt a jót, bőségeset és zamatosat, ami a szellemiekben megkoplaltatott mai közönségnek bizony elrontja a gyomrát. A „Hatalom": — egy modern „kétszomszédvár" haragos öregjeinek és szerelmes fiataljainak mulattató küzdelme. Ezen tul: két nemzedék kocódása és vitája is a boldogságról, a hivatásról és az életben való érvényesülés művészetéről. Megépitésében józanul tiszta és világos s mint a klasszikus vigjátékban, egyetlen szálat sem dob félre, sőt teliaggatja szikrázó disszel, cukorral és nyalánksággal, mint a buzgó mama a kicsiny karácsonyfát. Minden lehetőséget kiaknáz, ami dédelgetett hősei játékos kedvét s a közönség tetszését fokozhatja. Szinművének társadalomnevelő célzatai kedvéért a legszélsőbb tipusok beállitásától sem riad vissza, csakhogy minél izléstelenebbnek és vaskosabbnak itélje a történést, az olthatatlan hatalmi vágyat, nevetségesnek a bosszus indulatait. E célzatok kedvéért gyakran erős harsogó vörösbe és maró feketébe mártja — az ecsetjét még ott is, ahol egy könnyü vonal, egy elhallgatás vagy egy finom célzás bőségesen elegendő lenne. Mukányi-szerü alakjaitól nem sajnálja a nagy lendületü ágálás örömét, ami a legfegyelmezettebb művészt is elragadja, ha az iró maga is áldását adja a bővérü komédiázásra. *Galamb* uj vigjátékát tehát éppen ezért nemcsak a nézőtér tapsolja meg, hanem a szinpad is. Figuráinak mindegyike hálás tipus. Lehotay dohogó, önérzetes apája, *Kovács* Károly stréber miniszterjelöltje, *Ungváry* kenetes ifju szerelmese, *Abonyi* fontoskodó titkára, *Matány* Antal bokázó párbajsegédje — mind-mind kitünő, még tulzásaikban is. *Apáthy* rövid jelenete a félbolond filozófus, az örök dilettáns s a reménytelen zugköltő szerepében félelmetesen élethü. *Berky* Liliről viszont nem hisszük el, hogy az intrikus mamák népes táborához tartozik, *Mészáros* Ágiról pedig majdnem megfeledkezik a szerző, holott a két villában, a reggeltől délig tartó zsufolt históriában őmiatta történik minden. Talán a függöny is tulkésőn hull le a két család áldatlan vitájára...

KÉZAI BÉLA

Mengelberg vezényelt

Ismét körünkben üdvözölhetjük Willem *Mengelberget*, mindenkori kedves vendégünket. A világhirü holland karmester két alkalommal vezényli a *Székesfővárosi Zenekart*. Első zenekari estje pénteken volt a Vigadóban. A külföldi nagyságnak kijáró tisztelet megnyilvánulásaképen akkora közönség érdeklődött a hangverseny iránt, hogy a kistermet is ki kellett nyitni.

Mengelberget ugy ismerjük, mint a zenei józanság megtestesitőjét. Nem véletlen, hogy pirospozsgás, korpulens figurája azt az egészséges lelket zárja magába, amely nem varázslatot lát a zenében, hanem jó polgári környezetbe illő életmegnyilvánulást. Józansága ezuttal az eddigieknél is fokozottabb mértékben észlelhető tény volt. Szinte már a zene rovására ment. Hiába, a fantáziának árt a tárgyilagosság és a zene szempontjából mindenesetre helyesebb, ha a dirigens inkább saját szubjektiv lényén keresztül vetiti a tárgyias hüséggel tolmácsolt zeneszerzőt.

A hangverseny főszáma, *Csajkovszkij V. szimfoniája* itt-ott alkalmat adott a hirneves karnagynak, hogy nagy egyéniségét is reflektorfénybe állitsa. Főleg az *Andante cantabile* tétel felforrósuló hőségét árasztotta hatásosan. Viszont a bensőséges kantilénáju kürtszólót most is elrontotta a kornista. Egyáltalán meg kell mondani, hogy a zenekar, különösen a nehéz rezek, de ellensulyképen a könnyü fafuvók is állandóan azt a benyomást keltették, mintha még olyan zenekarművész, mint *Mengelberg*, sem tudná átlagon felüli teljesitményre birni őket. A szimfónia fináléjában volt robusztus erő, a rézfuvókar tulexponálásával. *Liszt Les Preludes* cimü szimfonikus költeményét jól ismerjük gramofonlemezről, *Mengelberg* zenekarával és saját vezénylésével, a mostani nem ért föl az amsterdami *Mengelberggel*.

Az est szólistája *Martzy* Johanna, a fiatal, de már ismertnevü hegedümüvésznő volt. *Csajkovszkij* hegedüversenyét játszotta. Kétségkivül igen komoly művészegyéniséget tárt föl a közönség előtt. Teljesen magáévá tudta tenni a nagy orosz szenvedő szertelenséghe csapó szenvedélyes kedélyvilágát. Játéka éppen forró szenvedélyével lepett meg. Ezzel szemben a zenekar nagy dirigensünk vezénylete alatt idealisan szenvedélymentes kisérőzenét produkált. **(Sz. I.)**

Mengelberg második hangversenyét is közvetiti a Rádió

Mengelberg, a kiváló holland vendégkarmester, január 29-én ujból vezényli a *Székesfővárosi Zenekart*. A rádió *Mengelberg* második hangversenyét is közvetiti 29-én, 18 óra 45 perckor, Budapest I. müsorán. E hangverseny szólistája *Blaha* Márta zongoraművésznő lesz. A müsoron Kodály: *Galántai táncok*, Schumann: *A-moll zongoraversenye* és Beethoven: *Eroica szimfóniája* szerepel.

VIGSZINHÁZ

Pénteken, január 29-én először

„A Manderley-ház asszonya"

Szinjáték 3 felvonásban (6 kép). Irta: Daphne du Maurier. Forditotta: Hertelendy István

TOLNAY KLÁRI,

Szakáts Miklós, Sivó Mária, Ladomerszky Margit, Mihályi Ernő, Berky, Bihary, Boray, Gonda, Hidassy, Károlyi, Vértess

A m. kir. Operaházban vendégszerepló világhirü karmester H. v. KARAJAN a SIEMENS-POLYDOR hanglemezekre felvett nagy zenekari müveket is vezényli.

SIEMENS POLYDOR

Az Actio Catholica 84. számu filmkritikája

Vörös vihar. Egy finn származásu szovjet kémnőnek izgalmas története, sok valószinütlen helyzettel, de erkölcsileg tiszta levegőben.

Láthatatlan bilincsek. A törvénytelen gyermek problémájának komoly szándéku és becsületes megoldása, az élet árnyoldalainak éles ábrázolásával.

Fofen az éjszakában. Alig mulattató, de többször boszantó német xáltozata egy sikamlós magyar filmbohózatnak.

J-s A.

— **Kiállitás.** A Tamás-galériában Basch Andor állitotta ki képeit, — a saját utjain járó erőteljes modern festő, akinek vásznai között járva szinte ugy tünik fel, mintha már szineitől is jónéhány fokkal magasabb lenne a terem hőmérséklete. Tüzes, kemény, sulyos szinekben látja a világot, annak szinjelenségeit ezen az egyéni optikai skálán szüri át. Ezért szeret festeni szines helyiségeket, tarka falakkal és tarka szőnyegekkel és óriási üvegablakokkal, már majdnem üvegfalakkal, amelyeken hervadó vagy virágzó parkok fái tekintgetnek be nyugtalanul. Mai modern festőink között talán ő fest legszivesebben csendéleteket. De az, ami talán a legjobban érdekli s ami festészetének legjellemzőbb vonása: a szinek és a formák mögött lévő mozgás és feszültség megörökitője. Csendéletei ugy tetszik, mintha abban a pillanatban álltak volna meg a szétguruló almák, mintha most frissen gyürte össze a kéz a melléjük dobott asztalkendőt, — sőt az álló tárgyakban is, amelyeket lefest, de egymással kiegyenlitett mozgások csatáznának. Valósággal drámaivá fokozza a szinek erős feszültségeit is. Valami alkati nyugtalanság nyugtalan festője. I—s A.

Olvassuk a Képes Krónikát

— **A Fodor-zeneiskola** második féléve február 1-én kezdődik. Beiratások: naponkint 4—5-ig Andrássy-ut 40. szám alatt.

Marnitz táncparádé

Február 2-án este 6 órakor Művelődés Háza. Boray Bella, Péry Sári, Kelly Anna és 24 sztár, 3 zenekar, Százfagu katonakórus! Tánc! Humor! Zene! Romantika! Jegyek 1 pengőtől Marnitznál, József-körut 37. és a jegyirodákban.

HARMÓNIA

HANGVERSENYEK:

Ma olasz hangverseny

4 kor Vigadó, vez.: CSILLERY, közr.: JARAY József, SILVESTRI Renzo, SZFÖV. ZENEKAR. Műsoron: VIVALDI: Versenymű, RÉGI OLASZ ÁRIÁK, PIZZINI: Dolomitek, RESPIGHI: Zongoraverseny (bemutató).

ÖRÖK BARÁTAINK — KEDVELT MŰVÉSZEINK

(R. H. III.) 27 én ZENEAKADÉMIA 7 óra.

NÉMETH MÁRIA, PALLÓ IMRE DR.

operaáriákat és dalokat énekelnek,

LÁSZLÓFFY M., LENGYEL G.

BEETHOVEN. Tavaszi szonátáját játsszák,

SENYEI VERA, VÁRKONYI ZOLTÁN

Ady, Babits, Petőfi, Téth A., Vörösmarty verseket szavalnak.

STEFÁNIAI, LÁSZLÓFFY

Mozart, Liszt, Kreisler—Stefániai stb. 2 zong. müveket játszanak.

KERPELY JENŐ

Chopin, Granados, Goula müveket gordonkán.

Összekötő szöveget mond és konferál:

DR. LEGENYEI JÓZSEF.

Zongorán kisér: FÖLDES LÁSZLÓ.

MENGELBERG

II. zenekari est 29-én, V. fél 7. Mesterb. B" VII. („3 Beethoven szimf." bérletben I. est.) SZFÖV. ZENEKAR, közr.: ELAHA MÁRTA. Műsor: KODÁLY: Galántai táncok, SCHUMANN zongoraverseny, BEETHOVEN III. szimf.

KÖLNI (KAMARA)-TRIO febr. 3. Z. fél 7.

FILH. HANGV. 5-én O. 7.

J. HEESTERS 100 tagu jazz-zenekarral febr. 5—6, MM.

DOHNÁNYI Beethoven zong. est febr. 9.

KONCERT rendezései:

SZEGEDI—VÁSÁRHELYI Magda kétzongorás matiné MA Z. 11. Jegyek Zeneakadémián.

FARAGÓ zongoraest 28. V. 7.

MENGELBERG II. hangv. 29. (H.)

BASILIDES matiné febr 7.

SOLYMOS—SZERVÁNSZKY szonátaest 8.

DOHNÁNYI—BEETHOVEN-est 9. (H.)

BISZTRICZKY hegedüest 17-én.

Bach Ubul

— **Mennyit forgolódunk álmunkban?** Egy amerikai ágybetétgyár-tulajdonos, bizonyos dr. G. Simmons jóvoltából most már erre a kérdésre is felelhet a tudomány. Simmons ur nem szükölködik földi javakban, tehát aligha megélhetési gondok okozhatták tartós álmatlanságát, amiben már évek óta szenvedett. Ez annál csodálatosabb, mert hiszen saját gyártmányu, kitünő betétein pihenhetett ágyában... No de akárhonnan származott is baja, bizonyos, hogy éjszakánkint irigyen gondolt azokra a boldog embertársaira, akiknek szemét nem kerüli oly makacsul a jótékony álomtündér, mint az övét s ezért bizonyára nem is forgolódnak, hánykolódnak annyit, mint ő. Egyszer aztán el is határozta, hogy tudósokkal figyelteti meg az emberi alvás nyugalmasságát. Huszonötezer dollár jutalmat tűzött ki annak, aki megoldja a kérdést. Dr. Harry M. Johnson, az ohiói egyetem tanára vállalkozott az éppenséggel nem könnyü feladatra. A kisérleti személy hálószobájának falába fényképezőgépet rejtett, amely az alvó minden egyes mozdulatára önműködően fölvételt készitett és lefényképezte a test helyzetének minden változását. Ezen a módon Johnson tanár megállapitotta, hogy bizony még a jó alvó álma sem telik teljes nyugalomban és mozdulatlanságban. Az átlagos alvó — Johnson doktor szerint — egy éjszaka 35-ször változtatja helyzetét és ritkán marad 5—10 percnél huzamosabb ideig ugyanabban a helyzetben. Eddig azt hitték, hogy csak betegek, főként ideg- és elmebajosak alvása ennyire nyugtalan. Azt is megállapitotta a tudós, hogy a helyzetváltoztatások száma a korral függ össze. A gyermek átlag mindössze öt percig marad egy helyben, a felnőtt ember vagy negyedóráig; idősebb alvók ismét nyugtalanabbak: hét-nyolc percenkint változtatják helyzetüket. Tehát: még az egészségesen alvók is ugyancsak forgolódnak álmukban. Csakhogy ők nem tudnak erről és a gyakori helyzetváltoztatás nem gátolja őket abban, hogy alaposan kialudják magukat. Ez azonban Simmons urat aligha vigasztalhatja meg...

— **Halálos gázolás az országuton.** Uracs Sándor 22 éves szabadságos katona Szabadka és Topolya között az országuton gyalogosan igyekezett hazafelé Topolyára. A szabadkai társas gépkocsi halálra gázolta. A nyomozás megindult.

— **Bálnarajok a chilei partok közelében.** Chile déli partvidéke közelében a napokban nagy bálnarajokat figyeltek meg, holott azelőtt ezen a vidéken a bálna igen ritka állat volt. Azt hiszik, hogy a bálnák tömeges megjelenése arra vezethető vissza, hogy a Déli Jegestengeren a bálnavadászat a háboru következtében csaknem teljesen megszünt és a bálnák erősen elszaporodtak.

— **Halálozás.** Ifj. *Szladovits István* épitész 45 éves korában meghalt. Temetése csütörtökön d. u. félnégy órakor lesz a Kerepesi-temető halottasházából.

Dr. bocsári *Svastics Bénó* kir. közjegyző 75 éves korában Szegeden meghalt. Holttestét Battonyára szállitották, ahol nagy részvéttel temették el.

Bock Ida állami középiskolai tanárnő 72 éves korában Budapesten meghalt. Szombaton temették el a farkasréti temetőben.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

A *Pesti Hirlap* január 23-iki számában egy panaszos levél irója szóvá tette egyes kereskedők udvariatlanságát. Amint most az Élelmiszerjegy Központtól értesültem, ha háziasszonytársaim nincsenek megelégedve egyes kereskedők szolgálataival vagy udvariatlanoknak találják őket, bármikor megváltoztathatják beszerzési forrásukat, mert a kereskedők által lepecsételt jegyekre más üzlet is köteles árut kiszolgáltatni. A legtöbb kereskedő egyébként, ha a bevásárló háziasszony figyelmezteti, hogy a jövőben másnál fogja szükségleteit beszerezni, rendszerint szivélyesebb és előzékenyebb lesz a vevőkhöz. Én legalább azt tapasztaltam. Tisztelettel: *Aláirás.*

*

Az egész Szent István-körutón végig, a legveszedelmesebb a gyalogosok szempontjából a Visegrádi-utcának a Szent István-körutra való betorkolása. Egyrészt a körutról Ujpest és a Lehel-ut irányába induló villamosok, másrészt a Margithid felől és felé menő villamosok néha hosszu percekig lehetetlenné teszik a gyalogjáró áthaladását az uttest egyik oldaláról a másikra. Különösen veszélyeztetik a gyalogjárók testi épségét a villamosok között bujkáló járműyek. Sohasem tudja az ember, hogy az átkelésnél mikor bukkannak hirtelen eléje. Néhány hónappal ezelőtt a napilapok közölték a rendőrség hivatalos jelentését, amely közölte, hogy 1942 őszére a Szent István-körutat keresztező utcáknál, igy a Visegrádi-utcánál is villanyrendőröket állitanak fel. A beigért intézkedés azonban a mai napig sem történt meg. Tisztelettel kérjük tehát az arra illetékes tényezőket, hogy ha a háborus nehézségek miatt a Szent István-körut több más pontján nem is, de legalább a legfontosabb keresztezésnél, a Visegrádi-utcánál mihamarabb állitsák fel a villanyrendőrt. Tisztelettel: *Aláirások.*

*

A mostani elsötétités idején kivánatos lenne, ha hatósági intézkedéssel eltávolitanák az utcákról a nyilvános mérlegeket, melyeknek orvul és alattomosan kiszögellő vas-sarka bizony gyakran okoz kisebb-nagyobb baleseteket a gyanutlanul botorkáló, tapogatózó járókelőknek. Nem egy szerencsétlenségről is hallottunk már ezzel kapcsolatban. *Egy esti munkás.*

Egyesületek és előadások

Dr. Müller Ferenc mérnök, az Elektromos Művek műszaki főtanácsosa február 1-én d. u. ½6 órakor a műegyetemen a „nagyfeszültségü hálózatok földzárlati kérdéseiről" előadást tart.

Szinház-Zene

Párisi szinházi levél

A párisiak még sohasem voltak annyira szenvedélyes szinházlátogatók, mint a mostani nehéz időkben. Az összes szinházak jegyeit már napokkal előbb szétkapkodják, ugyhogy csak óriási felárral lehet jegyhez jutni. Pedig a szinházlátogatás éppenséggel nem könnyü feladat, mert az egyetlen közlekedési eszköz a Metro, a földalatti vasut, ahol az utolsó vonat éjjel tizenegy órakor indul. A közönség az utolsó felvonás vége felé már a ruhatárból kiváltott bundát, télikabátot szorongatja ölében és amint a függöny legördül, megindul a vad versenyfutás a földalatti állomása felé, ahol közelharc folyik az utolsó vonatoknál. És másnap mégis ujra zsufolásig megtelnek az összes szinházak.

„Irodalom" a Comédie-Française-ben

A *Comédie Française* ujra „*irodalmi szinház*" lett. Ezt irja *Gabriel Boissy* a „*Le Journal*"-ban:

Franciaország klasszikus szinháza az utóbbi években eltávolodott az irodalomtól: azzal vádolta, hogy elriasztja a közönséget. A boulevard-szellemességnek adott helyet szinpadján és a toalettekre, a divatra helyezett sulyt. A nagy divatszalónok vivták harcaikat a szinház körül — a premiereket „*a divatszalónok főpróbájának*" keresztelték el. A diszletmester, a rendező munkája került előtérbe. Festők, diszlettervezők, szcénikai hatások időszaka következett. Ennek az iránynak egyik mestere annyira megfeledkezett magáról, hogy a következő kijelentést tette (amelyet azóta ugyancsak megbánt): „*a szöveg az semmi, ... nem egyéb, mint ürügy...*"

Ennek az időszaknak egészen még ma sincs vége. De már haldoklik. A közönség belefáradt a látványosságokba, a vizuális hatásokba, amelyekkel a mozi éppen eléggé eláraszt minket és elkezdte lassan belátni, hogy az, amit a szinházban látnia kell, nem csupán a szinész, a diszlet, a kosztüm, sem az, amit szellemességnek neveznek — anélkül, hogy ezeket lekicsinyelni akarnók —, hanem a „*szindarab*". Szindarab, ami mond valamit, amelynek van szerkezete, van eleje, közepe és vége, igazi szindarab, vagyis gazdag szöveg, szerző, aki gondolkodik, megfigyel és erővel, őszinteséggel, bájjal szól hozzánk... Ezt keresi már a közönség...

És a *Comédie Française* visszatért rendeltetéséhez: szóhoz juttatja a legjobbakat. Amióta a szinház ezt a reakciót meginditotta, zsufolt házak előtt játszanak. *Henry de Montherlant* „*La reine morte*" (A holt királynő) cimü drámájának bemutatója kifejezetten irodalmi eseményszámba ment és nagy közönségsikere volt. Montherlant az andaluziai Velez de Guevara régi szinműve nyomán a portugál Inez de Castro tragédiáját történelmi alapon egészen szabadon dolgozta fel és uj drámát teremtett belőle. A párisi kritikusok szerint a tragédia egyes mozzanatai majdnem shakespearei mértéket érnek el. Legnagyobb dicsérettel irnak a szereplőkről is, első sorban a két főszerepet, Ferrante királyt és a Navarrai infánsnőt alakitó művészekről. A kiállitás elsőrendü: a diszletek, ruhák, titokzatos palotacsarnokok, a lovagok izzón bbiorvörös köpenyei ragyogó keretet adnak a cselekménynek és gazdagitják a Comédie Française élményszámba menő előadását.

A könnyü múzsa

A könnyü muzsa birodalmában tagadhatatlanul továbbra is *Sacha Guitry* vezet. A „*Neues Wiener Tagblatt*" párisi levelezője irja, hogy sokan kétszer is megnézik a *Théatre de la Madeleine*-ben azt a darabot, amelynek cime „*N'écoutéz pas, mesdames!*" („Hölgyeim, ne hallgassanak ide!") és éppen ezért sokan nem unják, hogy kétszer is meghallgassák. Sacha Guitry remekel, mint szerző és főszereplő. Amikor a szinházi jegyirodában egy hölgy azt kérdezte, „vajjon Guitry holnap is biztosan fog-e játszani", ezt felelték: „Még betegen is inkább hordszéken a szinpadra vitetné magát, mintsem a szerepét másnak engedné át". Ez kissé gunyos célzás arra, hogy Guitry végtelen hiuságában mindig az érdeklődés gyúpontjában akar lenni. Rekedten, hüléssel is fellép és játszik, közben egyre pilulákat nyel, de ezt is olyan szuverén művészettel teszi, mintha a piluláik nélkül a darab egy fontos „*slágerrel*" szegényebb lenne. Gépfegyverszerüen pattogó párbeszédek, a legkényesebb hálószobajelenetekben borotvaélen mozgó helyzetek remekül peregnek. *Guitry* játssza Daniel Bacheley, gentleman-régiségkereskedő, szerepét, aki a darab kezdetén boltjában, a szinpadon ül és beszél *önmagáról*. A közönség sorai közt ülő férfiakhoz fordul — hölgyeim, ne hallgassanak ide — és bölcselkedik a szerelemről, a férfinak a nőhöz való viszonyáról. Közben hazaérkezik a felesége és kitör a vihar. Szellemes, merész ötletek és helyzetek, fantasztikusan kavart bonyodalmak orkánszerü nevetést váltanak ki.

A *Théatre de la Michodière*-ben *Bourdet* egy gyengébb darabját adják, de az elsőrendü szereposztás itt is biztositja a sikert. A főszereplők *Yvonne Printemps* — aki egyébként Sacha Guitry első felesége — és *Pierre Fresnay*. Kamarastilusban játsszák meg a kinos, néhol nevetséges családi jeleneteket. A párbeszédek ragyogók.

*

A Vigszinház nem tart főpróbát ujdonságából, a „Manderley ház asszonya" cimü szinjátékból. A sajtó képviselői pénteken délelőtt az utolsó házi főpróbán tekintik meg a darabot.

*

A szegedi Német Tudományos Intézet hangversenyt rendezett a Tiszaszálló nagytermében. A hangversenyen *Erich Jörgensen*, a müncheni állami zeneiskola tanára több német művet énekelt. Zongorán kisérte *Werner Dommes*, szintén a müncheni zenefőiskola tagja.

HARMÓNIA
Hangversenyek. — Jegyárusitások.
Mengelberg
II. zenekari est 29-én V. fél 7. Mesterb. „B" VII./3. Beethoven szomf. I. est Szőv. Zenekar, közr.: Blaha Márta. Műsor: Kodály: Galántai táncok. Schumann: a-moll zongoravers., Beethoven: III. szimf.
31-én 4-kor V. FERENCSIK VEZÉNYEL
közr.: Wehner Tibor. Franck: Szimf., Debussy: Iberia, Dohnányi: Változatok, Szőv. Zenekar.
Marnitz táncparádé 2-án 6, M. M. H. Kölni kamaratrió Z. ½7. (Mesterbérlőknek kedv.) febr. 3-án.
Failoni — Beethoven-est febr. 4. V. ½7. (K)
Ferdinandy előadóest 4-én Z. kist. ½7. (R)
Waldbauerék febr. 4. Z. ½7. (R)
Filh. hangv. febr. 5 O. 7.
J. Heesters 100 tagu jazz-zenekarral 5—6-án, MMH ½7.
KODÁLY BEMUTATÓ
febr. 6. Zeneak. vez. szerző. Concerto (bemutató), Psalmus, Nyári este, közr.: Rösler, Szőv. Zenekar és Énekkar.

Rózsavölgyi hangversenyei:
Ma: Z. Molnár László
vidám előadóestje. Közr.: Vásárhelyi Magda. Z. ½7.
Ma: Ferdinandy Mihály előadása: „A francia forradalom és Napoleon" Zk. 7.
Vasárnap 4 és 2 zongorás
jazz. Bródy, Eisemann, Komjáthy, Solymossy ujszerü produkciója, Ravel, Saint-Saens, E. Fischer, Gershwin, Berlioz és saját kompozicióikkal. Közr.: Fellegi, Goll Bea, Rátonyi. Z. 4.
Waldbauerék utolsó estje 4-én.

SZTÁROK vidám d. u. vasárnap
31-én ½7. Vigadó Szörényi, Türk, Fellegi, Rácz Vali, Dán Klári, Rátkay, ifj. Latabár K., Greguss, Tapolczay, Pethes, Pécsi Öregdiákok, Szabó Kálmán jazztriója. Jegyek Koncertnél és jegyirodákban.

Koncert rendezései:
Faragó zongora-est ma V. 7.
Beethoven-Mendelssohn-est
4-én V. ½7. B. H. Z. bérl. Vez.: Failoni, közr.: Varga Tibor.
Az Ének- és Zenekaregyesület febr. 10-i Missa Solemnis előadás betegség miatt halasztva. Jegyek érvényben.

MARNITZ táncparádé
febr. 2-án este 6-kor a Művelődés Házában. Bordy Bella, Déry Sári, Kelly Anna, Szép Ilonka és 24 sztár, 3 zenekar! Tánc! Humor! Zene! Romantika! Jegyek 1 P-től Marnitznál, VIII., József-körut 37. és a jegyirodákban.

• **A belgrádi rádió első német-magyar adása.** A belgrádi „Donau-Zeitung" és több német lap beszámol a belgrádi rádió első német-magyar katonai adásának nagy sikeréről. Az adásban, a harctéri közös bajtársi szellemnek megfelelően, a két nemzet katonadalai, indulói és szórakoztató zenéje szerepeltek. Az adást a nagy sikerre való tekintettel ezentul minden hónapban megismétlik, még pedig legközelebb a budapesti rádióban február 7-én 18 órakor. A Donau-Zeitung hozzáteszi, hogy ezek a német-magyar rádióadások is alkalmasak a régóta kipróbált német-magyar bajtársi szellem fokozására.

*

Vaszary Gábor uj vigjátékát az Uj Magyar Szinház mutatja be, amelynek épületében közel kétszáz előadást ért meg a szerző legnagyobb vigjáték sikere, „Az ördög nem alszik". Az uj vigjátéknak még nincs cime, de a próbák *Dayka Margit, Hajmássy Miklós, Vaszary Piri, Lengyel Gizi, Pethes, Nagyajtay* főszereplésével már megkezdődtek.

*

„Csecse-becse" cimmel mutatja be uj műsorát a Komédia Orfeum február 1-én. Az uj műsor központjában ismét *Türk Berta* és *Feleky Kamill* áll.

*

A Főméltóságu Asszony a hadbavonultak hozzátartozói megsegitését célzó mozgalma javára Kassán vidámsághangversenyt rendeztek. Közreműködött a *pécsi öregdiákok együttese* és a *Mecseki—Szőnyi* zenészpár. Dr. *Legenyei József* konferált.

Mozi

A film Finnországban

Világkörüli hóditó utján a film természetesen eljutott a minden szép és hasznos iránt fogékony finnek hazájába, Finnországba is. A finn film fejlődése 25 évre tekint vissza és ez az idő tökéletesen egybeesik az ország negyedszázados önállóságával. Az elmult tizenöt év folyamán összesen 139 játékfilmet készitettek, ebből a „Soomi Filmi" 70-t, a „Soumen Filmiteolissius" pedig 50-t. A háboru természetesen sok nehézséget okoz. Három filmprodukció beszüntette e munkáját, mivel vezetői hadiszolgálatot teljesitenek, igaz, hogy ezzel szemben két uj produkció kezdte meg a munkát, a helsinki „Fenno Filme" és turkui „Valo Filmi". Az elmult évben mindössze 20 film készült el, viszont a gyártás szinvonalának emelkedését bizonyitja a „Határokon tul" cimü filmjüknek a velencei filmbemutatón elért sikere. Az elmult év, a mozilátogatók számát tekintve, rekordév volt. Azonban ma már távolról sem jelent minden további nélküli sikert a finn film. A közönség igényes, ha jó a film megnézi akkor is, ha külföldi, a rosszat azonban akkor sem nézi meg, ha a film belföldön készült.

A külföldi filmek között a korábban egyéduralkodó amerikai filmek leszorultak, helyükbe elsősorban német filmek kerültek. A leghosszabb ideig a német „Tánc a császárral" cimü film futott összesen 19 hétig, viszont utána a magyar „Dankó Pista" következik 11 hetes játék időtartammal, de később még ujra műsorra tűzték. A sikerben nemcsak a szöveg érzelmességének volt nagy része, hanem a magyar zenének is, amelyet a finnek nagyon szeretnek. Nem utolsó sorban jött számitásba az a szinte testvéri szeretet, amelyet irántunk éreznek. Alkalmas a finn talaj svéd filmek részére is. A lakosság 10 százalékának svéd az anyanyelve és jelentékeny százalék teljesen érti a svéd nyelvet. A svéd filmgyárak ki is aknázzák ezt az előnyt. A legőszintébb sikerre azok a filmek számithatnak, amelyek meséjüket kiélezik a bolsevizmus ellen, s bemutatják a vörös terror pusztitó hatását. Biztos a siker, ha az egész rendszert a filmben mulatságos történet keretében alaposan kigunyolják.

A finn sajtó egyébként csak a belföldi filmekről emlékezik meg. A sajtó képviselői és a filmvállalatok vezetői között éles ellentét keletkezett. A sajtó nem kapott elégtételt, mire az egész országban beszüntették a filmbirálatokat és a filmek ismertetését. A film sikere vagy bukása csak a szájról-szájra tovább adott hirekből válik ismertté és igy különösen vidéken meglehetős kockázatot jelent egy-egy film bemutatása.

Az 1939. évi 4. t.-c.-nek megfelelő
elsőrendü magyar-német gép- és gyorsirónőt
keres mielőbbi belépésre osztatlan idejü textilipari nagyvállalat. Rákospalotaiak és ujpestiek előnyben. Kézzel irott ajánlatokat „Jó fizetés 493" jeligére a főkiadóba kérünk.

Megvételre keresünk
gömbvacuum
berendezést önozott réz vagy vaslemezből, esetleg zománcozott kivitelben, 200—1000 liter ürtartalommal. Továbbá
paszirözógépet
szőjhajtásra. Ajánlatokat „Méret és ár 7684" jeligére Blockner J. hirdetőjébe, Városház-utca 10. sz. 379

Dunántuli villamos
erőmű
sürgős belépésre keres felsőipariskolást,
vegyészt.
Ajánlkozók fizetési igény és eddigi müködés megadása mellett „Iparvállalat" jeligére **Rudolf Mosse rt. Hirdetővállalathoz,** VII., Erzsébet-körut 23. szám alá adják be pályázatukat. 500

Tehetősebb bevásárló idejében onnan veszi és rendeli meg a prima gyökeres csemegeszőlő és bor-szőlő fajta minőségi ültetvényeket
szőlőoltványokban
ahol azok vannak és kaphatók kitartó vadalanyokon. Kérjen árjegyzéket: Gyorgyevics Mihály szőlőoltvány-telepe, Ujvidék, Alkotmány-utca 33. 491

Elismert nyugdijpénztárral rendelkező budapesti nagy iparvállalat azonnali belépésre keres legalább jó eredménnyel érettségizett, őskeresztény
fiatal tisztviselőket
Németül tudók előnyben. Ajánlatokat „Osztatlan munkaidő" jeligére Rudolf Mosse Rt. hirdetővállalathoz, Budapest, VII., Erzsébet-körut 23. 492

Keresünk 2—3 ezer kg. között Demag-rollehoz hasonló
elektromos emelőkészüléket
futómacskára függesztendő 380 Volt 3 fázis vagy 220 Volt 2 fázis közti feszültségre, megvételre vagy kölcsön. Ajánlatokat „Elektromos" jeligére Rudolf Mosse rt. Hirdetővállalathoz, Erzsébet-krt. 23.

Balatoni luxusvillát tóparton
berendezéssel keresek megvételre. Dr. Baranyai, Bpest, V., Nádor-u. 34. Tel. 128-180.

Iparvállalat keres elsőrendü, megbizható,
őskeresztény beszerzőt,
aki a vas- és acéliparban tapasztalatokkal rendelkezik és ebben a minőségben hosszabb ideig nagyvállalatoknál volt alkalmazásban. A nehéziparban szerzett jó anyagismeret feltétel. Pályázók, akik jó fizetésre és fejlődőképes állásra tartanak igényt, ajánlkozásukat csakis német nyelven „Lehetőleg azonnal" jeligére a Központi Hirdető Irodába, VII., Erzsébet-körut 23. küldjék. 498

Tetőcserepet,
használtat, bármilyen mennyiségben
veszünk.
„Töröttet is" jeligére Blocknerhez, Vilmos császár-ut 33. 504

MŰSZAKI NEMEZEK
lapok, szalagok, korongok, hengerek, tömitő gyürük, stb. PONGRÁCZ MÉRNÖK műszaki váll., Budapest, V., Légrády Károly-utca 8—10. Telefon: 490—355. 380

Brilliáns nagyköveket veszek
priváttól, magas árért. „Minden ékszert veszek" jeligére Tenzer hirdetőbe, Szervita-tér 8. sz. 470

APPARTEMENT
ötszobásat butorozva keresek
előkelően berendezve. Egyes butort átveszek. „Genéve — Prés — Városliget" jeligére Haasenstein és Vogler r. t.-hoz, Dorottya-utca 8. 502

ELUTAZÁS MIATT
szolid háló- és ebédlőberendezés
eladó. Megtekinthető csak délben 12—2-ig, Urbanek, VII., Dohány-utca 71., IV. em. 6.

Vasárnapi Szinház-Zene-Mozi utmutatónk egész héten nélkülözhetetlen a darabok kiválasztásánál

Január 28. Csütörtök

Szinházak

Operaház. 6: Veronai szerelmesek (B. 11).

Nemzeti. 6: Hatalom (V. 7).

Vig. ½7: Az utód.

Uj Magyar. ½7: Páris.

Kamara. ½7: Bolero.

Városi. ½7: A kassai polgárok (C. 3).

Pesti. ½7: Méreg.

Madách. ½7: Képzelt beteg.

Főv. Operett. 6: Mária főhadnagy.

Andrássy. ½7: Egy nap a világ.

Vidám. ½7: Patyolat kisasszony.

Kamara Var. ¼4, ½7: Legyünk őszinték.

Komédia. ½7: Szerencsemalac.

Royal Var. ¼4, ½7: Utazás a holdba.

Bábszinjáték. ½4: gyerm. el., ½7: Az ügyvéd és a férje.

Erzsébetvárosi. ¾5, ¼8: Ártatlan vagyok.

Józsefvárosi. ¾5, ¼8: Ördöglovas.

Kisfaludy. ¾5, ¼8: Dorozsmai szélmalom.

Mozik

Atrium. 153-034. Emberek a havason. ¼4, ½6, ½8 (v. és ü. ½2).

Belvárosi Hiradó. 181-244. Németország (kult.). Rajzos hiradó Kinából. Magyar, Ufa Luce és külön hiradók. 10—21 óráig.

Corvin. 138—988. Pofon az éjszakában. 3, 5, ¼8 (v., ü. 1).

Deák (Décsi). 125-952. Katyi. Naponta ½2, ¼4, ½6, ½8.

Forum. 189-343. Láthatatlan bilincs. ½4, ½6, ½8 (v., ü. 11).

Hiradó. (222-499.) Németország (kult.). Rajzos hiradó Kinából. Magyar, Ufa, Luce és külön hiradók. 9—21 óráig.

Kamara. 423-901. Férfihűség. Prol. Nap. 11, ½2, ¼4, ½6, ½8. Első 2 el. olcsó, 3. mérs.

Kaszinó. 383-102 Katyi. ¼4, ½6, ¼8 (szo. ¼2, v. és ü. 11).

Korzó. 182-818. Bengázi. ¼4, ½6, ½8 (v. és ü. 11).

Nemzeti (Royal) Apolló. 222-002. Emberek a havason. Prol. 3, 5, 7 (szo. 1, v. és ü. 11, 1).

Omnia. 130—125 Vörös vihar. Prol. ¼4, ½6, ½8 (szo. ½2, v., ü. 11, ½2).

Pest (Palace). 221-222. Négylovas hintó. 11, ½2, ¼4, ½6, ½8.

Bérleti előadásaink kedvezményes áron:

Kamara Var.: összes előadásokra.

Komédia: péntek ½7, szombat ½4.

Jegyelővétel

a Vig-, Főv. Operett-, Uj Magyar, Andrássy, Madách, Vidám Szinház, Komédia Orfeum

valamennyi előadására

a Pesti Hirlap jegypénztárainál:

Vilmos császár-ut 78. (Tel.: 112—295.) — Erzsébet-körut 1. (Tel.: 225—686.) — Krisztina-körut 133. (Tel.: 150—924.)

Heti rádióműsor pénteken

Első 2 el. olcsó, 3. mérs.

Rádius. 122-098. A hegyek lánya. Prol. ¼4, ½6, ¾8 (szo. ½2, v., ü. 11).

Scala. 114-411. Egy szív megáll. Prol. ½4, ½6, ½8 (v., ü. ½2).

Szittya (City). 111-140. Emberek a havason. ½4, ½6, ½8 (v. és ü. ½2).

Uránia. 146-046. A hegyek lánya. Nap. ½3, ¾5, 7.

Adria. Gentryfészek (¼4, ½6, ¼8). **Alkotás.** Tavaszi szonáta (¼4, ½6, ¼8). — **Anna.** Szerelem gyöngyei (½4, ½6, ½8). **Attila.** Egy csók az élet (10, ½12, ½2, ½4, ½6, ½8). **Belvárosi.** Kadétszerelem (½4, ½5, ½6, ½7, ½8). **Budai Apolló.** Kadétszerelem (½4, ½6, ½8). **Capitol.** Szakitani nehéz dolog. Prol. (½2, 3, 5, 7). **Duna.** A sors beleszól (½4, ½6, ½8). **Homeros.** Egy csók az élet (½4, ½6, ½8). **Józsefvárosi.** Kadétszerelem (½4, ½6, ½8). **Mesevár.** Lidércfény. Prol. (½4, ½6, ½8). **Nyugat.** Kadétszerelem (¼4, ¼6, ¼8). **Otthon.** Csákó és kalap (¼4, ¼6, ¼8). **Pátria.** Üzenet a Volgapartról (10—1 folyt. mérs., ½2, ¼4, ½6, ½8). **Petőfi.** Kadétszerelem (½4, ½6, ½8). **Tinódi.** Kadétszerelem (¼4, ¼6, ¼8). **Tiszti Kaszinó.** Jan. 28 és 31: Nagy király (½5, ¾7). **Toldi.** Zoro és Huru, a két örömapa (10, ¾12, ½2, ¼4, ¼6, ¼8). **Turán.** Zoro és Huru, a két örömapa (11, ¼2, ¼4, ¼6, ¼8). **Ugocsa.** Tábori Szinház (¼4, ½6, ½8). **Ujbuda.** Halálos csók (½4, ½6 ½8).

Tengeralatti vasutvonal Japánban

Simonosekinek és Mojinak hívják azt a két várost, amely most arról vált nevezetessé, hogy a Japán által épített első tengeralatti vasúti alagútnak ez a végpontja. Az új alagút köti össze *Hondót*, az ettől délre fekvő *Kiusiu* szigetével.

A munkások óriási tömege dolgozott itt öt éven át a tengerfenék alatt. Ástak, fúrtak, robbantottak és hatalmas földtömegeket mozgattak meg. Az alagút azt a tengerszorost hidalja át, amelyen eddig a közlekedés csak lassan járó komphajókon bonyolódott le. Ma a lakosság kerékpárral, gépkocsival vagy vonattal percek alatt éri el az alagúton át a szigetet. Gazdasági szempontokból azonban a személyforgalomnál is nagyobb jelentősége van az új tengeralatti vasútvonalnak. A *Kiusiu-sziget* északi része Japán legfontosabb szénvidékeinek egyike. A szenet felhasználó japán ipar legnagyobb része azonban az anyaszigeten, Hondo középső és északi részeiben telepedett le. A szénszállítás, közvetlen összeköttetés hiányában, eddig a huzamosabb ideig tartó tengeri úton történt a beltengeren át *Oszakába*, esetleg a Csendes-óceán irányából az úgynevezett *Bungo-szoroson* át. Ami kevés szenet vasúton szállítottak, az *Moji* és *Simonoseki* között csak igen lassan és nagy időveszteséggel kompon érhette el a célját. Ezek a nehézségek az alagút felépítése után most megszüntek. Az időnyerésen kívül igen fontos szempont volt a hajótér felszabadulása is, amelyre a japán gazdasági életnek napjainkban fokozott szüksége van.

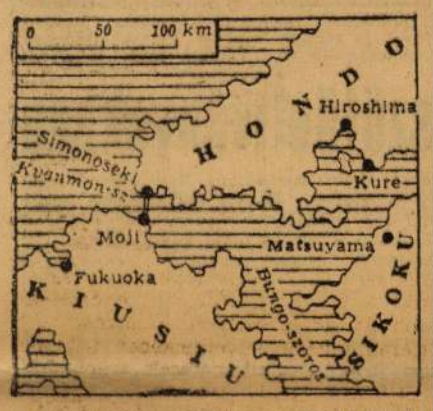

Az alagút megépítése egyébként váratlan nehézségbe ütközött. A vízmosásos meredek partok mellett a tenger másodpercenkint háromméteres sebességgel áradt át a szoroson. A tengerfenék a partok mellett krétakőképződményekből állott, míg a tengerszoros közepén nehéz homok és kavicsrétegek feküdtek.

Az építkezés vezetői először csak kisebb, keskeny próbaalagútat építettek, amelyen mindössze néhány ember tudott közlekedni. Amikor már bevált, akkor kezdték csak meg a hatalmas, három részből álló tengeralatti alagút megépítését. Az alagút két része a kétirányú vasúti közlekedés számára szolgál, a harmadikon a gépjármű, a kerékpáros és a gyalogos forgalmat bonyolítják le.

Az építkezések 1936-ban kezdődtek el. Öt évvel később, 1941-ben fejezték be az egyik vasúti alagút munkálatait, majd egy évvel később, 1942 július elsején már az alagúton haladtak át a tehervonatok. Rövidesen, november közepén már a személyvonatok forgalma is megindult. A tengerszoros alatt áthaladó szerelvényeket villamos mozdonyok vontatják. Az alagút hossza a tengerfenék alatt 1.2 kilométer; egész hossza, a feljárókkal együtt, 3.7 kilométer.

Az új alagútnak műszaki szempontokból óriási jelentősége van. A *Kanmon-tengerszoros* alatti alagút megépítése ugyanis igazolta, hogy az ilyen, ma még fantasztikusnak látszó terv a legkedvezőtlenebb földrajzi és vízi viszonyok mellett is megvalósítható. Japánban több ilyen tengeralatti alagútat terveznek és valószínű, hogy rövidesen meg is építik őket. A legmerészebb a *Koreát* a japán anyaországgal összekötő tengeralatti vasúti és országúti alagút terve, amelynek előmunkálatai már meg is kezdődtek.

BIOLAX
a jó
hashajtó

Napi hirek

— **Naptrend.** *Január 28. Csütörtök. Róm. kat.: No. Sz. Péter. Protestáns: Károly. Gör. kat.: Efrém. — Budapesten a Nap Kel 7.16-kor, nyugszik 16.39-kor; a Hold kel 0 órakor, nyugszik 10.35-kor.*

—

Impresszionista irodalom

Hidegre fordult az idő, az emberek dideregve húzzák össze magukat, fagyoskodva topognak. Elérkezett az impresszionista költők ideje.

Az impresszionista költő a villamoskocsiban hódol szenvedélyének. A villamoskocsiban, amelynek ablakaira ilyen hideg időben lecsapódik a pára és szürke hó-jég páncéllal vonja be. A hó-jég páncél vastag és átláthatatlan, az ember ugy érzi magát a villamoson, mint egy rabszállító kocsiban. (Én ugyan még nem utaztam rabszállító kocsin, de ilyennek képzelem.) Nem lehet tudni, merre visz a kocsi utja és nem lehet tudni, hogy a kocsiban szorongók közül kinek mi a bűne? Esetleg épp egy zsebmetsző a szomszédom...

Szóval az impresszionista költő megáll a villamoskocsi belsejében és egy ideig révetegen néz az átláthatatlan ablakon át. Aztán egy váratlan mozdulattal kihuzza kezét a zsebéből és egy hosszu függőleges vonalat karcol a jégpáncélba. Erre a mozdulatra kis hópamacs gyülik össze a körme alatt, azt hanyagul az előtte ülő arcába fricskázza. Ezek már az ihlet pillanatai.

A költő arcára most halvány mosoly derül, körme alól kipiszkálja a még ott maradt havat, aztán alkotni kezd. Szép kerekded rondirással belekarcolja a jégpáncélba a költeményt, amely hű tükre a költő lelkében rezdülő pillanatnyi benyomásoknak. A költemény a helyszükére való tekintettel rövid, mindössze két sorból áll s szól pedig eképpen: „Nyáron fütve, télen hütve..." vagy „Oh, mi szép, oh mi szép, ez a Bszkrt jégszekrény!" avagy „Villamos és nem szerelem, ez a sötét jégverem!" Igy a költő, aki ezután még egy-két krixkraxot odavet s aztán fáradtan, de elégedetten szemléli alkotását, még némi büszkeség is vegyül arcvonásaiba.

Persze csak az impresszionista irodalom csúcsteljesitményeit vetettük az előbbiekben papirra. Nem mindenkiben lakozik igazi költői lélek, van akiben anélkül él az irás és rajzolás szenvedélye. Ezek sem tudnak ellenállni a jégpáncélnak, habár alkotásaik nem is annyira kimagaslóak. Ezek a tehetségtelenebbek csak különféle apró jeleket és kézjegyeket karcolnak.

Az élesszemü megfigyelő számára azonban ezek nem kevésbbé tanulságosak. Bárki kipróbálhatja sherlockholmesi tudományát. Adva van egy karc, ki kell találni, ki volt az, aki karcolta, mi a foglalkozása, mi volt a karcolás pillanatában a lelki állapota. Gyengébbek kedvéért ime egy-két utbaigazító megjegyzés: Odavetett névaláirás: *híres művész*, vagy *hivatalfőnök*. Violin kulcs: *muzsikus*. Sziv: *szerelmes ember*. Sziv átdöfött nyillal: *csalódott szerelmes*.

Viszont óva intünk mindenkit az elhamarkodott következtetésektől. Az a karc, hogy „Kati" vagy „Teri" nem biztos, hogy egy bizonyos hölgyet jelent, a menyasszonyt vagy a kedvest. Lehet, hogy egy lónak a neve, amelynek délután feltétlenül be kell jönnie elsőnek az ügetőn...

(mja)

— **Minisztertanács.** A MTI jelenti: A kormány tagjai *Kállay Miklós* miniszterelnök elnöklésével szerdán délelőtt 11 órakor minisztertanácsot tartottak. A minisztertanács időszerü kormányzati kérdésekkel foglalkozott és két órakor ért véget.

— **Miniszteri biztosi megbizás.** A földmüvelésügyi miniszter báró *Kaas Albert* egyetemi tanár ármentesitőtársulati miniszteri biztosi kirendelésének tartamát 1943 december 27-ig meghosszabbitotta.

— **Az uj baranyavármegyei főispán üdvözlése.** Pécs város közgyülésén *Nikolits Mihály* főispánt ünnepelték abból az alkalomból, hogy a Kormányzó Ur Baranya vármegye főispánjává is kinevezte. A főispán meleg szavakkal köszönte meg az üdvözlést.

— **Kitüntetés.** A Kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére dr. Karikás Mihály pénzügyminisztériumi miniszteri osztályfőnöknek nyugalomba vonulása alkalmából a Magyar Érdemrend középkeresztjét adományozta.

— **Házasság.** *Silácz Margit* és *Molnár Agoston*, a Molnár és Galambos cég beltagja, házasságot kötöttek. (Minden külön értesités helyett.)

Nagy Vilmos és Jagow követ beszéde a Nemzeti Szalonban

Ünnepélyesen megnyitották a „Művészet a háboruban" kiállitást

A magyar-német fegyverbarátság jegyében megrendezett „Művészet a háboruban" háborus képkiállitást ünnepélyes külsőségek között megnyitották a Nemzeti Szalonban. A kiállitás megnyitásán megjelent *József* királyi herceg, vitéz nagybaczoni *Nagy Vilmos* honvédelmi miniszter, *Jagow Dietrich* budapesti német követ, vitéz *Szombathelyi Ferenc*, a honvédvezérkar főnöke, *Tasnádi Nagy András*, a képviselőház elnöke. A diplomáciai kar részéről megjelent az olasz, a japán, a bolgár, a finn, a svájci, a svéd, a dán, a horvát és a román követség képviselője. Ott voltak továbbá: *Fáy István*, báró *Wlassics Gyula*, *Ghyczy Dénes* és *Bárczay János* államtitkár, továbbá igen sokan mások a katonai, politikai és művészeti élet kiválóságai közül.

A honvédelmi miniszter a kiállitásról

A megnyitási ünnepség a Himnusz hangjaival kezdődött, majd *Fáy István* kultuszállamtitkár üdvözölte a megjelent előkelőségeket. Vitéz nagybaczoni *Nagy Vilmos* honvédelmi miniszter állt fel ezután szólásra és a következő beszédet mondotta:

— Egy régi latin közmondás szavai jutnak eszembe: „Inter arma silent Musae!" Háboruban elhallgatnak a múzsák. A fegyverek zaja elnyomja a szépséges múzsák, a művészetek szellemi ösztökélőinek hangját. Háboruban a művészeknek háttérbe kell szorulniok. Ha a régi elmult idők háboruira és a régi hadviselési módra gondolunk, el kell ismernünk azt, hogy azok az idők, amikor a művészetek nagy pártolói, a fejedelmek, uralkodók, vagy a társadalom anyagilag tehetős művészettámogatói a háborus gondokkal voltak elfoglalva, amikor minden anyagi erejüket a háborus kiadások foglalták le, tényleg vajmi kevés juthatott arra, hogy a művészeteket támogathassák. Akkor tehát a múzsáknak tényleg hallgatniok kellett.

— Ha viszont e kiállitás művészi alkotásain végigtekintünk, azt állapithatom meg, hogy bár mi is háboruban vagyunk, bár a német és a magyar nép közös célokért nagy harcot viv, a múzsák mégsem hallgatnak teljesen.

— Itt olyan művészi alkotásokat állitottak ki, amelyek nemcsak mint közösen vivott harcok megörökitői, hanem mint művészi alkotások is örökbecsüek. Ha visszagondolunk azokra a csataképekre, melyek a régi vagy akár az 1914—18-as világháboru jeleneteit ábrázolják, nem zárkózhatunk el annak megállapitása elől, hogy azok a többnyire képzeletszülte alkotások nem a valóságot örökitették meg, mert legtöbbnyire egyéni elképzelések voltak.

— *Az itt kiállitó művészek viszont benyomásaikat az első vonalakban, saját tapasztalataikból a csaták küzdelme közepette meritették.* Értékük tehát sokkal nagyobb, nemcsak a valóságot megközelitő ábrázolás miatt, hanem azért is, mert igy az igazi hősi erényeknek e leghivebb szószólói és ábrázolásai. A nagy német hadsereg és a magyar honvédség itt szereplő művészeit az a közös cél vezeti, hogy művészi alkotásaikban is kifejezésre jusson a harcos szellem, *a hazájáért életét is feláldozó német és magyar katona dicsőitése.*

— Amikor igaz örömmel és meleg szeretettel köszöntöm a kiállitó művészeket és a kiállitás rendezőit, köszönetet mondok nekik azért, hogy a hősi katonai erények ápolását, dicsőitését halhatatlan formában itt is megörökitették.

„Az egész világ Sztalingrád felé tekint"

A honvédelmi miniszter nagy éljenzéssel és tapssal fogadott beszéde után *Jagow Dietrich* budapesti német követ ezeket mondotta:

— *Ezekben a napokban az egész világ Sztalingrád hősei felé tekint.* Hallatlan az a harc, amelyet vivnak és utolérhetetlen szellemi és testi erőfeszitésük. Ami most ott történik, ősidők hősi époszaként tünik fel előttünk. *Nép, amely igy harcol, nem pusztulhat el: az ilyen nép csak győzhet* és ez a nép a sztalingrádi csata hősi époszából meriti legmélyebb erőit a végső győzelem kivivásához, amely mindenképp elérkezik.

— Ennek a legyőzhetetlen erőnek a forrása a nemzeti szocializus mozgalmában gyökerezik. Ezt a mozgalmat tiz évvel ezelőtt *Hitler Adolf* vezette győzelemre. A nemzeti szocializmus az egész német nép és vele az egész német véderő tulajdona lett. Ezért széttörhetetlen Németország és ezért legyőzhetetlen azokkal az európai népekkel együtt, amelyek szövetségesekként oldalán harcolnak.

— A kiállitáson a magyar és a német művészetnek az arcvonalon alkotott festményei és rajzai szerepelnek. Ezek közül a művészek közül egyesek mint a propagandaszázad katonái hősi halált haltak, mások pedig tovább alkotnak. Ezek a művészek magas művészetükkel a háborut állitják elénk, a valódi háborut, amint az a levegőben, a földön, a tengeren tombol. Bemutatják müveikben katonáinkat olyanoknak, amilyenek, erősek és bátrak, gyorsak és kitartók, halálraszántak és győzők. Legyenek ezek a képek szépségükkel és szellemükkel alkalmasak arra, hogy közös sorsu szövetséges népeinkben mindjobban megerősitsék a büszkeséget, amelyet katonáink iránt érzünk és a csalhatatlan biztonságot, amellyel az eljövendő közös győzelemben hiszünk.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után *Fáy István* államtitkár a kiállitást megnyitotta. A megnyitó ünnepség résztvevői behatóan megtekintették a nagysikerü háborus kiállitást.

A HAZÁÉRT

VEZÉNYI ZOLTÁN tart. honvéd hadnagy, a Don menti frontszakaszon 1942 december 3-án, 33 éves korában hősi halált halt.

BÁNFIA DEZSŐ karp. szakaszvezető, volt pécsi forgalmiadó-tiszt, 31 éves korában, jan. 5-én a Don mellett hősi halált halt.

— **Megfagytak.** Boczán János görgényi földmüves és Balázs Mária szekéren elindult, hogy a görgényi hegyekben tüzifát szerezzen. Utközben erős hóviharba kerültek, eltévedtek és Görgényüvegcsür községtől 10 kilométerre a szekér lovastól mély szakadékba zuhant. Reggelre az erdőőr a szekér mindkét utasát csonttá fagyva találta.

— **Bányász halál.** A várpalotai szénbányában Czápa József 35 éves bányászra szénfejtés közben ráomlott a szén. Kétórai megfeszitett munkával ásták ki a szerencsétlen ember holttestét.

Vizállás

A Duna Aschach és Bécs között, Dunapentele és Paks között, Mohácsnál és Ujvidéknél apad, máshol árad, alacsony vizállásu. Bécs 166, holnap 162, Budapest 202, holnap 220. A jég Gönyünél, Dunapentele és Bezdán között és Ujvidéknél áll, máshol zajlik. — A Tisza Tiszaujlak és Tiszafüred között apad, máshol árad, igen alacsony vizállásu. Máramarossziget 112, Tekeháza 76, Tiszaujlak 70, Vásárosnamény 156, Tokaj 128, Tiszafüred 103, Szolnok 86, Csongrád 80, Szeged 197, Zenta 154. A jég Viskig zajlik, Tekeházától lefelé áll. — A Balaton Siófoknál 60, a Velencei-tó Agárdnál 35.

— **Basch Andor festményei a Tamás Galériában.** Az a festői világ, amely *Basch Andor* képeiről elénk tárul, talán nem tulságos kiterjedésü, sem távlataiban, sem mélységeiben, de süritettségében és gazdagságában mindenért kárpótol. Igazi festészet ez, a szónak abban a nemes értelmében, amely — mondjuk — a németalföldi csendéletfestőket jellemzi, akikkel Basch csak abban a boldog elgyönyörködésben rokon, amellyel gyümölcseit ragyogó szinekbe öltözteti, erős és élő formákba önti. Nagy művészi kultura, végletekig kifinomult izlés „gyümölcsei" ezek a csendéletek, amelyek nem akarnak többet mondani, mint amennyit maguktól is elárulnak: egy nagyszerü izlésü, szinte szemkápráztató tudásu festő örömét a természet áhitatos megfigyelésében és a saját gazdag eszközeinek erőkifejtésében. Ezek a piros cseresznyék, hamvaskék szilvák, csurranó édességü szőlőfürtök, biborszinü barackok nem zárják formáik közé azt a mikrokozmoszt, amelyet egy Cézanne gyümölcseiben érzünk, élő gyümölcsök csupán és ragyogó képek, de vajjon nem elég-e ennyi is, ha arra gondolunk, milyen unalmasan, holtan és festőietlenül hatnának ugyanezek a témák más festőknél, akik nem annyira vérbeli művészek, amilyen Basch Andor. A csendéletek mellett néhány intérieurt is látunk, ezek is a tónus nemességével, az előadásmód előkelőségével ragadnak el, két arckép pedig, különösen Berény Róberté, mindezeken a festői értékeken tul, emberi mélységeket is éreztet. (*k. gy.*)

— **A Pesti Hirlaphoz érkezett adományok.** *A Vörös Kereszt javára:* Winkler Ferenc és Winkler barátok, Bp. 100.— P, Tornyai Gusztávné, Gagybátor 10.— P. Összesen 110.— P. Előző kimutatásunk 19.780.47 P. A Pesti Hirlap gyüjtése eddig 19.890.47 pengő. — *A mentők javára: Freud Hermann* elhunyta alkalmából 20.— pengőt juttattak hozzánk.

— **Lopás a bűnjelkamrából.** A marosvásárhelyi ügyészség bűnjelkamrájából 40 kilogramm talpbőrt és más értékes bűnjelet mintegy 8000 pengő értékben elvittek. A rendőrség megállapitotta, hogy a tettes Szántó Imre rovottmultu egyén, aki Egerbe szökött.

Lehetőleg a **tüzeléstechnikában, hőtechnikában és ipari viztisztitásban** jártas

okl. gépészmérnököt

keresünk **perfekt magyar és német nyelvtudással,** budapesti mérnöki irodánk részére. Akviziciós tevékenységet is vállaló, egyetemi képzettséggel és gyakorlati tapasztalatokkal biró pályázók ajánlatát kérjük

„Abszolut árja"

jeligére **Blocknerhez, Vilmos császár-ut 35. szám.**

— **Woszala Ernő nyugállományu altábornagy meghalt.** Nemes máriafalvi *Woszala Ernő*, nyugálományu m. kir. altábornagy, kedden este 78 éves korában elhunyt. Érdemes katonai pálya záródott le a kiváló tábornok elhunytával. Az első világháborut megelőző időben különböző vezérkari beosztásokban teljesitett szolgálatot, majd 1907-ben a cs. és kir. közös hadügyminisztériumba osztották be és annak X. osztályát vezette. 1912-ben a volt pozsonyi cs. és kir. 72. gyalogezredhez helyezték át, előbb zászlóaljparancsnok volt, majd ugyanabban az évben az ezred parancsnokává nevezték ki. Mint ezredparancsnok, vezette ki a 72. gyalogezredet az orosz harctérre, ahol ezrede okt. 18-án Frampolnál esett át a tüzkeresztségen. Augusztus 20-tól szeptember végéig ezredével a rudniki, krasznik, lublini csatákban vett részt. A harcokban tanusitott kiváló és vitéz magatartásáért a II. osztályu Vaskorona-renddel tüntették ki, a hadiékitménnyel és a kardokkal. Október havában az ivangorodi előnyomulás során ezrede élén nehéz harcokban vett részt. Nem sokkal később, 1914 november havában Woszala Ernőt dandárparancsnokká nevezték ki. 1915-től 1916-ig az olasz harctéren volt, a tolmeini harcokban vett részt és a hadiékitményes Lipót-renddel tüntették ki. Az utolsó két világháborus esztendőben, 1917/18-ban hadosztályparancsnokká lépett elő. Hadosztályával az albániai hadszintéren volt és itt ujabb kitüntetésben részesült. Az altábornagy fivére, *Sándor* székesfővárosi tanácsnok néhány év előtt hunyt el. Woszala Ernő temetése szombaton délután lesz a farkasréti temető halottasházából.

— **A rajztanárok küldöttsége a kultuszminiszternél.** Szinyei Merse Jenő kultuszminiszter fogadta a Magyar Rajztanárok Országos Egyesületének küldöttségét. *Zombory-Moldován Béla* elnök üdvözlő beszédében többek között rámutatott az egyre inkább visszaeső müpártolás és a csökkentett számu rajzórák közötti összefüggésre, továbbá a néprajzi anyag tanitásának kérdéseire. A miniszter kijelentette, hogy nagyrabecsüli a rajztanárok értékes munkásságát, jól ismeri törekvéseiket s a felvetett kérdésekkel szeretettel foglalkozik majd.

— **Halálos itélet Sepsiszentgyörgyön.** A csikszeredai törvényszék *Jakab István* 32 éves gyergyószentmiklósi rovottmultu munkást elsötétités ideje alatt elkövetett betörésért halálra itélte.

— **Mellbelőtte magát egy magántisztviselő.** Gyarmati János 21 éves magántisztviselő, a MAVAUT alkalmazottja, az Öv-utca 210 sz. házban lévő lakásán pisztollyal mellbelőtte magát. A mentőkocsiban meghalt.

A tripoliszi olasz rendőrség megtartotta fegyvereit

Tripolisz, jan. 27. (Bud. Tud.) Commandatore San Marco, Libia alkormányzója, továbbá a tripoliszi prefektus, valamint a város polgármestere Tripoliszban maradt, hogy a lakosság érdekében együtt működjék a brit katonai hatóságokkal. Az olasz rendőrség megtartotta fegyvereit és továbbra is teljesiti feladatát a közrend megóvása érdekében. A 8. hadsereg parancsnoka egy brit dandártábornokot Tripolisz politikai biztosává nevezett ki.

Pantaroma
a jobb közönség teája
Ezt kérje CSEMEGEÜZLETEKBEN
KÖZTISZTVISELŐK :: STÜHMER FIÓKJAIBAN

Az egész országban soha nem látott nagyarányu gyüjtés folyik a honvédcsaládok javára. Ma mindenki katona, a te családod biztonságáért is adakozik a társadalom. Adakoztál-e már?

Basch Andor

Autorterverés 1914.

Éimisk 1930. 81. l.

TÁSOK

né

RGIT

Basch Andor II

nemaronos arral
aki öngyilkos lett.

VI. Benczur u. 1.
1945-1946 pontos fizető
tagja a Szabadszerve-
zetnek.

MKSz 1947

Basch Andor, festő, építész

Basch Ander festőművész, építész örökre itthagyott bennünket. Csendben eltemettük. Vigasztalhatatlan felesége, leánya és veje. Részvétlátogatások mellőzését kérjük.

* 1899. I. 30. Bp.

–: Halálozás

23

Népszabadság, Bp. 1978. okt. 15.

Basch Andor Mihály

festő

Electrajrát l.

Lex Magy Társ

47. b. l.

Dunapentelei rejtvények VI. 70.

Basch Andor Mihály

arck. repr.

Lex. Magy Társ

6. tábl.

M.T.L.

Fogaras

Fogaras, vár.
Felső-Szombatfalva
Kercz, cziszterczita-
Törcsvár.

B a s c h Andor Mihály
festő

Undi Imre: Látogatás a Századosuti müvésztelepen. A Nép. 1921. aug.20.

Basch Andor

koll. kiäll-

wód

i

Ujság

1932. márc. 13.

(e.a.: Az Ernst-

museum csoport-

kiállítása.

430. HAT. FESTŐMŰVÉSZ KEPMÁSA. (P. Muhel, Ant.

3

Pannon, I. C. B. (XIX. század közepe).

445. HALÁSZOK. Jelezve.
Olajminiatür. Átmérő 10 cm. 20.—

Parmeggianino, Francesco Mazzuoli (1502—1540) iránya.

446. JÉZUS A KIS KER. SZT. JÁNOSSAL.
Fa. 43.5×32 cm. 600.—

Passignano, Domenico Cresti (1550—1638).

447. FÉRFIARCKÉP. Giuseppe Fiocco páduai egyet. tanár bizonylatával.
Vászon. 116×89 cm. 6000.—

Pataky László (1857—1912).

448. ARATÁS.
Vászon. 88×116 cm. 200.—

449. HUSZÁR ELŐÖRS. Jelezve.
Vászon. 37×28 cm. 150.—

450. KURUC ELŐÖRS. Jelezve.
Vászon. 37×28 cm. 150.—

451. TROJKA. Jelezve.
Vászon. 45×80 cm. 200.—

Pállik Béla (1845—1908).

452. FOLYÓPARTI TÁJ.
Fa. 39×72 cm. 180.—

Basch András

irod.

Rózsa M 52 236. l.

Basch Andor

l. eterrajz

Szabad Müvészet

1948. 263. l.

ásának utolsó éveiben a magyar kancellá-
sével találkozunk, aki az irás müvésze-
l s betüi a legfinomabb részletekig meg-
cia oklevélben /~~nálnál 135~~/ (59) Ennek az ok-
ancia elegáns stilushoz.
átosságok jól beleillenek III.Béla korá-
lik felébe,amikor a királyi udvarban, a
i káptalanban szereplő egyházi személyek
ságu.~~s időben~~: Bánffy Lukács,későbbi esz
nfele nyitja meg a sort 1164-ben, a szá-
rján, Bethlen klerikusok párisi szerepléte-Geneviéve tanulói.Közülük kettő,Beth-
ór idézett 1183-as oklevélben is,A S.Ge-
bbi párisi egyetem kristalizációs pont-
, angolok által legjobban kedvelt közép-
nyára Péter mester is tanult, a későbbi
i Lóránd ujabban teljes joggal azonosit
jtélyes P.dictus magisterével.(60)

Basch Andor

koll. kiáll. Tamás
Galéria

vród
z
Ujság. 1941. máj. 10
(e.a.: B.A. újabb
festmenyei)

aposi Antal

áriumi Tanár úrnak

Zalaegerszeg

állami gimnázium

< Basch Andor >

koll. kiáll. Fränkel
Szalon

Cvód
v
Újság 1938. jan. 9.
(c. a.: < > festmé-
nyei.)

JÁNOS
ÉSZ
LÓS ÚT 86.

A Műemlékek Or

Basch Andor

koll. kiatt. Fränkelnél

vrod

Ibl Ervin: Két kiattitás, Bpesti Hirlap
1938. jan. 10
Dátum levágva.

rény vármegye.

rom.
rnya".
mplom. (?)

Basch Andor

ind

Magyar Kulturszemle
1941. 142. l (Basch
Andor kiállítása.)

Wem arons Steinstockha

Bach Aladár

MAGYAR MŰVÉSZET

1926. 4, 22, 298 V

1931. V 4, 536. V

1932. 196 V

ŐVETSÉG

zakmák Országos Egyesülete

5. — Telefon: 86—4—85.

ztályi Tagtárs Ur!

arátom!

cserkész csapatát, szövetségünk tekin-
viszonylatban is oly nagy fontossággal
ztus hó folyamán megrendezendő világ
szerepeltetése költségekkel jár, amelyeket
yok között magára vállalni nem képes,
ll, hogy igénybe vegyük.
rra kérem szakosztályi Tagtárs urat, le-
nálásával, avagy a bemutatott gyüjtőiven
nozzánk juttatni.
ért ismételten köszönetet mondok vagyok

.....szakosztály

elnöke.

Basch Andor

Művészet 1914. 173

Magyar Művészet
1926. 2. 22. 298 V

V

C. Fabius denára VIII. 125.

Basch Andor

Csendélet c. képe

repr.

Magyar Művészet

1931. 4. f. kép

Vasvágh György
vállalatának tag.

g képviselni.

Ellenben a vallás- és közoktatásügyi minis-
r úrnak semmi viszonyok között sem lehet
ándékában, hogy a mintarajziskola kiegészí-
sét erre a telek-részletre, a műcsarnok háta
ögé is kiterjeszsze, annak a felállítandó épület
erkezete és rendeltetése egyaránt útjában
lana.

A vallás- és közoktatásügyi kincstár részére
hát a 4030/*a* hrsz. telek-részlet számbave-
ető értéket nem képvisel.

Viszont társulatunk e telekrészletről le nem
ondhat, ha csak a műcsarnok egész telkének
rtékét csökkenteni nem akarja.

S ha e telekrészlet tulajdonát a társulat más-
ép meg nem szerezhetné, csak akkor, ha a
ételárat megfizeti, az esetben feltétlenül ra-
aszkodnunk kellene az átjárás szolgalmi jogá-
oz is, mert a nélkül a megszabott vételárat
telek-részlet társulatunknak meg nem éri.

Ez lévén a tényállás, mindkét félre nézve
méltányos megegyezésre annál is inkább szán-

< Basch Andor >

< > Dumoyer de Segonzac a francia művészet helyzetéről a XX. sz. első éveiben. Közli —. Tér és Forma 1943. 186–187. l.

Basch Andor

cikke

Művész a Művészetről

Fejből vagy természet után.

Tér és Forma

1943. 152. l.

redearbeit vor uns haben. Ein Vergleich mit
bäumten Pferde auf den Buchdeckel des Anti-
pfung als vergrösserte Kleinplastik erschei

svár hat zur Zeit Sigismunds gewirkt. Sein
uf Bestellung des ~~györer~~ Rauber Domherren und Kan-
es und heute im Christlichen Museum zu Esz-
tgotik unter deutschen und italienischen
ase eines neuen Wirklichkeitsempfinden übe
Namen in der ungarischen Form "Thomas de
nale Zugehörigkeit festgelegt erscheint.
chichte ist nicht nur darin beschlossen ,
itigen europäischen Kunstschaffens stehen-
alerei abgeschlossen und mit der Aufwendung
die neue Entwickelung eingeleitet hat,
~~sel~~ gleichzeitige Rezeption der italie-

Basch Andor

wód

Farkas Zoltán

Budapesti levél.

Forum (magyar rész) 1936. 22. l.

Basch Andor

lásd

Herman Lipót: Basch Andor művészete.
Magyar Művészet
1936. 105 – 110. l.
Kamis Eppel-

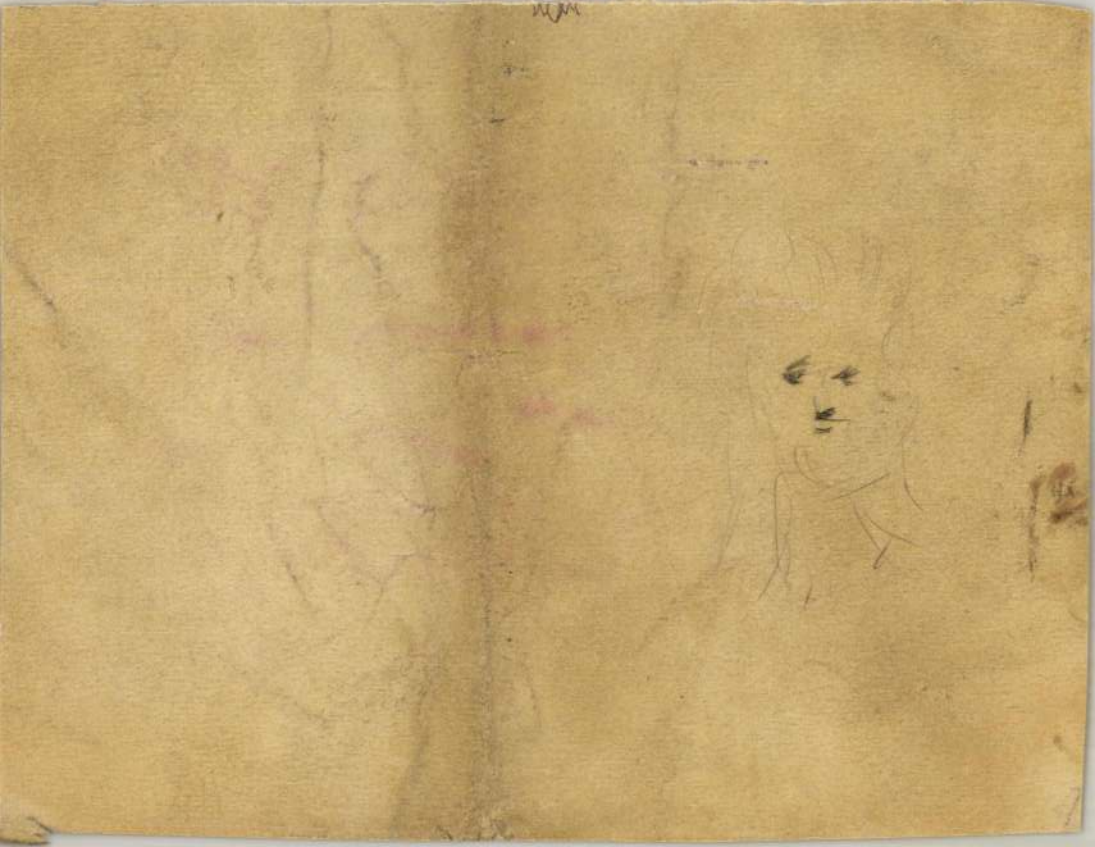

Basch Andor

cród

Farkas Zoltán:

Basch Andor művé-
szete. Tér és Forma

1944. 47, 48. l 49. l.
50, 51. l. kejjekkel -

✓

Politikai és társadalmi fejlődés. Irta: Dr. Csánki D
A csúcsíves épületcsoport. Irta: Dr. Czobor Béla
Hadtörténeti emlékek Nagy Lajos és Zsigmond ko
Építőművészeti és szobrászati emlékeink. Irta: Ger
Egyházi emlékeink a XIV. századból. Irta: Dr. Czo
Mátyás korának hadi emlékei. Irta: Dr. Szendrei Já

S

VEGYE

A Mátyás-kori művészet. Irta: Radisics Jenő . .
A Corvin kalvária. Irta Mihalik József . . . .
Irodalmi emlékek az Árpádok kihaltától a mohácsi
Érmek a vegyesházi királyok korából. Irta: Dr. Rét
A csúcsíves műízlés ötvösművészetének emlékei. Irt
Az oktatásügy állapota (1301—1526). Irta: Dr. Béke
Városi életünk emlékei. Irta: Dr. Schönherr Gyula

Basch Andor

ind

Literatura

1929. 162. l

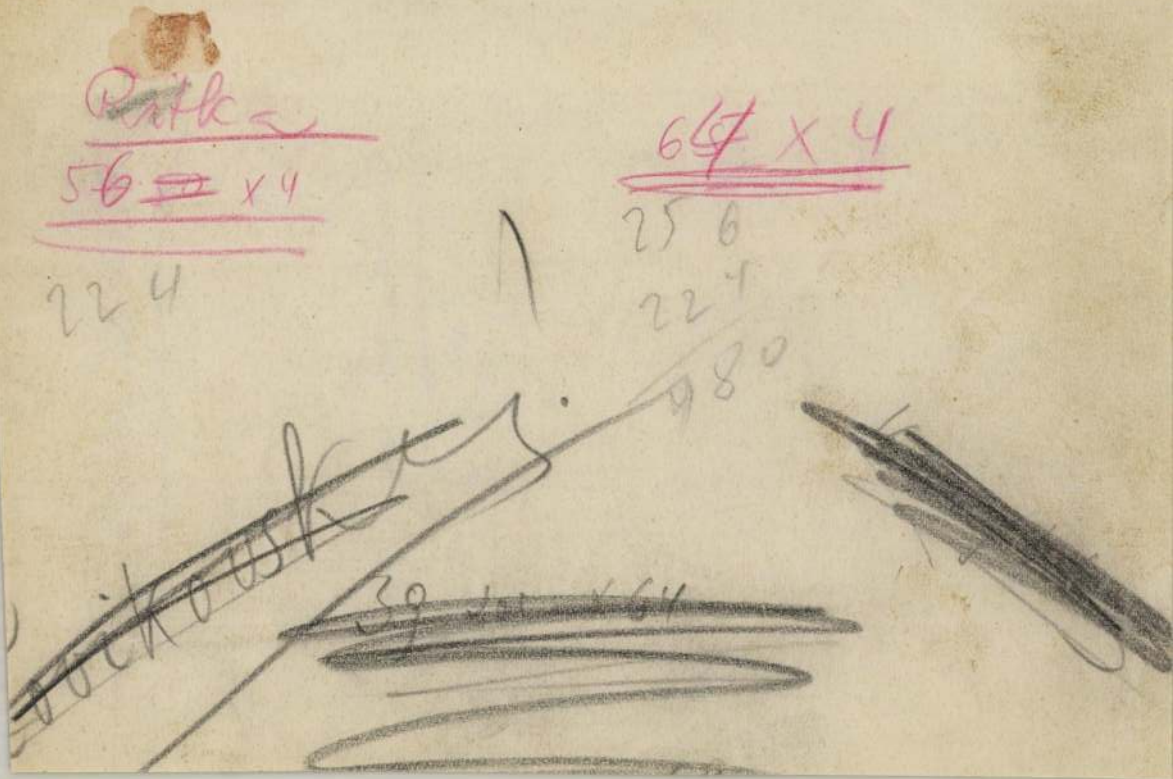

Basch Andor

Vród
2

Az Ujság

1919. nov. 2

(e.a.: Három művész az Ernst-muzeumban)

Revidcálva

Basch Andor

festő

XI. Kelenhegyi
út 12

Tel 268-295

Bpkiáb. 1942/jan

IRLAP

JT 78. (TELEFON: 112—295.)

Budapest, 1941 julius 29.

ŐFIZETŐNK!

art az a folyamat, amely meg-
. költségeit is. A papir, a
ok, a munkabérek, a fizetések
ztak. A Pesti Hirlap igyeke-
és elkövetett mindent, hogy
lgálhassa ki.
igyelmét az a körülmény, mely
iniszterelnöki rendelet sza-
erjedelmét A rendelet három
A Pesti Hirlap, mérlegelve az
at és oldalterjedelmeket, azt
elent ártöbbletet előfizetői

Basch Andor

Kitüntető oklevél

1920

Basch Andor festő */1885. ~~május 19-én~~ Budapesten. Az érettségi után egy évig Zemplényi Tivadar tanítványa volt a budapesti mintarajziskolában, azután Párisba ment s a Julian akadémián (hat évig) Jean Paul Laurens vezetése alatt ~~hat évig~~ tanult. A nyári hónapokat rendesen Nagybányán töltötte, hol Ferenczy Károly volt a mestere. A világháború kitörése után hat hónappal katonai szolgálatra kellett bevonulnia. 1916-tól ~~1916-ban a sajtóhadiszálláshoz helyezték át, hol~~ a háború végéig mint hadifestő működött.

Basch Andor

1903/4, 1918/19, 1919/20.

Ferképrőmfőiskérk

65. l.

1903
1885
18

Nem lehet biztosan tudni, hogy született kínai, vagy naturalizált indiai pap volt-e. Tussal festett könnyen felvázolt kompozíciókat, melyek úgy hat-

Basch Andor

wód

Ki-Kicsoda?

63. l.

NYOMTATVÁNY

Budapest

úrnak

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután ½6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

MDK

Basch Andor festő

Műveivel résztvett a Szinyei Merse Pal Társasag II.kiállitásan.

Lyka Károly: A Szinyei Merse Pal Társ.kiáll.

Magyar Művészet, 1926. 1,2.lap

Basch Andor

a Gresham kávéházban találkozott mű-
vész társaival.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia,
Budapest, 1970. 463l

90l

...mer Lajos s.k. miniszt...

...os másolat hiteléül:

...

...iszteri iroda s.tiszt.

Budapest, 1931. október hó 3-n.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

A M. KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM
Központi Irodája

MDK.

Basch Andor

Bartha Lászlóval való kapcsoltáról

Tükör 1965.márc.3o. lap -

- Jag -

Wulf

Haga 1917-18

Amsterdam 1921

Stockholm 1922

Nürnberg 1929

Paris 1934

Wien 1937

SZÖVETKEZ

MAGYAR PEDAGÓGUSOK TERMELŐ, ÉRTÉKESITŐ É

Kedves Kartársaink!

Örömmel közöljük Kedves Kartársainkkal, hogy a Magyar Giro- és Pénztáregylettel karöltve megszerveztük a PEDAGOGUS GIRÓT.

Mi az előnye a Pedagógus-Girónak?

1. Nemcsak nálunk vásárolhat hitelre, hanem tetszése szerint 84 pesti cégnél.

2. A vásárlás 4 hónapos részletfizetési kedvezményt jelent.

3. A törlesztések miatt *nem kell befá-*

A Pedagógus C

Bádogos és szerelő

az I-II-III. XI. és XII. kerületi tagok részére: ifj. Baka György, VI., Teréz-krt. 37, telefon: 128-974. — a IV. V. VI. XIII. XIV. kerületi tagok részére: Lampl Sándor és Fia, V. Nádor-utca 25-27, telefon: 129-335. — a VII. VIII. IX. X. kerületi tagok részére: Kövér József, VII. Izabella-utca 31, telefon: 225-255.

Blúzok és pongyolák

Havas Erzsébet és Miklós, IV. Kecske-

Basch Andor, festő MDK

Emlékkiállítást rendeznek alkotásaiból.

–: A Nemzeti Galéria idei tervei 8,

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jan. 14.

Basch András festő M.D.K.

1964-ben emlékkiállitása a M. Nemzeti Galériában

Értékes műkincsekkel gazdagodott a Nemzeti Galéria

Magyar Nemzet 1964. január 14. 3.1.

MDK

Basch Andor

•

neve az előszóban említve

A Gresham és köre kiáll. Szfvár Csók I.képtár

1967.

Basch Andor, Jestő

Megemlítve.

— bel — : Kronikány tragédiája 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. febr. 27.

Basch Andor

Emlitse a katalógusban

Vass Elemér emlékkiállítása
Veszprém

Basch Andor

Tanári beosztást kapott a Nagybányán tanult művész a háborút követő forradalom idején.

Borghida István: Harcos művészet
Igaz Szó, 1973 ... 7. 124. old.

MDK.

Basch Andor

Müvei a keszthelyi muzeumban

Napló/Veszprém/ 1966 juni.3.

MDK

Basch Andor

Réti István: Nagybánya. A Műbarát, 1922. II. 222. l.

MDK

Basch Andor

Réti I.: Nagybánya. A Műbarát 1922. II. 11-12. sz.
222.l.

Basch Andor

Farkas Zoltán megnyitó beszéde Basch Andor emlékkiállításán. (Kép: Fekvő akt.)

Művészet 1965. okt.

Basch Andor, festő

MTA

Emlékkiállítása nyílik a

Nemzeti Galériában.

— : A két vége kulturális programból 11.

NÉPSZABADSÁG, 1965. aug. 19.

Basch Andor, festő

1926

Emlékkiállítása nyílik a
Nemzeti Galériában.

–: A hét végi kulturális programból

11

NÉPSZABADSÁG, 1965. aug. 7.

Brasch Andor, festő

MDK

Emlékkiállítása a Nemzeti Galériában tekinthető meg.

–: A hét végi kulturális programból

11

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. júl. 31.

Basch Andor festő

Emlékkiállítása nyílt a
Nemzeti Galériában
1944-ben halt meg

Nőnapja, 1965, aug. 1, 100.

M.D.K.

Basch Andor festö

A Gresham-csoport tagja

enthon István: Bernáth Aurél Bp. 1964. 22. l.

Basch Andor festő

MIDK

Emlékkiállítása nyílik meg a Nemzeti Galériában júl. 31-én.

—: Kulturális hírek 8

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. júl. 28.

Basch Andor

Mint a „Gresham-kör tagja, a posztnagybányai irány követője volt.

Nemeth Lajos: Modern magyar műszerek, Corvin, 1968, 81. l.

Basch Árpád

A „Gresham-csoport" tagjai között említi a szerző.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina 1968, 81. l.

Basch Andor festő M.D.K.

emlékkiállitása szombat délben nyilt meg a Nem-- zeti Galériában

Napló

Magyar Nemzet 1965. augusztus 1. 11. 1.

MDK.

Basch Andor

Kiállitási hiradás

Szocialista Müvészetért 1965 okt.

Busch Andor, [festő] Mosk

Emlékkiállítása a Nemzeti Galériában tekinthető meg.

— : A hét végi Kulturális programból

11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. Sept. 18.

Basch Andor, [festő] MDK

Emlékkiállítása a Nemzeti Galériában tekinthető meg

—: A hét végi kulturális programból

11.

NÉPSZABADSÁG, 1965. szept. 11.

Bosch Andor [ ] M. Dk.

Emlékkiállítása a Nemzeti Galériában látható.

–: A hét napi kulturális programból 11.

NÉPSZABADSÁG, BP. 1965. szept. 4.

M.D.K.

BASCH Andor festő

1910-ben Nagybányán dolgozott.

Réti: Nagybánya. Bp. 1954. 329.1.

M.D.K

BASCH Endor festő

1912-ben Nagybányán dolgozott.

Réti: Nagybány... Bp. 1954. 330.l.

MDK

Basch Andor, festő

Ernst Mur. XVIII. Csop kiáll. 1922 jan. – A. Mübarát 1922
II. évf. 1. m. 22. l.

M.D.K.

BAGCH Theodor festő

1914.-ben Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 331.l.

M. D. K.

BASCH Andor festő

1907-ben Nagybányán dolgozott

Rébé Roh. 1954. 328. e

M.J.K

BASCH Andor festő

1908-ban "agybányán dolgozott

Réti Bp. 1954. 328.l.

BASCH Andor festő

M.D.K.

1909-ben Nagybányán dolgzik

Réti bp. 1954. 328. l.

K. D. K.

BASCH Andor festő

Nagybányán dolgozott hat nyáron

1907 + 10, 1912, 1914.

Réti István: A nagybányai művésztelep
Bp. 1954. 59., 82., 264., 322.

Basch Andor festő M.O.K.

Bp. VI. Vilma kir. út 28 A Fészek

tagja 1910 – tól

A „Fészek" .. tagnévjegyzéke. Bp. 1929

14

Basch Andor

Méltatás

V. Kovalovszky Márta: Fehérvári gyűjtemények.
Művészet, 1978. október - 12 lap.

Basch Andor festő

Basch Andor

- tanári állást kap 1919-ben

Említve: Ferenczy Béni, Ferenczy Noémi, Ziffer Sándor, Boromisza Tibor, Tihanyi, Czóbel, Czigány, Perlrott Csaba Vilmos, Bodlipszky Gyula, Hollósy Simon, Klein József, Vida Géza, Katz Marton, Agrikola ~~Sári~~ Lidia, Kahána Sári, Pittner Olivér, Csizér Lilla, Weith László, Kazár László, Ruzicskay György, Ferenczy József, Gallasz Nándor, Szőnyi István, Mattis Teutsch János, Szolnay Sándor, Kós Károly, Réti István, Gy. Szabó Béla, Desi Huber István, Ferenczy József, Bornemisza Géza. Csártornyai Zoltán. Kunovits András Szervátiusz Jenő

Borghida István: Harcos művészet

Igaz Szó 1973/7 124. old.

Basch Andor

Emlék-kiállítása nyílt a

Nemzeti Galériában.

Tükör 1965 augusztus 10

20. old.

BASCH Anda

99 – 101, 126, 153, 177, 188, 210

219

Oltványi 1991

584.
Török Zoltán: Bányamentés. I

228.
Törvényjavaslat az elméleti
államvizsgálatról és a jogi
Egyetemi Ny.

230.
Taine, H.: Les origines de
La revolution. Tome I. Pari

602.
Trautmann Hernrik: Ipari k
Pesti Könyvnyomda

762.
Travaux de l'expédition oc
des marais de Pinsk. St.Pé

MDK

Basch Agoston főmérnök

Kolozsvar városi tanacsa 1889.-ben új vizmű épitését határozta el. Pályázatot hirdetett, a Schlick-gyar tervezetét fogadta el. 1892-ben a terv gyökeres átdolgozasat Basch Agoston végezte, ki a Schlick-gyar részére az első tervet is készitette.

Schustler József: Városok vizellátása és csatornázása az ezredéves országos kiallitason.

MMEEközl. 1897. 124.l.

M.D.K.

Basch , városi mérnök

elhésitette a losonci kőz-
vágóhid tervét

Vállalkozók Lapja, Bp. 1903. XXIV. évf.

febr. 11. sz. 7. old.

M.D.K.

Basch
festő

Frauk Frigyes Baschhal az első világ
háború alatt hadifestő volt.

Lohrer László: Frauk Frigyes munkássága
Művészet 1964. január - 18 lap

MDK

Basch

Műveivel szerepelt az 1901.évi tav.nemzetk.
kiallitáson.

Lyka Károly: Tavaszi műtarlat.

Uj Idők, 1901. VII. 50, 51.l.

M.D.K.

BASCH

Az 1899 -i oroszországi osztrák - magyar kiállitáson szerepel

Magy. or. iparmův. tk.

Weinerné: Orosz kapcs. 152. 1.

MDK

Basch, festö

a fiatal müvész aktképei a legfeltünöbbek, a legtöbb igénnyel lépnek fel.
Érdekesek képei, néha kissé merev, de készakarva mereven tartott husszinek, jól megcsinált felületek. Fiatalos erö árad ki képei sok részletéből.

Farkas Zoltán: Tavaszi tárlat a Mücsarnokban. Vas.Ujs.1912. 59.évf. 17.sz. 337.l.

MDK

Basch

Farkas I.:A halhatatlan törzsvendég. Lechner Ödön és művész asztaltársasága.Pesti Hirlap 1936.máj.21. 11.l.

MDK

Basch

Művével szerepelt a Nemzeti Szalon 1897.nov. 8-iki kiállitásán.

Cikk: A Nemzeti Szalon új kiállitása.

Vasárnapi Ujság, 1897. 44.évf. 50.sz. 851.l.

MDK

ifjabb Basch

Tábori K: Páris magyarjai. Bp. é.n. 83 l.